TOBIAS THUM

DIE SCHRIFTEN DES JOHANNES VON DAMASKOS

VIII / 5

PATRISTISCHE TEXTE UND STUDIEN

IM AUFTRAG DER
PATRISTISCHEN KOMMISSION
DER AKADEMIEN DER WISSENSCHAFTEN
IN DER BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND

HERAUSGEGEBEN VON
HANNS CHRISTOF BRENNECKE UND
EKKEHARD MÜHLENBERG

BAND 75

De Gruyter

DIE SCHRIFTEN DES JOHANNES VON DAMASKOS

HERAUSGEGEBEN VON DER

BAYERISCHEN AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN

VIII / 5

Iohannis monachi (VII saeculo ineunte)
Sacra
olim Iohanni Damasceno attributa

Liber II. *De rerum humanarum natura et statu.*
Erste Rezension. Zweiter Halbband.
Z–Ω (II[1]1001–2293)

BESORGT VON

TOBIAS THUM

De Gruyter

Das Vorhaben *Die Schriften des Johannes von Damaskos* wird im Rahmen des Akademienprogramms von der Bundesrepublik Deutschland und vom Freistaat Bayern gefördert.

ISBN 978-3-11-055579-0
e-ISBN (PDF) 978-3-11-055669-8
ISSN 0553-4003

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data
A CIP catalog record for this book has been applied for at the Library of Congress.

Bibliografische Information der Deutschen Nationalbibliothek
Die Deutsche Nationalbibliothek verzeichnet diese Publikation in der Deutschen Nationalbibliografie; detaillierte bibliografische Daten sind im Internet über http://dnb.dnb.de abrufbar.

© 2018 Walter de Gruyter GmbH, Berlin/Boston
Druck und Bindung: Hubert & Co. GmbH & Co. KG, Göttingen
♾ Gedruckt auf säurefreiem Papier
Printed in Germany

www.degruyter.com

Inhaltsverzeichnis

Sigel der Textzeugen VIII

Abkürzungen in den Apparaten IX

Editionstext *Sacra* II[1]

Στοιχεῖον Ζ 587
Στοιχεῖον Η 596
Στοιχεῖον Θ 606
Στοιχεῖον Ι 666
Στοιχεῖον Κ 682
Στοιχεῖον Λ 754
Στοιχεῖον Μ 797
Στοιχεῖον Ν 834
Στοιχεῖον Ξ 850
Στοιχεῖον Ο 861
Στοιχεῖον Π 931
Στοιχεῖον Ρ 1004
Στοιχεῖον Σ 1006
Στοιχεῖον Τ 1084
Στοιχεῖον Υ 1101
Στοιχεῖον Φ 1131
Στοιχεῖον Χ 1176
Στοιχεῖον Ψ 1181
Στοιχεῖον Ω 1183

TEXTUS

IOHANNIS MONACHI

SACRA

Liber II. Recensio prior

Z–Ω

Sigel der Textzeugen

Im kritischen Apparat der Titloi bezeichnet ein hochgestelltes „pin“ hinter einem Siglum das Inhaltsverzeichnis, ein hochgestelltes „txt“ den Text; ohne Zusatz bezeichnet das Siglum die Übereinstimmung von Inhaltsverzeichnis und Text (z.B.: K^{pin}, K^{txt}, K = $K^{pin\ et\ txt}$).

K	Vatikanstadt, *Bibliotheca Apostolica Vaticana*, Vat. gr. 1553 (10. Jh.)
V^{E}	El Escorial, *Real Biblioteca del Monasterio de San Lorenzo*, Ω. III. 9 (11. Jh.)
V^{W}	Wien, *Österreichische Nationalbibliothek*, Suppl. Gr. 178 (11. Jh.)
V^{O}	Vatikanstadt, *Bibliotheca Apostolica Vaticana*, Ottob. gr. 79 (15. Jh.)
V	Übereinstimmung von $V^{E}V^{W}V^{O}$
V^{Ph}	Nikosia, *Βιβλιοθήκη Φανερωμένης*, 1 (a. 1600)
$H^{I–III}$	Jerusalem, *Πατριαρχικὴ Βιβλιοθήκη*, Παναγίου Τάφου 15 (11. Jh.)
$A^{I–III}$	Athen, *Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη τῆς Ἑλλάδος*, Μετόχιον τοῦ Παναγίου Τάφου 274 (14. Jh.)
P	Paris, *Bibliothèque nationale de France*, gr. 923 (9. Jh.)
M	Venedig, *Biblioteca Nazionale Marciana*, gr. 138 (10./11. Jh.)
L^{b}	Florenz, *Biblioteca Medicea Laurenziana*, plut. VIII. 22, f. 46r–73v (14. Jh.)
Q^{3}	Paris, *Bibliothèque nationale de France*, Coislin 20 (9. Jh.)
L^{a}	Florenz, *Biblioteca Medicea Laurenziana*, plut. VIII. 22, f. 1r–45v (14. Jh.)
E	Modena, *Biblioteca Estense universitaria*, gr. 111 (II D 12) (12. Jh.)
T	Thessaloniki, *Μονὴ Βλατάδων*, 9 (10. Jh.)
R	Berlin, *Staatsbibliothek zu Berlin – Preußischer Kulturbesitz*, Phill. 1450 (12. Jh.)
L^{c}	Florenz, *Biblioteca Medicea Laurenziana,* plut. VIII. 22, f. 74r–189v (14. Jh.)

Abkürzungen in den Apparaten

a. c.	ante correctionem
acc.	accentus
add.	addidit / -erunt
addit.	addidamentum
ad loc.	ad locum
ap.	apud
app. crit.	apparatus criticus
appos.	apposuit
a. ras.	ante rasuram
atrament.	atramentum
cancellav.	cancellavit
cap.	caput
cf.	confer
cod. / codd.	codex / codices
coniec.	coniecit / -erunt
corr.	correctio
correx.	correxit
delev.	delevit
ed.	editio
ed. cit.	editio citata
e. g.	exempli gratia
eras.	erasit
evanesc.	evanescens
exspectav.	exspectaveris
f.	folium
hab.	habet
ibid.	ibidem
interpunx.	interpunxit / -erunt
inser.	inseruit
iterav.	iteravit
l.	linea
lac.	lacuna
mg.	margo
man. prim.	manus prima
man. rec.	manus recens
mut.	mutilatio
om.	omisit / -erunt
p.	pagina
p. c.	post correctionem
pin	pinax
Praef.	Praefatio
praem.	praemisit / -erunt
p. ras.	post rasuram
propos.	proposuit
propt.	propter
resect.	resectus
s. a.	sine attributione[1]
sc.	scilicet
scrips.	scripsit
s. d.	sine distinctione[2]
seclus.	seclusit
secund.	secundum
ser.	series
s. l.	supra lineam
spir.	spiritus
sqq.	sequentes
supplev.	supplevit
text. / txt	textus
transpos.	transposuit / -erunt
v. / vv.	versus

[1] Eine Stelle ist von der vorhergehenden getrennt, aber die Attribution fehlt.
[2] Eine Stelle ist von der vorhergehenden weder durch eine Attribution noch durch ein Zeichen noch durch einen Zwischenraum getrennt.

Στοιχεῖον Ζ

Τίτλος α′ Περὶ ζώων ἀλόγων <τῶν> φυσικῇ σοφίᾳ κεκοσμημένων.

β′ Περὶ ζώων ἀλόγων τῶν φυσικῇ σοφίᾳ κεκοσμημένων.

β′ Περὶ ζώων ἀλόγων τῶν φυσικῇ σοφίᾳ κεκοσμημένων.

$II^1$1001 / K cap. Z 1, 1

Τοῦ Ἰώβ·

Ἦ σὺ περιέθηκας ἵππῳ δύναμιν,
ἐνέδυσας δὲ τραχήλῳ αὐτοῦ φόβον;
Περιέθηκας δὲ αὐτῷ πανοπλίαν
καὶ δόξαν στηθέων αὐτοῦ τόλμαν;
Ἀνορύσσων ἐν πεδίῳ γαυριᾷ,
ἐκπορεύεται δὲ εἰς πεδίον <ἐν> ἰσχύϊ·
συναντῶν βέλει καὶ καταγελᾷ,
καὶ οὐ μὴ ἀποστρέψει ἀπὸ σιδήρου·

---

2 Περὶ – ἀλόγων] cf. II^1 / K^{pin} Παραπομπὴ A 4

---

8 – 588, 16 $II^1$1001 ***Versio* K** Iob 39, 19^1–30^2

---

1 Stoicheion K^{txt} (164v18) K^{pin} **2 – 3 Titlos (a)** K (164v18 –19) **4 Titlos (b)** V $A^{I\ pin}$; *deest in* $H^I A^{I\ txt}$ **5 Titlos (c)** $PML^{b\ txt}$ T^{txt} R; *deest in* $L^{b\ txt}$ $T^{pin\ (lac.)}$ **7 – 588, 25 $II^1$1001** K cap. Z 1, 1 (164v[19]20 –165r14); V cap. Z 2, 1–2–3; PM cap. Z 2, 1–2–3; T cap. Z 2, 1–2–3; R cap. Z 2, 1–2; *deest in* H^I L^b; PG 95, 1569, 31–39

---

2 – 3 Titlos (a) **2** τῶν] *supplevi e* K^{pin}, *om.* K^{txt} **4 Titlos (b)** β′] *praem.* τίτλος $V^{W\ txt}$ **5 Titlos (c)** β′] α′ M^{pin}, *praem.* τίτλος T^{txt} R^{txt} τῶν – κεκοσμημένων] *om.* M τῶν] *om.* R

$II^1$1001 (a) K (b) Ἰώβ / *s. a.* / *s. a.* $V^E V^O$ PM *(cf. infra, app. crit. text.)* ϊώβ PM (c) Ἀπὸ τοῦ Ἰώβ *(ϊώβ cod.)* / Τοῦ αὐτοῦ / Τοῦ αὐτοῦ T *(cf. infra, app. crit. text.)* (d) Ἰώβ / *s. d.* / Τοῦ αὐτοῦ V^W *(cf. infra, app. crit. text.)* (e) Ἰώβ / *s. d.* R *(cf. infra, app. crit. text.)*

---

8 – 588, 16 *Versio* K **8** Ἦ] *scripsi (LXX)*, ἢ K **9** τραχήλῳ] *scripsi (LXX)*, τράχηλον K **11** δόξαν] *forsan legendum* δόξῃ *(cf. LXX in app. crit.)* **13** ἐν] *supplevi (LXX)*, *om.* K

ἐπ᾽ αὐτῷ γαυριᾷ τόξον καὶ ὀξυσθενὴς μάχαιρα,
καὶ ὀργῇ ἀφανιεῖ τὴν γῆν·
οὐ μὴ πιστεύσει, ἕως ἂν σημάνῃ σάλπιγξ·
σάλπιγγος δὲ σημαινούσης, λέγει· Εὖγε,
πόρρωθεν δὲ ὀσφραίνεται πολέμου καὶ σὺν ἀλαλάγματι
[καὶ κραυγῇ ἐκπορεύεται.
Ἐκ δὲ τῆς σῆς ἐπιστήμης ἕστηκεν ἱέραξ,
ἀναπετάσας τὰς πτέρυγας αὐτοῦ, ἀκίνητος καθορῶν
[τὰ πρὸς νότον;
Ἦ ἐπὶ τῷ σῷ προστάγματι ὑψοῦται ἀετός,
γὺψ δ᾽ ἐπὶ νοσσιὰν αὐτοῦ καθεσθεὶς αὐλίζεται
ἐπ᾽ ἐξοχῇ πέτρας καὶ ἀποκρύφῳ;
Ἐκεῖσε ὢν ζητεῖ τὰ σῖτα,
πόρρωθεν δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ σκοπεύουσιν·
νεοσσοὶ δὲ αὐτοῦ φύρονται ἐν αἵματι,
οὗ δ᾽ ἂν ὦσιν τεθνηκότες, παραχρῆμα εὑρίσκονται.

Ἦ σὺ περιέθηκας ἵππῳ δύναμιν,
ἐνέδυσας δὲ τραχήλῳ αὐτοῦ φόβον,
πόρρωθεν δὲ ὀσφραίνεται πολέμου;
Ἐκ δὲ τῆς σῆς ἐπιστήμης ἕστηκεν ἱέραξ,
ἀναπετάσας τὰς πτέρυγας αὐτοῦ, ἀκίνητος ὁρῶν τὰ πρὸς νότον;
Γὺψ ἐπὶ νοσσιὰν αὐτοῦ καθεσθεὶς αὐλίζεται
ἐπ᾽ ἐξοχῇ πέτρας καὶ ἀποκρύφῳ;
Ἐκεῖσε ὢν ζητεῖ τὰ σῖτα,
πόρρωθεν δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ σκοπεύουσιν.

---

17 – 25 II^{1}1001 *Versio* V PM T R **17 – 18** Ἦ – φόβον] Iob 39, 19$^{1-2}$ **19** πόρρωθεν – πολέμου] Ibid. 39, 25^{2} **20 – 21** Ἐκ – νότον] Ibid. 39, 26$^{1-2}$ **22 – 25** Γὺψ – σκοπεύουσιν] Ibid. 39, 27^{2}–29^{2}

---

3 σημάνῃ] *scripsi (LXX)*, σημανῆ K **5** σὺν ἀλαλάγματι] *correxi (LXX in app. crit.)*, συναλλάγματι K **12** ἐξοχῇ] *correxi (LXX)*, ἐξοχὴν K **13** σῖτα] *scripsi (LXX)*, σιτά K **15** φύρονται] *scripsi (LXX)*, φυρῶνται K **17 – 25** *Versio* V PM T R **17** Ἦ] *scripsi (LXX)*, ἢ R, ἠ M, ἡ V$^{E\ a.\ c.}$ V^{O} P, εἰ V$^{E\ p.\ c.}$ V^{W}, οὐ T σὺ] οὐ P R **18** ἐνέδησας R, ἐνδυσας M δὲ] *om.* PM R **19** πόρρωθεν] πόλεμορρῶθεν *(sic)* V^{O} ὀφένεται V$^{O\ a.\ c.}$, ὀσφένεται V$^{O\ p.\ c.}$, ὡς φαινεται P$^{a.\ c.}$, ὡς φραινεται P$^{p.\ c.}$ πολέμου] πολέμους V^{W} R, πόλεμον T, *hic caesura in* V PM T R **21** πετάσας R τὰς] *om.* V^{W} νῶτον V^{W} PM T, *hic caesura in* V PM T **22 – 25** Γὺψ – σκοπεύουσιν] *om.* R **22** νοσσιᾶν V^{E}, νοσιὰν V^{W} P, νοσῒαν V^{O} ἑαυτοῦ T **23** ἀποκρυφως M **24** ὢν] ὤν T, ὧν V^{E}V$^{W\ a.\ c.}$, ῶν PM σίτα V^{E}V$^{W\ a.\ c.}$ V^{O} P T, σιτα M

II^{1}1002 / K cap. Z 1, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

Τίς ἡτοίμασεν κόρακι βοράν;
Νεοσσοὶ γὰρ αὐτοῦ πρὸς κύριον κεκράγασιν,
πλανῶμενοι τὰ σῖτα ζητοῦντες.
Ἢ ἔγνως καιρὸν τοκετοῦ τραγελάφου πέτρας,
ἐφύλαξας δὲ ὠδῖνας ἐλάφων;
Ἢ ἠρίθμησας μῆνας αὐτῶν πλήρεις τοκετοῦ,
ὠδῖνας δὲ αὐτῶν ἔλυσας;
Ἐξέθρεψας δὲ αὐτῶν τὰ παιδία ἄνευ φόβου;
Ὠδῖνας δὲ αὐτῶν ἐξαποστελεῖς;
Ἀπορρήξουσι τὰ τέκνα αὐτῶν,
πληθυνθήσονται ἐν γενήματι,
ἐξελεύσονται, καὶ οὐ μὴ ἀνακάμψουσιν ἑαυτοῖς.
Τίς δέ ἐστιν ὁ ἀφεὶς ὄνον ἄγριον ἐλεύθερον,
δεσμοὺς δὲ αὐτοῦ τίς ἔλυσεν;
Ἐθέμην δὲ τὴν δίαιταν αὐτοῦ ἔρημον,
καὶ †δίαιτα† αὐτοῦ ἁλμυρίδα.
Καταγελῶν πολυοχλίας πόλεως,
μέμψεις δὲ φορολόγου οὐκ ἀκούων,
κατασκέψεται ὄρη νομὴν αὐτοῦ,
καὶ ὀπίσω παντὸς χλωροῦ ζητεῖ.
Βούλεται δέ σοι ἀτράπελος μονόκερως δουλεῦσαι
ἢ κοιμηθῆναι ἐπὶ φάτνης σου;
Δήσεις δὲ ἐν ἱμᾶσι ζυγὸν αὐτοῦ,

---

3 – 590, 17 II^{1}1002 *Versio* K Iob 38, 41^{1} – 39, 18^{2}

---

2 – 591, 2 II^{1}1002 K cap. Z 1, 2 (165r[14]15–165v20); $V^{E}V^{O}$ cap. Z 2, 4–5–6; V^{W} cap. Z 2, 4–5; PM cap. Z 2, 4–5–6; T cap. Z 2, 4–5; R cap. Z 2, 3; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 95, 1569, 40–48

II^{1}1002 (a) K R (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{W} (c) Τοῦ αὐτοῦ / Τῶν αὐτῶν T *(cf. infra, app. crit. text.)* (d) *s. a. / s. d. / s. a.* PM *(cf. infra, app. crit. text.)* (e) *s. a. / s. a. / s. a.* $V^{E}V^{O}$ *(cf. infra, app. crit. text.)*

---

3 – 590, 17 *Versio* K **5** σῖτα] *correxi secund. versionem* V PM T R, σιτὰ K **6** τοκετοῦ] *correxi (LXX)*, τοῦ κητοῦ K **8** μῆνας] *om.* K *(in mg. supplev.)* τοκετοῦ] *scripsi (LXX)*, τωκετοῦ K **18** †δίαιτα†] *cruces apposui, sic* K, τὰ σκηνώματα *LXX* **21** ὄρη] *correxi (LXX)*, ὄρει K

ἢ ἑλκύσει σου αὔλακας ἐν πεδίῳ;
Πέποιθας δὲ ἐπ᾽ αὐτῷ, ὅτι πολλὴ ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ,
ἐπαφήσεις δὲ αὐτῷ τὰ ἔργα σου;
Πιστεύεις δὲ αὐτῷ ὅτι ἀποδώσει σοι τὸν σπόρον,
εἰσοίσει δέ σοι τὴν ἅλωνα;
Πτέρυξ τερπομένων νεέλασα,
ἐὰν συλλάβῃ ἀσιδὰ καὶ νεσσά·
ὅτι ἀφήσει εἰς γῆν τὰ ὠὰ αὐτῆς
<καὶ> εἰς χοῦν θάλψει,
καὶ ἐπελάθετο ὅτι ποὺ<ς> σκορπιεῖ
καὶ θηρία ἀγροῦ καταπατήσει·
ἀπεσκλήρυνεν τὰ τέκνα αὐτῆς, ὥστε μὴ ἑαυτῇ,
εἰς κενὸν ἐκοπίασεν ἄνευ φόβου·
ὅτι κατεσιώπησεν αὐτῇ ὁ θεὸς σοφίαν,
καὶ οὐκ ἐμέρισεν αὐτῇ ἐν τῇ συνέσει.
Κατὰ καιρὸν ἐν ὕψει ὑψώσει,
καταγελάσεται ἵππου καὶ τοῦ ἐπιβάτου αὐτοῦ.

Τίς ἡτοίμασεν κόρακι βοράν;
Νεοσσοὶ γὰρ αὐτοῦ πρὸς κύριον κεκράγασιν,
πλανῶμενοι τὰ σῖτα ζητοῦντες.
Ἢ ἔγνως καιρὸν τοκετοῦ τραγελάφου πέτρας,
ἐφύλαξας δὲ ὠδῖνας ἐλάφων;
Ἠρίθμησας δὲ μῆνας αὐτῶν πλήρης τοκετοῦ,
ὠδῖνας δὲ αὐτῶν ἔλυσας;
Ἐξέθρεψας δὲ αὐτῶν τὰ παιδία ἄνευ φόβου;
Τίς δέ ἐστιν ὁ ἀφεὶς ὄνον ἄγριον ἐλεύθερον,

---

18 – 591, 2 II^{1}1002 *Versio* V PM T R **18 – 25** Τίς – φόβου] Iob 38, 41^1 – 39, 3^1 **26 – 591, 2** Τίς – ἔρημον] Ibid. 39, 5^1–6^1

---

3 αὐτῷ] ἐπ᾽ αὐτῷ K$^{a. ras.}$ **5** εἰσοίσει] *correxi (LXX)*, ἴσει K **6** νεέλασα] *scripsi (LXX)*, νεελασα K **7** ἀσιδὰ] *sic spir.* K νεσσά] *scripsi (LXX)*, νεσσᾶ K **8** ὠὰ] ὦτα K$^{a. c.}$ **9** καὶ] *supplevi (LXX)*, *om.* K εἰς] *sic* K, ἐπὶ *LXX* **10** ποὺς] *correxi (LXX)*, ποῦ K **18 – 591, 2** *Versio* V PM T R **18** βορράν V T **19** γὰρ] δὲ V^W R κύριον] θεὸν T **20** πλανόμενοι V P, νεμομενοι M σίτα V^{E}V^O P T, σιτα M ζητοῦντες] *hic caesura in* V PM **21 – 591, 2** Ἢ – ἔρημον] *om.* R **21** Ἢ] ἢ PM, ἡ T, εἰ V^W τοκετοῦ] *e corr.* V^W, τὸ κετοῦ V^E, τοῖς ἑαυτοῦ P, τοῖς ἑαὐτοῦ T, τοῖς εαὐτοῦ M **23** πλήρης] *sic* V T, πληρης P, πληρις M **25** φόβου] *hic caesura in* V^{E}V^O PM T **26 – 591, 2** Τίς – ἔρημον] *om.* V^W

δεσμοὺς δὲ αὐτοῦ τίς ἔλυσεν;
Ἐθέμην δὲ τὴν δίαιταν αὐτοῦ ἔρημον.

II^{1}1003 / K cap. Z 1, 3

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἴσθι πρὸς τὸν μύρμηκα, ὦ ὀκνηρέ,
καὶ ζήλωσον ἰδὼν τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ,
καὶ γενοῦ ἐκείνου σοφώτερος·
ἐκεῖνος γὰρ γεωργίου μὴ ὑπάρχοντος,
μὴ δὲ τὸν ἀναγκάζοντα ἔχων,
μὴ δὲ ὑπὸ δεσπότην ὤν,
ἑτοιμάζεται θέρους τὴν τροφήν,
πολλήν τε ἐν τῷ ἀμητῷ ποιεῖται τὴν παράθεσιν.

II^{1}1004 / K cap. Z 1, 4

Τῶν αὐτῶν·

Ἢ πορεύθητι πρὸς τὴν μέλισσαν,
καὶ μάθε ὡς ἐργάτης ἐστίν,
τήν τε ἐργασίαν ὡς σεμνὴν ποιεῖται,

---

5 – 12 II^{1}1003 Prov. 6, 6^{1}–8^{2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 37–38) **15 – 592, 3 II^{1}1004** Prov. 6, 8a^{1}–c^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 38)

---

4 – 12 II^{1}1003 K cap. Z 1, 3 (165v[20]21–166r2); V^{E}V^{O} cap. Z 2, 7; V^{W} cap. Z 2, 5; PM cap. Z 2, 7; T cap. Z 2, 6; R cap. Z 2, 4; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 95, 1569, 49 – 1572, 1 **14 – 592, 3 II^{1}1004** K cap. Z 1, 4 (166r[mg]3–7); V^{E}V^{O} cap. Z 2, 8; V^{W} cap. Z 2, 7; PM cap. Z 2, 8; T cap. Z 2, 7; R cap. Z 2, 5; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 95, 1572, 1–5

II^{1}1003 (a) K V P T R Τῶν] *om.* V P R (b) *s. a.* M *(*παροιμ *supplev. man. rec.)* **II^{1}1004** (a) K T (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{W} (c) *s. a.* PM (d) *s. d.* V^{E}V^{O} R

---

1 δὲ] *s. l.* M αυτῶν *(sic)* P **2** δὲ] *om.* T *(in mg. supplev. man. rec.)* τὴν] *om.* T *(s. l. supplev. man. rec.)* **5** ἴσθη V^{O}, ϊσθη PM, ἦσθι K, ἴθι R τὸν] την M **6** ἰδὼν] εἶδὼς T, *om.* M **7** καὶ – σοφώτερος] *om.* R γενοῦ] γίνου K V^{W} **8** ἐκείνωι T, ἐκείνου V^{W} M, εκεῖνου *(sic)* P μὴ] *s. l.* T **11** ἑτοιμάζετε *(*ετοι- P*)* V^{W} P, ετοίμαζετε *(sic)* M **12** ἀμητῷ] *sic acc.* K V PM T R **15** Ἢ] ἡ T, *om.* V PM **16** ὡς] ὁς P ἐργάτις K$^{p. c.}$ V$^{W\,p. c.}$ **17** τὴν δὲ K V^{E}V^{O} σεμνη M ποιεῖται] ποιεῖ V P R, ἐμπορεύεται T

ἧς τοὺς πόνους βασιλεῖς καὶ ἰδιῶται πρὸς ὑγείαν προσφέρονται,
ποθεινὴ δέ ἐστι πᾶσι καὶ ἐπίδοξος,
καίπερ οὖσα τῇ ῥώμῃ ἀσθενής.

II^{1}1005 / K cap. Z 1, 5

Τῶν αὐτῶν·

Τέσσαρά ἐστιν ἐλάχιστα ἐπὶ τῆς γῆς,
ταῦτα δέ ἐστι σοφώτερα τῶν σοφῶν·
οἱ μύρμηκες, οἷς μή ἐστιν ἰσχύς,
καὶ ἑτοιμάζονται θέρους τὴν τροφήν·
καὶ οἱ χοιρογρύλλιοι, ἔθνος οὐκ ἰσχυρόν,
οἳ ἐποιήσαντο ἐν πέτραις τοὺς ἑαυτῶν οἴκους·
ἀβασίλευτόν ἐστιν ἡ ἀκρίς,
καὶ ἐκστρατεύει ἀφ᾽ ἑνὸς κελεύσματος·
καὶ καλαβώτης, χερσὶν ἐρειδόμενος καὶ εὐάλωτος ὤν,
κατοικεῖ ἐν ὀχυρώμασι βασιλέων.

---

6 – 15 II^{1}1005 Prov. 30, 24^{1}–28^{2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 120)

---

5 – 15 II^{1}1005 K cap. Z 1, 5 (166r[7]8–15); $V^{E}V^{O}$ cap. Z 2, 9; V^{W} cap. Z 2, 8; PM cap. Z 2, 9; T cap. Z 2, 8; R cap. Z 2, 6; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 95, 1572, 6–13

II^{1}1005 (a) K T R (b) Βασιλείου V^{E} (c) *s. a.* $V^{W}V^{O}$ PM

---

1 ὑγιεῖαν K, ὑγίαν $V^{W\,a.\,c.}$, ὑγίαν T, ὑγιαν P πρὸς φέρονται V^{E}, προσφαίρονται P, προφέρονται T **2** ποθεινὴ – ἐστι] ποθηνὶ (-νι M) δε ἐστιν (ε- P) PM, ποθεινὴ τέ ἐστι K, ποθηνὴ τε ἐστιν T πᾶσι καὶ] *om.* $V^{W\,p.\,ras.\,ut\,videtur}$ *(in mg. supplev. man. rec.)* **3** ἀσθενής] *add.* τὴν σοφίαν τιμήσα *(sic)* προήχθη *(= Prov. 6, 8c^{2})* T **8** μή ἐστιν] οὐκέστιν T **9** ἑτοιμάζεται $V^{W}V^{O}$ R, ἑτοιμάζετε V^{E} P **10** χοιρογρύλλιοι] *scripsi (LXX)*, χυρογρύλλιοι $V^{E}V^{W}$ T, χυρογλυλλιοι P, χυρογυλλιοι M, χοιρογύλιοι $K^{p.\,c.}$, χοιρολίγοι $K^{a.\,c.\,ut\,videtur}$, χοιρόγρϋλλοι R, χϋρολογλῦλλοι V^{O} **11** ἑαυτὸν *(sic)* οἴκους T, οἴκους αὐτῶν K **12** ἀβασίλευτόν ἐστιν] ἀβασίλευτον ἔθνος R, ἀβασίλευτον T **14** καλαβότης (-βο- M) $V^{W\,a.\,c.}$ M, καλοβότης K $V^{E}V^{O}$, ασκαλαβώτης T, ασκαλαβότης P ὤν] ὢ $T^{a.\,c.}$, ουν M **15** κατοικεῖν V^{O}, οἰκεῖ T

II^{1}1006 / K cap. Z 1, 6

Τῶν αὐτῶν·

Τρία ἐστὶν ἃ εὐόδως πορεύονται,
καὶ τὸ τέταρτον ὃ καλῶς διαβαίνει·
σκύμνος λέοντος ἰσχυρότερος κτηνῶν,
ὃς οὐκ ἀποστρέφεται οὐδὲ καταπτήσσει κτῆνος,
καὶ ἀλεκτρυὼν ἐμπεριπατῶν ἐν θηλείαις εὔψυχος,
καὶ τράγος ἡγούμενος αἰπολίου,
καὶ βασιλεὺς δημηγορῶν ἐν ἔθνει.

II^{1}1007 / K cap. Z 1, 7

Τοῦ Σιράχ·

Μικρὰ ἐν πετεινοῖς μέλισσα,
καὶ ἀρχὴ γλυκασμάτων ὁ καρπὸς αὐτῆς.

II^{1}1008 / K cap. Z 1, 8

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου·

Αἱ μέλισσαι οὔτε ἅπασι τοῖς ἄνθεσι παραπλησίως ἐπέρχονται, οὔτε μὴν οἷς ἂν ἐμπίπτουσιν ὅλα φέρειν ἐπιχειροῦσιν, ἀλλ᾽ ὅσον αὐ-

---

3 – 9 II^{1}1006 Prov. 30, 29^{1}–31^{3} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 120–121) **12 – 13 II^{1}1007** Sir. 11, 3$^{1–2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 76) **16 – 594, 2 II^{1}1008** Basilius Caesariensis, *Ad iuvenes (De legendis gentilium libris)*, IV, 9, 2–6 (ed. Naldini, p. 92)

---

2 – 9 II^{1}1006 K cap. Z 1, 6 (166r[15]16–21); V^{E}V^{O} cap. Z 2, 10; V^{W} cap. Z 2, 9; PM cap. Z 2, 10; T cap. Z 2, 9; *deest in* H^{I} L^{b} R; PG 95, 1572, 13–18 **11 – 13 II^{1}1007** K cap. Z 1, 7 (166r[21]22–23); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R **15 – 594, 2 II^{1}1008** K cap. Z 1, 8 (166r[23]24–166v4); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R

II^{1}1006 (a) K T (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{W} (c) *s. a.* V^{E}V^{O} P (d) *s. d.* M

---

3 εὐοδῶς *(*ευ- M T; -ὼς P*)* V^{E}V$^{W\ a.\ c.}$ V^{O} PM T, εὐωδῶς K πορεύεται *(*-ευ- M*)* M T **4** καλος M **6** οὐδὲ] ὁδὲ K καταπτείσσει P, -πτήσει V^{W}, -πταίσει K **7** ἐνπεριπατων *(sic)* V^{O}, περιπατὼν *(sic)* K ἐν] *add.* ταις εαυτου T εὔχυψος K, ἔμψυχος V^{E}V^{O} **8** τράγος] *praem.* ο *(sic)* M **9** καὶ – ἔθνει] *om.* V PM **17** ἐμπίπτουσιν] *sic* K

τῶν ἐπιτήδειον πρὸς τὴν ἐργασίαν λαβοῦσαι, τὸ λοιπὸν χαίρειν ἀφῆκαν.

II^{1}1009 / K cap. Z 1, 9

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ ε′ λόγου τῆς Ἑξαημέρου·

Τὸ κώνειον οἱ ψάρες βόσκονται, διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ σώματος τὴν ἐκ τοῦ δηλητηρίου βλάβην ἀποδιδράσκοντες· λεπτοὺς γὰρ ἔχοντες τοὺς ἐπὶ τὴν καρδίαν πόρους, φθάνουσιν ἐκπέμψαι τὸ καταποθέν, πρὶν τὴν ἀπ’ αὐτοῦ ψύξιν τῶν καιρίων καθάψασθαι. Ἐλλέβορος δὲ ὀρτύγων ἐστὶ τροφή, ἰδιότητι κράσεως τὴν βλάβην ἀποφευγόντων· ἔστι δὲ καὶ αὐτὰ ταῦτα ἐν καιρῷ ποτε καὶ ἡμῖν χρήσιμα.

II^{1}1010 / K cap. Z 1, 10

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ ζ′ λόγου τῆς Ἑξαημέρου·

Ἔχιδνα, τὸ χαλεπώτατον τῶν ἑρπετῶν, πρὸς γάμον ἀπαντᾷ τῆς

---

5 – 11 II^{1}1009 Basilius Caesariensis, *Homiliae in Hexaemeron*, V, 4 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 75, 11–17) **14 – 595, 3 II^{1}1010** Basilius Caesariensis, *Homiliae in Hexaemeron*, VII, 5 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 122, 8–11)

---

4 – 11 II^{1}1009 K cap. Z 1, 9 (166v[4]5–12); V^{E}V^{O} cap. Z 2, 11; V^{W} cap. Z 2, 10; PM cap. Z 2, 11; T cap. Z 2, 10; *deest in* H^{I} L^{b} R; PG 95, 1572, 19–25 **13 – 595, 3 II^{1}1010** K cap. Z 1, 10 (166v[13]14–18); V^{E}V^{O} cap. Z 2, 12; PM cap. Z 2, 12; T cap. Z 2, 11; *deest in* V^{W} H^{I} L^{b} R; PG 95, 1572, 26–30

II^{1}1009 (a) K PM T Τοῦ αὐτοῦ] βασιλείου (-λειου M) PM T τῆς Ἑξαημέρου] *om.* K (b) Βασιλείου V **II^{1}1010** (a) K T ἐκ τοῦ] *om.* K Ἑξαημέρου] αὐτῆς T (b) Ἐκ τοῦ ζ′ λόγου PM (c) Τοῦ αὐτοῦ V^{E}V^{O}

---

5 τὸ κόνειον V$^{W\ a.\ c.}$, τοκωνιον P, τὸ κόνιον V^{O} T$^{p.\ c.}$, τοκόνιον (-κο- M) V^{E} M, τὸ κόνι T$^{a.\ c.}$ οἱ] αἱ K V T, αι P ψάρες] *sic acc.* K V T, ψαρες PM κατασκευεῖν (-ειν M) PM **6** δειλητηρίου K V$^{W\ a.\ c.}$, δηληρίου P ἀποδιδράσκουσαι K **7** ἔχουσαι K ἐκπέψαι T$^{p.\ c.\ ut\ videtur}$ (= *ed.*), ἐκπέμψασθαι V^{E}V^{O} **8 – 9** τὸ – καθάψασθαι] *om.* V^{E}V^{O} **8** κατὰ πόθεν K αὐτῶν K V^{E}V^{O} καιρίων] *e corr.* V^{W}, κονείων K **9** ἐλεβόρος M, ἐλλέβορον K, ἐλέβορον V^{E}V$^{W\ a.\ c.}$ V^{O} ὀρτύγων – τροφή] ὀρτύγωνες τῆι τροφῆι K **10** ἀποφεύγων M ταῦτα] *om.* K ἐν – ποτε] ποτὲ ἐν (εν T) καιρῶι (-ῶ P) P T **14** τῶν] *om.* PM T **14 – 595, 1** τῆς – σμυραίνης] σμυραίνης θαλαττίας K

θαλαττίας σμυραίνης· καὶ συριγμῷ τὴν παρουσίαν σημάνασα, ἐκκαλεῖται αὐτὴν ἐκ τῶν βυθῶν πρὸς γαμικὴν συμπλοκήν, ἡ δὲ ὑπακούει καὶ ἑνοῦται τῷ ἰοβόλῳ.

<II[1]suppl. 219–252 / V cap. Z 2, 13–46>

---

4 II[1]suppl. 219–252 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

1 συριγμῶν K, συρισμῶ M **2** προσκαλεῖται M συμπλοκήν] *om.* K **3** ἑνοῦται] κοινουται M τῷ ἰοβόλῳ] *om.* K

Στοιχεῖον Η

*II^{2} / T cap. H 1

Τίτλος α′ Περὶ ἡμέρας ἀγαθῆς.

α′ Περὶ ἡμέρας ἀγαθῆς.

α′ Περὶ ἡμέρας ἀγαθῆς.

II^{1}1011 / K cap. H 1, 1

Τῆς Γενέσεως·

Καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὧν ἐποίησεν. Καὶ εὐλόγησεν ὁ θεὸς τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην καὶ ἡγίασεν αὐτήν, ὅτι ἐν αὐτῇ κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὧν ἤρξατο ποιῆσαι.

*II^{2}1595 / T cap. H 1, 3

II^{1}1012 / K cap. H 1, 2

Δαυῒδ ἐν ψαλμῷ ριζʹ·

Αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν ἐποίησεν ὁ κύριος,
ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ.

---

2 Περὶ – ἀγαθῆς] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπαὶ Α 5 et Κ 4

---

7 – 10 II^{1}1011 Gen. 2, 2–3 **13 – 14 II^{1}1012** Ps. 117, 24$^{1-2}$

---

1 Stoicheion K^{txt} (166v18) K^{pin} **2 Titlos (a)** K (166v18–19) **3 Titlos (b)** V A$^{\text{I pin}}$; *deest in* H^{I}A$^{\text{I txt}}$ **4 Titlos (c)** PML$^{\text{b pin}}$; *deest in* L$^{\text{b txt}}$ **6 – 10 II^{1}1011** K cap. H 1, 1 (166v[19]20–167r1); *deest in* V H^{I} PML^{b} **12 – 14 II^{1}1012** K cap. H 1, 2 (167r[1]2–3); V cap. H 1, 1; PM cap. H 1, 1; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 95, 1585, 26–27

---

3 Titlos (b) α′] *praem.* τίτλος α′ V$^{\text{E pin}}$ V$^{\text{O pin}}$, *praem.* τίτλος V$^{\text{W txt}}$ **4 Titlos (c)** α′ – ἀγαθῆς] *propt. atrament. evanesc. non liquent in* P^{txt} *(*α′ *secund. ser.)*

II^{1}1011 Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως K **II^{1}1012** (a) K PM (b) Δαυῒδ V^{E}V^{W} (c) *s. a.* V^{O}

---

14 ἀγαλλιασόμεθα V^{O} P ἐν αὐτῇ] *om.* P

II^{1}1013 / K cap. H 1, 3 *II^{2}1593 / T cap. H 1, 1

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Ἐν ἡμέρᾳ ἀγαθωσύνης ζῆθι ἐν ἀγαθῷ.

II^{1}1014 / K cap. H 1, 4 *II^{2}1594 / T cap. H 1, 2

Τοῦ Σιράχ·

Ἐν ἡμέρᾳ ἀγαθῇ ἀμνησία κακῶν.

II^{1}1015 / K cap. H 1, 5 *II^{2}1596 / T cap. H 1, 4

Τοῦ αὐτοῦ·

Μὴ ἀφυστερήσῃς ἀπὸ ἀγαθῆς ἡμέρας.

II^{1}1016 / K cap. H 1, 6

Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ περὶ τῶν μοναζόντων·

Τί ἂν τις ἐν καιρῷ φαιδρότητος ἀναξαίνοι τὴν ἀηδίαν, ἐνδιατρί-

---

3 II^{1}1013 Eccle. 7, 14^1 (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 161) **6 II^{1}1014** Sir. 11, 25^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 79) **9 II^{1}1015** Sir. 14, 14^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 86) **12 – 598, 1 II^{1}1016** Τί – μνήμη] Gregorius Nazianzenus, *De pace I ob monachorum reconciliationem (Orat. 6)*, 4, 1–3 (ed. Calvet-Sebasti, p. 128)

---

2 – 3 II^{1}1013 K cap. H 1, 3 (167r[3]4); V cap. H 1, 2; PM cap. H 1, 2; *deest in* H^I L^b; PG 95, 1585, 28 **5 – 6 II^{1}1014** K cap. H 1, 4 (167r[4]5); V cap. H 1, 3; PM cap. H 1, 3; *deest in* H^I L^b; PG 95, 1585, 29 **8 – 9 II^{1}1015** K cap. H 1, 5 (167r[5]6); V cap. H 1, 4; PM cap. H 1, 4; *deest in* H^I L^b; PG 95, 1585, 30 **11 – 598, 4 II^{1}1016** K cap. H 1, 6 (167r[6]7–13); *deest in* V H^I PML^b

---

II^{1}1013 (a) K PM (b) Ἐκκλησιαστοῦ V^E (c) Σιράχ V^W (d) *s. a.* V^O **II^{1}1014** (a) K (b) Ἐκκλησιαστοῦ V^O (c) *s. a.* V^EV^W P (d) *s. d.* M *(cf. lemma loci praecedentis)* **II^{1}1015** (a) K M (b) Σιράχ V^W (c) *s. a.* V^EV^O P

---

3 Ἐν – ἀγαθῷ] *om.* M ἀγαθοσύνης $V^{W\ a.\ c.}$ V^O, αγαθοσυνης P **6** ἀμνησίκακία *(sic)* P **9** ἀφ᾽ ὑστερήσεις V^EV^O P ἀπὸ] *om.* V^W **12** ἀναξαίνοι] *correxi (ed.)*, ἀναξενοῖ K

βων τοῖς λυπηροῖς, ὧν φευκτὴ μὲν ἡ πεῖρα, φευκτὴ δὲ ἡ μνήμη, πλὴν εἴ τις διατοῦτο καὶ μόνον ἀνακινοίη τὴν μνήμην τῶν λυπηρῶν, ἵνα τῷ ὑποδείγματι παιδευώμεθα, καὶ ὥσπερ ἐν τοῖς νοσήμασι φεύγωμεν τὰς αἰτίας, ἐξ ὧν εἰς ταῦτα ἐπήχθημεν;

---

2 – 4 πλὴν – ἐπήχθημεν] GREGORIUS NAZIANZENUS, *De pace I ob monachorum reconciliationem (Orat. 6)*, 4, 5 – 8 (p. 128 – 130)

---

4 φεύγωμεν] *scripsi (ed.)*, φεύγομεν K   ἐπήχθημεν] ὑπήχθημεν *ed.*

Τίτλος β′ Περὶ ἡμέρας κακῆς. *II^{2} / T cap. H 2*

β′ Περὶ ἡμέρας κακῆς.

β′ Περὶ ἡμέρας κακῆς.

II^{1}1017 / K cap. H 2, 1

II^{2}1601 / T cap. H 2, 4

Ἡσαΐου προφήτου·

Εἶπον πρὸς Ἡσαΐαν Ἐλιακεὶμ καὶ Σομνᾶς καὶ οἱ πρεσβύτεροι· Τάδε λέγει Ἐζεκίας· Ἡμέρα ὀνειδισμοῦ καὶ θλίψεως καὶ ὀργῆς ἡ ἡμέρα αὕτη, ὅτι ἥκει ἡ ὠδύνη τῇ τικτούσῃ, ἰσχὺν δὲ οὐκ ἔχει τοῦ τεκεῖν.

II^{1}1018 / K cap. H 2, 2

II^{2}1604 / T cap. H 2, 7

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Ἐν ἡμέρᾳ κακῶν οὐ μνησθήσεται ἀγαθῶν.

---

1 Περὶ – κακῆς] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ K 4

---

6 – 9 II^{1}1017 Is. 37, 2–3 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 379–380) **12 II^{1}1018** Sir. 11, 25^{2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 79)

---

1 Titlos (a) K (167r13–14) **2 Titlos (b)** V $A^{I\,pin}$; *deest in* $H^{I}A^{I\,txt}$ **3 Titlos (c)** $PML^{b\,pin}$; *deest in* $L^{b\,txt}$ **5 – 9 II^{1}1017** K cap. H 2, 1 (167r[14]15–18); *deest in* V H^{I} PML^{b} **11 – 12 II^{1}1018** K cap. H 2, 2 (167r[mg]19); V cap. H 2, 1; PM cap. H 2, 1; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 95, 1585, 32

---

1 Titlos (a) κακῆς] πονηρᾶς K^{pin} **2 Titlos (b)** β′] *praem.* τίτλος $V^{W\,txt}$ κακῆς] σκληρᾶς καὶ θλιβερᾶς $V^{W\,txt}$ **3 Titlos (c)** β′] *propt. atrament. evanesc. non liquet in* P^{txt} *(β′ secund. ser.)*

II^{1}1018 (a) K σιραχ *cod.* (b) Σιράχ $V^{E}V^{O}$ P σιραχ P (c) *s. a.* V^{W} M

---

12 οὐ] *add.* μὴ K P ἀγαθῶν] ἀγαθόν $V^{E}V^{O}$

*II^{2}1609 / T cap. H 2, 12

II^{1}1019 / K cap. H 2, 3

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ μθʹ·

Μὴ μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτήν· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

II^{1}1020 / K cap. H 2, 4

Τοὺ ἁγίου Ἰωάννου Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τοῦ εἰς τὰς καλάνδας·

Διαβολικῆς ὄντως ἐνεργείας ἡ κρίσις αὕτη, μὴ τῇ οἰκείᾳ σπουδῇ καὶ προθυμίᾳ, ἀλλὰ ταῖς τῶν ἡμερῶν περιόδοις <τὰ> κατὰ τὸν βίον ἐπιτρέπειν τὸν ἡμέτερον. Δεξιὸς ὁ ἐνιαυτὸς ἔσται σοι διόλου, οὐκ ἐὰν ἐν νουμηνίᾳ μεθυσθῇς, ἀλλ' ἐὰν <καὶ> ἐν νουμηνίᾳ <καὶ> καθ' ἑκάστην ἡμέραν τὰ θεῷ δοκοῦντα ποιήσῃς. Πονηρὰ γὰρ ἡμέρα καὶ ἀγαθὴ γίνεται οὐ παρὰ τὴν οἰκείαν φύσιν – οὐδὲν γὰρ ἡμέρα διενήνοχεν ἡμέρας –, ἀλλὰ παρὰ τὴν ἡμετέραν σπουδήν τε καὶ ῥαθυμίαν.

---

3 – 4 II^{1}1019 Matth. 6, 34 **8 – 15 II^{1}1020** IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *In Kalendas*, 2 (PG 48, 955, 9–17)

---

2 – 4 II^{1}1019 K cap. H 2, 3 (167r[19]20–22); V cap. H 2, 2; PM cap. H 2, 2; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 95, 1585, 33–35 **6 – 15 II^{1}1020** K cap. H 2, 4 (167r[22]23–167v8); *deest in* V H^{I} PML^{b}

II^{1}1019 (a) K (b) Ματθαίου, κεφαλαίου μθʹ PM ματθαιου P (c) Ματθαίου V^{E}V^{O} (d) *s. a.* V^{W} **II^{1}1020** καλάνδας] *scripsi*, καλάντους K

---

3 ἑαυτήν] τὰ αὐτῆς V^{E}V^{O} **9** τὰ] *supplevi (ed.), om.* K **10** ἔσται σοι] *correxi (ed.)*, ἔσται σου K **11** καὶ^{1}] *supplevi (ed.), om.* K νουμηνίᾳ^{2}] *scripsi (ed.)*, νεομηνίαι K καὶ^{2}] *supplevi (ed.), om.* K

Τίτλος γ′ Περὶ ἡμέρας καὶ νυκτός.

γ′ Περὶ ἡμέρας καὶ νυκτός.

γ′ Περὶ ἡμέρας καὶ νυκτός.

II^{1}1021 / K cap. H 3, 1

Τῆς Γενέσεως·

Εἶπεν ὁ θεός· Γενηθήτω φῶς. Καὶ ἐγένετο φῶς. Καὶ <ε>ἶδεν ὁ θεὸς τὸ φῶς ὅτι καλόν. Καὶ διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀναμέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀναμέσον τοῦ σκότους. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὸ φῶς ἡμέραν καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσεν νύκτα [καὶ διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀναμέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀναμέσον τοῦ σκότους].

II^{1}1022 / K cap. H 3, 2

Ἀπὸ τοῦ Ἰώβ·

Τάξιν ἔθετο σκότει,
καὶ πᾶν πέρας αὐτὸς ἐξακριβάζεται.

---

1 νυκτός] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ N 1

---

6 – 9 II^{1}1021 Εἶπεν – νύκτα] Gen. 1, 3 – 5 **9 – 10** Καὶ – σκότους] Ibid. 1, 4 **13 – 14 II^{1}1022** Iob 28, 3^{2}

---

1 Titlos (a) K (167v8 – 9) **2 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **3 Titlos (c)** PML$^{b\ pin}$ T^{txt} R; *deest in* L$^{b\ txt}$ T$^{pin\ (lac.)}$ **5 – 10 II^{1}1021** K cap. H 3, 1 (167v[9]10 – 15); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R **12 – 14 II^{1}1022** K cap. H 3, 2 (167v[15]16 – 17); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R

---

2 Titlos (b) γ′] *praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ **3 Titlos (c)** γ′] *propt. atrament. evanesc. non liquet in* P^{txt} *(γ′ secund. ser.), praem.* τίτλος T^{txt} R^{txt}

II^{1}1021 Γενέσεως] *scripsi,* κτίσεως K

---

6 εἶδεν] *scripsi,* ἴδεν K **9 – 10** καὶ – σκότους] *delevi (LXX)*

II^{1}1023 / K cap. H 3, 3

Δαυῒδ ἐν ψαλμῷ ογ′·

Σή ἐστιν ἡ ἡμέρα, καὶ σή ἐστιν ἡ νύξ·
σὺ κατηρτίσω φαῦσιν καὶ ἥλιον.

<II^{1}suppl. 253 / V cap. H 3, 1>

<II^{1}suppl. 254 / PML^{b} cap. H 3, 2^{M}>

II^{1}1024 / K cap. H 3, 4

Τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ περὶ υἱοῦ β′ λόγου·

Τίς ἡμέρας καὶ νυκτὸς πρόσληψίς τε καὶ ἀνθυφαίρεσις, καὶ ἡ τῆς ἀνισότητος ἰσότης; Πῶς δὲ ὡρῶν ποιητὴς καὶ μεριστὴς ἥλιος, εὐτάκτως ἐπιγινομένων τε καὶ ἀπογινομένων καὶ ὥσπερ ἐν χορῷ συμπλεκομένων ἀλλήλαις καὶ διϊσταμένων, τὸ μὲν φιλίας νόμῳ, τὸ δὲ εὐταξίας, καὶ κατὰ μικρὸν κιρναμένων <***> ταὐτὸν ἡμέραις τε καὶ νυξίν, ἵνα μὴ †τὴν ἀλήθειαν λυπήσωμεν†;

---

5 – 6 II^{1}suppl. 253 – 254 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 4 II^{1}1023 Ps. 73, 16$^{1-2}$ **9 – 14 II^{1}1024** Gregorius Nazianzenus, re vera *De theologia II (Orat. 28)*, 30, 11–18 (ed. Gallay/Jourjon, p. 168)

---

2 – 4 II^{1}1023 K cap. H 3, 3 (167v[17]18–19); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R **8 – 14 II^{1}1024** K cap. H 3, 4 (167v[19]20–168r3); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R

---

13 *post* κιρναμένων *quaedam excidisse videntur (*καὶ ταῖς ἐγγύτησι κλεπτομένων *ed.)* **14** †τὴν – λυπήσωμεν†] *cruces apposui*, *sic* K, τῇ ἀηθείᾳ λυπήσωσιν *ed.*

II^{1}1025 / K cap. H 3, 5

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Σὺ νύκτα καὶ ἡμέραν
Ἀλλήλαις εἴκειν ἠπίως
Ἔταξας, νόμον τιμῶν
Ἀδελφότητος καὶ φιλίας.
Καὶ τῇ μὲν ἔπαυσας κόπους
Τῆς πολυμόχθου σαρκός·
Τῇ δὲ ἤγειρας εἰς ἔργον
καὶ πράξεις τὰς σοὶ φίλας.

II^{1}1026 / K cap. H 3, 6

Ἐκ τοῦ περὶ εὐταξίας·

Νύξ, καὶ ἄνθρωπος ὕπνῳ συστέλλεται, καὶ τὰ θηρία παρρησιάζεται, καὶ ζητεῖ τροφὴν ἕκαστον τὴν διδομένην παρὰ τοῦ κτίσαντος· ἡμέρα, καὶ τὰ θηρία συνάγεται, καὶ ἄνθρωπος ἐπὶ τὴν ἐργασίαν ἐπείγεται, καὶ ἀλλήλοις ὑποχωροῦμεν ἐν τάξει.

---

3 – 10 II^{1}1025 Gregorius Nazianzenus, re vera *Carmina*, I,1,32 *(Hymnus Vesperinus)*, 21–28 (PG 37, 512, 12 – 513, 8) **13 – 16 II^{1}1026** Gregorius Nazianzenus, *De moderatione in disputando (Orat. 32)*, 9, 7–11 (ed. Moreschini, p. 102–104)

---

2 – 10 II^{1}1025 K cap. H 3, 5 (168r[3]4–8); V cap. H 3, 3; P cap. H 3, 3; M cap. H 3, 4; T cap. H 3, 3; R cap. H 3, 1; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 95, 1585, 42–45 **12 – 16 II^{1}1026** K cap. H 3, 6 (168r[8]9–14); V^{E}V^{O} cap. H 3, 4; V^{W} cap. H 3, 4–5; V^{O} cap. H 3, 4; P cap. H 3, 4–5; M cap. H 3, 5–6; T cap. H 3, 4–5; R cap. H 3, 2; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 95, 1585, 46 – 1588, 3

II^{1}1025 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V (c) Ἐκ τοῦ περὶ θεολογίας β′ PM β′] *om.* M (d) Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ περὶ *(sic)* θεολογίας λόγου β′ T (e) Τοῦ Θεολόγου R **II^{1}1026** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ εὐταξίας / *s. a.* PM T *(cf. infra, app. crit. text.)* ἐκ τοῦ] *om.* PM (c) Τοῦ αὐτοῦ / *s. a.* V^{W} *(cf. infra, app. crit. text.)* (d) Τοῦ αὐτοῦ V^{E} R (e) *s. a.* V^{O}

---

3 νύκτα] νύκταν V^{O}, ἡμέραν M ἡμέραν] νύκτα M **4** ἥκειν *(*ἡ- M, η- P*)* V^{W} PM T **5** νόμων V^{E}V^{O} **9** ἤγειρα *(sic)* P ἔργα V^{E} R **10** φιλὰς V^{O}, φιλας PM, φιλίας K **13 – 15** Νύξ – κτίσαντος] *om.* R **13** ὕπνῳ] ὕπνος *(sic)* M, υπν P$^{p. ras.}$ **14** τροφὴν] *praem.* τὴν K *(sed cancellav.)* **14 – 15** κτίσαντος] *hic caesura in* V^{W} PM T **15** ἡμέραι K συνάγεται] συστέλλεται K

II^{1}1027 / K cap. H 3, 7

Ἐκ τοῦ περὶ τῶν μοναζόντων·

Τίς δὲ ἡμέρα καὶ νύξ, ἰσομοιρίαν πρὸς ἀλλήλας λαχοῦσαι καὶ περιτροπὴν ἔμμετρον, καὶ ἡ μὲν εἰς ἔργον ἡμᾶς ἐγείρουσα, ἡ δὲ ἀναπαύουσα;

II^{1}1028 / K cap. H 3, 8

Συνεσίου, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν·

Οὐκ ἐθέλει περιμεῖναι ἄλληλα τὸ φῶς καὶ τὸ σκότος, ἀλλὰ νόμῳ φύσεως ἀντιπεριΐσταται.

---

3 – 5 II^{1}1027 Gregorius Nazianzenus, *De pace I ob monachorum reconciliationem (Orat. 6)*, 15, 4–6 (ed. Calvet-Sebasti, p. 160) **8 – 9 II^{1}1028** Synesius Pentapolitanus (Cyrenensis), *Epistulae*, LXXVII, 1–2 (ed. Garzya, III, p. 199)

---

2 – 5 II^{1}1027 K cap. H 3, 7 (168r[14]15–17); V cap. H 3, 2; P cap. H 3, 2; M cap. H 3, 3; T cap. H 3, 2; *deest in* H^I L^b R; PG 95, 1585, 39–41 **7 – 9 II^{1}1028** K cap. H 3, 8 (168r[mg]18–19); $V^E V^O$ cap. H 3, 5; V^W cap. H 3, 6; P cap. H 3, 6; M cap. H 3, 7; T cap. H 3, 6; *deest in* H^I L^b R; PG 95, 1588, 4–5

II^{1}1027 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τοῦ περὶ μοναζόντων PM T ἐκ τοῦ] *om.* P (c) Τοῦ Θεολόγου V **II^{1}1028** (a) K PM T συνεσιου PM (b) Συνεσίου V συνεσε *(sic)* V^O

---

3 ἄλληλα K V^W PM T **4** ἡ μὲν] ημεραν M **8** περιμένειν K *(= ed.)*, περιεναι M τὸ^1 – σκότος] τὸ φῶς ἄλληλα καὶ τὸ σκότος $T^{a.\,c.}$, τὸ σκότος ἄλληλα καὶ τὸ φῶς $T^{p.\,c.\,ut\ videtur}$ **9** ἀντιπεριΐστανται $V^W V^O$, ἀντιπερι ἵστανται V^E, ἐμπεριΐστανται K, *add.* επληρωθη το· η′ M

II^{1}1029 / K cap. H 3, 9

Φίλωνος, ἐκ τοῦ τελευτα<ί>ου τῶν ἐν Ἐξόδῳ ζητημάτων·

Ἐν νυκτὶ βουλή· τὸ γὰρ βουλευτήριον τῆς ψυχῆς ἐν νυκτὶ ἠρεμεῖ, τῶν ὄχλων τῶν αἰσθήσεων καὶ τῶν αἰσθητῶν †ἀπόλιπος†.

---

3 – 4 II^{1}1029 PHILO IUDAEUS, *Quaestiones in Exodum*, locus non repertus (ed. Petit, p. 298.20); Royse 175.25

---

2 – 4 II^{1}1029 K cap. H 3, 9 (168r[20]21–23); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R; PG 86, 2081, 10–14 *(falso sub titulo* Περὶ ἡμέρας ἀγαθῆς*)*

II^{1}1029 τελευταίου] *scripsi*, τελευτάου K

---

3 ἠρεμεῖ] *scrips. Petit*, ἠρεμεῖ K **4** †ἀπόλιπος†] *cruces appos. Petit*, *sic* K

Στοιχεῖον Θ

Τίτλος α′ Περὶ θαλάσσης.

θ′ Περὶ θαλάσσης.

ι′ Περὶ θαλάσσης.

II¹1030 / K cap. Θ 1, 1

Τῆς Γενέσεως·

Εἶπεν ὁ θεός· Συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά. Καὶ ἐγένετο οὕτως. Καὶ συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, καὶ ὤφθη ἡ ξηρά. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὴν ξηρὰν γῆν, καὶ τὰ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσας.

II¹1031 / K cap. Θ 1, 2

Ἀπὸ τοῦ Ἰώβ·

Ἰσχύϊ κατέπαυσε τὴν θάλασσαν,
ἐπιστήμῃ δὲ ἔστρωσε τὸ κύτος αὐτῆς.

---

7 – 11 II¹1030 Gen. 1, 9–10 **14 – 15 II¹1031** Iob 26, 12^1–2

---

1 Stoicheion K^txt (168r23) K^pin **2 Titlos (a)** K (168r24) **3 Titlos (b)** V A^I pin; *deest in* H^I A^I txt **4 Titlos (c)** PML^b pin T^txt R; *deest in* L^b txt T^pin (lac.) **6 – 11 II¹1030** K cap. Θ 1, 1 (168r[24]168v1–6); *deest in* V H^I PML^b T R **13 – 15 II¹1031** K cap. Θ 1, 2 (168v[6]7–8); V cap. Θ 9, 1; PM cap. Θ 10, 1; T cap. Θ 13, 1; *deest in* H^I L^b R; PG 96, 45, 33–34

---

3 Titlos (b) θ′] *propt. mg. resect. non liquet in* A^I pin *(*θ′ *secund. ser.), om.* V^O txt *(*θ′ *secund. ser.), praem.* τίτλος V^W txt **4 Titlos (c)** ι′] θ′ P^txt *(*ι′ *exspectav.)*, τίτλος ιγ′ R^txt, τίτλος γι′ *(sic)* T^txt, ιγ′ R^pin, *om.* M^txt *(*ι′ *supplev. man. rec.)*

II¹1030 Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως K **II¹1031** (a) K T ϊώβ T (b) Ἰώβ V^E V^W PM ϊὼβ M, ϊωβ P (c) *s. a.* V^O

---

1 Θ] θῆτα V^W txt **14** ἰσχύει V^E V^W V^O e corr. **15** ἔτρωσε V^W a. c. P T κῦτος K V^E V^O, κοῖτος V^W M T, κῆτος *LXX (sed cf.* II¹1034 / K cap. Θ 1, 5*)*

II^{1}1032 / K cap. Θ 1, 3

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἔφραξα θάλασσαν ἐν πύλαις,
ἡνίκα ἐμαιοῦτο καὶ ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτῆς ἐξεπορεύετο·
ἐθέμην δὲ αὐτῇ νέφος ἀμφίασιν,
ὁμίχλῃ δὲ αὐτὴν ἐσπαργάνωσα·
ἐθέμην δὲ ὅρια,
περιθεὶς κλεῖθρα καὶ πύλας·
εἶπον αὐτῇ· Μέχρι τούτου ἐλεύσῃ καὶ οὐχ’ ὑπερβήσῃ,
ἀλλ’ ἐν σεαυτῇ συντριβήσεταί σου τὰ κύματα.

II^{1}1033 / K cap. Θ 1, 4

Δαυΐδ ἐν ψαλμῷ λβʹ·

Συνάγων ὡσεὶ ἀσκὸν ὕδατα θαλάσσης,
τιθεὶς ἐν θησαυροῖς ἀβύσσους.

---

3 – 10 II^{1}1032 Iob 38, 8^{1}–11^{2} **13 – 14 II^{1}1033** Ps. 32, 7^{1-2}

---

2 – 10 II^{1}1032 K cap. Θ 1, 3 (168v[8]9–14); V cap. Θ 9, 2; PM cap. Θ 10, 2; T cap. Θ 13, 2; *deest in* H^{I} L^{b} R; PG 96, 45, 35–41 **12 – 14 II^{1}1033** K cap. Θ 1, 4 (168v [mg]15–16); V cap. Θ 9, 3; PM cap. Θ 10, 3; T cap. Θ 13, 3; *deest in* H^{I} L^{b} R; PG 96, 45, 42–43

II^{1}1032 (a) K V^{W} P T (b) *s. a.* $V^{E}V^{O}$ M **II^{1}1033** (a) K P T (b) Ψαλμὸς λβʹ M (c) Δαυΐδ V

---

3 ἔφραξαν V^{O}, ἐφραξας M ἐν] *om.* K **4** ἐμαιοῦτο] ἐμεοῦτο K, ἐμα.οῦτο *(sic)* P, *add.* ἐμέμασεν M καὶ] *om.* M ἐμπορευόμενην *(sic)* M **5** αὐτὴ V^{W} P, αὐτὴν M **6** ὀμίχλη V^{E}, ὀμίχλην V^{O} M **7** ἐθέμη $V^{E\,p.c.}$ **8** κληθρα P T **9** εἶπον] εἰπα M, *add.* δὲ M, δε T τούτων K ἐλεύσει $V^{E}V^{O}$ **10** σαυτῇ V^{W} συντριβήσεταί σοι K, συντριβήσονται σου M **14** τιθεὶς – ἀβύσσους] *om.* $V^{E}V^{O}$ PM T

II^{1}1034 / K cap. Θ 1, 5

Ψαλμοῦ ξδʹ·

Ὁ συνταράσσων τὸ κύτος τῆς θαλάσσης,
ἤχους κυμάτων αὐτῆς
τίς ὑποστήσεται;

II^{1}1035 / K cap. Θ 1, 6

Ἐν ψαλμῷ ογʹ·

Σὺ ἐκραταίωσας ἐν τῇ δυνάμει σου τὴν θάλασσαν.

II^{1}1036 / K cap. Θ 1, 7

Ἐν ψαλμῷ ργʹ·

Ἀναβαίνουσιν ὄρη καὶ καταβαίνουσιν πεδία
εἰς τὸν τόπον, ὃν ἐθεμελίωσας αὐτοῖς·
ὅριον ἔθου, ὃ οὐ παρελεύσεται,
οὐδὲ ἐπιστρέψ<ουσιν>.

---

3 – 5 II^{1}1034 Ps. 64, 8$^{1-3}$ **8 II^{1}1035** Ps. 73, 13^1 **11 – 14 II^{1}1036** Ps. 103, 8^1–9^2

---

2 – 5 II^{1}1034 K cap. Θ 1, 5 (168v[16]17–18); V cap. Θ 9, 4; PM cap. Θ 10, 4; T cap. Θ 13, 4; R cap. Θ 13, 1; *deest in* H^I L^b; PG 96, 45, 44–45 **7 – 8 II^{1}1035** K cap. Θ 1, 6 (168v[18]19–20); V cap. Θ 9, 5; PM cap. Θ 10, 5; T cap. Θ 13, 5; R cap. Θ 13, 2; *deest in* H^I L^b; PG 96, 45, 46–47 **10 – 14 II^{1}1036** K cap. Θ 1, 7 (168v[20]21–23); *deest in* V H^I PML^b T R

II^{1}1034 (a) K PM T ἐν ψαλμῷ T, ψαλμὸς K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W (c) Δαυΐδ R (d) *s. a.* V^{E}V^O **II^{1}1035** (a) K T ογʹ] ργʹ K$^{\text{ut videtur}}$ (b) Ψαλμοῦ ογʹ P (c) Τοῦ αὐτοῦ R (d) *s. a.* V M

---

3 κύτος] κῦτος V, κοίτος R, κοιτος M, ὕδωρ K **4 – 5** ἤχους – ὑποστήσεται] καὶ τὰ λοιπά V^O, *om.* V^E PM R **4** ἤχου V$^{W\text{ p. ras.}}$, ἦχος K καμάτων V$^{W\text{ a. c.}}$ **8** ἐν] *om.* P τὴν θάλασσαν] καὶ τὰ λοιπά V^O, *om.* V^E **12** αὐτοῖς] *scripsi (LXX)*, αὐτά K$^{\text{a. c. ut videtur}}$, αὐτοίς K$^{\text{p. c. ut videtur}}$ **14** ἐπιστρέψουσιν] *scripsi (LXX)*, ἐπιστρεψ K

II^{1}1037 / K cap. Θ 1, 8

Τοῦ αὐτοῦ·

Αὕτη ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος,
ἐκεῖ ἑρπετά, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός,
ζῷα μικρὰ μετὰ μεγάλων·
ἐκεῖ πλοῖα διαπορεύονται.

II^{1}1038 / K cap. Θ 1, 9

Ψαλμοῦ ρϛʹ·

Οἱ καταβαίνοντες εἰς θάλασσαν ἐν πλοίοις,
ποιοῦντες ἐργασίαν ἐν ὕδασι πολλοῖς,
αὐτοὶ <ε>ἶδον τὰ ἔργα κυρίου
καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ ἐν τῷ βυθῷ.
Εἶπεν, καὶ ἔστη πνεῦμα καταιγίδος,
καὶ ὑψώθη τὰ κύματα αὐτῆς·
ἀναβαίνουσιν ἕως τῶν οὐρανῶν
καὶ καταβαίνουσιν ἕως τῶν ἀβύσσων·
ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἐν κακοῖς ἐτήκετο·
ἐταράχθησαν καὶ ἐσαλεύθησαν ὡς ὁ μεθύων,
καὶ πᾶσα ἡ σοφία αὐτῶν κατεπόθη.

---

3 – 6 II^{1}1037 Ps. 103, 25^{1}–26^{1} **9 – 19 II^{1}1038** Ps. 106, 23^{1}–27^{2}

---

2 – 6 II^{1}1037 K cap. Θ 1, 8 (168v[23]24–169r2); V^{E}V^{O} cap. Θ 9, 6; PM cap. Θ 10, 6; T cap. Θ 13, 6; *deest in* V^{W} H^{I} L^{b} R; PG 96, 45, 48–49 **8 – 19 II^{1}1038** K cap. Θ 1, 9 (169r[2]3–10); V^{E}V^{O} cap. Θ 9, 7; V^{W} cap. Θ 9, 6; PM cap. Θ 10, 7; T cap. Θ 13, 7–8; *deest in* H^{I} L^{b} R; PG 96, 45, 50–51

II^{1}1037 (a) K (b) Ἐν ψαλμῷ ργʹ PM T Ἐν ψαλμῷ] ψαλμοῦ P, ψαλμὸς M (c) *s. a.* V^{E}V^{O} **II^{1}1038** (a) K PM ψαλμὸς M (b) Ἐν ψαλμῷ ρϛʹ / ἐν τ *(sic)* T *(τῷ αὐτῷ videtur legendum) (cf. infra, app. crit. text.)* (c) *s. a.* V

---

4 – 6 ἐκεῖ – διαπορεύονται] καὶ τὰ λοιπά V^{O}, *om.* V^{E} PM **6** διαπορεύονται] διαπορεύεται T **9 – 19** πλοίοις – κατεπόθη] *om.* V^{E} **10 – 19** ποιοῦντες – κατεπόθη] καὶ τὰ λοιπά V^{O}, *om.* V^{W} P **11 – 19** αὐτοὶ – κατεπόθη] *om.* M **11** εἶδον] *scripsi,* ἴδον K T **12** βυθῷ] *hic caesura in* T **14** ὑψώθησαν K **15 – 19** ἀναβαίνουσιν – κατεπόθη] *om.* T

<II^{1}suppl. 255 / V cap. Θ 9, 7V^{W}>

II^{1}1039 / K cap. Θ 1, 10

Παροιμιῶν·

Πάντες οἱ χείμαρροι πορεύονται εἰς τὴν θάλασσαν,
καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔσται ἐμπιμπλαμένη.

II^{1}1040 / K cap. Θ 1, 11

Τῶν αὐτῶν·

Ἐν τῷ τιθέναι τῇ θαλάσσῃ ἀκριβασμὸν αὐτοῦ,
καὶ ὕδατα οὐ παρελεύσεται στόμα αὐτοῦ.

---

1 II^{1}suppl. 255 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

4 – 5 II^{1}1039 Prov., re vera Eccle. 1, 7$^{1–2}$ (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 147) **8 – 9 II^{1}1040** Prov. 8, 29 app. crit. (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 47)

---

3 – 5 II^{1}1039 K cap. Θ 1, 10 (169r[mg]11–12); V cap. Θ 9, 8; PM cap. Θ 10, 8; T cap. Θ 13, 9; R cap. Θ 13, 3; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 45, 52–53 **7 – 9 II^{1}1040** K cap. Θ 1, 11 (169r[12]13–14); V cap. Θ 9, 9; PM cap. Θ 10, 9; T cap. Θ 13, 10; *deest in* H^{I} L^{b} R; PG 96, 45, 54–55

II^{1}1039 (a) K V PM R (b) Β′ *(sic)* τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ T **II^{1}1040** (a) K P (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{W} M (c) Δ′ *(sic)* τῶν Παροιμιῶν T (d) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

4 θάλασαν M, θάλασσα V^{O} **5** καὶ – θάλασσα] *om.* M ἔσται] *post* ἐμπιμπλαμένη *transpos.* M, ἔστιν *(ἐ- P)* V^{W} P T, ἔστι V^{E}V^{O} R ἐμπιμπλαμένη] ἐμπιπλαμένη V^{W} M T, πιμπλαμένη V^{E}V^{O}, πιμπλαμμένη P, πϊπλαμένη R, *add.* εἰς τὸν τόπον οὗ οἱ χείμαρροι πορεύονται ἐκει *(sic)* αὐτοὶ ἐπιστρέφουσιν τοῦ πορευθῆναι *(= Eccle. 1, 7$^{3–4}$)* T **8** τιθῆναι K

II^{1}1041 / K cap. Θ 1, 12

Ἡσαΐου προφήτου·

…κύριος ὁ δοὺς ὁδὸν ἐν θαλάσσῃ καὶ ἐν ὕδατι ἰσχυρῷ τρίβον.

II^{1}1042 / K cap. Θ 1, 13

Ἱερεμίου προφήτου·

Ὁ τάξας ἄμμον ὅριον τῇ θαλάσσῃ προστάγματι αἰωνίῳ, καὶ οὐχ᾽ ὑπερβήσεται αὐτό, καὶ ταραχθήσεται καὶ οὐ δυνήσεται, καὶ ἠχήσουσι τὰ κύματα αὐτῆς, καὶ οὐχ᾽ ὑπερβήσεται αὐτό.

II^{1}1043 / K cap. Θ 1, 14

Τοῦ αὐτοῦ·

Ὁ δοὺς κραυγὴν ἐν θαλάσσῃ καὶ ἐβόμβησε τὰ κύματα αὐτῆς· κύριος παντοκράτωρ ὄνομα αὐτῷ.

---

3 II^{1}1041 Is. 43, 16 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 397) **6 – 8 II^{1}1042** Ier. 5, 22 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 496) **11 – 12 II^{1}1043** Ier. 38, 36 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 568)

---

2 – 3 II^{1}1041 K cap. Θ 1, 12 (169r[14]15); V cap. Θ 9, 10; PM cap. Θ 10, 10; T cap. Θ 13, 11; *deest in* H^{I} L^{b} R; PG 96, 48, 1–2 **5 – 8 II^{1}1042** K cap. Θ 1, 13 (169r[mg]16–19); V cap. Θ 9, 11; PM cap. Θ 10, 11; T cap. Θ 13, 12; *deest in* H^{I} L^{b} R; PG 96, 48, 3–6 **10 – 12 II^{1}1043** K cap. Θ 1, 14 (169r[19]20–21); V cap. Θ 9, 12; PM cap. Θ 10, 12; T cap. Θ 13, 13; *deest in* H^{I} L^{b} R; PG 96, 48, 6–8

II^{1}1041 (a) K T ἠσαϊου T (b) Ἡσαΐου V PM ἠσαϊου M, ησαϊου P **II^{1}1042** (a) K T ϊερεμίου T (b) Ἱερεμίου V PM ϊερεμίου M, ϊηρεμιου P **II^{1}1043** (a) K (b) *s. a.* V (c) *s. d.* PM T

---

3 ὁδὸν] *om.* M θαλάσσῃ] *add.* ὕδωρ M καὶ – τρίβον] *om.* T *(s. l. supplev. man. rec.)* ὕδασιν M ἰσχυρὰν M **6** Ὁ – θαλάσσῃ] *om.* T *(s. l. supplev. man. rec.)* ἅμμον K ὅριον $V^{E}V^{O}$, ὥοριον *(sic)* M πρόσταγμα αἰωνίον *(sic)* $V^{W\ p.\ c.}$ *(cf. LXX)* **7 – 8** καὶ^{1} – αὐτό] *om.* M **7** καὶ^{2} – δυνήσεται] *om.* V P T **8** ἠχήσουσι K, ηχήσωσιν T, ἠγήσουσιν $V^{E}V^{O}$ **11** ἐβόβησεν V^{E}, ἐκοίμησεν V^{O} **12** αὐτοῦ V^{O}

II^{1}1044 / K cap. Θ 1, 15

Σοφία Σολομῶντος·

Τὴν μὲν ὁλκάδα ὀρέξει πορισμῶν ἐπενόησαν ἄνθρωποι,
τεχνῖτις δὲ σοφία κατεσκεύασεν,
ἡ δὲ σή, πάτερ, διακυβερνᾷ πρόνοια,
ὅτι καὶ ἐν θαλάσσῃ ἔδωκας ὁδὸν
καὶ ἐν κύμασι τρίβον ἀσφαλῆ,
δεικνὺς ὅτι δύνασαι ἐκ παντὸς σώζειν,
κἂν ἄνευ τέχνης τίς ἐπιβῇ.
Θέλεις δὲ μὴ ἀργὰ εἶναι τὰ τῆς σοφίας ἔργα·
διατοῦτο καὶ ἐλαχίστῳ ξύλῳ πιστεύουσιν ἄνθρωποι ψυχάς,
καὶ διελθόντες κλύδωνα σχεδίᾳ ἐσώθησαν.

II^{1}1045 / K cap. Θ 1, 16

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Οἱ πλέοντες τὴν θάλασσαν διηγήσαντο τὸν κίνδυνον αὐτῆς,
καὶ ἀκοαῖς ὠτίων ἡμῶν θαυμάζομεν·

---

3 – 12 II^{1}1044 Sap. 14, 2^1– 5^3 **15 – 613, 2 II^{1}1045** Sir. 43, 24^1–25^2 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 166)

---

2 – 12 II^{1}1044 K cap. Θ 1, 15 (169r[21]22–169v5); V cap. Θ 9, 13; PM cap. Θ 10, 13; T cap. Θ 13, 14; R cap. Θ 13, 4; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 48, 9–17 **14 – 613, 2 II^{1}1045** K cap. Θ 1, 16 (169v[5]6–9); V cap. Θ 9, 14; PM cap. Θ 10, 14; T cap. Θ 13, 15; *deest in* H^{I} L^{b} R; PG 96, 48, 18–21

II^{1}1044 (a) K PM T R σοφίας T R (b) Σολομῶντος V **II^{1}1045** (a) K (b) Τοῦ Σιράχ V PM T Τοῦ] *om.* V PM σηράχ M

---

3 ὁλκάδα] ὁλκάδα M T R, ολκαδα P ὀρέξειν V^{E}V^{O} πορισμὸν K V P, πορισμοῦ M ἄνθρωποι] *praem.* οἱ V^{W} **4** τεχνῖτις] *scripsi (LXX)*, τεχνίτις V^{W}, τεχνίτης K V^{E}V^{O} M T R, τεχνητης P σοφίαι T **5** σῆ P προνοία V^{W}, προνοια P, πρα *(sic)* M **7** κύματι P, ὕδασι V^{E}V^{O} ἀσφαλὴ V^{O}, ἀσφαλη P, ἀσφαλὴν M **8** δεικνοις M ὅτι δύνασαι] ἰδύνασαι M σώζειν] -ειν *e corr.* V^{E} **9** κἂν] καὶ V^{W} T R τίς] *iterav.* T$^{a. ras.}$ **11** διατοῦτο] *praem.* καὶ V^{E}V^{O} καὶ] *iterav.* M$^{a. ras.}$, *om.* T R, *add.* ἐν K ἐλαχίστῳ] τῷ R ψυχάς] *om.* M **12** κλύδωνας K V^{E}V^{O} R σχέδια K R, σχεδίως V^{E}V^{O} ἐσώθησαν] διεσώθησαν *(sic)* ὑπὸ τῆς προνοίας M **15** διηγήσονται K, διηγοῦνται M τὸν] *om.* M **16** ἀκοῆς *(*-ης P*)* V P T θαυμάζωμεν T, θαυμαζομένη M

καὶ ἐκεῖ τὰ θαυμάσια καὶ παράδοξα ἔργα,
ποικιλία παντὸς ζώου, κτίσις κητῶν.

II^{1}1046 / K cap. Θ 1, 17

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ δʹ λόγου τῆς Ἑξαημέρου·

Μαινομένη πολλάκις ἐξ ἀνέμων θάλασσα καὶ εἰς ὕψος μέγιστον διανισταμένη τοῖς κύμασιν, ἐπειδὰν μόνον τῶν αἰγιαλῶν ἅψηται, εἰς ἀφρὸν διαλύσασα τὴν ὁρμήν, ἐπανῆλθεν. *Ἢ ἐμὲ οὐ φοβηθήσεσθε, λέγει κύριος, τὸν* τιθέντα *ἄμμον ὅριον τῇ θαλάσσῃ;* Τῷ ἀσθενεστάτῳ πάντων, τῇ ψάμμῳ, ἡ ταῖς βίαις ἀφόρητος χαλινοῦται θάλασσα.

II^{1}1047 / K cap. Θ 1, 18

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Ἡδὺ θέαμα λευκαινομένη θάλασσα, γαλήνης αὐτὴν σταθερᾶς κα-

---

7 – 8 Ierem. 5, 22

---

5 – 10 II^{1}1046 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homiliae in Hexaemeron*, IV, 3 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 61, 2–6) **13 – 614, 4 II^{1}1047** BASILIUS CAESARIENSIS, *Homiliae in Hexaemeron*, IV, 6 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 66, 12–16)

---

4 – 10 II^{1}1046 K cap. Θ 1, 17 (169v[10]11–17); V^{E}V^O cap. Θ 9, 15; V^W cap. Θ 9, 15–16; PM cap. Θ 10, 15–16; T cap. Θ 13, 16–17; *deest in* H^I L^b R; PG 96, 48, 22–28 **12 – 614, 4 II^{1}1047** K cap. Θ 1, 18 (169v[mg]18–24); V^{E}V^O cap. Θ 9, 16; V^W cap. Θ 9, 17; *deest in* H^I PML^b T R; PG 96, 48, 29–34

II^{1}1046 (a) K (b) Βασιλείου, ἐκ τοῦ δʹ λόγου τῆς Ἑξαημέρου / *s. a.* PM T *(cf. infra, app. crit. text.)* (c) Βασιλείου / τοῦ *(sic)* ἐκ τοῦ δʹ λόγου τῆς Ἑξαημέρου V^W *(cf. infra, app. crit. text.)* (d) Βασιλείου V^{E}V^O **II^{1}1047** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^O (c) *s. d.* V^W

---

2 ζώιου T, ζωίου K **5** μαίνομενη *(sic)* P, μενομενη M, μαινομένης T θάλασσα] *praem.* ἡ V^W *(= ed.)* μέγιστον] μέγεθος V^W PM, καὶ μέγεθως *(sic)* T **6** τῶν *(*τὸν V$^{W\ a.\ c.}$*)* αἰγιαλὸν *(sic)* V^W, τὸν αἰγιαλὸν M ἅψηται] ἅψεται M **7** διαλάσασα P ὁρμήν] ὀρμὴν V T, ῥώμην K ἐπανῆλθεν] *hic caesura in* V^W PM T Ἢ] εἰ V^W P T **7 – 8** φοβηθήσεσθαι V$^{O\ a.\ c.}$ M, φοβήθησεσθαι *(sic)* P **8** ἄμμον K Τῷ] καὶ τῶ V$^{W\ p.\ c.}$, εἰ τῶ P, ἡ τῶ M, το T **9** ἡ] ἣ K, ἢ M βίαις] *add.* τῶν ἀνέμων V^{E}V^O ἀφορητος P, ἀφοριτος M, ἀφόρητως *(sic)* V^{E}V^O, ἀφορήτως K χαλϊνοῦσα V^O **13** Ἡδὺ] *add.* δὲ V^{E}V^O

τεχούσης· ἡδὺ δὲ καὶ ὅταν πραείαις αὔραις τραχυνομένη τὰ νῶτα, πορφυροῦσαν χροὰν ἢ κυανῆν τοῖς ὁρῶσι προσβάλλῃ, ὅτε οὐδὲ τύπτει βιαίως τὴν γείτονα χέρσον, ἀλλ᾽ οἷον εἰρηνικαῖς τισι περιπλοκαῖς κατασπάζεται.

<II^{1}suppl. 256 / V cap. Θ 9, 17>

II^{1}1048 / K cap. Θ 1, 19

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ περὶ θεολογίας β′·

Θαλάσσης εἰ μὲν τὸ μέγεθος οὐκ εἶχον θαυμάσαι, ἐθαύμασα ἂν τὸ ἥμερον, καὶ πῶς ἵσταται λελυμένη τῶν ἰδίων ὅρων ἐντός· εἰ δὲ μὴ τὸ ἥμερον, πάντως τὸ μέγεθος· ἐπεὶ δὲ ἀμφότερα, τὴν ἐν ἀμφοτέροις δύναμιν ἐπαινέσομαι. Τί τὸ συναγαγόν; Τί τὸ δῆσαν; Πῶς ἐπαίρεταί τε καὶ ἵσταται [λελυμένη τῶν ἰδίων ὅρων ἐντός], ὥσπερ αἰδουμένη τὴν γείτονα γῆν; Πῶς δέχεται ποταμοὺς πάντας, καὶ ἡ αὐτὴ διαμένει διὰ πλήθους περιουσίαν, ἢ οὐκ οἶδ᾽ ὅτι χρὴ λέγειν; Πῶς ψάμμος *ὅριον* αὐτῇ, τηλικούτῳ στοιχείῳ; *Πρόσταγμα ἐγύρω-*

---

5 II^{1}suppl. 256 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8) **15** ὅριον] Ierem. 5, 22 **15 – 615, 1** Iob 26, 10^{1}

---

8 – 15 II^{1}1048 Θαλάσσης – στοιχείῳ] GREGORIUS NAZIANZENUS, *De theologia II (Orat. 28)*, 27, 1–9 (ed. Gallay, p. 158–160) **15 – 615, 5** Πρόσταγμα – φύσιν] IBID., 27, 13–19 (p. 160)

---

7 – 615, 5 II^{1}1048 K cap. Θ 1, 19 (169v[24]170r1–17); V^{E}V^{O} cap. Θ 9, 18; V^{W} cap. Θ 9, 19; PM cap. Θ 10, 17; T cap. Θ 13, 18; *deest in* H^{I} L^{b} R; PG 96, 48, 41 – 49, 2

II^{1}1048 (a) K V^{W} PM ἁγίου Γρηγορίου] *om.* V^{W} PM β′] *om.* M (b) Γρηγορίου τοῦ θεολόγου, ἐκ τοῦ περὶ θερηθεολογία *(sic)* β′ T (c) Τοῦ Θεολόγου V^{E}V^{O}

---

1 πραΐαις V αὖραι V^{O} **2** χροὰν] *sic acc.* K V^{W}, χρῶαν V^{E}V^{O} κυανῆν] *scripsi*, κυανὴν K V^{E}V^{O}, κοιανὴν V^{W} προσβάλλει V^{W}, προσβάλη V^{O} **3** τύπτων V^{W} **4** ἀσπάζεται V **8** εἰ] *om.* K θαυμᾶσαι V M, θαυμασαι P ἐθαύμασαν *(-αυ- P)* V^{O} P ἂν] *om.* P **9** ἥμερον] ἡμετερον *(sic)* M$^{a.\,c.}$ **10** ἥμερον] ἡμέτερον *(-με- M)* M$^{a.\,c.}$ T ἐπεὶ δὲ] ἐπι δὲ *(sic)* V^{O}, ἐπειδὴ K **11** ἐπαινέσωμεν K V$^{O\ a.\,c.}$, ἐπαινέσομεν V$^{O\ p.\,c.}$, ἐπαινοῦμεν M, ἐπαινομαι P, επαινῶμαι *(sic)* T συναγαγὼν V^{E}V^{O}, συνάγον V$^{W\ e\ corr.}$ PM T Τί^{2} – δῆσαν] τί δαὶ τὸ δίσαν M **12** ἐπαίρεταί τε] ἐπαίρεται K V^{E}V^{O}, ἐπέρεται M λελυμένη – ἐντός] *seclusi* **13** ἡ] *om.* PM **14** περιουσίων P ἢ – λέγειν] *om.* V PM T **15** ψάμμος] *praem.* ἡ V$^{W\ p.\,c.\,s.\,l.}$ αὐτὴ V^{W} T, ἐν αυτῇ M τοιλικόντα στοιχεία V^{O} Πρόσταγμα] *add.* γὰρ K **15 – 615, 1** ἐπύρωσεν K

σεν ἐπὶ πρόσωπον ὕδατος· τοῦτο τῆς ὑγρᾶς φύσεως ὁ δεσμός. Πῶς δὲ τὸν χερσαῖον ναυτίλον ἄγει ξύλῳ μικρῷ καὶ πνεύματι – τοῦτο οὐ θαυμάζεις ὁρῶν, οὐδὲ ἐξανίσταταί σου ἡ διάνοια; –, ἵνα γῆ καὶ θάλασσα δεθῶσι ταῖς χρείαις διὰ τῆς ἐπιμιξίας, καὶ εἰς ἓν ἔλθῃ τῷ ἀνθρώπῳ τὰ τοσοῦτον ἀλλήλων διεστηκότα κατὰ τὴν φύσιν;

II^{1}1049 / K cap. Θ 1, 20

Τοῦ αὐτοῦ, περὶ τῶν μοναζόντων·

Τί δὲ θάλασσα καὶ γῆ, πράως ἀλλήλαις ἐπιμιγνύμενα καὶ διαδιδόντα χρηστῶς καὶ <***>, φιλανθρώπως τὸν ἄνθρωπον <***>, καὶ ἀνθρώπῳ τὰ παρ' ἑαυτῶν <***> πλουσίως καὶ φιλοτίμως;

<II^{1}suppl. 257–258 / V cap. Θ 9, 20–21>

---

11 II^{1}suppl. 257–258 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

8 – 10 II^{1}1049 Gregorius Nazianzenus, *De pace I ob monachorum reconciliationem (Orat. 6)*, 15, 8–12 (ed. Calvet-Sebasti, p. 160)

---

7 – 10 II^{1}1049 K cap. Θ 1, 20 (170r[17]18–20); V^EV^O cap. Θ 9, 19; V^W cap. Θ 9, 20; *deest in* H^I PML^b T R; PG 96, 49, 3–7

II^{1}1049 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^EV^O (c) *s. a.* V^W

---

1 προσώπου K ὁ δεσμός] ὀδεσμὸς M, ὀδεμος P **1 – 5** Πῶς – φύσιν] καὶ τὰ λοιπα T, *om.* PM **2** δὲ] *om.* K τὸν] τὸ V^W ναυτίλογον ἄγει V^O, ἄγει ναυτίλον V^W **3** οὐδὲ] οὐδὲν V^O **4** θάλασσα] θάλαττα V^EV^O δηθῶσι K, δὲ θῶσϊ V^O **5** τοσοῦτον] τὸ σοῦτον V^E, τοσοῦτων *(sic)* V^O ἀλλήλοις V^W τὴν] *om.* K $V^{E\ a.\ c.}$ **8 – 9** διαδιδῶντα V^E, διαδῶντα V^O **9** *post* καὶ *hab.* ἀντιλαμβάνοντα *ed.* **9 – 10** φιλανθρώπως – πλουσίως] *textus corruptus* **9** *post* ἄνθρωπον *hab.* τρέφει *ed.* **10** καὶ ἀνθρώπῳ] *correxi (ed.)*, καὶ ἄνθρωποι K, καὶ ἀνθρώπων V^W, *om.* V^EV^O παρ' ἑαυτῶν] περὶ αὐτῶν V^W *post* ἑαυτῶν *hab.* χορηγοῦντα *ed.* πλουσίως] πλούτει ὡς V^W

II¹1050 / K cap. Θ 1, 21

Φίλωνος, ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

Ἄξιον θαυμάσαι θάλασσαν, δι᾽ ἧς τὰς ἀντιδόσεις αἱ χῶραι ἀλλήλαις τῶν ἀγαθῶν ἀντεκτίνουσιν, καὶ τὰ μὲν ἐνδέοντα λαμβάνουσιν, ὧν δὲ ἄγουσιν περιουσίαν, ἀντιπέμπουσιν.

3 – 5 II¹1050 PHILO IUDAEUS, *Legatio ad Gaium*, 47 (ed. Reiter, p. 164, 13–17)

2 – 5 II¹1050 K cap. Θ 1, 21 (170r[21]22–170v1); V^E^V^O^ cap. Θ 9, 22; V^W^ cap. Θ 9, 23; PM cap. Θ 10, 20; R cap. Θ 13, 6; *deest in* H^I^ L^b^ T; PG 96, 49, 29–32

II¹1050 (a) K PM φιλονος M τῆς] τοῦ M γαϊον P, τον γαϊανον M πρεσβείας] πρεσβύτερον PM (b) Φίλωνος V R

3 θαυμᾶσαι V, θαυμασαι PM θάλασσαν] *praem.* τὴν R ἀντιδώσεις V^E^V^O^ M **3 – 4** αἱ – ἀλλήλαις] *post* ἀγαθῶν *transpos.* V PM R **3 – 4** ἀλλήλαις] ἀλλήλοις M, *om.* R **4** ἀντεκτείνουσιν K V^W^V^O^ M, ἀντεκτήνουσιν P, ἀνταποκτείνουσι R

Τίτλος β′ Περὶ θερισμοῦ καὶ τρυγητοῦ.

ιβ′ Περὶ θερισμοῦ καὶ τρυγητοῦ.

ιβ′ Περὶ θερισμοῦ καὶ τρυγητοῦ.

II^{1}1051 / K cap. Θ 2, 1

Τοῦ Λευϊτικοῦ·

Ἐκθεριζόντων ὑμῶν τὸν θερισμὸν τῆς γῆς ὑμῶν, οὐ συντελέσετε τὸν θερισμὸν ὑμῶν τοῦ ἀγροῦ σου ἐκθερίσαι, καὶ τὰ ἀποπίπτοντα τοῦ θερισμοῦ σου οὐ συλλέξεις, καὶ τὸν ἀμπελῶνά σου οὐκ ἐπανατρυγήσεις, οὐδὲ ῥῶγας τοῦ ἀμπελῶνός σου συλλέξεις· τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ καταλείψεις αὐτά. Ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ἐντέλλομαί σοι, καὶ τὸν ἀμπελῶνά σου οὐ κατασπερεῖς δίφορον.

---

6 – 10 II^{1}1051 Ἐκθεριζόντων – αὐτά] Lev. 19, 9–10 **10 – 11** Ἐγὼ – δίφορον] Ibid. 19, 18–19

---

1 Titlos (a) K (170v1–2) **2 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **3 Titlos (c)** PML$^{b\ pin}$ R; *deest in* L$^{b\ txt}$ T$^{(lac.)}$ **5 – 11 II^{1}1051** K cap. Θ 2, 1 (170v[2]3–9); V^{E}V^{O} cap. Θ 12, 1–2; V^{W} cap. Θ 12, 1; PM cap. Θ 12, 1; R cap. Θ 14, 1; *deest in* H^{I} L^{b} T$^{(lac.)}$; PG 96, 52, 26–31

---

2 Titlos (b) ιβ′] ια′ V$^{W\ pin}$, *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(*ιβ′ *secund. ser.)*, *praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ **3 Titlos (c)** ιβ′] τίτλος ιδ′ R^{txt}, ιδ′ R^{pin}, *om.* P^{txt} *(*ιβ′ *exspectav.)* καὶ τρυγητοῦ] *om.* M^{pin}

II^{1}1051 (a) K V^{W} PM R Τοῦ] *om.* V^{W} M R Λευϊτικοῦ] λευητ *(sic)* V^{W} (b) Λευϊτικοῦ / *s. a.* V^{E}V^{O} *(cf. infra, app. crit. text.)*

---

6 – 7 Ἐκθεριζόντων – καὶ] *om.* R **6** συντελέσητε K V^{W} P, συντελέσεται V^{O}, συντελέσηται M **7** τοῦ – ἐκθερίσαι] *om.* K ἀγροῦ σου] ἁγίου σου V^{O} ἐκθερίσαι] *praem.* τοῦ M **8 – 9** επανατρυγησης M, *hic caesura in* V^{E}V^{O} **9** οὐδὲ – συλλέξεις] *om.* R ρωγὰς M, ῥάγας V^{E}V^{O}, ροας P ἀμπελῶνός σου] *add.* οὐ V^{E} **10** καταλείψεις] *scripsi (LXX)*, καταλήψεις K, ἀφήσεις V^{E}V^{O} P R, ἀφίσεις V^{W} M **10 – 11** Ἐγὼ – δίφορον] *om.* V PM R **11** δίφορον] *sic* K, διάφορον *LXX (sed vide app. crit.)*

Τίτλος γʹ Περὶ θανόντων καὶ πενθούντων, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἐπὶ τῷ προαπελθόντι κόπτεσθαι.

ζʹ Περὶ θανόντων καὶ πενθούντων, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἐπὶ τῷ προαπελθόντι πενθεῖν καὶ κόπτεσθαι.

ηʹ Περὶ θανόντων καὶ πενθούντων, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἐπὶ τῷ προαπελθόντι πενθεῖν.

II^{1}1052 / K cap. Θ 3, 1

Τῆς Γενέσεως·

Ἐκλείπων Ἀβραὰμ ἀπέθανεν ἐν γήρᾳ καλῷ πρεσβύτης καὶ πλήρης ἡμερῶν, καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

---

1 πενθούντων] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ Π 9

---

9 – 10 **II^{1}1052** Gen. 25, 8

---

1 – 2 **Titlos (a)** K (170v10–11) **3 – 4** **Titlos (b)** V A$^{I\,pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\,txt}$ **5 – 6** **Titlos (c)** PML$^{b\,pin}$ T^{txt} R; *deest in* L$^{b\,txt}$ T$^{pin\,(lac.)}$ **8 – 10** **II^{1}1052** K cap. Θ 3, 1 (170v [11]12–14); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R

---

1 – 2 **Titlos (a)** **1** Τίτλος γʹ] *om.* K^{pin} *(γʹ secund. ser.)* γʹ] *correxi*, βʹ K^{txt} **1 – 2** καὶ^{2} – κόπτεσθαι] *om.* K^{pin} **3 – 4** **Titlos (b)** **3** ζʹ] *om.* V$^{O\,txt}$ *(ζʹ secund. ser.)*, *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\,pin}$ *(ζʹ secund. ser.)*, *praem.* τίτλος V$^{W\,txt}$ θανόντων] θανέντων V$^{E\,txt}$V^{W}V$^{O\,txt}$ A$^{I\,pin}$ καὶ πενθούντων] *om.* V$^{O\,txt}$ καὶ^{1}] *add.* περὶ V$^{O\,pin}$ **3 – 4** καὶ^{2} – κόπτεσθαι] *om.* A$^{I\,pin}$ **3 – 4** τὸ προαπελθόντι V$^{W\,pin}$, τοῖς προαπελθοῦσι V$^{E\,pin}$V$^{O\,pin}$ **4** καὶ κόπτεσθαι] *om.* V$^{E\,txt}$V^{W}V$^{O\,txt}$ **5 – 6** **Titlos (c)** **5** ηʹ] *non liquet in* P, *sed* ηʹ *videtur*, τίτλος αιʹ *(sic)* T^{txt}, τίτλος ιαʹ R^{txt}, ιαʹ R^{pin} **5 – 6** καὶ^{1} – πενθεῖν] *om.* M^{pin} **5** καὶ^{1}] *add.* περι *(sic)* M^{txt} **5 – 6** καὶ^{2} – πενθεῖν] *om.* M^{txt} **5 – 6** τῷ προαπελθόντι] *correxi*, τῶν προαπελθόντων PL$^{b\,pin}$ T^{txt}, τοῖς προαπελθοῦσι R **6** πενθεῖν] θρινεῖν *(sic)* T^{txt}

II^{1}1052 Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως K

II¹1053 / K cap. Θ 3, 2

Τοῦ Λευϊτικοῦ·

Φαλάκρωμα οὐ ξυρισθήσεσθε τὴν κεφαλὴν ὑμῶν ἐπὶ νεκρῷ, καὶ τὴν ὄψιν τοῦ πώγωνος ὑμῶν οὐ ξυρισθήσεσθε, καὶ ἐπὶ τὰς σάρκας οὐ κατατεμεῖτε ἐντομίδας.

Ἐπὶ νεκρῷ τὰς σάρκας αὐτῶν οὐ κατατεμοῦσιν.

<II¹suppl. 259 / V cap. Θ 7, 2>

II¹1054 / K cap. Θ 3, 3

Βασιλειῶν β′·

Ἀνέστη Δαυῒδ ἐκ τῆς γῆς καὶ ἐλούσατο καὶ ἠλείψατο καὶ ἤλλαξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ· καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ καὶ ᾔτησεν ἄρτον φαγεῖν· καὶ παρέθηκαν αὐτῷ ἄρτον καὶ ἔφαγεν. Καὶ εἶπαν οἱ παῖδες αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· Τί τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ἐποίησας ἕνεκα τοῦ παιδαρίου; Ἔτι ζῶντος, ἐνήστευες καὶ ἔκλαιες καὶ ἠγρύπνεις· καὶ ἡνίκα ἀπέθανε τὸ παιδάριον, ἀνέστης καὶ ἔφαγες ἄρτον καὶ πέπωκας; Καὶ εἶπεν Δαυῒδ· Ἐν

---

7 II¹suppl. 259 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 5 II¹1053 *Versio* K Lev. 21, 5   **6 II¹1053 *Versio* V PM T** cf. Lev. 21, 5 **10 – 620, 5 II¹1054** II Reg. 12, 20–23 (Wahl, *2 Samuel-Text*, p. 85–86)

---

2 – 6 II¹1053 K cap. Θ 3, 2 (170v[14]15–18); V cap. Θ 7, 1; PM cap. Θ 8, 1; T cap. Θ 11, 1; *deest in* H^I L^b R; PG 96, 28, 38–39   **9 – 620, 5 II¹1054** K cap. Θ 3, 3 (170v[18]19–171r8); V cap. Θ 7, 3; PM cap. Θ 8, 3; T cap. Θ 11, 3; R cap. Θ 11, 1; *deest in* H^I L^b; PG 96, 28, 43 – 29, 7

II¹1053 (a) K P   (b) Ἀπὸ τοῦ Λευϊτικοῦ T   (c) Λευϊτικοῦ V   (d) λευϊτικο η′ *(sic)* M **II¹1054** (a) K V^E V^O PM T R (b) Τῶν αὐτῶν V^W

---

6 Ἐπὶ – κατατεμοῦσιν] *Versio* V PM T   κατατέμνουσιν M   **10** ἐκ – γῆς] *om.* R **11** τοῦ θεοῦ] αυτοῦ *(sic)* M   τοῦ] *om.* K   **12** αὐτῷ¹] αὐτὸν M   **12 – 13** φαγεῖν – ἄρτον] *om.* K V^W   **12** αὐτῷ²] αυτον M   **14** ὃ] *om.* M   ἕνεκα – παιδαρίου] *om.* V PM T R   ζῶντος] *add.* τοῦ παιδαρίου V PM T R   **14 – 15** ἐνήστευσας P T R   **15** καὶ²] *add.* υπο K^{s. l. ut videtur}   **15 – 16** τὸ παιδάριον] *om.* V PM T R   **16** ἄρτον] *om.* R **16 – 620, 1** Ἐν τῷ] *om.* M

τῷ τὸ παιδάριον ἔτι ζῆν ἐνήστευσα καὶ ἔκλαυσα, ὅτι εἶπα· Τίς οἶδεν εἰ ἐλεήσει με κύριος καὶ ζήσεται τὸ παιδάριον; Καὶ νῦν τέθνηκεν· ἱνατί τοῦτο ἐγὼ νηστεύω; Μὴ δυνήσομαι ἐπιστρέψαι αὐτὸν ἔτι; Ἐγὼ πορεύσομαι πρὸς αὐτόν, καὶ αὐτὸς οὐκ ἀναστρέψει πρός με.

II^{1}1055 / K cap. Θ 3, 4

Ἀπὸ τοῦ Ἰώβ·

Συνετέλεσαν ἐν ἀγαθοῖς τὸν βίον αὐτῶν,
ἐν δὲ ἀναπαύσει Ἅδου ἐκοιμήθησαν.

II^{1}1056 / K cap. Θ 3, 5

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐκεῖ ἀνεπαύσαντο κατάκοποι τῷ σώματι·
ὁμοθυμαδὸν δὲ οἱ αἰώνιοι
οὐκ ἤκουσαν φωνὴν φορολόγου·
μικρὸς καὶ μέγας ἐκεῖ ἐστὶ
καὶ θεράπων οὐ δεδοικὼς τὸν κύριον αὐτοῦ.

---

8 – 9 II^{1}1055 Iob 21, 13$^{1–2}$ **12 – 16 II^{1}1056** Iob 3, 17^2–19^2

---

7 – 9 II^{1}1055 K cap. Θ 3, 4 (171r[8]9–10); V cap. Θ 7, 4; PM cap. Θ 8, 4; T cap. Θ 11, 4; R cap. Θ 11, 2; *deest in* H^I L^b; PG 96, 29, 8–9 **11 – 16 II^{1}1056** K cap. Θ 3, 5 (171r[10]11–14); V cap. Θ 7, 5; PM cap. Θ 8, 5; T cap. Θ 11, 5; *deest in* H^I L^b R; PG 96, 29, 10–13

II^{1}1055 (a) K T ἰώβ T (b) Ἰώβ V PM R ἰώβ P, ἰωβ R, ἴωβ M **II^{1}1056** (a) K P T (b) *s. a.* V (c) *s. d.* M

---

1 ἐνιστευον M ἔκλαιον M **2** ἐλεήσῃ *(*ε- T*)* V^W P T κύριος] *praem.* ὁ V^W **3** ἱνατί P, ἵνατι M, ἵνατί V^{E}V$^{W\ a.\ c.}$ V^O, ἵνατί T, ἵνα K νηστεύσω T ἐπιστρέψαι] *post* αὐτὸν *transpos.* K **8** τὸν βίον] τὰς ἡμέρας K **12** ἀνεπαύσατο T$^{a.\ c.}$, ἀναπαύσονται V^{E}V^O **13** δὲ] *om.* V^O αἰώνιοι] *add.* οἳ V^W **16** οὐ – αὐτοῦ] *om.* V^W *(in mg. supplev. man. rec.)* αὐτοῦ K, αὐτῶν V$^{E\ a.\ c.}$

II^{1}1057 / K cap. Θ 3, 6

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐὰν ἀποθάνῃ ἄνθρωπος, ζήσεται,
συντελέσας ἡμέρας τοῦ βίου αὐτοῦ.

II^{1}1058 / K cap. Θ 3, 7

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐλεύσῃ ἐν τάφῳ ὥσπερ σῖτος ὥριμος κατὰ καιρὸν θεριζόμενος.

II^{1}1059 / K cap. Θ 3, 8

Τοῦ αὐτοῦ·

Θάνατος ἀνδρὶ ἀνάπαυσις.

II^{1}1060 / K cap. Θ 3, 9

Τοῦ αὐτοῦ·

Εὐλογία ἀπολλυμένου ἐπ᾽ ἐμὲ ἔλθοι.

---

3 – 4 II^{1}1057 Iob 14, 14$^{1-2}$ **7 II^{1}1058** Iob 5, 26^{1} **10 II^{1}1059** Iob 3, 23^{1} **13 II^{1}1060** Iob 29, 13^{1}

---

2 – 4 II^{1}1057 K cap. Θ 3, 6 (171r[14]15–16); V cap. Θ 7, 6; PM cap. Θ 8, 7; T cap. Θ 11, 6; *deest in* H^{I} L^{b} R; PG 96, 29, 14–15 **6 – 7 II^{1}1058** K cap. Θ 3, 7 (171r[16]17–18); V cap. Θ 7, 7; PM cap. Θ 8, 7; T cap. Θ 11, 7; *deest in* H^{I} L^{b} R; PG 96, 29, 16–17 **9 – 10 II^{1}1059** K cap. Θ 3, 8 (171r[18]19); V cap. Θ 7, 8; PM cap. Θ 8, 8; T cap. Θ 11, 8; *deest in* H^{I} L^{b} R; PG 96, 29, 18 **12 – 13 II^{1}1060** K cap. Θ 3, 9 (171r[19]20); V cap. Θ 7, 9; PM cap. Θ 8, 9; T cap. Θ 11, 9; *deest in* H^{I} L^{b} R; PG 96, 29, 19

II^{1}1057 (a) K T (b) *s. a.* V P (c) *s. d.* M **II^{1}1058** (a) K M (b) *s. a.* V P T **II^{1}1059** (a) K P T (b) *s. a.* V (c) *s. d.* M **II^{1}1060** (a) K (b) *s. a.* V P (c) *s. d.* M T

---

3 – 4 Ἐὰν – αὐτοῦ] *om.* V^{W} *(in mg. supplev. man. rec.)* **4** τοῦ] *om.* V^{E}V$^{W\ suppl.}$ V^{O} PM T **13** ἀπολλυμένη PM T

II^{1}1061 / K cap. Θ 3, 10

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Ἀγαθὸν πορευθῆναι εἰς οἶκον πένθους
ἢ εἰς οἶκον πότου.

II^{1}1062 / K cap. Θ 3, 11

Τοῦ αὐτοῦ·

Καρδία σοφῶν ἐν οἴκῳ πένθους,
καρδία δὲ ἀφρόνων ἐν οἴκῳ εὐφροσύνης.

II^{1}1063 / K cap. Θ 3, 12

Τοῦ αὐτοῦ·

Ὅτι ἐπορεύθη ἄνθρωπος εἰς οἶκον αἰῶνος αὐτοῦ,
καὶ ἐκύκλωσαν ἐν ἀγορᾷ οἱ κοπτόμενοι.

---

3 – 4 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 30.3./3. (ed. Ihm, p. 626)

---

3 – 4 II^{1}1061 Eccle. 7, 2^{1-2} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 160) **7 – 8 II^{1}1062** Eccle. 7, 4^{1-2} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 160) **11 – 12 II^{1}1063** Eccle. 12, 5^{5-6} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 174)

---

2 – 4 II^{1}1061 K cap. Θ 3, 10 (171r[20]21–22); V cap. Θ 7, 10; PM cap. Θ 8, 10; T cap. Θ 11, 10; R cap. Θ 11, 3; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 29, 20–21 **6 – 8 II^{1}1062** K cap. Θ 3, 11 (171r[22]23–24); V cap. Θ 7, 11; PM cap. Θ 8, 11; T cap. Θ 11, 11; R cap. Θ 11, 4; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 29, 21–22 **10 – 12 II^{1}1063** K cap. Θ 3, 12 (171r[24]25–171v1); V cap. Θ 7, 12; PM cap. Θ 8, 12; T cap. Θ 11, 12; R cap. Θ 11, 5; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 29, 23–24

II^{1}1061 Τοῦ] *om.* V **II^{1}1062** (a) K PM R (b) *s. a.* V T **II^{1}1063** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^{O} P (c) *s. d.* V^{W} M T R

---

7 σοφοῦ K **8** ἄφρονος K

II^{1}1064 / K cap. Θ 3, 13

Τοῦ αὐτοῦ·

Καθὼς ἐξῆλθεν ἀπὸ γαστρὸς μητρὸς αὐτοῦ γυμνός,
ἐπιστρέψει τοῦ πορευθῆναι ὡς ἥκει,
καὶ οὐδὲν λήψεται ἐν μόχθῳ αὐτοῦ,
ἵνα πορευθῇ ἐν χειρὶ αὐτοῦ.

II^{1}1065 / K cap. Θ 3, 14

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἀγαθὴ ἡμέρα θανάτου αὐτοῦ ὑπὲρ ἡμέραν γεννήσεως αὐτοῦ.

<II^{1}suppl. 260 / V cap. Θ 7, 15>

II^{1}1066 / K cap. Θ 3, 15

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Ἐπὶ νεκρῷ μὴ ἀποκωλύσῃς χάριν.

---

10 II^{1}suppl. 260 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 6 II^{1}1064 Eccle. 5, 14$^{1-4}$ (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 157–158) **9 II^{1}1065** Eccle. 7, 1$^{1-2}$ (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 159–160) **13 II^{1}1066** Sir. 7, 33^{2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 66)

---

2 – 6 II^{1}1064 K cap. Θ 3, 13 (171v[1]2–4); V cap. Θ 7, 13; PM cap. Θ 8, 13; T cap. Θ 11, 13; R cap. Θ 11, 6; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 29, 25–28 **8 – 9 II^{1}1065** K cap. Θ 3, 14 (171v[4]5–6); V cap. Θ 7, 14; PM cap. Θ 8, 14; T cap. Θ 11, 14; *deest in* H^{I} L^{b} R; PG 96, 29, 29–30 **12 – 13 II^{1}1066** K cap. Θ 3, 15 (171v[6]7); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R

II^{1}1064 (a) K PM T R (b) *s. a.* V **II^{1}1065** (a) K PM T (b) *s. a.* V

---

3 μητρὸς αὐτοῦ] *om.* R **9** αὐτοῦ^{2}] *om.* M

II[1]1067 / K cap. Θ 3, 16

Τοῦ αὐτοῦ·

Μὴ ὑστέρει ἀπὸ κλαιόντων,
καὶ μετὰ πενθούντων πένθησον.

II[1]1068 / K cap. Θ 3, 17

Τοῦ αὐτοῦ·

Μὴ ἐπίχαιρε ἐπὶ νεκρῷ·
μνήσθητι ὅτι πάντες τελευτῶμεν.

II[1]1069 / K cap. Θ 3, 18

Τοῦ αὐτοῦ·

Μουσικὰ ἐν πένθει ἄκαιρος διήγησις.

---

3 – 4 II[1]1067 Sir. 7, 34[1–2] (Wahl, *Sirach-Text*, p. 66) **7 – 8 II[1]1068** Sir. 8, 7[1–2] (Wahl, *Sirach-Text*, p. 68) **11 II[1]1069** Sir. 22, 6[1] (Wahl, *Sirach-Text*, p. 106)

---

2 – 4 II[1]1067 K cap. Θ 3, 16 (171v[7]8–9); V cap. Θ 7, 16; PM cap. Θ 8, 16; T cap. Θ 11, 16; R cap. Θ 11, 8; *deest in* H[I] L[b]; PG 96, 29, 34–35 **6 – 8 II[1]1068** K cap. Θ 3, 17 (171v[9]10–11); V cap. Θ 7, 17; PM cap. Θ 8, 17; T cap. Θ 11, 17; R cap. Θ 11, 9; *deest in* H[I] L[b]; PG 96, 29, 36–37 **10 – 11 II[1]1069** K cap. Θ 3, 18 (171v[11]12); V[E]V[O] cap. Θ 7, 18; V[W suppl.] cap. Θ 7, 18; PM cap. Θ 8, 18; T cap. Θ 11, 18; *deest in* H[I] L[b] R; PG 96, 29, 38

II[1]1067 (a) K (b) Τοῦ Σιράχ V PM T R Τοῦ] *om.* V R σιραχ M **II[1]1068** (a) K M R (b) *s. a.* V P T **II[1]1069** (a) K V[W suppl.] PM T (b) *s. a.* V[E]V[O]

---

7 νεκρῶν P **8** τελευτήσωμεν T **11** Μουσικὰ – διήγησις] *om.* V[W] *(in mg. supplev. man. rec.)* ἀκαίρως K V[E]V[O] διήγησης T[p. c.], διηγήσης T[a. c.], διηγήσεις V[O], διηγήσει K V[E]

II[1]1070 / K cap. Θ 3, 19

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐπὶ νεκρῷ κλαῦσον· ἐξέλιπε γὰρ φῶς.

II[1]1071 / K cap. Θ 3, 20

Τοῦ αὐτοῦ·

Πένθος νεκροῦ ἑπτὰ ἡμέρας.

II[1]1072 / K cap. Θ 3, 21

Τοῦ αὐτοῦ·

Τέκνον, ἐπὶ νεκρῷ κατάγαγε δάκρυα,
καὶ ποίησον τὸ πένθος κατὰ τὴν τάξιν αὐτοῦ
ἡμέραν μίαν καὶ δύο χάριν διαβολῆς,
καὶ παρακλήθητι λύπης ἕνεκα·
γνῶθι γὰρ ὅτι οὐκ ἔστιν ἐπάνοδος·

---

3 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 53.7./60.7. (ed. Ihm, p. 853) **9 – 626, 2** exstat ibid., 65.5./36.5. (p. 948–949)

---

3 II[1]1070 Sir. 22, 11[1] (Wahl, *Sirach-Text*, p. 106–107) **6 II[1]1071** Sir. 22, 12[1] (Wahl, *Sirach-Text*, p. 107) **9 II[1]1072** Τέκνον – δάκρυα] Sir. 38, 16[1] (Wahl, *Sirach-Text*, p. 151) **10 – 12** καὶ – ἕνεκα] Ibid. 38, 17$^{2-4}$ (Wahl, p. 151) **13 – 626, 1** γνῶθι – κακώσεις] Ibid. 38, 21$^{1-2}$ (Wahl, p. 151)

---

2 – 3 II[1]1070 K cap. Θ 3, 19 (171v[12]13); V cap. Θ 7, 19; PM cap. Θ 8, 19; T cap. Θ 11, 19; *deest in* H^{I} L^{b} R; PG 96, 29, 38–39 **5 – 6 II[1]1071** K cap. Θ 3, 20 (171v[13]14); V cap. Θ 7, 20; PM cap. Θ 8, 20; T cap. Θ 11, 20; *deest in* H^{I} L^{b} R; PG 96, 29, 39–40 **8 – 626, 2 II[1]1072** K cap. Θ 3, 21 (171v[14]15–20); V cap. Θ 7, 21; PM cap. Θ 8, 21; T cap. Θ 11, 21; R cap. Θ 11, 10; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 29, 41–46

II[1]1070 (a) K PM T (b) *s. a.* V **II[1]1071** (a) K P T (b) *s. a.* V M **II[1]1072** (a) K V^{W} PM R (b) *s. a.* V^{E}V^{O} T

---

3 ἐξέλειπεν PM T **6** ἑπταήμεραι M ἑπτὰ] ζʹ P ἥμεραις *(sic)* P, ἡμέραι V$^{W\ p.\ c.}$ **9** κάταγε P **10** τὸ] *om.* PM T R τάξιν] *om.* V^{W} **11** ἡμέρα T **12** ἕνεκα] ἕνεκεν *(sic)* T

καὶ τοῦτον γὰρ οὐκ ὠφελήσεις καὶ σεαυτὸν κακώσεις·
ἀπὸ γὰρ λύπης ἐκβαίνει θάνατος.

II^{1}1073 / K cap. Θ 3, 22

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐν τῷ ἀποθανεῖν ἄνθρωπον
κληρονομήσει ἑρπετὰ καὶ θηρία καὶ σκώληκας.

II^{1}1074 / K cap. Θ 3, 23

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ περὶ εὐχαριστίας·

Οὔτε γυναιξὶν οὔτε ἀνδράσιν ἐπιτέτραπται τὸ φιλοπενθὲς καὶ φιλοδάκρυον, ἀλλ᾽ ὅσον ἐπιστυγνάσαι τοῖς λυπηροῖς καὶ μικρόν τι δάκρυον ἀποστάξαι, καὶ τοῦτο ἡσυχῇ, μὴ ἀναβρυχόμενον μὴ δὲ ὀλολύζοντα μὴ δὲ καταρρηγνῦντα χιτῶνα ἢ κόνιν καταχεόμενον μὴ δὲ ἀλλό τι τῶν τοιούτων, ἀσχήμων ὄντων, ἐπιτηδευομένων παρὰ τῶν ἀπαιδεύτως ἐχόντων πρὸς τὰ ἀνθρώπινα. Δεῖ γὰρ τὸν

---

2 ἀπὸ – θάνατος] Sir. 38, 18^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 151) **5 – 6 II^{1}1073** Sir. 10, 11$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 73) **9 – 627, 9 II^{1}1074** BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia de gratiarum actione (In illud:* Semper gaudete *[I Thess. 5, 16])*, 6 (PG 31, 229, 36 – 232, 8)

---

4 – 6 II^{1}1073 K cap. Θ 3, 22 (171v[mg]21–22); V cap. Θ 7, 22; PM cap. Θ 8, 22; T cap. Θ 11, 22; R cap. Θ 11, 11; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 29, 47–48 **8 – 627, 9 II^{1}1074** K cap. Θ 3, 23 (171v[22]23–172r18); V cap. Θ 7, 23; PM cap. Θ 8, 23; T cap. Θ 11, 23; R cap. Θ 11, 12; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 29, 49 – 32, 8

II^{1}1073 (a) K M T R (b) *s. a.* V P **II^{1}1074** (a) K PM T R Τοῦ ἁγίου] *om.* M ἐκ – εὐχαριστίας] *om.* R ἐκ τοῦ] *om.* PM (b) Βασιλείου V

---

1 τοῦτο V^{O}, τοῦτων *(sic)* T σεαυτῶν T **2** ἐμβαίνει M **5** ἀποθνήσκειν R ἄνθρωπος M **9** ἐπιτρέπεται K M, ἐπιτέραπται *(sic)* T **9 – 10** φιλοδακρύον P, φιλόδακρυ $V^{E}V^{W\,p.c.}$ V^{O} R *(= ed.)* **10** ἐπιστυγνᾶσαι V P T, -στυγνασαι M, -στυγνάζειν K **11** ἐπισταξαι *(sic)* M ἡσυχῇ] *add.* καὶ K βρυχώμενον R, ἀναβρασσόμενον $V^{E}V^{O}$ **12** καταρρηγνύντα $V^{W\,p.c.}$, -ρριγνῦντα T, -ρριγνυντα P, -ριγνυντα M κόνιν] κόνην $V^{E}V^{O}$ P T καταχεώμενον T, κατεχόμενον P **13** μὴ] ἢ M δὲ] *om.* K V^{W} PM T R ἀσχήμων ὄντων] ἀσχημονούντων M, ἀσχῆμον ὂν R, ἀσχήμων $V^{E}V^{O}$, ἀσχημονοῦντα τῶν *ed.* ἐπιτηδευομένων] ἐπιτηδευόμενον V^{W} T R, *add.* δὲ K **14 – 627, 5** Δεῖ – δέχεσθαι] *om.* V PM T R

κεκαθαρμένον τῷ θείῳ διδασκαλίῳ, οἷον ὀχυρῷ τινὶ τειχίῳ τῷ ὀρθῷ λόγῳ πεφράχθαι, καὶ ἀνδρείως καὶ καρτερῶς τὰς τῶν τοιούτων παθῶν προσβολὰς ἀπαμύνασθαι, καὶ μὴ καθάπερ εἴς τι χωρίον ὑποκαθήμενον, τῷ ταπεινῷ καὶ ὑπείκοντι τῆς ψυχῆς, τὸν τῶν παθῶν ὄχλον ἐπεισρέοντα δέχεσθαι. Ἀνάνδρου γὰρ ψυχῆς καὶ οὐδένα τόνον ἐκ τῆς ἐπὶ θεὸν ἐλπίδος ἐχούσης, τὸ σφοδρῶς καταπίπτειν καὶ ὑπορρηγνῦσθαι τοῖς λυπηροῖς. Ὥσπερ γὰρ οἱ σκώληκες ἐν τοῖς ἁπαλωτέροις τῶν ξύλων ἐντίκτονται μάλιστα, οὕτως αἱ λῦπαι ἐν τοῖς μαλακωτέροις ἤθεσιν τῶν ἀνθρώπων ἐμφύονται.

<II[1]suppl. 261–262 / V cap. Θ 7, 29; 26>

II[1]1075 / K cap. Θ 3, 24

Καὶ μετ᾽ ὀλίγα·

Ἀπαραίτητος ὁ τοῦ θανάτου νόμος, διὰ πάσης ἡλικίας ὁμοίως χωρῶν, καὶ πάντα ἐφεξῆς τὰ σύνθετα διαλύων· οὐ ξενισθήσομαι οὖν ἐπὶ τῷ συμβάντι οὐδὲ ἀνατραπήσομαι τὸν νοῦν ὡς ὑπὸ πλη-

10 II[1]suppl. 261–262 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

13 – 628, 2 II[1]1075 Basilius Caesariensis, *Homilia de gratiarum actione (In illud:* Semper gaudete *[I Thess. 5, 16])*, 7 (PG 31, 233, 30–36)

12 – 628, 2 II[1]1075 K cap. Θ 3, 24 (172r[18]18–25); V[E]V[O] cap. Θ 7, 28; V[W] cap. Θ 7, 24; P cap. Θ 8, 24–25; M cap. Θ 8, 24; T cap. Θ 11, 24; R cap. Θ 11, 13; *deest in* H[I] L[b]; *deest in* PG 96

II[1]1075 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V[E] (c) *s. a.* V[W]V[O] T (d) *s. d.* M R (e) *s. a.* / Τοῦ αὐτοῦ P *(cf. infra, app. crit. text.)*

1 τειχίῳ] *correxi (ed.)*, στοιχείω K **3** ἀπαμύνασθαι] *correxi (ed.)*, ἐπαμύνεσθαι K **5** ὄχλον] *correxi (ed.)*, ὄχλων K γὰρ] *om.* K **6** ἐκ τῆς] ἐτῆς K **6 – 7** καταπίπτειν – ὑπορρηγνῦσθαι] καταρρήγνυσθαι καὶ ὑποπίπτειν *ed.* **7** ὑπορρήγνυσθαι V[E]V[O] R, -ρρήγνησθαι V[O], -ῥηγνῦσθαι *(sic)* T, -ρήγνυσθαι V[W], -ρηγνυσθαι PM **9** αἱ λῦπαι] ἡ λύπη K, ἐλόπαι *(sic)* T[ut videtur] φύονται V[W a. c.], ἐμφυτεύονται V[E]V[O] **13** Ἀπαραίτητος] *praem.* εἰ R ἀπάσης T **14** διαλύων] *hic caesura in* P ξενισθησθήσομαι *(sic)* T **15** οὖν] *om.* R

γῆς ἀπροσδοκήτου, πάλαι προπεπαιδευμένος ὅτι θνητὸς ὤν, θνητὸν εἶχον τὸν παῖδα.

<II^{1}suppl. 263–264 / V cap. Θ 7, 30; 25>

II^{1}1076 / K cap. Θ 3, 25

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Ἐπιστυγνάζειν ταῖς συμφοραῖς τῶν πενθούντων ἀκόλουθον· οὕτω γὰρ σεαυτὸν οἰκειώσῃ τοῖς πάσχουσι, μὴ καθιλαρευόμενος τῶν συμφορῶν, μὴ δὲ ἐναδιαφορῶν τοῖς ἀλλοτρίοις ἀλγήμασιν. Οὐ μὴν περαιτέρω γε συνεκφέρεσθαι τοῖς λυπουμένοις προσῆκεν, ὥστε συνεκβοᾶν ἢ συνθρηνεῖν τῷ πεπονθότι, ἢ ἐν τοῖς ἄλλοις μιμεῖσθαι καὶ ζηλοῦν τὸν ἐσκοτωμένον ὑπὸ τοῦ πάθους, οἷον συγκαθειργνῦναι ἑαυτὸν καὶ συμμελανειμονεῖν καὶ χαμαὶ συγκαθῆσθαι καὶ κουρᾶς ἀμελεῖν· ἐκ τούτων γὰρ ἐπιτείνειν μᾶλλόν ἐστι τὴν συμφορὰν ἢ πραΰνειν.

---

3 II^{1}suppl. 263–264 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

6–14 II^{1}1076 BASILIUS CAESARIENSIS, re vera *Homilia in martyrem Iulittam*, 8 (PG 31, 256, 46 – 257, 9)

5–14 II^{1}1076 K cap. Θ 3, 25 (172r[25]172v11); V^{E}V^O cap. Θ 7, 31; V^W cap. Θ 7, 27; P cap. Θ 8, 28; M cap. Θ 8, 27; T cap. Θ 11, 27; R cap. Θ 11, 16; *deest in* H^I L^b; PG 96, 44, 4–12

II^{1}1076 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^E P R (c) Βασιλείου V^O (d) *s. a.* V^W M T

---

1 προπαιδευμένος V$^{E\ a.\ c.\ ut\ videtur}$, προπαιδευόμενος K, πεπαιδευμένος PM T R ὤν] ὄν V^W **2** ἔχει P τὸν^2] *om.* V^W **6** ἀκολουθῶν K$^{p.\ c.}$, ἀκουλουθῶν K$^{a.\ c.}$, ἀκολουθως M **7** ἑαυτὸν PM T, αὐτὸν R οἰκειώσει V^O R, οικειώσης M καθϊλατρευόμενος V^O **8** μὴ – ἐναδιαφορῶν] μὴ δέν αδιάφορον K ἀλγήμασιν] παθήμασιν R **9** περετέρω γε K, περετερω γε P, περετέρω V^{E}V^O, περι ἑτέρω *(sic)* M προσῆκον V^{E}V^O **10** συμβοᾶν K **11–13** οἷον – ἀμελεῖν] *om.* V PM T R **12** συμμελανειμονεῖν] *correxi (ed.)*, συμμελάναι μονὴν K **12–13** συγκαθῆσθαι] *correxi (ed.)*, συγκάθεσθαι K **13** κουρᾶς] *scripsi (ed.)*, κουρὰς K γὰρ ἐπιτίνειν V^E, ἐπιτίνειν V^O, παρεπιτείνειν *(*παρὲπι- T*)* M T, παρεπιτίνειν P μᾶλλόν ἐστι] ἐστὶ μᾶλλον K, μαλλον ἐπι M **14** ἢ πραΰνειν] *om.* R

II^{1}1077 / K cap. Θ 3, 26

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Ὁ τὸν κείμενον ἐγείρειν βουλόμενος, ὑψηλότερος εἶναι τοῦ πεπτωκότος πάντως ὀφείλει· ὁ δὲ ἐξ ἴσου καταπεσών, ἑτέρου καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνιστῶντος δεῖται. Ἀλλὰ δάκνεσθαι μὲν ὑπὸ τῶν γινομένων καὶ ἡσυχῇ τοῖς λυπηροῖς ἐπιστυγνάζειν προσῆκεν, ἐπὶ συννοίᾳ προσώπου καὶ σεμνότητι βάρος ἐχούσῃ, τὸ τῆς ψυχῆς πάθος διασημαίνοντα· φθεγγόμενον <δὲ> οὐκ εὐθὺς ἐπιπηδᾶν ταῖς ἐπιτιμήσεσι προσῆκεν, ὥσπερ ἐναλλόμενον καὶ ἐπιβαίνοντα τοῖς κειμένοις· φορτικὸν γὰρ τοῖς ὑπὸ λύπης τὴν ψυχὴν κεκακωμένοις ἐπιτίμησις.

II^{1}1078 / K cap. Θ 3, 27

Ἐκ τοῦ εἰς Ἰουλίτταν·

Τί οὐκ ἐπιτρέπομεν τὰ ἑαυτοῦ κτήματα πρὸς τὸ δοκοῦν διατίθεσθαι τῷ φρονίμῳ δεσπότῃ, ἀλλ᾽ ὡς οἰκείων στερούμενοι ἀγανακτοῦμεν, καὶ τοῖς ἀποθνήσκουσιν ὡς ἀδικηθεῖσι συμπάσχομεν;

---

3 – 11 II^{1}1077 Basilius Caesariensis, re vera *Homilia in martyrem Iulittam*, 8 (PG 31, 257, 15–25) **14 – 16 II^{1}1078** Basilius Caesariensis, *Homilia in martyrem Iulittam*, 4 (PG 31, 245, 17–20)

---

2 – 11 II^{1}1077 K cap. Θ 3, 26 (172v[mg]12–23); V^{E}V^{O} cap. Θ 7, 32; V^{W} cap. Θ 7, 28; P cap. Θ 8, 29; M cap. Θ 8, 28; T cap. Θ 11, 28; R cap. Θ 11, 17; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 44, 13–18 **13 – 16 II^{1}1078** K cap. Θ 3, 27 (172v[23]24–173r2); V^{E}V^{O} cap. Θ 7, 33; V^{W} cap. Θ 7, 29; P cap. Θ 8, 30; M cap. Θ 8, 29; T cap. Θ 11, 29; R cap. Θ 11, 18; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 44, 19–22

II^{1}1077 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{E}V^{O} P R (c) *s. a.* V^{W} M T **II^{1}1078** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{E}V^{O} P R (c) *s. a.* V^{W} M T

---

3 ἐγείρει K, ἐγείραι V^{E}V^{O}, ἐγεῖραι R **3 – 4** εἶναι – πεπτωκότος] *post* πάντως *transpos.* K **3 – 4** πεπτωκότως V^{E}V^{O} M **4** πάντως] *om.* M **5** ἀνΐστατος T$^{a. c.}$, ἀνΐσταντος T$^{p. c.}$ **5 – 11** Ἀλλὰ – ἐπιτίμησις] *om.* R **6** λυπηροῖς] λυπουμένοις V PM T προσῆκον V^{E}V^{O}, προσήκει V^{W}, προσήκειν M **6 – 11** ἐπὶ – ἐπιτίμησις] *om.* V PM T **8** διασημαίνοντα – οὐκ] *correxi (ed.)*, διασημαίνοντα φθεγγόμενον· οὐκ K **9** ἐναλλόμενον] *correxi (ed.)*, ἁλώμενον K **10** λύπης] *correxi (ed.)*, λύπην K **14** ἐπιτρέπωμεν V^{E} αὐτοῦ M κτίματα P, κτίσματα R, κρίματα *(κρί- e corr.)* V$^{W\ a.\ c.\ in\ mg.\ man.\ rec.}$ **15 – 16** ἀγανακτῶμεν R

<II^{1}suppl. 265–266 / V cap. Θ 7, 35–36>

II^{1}1079 / K cap. Θ 3, 28

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἀδελφὸν ἐπιταφίου·

Μὴ πενθῶμεν Καισάριον, οἵων ἀπηλλάγη κακῶν εἰδότες, ἀλλ᾽ ἡμᾶς αὐτούς, οἵ<οι>ς ὑπελείφθημεν.

II^{1}1080 / K cap. Θ 3, 29

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Ἱνατί ἀγαπᾶτε ματαιότητα καὶ ζητεῖτε ψεῦδος, ἄνθρωποι, μέγα τί τὸν ἐνταῦθα βίον καὶ τὰς ὀλίγας ἡμέρας ὑπολαμβάνοντες, καὶ τὴν διάζευξιν ταύτην, τὴν ἀσπαστὴν καὶ ἡδεῖαν, ὡς δή τι βαρὺ καὶ φρικῶδες ἀποστρεφόμενοι; Εἰ γάρ τι καὶ λυπεῖσθαι χρή, ἀνι<α>σώμεθα *τῇ παροικίᾳ* μηκυνομένῃ, κατὰ τὸν θεῖον Δαυΐδ, *σκηνώ-*

---

1 II^{1}suppl. 265–266 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8) **9** Ps. 4, 3^{2} **13** τῇ – μηκυνομένῃ] Ibid. 119, 5^{1} **13 – 631, 1** σκηνώματα σκοτασμοῦ] cf. ibid. 119, 5^{2} (Κηδαρ significat σκοτασμός)

---

5 – 6 II^{1}1079 Gregorius Nazianzenus, *Funebris in laudem Caesarii fratris oratio (Orat. 7)*, 20, 1–2 (ed. Calvet-Sebasti, p. 228) **9 – 12 II^{1}1080** Ἱνατί – ἀποστρεφόμενοι] Gregorius Nazianzenus, *Funebris in laudem Caesarii fratris oratio (Orat. 7)*, 22, 5–8 (ed. Calvet-Sebasti, p. 236) **12 – 631, 4** Εἰ – γεγονότες] Ibid., 22, 10–16 (p. 236–238)

---

3 – 6 II^{1}1079 K cap. Θ 3, 28 (173r[3]4–5); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R **8 – 631, 4 II^{1}1080** K cap. Θ 3, 29 (173r[5]6–17); V^{E}V^{O} cap. Θ 7, 34; V^{W} cap. Θ 7, 30; P cap. Θ 8, 31; M cap. Θ 8, 30; T cap. Θ 11, 30; R cap. Θ 11, 19; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 44, 23–25

II^{1}1080 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{E}V^{O} P (c) Τοῦ Θεολόγου V^{W}, Τοῦ αὐτοῦ, πόσον ἔτι τὸν ἀπελθόντα πενθήσομεν *(cf. Greg. Naz., Or. 7, 18, 16)* V$^{W\ man.\ rec.\ in\ mg.}$ (d) *s. a.* T (e) *s. d.* M R

---

6 οἵοις] *correxi (**II^{2}2894 / PML^{b} cap. Ω 1, 25*)*, οἷς K ὑπελείφθημεν] *correxi*, ὑπελήφθημεν K **9 – 631, 2** Ἱνατί – ἀποκαλοῦντος] *om.* V PM T R **10** τὸν] *scripsi (ed.)*, τῶν K **11** δή τι] *correxi (ed.)*, δέ τι K **12 – 13** ἀνιασώμεθα] *correxi (ed.)*, ἀνὶσώμεθα K **13** μηκυνομένῃ] *correxi (ed.)*, μὴ κυνομένη K

ματα σκοτασμοῦ καὶ *τόπον κακώσεως* καὶ *ὕλην βυθοῦ* καὶ *σκιὰν θανάτου* ταύτην ἀποκαλοῦντος. Λυπηθῶμεν ὅτι βραδύνομεν <ἐν> τοῖς τάφοις οἷς περιφέρομεν, ὅτι ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκομεν τὸν τῆς ἁμαρτίας θάνατον, θεοὶ γεγονότες;

II^{1}1081 / K cap. Θ 3, 30

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ἐκ τῶν εἰς τὴν πρὸς Κορινθίους β′·

Μὴ φθόνει τῇ ἀναπαύσει τοῦ υἱοῦ σου, ἄνθρωπε, ἀλλὰ γνῶθι ὅτι εἰς βελτίονα χώραν μετέστη καὶ πρὸς ἀμείνω λῆξιν ἀπεδήμησεν ὁ τελευτήσας, καὶ οὐκ ἀπώλεσας τὸν υἱόν σου, ἀλλ᾽ ἐν ἀσύλῳ λοιπὸν ἀπέθου χωρίῳ. Μὴ τοίνυν λέγε ὅτι Οὐκέτι καλοῦμαι πατήρ. Διατί, εἰπέ μοι, οὐκέτι καλῇ πατήρ, τοῦ υἱοῦ μένοντος; Μὴ γὰρ ἀπέβαλες τὸ παιδίον; Μὴ γὰρ ἀπώλεσας τὸν υἱόν; Μᾶλλον ἐκτήσω καὶ ἀσφαλέστερον ἔσχες. Διατοῦτο οὐκέτι ἐνταῦθα μόνον καλῇ πατήρ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ· οὐδὲ γὰρ εἰ ἀποδημῶν ἐτύγχανεν, ἀπέστη ἄν σου καὶ τοὔνομα τῆς συγγενείας μετὰ τοῦ σώ-

1 τόπον κακώσεως] Ps. 43, 20^{1} ὕλην βυθοῦ] Ibid. 68, 3^{1} **1 – 2** σκιὰν θανάτου] Ibid. 43, 20^{2} **7** τῇ ἀναπαύσει] cf. Sap. 4, 7

7 II^{1}1081 Μὴ – γνῶθι] locus non repertus **7 – 14** ὅτι – οὐρανῷ] IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *In epistulam II ad Corinthios*, I, 6 (PG 61, 390, 26–33; Field, III, p. 12) **14 – 632, 1** οὐδὲ – σώματος] IBID. (PG 61, 390, 39–40; Field, III, p. 12–13)

6 – 632, 4 II^{1}1081 K cap. Θ 3, 30 (173r[17]18–173v8); $V^{E}V^{O}$ cap. Θ 7, 37; V^{W} cap. Θ 7, 32; P cap. Θ 8, 33; M cap. Θ 8, 32; T cap. Θ 11, 32; R cap. Θ 11, 20; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 44, 32–41

II^{1}1081 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου, ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους β′ P T ἐκ τῆς] ἐκ τῶν εἰ τῶν *(sic)* T β′] α′ T (c) Τοῦ Χρυσοστόμου V M R

2 ἀποκαλοῦντα *ed. (sed vide app. crit.)* **3** ἐν] *supplevi (ed.), om.* K V PM T R οἷς] ὧς V^{O} **4** θεοὶ γεγονότες] *om.* PM T R **7** φθόνη $V^{W\ a.c.}$ M **8** χῶραν K, χαρὰν *(*-αν P*)* V PM T ἀμείνονα $V^{W\ p.c.}$, ἄμεινον *(*ά- P*)* $V^{W\ a.c.}$ PM λῆξιν $V^{E}V^{W\ p.c.}V^{O}$ M T, μὶξιν *(sic)* P **9** υἱόν σου] υἱόν K ἀσύλοις M **9 – 10** λοιπὸν] *om.* M **10** ἐναπέθου R χορίω P, χωρίον V^{O}, χορίοις M Οὐκέτι] *add.* λοιπὸν K *(sed cancellav.)* **11** εἶπεν μοι P οὐκέτι – πατήρ] *om.* R καλεῖ *(*-ει PM*)* $V^{E}V^{W\ e\ corr.}V^{O}$ PM **12** ἀπέλαβες P $T^{a.\ c.\ ut\ videtur}$ τὸ παιδίον] τὸν υἱὸν R τὸν υἱόν] τὸ παιδίον R Μᾶλλον] *add.* δὲ M **13** οὐκέτι – μόνον] οὐκέτι μόνον ἐνταῦθα K, ἐνταῦθα οὐκέτι M **14** καλεῖ $V^{E}V^{W\ p.c.}V^{O}$ ἀλλὰ – οὐρανῷ] ἀλλ᾽ ἐν οὐρανοῖς M τῷ] *om.* V P T R **14 – 632, 4** οὐδὲ – ἑξῆς] *om.* V PM T R

ματος. Εἰ δὲ λυπεῖ σε τὰ ὁρώμενα, εἰπὲ πρὸς αὐτόν· Ἱμάτιον τοῦτο ἐστὶ καὶ ἀπεδύσατο, ὥστε αὐτὸ πολυτελέστερον λαβεῖν· οἰκία αὕτη ἐστὶ καὶ καθηρέθη, ὥστε γενέσθαι αὐτὴν φαιδροτέραν, καὶ τὰ ἑξῆς.

II^{1}1082 / K cap. Θ 3, 31

<Σχόλιον·>

Κεῖται ἡμῖν βιβλίῳ α′, ἐν τῷ Α στοιχείῳ, εἰς τὸν Περὶ ἀναστάσεως τίτλον.

<II^{1}suppl. 267–268 / V cap. Θ 7, 27; 24>

<II^{1}suppl. 269 / PML^b cap. Θ 8, 33>

II^{1}1083 / K cap. Θ 3, 32

Νείλου ἀσκητοῦ·

Μὴ θρήνει ἐπὶ νεκρῷ· κοινὴ γὰρ ἡ ὁδός, καὶ ὁ φθάσας μακάριος.

---

7 Περὶ ἀναστάσεως] cf. I / C cap. A 10 (locum ad quem hic refertur, non repperi) **9 – 10 II^{1}suppl. 267–269** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8) **13** ὁ φθάσας] cf. Sap. 4, 7

---

1 – 3 Εἰ – φαιδροτέραν] Ibid. (PG 61, 391, 4–7; Field, III, p. 12) **7 – 8 II^{1}1082** *Scholion* **13 II^{1}1083** Nilus Asceta (Hesychius Hierosolymitanus), *Sententiae*, 54 (PG 79, 1245, 11–12)

---

6 – 8 II^{1}1082 K cap. Θ 3, 31 (173v8–9); *deest in* V H^I PML^b T R **12 – 13 II^{1}1083** K cap. Θ 3, 32 (173v[9]10–11); V^{E}V^O cap. Θ 7, 38; V^W cap. Θ 7, 34; P cap. Θ 8, 35; M cap. Θ 8, 34; T cap. Θ 11, 34; R cap. Θ 11, 21; *deest in* H^I L^b; PG 96, 44, 42–43

II^{1}1082 Σχόλιον] *supplevi*, *om.* K **II^{1}1083** (a) K (b) Νίλου *(sic)* V^{E}V^O (c) Τοῦ αὐτοῦ P (d) *s. a.* V^W (e) *s. d.* M T R

---

3 – 4 καὶ^2 – ἑξῆς] *secund.* Holl, *Sacra Parallela*, p. 206 *haec verba loco sequenti coniungenda sunt*; *litteris minusculis autem exarata sunt, cum in scholio uncialibus characteribus usus sit scriba*

<Τίτλος δʹ> <Περὶ θανάτου καὶ φόβου ἐξ αὐτοῦ γινομένου>.

ηʹ Περὶ θανάτου καὶ φόβου ἐξ αὐτοῦ γινομένου.

θʹ Περὶ θανάτου καὶ φόβου ἐξ αὐτοῦ γινομένου.

$II^1$1084 / V cap. Θ 8, 1 (K cap. Θ 4)

Γενέσεως·

Ἐγένετο λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ κατέβη Ἀβραὰμ εἰς Αἴγυπτον παροικῆσαι. Καὶ εἶπεν τῇ γυναικὶ αὐτοῦ· Γινώσκω ἐγὼ ὅτι γυνὴ εὐπρόσωπος εἶ· ἔσται οὖν ὡς ἂν ἴδωσίν σε οἱ Αἰγύπτιοι, ἐροῦσιν ὅτι Γυνὴ αὐτοῦ αὕτη, καὶ ἀποκτενοῦσί με, σὲ δὲ περιποιήσονται. Εἰπὲ δὲ ὅτι Ἀδελφὴ αὐτοῦ εἰμί, ὅπως ἂν εὖ μοι γένηται διὰ σέ, καὶ ζήσεται ἡ ψυχή μου ἕνεκεν σοῦ. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα εἰσῆλθεν Ἀβραὰμ εἰς Αἴγυπτον, ἰδόντες οἱ Αἰγύπτιοι τὴν γυναῖκα ὅτι καλὴ ἦν σφόδρα, ἐπήνεσαν αὐτὴν πρὸς Φαραώ, καὶ τῷ Ἀβραὰμ εὖ ἐχρήσαντο δι᾽ αὐτήν.

---

1 Περὶ – γινομένου] cf. II^1 / K^{pin} Παραπομπὴ A 6

---

6 – 14 **$II^1$1084** Gen. 12, 10–16

---

1 **Titlos (a)** K^{pin}; *om.* K^{txt} **2** **Titlos (b)** V^E (139v27) $V^W V^O$ $A^{I\,pin}$; *deest in* $H^I A^{I\,txt}$ **3** **Titlos (c)** $PML^{b\,pin}$ T^{txt} R; *deest in* $L^{b\,txt}$ $T^{pin\,(lac.)}$ **5 – 14** **$II^1$1084** V^E (139v[27]28–35) $V^W V^O$ cap. Θ 8, 1; PM cap. Θ 9, 1; T cap. Θ 12, 1; *deest in* K H^I L^b R; PG 96, 44, 46 – 45, 5

---

1 **Titlos (a)** Τίτλος δʹ] *supplevi (δʹ secund. ser.* K^{pin}*), om.* K Περὶ – γινομένου] *supplevi e* K^{pin}, *om.* K^{txt} **2** **Titlos (b)** ηʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* $A^{I\,pin}$ *(ηʹ secund. ser.), praem.* τίτλος $V^{W\,txt}$ φόβου] *add.* τοῦ $V^{W\,txt\,man.\,rec.}$ γινομένου] γενομένου $V^{E\,pin\,a.\,c.}$ $V^{E\,txt}$ $V^{O\,txt}$ $A^{I\,pin}$ **3** **Titlos (c)** θʹ] ηʹ P^{txt} *(θʹ exspectav.)*, τίτλος βιʹ *(sic)* T^{txt}, τίτλος ιαʹ R^{txt} *(ιβʹ exspectav.)*, ιβʹ R^{pin} ἐξ – γινομένου] *om.* M γινομένου] γενομένου R^{txt}

$II^1$1084 (a) $V^E V^W$ PM (b) Ἀπὸ τῆς Γενέσεως T (c) *s. a.* V^O

---

6 ἀβραὰμ V^W, ἀβρααμ M, αβραὰμ T **7** ἐγὼ] *om.* M γυνὴ] γυμνοὶ V^O **7 – 8** εὐπρόσωπος] *add.* σὺ M **8** ἐγύπτιοι T **9** αὐτῇ $P^{a.\,c.\,ut\,videtur}$, αὐτη $T^{a.\,c.}$, αὔτη $T^{p.\,c.}$ **10** δὲ] οὖν V^W PM T **11** ἀβραὰμ V^W, ἀβρααμ M, αβραὰμ T **12** ἐγύπτιοι T **13** φαραω P ἀβραὰμ V^W P, ἀβρααμʹ M **13 – 14** εὖ – αὐτήν] *om.* V^O **13** εὖ] *om.* M ἐχρήσατο M

II^{1}1085 / V cap. Θ 8, 2 (K cap. Θ 4)

<***>

Καλέσας Φαραὼ τὸν Ἀβραάμ, εἶπεν αὐτῷ· Τί τοῦτο ἐποίησάς μοι καὶ οὐκ ἀπήγγειλάς μοι ὅτι γυνή σου ἐστιν; Καὶ ἔλαβον αὐτὴν ἐμαυτῷ εἰς γυναῖκα. Καὶ ἰδοὺ ἡ γυνή σου, καὶ λαβὼν ἀπότρεχε.

II^{1}1086 / V cap. Θ 8, 3 (K cap. Θ 4)

<***>

Παρῴκησεν Ἀβραὰμ ἐν Γεράροις. Εἶπεν δὲ Ἀβραὰμ περὶ Σάρρας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ὅτι Ἀδελφή μου ἐστίν· ἐφοβήθη γὰρ εἰπεῖν ὅτι Γυνή μου ἐστίν, μήποτε ἀποκτείνωσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως.

---

3 – 5 II^{1}1085 Gen. 12, 18–19 **8 – 11 II^{1}1086** Gen. 20, 1–2

---

2 – 5 II^{1}1085 V^{E} (139v[35]35–140r2) $V^{W}V^{O}$ cap. Θ 8, 2; PM cap. Θ 9, 2; T cap. Θ 12, 2; *deest in* K H^{I} L^{b} R; PG 96, 45, 7–11 **7 – 11 II^{1}1086** V^{E} (140r3–5) $V^{W}V^{O}$ cap. Θ 8, 3; PM cap. Θ 9, 3; T cap. Θ 12, 3; *deest in* K H^{I} L^{b} R; PG 96, 45, 12–15

II^{1}1085 (a) *s. a.* V^{W} (b) Γενέσεως V^{E} (c) Τῆς αὐτῆς P (d) *s. d.* V^{O} M T **II^{1}1086** (a) *s. a.* V T (b) *s. d.* PM

---

3 Καλέσας – Ἀβραάμ] *om.* V^{O} Καλέσας] *praem.* καὶ V^{W}, *add.* δὲ M Φαραὼ] φαραω P, *om.* V^{W} ἀβραὰμ V^{W}, ἀβρααμ M, αβραὰμ P τοῦτο] *praem.* ὅτι M ἐποίησάς μοι] ἐποίησάς $V^{W\ p.\ ras.}$, πεποίηκας μοι *(sic)* M **4** καὶ] ὅτι V^{W} PM T οὐκ ἀπήγγειλάς μοι] οὐκ ἀνήγγειλάς μοι V^{W}, οὐκαπήγγειλας μοι *(*-ηγγ- M*)* M T, οὐκατηγγειλάς μοι P αὐτὴν P **5** Καὶ] *om.* PM T καὶ] *om.* V^{W} PM T **8** Παρῴκησεν] *add.* δὲ M Ἀβραὰμ[1]] ἀβραὰμ V^{W}, ἀβρααμ M, αβραἂμ *(sic)* T γεραροις P Εἶπεν δὲ] καὶ εἶπεν T Ἀβραὰμ[2]] ἀβραὰμ V^{W}, *om.* T σαρρας PM **10** ἀποκτινωσιν P, -κτήνωσιν T, -κτηνουσιν M αὐτῶν T

II^{1}1087 / V cap. Θ 8, 4 (K cap. Θ 4)

<***>

Εἶπεν Ἀβιμέλεχ τῷ Ἀβραάμ· Τί ἐποίησάς μοι τοῦτο; Εἶπεν δὲ Ἀβραάμ· Εἶπα· Ἄρα οὐκ ἔστιν θεοσέβεια ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ ἀποκτενοῦσίν με δι' αὐτήν.

II^{1}1088 / V cap. Θ 8, 5 (K cap. Θ 4)

<Σχόλιον·>

Ὁμοίως καὶ Ἰσαὰκ παρῴκησεν ἐν Γεράροις, καὶ εἶπεν τῇ Ῥεβέκκᾳ ὁμοίως.

II^{1}1089 / V cap. Θ 8, 6 (K cap. Θ 4)

Βασιλειῶν α'·

Ἐφοβήθη Δαυῒδ ἀπὸ προσώπου Ἀγχοῦς βασιλέως Γέθ. Καὶ ἠλλοίωσεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ παρεφέρετο καὶ ἔπιπτεν, καὶ τὰ σίελα αὐτοῦ κατέρρει ἐπὶ τὸν πώγωνα αὐτοῦ.

---

8 – 9 cf. Gen. 26, 6–7

---

3 – 5 II^{1}1087 Gen. 20, 10–11 **8 – 9 II^{1}1088** *Scholion in Gen. 20, 10–11* **12 – 14 II^{1}1089** I Reg. 21, 13–14 (Wahl, *1 Samuel-Text*, p. 71)

---

2 – 5 II^{1}1087 V^{E} (140r[5]5–8) V^{W}V^{O} cap. Θ 8, 4; PM cap. Θ 9, 4; T cap. Θ 12, 4; *deest in* K H^{I} L^{b} R; PG 96, 45, 15–18 **7 – 9 II^{1}1088** V^{E} (140r8–9) V^{W}V^{O} cap. Θ 8, 5; PM cap. Θ 9, 5; T cap. Θ 12, 5; *deest in* K H^{I} L^{b} R; PG 96, 45, 19–20 **11 – 14 II^{1}1089** V^{E} (140r[9]9–11) V^{W}V^{O} cap. Θ 8, 6; PM cap. Θ 9, 6; T cap. Θ 12, 6; R cap. Θ 12, 1; *deest in* K H^{I} L^{b}; PG 96, 45, 21–24

II^{1}1087 (a) *s. a.* V^{W} PM T (b) Γενέσεως V^{E}V^{O} **II^{1}1088** (a) Σχόλιον] *supplevi* (b) *s. a.* V^{E}V^{O} (c) *s. d.* V^{W} PM T **II^{1}1089** α'] πρώτης P, β' T, *om.* V^{W}

---

3 αβιμέλεχ T, ἀβϊμελὲχ V^{O}, ἀβιμελεχ' P Ἀβραάμ^{1}] ἀβραάμ V^{W} ἐποίησάς μοι] ἐποίησας V^{W} T$^{a.\ c.\ ut\ videtur}$, πεποιηκας M **3 – 4** Ἀβραάμ^{2}] ἀβραὰμ V^{W} **4** ἆρα V^{E}V^{O}, αρα M τούτο P, τοῦτο V^{W} **8** ὁμοίωσα V^{O} ἰσαὰκ V^{W}, ϊσαὰκ PM T ρεβέκκα T, ρεβεκκα P, ρεβεκα M, ῥεβέκα V^{O} **12** ἀγχοὺς V$^{W\ a.\ c.}$ M T, αγχους P **13 – 14** σίελλα V^{E}V^{O} **14** κατέρει P, κατέρη M

II^{1}1090 / V cap. Θ 8, 7 (K cap. Θ 4)

Βασιλειῶν γʹ·

Ἀπέστειλεν Ἰεζάβελ πρὸς Ἡλιοῦ, καὶ εἶπεν· Τάδε ποιήσαισάν μοι οἱ θεοὶ καὶ τάδε προσθείησαν, ὅτι αὔριον θήσομαι τὴν ψυχήν σου. Καὶ ἐφοβήθη καὶ ἐπορεύθη ὁδὸν ἡμερῶν τεσσαράκοντα.

II^{1}1091 / V cap. Θ 8, 8 (K cap. Θ 4)

Τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου, κεφαλαίου τεʹ·

Τότε οἱ μαθηταὶ ἀφέντες τὸν Ἰησοῦν ἔφυγον.

II^{1}1092 / V cap. Θ 8, 9 (K cap. Θ 4)

Κυρίλλου·

Ἔνεστιν ἀνθρώπῳ παντὶ τὸ δεδιέναι τὸν θάνατον.

---

3 – 5 II^{1}1090 III Reg. 19, 2–4 (Wahl, *3 Könige-Text*, p. 113–114) **8 II^{1}1091** Matth. 26, 56 **11 II^{1}1092** CYRILLUS ALEXANDRINUS (?), locus non repertus

---

2 – 5 II^{1}1090 V^{E} (140r[11]12–14) V^{W}V^{O} cap. Θ 8, 7; PM cap. Θ 9, 7; T cap. Θ 12, 7; R cap. Θ 12, 2; *deest in* K H^{I} L^{b}; PG 96, 45, 25–29 **7 – 8 II^{1}1091** V^{E} (140r[14]14–15) V^{W}V^{O} cap. Θ 8, 8; PM cap. Θ 9, 8; T cap. Θ 12, 8; *deest in* K H^{I} L^{b} R; PG 96, 45, 30 **10 – 11 II^{1}1092** V^{E} (140r[15]15) V^{W}V^{O} cap. Θ 8, 9; P cap. Θ 9, 9; T cap. Θ 12, 9; R cap. Θ 12, 3; *deest in* K H^{I} L^{b} M; PG 96, 45, 31

II^{1}1090 (a) V^{E}V^{O} P T R (b) ἀλλο *(sic)* M (c) *s. a.* V^{W} **II^{1}1091** (a) P T Τοῦ] *om.* P Εὐαγγελίου] *om.* P (b) Ματθαίου V^{E}V^{O} (c) Ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου V^{W} M Ἐκ] *om.* V^{W} **II^{1}1092** κυριλλου V^{W} T, *praem.* τοῦ ἁγίου R

---

3 ϊεζαβελ P, ϊἐζάβελ T Ἡλιοῦ] *sic spir.* V M, ηλιοῦ T, ηλιου P, ἠλίαν R ποιήσεσάν μοι P, ποιῆσαισάν με V^{E}V^{O}, ποιήσεσάν με V^{W} R **4** καὶ – προσθείησαν] *om.* V^{W} P R ψυχήν σου] *add.* ὡς ἑνὸς τῶν τεθνηκότων τούτων *(cf. III Reg. 19, 2)* T **5** ἐφοβήθη] *add.* ἠλιοῦ T *(= LXX)* τεσσαράκοντα] μʹ V^{W}, *om.* P **11** τὸ] τὸν V^{O}

Τίτλος ε′ Περὶ θανάτου καὶ τῆς ἐν τῷ Ἅδῃ καταστάσεως.

ς′ Περὶ θανάτου καὶ τῆς ἐν τῷ Ἅδῃ καταστάσεως.

ζ′ Περὶ θανάτου καὶ τῆς ἐν τῷ Ἅδῃ καταστάσεως.

$II^1$1093 / K cap. Θ 5, 1

Ἀπὸ τοῦ Ἰώβ·

Ἐὰν ἄνθρωπος καταβῇ εἰς Ἅδην, οὐ μὴ ἀναβῇ ἔτι,
οὐδὲ μὴ ἐπιγνῷ αὐτὸν ὁ τόπος αὐτοῦ ἔτι.

$II^1$1094 / K cap. Θ 5, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

Γῆ σκοτεινὴ καὶ γνοφερά,
γῆ σκότους αἰωνίου, οὗ οὐκ ἔστι φέγγος,
οὐδὲ ὁρᾶν ζωὴν βροτῶν.

---

6 $II^1$1093 Ἐὰν – ἔτι] Iob 7, 9^2 **7** οὐδὲ – ἔτι] Ibid. 7, 10^2 **10 – 12 $II^1$1094** Iob 10, 21^2–22^2

---

1 Titlos (a) K (173v11–12) **2 Titlos (b)** V $A^{I\,pin}$; *deest in* $H^I A^{I\,txt}$ **3 Titlos (c)** $PML^{b\,pin}$ T^{txt} R; *deest in* $L^{b\,txt}$ $T^{pin\,(lac.)}$ **5 – 7 $II^1$1093** K cap. Θ 5, 1 (173v[12]13–14); V cap. Θ 6, 1; PM cap. Θ 7, 1; T cap. Θ 10, 1; R cap. Θ 10, 1; *deest in* H^I L^b; PG 96, 28, 9–10 **9 – 12 $II^1$1094** K cap. Θ 5, 2 (173v[14]15–16); V cap. Θ 6, 2; PM cap. Θ 7, 2; T cap. Θ 10, 2; *deest in* H^I L^b R; PG 96, 28, 11–12

---

1 Titlos (a) Τίτλος] *om.* K^{pin} ε′] *scripsi secund.* K^{pin}, γ′ K^{txt} *(ε′ exspectav.)* **2 Titlos (b)** ς′] *propt. mg. resect. non liquet in* $A^{I\,pin}$ *(ς′ secund. ser.), praem.* τίτλος $V^{W\,txt}$ ἅδη $V^{E\,txt}$, ἅδει $V^{E\,pin}$ **3 Titlos (c)** ζ′] τίτλος ι′ T^{txt} R^{txt}, ι′ R^{pin} θανατων *(sic)* M^{txt} καὶ – καταστάσεως] *om.* M αἵδη T^{txt}, ᾅδη R

$II^1$1093 (a) K T ϊώβ T (b) Ἰώβ V PM R ϊώβ PM **$II^1$1094** (a) K V^W PM (b) *s. a.* $V^E V^O$ T

---

6 κατάβη PM T R εἰς – ἀναβῇ] *om.* T *(supplev. man. rec.)* ἀνάβη M R, ἀναβη *(sic)* P **7** οὐδὲ] οὐδὲ οὐ K, οὐ δου *(cf. Iob 7, 10^1)* M αὐτὸν] αὐτῶν T, ἑαυτὸν M ἔτι] *om.* $V^E V^O$ M R **10** γνωφερὰ M, γνοφορὰ P, ζοφερα *(sic)* V^O **11** σκότος V^O P οὗ οὐκ] οὗκ T, οὐκ M **12** ὁρᾶιν K, ὁρῆν $V^E V^O$

II^{1}1095 / K cap. Θ 5, 3

Δαυῒδ ἐν ψαλμῷ ς′·

Οὐκ ἔστιν ἐν τῷ θανάτῳ ὁ μνημονεύων σου,
ἐν δὲ τῷ Ἅδῃ τίς ἐξομολογήσεταί σοι;

<II^{1}suppl. 270 / V cap. Θ 6, 4>

II^{1}1096 / K cap. Θ 5, 4

Ἐν ψαλμῷ πζ′·

Μὴ διηγήσεταί τις ἐν τῷ τάφῳ τὸ ἔλεός σου
καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν τῇ ἀπωλείᾳ;
Μὴ γνωσθήσεται ἐν τῷ σκότει τὰ θαυμάσιά σου
καὶ ἡ δικαιοσύνη σου ἐν γῇ ἐπιλελησμένῃ;

---

5 II^{1}suppl. 270 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 4 II^{1}1095 Ps. 6, 6$^{1-2}$ **8 – 11 II^{1}1096** Ps. 87, 12^{1}–13^{2}

---

2 – 4 II^{1}1095 K cap. Θ 5, 3 (173v[16]17–18); V cap. Θ 6, 3; PM cap. Θ 7, 3; T cap. Θ 10, 3; R cap. Θ 10, 2; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 28, 13–14 **7 – 11 II^{1}1096** K cap. Θ 5, 4 (173v[18]19–22); V cap. Θ 6, 5; PM cap. Θ 7, 5; T cap. Θ 10, 5; R cap. Θ 10, 4; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 28, 17–18

II^{1}1095 (a) K T (b) Δαυῒδ V (c) Ψαλμοῦ ς′ PM R **II^{1}1096** (a) K T (b) Ψαλμοῦ πζ′ PM R (c) *s. a.* V

---

3 μνημονεύων σου] μνημονεύον σοι M, μνημονεύων *(*-ευ- V^{E}*)* V^{E}V^{O} **4** ἐν – σοι] *om.* V^{E}V^{O} P T R ἐξομολογήσεταί σοι] ἐξομολόγησετι *(sic)* M **8** διηγήσεταί τις] διηγήσεται τίς V^{W} P R, διήγήσεταί τις *(sic)* V^{O}, διηγήσεται τις T, διηγησηται τίς M τῷ] *iterav.* V^{O} **9 – 11** καὶ – ἐπιλελησμένῃ] καὶ τὰ λοιπά V^{O}, *om.* V^{E} P R **10 – 11** Μὴ – ἐπιλελησμένῃ] *om.* V^{W} M T **11** ἐπιλελησμένῃ] ἐπιλελησμένηι *(sic)* K

II^{1}1097 / K cap. Θ 5, 5

Ἐν ψαλμῷ ριγʹ·

Οὐχ᾽ οἱ νεκροὶ αἰνέσουσίν σε, κύριε,
οὐδὲ πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς Ἅδην.

II^{1}1098 / K cap. Θ 5, 6

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Οὐκ ἔστι ποίημα καὶ λογισμὸς καὶ γνῶσις
καὶ σοφία ἐν Ἅδῃ, <ὅ>που σὺ πορεύῃ ἐκεῖ.

II^{1}1099 / K cap. Θ 5, 7

Τοῦ αὐτοῦ·

Οἱ νεκροὶ οὐκ εἰσὶν ἔτι γινώσκοντες οὐδέν,
καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἔτι τόπος,
ὅτι ἐπελήσθη ἡ μνήμη αὐτῶν·
καί γε ἀγάπη αὐτῶν καί γε μῖσος αὐτῶν
καί γε ζῆλος αὐτῶν ἤδη ἀπώλετο·
καὶ μερὶς οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἔτι εἰς τὸν αἰῶνα
ἐν παντὶ τῷ πεποιημένῳ ὑπὸ τὸν ἥλιον.

---

3 – 4 II^{1}1097 Ps. 113, 25^{1-2} **7 – 8 II^{1}1098** Eccle. 9, 10^{3-4} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 166–167) **11 – 17 II^{1}1099** Eccle. 9, 5^2–6^4 (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 166)

---

2 – 4 II^{1}1097 K cap. Θ 5, 5 (173v[22]23–24); V cap. Θ 6, 6; PM cap. Θ 7, 6; T cap. Θ 10, 6; R cap. Θ 10, 5; *deest in* H^I L^b; PG 96, 28, 19–20 **6 – 8 II^{1}1098** K cap. Θ 5, 6 (173v[24]25–174r1); *deest in* V H^I PML^b T R **10 – 17 II^{1}1099** K cap. Θ 5, 7 (174r [1]2–7); *deest in* V H^I PML^b T R

II^{1}1097 (a) K T ριγʹ] *scripsi*, ργιʹ T, ργʹ K (b) Ψαλμοῦ ριγʹ PM R (c) *s. a.* V

---

3 Οὐχ᾽ οἱ] οὐχι οι M, οὐχὶ V^{W}V^O R **4** οὐδὲ – Ἅδην] *om.* PM R οἱ – Ἅδην] καὶ τὰ λοιπά V^O, *om.* V^E ἅδου V^W **8** ὅπου] *scripsi (**II^{2}108 / T cap. A 5, 10 *et LXX)*, ποῦ K **13** ἐπελήσθη] *scripsi (LXX)*, ἐπιελήσθη K

II^{1}1100 / K cap. Θ 5, 8

Ἡσαΐου προφήτου·

Οὐ γὰρ οἱ ἐν Ἅδου αἰνέσουσίν σε, κύριε, οὐδὲ οἱ ἀποθανόντες εὐλογήσουσίν σε, οὐδὲ ἐλπιοῦσιν οἱ ἐν Ἅδου τὴν ἐλεημοσύνην σου.

II^{1}1101 / K cap. Θ 5, 9

Τοῦ Σιράχ·

Ὑψίστῳ τίς αἰνέσει ἐν Ἅδῃ;
Ἀπὸ νεκροῦ, ὡς μὴ δὲ ὄντος, ἀπόλλυται ἐξομολόγησις.

II^{1}1102 / K cap. Θ 5, 10

Τοῦ αὐτοῦ·

Οὐκ ἔστιν ἐν τῷ Ἅδῃ ἐλεγμὸς ζωῆς.

3–4 II^{1}1100 Is. 38, 18 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 380–381) **7 II^{1}1101** Ὑψίστῳ – Ἅδῃ] Sir. 17, 27^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 93) **8** Ἀπὸ – ἐξομολόγησις] Ibid. 17, 28^1 (Wahl, p. 93) **11 II^{1}1102** Sir. 41, 4^4 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 160)

2–4 II^{1}1100 K cap. Θ 5, 8 (174r[7]8–10); $V^E V^O$ cap. Θ 6, 7; PM cap. Θ 7, 7; T cap. Θ 10, 7; *deest in* V^W H^I L^b R; *deest in* PG 96 **6–8 II^{1}1101** K cap. Θ 5, 9 (174r[10]11–12); $V^E V^O$ cap. Θ 6, 8; V^W cap. Θ 6, 7; PM cap. Θ 7, 8; T cap. Θ 10, 8; R cap. Θ 10, 6; *deest in* H^I L^b; PG 96, 28, 21–22 **10–11 II^{1}1102** K cap. Θ 5, 10 (174r[12]13); $V^E V^O$ cap. Θ 6, 9; V^W cap. Θ 6, 8; PM cap. Θ 7, 9; T cap. Θ 10, 9; *deest in* H^I L^b R; PG 96, 28, 23

II^{1}1100 (a) K (b) Ἐκ τῆς προσευχῆς Ἐζεκίου *(*εζε- *cod.) (cf. Is. 38, 9)* T (c) Ἐζεκίου PM εζεκίου P, ϊεζεκίου M (d) *s. a.* $V^E V^O$ **II^{1}1101** Τοῦ] *om.* V R σιραχ PM **II^{1}1102** (a) K V^W PM (b) *s. a.* $V^E V^O$ T

---

3 Οὐ γὰρ] οὐχ᾽ K ἅδη K **3–4** οἱ^2 – σου] πάντες, καὶ τὰ λοιπά V^O, *om.* V^E PM T **7** ὕψιστον *(*ὑ- M*)* V M αἰνέσει] αἰνέσειεν *(*-νε- P*)* R P **8** δὲ ὄντος] δέοντος PM

II^{1}1103 / K cap. Θ 5, 11

Τοῦ αὐτοῦ·

Ὦ θάνατε, ὡς πικρόν σου τὸ μνημόσυνόν ἐστιν
ἀνθρώπῳ εἰρηνεύοντι ἐν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῷ,
ἀνδρὶ ἀπερισπάστῳ καὶ εὐοδουμένῳ ἐν πᾶσιν,
καὶ ἔτι ἰσχύοντι ἐπιδέξασθαι τροφήν.
Ὦ θάνατε, καλόν σου τὸ κρίμα ἐστὶν
ἀνθρώπῳ ἐπιδεομένῳ καὶ ἐλασσουμένῳ ἰσχύϊ,
ἐσχατογήρῳ καὶ περισπωμένῳ περὶ πάντων
καὶ ἀπειθοῦντι καὶ ἀπολωλεκότι ὑπομονήν.

<II^{1}suppl. 271 / V cap. Θ 6, 12>

II^{1}1104 / K cap. Θ 5, 12

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου·

Τὰ ἐν Ἅδου κακὰ οὐ θεὸν ἔχει τὸν αἴτιον, ἀλλ᾽ ἡμᾶς αὐτούς.

---

11 II^{1}suppl. 271 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8) **14** exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 48.6./55.6. (ed. Ihm, p. 802)

---

3 – 10 II^{1}1103 Sir. 41, 1^{1}–2^{4} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 159–160) **14 II^{1}1104** BASILIUS CAESARIENSIS, *Quod deus non est auctor malorum*, 3 (PG 31, 332, 42–43)

---

2 – 10 II^{1}1103 K cap. Θ 5, 11 (174r[13]14–21); $V^{E}V^{O}$ cap. Θ 6, 10–11; V^{W} cap. Θ 6, 9–10; PM cap. Θ 7, 10–11; T cap. Θ 10, 10–11; R cap. Θ 10, 7–8; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 28, 23–30 **13 – 14 II^{1}1104** K cap. Θ 5, 12 (174r[21]22–23); $V^{E}V^{O}$ cap. Θ 6, 13; V^{W} cap. Θ 6, 12; PM cap. Θ 7, 13; E cap. 159, 67; T cap. Θ 10, 13; R cap. Θ 10, 9; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 28, 32–33

II^{1}1103 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ / Τοῦ αὐτοῦ T R *(cf. infra, app. crit. text.)* (c) Τοῦ αὐτοῦ / *s. a.* V^{O} PM *(cf. infra, app. crit. text.)* (d) *s. a.* / *s. a.* $V^{E}V^{W}$ *(cf. infra, app. crit. text.)* **II^{1}1104** (a) K T R (b) Βασιλείου PM E βασιλειου PM (c) *s. a.* V

---

4 αὐτοῦ M R **6** ἐπιδείξασθαι V^{W} M τροφήν] *hic caesura in* V PM T R **8** ἰσχύει *(*ϊσ- M*)* V M **9** ἐσχάτο γήρωι T, ἐσχάτω γήρω $V^{E\ a.c.}$ $V^{W\ a.c.}$, ἐσχάτω γηρῶ V^{O}, ἐσχατω γήρω M, ἐσχάτω γήρα $V^{E\ p.c.}$ $V^{W\ p.c.}$ R περὶ σπομένω V^{E}, περισπομένω V^{O} T, περισπουμενω P **10** ἀπειθοῦντι καὶ] *om.* R ἀπιθοῦντι *(*α- T*)* $V^{E\ a.c.}$ V^{O} T, ἀπαθοῦντι $V^{E\ p.c.}$ καὶ^{2}] *om.* R ἀπολολεκότι K, ἀπὸ λελωκότι V^{E}, ἀπολελωκότι V^{O} P T R, ἀπολελοκότι M **14** ἅιδου E, ἅδη $V^{E}V^{O}$, αδη M οὐχὶ $V^{E}V^{O}$ ἀλλὰ K

II1 1105 / K cap. Θ 5, 13

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ εἰς τοὺς νεοφωτίστους·

Ἅδης κοινὸν πανδοχεῖόν ἐστι καὶ θρήνων ἐργαστήριον.

II1 1106 / K cap. Θ 5, 14

Τοῦ ἁγίου Μεθοδίου, ἐκ τοῦ περὶ ἀναστάσεως·

Ὁ δὲ θάνατος πρὸς ἐπιστροφὴν εὑρέθη, καθάπερ καὶ τοῖς ἀρτιμαθέσι γραμμάτων παιδίοις πρὸς ἐπανόρθωσιν αἱ πληγαί. Οὐδὲν γὰρ ἄλλο θάνατος ἢ διάκρισις καὶ διαχωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος. Τί οὖν; Παραίτιος ὁ θεὸς θανάτου; λέξετε. Μὴ γένοιτο, ἐπεὶ μὴ δὲ οἱ διδάσκαλοι προκαθηγουμένως τοῦ ἀλγύνεσθαι ταῖς πληγαῖς τοὺς παῖδας αἴτιοι. Καλὸν ὁ θάνατος, εἰ καθάπερ παισὶν πρὸς ἐπιστροφὴν δίκην πληγῶν εὑρέθη, οὐχ’ ὁ τῆς ἁμαρτίας, ὦ σοφώτατοι, ἀλλ’ ὁ τῆς διαζεύξεως τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ χωρισμοῦ.

---

12 ἁμαρτίας] cf. Rom. 5, 12

---

3 II1 1105 Iohannes Chrysostomus, *Ad neophytos (Catecheses ad illuminandos, III)*, locus non repertus (deest apud Haidacher) **6 – 13 II1 1106** Methodius Olympius, *De resurrectione*, I, 38, 1–2 (ed. Bonwetsch, p. 280, 1–9) = Epiphanius Constantiensis, *Panarion* 64, 30, 1–3 (ed. Holl/Dummer, p. 448, 4–12); Holl, n° 417

---

2 – 3 II1 1105 K cap. Θ 5, 13 (174r[23]24–174v1); V^E V^O cap. Θ 6, 14; V^W cap. Θ 6, 13; PM cap. Θ 7, 14; E cap. 159, 68; T cap. Θ 10, 14; R cap. Θ 10, 10; *deest in* H^I L^b; PG 96, 28, 34–35 **5 – 13 II1 1106** K cap. Θ 5, 14 (174v[1]2–12); *deest in* V H^I PML^b T R; PG 86, 2081, 16–27

II1 1105 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V^W PM T R (c) Χρυσοστόμου E (d) *s. a.* V^E V^O

---

3 ἅιδης E **9** λέξετε] *scripsi*, λεξεται K **11** παισὶν] *correxi (ed.)*, φησὶν K **12** εὑρέθη] *correxi (ed.)*, εὑρεθεῖ K

II^{1}1107 / K cap. Θ 5, 15

<Σχόλιον·>

Καὶ τὰ ἑξῆς εἰς τὸν Περὶ αὐτεξουσίου.

---

3 Περὶ αὐτεξουσίου] cf. II^{1}89 / K cap. A 2, 11

---

3 II^{1}1107 *Scholion*

---

2 – 3 II^{1}1107 K cap. Θ 5, 15 (174v12–13); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R

II^{1}1107 Σχόλιον] *supplevi*, *om.* K

*II^2 / R cap. Θ 4

Τίτλος ϛʹ Περὶ τοῦ μὴ θαρρεῖν τινὶ ὡς ἔτυχεν.

ιαʹ Περὶ τοῦ μὴ θαρρεῖν τινὶ ὡς ἔτυχεν.

αʹ Περὶ τοῦ μὴ θαρρεῖν τινὶ ὡς ἔτυχεν.

*II^{2}1633 / R cap. Θ 4, 1

II^{1}1108 / K cap. Θ 6, 1

Μιχαίου προφήτου·

Μὴ καταπιστεύετε ἐν φίλοις, μὴ δὲ ἐλπίζετε ἐπὶ ἡγουμένοις, ἀπὸ τῆς συγκοίτου σου φύλαξαι τοῦ ἀναθέσθαι αὐτῇ τί [ποιῶν]· διότι υἱὸς ἀτιμάζει πατέρα, θυγάτηρ ἐπανέστηκεν ἐπὶ μητέρα αὐτῆς, νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς· ἐχθροὶ ἀνδρὸς πάντες οἱ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.

---

1 Περὶ – ἔτυχεν] cf. II^1 / K^{pin} Παραπομπὴ X 17

---

6 – 10 II^{1}1108 Mich. 7, 5–6 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 209–210)

---

1 Titlos (a) K (174v13–14) **2 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **3 Titlos (c)** PML$^{b\ pin}$; *deest in* L$^{b\ txt}$ **5 – 10 II^{1}1108** K cap. Θ 6, 1 (174v[14]15–20); V cap. Θ 11, 1; PM cap. Θ 1, 1; E cap. 159, 56; *deest in* H^I L^b; PG 96, 52, 9–14

---

1 Titlos (a) Τίτλος ϛʹ] *om.* K^{pin} ϛʹ] *correxi (secund. ser.* K^{pin}*)*, δʹ K^{txt} *(*ϛʹ *exspectav.)* **2 Titlos (b)** ιαʹ] ιʹ V$^{W\ pin}$, *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(*ιαʹ *secund. ser.)*, *praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ **3 Titlos (c)** θαρρεῖν – ἔτυχεν] θαρρεῖν M^{pin}

II^{1}1108 (a) K (b) Μιχαίου V PM E μιχαιου P, μηχαιου M

---

6 καταπιστεύεται *(*-ευ- M*)* V^E M, -πιστεύητε K μὴ δὲ] καὶ μὴ E ἐλπίζεται *(*-πι- M*)* V^E M, ἐλπίζητε K ἐπιηγουμένοις V$^{E\ p.\ c.}$, ἐπιηγουμένος V$^{E\ a.\ c.}$, ἐπιγουμένους M **6 – 10** ἀπὸ – αὐτοῦ] *om.* E **7** τῆς] *om.* V^E φύλαξον V^{E}V^O ἀναθέσθαι τι αὐτῇ *LXX* ποιῶν] *delevi (LXX)* **9** πενθερὰ V^O ἐχθρὸς V^O οἱ] *add.* ἄνδρες οἱ K ἐν] *om.* V^W τῷ] τοῦ V^W **10** οἴκου V^W, κο *(sic)* V$^{O\ a.\ c.}$, οἴκο V$^{O\ p.\ c.}$

II^{1}1109 / K cap. Θ 6, 2

*II^{2}1634 / R cap. Θ 4, 2

Ἱερεμίου·

Ἕκαστος ἀπὸ τοῦ πλησίον αὐτοῦ φυλάξασθε, καὶ ἐπ’ ἀδελφοῖς ἑαυτῶν μὴ πεποίθατε, ὅτι πᾶς ἀδελφὸς πτέρνῃ πτερνιεῖ, καὶ πᾶς φίλος δολίως πορεύεται· ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταπαίξεται.

II^{1}1110 / K cap. Θ 6, 3

*II^{2}1642 et *II^{2}1637 / R cap. Θ 4, 10 et 5

Τοῦ Σιράχ·

Ἐνώπιον ἀλλοτρίου μὴ ποιήσῃς κρυπτόν·
οὐ γὰρ οἶδας τί τέξεται.
Παντὶ ἀνθρώπῳ μὴ ἔκφαινε καρδίαν σου,
ἵνα μὴ ἀναφέρῃ σε χάριν καὶ ὀνειδίσῃ σε.

---

3 – 6 II^{1}1109 Ier. 9, 4–5 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 516–517) **9 – 12 II^{1}1110** Sir. 8, 18^1–19^2 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 69–70); cf. II^{1}1113 / K cap. Θ 6, 6

---

2 – 6 II^{1}1109 K cap. Θ 6, 2 (174v[20]21–175r1); V cap. Θ 11, 2; PM cap. Θ 4, 3; E cap. 159, 57; *deest in* H^I L^b; PG 96, 52, 15–18 **8 – 12 II^{1}1110** K cap. Θ 6, 3 (175r[1]2–5); V cap. Θ 11, 3–4; PM cap. Θ 1, 2 + 4; *deest in* H^I L^b; PG 96, 52, 19–21

II^{1}1109 (a) K V M E ἰερεμίου V^E, ϊηρεμιου M (b) Τοῦ αὐτοῦ P **II^{1}1110** (a) K (b) Σιράχ / *s. a.* V *(cf. infra, app. crit. text.)* (c) Σιράχ *(*-ραχ *codd.)* / Τοῦ αὐτοῦ PM *(cf. infra, app. crit. text.)*

---

3 φυλάξασθαι *(*-λα- M*)* PM **3 – 4** ἑαυτῶν] *om.* V PM E **4** πεποίθετε V^{E}V^O E ἀδελφὸς – πᾶς^2] *om.* M **5** δολιος M **5 – 6** καταπαίζεται E, καταπέξεται *(*-πε- M*)* V^{E}V^O PM **9** ποιήσεις P, ποιησις M **10** τέξεται] *hic caesura in* V PM **11** ἔκφαιναι V^W, εισφαινε P καρδίαν σου] *praem.* τὴν M **12** ἀναφέρῃ – καὶ] *om.* V PM ὀνειδήσει σε P

II^{1}1111 / K cap. Θ 6, 4

Τοῦ αὐτοῦ·

Μὴ συμβουλεύου μετὰ τοῦ ὑποβλεπομένου σε.

II^{1}1112 / K cap. Θ 6, 5

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἀπὸ τῶν ζηλούντων ἔγκρυψον βουλήν σου.

II^{1}1113 / K cap. Θ 6, 6

Τοῦ αὐτοῦ·

Μὴ παντὶ ἀνθρώπῳ ἔκφαινε καρδίαν σου.

---

3 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 47.4./54.4. (ed. Ihm, p. 783)

---

3 II^{1}1111 Sir. 37, 10^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 146) **6 II^{1}1112** Sir. 37, 10^2 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 146) **9 II^{1}1113** Sir. 8, 19^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 69–70); cf. II^{1}1110 / K cap. Θ 6, 3

---

2 – 3 II^{1}1111 K cap. Θ 6, 4 (175r[5]6); V cap. Θ 11, 5; PM cap. Θ 1, 5; *deest in* H^I L^b; PG 96, 52, 22 **5 – 6 II^{1}1112** K cap. Θ 6, 5 (175r[6]7); V cap. Θ 11, 6; PM cap. Θ 1, 6; *deest in* H^I L^b; PG 96, 52, 23 **8 – 9 II^{1}1113** K cap. Θ 6, 6 (175r[7]8); V cap. Θ 11, 7; *deest in* H^I PML^b; PG 96, 52, 23–24

II^{1}1111 (a) K M (b) Σιράχ *(-ραχ cod.)* P (c) *s. a.* V **II^{1}1112** (a) K (b) *s. a.* V (c) *s. d.* PM **II^{1}1113** (a) K (b) *s. a.* V

---

3 τοῦ] *om.* K **6** ἔκκρυψον V^{E}V^W, ἔκρυψον V^O

Τίτλος ζʹ Περὶ θηρευτῶν.

ιγʹ Περὶ θηρευτῶν.

ιγʹ Περὶ θηρευτῶν.

$II^1$1114 / K cap. Θ 7, 1

Τοῦ Δευτερονομίου·

Ἐὰν συναντήσῃ σοι ὄρνεα ἢ ἐπὶ παντὶ δένδρῳ ἢ ἐπὶ τῆς γῆς, ἢ νεοσσοῖς ἢ ᾠοῖς, καὶ ἡ μήτηρ θάλπῃ ἐπὶ τῶν ᾠῶν ἢ ἐπὶ τῶν νεοσσῶν, οὐ λήψῃ τὴν μητέρα· τὰ δὲ παιδία λήψῃ, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ πολυήμερος ᾖς.

Ἐὰν συναντήσῃς νοσσιᾷ ὀρνέου ἐν τῇ ὁδῷ ἢ ἐπὶ παντὶ δένδρῳ, καὶ ἡ μήτηρ θάλπει ἐπὶ τῶν νεοσσῶν ἢ ἐπὶ τῶν ᾠῶν, οὐ λήψῃ τὴν μητέρα μετὰ τῶν τέκνων· ἀποστολῇ ἀποστελεῖς τὴν μητέρα, τὰ δὲ παιδία λήψῃ ἑαυτῷ, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ πολυήμερος ἔσῃ.

---

6 – 9 **$II^1$1114** ***Versio* K** Deut. 22, 6–7 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 138) **10 – 13** **$II^1$1114** ***Versio* V PM R** Deut. 22, 6–7 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 138)

---

1 Titlos (a) K (175r8–9) **2 Titlos (b)** V $A^{I\ pin}$; *deest in* $H^I A^{I\ txt}$ **3 Titlos (c)** PM$L^{b\ pin}$ R; *deest in* $L^{b\ txt}$ **5 – 13** **$II^1$1114** K cap. Θ 7, 1 (175r[9]10–14); V cap. Θ 13, 1; PM cap. Θ 13, 1; R cap. Θ 15, 1; *deest in* H^I L^b; PG 96, 52, 33–38

---

1 Titlos (a) Τίτλος ζʹ] *om.* K^{pin} ζʹ] *correxi (secund. ser.* K^{pin}*)*, εʹ K^{txt} *(*ζʹ *exspectav.)* θηρευτῶν] *scripsi secund.* K^{pin}, θηρευόντων K^{txt} **2 Titlos (b)** ιγʹ] ιβʹ $V^{W\ pin}$, *praem.* τίτλος $V^{W\ txt}$ **3 Titlos (c)** ιγʹ] τίτλος ιεʹ R^{txt}, ιεʹ R^{pin}, *om.* P^{txt} *(*ιγʹ *exspectav.)* $L^{b\ pin}$

$II^1$1114 Τοῦ] *om.* V P M R

---

6 – 9 *Versio* K **6** δένδρῳ] *correxi secund. versionem* V PM R, δένδρου K **7 – 8** νεοσσῶν] *correxi secund. versionem* V PM R, νεοσσίων K **10 – 13** *Versio* V PM R **10** νοσσιᾷ] *scripsi (LXX)*, νοσιᾶ V^E, νοσσιαν M, νοσῒὰν V^O, νοσίαν *(*-σι- P*)* $V^{W\ p.\ c.}$ P, νοσείαν $V^{W\ a.\ c.}$ ἢ] *om.* $V^E V^O$ M ἐπὶ] ἐν R ἡ] *om.* $V^{W\ a.\ c.}$ M **11** τῶν νεοσσῶν] τοῖς νεοσσοῖς *(*-οις P*)* V^W $PM^{p.\ c.}$ R, τοῖς νεοσοῖς $M^{a.\ c.}$ **12** ἀποστολῇ] ἀποστελὴ M

Τίτλος η′ Περὶ θλιβομένων καὶ φροντιζόντων.

ε′ Περὶ θλιβομένων καὶ φροντιζόντων [καὶ λύπης].

ς′ Περὶ θλιβομένων καὶ φροντιζόντων [καὶ λύπης].

II^{1}1115 / K cap. Θ 8, 1

Ἀπὸ τῶν Ἀριθμῶν·

Εἶπεν Μωϋσῆς πρὸς τὸν θεόν· Ἱνατί ἐκάκωσας τὸν θεράποντά σου, καὶ διατί οὐχ’ εὕρηκα χάριν ἐναντίον σου, ἐπιθεῖναι τὴν ὁρμὴν τοῦ λαοῦ τούτου ἐπ’ ἐμέ; Μὴ ἐγὼ ἐν γαστρὶ ἔλαβον πάντα τὸν λαὸν τοῦτον, ἢ ἐγὼ ἔτεκον αὐτούς, ὅτι λέγεις μοι· Λάβε αὐτοὺς εἰς τὸν κόλπον σου, ὡσεὶ ἄραι τιθηνὸς τὸν θηλάζοντα, εἰς γῆν, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν; Πόθεν κρέα δοῦναι παντὶ τῷ λαῷ τούτῳ; Ὅτι κλαίουσιν ἐπ’ ἐμέ, λέγοντες· Δὸς ἡμῖν κρέα, ἵνα φάγωμεν. Οὐ δυνήσομαι ἐγὼ μόνος φέρειν τὸν λαὸν τοῦτον. Εἰ οὕτως σὺ ποιεῖς μοι, ἀπόκτεινόν με ἀναιρέσει, εἰ εὕρηκα ἔλεος παρὰ σοί, ἵνα μὴ ἴδω τὴν κάκωσίν μου.

---

6 – 15 II^{1}1115 Num. 11, 11–15

---

1 Titlos (a) K (175r14–15) **2 Titlos (b)** V A$^{\mathrm{I\ pin}}$; *deest in* H^{I}A$^{\mathrm{I\ txt}}$ **3 Titlos (c)** P^{pin} ML$^{\mathrm{b\ pin}}$ T^{txt} R; *deest in* P$^{\mathrm{txt\ (lac.)}}$ L$^{\mathrm{b\ txt}}$ T$^{\mathrm{(lac.)}}$ **5 – 15 II^{1}1115** K cap. Θ 8, 1 (175r[15] 16–175v4); *deest in* V H^{I} PML^{b} T$^{\mathrm{(lac.)}}$ R

---

1 Titlos (a) Τίτλος η′] *om.* K^{pin} η′] *correxi (secund. ser.* K^{pin}*)*, ς′ K^{txt} *(*η′ *exspectav.)* φροντιζόντων] *correxi secund.* K^{pin}, φωτιζόντων K^{txt} **2 Titlos (b)** ε′] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{\mathrm{I\ pin}}$ *(*ε′ *secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{\mathrm{W\ txt}}$ φροντιζόντων] *add.* ἐν ὧ καὶ περὶ V$^{\mathrm{E\ pin}}$ V$^{\mathrm{O\ pin}}$ καὶ λύπης] *om.* V$^{\mathrm{W\ pin}}$, *secludenda videntur* (*cf.* II^1 / K cap. Θ 8 titlos, *supra, sub* [a]) καὶ^2] *add.* περὶ V$^{\mathrm{W\ txt\ p.\,c.}}$ V$^{\mathrm{O\ pin}}$ **3 Titlos (c)** ς′] τίτλος θ′ R^{txt}, θ′ R^{pin} καὶ^1 – λύπης] *om.* M καὶ λύπης] *secludenda videntur* (*cf.* II^1 / K cap. Θ 8 titlos, *supra, sub* [a])

---

7 ἐπιθεῖναι] *scripsi (LXX)*, ἐπιθῆναι K **8** ἐγὼ] *add.* ἔλαβον K *(sed cancellav.)* **10** ἄραι τιθηνὸς] *correxi (LXX)*, ἀριτίθηνος K

II^{1}1116 / K cap. Θ 8, 2

Βασιλειῶν γʹ·

Ἐπορεύθη Ἠλιοῦ ὁδὸν ἡμέρας ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐκάθισεν ὑποκάτω ῥαθαμεῖν, καὶ ᾐτήσατο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀποθανεῖν, καὶ εἶπεν· Ἱκανούσθω νῦν· λάβε δὴ τὴν ψυχήν μου ἀπ᾽ ἐμοῦ, κύριε, ὅτι οὐ κρείσσων ἐγώ εἰμι ὑπὲρ τοὺς πατέρας μου. Καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ, καὶ ὕπνωσεν ὑπὸ τὸ φυτόν.

II^{1}1117 / K cap. Θ 8, 3

Τοῦ Ἰώβ·

Ἐν ὀδύναις πέφυρμαι,
ᾤχετο δέ μου ἡ ἐλπὶς ὥσπερ πνεῦμα.

<II^{1}suppl. 272 / V cap. Θ 5, 1>

II^{1}1118 / K cap. Θ 8, 4

Τοῦ αὐτοῦ·

Φόβος ὃν ἐδεδοίκειν, συνήντησέν μοι,
οὔτε εἰρήνευσα οὔτε ἡσύχασα,
ἦλθε δέ μοι ὀργή.

---

12 II^{1}suppl. 272 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 7 II^{1}1116 III Reg. 19, 4–5 (Wahl, *3 Könige-Text*, p. 113–114) **10 II^{1}1117** Ἐν – πέφυρμαι] Iob 30, 14^{2} **11** ᾤχετο – πνεῦμα] Ibid. 30, 15^{2} **15 – 17 II^{1}1118** Iob 3, 25^{1}–26^{2}

---

2 – 7 II^{1}1116 K cap. Θ 8, 2 (175v[4]5–10); *deest in* V H^{I} PML^{b} T$^{(lac.)}$ R **9 – 11 II^{1}1117** K cap. Θ 8, 3 (175v[10]11–12); *deest in* V H^{I} PML^{b} T$^{(lac.)}$ R **14 – 17 II^{1}1118** K cap. Θ 8, 4 (175v[12]13–14); *deest in* V H^{I} PML^{b} T$^{(lac.)}$ R

---

4 ῥαθαμεῖν] ῥαθμεῖν K$^{a.\,c.}$ **17** ὀργή] *scripsi (LXX)*, ὀργῆι K

II^{1}1119 / K cap. Θ 8, 5

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἀπείπατό με ἔλεος,
ἐπισκοπὴ δὲ κυρίου ὑπερ<ε>ῖδέν με.

II^{1}1120 / K cap. Θ 8, 6

Τοῦ αὐτοῦ·

Αἱ ἡμέραι μου παρῆλθον ἐν βρόμῳ.

<II^{1}suppl. 273 / V cap. Θ 5, 4>

II^{1}1121 / K cap. Θ 8, 7

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἀπέβη εἰς πένθος μου ἡ κιθάρα,
ὁ δὲ ψαλμός μου εἰς κλαυθμόν.

<II^{1}suppl. 274 / V cap. Θ 5, 5>

---

8 II^{1}suppl. 273 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8) **13 II^{1}suppl. 274** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 4 II^{1}1119 Iob 6, 14$^{1-2}$ **7 II^{1}1120** Iob 17, 11^{1} **11 – 12 II^{1}1121** Iob 30, 31$^{1-2}$

---

2 – 4 II^{1}1119 K cap. Θ 8, 5 (175v[14]15–16); *deest in* V H^{I} PML^{b} T$^{(lac.)}$ R **6 – 7 II^{1}1120** K cap. Θ 8, 6 (175v[16]17); V cap. Θ 5, 3; PM cap. Θ 6, 3; R cap. Θ 9, 3; *deest in* H^{I} L^{b} T$^{(lac.)}$; PG 96, 20, 26 **10 – 12 II^{1}1121** K cap. Θ 8, 7 (175v[17]18–19); *deest in* V H^{I} PML^{b} T$^{(lac.)}$ R

II^{1}1120 (a) K V^{W} P (b) *s. a.* V^{E}V^{O} M (c) *s. d.* R

---

4 ὑπερεῖδέν με] *scripsi (LXX)*, ὑπερίδεν με K **7** παρηλθαν P

II^{1}1122 / K cap. Θ 8, 8

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐλεήσατέ με, ὦ φίλοι, ἐλεήσατέ με·
χεὶρ γὰρ κυρίου ἐστὶν ἡ ἁψαμένη μου.

II^{1}1123 / K cap. Θ 8, 9

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἔχουσίν μου τὰς σάρκας ὀδύναι.

II^{1}1124 / K cap. Θ 8, 10

Τοῦ αὐτοῦ·

Λαλήσω ἐν ἀνάγκῃ ὢν τοῦ πνεύματός μου,
ἀνοίξας τὸ στόμα, πικρίᾳ ψυχῆς συνεχόμενος.

II^{1}1125 / K cap. Θ 8, 11

Τοῦ αὐτοῦ·

Κωφεύσατε, ἵνα λαλήσω καὶ ἀναπαύσωμαι θυμῷ.

---

3 – 4 II^{1}1122 Iob 19, 21$^{1–2}$ **7 II^{1}1123** Iob 21, 6^{1} **10 – 11 II^{1}1124** Iob 7, 11$^{2–3}$ **14 II^{1}1125** Iob 13, 13

---

2 – 4 II^{1}1122 K cap. Θ 8, 8 (175v[19]20–21); V^{E}V^{O} cap. Θ 5, 10; V^{W} cap. Θ 5, 9; PM cap. Θ 6, 10; T cap. Θ 9, 1; R cap. Θ 9, 10; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 20, 38–39 **6 – 7 II^{1}1123** K cap. Θ 8, 9 (175v[21]22); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R **9 – 11 II^{1}1124** K cap. Θ 8, 10 (175v[22]23–24); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R **13 – 14 II^{1}1125** K cap. Θ 8, 11 (175v[24]176r1); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R

II^{1}1122 (a) K P (b) *s. a.* V (c) *s. d.* M R (d) *deest in* T$^{(lac.)}$

---

3 Ἐλεήσατέ – με^{2}] *desunt in* T$^{(lac.)}$ ἐλεήσατέ με] ἐλεήσατε V^{W}, *om.* V^{E}V^{O} PM R **11** ἀνοίξω *LXX* πικρίᾳ] *scripsi (LXX in app. crit.)*, πικρία K συνεχόμενος] *correxi (LXX)*, συνερχόμενος K

II^{1}1126 / K cap. Θ 8, 12

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἡ κοιλία μου ἐξέζεσεν, καὶ οὐ σιωπήσομαι.

II^{1}1127 / K cap. Θ 8, 13

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐκφοβεῖς με ἐν ἐνυπνίοις καὶ ἐν ὁράμασίν με καταπλήσσεις.
Ἐὰν κοιμηθῶ, λέγω· Πότε ἡμέρα;
Ἐὰν ἀναστῶ, πάλιν λέγω· Πότε ἑσπέρα;
Πλήρης δὲ γίνομαι ὀδυνῶν.

<II^{1}suppl. 275 / V cap. Θ 5, 7>

10 II^{1}suppl. 275 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

3 II^{1}1126 Iob 30, 27^{1} **6 II^{1}1127** Ἐκφοβεῖς – καταπλήσσεις] Iob 7, 14 **7 – 9** Ἐὰν – ὀδυνῶν] Ibid. 7, 4$^{1-3}$

2 – 3 II^{1}1126 K cap. Θ 8, 12 (176r[1]2); V^{E}V^{O} cap. Θ 5, 11; V^{W} cap. Θ 5, 10; PM cap. Θ 6, 11; T cap. Θ 9, 2; R cap. Θ 9, 11; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 20, 40 **5 – 9 II^{1}1127** K cap. Θ 8, 13 (176r[2]3–6); V cap. Θ 5, 2; PM cap. Θ 6, 2; R cap. Θ 9, 2; *deest in* H^{I} L^{b} T; PG 96, 20, 22–25

II^{1}1126 (a) K (b) *s. a.* V (c) *s. d.* PM T R **II^{1}1127** (a) K V^{W}V^{O} P R (b) *s. a.* V^{E} (c) *s. d.* M

3 ἐξέζησεν *(*-σε K*)* K V^{O} P, ἐξώζεσεν *(*-σε R*)* M R **6** ἐκφοβεῖ V$^{O\ a.\ c.}$, ἐμφοβεις P ἐν^{1}] *om.* R ἐνυπνίοις] ὑπνίοις *(*ὕπ- V^{O}*)* V^{W}V^{O} M κατὰ πλήσσεις K, κατὰ πλήσεις V^{E}, καταπλήττεις M R, -πλήσεις V^{O} **8** Ἐὰν – ἑσπέρα] *om.* R Ἐὰν] *praem.* καὶ V^{E}V^{O}

II^{1}1128 / K cap. Θ 8, 14

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐπανέστησάν μοι κλέπται,
ἄτιμοι καὶ πεφαυλισμένοι, ἐνδεεῖς παντὸς ἀγαθοῦ.

II^{1}1129 / K cap. Θ 8, 15

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἔθου με θρύλημα ἐν ἔθνεσι,
γέλως δὲ αὐτοῖς ἀπέβην·
πεπώρωνται δὲ ἀπὸ ὀργῆς οἱ ὀφθαλμοί μου.

II^{1}1130 / K cap. Θ 8, 16

Τοῦ αὐτοῦ·

Ὥσπερ χιὼν ἢ κρύσταλλος πεπηγώς,
καθὼς τακεὶς θέρμης γινομένης οὐκ ἐγνώσθη ὅπερ ἦν,
οὕτως κἀγὼ κατελείφθην ὑπὸ πάντων,
ἀπωλόμην δὲ καὶ ἔξοικος ἐγενόμην.

---

3 II^{1}1128 Ἐπανέστησάν – κλέπται] Iob 30, 5 **4** ἄτιμοι – ἀγαθοῦ] Ibid. 30, 4^{3} **7 – 9 II^{1}1129** Iob 17, 6^{1}–7^{1} **12 – 15 II^{1}1130** Iob 6, 16^{1}–18^{2}

---

2 – 4 II^{1}1128 K cap. Θ 8, 14 (176r[6]7–8); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R **6 – 9 II^{1}1129** K cap. Θ 8, 15 (176r[8]9–10); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R **11 – 15 II^{1}1130** K cap. Θ 8, 16 (176r[mg]11–14); V cap. Θ 5, 6; PM cap. Θ 6, 6; R cap. Θ 9, 6; *deest in* H^{I} L^{b} T; PG 96, 29–30

II^{1}1130 (a) K P (b) *s. a.* V M (c) *s. d.* R

---

7 θρύλημα] *scripsi (LXX)*, θρύλλημα K **9** πεπώρωνται] *scripsi (LXX)*, πεπόρωνται K **12 – 14** Ὥσπερ – κἀγὼ] *om.* V PM R **14** πάντων] *add.* καὶ M **15** ἀπολόμην V$^{W\ a.\ c.}$, ἀπωλλόμην R, ἀπολλώμην M δὲ] *om.* V PM R

II^{1}1131 / K cap. Θ 8, 17

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἀδελφοί μου ἀπέστησαν ἀπ᾽ ἐμοῦ,
ἔγνωσαν ἀλλοτρίους ἢ ἐμέ·
φίλοι δέ μου ἀνελεήμονες γεγόνασι.
Θεράποντά μου ἐκάλεσα, καὶ οὐχ᾽ ὑπήκουσέν μου·
στόμα δέ μου ἐδέετο,
καὶ ἱκέτευον τὴν γυναῖκά μου.

<II^{1}suppl. 276–277 / V cap. Θ 5, 12–13>

II^{1}1132 / K cap. Θ 8, 18

Δαυῒδ ἐν ψαλμῷ ιζ′·

Περιέσχον με ὠδῖνες θανάτου,
καὶ χείμαρροι ἀνομίας ἐξετάραξάν με·
ὠδῖνες Ἅδου περιεκύκλωσάν με,
προέφθασάν με παγίδες θανάτου.

---

9 II^{1}suppl. 276–277 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

3–5 II^{1}1131 Ἀδελφοί – γεγόνασι] Iob 19, 13$^{1-3}$ **6–8** Θεράποντά – μου] Ibid. 19, 16^1–17^1 **12–15 II^{1}1132** Ps. 17, 5^1–6^2

2–8 II^{1}1131 K cap. Θ 8, 17 (176r[14]15–19); V^{E}V^O cap. Θ 5, 8–9; V^W cap. Θ 5, 7–8; PM cap. Θ 6, 8–9; R cap. Θ 9, 8–9; *deest in* H^I L^b T; PG 96, 20, 34–37 **11–15 II^{1}1132** K cap. Θ 8, 18 (176r[19]20–23); PM cap. Θ 6, 14; T cap. Θ 9, 5; R cap. Θ 9, 14; *deest in* V H^I PML^b T

II^{1}1131 (a) K (b) *s. a. / s. d.* M *(cf. infra, app. crit. text.)* (c) *s. d. / s. d.* P R *(cf. infra, app. crit. text.)* (d) *s. a. / s. a.* V *(cf. infra, app. crit. text.)* **II^{1}1132** (a) K (b) Ἐν ψαλμῶι ζι′ *(sic)* T (c) Ψαλμοῦ ιζ′ PM (d) *s. d.* R

---

5 γεγόνασι] *hic caesura in* V PM R **13–15** καὶ – θανάτου] *om.* P R **14–15** ὠδῖνες – θανάτου] *om.* M **15** θανάτου] *add.* καὶ ἐν τωι θλίβεσθαί με επεκαλεσάμην τὸν κύριον καὶ πρὸς τὸν θεόν μου ἐκέκραξα *(= Ps. 17, 7$^{1-2}$)* T

II^{1}1133 / K cap. Θ 8, 19

Ἐν ψαλμῷ κα′·

Ἐγενήθη ἡ καρδία μου ὡσεὶ κηρὸς τηκόμενος ἐν μέσῳ τῆς
[κοιλίας μου·
ἐξηράνθη ὡς ὄστρακον ἡ ἰσχύς μου,
καὶ ἡ γλῶσσά μου κεκόλληται τῷ λάρυγγί μου·
καὶ εἰς χοῦν θανάτου κατήγαγές με.

II^{1}1134 / K cap. Θ 8, 20

Ἐν ψαλμῷ κδ′·

Αἱ θλίψεις τῆς καρδίας μου ἐπληθύνθησαν·
ἐκ τῶν ἀναγκῶν μου ἐξάγαγέ με.

<II^{1}suppl. 278–279 / V cap. Θ 5, 17–18>

<II^{1}suppl. 280 / T cap. Θ 9, 10>

<II^{1}suppl. 281 / V cap. Θ 5, 19>

---

12 – 14 II^{1}suppl. 278–281 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 7 II^{1}1133 Ps. 21, 15^{3}–16^{3} **10 – 11 II^{1}1134** Ps. 24, 17$^{1–2}$

---

2 – 7 II^{1}1133 K cap. Θ 8, 19 (176r[23]24–176v3); V^{E}V^{O} cap. Θ 5, 15; PM cap. Θ 6, 15; T cap. Θ 9, 6; R cap. Θ 9, 15; *deest in* V^{W} H^{I} L^{b}; PG 96, 20, 46 **9 – 11 II^{1}1134** K cap. Θ 8, 20 (176v[mg]4–5); V^{E}V^{O} cap. Θ 5, 16; PM cap. Θ 6, 16; T cap. Θ 9, 7; R cap. Θ 9, 16; *deest in* V^{W} H^{I} L^{b}; PG 96, 20, 47–48

II^{1}1133 (a) K T (b) Ψαλμοῦ κα′ PM ψαλμὸς M (c) *s. a.* V^{E}V^{O} (d) *s. d.* R **II^{1}1134** (a) K T (b) Ψαλμοῦ κδ′ PM ψαλμὸς M (c) *s. a.* V^{E}V^{O} R

---

3 ἐγεννήθη *(*-η- M*)* PM στηκόμενος M **3 – 7** ἐν – με] καὶ τὰ λοιπὰ V^{O}, *om.* V^{E} R **5 – 7** ἐξηράνθη – με] *om.* PM **6** κεκόλληται] καὶ κόλητο T **7** κατήγαγον με *(sic)* T **11** ἐκ – με] καὶ τὰ λοιπὰ V^{O}, *om.* V^{E} P R

II^{1}1135 / K cap. Θ 8, 21

Ἐν ψαλμῷ μγʹ·

Ἐταπείνωσας ἡμᾶς ἐν τόπῳ κακώσεως,
καὶ ἐπεκάλυψεν ἡμᾶς σκιὰ θανάτου.

II^{1}1136 / K cap. Θ 8, 22

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Ἐταπεινώθη εἰς χοῦν ἡ ψυχὴ ἡμῶν,
ἐκολλήθη εἰς γῆν ἡ γαστὴρ ἡμῶν.

<II^{1}suppl. 282–288 / V cap. Θ 5, 22–28>

II^{1}1137 / K cap. Θ 8, 23

Ἐν ψαλμῷ πζʹ·

Ἐπλήσθη κακῶν ἡ ψυχή μου,
καὶ ἡ ζωή μου τῷ ᾅδῃ ἤγγισεν.

---

9 II^{1}suppl. 282–288 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 4 II^{1}1135 Ps. 43, 20$^{1–2}$ **7 – 8 II^{1}1136** Ps. 43, 26$^{1–2}$ **12 – 13 II^{1}1137** Ps. 87, 4$^{1–2}$

---

2 – 4 II^{1}1135 K cap. Θ 8, 21 (176v[5]6–7); V^{E}V^{O} cap. Θ 5, 20; P cap. Θ 6, 20; M cap. Θ 6, 19; *deest in* V^{W} H^{I} L^{b} T R; PG 96, 21, 5–6 **6 – 8 II^{1}1136** K cap. Θ 8, 22 (176v[7]8–9); V^{E}V^{O} cap. Θ 5, 21; P cap. Θ 6, 21; M cap. Θ 6, 20; R cap. Θ 9, 20; *deest in* V^{W} H^{I} L^{b} T; PG 96, 21, 6–7 **11 – 13 II^{1}1137** K cap. Θ 8, 23 (176v[9]10–11); V^{E}V^{O} cap. Θ 5, 29; P cap. Θ 6, 29; M cap. Θ 6, 28; T cap. Θ 9, 19; R cap. Θ 9, 25; *deest in* V^{W} H^{I} L^{b}; PG 96, 21, 17–18

II^{1}1135 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ PM (c) *s. a.* V^{E}V^{O} **II^{1}1136** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ M (c) *s. a.* V^{E}V^{O} P (d) *s. d.* R **II^{1}1137** (a) K T (b) Ψαλμὸς πζʹ PM πζʹ] ξζʹ M (c) *s. a.* V^{E}V^{O} (d) *s. d.* R

---

4 καὶ – θανάτου] καὶ τὰ λοιπὰ V^{O}, *om.* V^{E} PM **8** ἐκολλήθη – ἡμῶν] *om.* PM R εἰς – ἡμῶν] καὶ τὰ λοιπὰ V^{O}, *om.* V^{E} **12** Ἐπλήσθη] *praem.* ὅτι R *(= LXX)*, ἐπλήθην V^{O} **13** καὶ – ἤγγισεν] *om.* R ζωή – ἤγγισεν] ζω καὶ τὰ λοιπὰ V^{O}, ζώ V^{E}

II¹1138 / K cap. Θ 8, 24

Ἐν ψαλμῷ ρα′·

Ἐξέλιπον ὡσεὶ καπνὸς αἱ ἡμέραι μου,
καὶ τὰ ὀστᾶ μου ὡσεὶ φρύγιον συνεφρύγησαν.
Ἐπλήγην ὡσεὶ χόρτος, καὶ ἐξηράνθη ἡ καρδία μου,
καὶ τὰ ἑξῆς.

II¹1139 / K cap. Θ 8, 25

Ἐν ψαλμῷ ρς′·

Ὠλιγώθησαν καὶ ἐκακώθησαν
ἀπὸ θλίψεως κακῶν καὶ ὀδύνης.

II¹1140 / K cap. Θ 8, 26

Ἐν ψαλμῷ ριδ′·

Περιέσχον με ὠδῖνες θανάτου,
κίνδυνοι Ἅδου εὕροσάν με·
θλίψιν καὶ ὀδύνην εὗρον.

---

3 – 6 II¹1138 Ps. 101, 4^{1}–5^{1} sqq. **9 – 10 II¹1139** Ps. 106, 39^{1-2} **13 – 15 II¹1140** Ps. 114, 3^{1-3}

---

2 – 6 II¹1138 K cap. Θ 8, 24 (176v[11]12–14); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R **8 – 10 II¹1139** K cap. Θ 8, 25 (176v[mg]15–16); $V^{E}V^{O}$ cap. Θ 5, 30; P cap. Θ 6, 30; M cap. Θ 6, 29; T cap. Θ 9, 20; R cap. Θ 9, 26; *deest in* V^{W} H^{I} L^{b}; PG 96, 21, 19–20 **12 – 15 II¹1140** K cap. Θ 8, 26 (176v[16]17–18); $V^{E}V^{O}$ cap. Θ 5, 14; V^{W} cap. Θ 5, 13; *deest in* H^{I} PML^{b} T R; PG 96, 20, 45

II¹1139 (a) K T (b) Ψαλμὸς ρς′ PM (c) *s. a.* $V^{E}V^{O}$ (d) *s. d.* R **II¹1140** (a) K (b) *s. a.* V

---

10 θλίψεως – ὀδύνης] καὶ τὰ λοιπὰ V^{O}, *om.* V^{E} θλιψεων PM κακῶν] *praem.* καὶ $M^{\text{a. c. ut videtur}}$ ὀδυνων P **14 – 15** κίνδυνοι – εὗρον] *om.* V^{W} **14 – 15** Ἅδου – εὗρον] καὶ τὰ λοιπά V^{O}, *om.* V^{E}

II^{1}1141 / K cap. Θ 8, 27

Ἐν ψαλμῷ ριη΄·

Ἐγενήθην ὡς ἀσκὸς ἐν πάχνῃ.

II^{1}1142 / K cap. Θ 8, 28

Ἐν ψαλμῷ ρκγ΄·

Χείμαρρον διῆλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν.

<II^{1}suppl. 289–291 / V cap. Θ 5, 31–33>

II^{1}1143 / K cap. Θ 8, 29

Τῶν Ἀσμάτων·

Ἐγὼ καθεύδω, καὶ ἡ καρδία μου ἀγρυπνεῖ.

II^{1}1144 / K cap. Θ 8, 30

Μιχαίου προφήτου·

Ταλαιπωρίᾳ ἐταλαιπωρήσαμεν.

---

7 **II^{1}suppl. 289–291** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 **II^{1}1141** Ps. 118, 83^{1} **6 II^{1}1142** Ps. 123, 4^{2} **10 II^{1}1143** Cant. 5, 2^{1} **13 II^{1}1144** Mich. 2, 4 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 196)

2–3 II^{1}1141 K cap. Θ 8, 27 (176v[18]19); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R **5–6 II^{1}1142** K cap. Θ 8, 28 (176v[19]20); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R **9–10 II^{1}1143** K cap. Θ 8, 29 (176v[20]21); V^{E}V^{O} cap. Θ 5, 34; V^{W} cap. Θ 5, 20; P cap. Θ 6, 34; M cap. Θ 6, 33; T cap. Θ 9, 24; R cap. Θ 9, 29; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 21, 27 **12–13 II^{1}1144** K cap. Θ 8, 30 (176v[21]22); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R

II^{1}1143 (a) K PM R Τῶν] *om.* P (b) Ἆσμα V^{E}V^{O} (c) Τῶν αὐτῶν T (d) *s. a.* V^{W}

<II^{1}suppl. 292–313 / V cap. Θ 5, 35–54; 58–59>

II^{1}1145 / K cap. Θ 8, 31

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν νθʹ ψαλμόν·

Φίλον θεῷ ἐκ τῆς καθ’ ὑπερβολὴν θλίψεως χαρίζεσθαι τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν τὴν βοήθειαν. Νοσεῖς; Εὐθύμει· *ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος, παιδεύει.* Πτωχεύεις; Εὐφραίνου, ὅτι Λαζάρου σε τὰ ἀγαθὰ διαδέξεται. Ἀτιμάζῃ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ; Μακάριος εἶ, ὅτι σοῦ ἡ αἰσχύνη εἰς δόξαν ἀγγέλου μεταβληθήσεται. Πείσωμεν οὖν ἑαυτούς, ἀδελφοί, ἐν καιρῷ πειρασμοῦ, μὴ πρὸς ἀνθρωπίνας ἐλπίδας ἀποτρέχειν καὶ ἑαυτοῖς τὰς βοηθείας θηρᾶσθαι, ἀλλ’ ἐν δάκρυσιν καὶ στεναγμοῖς καὶ φιλοπόνῳ προσευχῇ καὶ ἀγρυπνίᾳ εὐτόνῳ τὰς δεήσεις ποιεῖσθαι· οὕτως γὰρ λαμβάνει βοήθειαν ἐκ θλίψεως ὁ τῆς ἀνθρωπίνης βοηθείας ὡς ματαίας καταφρονῶν.

<II^{1}suppl. 314 / V cap. Θ 5, 62>

---

1 II^{1}suppl. 292–313 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8) **5 – 6** Hebr. 12, 6 **6 – 7** ὅτι – διαδέξεται] cf. Luc. 16, 20–25 **14 II^{1}suppl. 314** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

4 – 5 II^{1}1145 Φίλον – βοήθειαν] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia in Psalmum LIX*, 5 (PG 29, 468, 34–35) **5 – 13** Νοσεῖς – καταφρονῶν] IBID. (PG 29, 468, 42 – 469, 10)

---

3 – 13 II^{1}1145 K cap. Θ 8, 31 (176v[23]24–177r13); $V^{E}V^{O}$ cap. Θ 5, 61; V^{W} cap. Θ 5, 46; P cap. Θ 6, 61; M cap. Θ 6, 60; T cap. Θ 9, 51; R cap. Θ 9, 44; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 24, 46 – 25, 9

II^{1}1145 (a) K PM T Τοῦ ἁγίου] *om.* P βασιλειου M ἐκ τοῦ] *om.* PM τὸν] τῶν T νθʹ] πθʹ M (b) Τοῦ ἁγίου Βασιλείου R (c) Βασιλείου V

---

4 ὑπερβολὴν] ὑπεροχὴν *(sic)* M **4 – 5** τῶι ἐκζητοῦντι K, τοῖς εκζειτούσην T **5** αὐτοῦ M, αὐτῶν T R ὃν] ὧν M **6** λαζαρου σε M, λαζάρουσε K V^{W}, λαζάρουσαι V^{E}, λαζάρον σε V^{O} **7** διαδέχεται V^{W} ἀτιμάζει $V^{E}V^{O}$ M θεοῦ] κυρίου R **8 – 13** Πείσωμεν – καταφρονῶν] *om.* R **8** πείσομεν $V^{E}V^{O}$ P, πήσωμεν T **8 – 9** ἑαυτοῦ V^{O} **9** πειρασμῶν P, πηρασμῶν T **10** ἑαυτῶν K ἀλλ’] ἀλλὴ K **11** φϊλοπόρω V^{O} **11 – 12** εὐτόνῳ – δεήσεις] τας δεήσεις εὐτόνως M **11** ἐντόνω P **12** οὗτος V^{E} M *(= ed.)*, οὔτος V^{O}

II¹1146 / K cap. Θ 8, 32

Ἐκ τοῦ εἰς τὴν μακαρίαν Ἰουλίτταν·

Φορτικὸν τοῖς ὑπὸ λύπης τὴν ψυχὴν κεκακωμένοις ἡ ἐπιτίμησις.

II¹1147 / K cap. Θ 8, 33

Τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ α′ εἰρηνικοῦ·

Ἔστιν ὅτε καὶ τοῦτο φάρμακον ἀγαθὸν εἰς σωτηρίαν, ἡ θλίψις.

II¹1148 / K cap. Θ 8, 34

Ἐκ τοῦ εἰς Ἥρωνα τὸν φιλόσοφον·

Γενναιότερον ἐκ τοῦ παθεῖν τὸ φιλόσοφον, ὥσπερ ψυχρῷ σίδηρος ἔμπυρος, οὕτω τοῖς κινδύνοις στομούμενον.

---

9 – 10 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 32.8./8. (ed. Ihm, p. 649)

---

3 II¹1146 Basilius Caesariensis, *Homilia in martyrem Iulittam*, 8 (PG 31, 257, 24–25) **6 II¹1147** Gregorius Nazianzenus, *De pace I ob monachorum reconciliationem (Orat. 6)*, 17, 3–4 (ed. Calvet-Sebasti, p. 162) **9 – 10 II¹1148** Gregorius Nazianzenus, *In laudem Heronis philosophi (Orat. 25)*, 15, 15–17 (ed. Mossay/ Lafontaine, p. 192)

---

2 – 3 II¹1146 K cap. Θ 8, 32 (177r[13]14–15); V^E^V^O^ cap. Θ 5, 63; V^W^ cap. Θ 5, 47; P cap. Θ 6, 63; M cap. Θ 6, 62; T cap. Θ 9, 53; R cap. Θ 9, 46; *deest in* H^I^ L^b^; PG 96, 25, 10–12 **5 – 6 II¹1147** K cap. Θ 8, 33 (177r[15]16–17); V^E^V^O^ cap. Θ 5, 64; V^W^ cap. Θ 5, 48; P cap. Θ 6, 64; M cap. Θ 6, 63; T cap. Θ 9, 54; R cap. Θ 9, 47; *deest in* H^I^ L^b^; PG 96, 25, 12–13 **8 – 10 II¹1148** K cap. Θ 8, 34 (177r[17]18–20); *deest in* V H^I^ PML^b^ T R

II¹1146 (a) K (b) Ἐκ τοῦ αὐτοῦ P (c) Τοῦ αὐτοῦ R (d) Γρηγορίου V^W^ (e) *s. a.* V^E^V^O^ M (f) *s. d.* T **II¹1147** (a) K (b) Ἐκ τοῦ αὐτοῦ P (c) Τοῦ αὐτοῦ R (d) *s. a.* V T (e) *s. d.* M

---

3 Φορτικὸν] φρόντισον R ἡ ἐπιτίμησις] *om.* R **6** τοῦτο] *om.* K^a. c.^, το *(sic)* M ἡ] *s. l.* V^E^

II^{1}1149 / K cap. Θ 8, 35

Ἐκ τοῦ περὶ τῆς χαλάζης·

Ἐν τοῖς νοσήμασι τὸ λυποῦν ἀεὶ πάθος τοῦ μὴ παρόντος ἀνιαρώτερον.

II^{1}1150 / K cap. Θ 8, 36

Ἐκ τοῦ εἰς Κυπριανόν·

Εὐμήχανον ἅπαν τὸ πιεζόμενον.

II^{1}1151 / K cap. Θ 8, 37

Ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίου·

Ποιεῖ καὶ βασιλέας ταπεινοὺς πάθος.

---

3 – 4 II^{1}1149 Gregorius Nazianzenus, *De grandine, in patrem tacentem (Orat. 16)*, 6 (PG 35, 941, 38–39) **7 II^{1}1150** Gregorius Nazianzenus, *In laudem Cypriani (Orat. 24)*, 12, 2–3 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 64) **10 II^{1}1151** Gregorius Nazianzenus, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi (Orat. 43)*, 54, 18–19 (ed. Bernardi, p. 238)

---

2 – 4 II^{1}1149 K cap. Θ 8, 35 (177r[20]21–22); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R **6 – 7 II^{1}1150** K cap. Θ 8, 36 (177r[22]23); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R **9 – 10 II^{1}1151** K cap. Θ 8, 37 (177r[23]24); V^{E}V^{O} cap. Θ 5, 65; V^{W} cap. Θ 5, 49; P cap. Θ 6, 65; M cap. Θ 6, 64; T cap. Θ 9, 55; R cap. Θ 9, 48; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 25, 13–14

II^{1}1151 (a) K (b) Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον *(*βασι- *cod.)* M (c) Τοῦ αὐτοῦ R (d) *s. a.* V P T

---

10 καὶ – ταπεινοὺς] ταπεινοὺς καὶ βασιλέας K, βασιλέας ταπεινουσθαι M

II^{1}1152 / K cap. Θ 8, 38

Ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἀδελφὸν ἐπιταφίου·

Μέγα τὸ παρὰ τῶν συναλγούντων φάρμακον, καὶ οἱ τὸ ἴσον τοῦ πάθους ἔχοντες πλεῖον εἰσὶν εἰς παραμυθίαν τοῖς πάσχουσιν.

II^{1}1153 / K cap. Θ 8, 39

Ἐκ τῆς λγʹ ἐπιστολῆς·

Μὴ σφόδρα δάκνου τοῖς λυπηροῖς· ἂν γὰρ ἧττον λυπώμεθα, ἧττον ἐστὶ λυπηρά.

II^{1}1154 / K cap. Θ 8, 40

Ἐκ τῆς ρμαʹ ἐπιστολῆς·

Τὰ ἴδια κακὰ καιρὸν οὐ δίδωσι τοῖς ἀλλοτρίοις σχολάζειν· οὐδὲ γὰρ οὕτω τίς ἐστι φιλικὸς καὶ φιλόσοφος, ὥστε ὑπεράνω παθῶν εἶναι καὶ παρακαλεῖν ἄλλον, αὐτὸς δεόμενος παρακλήσεως.

---

3 – 4 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 28.10./10. (ed. Ihm, p. 610)

---

3 – 4 II^{1}1152 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris in laudem Caesarii fratris oratio (Orat. 7)*, 18, 2–4 (ed. Calvet-Sebasti, p. 224) **7 – 8 II^{1}1153** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Epistulae*, LXXII (ed. Gallay, I, p. 91) **11 – 13 II^{1}1154** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Epistulae*, LXIII, 2 (ed. Gallay, I, p. 81–82)

---

2 – 4 II^{1}1152 K cap. Θ 8, 38 (177r[24]177v1–3); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R **6 – 8 II^{1}1153** K cap. Θ 8, 39 (177v[3]4–5); V^{E}V^{O} cap. Θ 5, 66; V^{W} cap. Θ 5, 50; P cap. Θ 6, 66; M cap. Θ 6, 65; T cap. Θ 9, 56; R cap. Θ 9, 49; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 25, 15–16 **10 – 13 II^{1}1154** K cap. Θ 8, 40 (177v[5]6–10); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R

II^{1}1153 (a) K (b) Ἐκ τῆς πρὸς Βασίλειον ἐπιστολῆς T (c) Τοῦ Θεολόγου, εἰς Βασίλειον R (d) Εἰς Βασίλειον P (e) Τοῦ Θεολόγου V^{E}V^{O} (f) Τοῦ αὐτοῦ M (g) *s. a.* V^{W}

---

7 ἂν] ἀν V^{E}V^{W} T, ἄν P, κἂν K λυπούμεθα V PM T R **8** ἔστι V^{W}, ἔσται *(*ἐ- M*)* PM T R λυπηρά] *praem.* τὰ T R **12** φιλικὸς] *correxi (ed.)*, φιλήκοος K

II^{1}1155 / K cap. Θ 8, 41

Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ α′ λόγου τῶν μακαρισμῶν·

Ἀθλιότης ἐστὶν ἡ ἐν τοῖς λυπηροῖς τε καὶ ἀβουλήτοις πάθεσιν ταλαιπωρία.

II^{1}1156 / K cap. Θ 8, 42

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ἐκ τῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον·

Ὑπὲρ ὧν ἂν πάθωμεν κακῶς, ἢ ἁμαρτήματα διαλυόμεθα, ἢ λαμπροτέρους λαμβάνομεν τοὺς στεφάνους, ἂν μὴ ἁμαρτήματα τοσαῦτα ἔχωμεν.

<II^{1}suppl. 315–317 / V cap. Θ 5, 68–70>

---

10 II^{1}suppl. 315–317 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

3–4 II^{1}1155 Gregorius Nyssenus, *De beatitudinibus*, I (ed. Callahan, p. 80, 4–5) **7–9 II^{1}1156** Iohannes Chrysostomus, *In Matthaeum homiliae*, IX, 2 (PG 57, 178, 1–4)

2–4 II^{1}1155 K cap. Θ 8, 41 (177v[10]11–12); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R **6–9 II^{1}1156** K cap. Θ 8, 42 (177v[12–13]14–17); $V^{E}V^{O}$ cap. Θ 5, 67; V^{W} cap. Θ 5, 51; P cap. Θ 6, 67; M cap. Θ 6, 66; T cap. Θ 9, 57; R cap. Θ 9, 50; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 25, 17–19

II^{1}1156 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου R (c) Ἐκ τῆς λγ′ ἐπιστολῆς PM (d) Κατὰ Ματθαῖον *(*μαθταιον *[sic] cod.)* V^{W} (e) *s. a.* $V^{E}V^{O}$ T

---

7 ἁμάρτημα V^{W} T διαλυόμεθα] *scripsi (ed.)*, διαλυώμεθα K, διαλύομεν *(*-λυο- P, λυό- M*)* V PM T R **7–8** αλαμπροτέρους *(sic)* T **8** λαμβάνομεν – στεφάνους] *om.* T λαμβάνωμεν K τοὺς] *om.* R ἂν] ἐὰν M **9** ἔχομεν V PM

II^{1}1157 / K cap. Θ 8, 43

Τοῦ μακαρίου Διονυσίου, ἐκ τῆς πρὸς Ἀφροδίσιον ἐπιστολῆς·

Οὐ σχολὴ τῇ κατωδύνῳ ψυχῇ τὸ τοῦ κολάζοντος ἐκλογίζεσθαι φρόνημα, οὐδὲ δύναται κλυδωνιζομένη καὶ συγκεχυμένη τὴν ἀτάραχον καὶ γαληνιῶσαν τοῦ κρείττονος ἐνορᾶν διάνοιαν.

II^{1}1158 / K cap. Θ 8, 44

Συνεσίου, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν·

Οὐδὲν ἂν γένοιτο τοῦ παθόντος ῥητορικώτερον.

II^{1}1159 / K cap. Θ 8, 45

Ἰωσήπου ἐκ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἱστορίας·

Πείθεται ταχέως ἄνθρωπος ἐν συμφοραῖς· ὅταν δὴ καὶ τῶν κατεχόντων δεινῶν ἀπαλλαγὴν ὁ ἐξαπατῶν καθυπογράψῃ, τότε ὁ πάσχων γίνεται ὅλος τῆς ἐλπίδος.

---

3 – 5 II^{1}1157 Dionysius Alexandrinus, *Epistula ad Aphrodisium*, locus non repertus (ed. Feltoe, Z. V, 4 [p. 255, 7–10]); Holl, n° 372 **8 II^{1}1158** Synesius Pentapolitanus (Cyrenensis), *Epistulae*, CXIX, 7–8 (ed. Garzya, III, p. 251) **11 – 13 II^{1}1159** Flavius Iosephus, *De bello Iudaico*, VI, 287 (ed. Destinon/Niese, VI, p. 550, 22–24)

---

2 – 5 II^{1}1157 K cap. Θ 8, 43 (177v[17–18]19–23); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R; PG 86, 2081, 29–34 **7 – 8 II^{1}1158** K cap. Θ 8, 44 (177v[23]24–178r1); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R **10 – 13 II^{1}1159** K cap. Θ 8, 45 (178r[1]2–5); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R

II^{1}1159 ἰωσίππου K

---

3 σχολὴ] *correx. Feltoe*, σχολεῖ K κατωδύνῳ] *correx. Feltoe*, κατοδύνωι K **11** δὴ] δ’ ἤδη *ed.*

II[1]1160 / K cap. Θ 8, 46

Φίλωνος, ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

Ἐθάδες γεγόναμεν κακοπραγιῶν.

II[1]1161 / K cap. Θ 8, 47

Ἐκ τῆς αὐτῆς·

Λαλώτατον ἄνθρωπος ἀτυχῶν.

II[1]1162 / K cap. Θ 8, 48

Ἐκ τῶν κατὰ Φλάκκον·

Μαντικώτατον ἡ ἑκάστου ψυχή, μάλιστα τῶν ἐν κακοπραγίαις.

---

3 II¹1160 PHILO IUDAEUS, *Legatio ad Gaium*, 187 (ed. Reiter, p. 190, 9) **6 II¹1161** PHILO IUDAEUS, *Legatio ad Gaium*, 190 (ed. Reiter, p. 190, 17–18) **9 II¹1162** PHILO IUDAEUS, *In Flaccum*, 186 (ed. Reiter, p. 153, 11–12)

---

2 – 3 II¹1160 K cap. Θ 8, 46 (178r[5]6); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R **5 – 6 II¹1161** K cap. Θ 8, 47 (178r[6]7); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R **8 – 9 II¹1162** K cap. Θ 8, 48 (178r [7]8–9); *deest in* V H^{I} PML^{b} T R

Στοιχεῖον Ι

<Τίτλος α′> Περὶ ἱκετευόντων, ὅτι χρὴ τὰς ἱκεσίας τῶν δεομένων προσίεσθαι.

γ′ Περὶ ἱκετευόντων, καὶ ὅτι χρὴ τὰς ἱκεσίας τῶν δεομένων προσίεσθαι.

ς′ Περὶ ἱκετευόντων, καὶ ὅτι χρὴ τὰς ἱκεσίας τῶν δεομένων προσίεσθαι.

<II^{1}suppl. 318–320 / V cap. I 3, 1–3>

II^{1}1163 / K cap. I 1, 1

Ἀπὸ τοῦ Ἰώβ·

Μὴ ἐκκλίνῃ ὁ νοῦς σου ἑκὼν
δεήσεως, ἀδυνάτων ἐν ἀνάγκῃ ὄντων.

---

2 – 3 Περὶ – προσίεσθαι] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ Δ 2 **8 II^{1}suppl. 318–320** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

11 – 12 II^{1}1163 Iob 36, 19$^{1–2}$

---

1 Stoicheion K^{txt} (178r9) K^{pin} **2 – 3 Titlos (a)** K (178r9–11) **4 – 5 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **6 – 7 Titlos (c)** PML$^{b\ pin}$; *deest in* L$^{b\ txt}$ **10 – 12 II^{1}1163** K cap. I 1, 1 (178r[11]12–13); V cap. I 3, 4; PM cap. I 6, 4; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 60, 29–30

---

2 – 3 Titlos (a) 2 Τίτλος α′] *supplevi e* K^{pin}, *om.* K^{txt} ἱκετευόντων] ἱκετεύοντος K^{pin} **4 – 5 Titlos (b) 4** γ′] δ′ V$^{O\ txt}$ *(γ′ exspectav.)*, *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(γ′ secund. ser.)*, *praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ **6 – 7 Titlos (c) 6 – 7** καὶ – προσίεσθαι] *om.* M

II^{1}1163 (a) K (b) Ἰώβ V PM ἰώβ V^{E}, ἴώβ PM V^{O}

---

11 ἐκκλίνει V^{E}V^{O} P, ἐκκλίνῃς K M ὁ νοῦς σου] τὸ οὖς σου K M ἑκὼν] ἑκῶν V^{E}, ἑκων P, *om.* K **12** ἀδυνάτων – ὄντων] ἐναναγκη ἀδυνάτων V^{E}V^{O}

II^{1}1164 / K cap. I 1, 2

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Ἱκέτην δεόμενον μὴ ἀπαναίνου,
καὶ ἀπὸ δεομένου μὴ ἀποστρέψῃς ὀφθαλμόν.

II^{1}1165 / K cap. I 1, 3

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἱκεσίαν δεομένου μὴ ἀποστρέψῃς.

II^{1}1166 / K cap. I 1, 4

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τῆς ϙζʹ ἐπιστολῆς·

Συμμετρεῖσθαι δεῖ τῷ αἰτουμένῳ τὴν αἴτησιν· ὁμοίως γὰρ ἄτοπον παρὰ μικροῦ μεγάλα ζητεῖν, καὶ παρὰ μεγάλου μικρά· τὸ μὲν γὰρ ἄκαιρον, τὸ δὲ σμικρόλογον.

---

10 – 12 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 7.20./16. (ed. Ihm, p. 164)

---

3 II^{1}1164 Ἱκέτην – ἀπαναίνου] Sir. 4, 4^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 52) **4** καὶ – ὀφθαλμόν] Ibid. 4, 5^{1} (Wahl, p. 52–53) **7 II^{1}1165** Sir., locus non repertus (Wahl, *Sirach-Text*, p. 152), sed cf. supra, II^{1}1164 / K cap. I 1, 2 **10 – 12 II^{1}1166** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Epistulae*, XXIII, 1–2 (ed. Gallay, I, p. 31)

---

2 – 4 II^{1}1164 K cap. I 1, 2 (178r[13]14–15); V cap. I 3, 5; PM cap. Θ 6, 5; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 60, 31–32 **6 – 7 II^{1}1165** K cap. I 1, 3 (178r[15]16); *deest in* V H^{I} PML^{b} **9 – 12 II^{1}1166** K cap. I 1, 4 (178r[16–17]18–21); V cap. I 3, 7; PM cap. I 6, 7; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 60, 34–37

II^{1}1164 (a) K (b) Τοῦ Σιράχ V PM Τοῦ] *om.* V P σηράχ M **II^{1}1166** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ M (c) *s. a.* V P

---

4 ἀποστρέψεις M ὀφθαλμόν] ὀφθαλμόν σου M, ὀφθαλμούς K **10** τῶν αἰτουμενων *(sic)* M **12** ἀκαίρων V^{E}V^{O}, ἄλογον M σμικρολόγον V^{W}, μικρολόγον M, σμικρολόγων V^{E}V^{O}

II¹1167 / K cap. I 1, 5

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς ἑαυτὸν μετὰ κατὰ Μάξιμον·

Ὡς αἰσχρὸν ταῦτα καὶ ἡμᾶς ἀπαιτεῖν καὶ μὴ παρέχειν ὑμᾶς.

II¹1168 / K cap. I 1, 6

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸ Πάσχα καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα·

Δέχου τὸν ἱκέτην, ἐπίκουρον ἔχοντα τὴν ἡμέραν.

II¹1169 / K cap. I 1, 7

Συνεσίου, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν·

Μὴ αἴτει μεγάλα, ἵνα μὴ δυοῖν θάτερον, ἢ τυγχάνων λυπῇς, ἢ μὴ τυγχάνων λυπῇ.

---

6 ἐπίκουρον – ἡμέραν] cf. Greg. Naz., *In S. Pascha et in tarditatem (Orat. 1)*, 2, 3–4 (ed. Bernardi, p. 74) **9 – 10** exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 8.57./59. (ed. Ihm, p. 205)

---

3 II¹1167 GREGORIUS NAZIANZENUS, *In seipsum, cum rure rediisset, post ea quae a Maximo perpetrata fuerant (Orat. 26)*, 6, 13–14 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 238) **6 II¹1168** GREGORIUS NAZIANZENUS, *In S. Pascha et in tarditatem (Orat. 1)*, locus non repertus **9 – 10 II¹1169** SYNESIUS PENTAPOLITANUS (CYRENENSIS), *Epistulae*, LXIV, 1–2 (ed. Garzya, III, p. 173)

---

2 – 3 II¹1167 K cap. I 1, 5 (178r[21–22]23–24); V cap. I 3, 6; PM cap. I 6, 6; *deest in* H^I L^b; PG 96, 60, 33–34 **5 – 6 II¹1168** K cap. I 1, 6 (178r[24–178v1]178v2); V cap. I 3, 8; PM cap. I, 6, 8; E cap. 159, 71; *deest in* H^I L^b; PG 96, 60, 37–38 **8 – 10 II¹1169** K cap. I 1, 7 (178v[3]4–5); *deest in* V H^I PML^b

---

II¹1167 (a) K κατὰ] *sic cod., exspectaveris* τὰ κατὰ (b) Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν PM (c) Τοῦ Θεολόγου V Τοῦ] *om.* V^W **II¹1168** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ Πάσχα PM Τοῦ αὐτοῦ] *om.* P (c) Θεολόγου E (d) *s. a.* V

---

3 αἰτεῖν K ὑμᾶς] ἡμᾶς *(*η- P*)* V^W P

Τίτλος β′ Περὶ ἰσότητος, καὶ ὅτι χρὴ τὰ πρὸς ἀξίαν ἑκάστῳ νέμειν. *II^{2} / **T cap. I 1**

δ′ Περὶ ἰσότητος, καὶ ὅτι χρὴ τὰ πρὸς ἀξίαν ἑκάστῳ νέμειν.

α′ Περὶ ἰσότητος, ὅτι ἡ ἰσότης φιλαδελφίας ἐστὶν μήτηρ, τὰ πρὸς ἀξίαν ἑκάστῳ νέμουσα.

II^{1}1170 / K cap. I 2, 1

*II^{2}1644 / **T cap. I 1, 2**

<***>

Μετὰ ὁσίου ὅσιος ἔσῃ,
καὶ μετὰ ἀνδρὸς ἀθώου ἀθῷος ἔσῃ
καὶ μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ
καὶ μετὰ στρεβλοῦ διαστρέψεις.

II^{1}1171 / K cap. I 2, 2

*II^{2}1645 / **T cap. I 1, 3**

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ σκγ′·

Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.

---

8 – 11 II^{1}1170 Ps. 17, 26^{1}–27^{2} **14 II^{1}1171** Matth. 22, 21

---

1 – 2 Titlos (a) K (178v6–7) **3 Titlos (b)** V $A^{I\ pin}$; *deest in* $H^{I}A^{I\ txt}$ **4 – 5 Titlos (c)** $PML^{b\ pin}$ (*cf.* *II^{2} / T cap. I 1 titlos); *deest in* $L^{b\ txt}$ **7 – 11 II^{1}1170** K cap. I 2, 1 (178v8–10); V cap. I 4, 1; PM cap. I 1, 1; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 60, 41–42 **13 – 14 II^{1}1171** K cap. I 2, 2 (178v[10]11–12); V cap. I 4, 2; PM cap. I 1, 2; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 60, 43–44

---

1 – 2 Titlos (a) **1** καὶ] *om.* K^{pin} **3 Titlos (b)** δ′] *om.* $V^{O\ txt}$ *(δ′ secund. ser.), propt. mg. resect. non liquet in* $A^{I\ pin}$ *(δ′ secund. ser.), praem.* τίτλος $V^{W\ txt}$ ἑκάστῳ] ἑκάστων $V^{O\ pin}$, *om.* $V^{E\ txt}$ $V^{O\ txt}$ $A^{I\ pin}$ νέμειν] *add.* καὶ μὴ σφάλλειν *(*σφάλειν $V^{O\ pin}$*)* ἐν τῇ κρίσει τοῦ τοιούτου *(*τοιτού *[sic]* $V^{O\ pin}$*)* $V^{E\ pin}$ $V^{O\ pin}$ **4 – 5 Titlos (c)** **4 – 5** ὅτι – νέμουσα] *om.* M

II^{1}1170 (a) *s. a.* K (b) Δαυΐδ V (c) Ψαλμοῦ ιζ′ PM ψαλμὸς M **II^{1}1171** (a) K (b) Ματθαίου, κεφαλαίου *(sic)* P (c) Ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου M (d) Ματθαίου V^{E} (e) Τοῦ Εὐαγγελίου V^{W} (f) *s. a.* V^{O}

---

10 – 11 καὶ – διαστρέψεις] *om.* $V^{E}V^{O}$ PM **11** καὶ – διαστρέψεις] *om.* V^{W} **14** πόδοτε V^{E} Καίσαρος] *add.* τῶ M, τω P

***II^{2}1646 / T cap. I 1, 4**

II^{1}1172 / K cap. I 2, 3

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς·

Ἀπόδοτε πᾶσι τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμήν, τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον.

***II^{2}1650 / T cap. I 1, 8**

II^{1}1173 / K cap. I 2, 4

Τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, ἐκ τοῦ ιβʹ τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ·

Οὐχ’ ἁπλῶς ὁ ἀγωνοθέτης τοῖς ἐθέλουσιν τῶν ἀθλητῶν τὰς ἐξαιρέτους χαρίζεται τιμάς, ἀναλόγως δὲ μᾶλλον ταῖς τῶν ἀθλητῶν εὐδοκιμήσεσι διανέμει τὰ γέρα.

***II^{2}1653 / T cap. I 1, 11**

II^{1}1174 / K cap. I 2, 5

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Τὸ νέμειν ἴσα τοῖς ἀνίσοις, τῆς μεγίστης ἐστὶν ἀδικίας.

---

3 – 4 II^{1}1172 Rom. 13, 7 **7 – 9 II^{1}1173** Cyrillus Alexandrinus, *Contra Iulianum imperatorem*, XII (?) (fr. 11, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 768) **12 II^{1}1174** Cyrillus Alexandrinus, *Contra Iulianum imperatorem*, XII (?) (fr. 12, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 769)

---

2 – 4 II^{1}1172 K cap. I 2, 3 (178v[12]13–15); V cap. I 4, 3; PM cap. I 1, 3; *deest in* H^I L^b; PG 96, 60, 45–47 **6 – 9 II^{1}1173** K cap. I 2, 4 (178v[16]17–20); V cap. I 4, 4; PM cap. I 1, 4; *deest in* H^I L^b; PG 86, 2081, 36–41; PG 96, 60, 48–51 **11 – 12 II^{1}1174** K cap. I 2, 5 (178v[20]21–22); V cap. I 4, 6; P cap. I 1, 6; M cap. I 1, 5; *deest in* H^I L^b; PG 86, 2081, 42–44; PG 96, 60, 52–53

II^{1}1172 (a) K (b) Πρὸς Ῥωμαίους V^EV^O P ρωμαίους P (c) Τοῦ Ἀποστόλου, πρὸς Ῥωμαίους M (d) *s. a.* V^W **II^{1}1173** (a) K (b) Κυρίλλου V PM κυρίλου V^W, κηρυλλου M **II^{1}1174** (a) K (b) ϊωσίππου *(sic)* M (c) *s. a.* V^EV^O P (d) *s. d.* V^W

---

4 τὴν τιμήν] *om.* M **7** ἀγονοθέτης *(*-θε- P*)* $V^{W\ a.c.}$ PM θέλουσι V^W ἀθλητῶν] ἀθελήτων V^W, ἀθλητὴν M **8** ἀθλούντων K

II^{1}1175 / K cap. I 2, 6

Τοῦ ἁγίου Μεθοδίου, ἐκ τοῦ περὶ ἀναστάσεως·

Τὸ ἑκάστῳ προσώπῳ τὰ ἀκόλουθα περὶ τοῦ παντὸς τηρεῖν ἀναγκαῖον.

<II^{1}suppl. 321 / V cap. I 4, 7> ***II^{2}1656 / T cap. I 1, 14**

II^{1}1176 / K cap. I 2, 7 ***II^{2}1657 / T cap. I 1, 15**

Τοῦ μακαρίου Ἰσιδώρου Πηλουσιώτου, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν·

Πᾶν τὸ ἄνισον ἀγάπης ἀλλότριον.

II^{1}1177 / K cap. I 2, 8

Φίλωνος, ἐκ τῶν περὶ τοῦ ἱεροῦ·

Μεταδοτέον οὐ πᾶσι πάντων, ἀλλὰ τῶν ἐφαρμοζόντων τοῖς ληψομένοις· εἰ δὲ μή, τὸ κάλλιστον καὶ λυσιτελέστατον τῶν ἐν τῷ βίῳ, τάξις, ἀναιρεθήσεται ὑπὸ τῆς βλαβερωτάτης παρευημερηθεῖσα συγχύσεως.

---

5 II^{1}suppl. 321 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 4 II^{1}1175 Methodius Olympius, *De resurrectione*, I, 2, 6 (ed. Bonwetsch, p. 221, 19–20); Holl, n° 412 **8 II^{1}1176** Isidorus Pelusiota, *Epistulae*, locus non repertus **11 – 14 II^{1}1177** Philo Iudaeus, *De specialibus legibus*, I, 120 (ed. Cohn, p. 30, 7–9); quod attinet ad lemma, vide ibid., I, inter 65 et 66 (p. 17, 1)

---

2 – 4 II^{1}1175 K cap. I 2, 6 (178v[22]23–24); *deest in* V H^I PML^b; PG 86, 2081, 45–47 **7 – 8 II^{1}1176** K cap. I 2, 7 (178v[24–179r1]179r2); V cap. I 4, 8; P cap. I 1, 8; M cap. I 1, 7; E cap. 159, 70; *deest in* H^I L^b; PG 96, 60, 55 **10 – 14 II^{1}1177** K cap. I 2, 8 (179r[2]3–7); *deest in* V H^I PML^b; PG 86, 2081, 48–53

II^{1}1176 (a) K Πηλουσιώτου] *scripsi*, πιλουσιώτου *cod.* (b) Ἰσιδώρου *(ἴσι- cod.)* Πηλουσιώτου *(πιλ- cod.)* P (c) Ἰσιδώρου *(ισιδ cod.)* V^W (d) *s. a.* V^{E}V^O M E

II^{1}1178 / K cap. I 2, 9

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Τὸ ὅμοια τοῖς τὰς ἀξίας <ἀνομοίοις> ἀπονέμειν, ἄνισον· τὸ δὲ ἄνισον πηγὴ κακῶν.

***II^{2}1654 / T cap. I 1, 12**

II^{1}1179 / K cap. I 2, 10

Ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

Ἰσότης πηγὴ δικαιοσύνης.

---

3 – 4 II^{1}1178 PHILO IUDAEUS, *De specialibus legibus*, I, 121 (ed. Cohn, p. 30, 16–17)
7 II^{1}1179 PHILO IUDAEUS, *Legatio ad Gaium*, 85 (ed. Reiter, p. 171, 18–19)

---

2 – 4 II^{1}1178 K cap. I 2, 9 (179r[7]8–9); *deest in* V H^{I} PML^{b}; PG 86, 2081, 54–56
6 – 7 II^{1}1179 K cap. I 2, 10 (179r[9]10); V cap. I 4, 5; P cap. I 1, 5; E cap. 159, 69; *deest in* H^{I} ML^{b}; PG 96, 60, 51

II^{1}1179 (a) K (b) Φίλωνος V P E

---

3 ἀξίας] *correxi (ed.)*, ἀταξίας K ἀνομοίοις] *supplevi (ed.)*, *om.* K

Τίτλος γʹ Περὶ ἱματίων, ὅτι οὐ δεῖ ἱματισμῷ πολυτελεῖ κεχρῆσθαι <ἢ ἄνδρα γυναικείαν ἐσθῆτα φορεῖν>. *II^{2} / T cap. I 2

ϛʹ Περὶ ἱματίων, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἱματισμῷ πολυτελεῖ κεχρῆσθαι ἢ ἄνδρα γυναικείαν ἐσθῆτα φορεῖν.

βʹ Περὶ ἱματισμοῦ, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἱματισμῷ πολυτελεῖ κεχρῆσθαι.

II^{1}1180 / K cap. I 3, 1

*II^{2}1658 / T cap. I 2, 1

<***>

Καὶ ἐποίησε κύριος τῷ Ἀδὰμ καὶ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ χιτῶνας δερματίνους, καὶ ἐνέδυσεν αὐτούς.

II^{1}1181 / K cap. I 3, 2

*II^{2}1660 / T cap. I 2, 3

Τοῦ Λευϊτικοῦ·

Ἐνδύσεται ὁ ἱερεὺς χιτῶνα λινοῦν, καὶ περισκελὲς λινοῦν ἐνδύσεται περὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ.

---

9 – 10 II^{1}1180 Gen. 3, 21 **13 – 14 II^{1}1181** Lev. 6, 10

---

1 – 2 Titlos (a) K (179r10–12) **3 – 4 Titlos (b)** V A$^{\text{I pin}}$; *deest in* H^{I}A$^{\text{I txt}}$ **5 – 6 Titlos (c)** PML$^{\text{b pin}}$ (*cf.* *II^{2} / T cap. I 2 titlos); *deest in* L$^{\text{b txt}}$ **8 – 10 II^{1}1180** K cap. I 3, 1 (179r13–14); *deest in* V H^{I} PML^{b} **12 – 14 II^{1}1181** K cap. I 3, 2 (179r[14]15–16); V cap. I 6, 1; PM cap. I 2, 1; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 61, 37–38

---

1 – 2 Titlos (a) **2** ἤ – φορεῖν] *supplevi e* K^{pin}, *om.* K^{txt} **3 – 4 Titlos (b)** **3** ϛʹ] *om.* V$^{\text{E txt}}$ *(ϛʹ secund. ser.), propt. mg. resect. non liquet in* A$^{\text{I pin}}$ *(ϛʹ secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{\text{W txt}}$ καὶ] *om.* V$^{\text{E pin}}$ V$^{\text{O pin}}$ δεῖ] χρὴ V^{W} ἱματισμῷν V$^{\text{E txt}}$ V$^{\text{O txt}}$, ἱματισμῶς *(sic)* V$^{\text{O pin}}$ **4** ἤ – φορεῖν] ἢ ἄνδρα ἢ γυναῖκα V$^{\text{E txt}}$ V$^{\text{O txt}}$ A$^{\text{I pin}}$ **5 – 6 Titlos (c)** **5 – 6** καὶ – κεχρῆσθαι] *om.* M

II^{1}1180 *s. a.* K **II^{1}1181** Τοῦ] *om.* V M λευητ *(sic)* V^{W}

---

13 περϊσκελὲς V^{O}, περίσκελες K, περὶ σκελες P, περικαλες M

II^{1}1182 / K cap. I 3, 3

Τοῦ αὐτοῦ·

Χιτῶνα λινοῦν ἡγιασμένον ἐνδύσεται, καὶ περισκελὲς λινοῦν ἔσται ἐπὶ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ, καὶ ζώνῃ λινῇ ζώσεται, καὶ κίδαριν λινῆν περιθήσεται· ἱμάτια ἅγιά ἐστι, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι καὶ ἐνδύσεται αὐτά.

***II^{2}1661 / T cap. I 2, 4**

II^{1}1183 / K cap. I 3, 4

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἱμάτιον ὑφασμένον ἐκ δύο κίβδηλον οὐκ ἐπιβαλεῖς σεαυτῷ.

***II^{2}1662 / T cap. I 2, 5**

II^{1}1184 / K cap. I 3, 5

Τοῦ Δευτερονομίου·

Οὐκ ἔσται σκεύη ἀνδρὸς ἐπὶ γυναικί, οὐδὲ μὴ ἐνδύσηται ἀνὴρ στολὴν γυναικείαν, ὅτι βδέλυγμα κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐστὶ πᾶς ποιῶν ταῦτα.

---

3 – 6 II^{1}1182 Lev. 16, 4 **9 II^{1}1183** Lev. 19, 19 **12 – 14 II^{1}1184** Deut. 22, 5 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 137)

---

2 – 6 II^{1}1182 K cap. I 3, 3 (179r[16]17–21); *deest in* V H^I PML^b **8 – 9 II^{1}1183** K cap. I 3, 4 (179r[21]22–23); V cap. I 6, 2; PM cap. I 2, 2; *deest in* H^I L^b; PG 96, 61, 39–40 **11 – 14 II^{1}1184** K cap. I 3, 5 (179r[23]179v1–3); V cap. I 6, 3; PM cap. I 2, 3; *deest in* H^I L^b; PG 96, 61, 41–43

II^{1}1183 (a) K P (b) Δευτερονομίου M (c) *s. a.* V **II^{1}1184** (a) K V P Τοῦ] *om.* V (b) *s. d.* M

---

3 περισκελὲς] *scripsi*, περίσκελες K **5** λινῆν] *scripsi*, λινὴν K **9** κηβδήλων M οὐκεπιβαλεις P, οὐκ ἐπιβαλλεῖς M, οὐκ ἐπιβάλης V^O, οὐκεπιβάλης V^E ἑαυτῷ (ἑαὐ- V^O M*)* V PM **12** σκεύη] σκευὴ K, σκευη P, σκευγὴ *(sic)* M ἐνδύσηται] ἐνδύσεται K V **13** γυναικείαν] γυναικεῖαν K, γυναικίαν V^{E}V$^{W\ a.\ c.}$ V^O PM κυρίῳ – ἐστὶ] κυρίω ἐστὶ *(*-ὶν M, -ιν P*)* V^W PM, ἐστὶ κυρίω V^{E}V^O πᾶς] *add.* ὁ V$^{W\ p.\ c.}$ M

II^{1}1185 / K cap. I 3, 6

***II^{2}1663 / T cap. I 2, 6**

Τοῦ αὐτοῦ·

Οὐκ ἐνδύσῃ κίβδηλον, ἔρια καὶ λίνον ἐπιτοαυτό.

II^{1}1186 / K cap. I 3, 7

***II^{2}1664 / T cap. I 2, 7**

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Ἐν παντὶ καιρῷ ἔστωσαν τὰ ἱμάτιά σου λευκά.

II^{1}1187 / K cap. I 3, 8

***II^{2} suppl. 17 / R cap. I 2, 7**

Ἡσαΐου προφήτου·

Τάδε λέγει κύριος· Ἀνθ’ ὧν ὑψώθησαν αἱ θυγατέρες Σιὼν καὶ ἐπορεύθησαν ὑψηλῷ τραχήλῳ καὶ νεύμασιν ὀφθαλμῶν, καὶ τῇ πορείᾳ τῶν ποδῶν ἅμα σύρουσαι τοὺς χιτῶνας, καὶ τοῖς ποσὶν ἅμα παίζουσαι, καὶ ταπεινώσει ὁ θεὸς ἀρχούσας θυγατέρας Σιών, καὶ κύριος ἀνακαλύψει τὸ σχῆμα αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἀφελεῖ κύριος τὴν δόξαν τοῦ ἱματισμοῦ αὐτῶν καὶ τὸν κόσμον αὐτῶν καὶ τὰ ἐμπλόκια καὶ τοὺς κοσύμβους καὶ τοὺς μηνίσκους καὶ τὸ κάθημα καὶ τὸν κόσμον τοῦ προσώπου αὐτῶν καὶ τὴν σύνθεσιν τοῦ

---

3 II^{1}1185 Deut. 22, 11 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 138) **6 II^{1}1186** Eccle. 9, 8^{1} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 166) **9 – 676, 10 II^{1}1187** Is. 3, 16–24 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 296–300)

---

2 – 3 II^{1}1185 K cap. I 3, 6 (179v[3]4–5); V cap. I 6, 4; PM cap. I 2, 4; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 61, 43–44 **5 – 6 II^{1}1186** K cap. I 3, 7 (179v[5]6); V cap. I 6, 5; PM cap. I 2, 5; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 61, 45 **8 – 676, 10 II^{1}1187** K cap. I 3, 8 (179v[mg]7–180r7); V cap. I 6, 7; PM cap. I 2, 7; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 61, 47 – 64, 15

II^{1}1185 (a) K P (b) *s. a.* V (c) *s. d.* M **II^{1}1186** (a) K V P Τοῦ] *om.* V (b) Τοῦ Σιράχ *(ση- cod.)* M **II^{1}1187** (a) K (b) Ἡσαΐου V PM ἠσαϊου M, ησαϊου P

---

3 Οὐκ – ἐπιτοαυτό] *om.* V^{W} *(in mg. supplev. man. rec.)* ἐνδύσει *(*εν- V^{E}*)* V^{E}V^{O} ἐρίαν M λῖνον V^{O}, λινον P, λινοῦν V^{W} M ἐπιτοαυτό] ἐν τῶ αὐτῶ V^{E}V^{O} **9** θυγατέραις V^{E} P **10** ὀφθαλμῶ M πορία V^{E}V$^{W\ a.\ c.}$ V^{O} PM **12** καὶ^{1}] κἂν K$^{a.\ c.\ ut\ videtur}$ **14** κόσμων V^{W}V$^{O\ a.\ c.}$ **14 – 16** αὐτῶν^{2} – κόσμον] *om.* M **15 – 676, 2** καὶ^{1} – ἐμπλόκιον] *om.* V^{O}

κόσμου τῆς δόξης καὶ τοὺς χλιδῶνας καὶ τὰ ψέλια καὶ τὸ ἐμπλόκιον καὶ τοὺς δακτυλίους καὶ τὰ περιδέξια καὶ τὰ ἐνώτια καὶ τὰ περιπόρφυρα καὶ τὰ μεσοπόρφυρα καὶ τὰ ἐπιβλήματα τὰ κατὰ τὴν οἰκίαν καὶ τὰ διαφανῆ Λακωνικὰ καὶ τὰ βύσσινα καὶ τὰ ὑακίνθινα καὶ τὴν βύσσον σὺν χρυσίῳ καὶ ὑακίνθῳ συγκαθυφασμένην καὶ θέριστρα κατάκλιτα τοῦ χρυσίου. Καὶ ἔσται σοι ἀντὶ τῆς ὀσμῆς τῆς ἡδείας κονιορτός, καὶ ἀντὶ ζώνης σχοινίῳ ζώσῃ, καὶ ἀντὶ τοῦ κόσμου τῆς κεφαλῆς φαλάκρωμα ἕξεις, καὶ ἀντὶ τοῦ χιτῶνος τοῦ μεσοπορφύρου περιζώσῃ σάκκον· ταῦτά σοι ἀντὶ καλλωπισμοῦ.

***II^{2}1665 / T cap. I 2, 8**

II^{1}1188 / K cap. I 3, 9

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Ἐν περιβολῇ ἱματίων μὴ καυχήσῃ.

---

13 II^{1}1188 Sir. 11, 4^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 76)

---

12 – 13 II^{1}1188 K cap. I 3, 9 (180r[7]8); V cap. I 6, 6; PM cap. I 2, 6; *deest in* H^I L^b; PG 96, 61, 46

II^{1}1188 (a) K (b) Τοῦ Σιράχ V^W P Τοῦ] *om.* V^W (c) Τοῦ αὐτοῦ M (d) *s. a.* V^{E}V^O

---

1 χλιδόνας V^E, χλιδονας P, χληδόνας V^W, χλιδονος M ψέλλια V^{E}V^W, ψελλία M, ψελλια P **1 – 2** εμπλοκην P **2** τὰ^2] *om.* M **2 – 3** ταπεριπόρφυρα K, τὰ περὶ πόρφυρα *(*πορ- P*)* PM **3** τὰ^3] *om.* K **4** λακονικά V^{E}V^O, λακόνικα P, λακωνικὼ M, λακωνιακα *(sic)* K **5** χρυσῶ *(*-ω P*)* PM συνκαθυφασμένην V^{E}V^O P, σὺν καθυφασμενην M **6** καὶ] *add.* τὰ V PM θεριστὰ V^{E}V^O κατάκλιτα] *correxi (LXX)*, καὶ τὰ κλιτὰ *(*-α P, κλη- M, κλει- K*)* K V^{E}V^W PM, καὶ τὴν κλΐτὰ V^O **7** ἡδίας V^E, ἰδίας V^O, ϊδίας M σχοινίων M **8** κεφαλῆς] κεφαλῆς σου K φαλάκρομα V^W, φαλάκειωμα V^O ἕξης *(*ἕ- V^O M*)* V^{E}V^O M **9 – 10** ἀντικαλλωπισμοῦ K V^E, ἀντικαλλοπισμοῦ *(*-μου P*)* V^O PM **13** καυχίσει V^{E}V^O

II¹1189 / K cap. I 3, 10

*II²1666 / T cap. I 2, 9

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ θʹ·

Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ.

II¹1190 / K cap. I 3, 11

*II²1667 / T cap. I 2, 10

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τῶν κανονικῶν διατάξεων·

Τὸν σκοπὸν τῆς χρήσεως τοῦ ἐνδύματος ὑπέβαλεν ἡμῖν ὁ Ἀπόστολος διὰ μιᾶς λέξεως, εἰπών· *Ἔχοντες διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα*, ὡς τῆς σκέπης ἡμῶν προσδεομένων μόνης, οὐκέτι μέντοι καὶ τῆς ποικιλίας τοῦ ἀπ' αὐτῆς καλλωπισμοῦ, εἰς τὴν ἀπηγορευμένην περπερίαν ἐκπιπτόντων, ἵνα μὴ τί χεῖρον λέγω. Ταῦτα γὰρ ὕστερον ἐπεισήχθη διὰ τῆς περιέργου ματαιοτεχνίας τῷ βίῳ. Δηλοῖ δὲ καὶ ἡ πρώτη τῶν σκεπασμάτων χρῆσις, ἣν αὐτὸς ὁ θεὸς τοῖς ἐπιδεηθεῖσιν ἔδωκεν· *Ἐποίησεν* γὰρ

---

8 – 9 I Tim. 6, 8 **14 – 678, 1** Gen. 3, 21

---

3 – 4 II¹1189 Matth. 3, 4 **7 – 678, 6 II¹1190** Basilius Caesariensis, *Asceticon magnum sive Quaestiones (regulae fusius tractatae)*, XXII, 2 (PG 31, 977, 33 – 980, 3)

---

2 – 4 II¹1189 K cap. I 3, 10 (180r[8]9–11); V cap. I 6, 8; PM cap. I 2, 8; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 64, 16–18 **6 – 678, 6 II¹1190** K cap. I 3, 11 (180r[11]12–180v5); V cap. I 6, 9; PM cap. I 2, 9; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 64, 19–36

II¹1189 (a) K (b) Ματθαίου V^{E}V^{O} (c) Κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου, κεφαλαίου θʹ PM Εὐαγγελίου] *om.* P (d) Τοῦ Εὐαγγελίου V^{W} **II¹1190** (a) K P (b) Βασιλείου, ἐκ τῶν ἀσκητικῶν κανόνων M (c) Βασιλείου V βασιλίου V^{W}

---

3 δὲ] *om.* V^{E}V$^{W\ a.\ c.}$ V^{O} PM ὁ] *om.* M τὸ] *om.* M ἀποτριχων P, ἀποτριχῶς V^{O} καμήλων V$^{W\ a.\ c.}$ **4** ὀσφῦν K V$^{W\ a.\ c.}$, ὀσφυν P, ὀσφὴν V^{O} αὐτοῦ PM **7** Τὸν] τὸ K$^{a.\ c.}$, τῶν V^{O} τοῦ ἐνδύματος] τῶν ἐνδύματος V^{O}, *om.* K *(in mg. supplev. man. rec.)* **8** λέξεως] φωνῆς K διαστροφὰς K$^{p.\ c.}$, δὲ τροφὰς *(-*ας M*)* V PM καὶ] *om.* P **9** ἀρκεσθησώμεθα K, ἀρκεσθήσεσθαι V^{E}, ἀρκέσθη V^{O} προδεομένων P **10** ἀπ' αὐτῆς] *om.* K **11** περπερίαν] περίαν V^{O} ἐκπιπτώντων P, ἐκπιπτοντα *(sic)* M τί] *om.* V$^{W\ a.\ c.}$ **12** λεγων M γὰρ] δὲ V^{W} **12 – 13** διὰ – ματαιοτεχνίας] *om.* K **13** τῷ βίῳ] *om.* V PM σκεπαμάτων V$^{W\ a.\ c.}$ **14** δέδωκεν V PM γὰρ] *om.* K

αὐτοῖς *ὁ θεός*, φησίν, *χιτῶνας δερματίνους*. Πρὸς γὰρ τὴν τῶν ἀσχημόνων ἐπικάλυψιν ἐξήρκει καὶ ἡ τοιαύτη τῶν χιτώνων χρῆσις. Ἐπειδὴ δὲ ἕτερος σκοπὸς συνεισέρχεται, τοῦ θάλπεσθαι διὰ τῶν σκεπασμάτων, ἀνάγκη ἀμφοτέρων ἐστοχασμένην τὴν χρῆσιν εἶναι, τοῦ τε περιστέλλειν ἡμῶν τὰ ἀσχήμονα καὶ τοῦ ἀλεξήματα εἶναι πρὸς τὴν τῶν ἀέρων βλάβην.

***II^{2}1668 / T cap. I 2, 11**

II^{1}1191 / K cap. I 3, 12

Ἐκ τῶν αὐτῶν·

Τῆς χρήσεως τὸ μέτρον ἡ ἀπαραίτητος ἀνάγκη τῆς χρείας· ἡ δὲ ὑπὲρ τὴν χρείαν, πλεονεξίας ἢ φιληδονίας ἢ κενοδοξίας ἔχει τὴν νόσον.

II^{1}1192 / K cap. I 3, 13

Ἐκ τοῦ πρὸς νέους·

Τὸ κουρὰς καὶ ἀμπεχόνας ἔξω τῶν ἀναγκαίων περιεργάζεσθαι, ἢ δυστυχούντων ἐστί, κατὰ τὸν Διογένους λόγον, ἢ ἀδικούντων· ὡς

---

14 – 15 cf. Diogen. Laert., *De clarorum philosophorum vitis*, VI, 54, 5–6

---

9 – 11 II^{1}1191 Basilius Caesariensis, *Asceticon magnum sive Quaestiones (regulae brevius tractatae)*, LXX (PG 31, 1132, 36–39) **14 – 679, 5 II^{1}1192** Basilius Caesariensis, *Ad iuvenes (De legendis gentilium libris)*, IX, 3, 1 – 4, 4 (ed. Naldini, p. 118)

---

8 – 11 II^{1}1191 K cap. I 3, 12 (180v[5]6–8); V cap. I 6, 10; PM cap. I 2, 10; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 64, 36–39 **13 – 679, 5 II^{1}1192** K cap. I 3, 13 (180v[mg]9–17); *deest in* V H^{I} PML^{b}

II^{1}1191 (a) K P (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{E}V^{O} (c) *s. a.* V^{W} (d) *s. d.* M

---

1 αὐτοὺς V^{E}V^{O} φησίν] *om.* V PM δερματίνους] *add.* καὶ ἐνέδυσεν αὐτούς V^{E}V^{O} *(= LXX)* **2** ἀποκάλυψιν M **3** δὲ] καὶ V^{O}, δὲ καὶ *ed.* ἐπεισέρχεται K **4** ἀμφοτέρων] *post* ἐστοχασμένην *transpos.* K ἐστοχασμένην] *scripsi (ed.)*, ἐστοχασμένων PM, -μένως V, -μένος K χρῆσιν] κρίσιν V^{E}V^{O} **5** ἡμῶν] *om.* V^{W} *(in mg. supplev. man. rec.)* τοῦ^{2}] *om.* M ἀλεξήμονα M **6** τῶν] *praem.* ἐκ V P, *praem.* εἰς M$^{\text{ut videtur}}$ τον ἄερα *(sic)* M **9** ἡ^{2}] εἰ V^{E}V^{O} P **10** φιληδονίας – κενοδοξίας] κενοδοξίας ἢ φιδολειας M **14** κουρὰς] *scripsi (ed.)*, κοῦρας K **15 – 679, 1** ὡς τὸ] ὥστε *ed.*

τὸ καλλωπιστὴν εἶναι καὶ ὀνομάζεσθαι ὁμοίως αἰσχρόν †φημὶ δὴ τοὺς τηλικούτους†, ὡς τὸ ἑταιρεῖν ἢ τὸ ἀλλοτρίοις γάμοις ἐπιβουλεύειν. Τί γὰρ διαφέρει, τῷ γε νοῦν ἔχοντι, ξυστίδα ἀναβεβλῆσθαι ἤ τι τῶν φαύλων ἱμάτιον φορεῖν, ἕως μηδὲν ἐνδέῃ τοῦ πρὸς χειμῶνά τε εἶναι καὶ θάλπος ἀλεξιτήρια;

II^{1}1193 / K cap. I 3, 14

***II^{2}1670 / T cap. I 2, 13**

Ἐκ τῆς δʹ ἐπιστολῆς·

Σκοπὸς ἐσθῆτος εἷς, κάλυμμα εἶναι σαρκὸς πρὸς χειμῶνα καὶ θέρος αὔταρκες.

II^{1}1194 / K cap. I 3, 15

Ἐκ τῆς θʹ ἐπιστολῆς·

Τὸ ἐν ἐσθῆτι εὐχροίας περισκοπεῖν ἴσον ἐστὶ γυναικείῳ καλλωπισμῷ, ὃν ἐκεῖναι ἐπιτηδεύουσιν, ἀλλοτρίῳ ἄνθει παρειὰς καὶ τρίχας ἑαυτῶν βάπτουσαι.

8 – 9 II^{1}1193 Basilius Caesariensis, *Epistulae*, II, 6, 10–12 (ed. Courtonne, I, p. 11) **12 – 14 II^{1}1194** Basilius Caesariensis, *Epistulae*, II, 6, 13–16 (ed. Courtonne, I, p. 11)

7 – 9 II^{1}1193 K cap. I 3, 14 (180v[mg]18–19); V cap. I 6, 11; PM cap. I 2, 11; *deest in* H^I L^b; PG 96, 64, 39–40 **11 – 14 II^{1}1194** K cap. I 3, 15 (180v[19]20–23); *deest in* V H^I PML^b

II^{1}1193 (a) K δʹ] *sic* K *(cf. lemma loci sequentis)* (b) Τοῦ Θεολόγου, εἰς τὰ Θεοφάνια PM (c) Θεολόγου V^W (d) *s. a.* V^{E}V^O **II^{1}1194** θʹ] *sic* K *(cf. lemma loci praecedentis)*

1 – 2 †φημὶ – τηλικούτους†] *cruces apposui*, *sic* K, ἡγεῖσθαί φημι δεῖν τοὺς τοιούτους *ed.* **1 – 2** δὴ τοὺς] *e corr.* K **3** ξυστίδα] *correxi (ed.)*, ξύσταδα K **4** ἤ τι] *correxi (ed.)*, ἢ τί K ἱμάτιον] *correxi (ed.)*, ἱματίων K ἐνδέῃ] *correxi (ed.)*, ἐνδεῇ K **8** ἐσθῆτος V^E, ἐσθητος M, αἰσθητὸς *(-ος P)* V^W P εἷς] εἰς K V^W, εις P **8 – 9** χειμῶνα – θέρος] θερος καὶ χειμῶν *(sic)* M **8** χειμῶνα] χειμῶνά τε K **8 – 9** θερους V^W

*II^{2}1669 / T cap. I 2, 12

II^{1}1195 / K cap. I 3, 16

Ἐκ τοῦ εἰς τὰ Θεοφάνεια·

Μὴ ἐσθῆτι μαλακισθῶμεν ἁπαλῇ τε καὶ περιρρεούσῃ, καὶ ἧς τὸ κάλλιστον ἀχρηστία.

*II^{2}1671 / T cap. I 2, 14

II^{1}1196 / K cap. I 3, 17

Ἐκ τοῦ εἰς τὴν ἀδελφὴν ἐπιταφίου·

Οὐ χρυσὸς ἐκείνῃ ἦν κόσμος, ἐν τέχνῃ πονηθεὶς εἰς κάλλους περιουσίαν, οὐ ξανθαὶ πλοκαμίδες διαφαινόμεναί τε καὶ ὑποφαινόμεναι, καὶ βοστρύχων ἕλικες, σοφίσματα σκηνοποιούντων τὴν τιμίαν κεφαλὴν ἀτιμότατα, οὐκ ἐσθῆτος περιρρεούσης καὶ διαφανοῦς πολυτέλεια, οὐ λίθων αὐγαὶ καὶ χάριτες χρωννῦσαι τὸν πλησίον ἀέρα καὶ τὰς μορφὰς περιλάμπουσαι, οὐ ζωγράφων τέχναι καὶ γοητεύματα καὶ τὸ εὔωνον κάλλος, ἀλλὰ τὴν ῥέουσαν εὐμορφίαν ταῖς ἐπὶ θεάτρων παρῆκεν καὶ τριόδων καὶ ὅσαις αἰσχύνη καὶ ὄνειδος τὸ αἰσχύνεσθαι.

3–4 II^{1}1195 Gregorius Nazianzenus, *In Theophania (Orat. 38)*, 5, 6–7 (ed. Moreschini, p. 110) **7–13 II^{1}1196** Οὐ – κάλλος] Gregorius Nazianzenus, *In laudem sororis Gorgoniae (Orat. 8)*, 10, 5–13 (ed. Calvet-Sebasti, p. 264–266) **13–15** ἀλλὰ – αἰσχύνεσθαι] Ibid., 10, 23–25 (p. 266)

2–4 II^{1}1195 K cap. I 3, 16 (180v[23]181r1–2); V cap. I 6, 12; PM cap. I 2, 12; *deest in* H^I L^b; PG 96, 64, 41–42 **6–15 II^{1}1196** K cap. I 3, 17 (181r[2]3–13); V cap. I 6, 13; PM cap. I 2, 13; *deest in* H^I L^b; PG 96, 64, 43–53

II^{1}1195 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου V^{E}V^O (c) Τοῦ αὐτοῦ V^W PM **II^{1}1196** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ, εἰς τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Γοργονίαν M (c) Εἰς τὴν ἀδελφὴν ἑαυτοῦ P (d) Τοῦ αὐτοῦ V

3–4 Μὴ – ἀχρηστία] *om.* V^W *(in mg. supplev. man. rec.)* **3** αἰσθητι V^W P ἀπαλή τε V, ἀπαλή τε M, ἀπόλητε *(sic)* P καὶ^2] *om.* K P ἧς] εἴς V^E, εἰς V^O **8–9** τε – ὑποφαινόμεναι] *om.* V^W *(in mg. supplev. man. rec.)* **10** ἀτιμώτατα V M εσθῆτος M, αισθῆτος *e corr.* V^W, αἰσθητος P, ἐσθητὸς V^O περιρρεούσης] περιρεούσης V$^{W\ a.c.}$ P, περὶρεούσης M **11** πολυτελείας K V^O, πολυτελίας M οὐ] *om.* M χρωννυσαι PM, χροννῦσαι K, χρώνουσαι V^{E}V^O **12** ζογράφων V^{E}V^O **14** ταῖς] τοῖς M θεάτρων] θέατρον K V$^{W\ a.c.}$ τριόδων] προόδων M **14–15** καὶ ὄνειδος] *om.* K

II^{1}1197 / K cap. I 3, 18

*II^{2}1672 / T cap. I 2, 15

Τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, ἐκ τοῦ ιε′ λόγου τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ·

Τὸ εὐϊματεῖν μειρακιῶδες ἐστὶ μόνον, καὶ ἐν μόνῃ δοκήσει τὸ ἡδὺ ἔχει, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς διαπαίζει.

II^{1}1198 / K cap. I 3, 19

*II^{2}1673 / T cap. I 2, 16

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ ς′ Στρώματος·

Αἱ τῶν ἀναγκαίων κτήσεις καὶ χρήσεις οὐ τὴν ποιότητα βλαβερὰν ἔχουσιν, ἀλλὰ τὴν παρὰ τὸ μέτρον ποσότητα.

II^{1}1199 / K cap. I 3, 20

*II^{2}1674 / T cap. I 2, 17

Ἐκ τοῦ β′ Παιδαγωγοῦ·

Οὐ κατὰ πάντα σκορακιστέον τὴν χρῆσιν, ἀλλ’ ὥσπερ φαρμάκῳ καὶ βοηθήματι χρηστέον τῷ μύρῳ.

---

3 – 4 II^{1}1197 Cyrillus Alexandrinus, *Contra Iulianum imperatorem*, XV (?) (fr. 33, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 784) **7 – 8 II^{1}1198** Clemens Alexandrinus, *Stromata*, VI. Cap. XII. 99, 6 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 481, 33 – 482, 1) **11 – 12 II^{1}1199** Clemens Alexandrinus, *Paedagogus*, II. Cap. VIII. 68, 2 (ed. Stählin/Treu, p. 198, 10–11)

---

2 – 4 II^{1}1197 K cap. I 3, 18 (181r[13–14]15–16); V cap. I 6, 14; PM cap. I 2, 14; *deest in* H^I L^b; PG 86, 2084, 2–5; PG 96, 65, 1–3 **6 – 8 II^{1}1198** K cap. I 3, 19 (181r [mg]17–19); V cap. I 6, 15; PM cap. I 2, 15; *deest in* H^I L^b; PG 96, 65, 5–6 **10 – 12 II^{1}1199** K cap. I 3, 20 (181r[19]20–22); V cap. I 6, 16; PM cap. I 2, 16; *deest in* H^I L^b; PG 96, 65, 7–8

II^{1}1197 (a) K Ἰουλιανοῦ] *scripsi*, ἰουλιανόν *cod.* (b) Κυρίλλου, κατὰ Ἰουλιανοῦ P ϊουλιανου P (c) Κυρίλλου *(*κυρι- *cod.)*, ἐκ τοῦ κειμένου Ἰουλιανοῦ *(*ϊουλιάνου *cod.)* M (d) Κυρίλλου V κυρίλου V^W **II^{1}1198** (a) K PM κλημεντος K M ς′] ἕκτου P στρωματέως M (b) Κλήμεντος V **II^{1}1199** (a) K PM (b) *s. a.* V

---

4 διαπαίζει] διαπρέπει V^W **7** καὶ χρήσεις] *om.* V PM **11** κορακιστέον K **12** τῷ] τὸ V^E

Στοιχεῖον Κ

<Τίτλος α′> Περὶ καρδίας, καὶ ὅτι ἐν καρδίᾳ τὸ ἡγεμονικὸν ἵδρυται.

II^{1}1200 / K cap. K 1, 1

Βασιλειῶν γʹ·

Εἶπεν Σολομών· Δός, κύριε, τῷ δούλῳ σου καρδίαν φρονίμην, ἀκούειν καὶ διακρίνειν τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ. Καὶ εἶπεν κύριος πρὸς Σολομών· Ἰδοὺ ἐπήκουσά σου, καὶ ἔδωκά σοι καρδίαν φρονίμην καὶ σοφήν.

II^{1}1201 / K cap. K 1, 2

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἐν καρδίᾳ ἀγαθῇ ἀνδρὸς ἀναπαύεται σοφία.

II^{1}1202 / K cap. K 1, 3

Τοῦ αὐτοῦ·

Υἱέ, ἐὰν σοφὴ γένηται ἡ καρδία σου,
εὐφραίνῃς καὶ τὴν ἐμὴν καρδίαν.

---

6 II^{1}1200 Εἶπεν Σολομών] III Reg. 3, 6 (Wahl, *3 Könige-Text*, p. 103) **6 – 7** Δός – δικαιοσύνῃ] Ibid. 3, 9 (Wahl, p. 103) **7 – 9** Καὶ – σοφήν] Ibid. 3, 11–12 (Wahl, p. 103) **12 II^{1}1201** Prov. 14, 33^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 73–74) **15 – 16 II^{1}1202** Prov. 23, 15^{1-2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 110)

---

1 Stoicheion K^{txt} (181r22) K^{pin} **2 – 3 Titlos** K (181r22–23) **5 – 9 II^{1}1200** K cap. K 1, 1 (181r[23]181v1–5) **11 – 12 II^{1}1201** K cap. K 1, 2 (181v[5]6) **14 – 16 II^{1}1202** K cap. K 1, 3 (181v[mg]7–8)

---

2 – 3 Titlos 2 Τίτλος α′] *supplevi e* K^{pin}, *om.* K^{txt} *(α′ secund. ser.)*

II^{1}1203 / K cap. K 1, 4

Τῶν αὐτῶν·

Καρδία μου <ε>ἶδεν πολλά, καὶ σοφίαν καὶ γνῶσιν.

II^{1}1204 / K cap. K 1, 5

Τῶν αὐτῶν·

Καιρὸν κρίσεως γινώσκει καρδία σοφοῦ.

II^{1}1205 / K cap. K 1, 6

Τῶν αὐτῶν·

Ὕδωρ βαθὺ πολὺ ἐν καρδίᾳ ἀνδρός,
ἀνὴρ δὲ φρόνιμος ἐξαντλήσει αὐτήν.

II^{1}1206 / K cap. K 1, 7

<***>

Θές με ὡς σφραγίδα ἐπὶ τὴν καρδίαν σου.

---

3 II^{1}1203 Prov., re vera Eccle. 1, 16^5 (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 148) **6 II^{1}1204** Prov., re vera Eccle. 8, 5^2 (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 163) **9 – 10 II^{1}1205** Prov. 20, 5$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 97) **13 II^{1}1206** Cant. 8, 6^1

---

2 – 3 II^{1}1203 K cap. K 1, 4 (181v[8]9) **5 – 6 II^{1}1204** K cap. K 1, 5 (181v[9]10) **8 – 10 II^{1}1205** K cap. K 1, 6 (181v[10]11–12) **12 – 13 II^{1}1206** K cap. K 1, 7 (181v13)

II^{1}1206 *s. a.* K

---

3 εἶδεν] *scripsi*, ἴδεν K **9** πολὺ] βουλὴ *LXX*

II¹1207 / K cap. K 1, 8

Ἱερεμίου προφήτου·

Βαρεῖα ἡ καρδία αὐτοῦ παρὰ πάντας, καὶ ἄνθρωπός ἐστι· καὶ τίς γνώσεται αὐτόν; Ἐγὼ κύριος ἐτάζων καρδίας καὶ δοκιμάζων νεφρούς, τοῦ δοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ.

II¹1208 / K cap. K 1, 9

Βαρούχ·

Ἀναλάβωμεν τὰς καρδίας ἡμῶν πρὸς ὑψηλὸν ἐν οὐρανοῖς.

II¹1209 / K cap. K 1, 10

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Καρδία συνετοῦ διανοηθήσεται παραβολήν.

II¹1210 / K cap. K 1, 11

Τοῦ αὐτοῦ·

Λάρυγξ γεύεται βρώματα θήρας,
οὕτως καρδία συνετοῦ λόγους.

---

3 – 5 II¹1207 Ier. 17, 9–10 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 531–532) **8 II¹1208** Bar., re vera Thren. 3, 41 **11 II¹1209** Sir. 3, 29¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 51) **14 – 15 II¹1210** Sir. 36, 24¹⁻² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 145)

---

2 – 5 II¹1207 K cap. K 1, 8 (181v[13–14]15–18) **7 – 8 II¹1208** K cap. K 1, 9 (181v [18]19–20) **10 – 11 II¹1209** K cap. K 1, 10 (181v[20]21) **13 – 15 II¹1210** K cap. K 1, 11 (181v[21]22–23)

---

8 ὑψηλὸν] *praem.* ὕψος K *(sed cancellav.)*

II^{1}1211 / K cap. K 1, 12

Τοῦ αὐτοῦ·

Οὐκ ἔστιν εὐφροσύνη ὑπὲρ χαρὰν καρδίας.

II^{1}1212 / K cap. K 1, 13

Τοῦ αὐτοῦ·

Εὐφροσύνη καρδίας ζωὴ ἀνθρώπου.

II^{1}1213 / K cap. K 1, 14

Λουκᾶ εὐαγγελιστοῦ·

Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προσφέρει τὰ ἀγαθά, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προσφέρει τὰ πονηρά· ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα.

II^{1}1214 / K cap. K 1, 15

Τοῦ αὐτοῦ·

Τὰ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κ<ο>ινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, καὶ τὰ ἑξῆς.

---

3 II^{1}1211 Sir. 30, 16^{2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 128–129) **6 II^{1}1212** Sir. 30, 22^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 129) **9 – 12 II^{1}1213** Luc. 6, 45 **15 – 17 II^{1}1214** Luc., re vera Matth. 15, 18–19 sqq.

---

2 – 3 II^{1}1211 K cap. K 1, 12 (151v[23]182r1) **5 – 6 II^{1}1212** K cap. K 1, 13 (182r[1]2) **8 – 12 II^{1}1213** K cap. K 1, 14 (182r[2]3–7) **14 – 17 II^{1}1214** K cap. K 1, 15 (182r[7]8–10)

---

16 κοινοῖ] *scripsi (NT)*, κινοῖ K

II[1]1215 / K cap. K 1, 16

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐκ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.

II[1]1216 / K cap. K 1, 17

Τοῦ ἁγίου Μεθοδίου, ἐκ τῶν περὶ ἁγνείας συμποσίων·

Στήθη γὰρ καὶ φρένες, αἰσθητικῷ τινι λόγῳ, καὶ νοῦς ἡμῶν εἶναι ὀνομάζεται ἐν τῇ Γραφῇ.

II[1]1217 / K cap. K 1, 18

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ γʹ λόγου τῆς Ἑξαημέρου·

Ἑκάστῳ ἀνθρώπῳ πρότερον ἀπὸ τῶν νοημάτων τύπος ἐγγίνεται τῇ νοήσει· ἔπειτα, μετὰ τὸ φαντασιωθῆναι, ἀπὸ τῶν ὑποκειμένων τὰς οἰκείας καὶ προσφυεῖς ἑκάστου σημασίας ἐκλεγόμενος ἐξαγγέλλει· εἶτα τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν φωνητικῶν ὀργάνων παραδοὺς τὰ νοηθέντα, οὕτως διὰ τῆς τοῦ ἀέρος τυπώσεως κατὰ τὴν ἔναρθρον τῆς φωνῆς κίνησιν τὸ ἐν τῷ κρυπτῷ νόημα σαφηνίζει.

---

3 II[1]1215 Luc., re vera Matth. 12, 34 **6 – 7 II[1]1216** Methodius Olympius, *Symposia de castimonia (Convivium decem virginum)*, Λόγος δʹ, VI, 4 – 5 (ed. Musurillo, p. 140) **10 – 15 II[1]1217** Basilius Caesariensis, *Homiliae in Hexaemeron*, III, 2 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 39, 23 – 40, 5)

---

2 – 3 II[1]1215 K cap. K 1, 16 (182r[10]11) **5 – 7 II[1]1216** K cap. K 1, 17 (182r[12]13 – 14) **9 – 15 II[1]1217** K cap. K 1, 18 (182r[15]16 – 182v1)

---

6 αἰσθητικῷ τινι] εἰκότι *ed.* **7** ὀνομάζεται – Γραφῇ] νομίζεται *ed.* **10** Ἑκάστῳ – νοημάτων] Πρότερον μὲν ὁ ἀπὸ τῶν πραγμάτων *ed.* **11** ὑποκειμένων] *scripsi*, ὑποκειμενον *(sic)* K

II^{1}1218 / K cap. K 1, 19

Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσης, ἐκ τῆς εἰς τὸν ἄνθρωπον θεωρίας·

Ἐπειδὴ καὶ τῶν παυσαμένων τοῦ ζῆν, κατασβεσθείσης τῆς ἐγκειμένης τῇ φύσει θερμότητος, τὸ σῶμα νεκρωθὲν καταψύχεται, διατοῦτο καὶ ἐν τῷ θερμῷ τὴν ζωτικὴν αἰτίαν κατενοήσαμεν. Οὗ γὰρ ἐπιλελοιπότος, ἡ νεκρότης ἐπηκολούθησεν, ἀνάγκη πᾶσα τῇ παρουσίᾳ τούτου συστῆναι τὸ ζῶον ὁμολογεῖσθαι. Τῆς δὲ τοιαύτης δυνάμεως οἱονεὶ πηγήν τινα καὶ ἀρχὴν τὴν καρδίαν κατενοήσαμεν, ἀφ᾽ ἧς αὐλώδεις πόροι πολυσχιδῶς ἄλλος ἐξ ἄλλου διαφυόμενοι, παντὶ <τῷ> σώματι τὸ θερμόν τε καὶ πυρῶδες διαχέουσι πνεῦμα.

II^{1}1219 / K cap. K 1, 20

Τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου, ἐκ τῆς πρὸς τοὺς ἐν Σουέδροις ἐπιστολῆς·

Ἔθετο τὸν νοῦν ὁ θεός, ὅ<ν>περ εἴωθεν ἡ Γραφὴ καλεῖν καρδίαν, ἡγεμόνα ὡς εἰπεῖν καὶ ἡνίοχον τοῦ παντὸς σκεύους, διακριτικόν τε ἀγαθῶν καὶ φαύλων, δοκιμαστήν τε τῶν ἐν ἡμῖν ἐγγινομένων.

II^{1}1220 / K cap. K 1, 21

Φίλωνος, ἐκ τοῦ τελευταίου τῶν ἐν Ἐξόδῳ ζητημάτων·

Τὴν καρδίαν ἀντὶ τοῦ ἡγεμονικοῦ παρείληφεν ἡ Γραφή.

---

3 – 11 II^{1}1218 Gregorius Nyssenus, *Contemplatio hominis (De opificio hominis)*, 30, 11 (ed. Forbesius, p. 300, 8–16) **14 – 16 II^{1}1219** Epiphanius Constantiensis, *Ancoratus*, 76, 6 (ed. Holl/Bergermann/Collatz, p. 96, 6–8) **19 II^{1}1220** Philo Iudaeus, *Quaestiones in Exodum*, II. 50a (ed. Petit, p. 272)

---

2 – 11 II^{1}1218 K cap. K 1, 19 (182v[2]3–14) **13 – 16 II^{1}1219** K cap. K 1, 20 (182v [14]15–19) **18 – 19 II^{1}1220** K cap. K 1, 21 (182v[19]20–21); PG 86, 2084, 7–10

---

5 Οὗ] *scripsi (ed.)*, οὑ K **7** τούτου] *scripsi (ed.)*, τοῦτο K **10** τῷ] *supplevi (ed.)*, *om.* K **14** ὅνπερ] *scripsi (ed.)*, ὅπερ K

*II^2 / R cap. K 19

Τίτλος β′ Περὶ κρειττόνων, ὅτι οὐ δεῖ πρὸς κρείττονας φιλονεικεῖν.

ι′ Περὶ κρειττόνων, ὅτι οὐ δεῖ πρὸς κρείττονας φιλονεικεῖν.

ϛ′ Περὶ κρειττόνων, ὅτι οὐ δεῖ πρὸς κρείττονας φιλονεικεῖν.

II^{1}1221 / K cap. K 2, 1

Βασιλειῶν β′·

Προσέθετο Ἀβενὴρ λέγειν τῷ Ἀσαήλ· Ἀπόστηθι ἀπ᾽ ἐμοῦ, ἵνα μὴ πατάξω σε εἰς τὴν γῆν· καὶ ποῦ ἐστὶ ταῦτα; Ἐπίστρεφε σὺ πρὸς Ἰωὰβ τὸν ἀδελφόν σου. Καὶ οὐκ ἠβούλετο ἀποστῆναι. Καὶ τύπτει αὐτὸν Ἀβενὴρ ἐν τῷ ὀπίσω τοῦ δόρατος ἐπὶ τὴν ψόαν, καὶ διεξῆλθε τὸ δόρυ ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανεν.

---

1 – 2 Περὶ – φιλονεικεῖν] cf. II^1 / K^{pin} Παραπομπὴ Χ 18

---

7 – 11 II^{1}1221 II Reg. 2, 22–23 (Wahl, *2 Samuel-Text*, p. 82–83)

---

1 – 2 Titlos (a) K (182v21–22) **3 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **4 Titlos (c)** PML$^{b\ pin}$; *deest in* L$^{b\ txt}$ **6 – 11 II^{1}1221** K cap. K 2, 1 (182v[22]23 –183r6); *deest in* V H^I PML^b

---

3 Titlos (b) ι′] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(ι′ secund. ser.)*, *praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ κρείττονας] κρείττους V$^{E\ txt}$ V$^{O\ txt}$ φιλονικεῖν *(*φιλω- V$^{E\ txt}$*)* V$^{E\ txt}$ V$^{W\ txt\ a.\ c.}$, φιλονικῶ V$^{O\ pin}$, φιλὼν V$^{O\ txt}$ **4 Titlos (c)** ὅτι – φιλονεικεῖν] *om.* M φιλονικεῖν P

---

7 λέγειν] *sic* K **10** ψόαν] *scripsi (LXX)*, ψωὰν K$^{a.\ c.}$, ψωιὰν K$^{p.\ c.}$

$II^1$1222 / K cap. K 2, 2

Ἀπὸ τοῦ Ἰώβ·

Ἀσεβής, ὃς οὐκ ἠσχύνθη πρόσωπον ἐντίμου,
οὐδὲ οἶδε τιμὴν θέσθαι τούτοις.

$II^1$1223 / K cap. K 2, 3

***$II^2$1826–1825 / R cap. K 19, 4–3**

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Μὴ διαμάχου μετὰ ἀνθρώπου δυνάστου,
μήποτε ἐμπέσῃς εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ.
Μὴ ἔριζε μετὰ ἀνθρώπου πλουσίου,
μήποτε ἀντιστήσῃ τὴν μάχην αὐτοῦ.

$II^1$1224 / K cap. K 2, 4

***$II^2$1827 / R cap. K 19, 5**

Τοῦ αὐτοῦ·

Βάρος ὑπὲρ σὲ μὴ ἄρῃς,

---

3 – 4 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 19.-./5b. (ed. Ihm, p. 460)

---

3 – 4 $II^1$1222 Iob 34, 19^{1-2} **7 – 10 $II^1$1223** Sir. 8, 1^1–2^2 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 67) **13 – 690, 3 $II^1$1224** Sir. 13, 2^{1-4} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 81–82)

---

2 – 4 $II^1$1222 K cap. K 2, 2 (183r[6]7–8); V cap. K 10, 1; PM cap. K 6, 1; *deest in* H^I L^b; PG 96, 84, 5–6 **6 – 10 $II^1$1223** K cap. K 2, 3 (183r[8]9–11); V cap. K 10, 2; PM cap. K 6, 2; E cap. 159, 82; *deest in* H^I L^b; PG 96, 84, 7–8 **12 – 690, 3 $II^1$1224** K cap. K 2, 4 (183r[11]12–15); V^EV^O cap. K 10, 3; V^W cap. K 10, 3–4; PM cap. K 6, 3–4; E cap. 159, 83; *deest in* H^I L^b; PG 96, 84, 9–12

$II^1$1222 (a) K (b) Ἰώβ V PM ἰώβ V^E, ϊώβ PM **$II^1$1223** (a) K (b) Σιράχ V P E (c) Τοῦ αὐτοῦ M **$II^1$1224** (a) K (b) *s. a.* V^EV^O E (c) *s. a.* / Τοῦ αὐτοῦ V^W, Τοῦ αὐτοῦ / Τοῦ αὐτοῦ M, Τοῦ αὐτοῦ / *s. a.* P *(cf. infra, app. crit. text.)*

---

3 ἀσεβεῖς $V^{O\ a.\ c.}$ M, -ῆς $V^{O\ p.\ c.}$ ὅς] *om.* M αἰσχύνθη *(*αι- P, ι- M*)* V^W PM, αισχυνθῆ *(*ε- V^E*)* V^EV^O ἐντήμου P, τίμου V^O **7** δυνατοῦ M **9 – 10** Μὴ – τὴν] *om.* V PM E **13 – 690, 1** Βάρος – καὶ^1] *om.* E **13** σὲ] σεαυτοῦ P, σεαὺτοῦ M

καὶ ἰσχυροτέρῳ σου καὶ πλουσιωτέρῳ σου μὴ κοινώνει.
Τί κοινωνήσει χύτρα πρὸς λέβητα;
Αὐτὴ προσκρούσει καὶ αὐτὴ συντριβήσεται.

***II^{2}1828 / R cap. K 19, 6**

II^{1}1225 / K cap. K 2, 5

Τοῦ αὐτοῦ·

Μεγιστάνι κλῖνον τὴν κεφαλήν σου.

II^{1}1226 / K cap. K 2, 6

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐν μέσῳ μεγιστάνων μὴ ἐξισάζου.

II^{1}1227 / K cap. K 2, 7

Τοῦ αὐτοῦ·

Ὁ βάλλων λίθον εἰς ὕψος, ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ βάλλει.

---

6 II^{1}1225 Sir. 4, 7^{2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 53) **9 II^{1}1226** Sir. 35, 9^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 142) **12 II^{1}1227** Sir. 27, 25^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 120)

---

5 – 6 II^{1}1225 K cap. K 2, 5 (183r[15]16); V^{E}V^{O} cap. K 10, 4; V^{W} cap. K 10, 5; PM cap. K 6, 5; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 84, 13 **8 – 9 II^{1}1226** K cap. K 2, 6 (183r[16]17); V^{E}V^{O} cap. K 10, 5; V^{W} cap. K 10, 6; PM cap. K 6, 6; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 84, 13–14 **11 – 12 II^{1}1227** K cap. K 2, 7 (183r18–19); V^{E}V^{O} cap. K 10, 6; V^{W} cap. K 10, 7; PM cap. K 6, 7; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 84, 14–15

II^{1}1225 (a) K V^{W} PM (b) *s. a.* V^{E}V^{O} **II^{1}1226** (a) K M (b) Σιράχ *(-ραχ cod.)* P (c) *s. d.* V **II^{1}1227** (a) PM (b) *s. a.* K V^{E}V^{O} (c) *s. d.* V^{W}

---

1 ἰσχυροτέρῳ σου] ἰσχυροτέρου E, ὑψηλοτέρῳ σου K καὶ πλουσιωτέρῳ σου] *om.* V^{W} *(in mg. supplev. man. rec.)* πλουσιωτέρῳ σου] πλουσιωτέρως σου P, πλουσιοτέρω V^{E}V^{O} κοινώνει] *hic caesura in* V^{W} PM **2** Τί] *add.* γὰρ E κοινωνήσει] *add.* λέβητα M *(sed eras.)* **3** Αὐτὴ] αὐτῇ V$^{E\ a.\ c.}$ V^{O} M, αὐτη P, αὕτη *LXX* προσκρούσει] πρὸς κρούσει V^{E}, προσκρούση V^{W}, πρὸς μϊκρόν σε V^{O} καὶ] *om.* K M αὐτὴ] αὐτῇ V^{E} M, αὐτὴ V^{O}, αὐτη P, αὕτη *LXX* **6** Μεγιστάνι] μεγιστάνω V^{W} PM **9** ἐξισάζου] ἐξϊσάζον V^{O} **12** Ὁ – βάλλει] *om.* PM βάλων V$^{O\ a.\ c.}$, βαλὼν K, βαλλὼν V^{W} εἰς ὕψος] *om.* V^{O} *(in mg. supplev. man. rec.)*

II^{1}1228 / K cap. K 2, 8

***II^{2}1829 / R cap. K 19, 7**

Τῶν Πράξεων·

Σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.

II^{1}1229 / K cap. K 2, 9

***II^{2}1831 / R cap. K 19, 9**

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τῆς Ἑξαημέρου·

Καλὸν ἀεὶ τὸ χεῖρον ὑπὸ τοῦ κρείττονος ἄγεσθαι.

II^{1}1230 / K cap. K 2, 10

Φίλωνος, ἐκ τοῦ γʹ τῆς νόμων ἱερῶν ἀλληγορίας·

Ἀεὶ τὸ κρεῖττον ἄρχειν, τὸ δὲ χεῖρον ἄρχεσθαι δεῖ.

---

6 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 9.9./9. (ed. Ihm, p. 211)

---

3 II^{1}1228 Act. 26, 14 **6 II^{1}1229** Basilius Caesariensis, *Homiliae in Hexaemeron*, locus non repertus; exstat apud Eund., *Sermones de moribus a Symeone Metaphrasta collecti*, XV *(De imperio ac potestate)*, 1 (PG 32, 1305, 34–35) **9 II^{1}1230** Philo Iudaeus, *Legum allegoriae*, III, 222 (ed. Cohn, p. 162, 26–27)

---

2 – 3 II^{1}1228 K cap. K 2, 8 (183r[19]20); V^{E}V^{O} cap. K 10, 7; V^{W} cap. K 10, 8; PM cap. K 6, 8; E cap. 159, 84; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 84, 16 **5 – 6 II^{1}1229** K cap. K 2, 9 (183r[20]21); V^{E}V^{O} cap. K 10, 8; V^{W} cap. K 10, 9; PM cap. K 6, 9; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 84, 17 **8 – 9 II^{1}1230** K cap. K 2, 10 (183r[22]23); *deest in* V H^{I} PML^{b}

II^{1}1228 (a) K V^{E}V^{O} Τῶν] *om.* V^{E}V^{O} (b) Παροιμιῶν V^{W} (c) *s. a.* E (d) *s. d. (cf. lemma loci praecedentis)* PM **II^{1}1229** (a) K PM Τοῦ ἁγίου] *om.* P (b) Βασιλείου V

---

3 σκληρόν σου P **6** τοῦ] *om.* V^{E}V^{O}

***II^{2}1832 / R cap. K 19, 10**

II^{1}1231 / K cap. K 2, 11

Ἐκ τοῦ πρώτου τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων·

Τὸ ὑποτάττεσθαι τοῖς κρείττοσιν, ὠφελιμώτατον.

II^{1}1232 / K cap. K 2, 12

Ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

Οὐδεὶς οὕτω μέμηνεν, ὡς δοῦλος ὢν ἐναντιοῦσθαι δεσπότῃ.

II^{1}1233 / K cap. K 2, 13

Βασιλείου, <ἐκ τῆς> πρὸς Ἰουλιανὸν ἐπιστολῆς·

Ἐπαχθὲς ἡμῖν τὸ λέγειν πρὸς βασιλέα, ἰδιώτας ὄντας· ἐπαχθέστερόν σοι φανήσεται τὸ λέγειν πρὸς θεόν· οὐδεὶς γὰρ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπου γενήσεται.

---

3 II^{1}1231 PHILO IUDAEUS, *Quaestiones in Genesim*, III. 30a (ed. Petit, p. 140) **6 II^{1}1232** PHILO IUDAEUS, *Legatio ad Gaium*, 233 (ed. Reiter, p. 199, 1–2) **9 – 11 II^{1}1233** BASILIUS CAESARIENSIS, *Epistulae*, XLI, 2, 13–15 (ed. Courtonne, I, p. 98)

---

2 – 3 II^{1}1231 K cap. K 2, 11 (183r[24]183v1–2); V^{E}V^{O} cap. K 10, 9; V^{W} cap. K 10, 10; PM cap. K 6, 11; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 86, 2084, 12–14; PG 96, 84, 18 **5 – 6 II^{1}1232** K cap. K 2, 12 (183v[2]3–4); V^{E}V^{O} cap. K 10, 10; V^{W} cap. K 10, 11; PM cap. K 6, 11; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 84, 19–20 **8 – 11 II^{1}1233** K cap. K 2, 13 (183v[4]5–8); *deest in* V H^{I} PML^{b}

II^{1}1231 (a) K πρώτου] *correxi*, πρὸς K (b) Φίλωνος V^{W}V^{O} PM (c) *s. a.* V^{E} **II^{1}1232** (a) K (b) Φίλωνος V^{E} (c) *s. a.* V^{W}V^{O} PM **II^{1}1233** ἐκ τῆς] *supplevi*, *om.* K

---

3 ὑποτάσσεσθαι V^{E}, ὑποτάσεσθαι V^{O} **6** ὡς] ὅς V^{E}V^{O} ἐναντιοῦται V^{E}V^{O} **9** Ἐπαχθὲς] *correxi (ed.)*, ἐπαναχθὲς K

II^{1}1234 / K cap. K 2, 14

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου·

Μὴ κρίνε τοὺς κριτάς, ὁ χρήζων τῆς ἰατρείας, μὴ δὲ φυλοκρίνει μοι τὰς ἀξίας τῶν σὲ καθαιρόντων· ἄλλος μὲν ἄλλου κρείττων ἢ ταπεινότερος, σοῦ δὲ πᾶς ὑψηλότερος.

---

3 – 5 II^{1}1234 GREGORIUS NAZIANZENUS, *In S. baptisma (Orat. 40)*, 26, 22–26 (ed. Moreschini, p. 258)

---

2 – 5 II^{1}1234 K cap. K 2, 14 (183v[8]9–12); V^{E}V^{O} cap. K 10, 11; V^{W} cap. K 10, 12; PM cap. K 6, 10; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 84, 21–23

II^{1}1234 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τοῦ περὶ βαπτίσματος M (c) Τοῦ Θεολόγου, εἰς τὸ βάπτισμα P (d) Θεολόγου V^{W} (e) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

3 κρίνε] κρῖναι V^{W} **3 – 4** μὴ – καθαιρόντων] *om.* V PM **4** κρείττον V^{E}, κρεῖττον V^{W} M, κρειττον P

*II²/ R cap. K 13

Τίτλος γʹ Περὶ καταλαλιᾶς, καὶ ὅτι καταλαλιά ἐστιν ὁ λόγος ψευδὴς κατά τινος λεγόμενος.

βʹ Περὶ καταλαλιᾶς, καὶ ὅτι καταλαλιά ἐστι λόγος ψευδὴς κατά τινος λεγόμενος.

εʹ Περὶ καταλαλιᾶς καὶ διαβολῆς.

*II²1789 / R cap. K 13, 2

II¹1235 / K cap. K 3, 1

Ἀπὸ τῶν Ἀριθμῶν·

Ἐλάλησε Μαριὰμ καὶ Ἀαρὼν κατὰ Μωϋσῆ ἕνεκεν τῆς γυναικὸς τῆς Αἰθιοπίσσης, ἣν ἔλαβε Μωϋσῆς, ὅτι γυναῖκα Αἰθιόπισσαν ἔλαβεν, καὶ εἶπαν· Μὴ Μωϋσῇ μόνῳ ἐλάλησε κύριος; Οὐχὶ καὶ ἡμῖν ἐλάλησε κύριος; Καὶ ἄνθρωπος Μωϋσῆς πραῢς σφόδρα παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ὄντας ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶπεν κύριος παραχρῆμα πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν καὶ Μαριάμ· Ἐξέλθετε ὑμεῖς οἱ τρεῖς εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου· καὶ ἐξῆλθον. Καὶ κατέβη κύριος ἐν στύλῳ νεφέλης, καὶ ἔστη ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς, καὶ ἐκλήθησαν Ἀαρὼν καὶ Μαριάμ, καὶ ἐξήλθοσαν ἀμφότεροι. Καὶ

---

8 – 695, 8 II¹1235 Num. 12, 1–10

---

1 – 2 Titlos (a) K (183v12–14) **3 – 4 Titlos (b)** V $A^{I\,pin}$; *deest in* $H^{I}A^{I\,txt}$ **5 Titlos (c)** $PML^{b\,pin}$ (*cf.* *II² / R cap. K 13 titlos); *deest in* $L^{b\,txt}$ **7 – 695, 8 II¹1235** K cap. K 3, 1 (183v[14]15–184r13); V cap. K 2, 1; PM cap. K 5, 1; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 72, 15–28

---

1 – 2 Titlos (a) **1 – 2** καὶ – λεγόμενος] *om.* K^{pin} **1** ὁ] *forsan delendum* **3 – 4 Titlos (b)** **3** βʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* $A^{I\,pin}$ *(*βʹ *secund. ser.)*, *praem.* τίτλος $V^{W\,txt}$ καταλαλιᾶς] *add.* καὶ διαβολῆς $V^{W\,txt}$ λόγος] *add.* ψιλὸς $V^{E\,pin}V^{O\,pin}$ **5 Titlos (c)** καταλαλίας P^{pin}, καταλαλιας M^{pin}, -ᾶς $M^{pin\ man.\ rec.}$ καὶ διαβολῆς] *om.* M

II¹1235 (a) K (b) Ἀριθμῶν V P (c) Βασιλειῶν αʹ M

---

8 μαριαμ P, μαρία M αарων P Μωϋσῆ] *scripsi*, μωσῆ V, μωσῆν K, μωύσεως *(sic)* M, μωσεως P ἕνεκεν] περὶ V^{W} **9** αἰθιοπίσης $V^{W}V^{O}$ M, αἰθιοπησις $P^{a.\,c.}$, αἰθιοπησσις $P^{p.\,c.}$ ἣν] ἢν P, ἧς K μωϋσης M, μωσῆς *(*-ης P*)* V P γυναικαν M αἰθιοπισσαν M, αἰθιόπισαν $V^{E}V^{W}V^{O\,p.\,c.}$, αἰθιόπησαν $V^{O\,a.\,c.}$, αἰθιοπησαν $P^{a.\,c.}$, αἰθιοπησσαν $P^{p.\,c.}$ **10** μωσῆ *(*-η P*)* V P, μωσεῖ K μωνω M, μόνον K κύριος] ὁ θεός M **11 – 16** Καὶ – ἀμφότεροι] *om.* V PM

εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ἀκούσατε τὸν λόγον μου ἀμφότεροι· ἐὰν γένηται προφήτης ὑμῶν κυρίου, ἐν ὁράματι αὐτῷ γνωσθήσομαι, καὶ ἐν ὕπνῳ λαλήσω αὐτῷ. Οὐχ’ οὕτως ὡς ὁ θεράπων μου Μωϋσῆς· ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ μου πιστός ἐστι· στόμα κατὰ στόμα λαλήσω αὐτῷ, ἐν εἴδει καὶ οὐ δι’ αἰνιγμάτων, καὶ τὴν δόξαν κυρίου εἶδεν· καὶ διατί οὐκ ἐφοβήθητε λαλῆσαι κατὰ τοῦ θεράποντός μου Μωϋσῆ; Καὶ ὀργὴ θυμοῦ κυρίου ἐπέπεσεν ἐπ’ αὐτούς, καὶ ἡ νεφέλη ἀπέστη ἀπὸ τῆς σκηνῆς, καὶ ἰδοὺ Μαριὰμ λεπρῶσα ὡσεὶ χιών.

II^{1}1236 / K cap. K 3, 2

Τῶν αὐτῶν·

Ὠλιγοψύχησεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ κατελάλησαν πρὸς τὸν θεὸν καὶ κατὰ Μωϋσῆν, λέγοντες· Ἱνατί ἐξήγαγες ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου ἀποκτεῖναι ἡμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ; Ὅτι οὐκ ἔστιν ἄρτος οὔτε ὕδωρ, ἡ δὲ ψυχὴ ἡμῶν προσώχθισεν <ἐν> τῷ ἄρτῳ τῷ διακενῷ τούτῳ. Καὶ ἀπέστειλε κύριος εἰς τὸν λαὸν ὄφεις τοὺς θανατοῦντας, καὶ ἔδακον τὸν λαόν, καὶ ἀπέθανε λαὸς πολὺς τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

II^{1}1237 / K cap. K 3, 3

Ἀπὸ τοῦ Ἰώβ·

…καταλαλοῦντές μου οὐκ αἰσχυνόμενοι ἐπίκεισθαί μοι.

---

11 – 16 II^{1}1236 Num. 21, 4–6 **19 II^{1}1237** Iob 19, 3^{2}

---

10 – 16 II^{1}1236 K cap. K 3, 2 (184r[13]14–21); *deest in* V H^{I} PML^{b} **18 – 19 II^{1}1237** K cap. K 3, 3 (184r[21]22–23); *deest in* V H^{I} PML^{b}

---

1 εἶπεν] *add.* κύριος V PM Ἀκούσατε – μου] ἀκουσατε μου τὸν λόγον M **2** κυρίω K M αὐτῷ] *om.* V PM **3** αὐτὸν M μωϋσης M, μωσῆς K V^{E}V^{O} **4** κατὰ] καὶ P, πρὸ *(sic)* M **4 – 5** αὐτὸν M **5** εἴδει] εἴδη V^{E}, ειδη PM εἶδεν] ἴδεν K, ἴδεν P **6** *scripsi*, μῶϋσῆ *(sic)* M, μωυσεῖ K, μωσῆ *(*-η P*)* V P **7 – 8** ὀργὴ – σκηνῆς] ὠργίσθη *(*ὀρ- V^{E}V^{O} M, ορ- P; -γϊσθῆ V^{O}, -γισθη M*)* θυμῶ *(*-ω P*)* κύριος V PM **7** ὀργὴ] *scripsi (LXX)*, ὀργῆ K **8** ὡσεὶ] ὥς P, ως M **13** οὔτε] *e corr.* K, οὐδὲ *LXX* **14** ἐν] *supplevi (LXX)*, *om.* K **19** ἐπίκεισθέ μοι *LXX (sed cf. app. crit.)*

II^{1}1238 / K cap. K 3, 4

Δαυῒδ ἐν ψαλμῷ λʹ·

Ἄλαλα γενηθήτω τὰ χείλη τὰ δόλια,
τὰ λαλοῦντα κατὰ τοῦ δικαίου ἀνομίαν
ἐν ὑπερηφανίᾳ καὶ ἐξουδενώσει.

II^{1}1239 / K cap. K 3, 5

Ἐν ψαλμῷ μθʹ·

Καθήμενος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου κατελάλεις,
καὶ κατὰ τοῦ υἱοῦ τῆς μητρός σου ἐτίθεις σκάνδαλον.

<II^{1}suppl. 322 / V cap. K 2, 4>

II^{1}1240 / K cap. K 3, 6

Ἐν ψαλμῷ ρʹ·

Τὸν καταλαλοῦντα λάθρα τοῦ πλησίον αὐτοῦ, τοῦτον ἐξεδίωκον.

---

10 II^{1}suppl. 322 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 5 II^{1}1238 Ps. 30, 19$^{1-3}$ **8 – 9 II^{1}1239** Ps. 49, 20$^{1-2}$ **13 II^{1}1240** Ps. 100, 5^1

---

2 – 5 II^{1}1238 K cap. K 3, 4 (184r[23]24–184v2); V cap. K 2, 2; PM cap. K 5, 2; *deest in* H^I L^b; PG 96, 72, 29–30 **7 – 9 II^{1}1239** K cap. K 3, 5 (184v[2]3–4); V cap. K 2, 3; PM cap. K 5, 3; *deest in* H^I L^b; PG 96, 72, 31–32 **12 – 13 II^{1}1240** K cap. K 3, 6 (184v[4]5–6); V cap. K 2, 5; PM cap. K 5, 5; *deest in* H^I L^b; PG 96, 72, 35–36

II^{1}1238 (a) K (b) Ψαλμοῦ λʹ PM (c) Δαυῒδ V **II^{1}1239** (a) K (b) Ψαλμοῦ μθʹ PM (c) Τοῦ αὐτοῦ V^W (d) *s. a.* V^{E}V^O **II^{1}1240** (a) K (b) Ψαλμοῦ ρʹ PM (c) Τοῦ αὐτοῦ V^W (d) *s. a.* V^{E}V^O

---

3 γενεθῆτω M, γεννηθητω P **4 – 5** τὰ – ἐξουδενώσει] καὶ τὰ λοιπά V^O P, *om.* V^E **5** ἐν – ἐξουδενώσει] *om.* V^W **8 – 9** κατελάλεις – σκάνδαλον] καὶ τὰ λοιπά V^O, *om.* V^E **9** καὶ – σκάνδαλον] *om.* P **13** τοῦ] τὸν V M αὐτοῦ – ἐξεδίωκον] καὶ τὰ λοιπά V^O, *om.* V^E

II^{1}1241 / K cap. K 3, 7

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Λαλῶν ἄδικα, οὐ κατεύθυνεν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μου.

II^{1}1242 / K cap. K 3, 8

***II^{2}1791 / R cap. K 13, 4**

Τῶν Παροιμιῶν·

Μὴ ἀγάπα καταλαλεῖν, ἵνα μὴ ἐξαρθῇς.

<II^{1}suppl. 323 / V cap. K 2, 10>

***II^{2}1796 / R cap. K 13, 9**

II^{1}1243 / K cap. K 3, 9

***II^{2}1793 / R cap. K 13, 6**

Σοφία Σολομῶντος·

Φυλάξασθε γογγυσμὸν ἀνωφελῆ,
καὶ ἀπὸ καταλαλιᾶς φείσασθε γλώσσης,
ὅτι φθέγμα λαθραῖον κενὸν οὐ πορεύεται.

---

7 **II^{1}suppl. 323** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 **II^{1}1241** Ps. 100, 7^{2} 6 **II^{1}1242** Prov. 20, 13^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 98–99) **10 – 12 II^{1}1243** Sap. 1, 11$^{1-3}$

---

2 – 3 II^{1}1241 K cap. K 3, 7 (184v[6]7–8); V^{E}V^{O} cap. K 2, 6; V$^{W\ addit.}$ cap. K 2, 6 *(extra ordinem in mg. sup.)*; PM cap. K 5, 6; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 72, 37–38 **5 – 6 II^{1}1242** K cap. K 3, 8 (184v[8]9); V cap. K 2, 7; PM cap. K 5, 7; E cap. 159, 79; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 72, 39–40 **9 – 12 II^{1}1243** K cap. K 3, 9 (184v[10]11–13); V cap. K 2, 8; PM cap. K 5, 8; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 72, 41–43

II^{1}1241 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V$^{W\ addit.}$ (c) *s. a.* V^{E}V^{O} P (d) *s. d.* M **II^{1}1242** (a) K V^{E}V^{W} PM Τῶν] *om.* V^{E}V^{W} PM (b) *s. a.* V^{O} (c) Σολομῶντος E **II^{1}1243** (a) K M (b) Σολομῶντος V^{W} (c) Παροιμιῶν V^{O} (d) *s. a.* V^{E} P

---

3 Λαλῶν – μου] *om.* V^{W} *(in mg. supplev. man. rec.)* τῶν ὀφθαλμῶν μου] καὶ τὰ λοιπά V^{O}, *om.* V^{E} **6** καταλαλιὰν K ἐξαρθῇς] *add.* καὶ τὰ λοιπά V^{O} **10** φυλάξατε *(*-λα- P*)* V PM ἀνοφελῆ K V^{E} M, ἀνοφελὴν V^{O} **11** καταλιᾶς K φείσασθαι V^{W}V^{O} PM **12** φθέγμα] πνεῦμα M κενὸν] καινὸν V^{O}, *om.* M οὐ πορεύεται] εἰσπορεύεται V$^{O\ a.\ c.}$, ἐκπορεύεται M

*II^{2}1795 / R cap. K 13, 8

II^{1}1244 / K cap. K 3, 10

Ἐκ τῆς Ἰακώβου ἐπιστολῆς·

Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί· ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ ἢ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νόμου, καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκέτι εἶ ποιητὴς νόμου, ἀλλὰ κριτής. Εἷς ἐστὶν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι.

*II^{2}1797 / R cap. K 13, 10

II^{1}1245 / K cap. K 3, 11

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τῶν κανονικῶν διατάξεων·

Καταλαλιά ἐστι τὸ κατὰ ἀπόντος ἀδελφοῦ λέγειν τί, σκοπῷ τοῦ διαβάλλειν αὐτόν, εἰ καὶ ἀληθὲς ᾖ τὸ λεγόμενον.

---

3 – 6 II^{1}1244 Iac. 4, 11–12 **9 – 10 II^{1}1245** BASILIUS CAESARIENSIS, re vera *Epistulae*, XXII, 1, 26–28 (ed. Courtonne, I, p. 53); cf. etiam ID., *Asceticon magnum sive Quaestiones (regulae brevius tractatae)*, XXV (PG 31, 1100, 39–41)

---

2 – 6 II^{1}1244 K cap. K 3, 10 (184v[13]14–18); V cap. K 2, 9; P cap. K 5, 10; M cap. K 5, 9; E cap. 159, 80; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 72, 44–49 **8 – 10 II^{1}1245** K cap. K 3, 11 (184v[19]20–22); V cap. K 2, 11; PM cap. K 5, 11; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 72, 54–56

II^{1}1244 (a) K PM ϊακωβου PM, *praem.* τοῦ ἀδελφοῦ M (b) Ἐκ τῆς Ἰακώβου V^{E}V^{O} (c) Ἰακώβου V^{W} (d) Ἀπὸ Ἰακώβου E **II^{1}1245** (a) K PM Τοῦ ἁγίου] *om.* PM βασιλειου M διατάξεων] *om.* M (b) Βασιλείου V βασιλίου V^{W}

---

3 καταλαλῆτε V^{W} E, καταλαλεῖται M **4** νόμου] νόμων V κρίνειν V^{O} δὲ] *add.* καὶ M **5** κρίνης V^{W}, κρίνεῖς *(sic)* M, κρινεις P οὐκέτι] οὐκ M νόμου] νόμων V^{O} ὁ] *om.* V^{W} **6** κριτής] *praem.* ὁ V^{E}V^{O} **9** τὸ] *s. l.* V^{W} κατὰ ἀπόντος] κατὰ παντὸς M, καταπαντος P λέγειν] λαλεῖν V^{O} **10** διαβαλεῖν K εἰ καὶ] κἂν *ed.* ᾖ] ἢ V^{W}, εἴη M

II^{1}1246 / K cap. K 3, 12

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ·

Πάντες ἐσμὲν εὐσεβεῖς ἐξ ἑνός, τοῦ καταγινώσκειν ἀλλήλων ἀσέβειαν.

II^{1}1247 / K cap. K 3, 13

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίου·

Ἀλλ᾽ οἶμαι, τὸ τοῦ ἤθους εὐσταθὲς καὶ βεβηκὸς καὶ ἀπεξεσμένον τύφον ὠνόμασαν. Οἱ δὲ αὐτοί μοι δοκοῦσι ῥαδίως τὸν ἀνδρεῖον καλέσαι θρασύν, καὶ δειλὸν τὸν περιεσκεμμένον, καὶ τὸν σώφρονα μισάνθρωπον, καὶ τὸν δίκαιον ἀκοινώνητον. Καὶ γὰρ οὐ φαύλως τοῦτό τινες πεφιλοσοφήκασιν, ὅτι παραπεπήγασι ταῖς ἀρεταῖς αἱ κακίαι, καὶ εἰσὶν ὥσπερ ἀγχίθυροι, καὶ ῥᾶστον, ἄλλό τι ὄντα, ἕτερον νομισθῆναι τοῖς μὴ τὰ τοιαῦτα πεπαιδευμένοις.

II^{1}1248 / K cap. K 3, 14

Ἐκ τῶν τετραστίχων Γνωμῶν·

Κακῶς ἀκούειν κρεῖσσον ἢ λέγειν κακῶς.

---

3 – 4 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 63.7./70.7. (ed. Ihm, p. 933) **16** Κακῶς – κακῶς] exstat ibid., 10.10./10. (p. 243–244)

---

3 – 4 II^{1}1246 Gregorius Nazianzenus, *Apologetica (Orat. 2)*, 79, 4–5 (ed. Bernardi, p. 192) **7 – 13 II^{1}1247** Gregorius Nazianzenus, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi (Orat. 43)*, 64, 16–24 (ed. Bernardi, p. 266) **16 – 700, 3 II^{1}1248** Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,33 *(Tetrastichae sententiae)*, 101–104 (PG 37, 935, 9–12)

---

2 – 4 II^{1}1246 K cap. K 3, 12 (184v[22]23–24); *deest in* V H^I PML^b **6 – 13 II^{1}1247** K cap. K 3, 13 (184v[24]185r1–9); *deest in* V H^I PML^b **15 – 700, 3 II^{1}1248** K cap. K 3, 14 (185r[10]11–14); *deest in* V H^I PML^b

---

II^{1}1248 τετραστίχων] *scripsi*, Δ'στιχων K Γνωμῶν] *scripsi*, γνώμων K

---

7 βεβηκὸς] *scripsi (ed.)*, βεβαικος K *(ζ<ή>τ<ει> in mg.)* ἀπεξεσμένον] *scripsi (ed.)*, ἀπεξησμένον K **9** δειλὸν] *scripsi (ed.)*, δηλὸν K

Ὅταν προθῇ τις ἄλλον εἰς κωμῳδίαν,
Ὡς εὐφρανῶν σε, σαυτὸν ἐγκεῖσθαι δόκει.
Ὧδ’ ἂν μάλιστα δυσχεραίνοις τῷ λόγῳ.

*II^{2}1799 / R cap. K 13, 12

II^{1}1249 / K cap. K 3, 15

Τοῦ μακαρίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ ἐπισφαλὲς τὸ εἰς θέατρα ἀνέρχεσθαι·

Ἐὰν τίς σε εἴπῃ κακῶς, εἰ μὲν ἀληθὲς λέγει, διόρθωσαι· εἰ δὲ ψευδῆ, καταγέλασον. Εἰ σύνοιδας σεαυτῷ τὰ εἰρημένα, σωφρόνησον· εἰ δὲ μὴ σύνοιδας, καταφρόνησον.

II^{1}1250 / K cap. K 3, 16

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ πρὸς τοὺς ἔχοντας συνεισάκτους·

Τῶν κακῶς λεγόντων ἡμᾶς τότε χρὴ καταφρονεῖν, ὅταν ἡμεῖς αὐτοῖς μὴ παράσχωμεν λαβάς, μᾶλλον δὲ μὴ δὲ τότε, ἐπειδὰν δυνώ-

---

7–9 II^{1}1249 IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *De Davide et Saule*, III *(Contra theatra)*, 4, 19–22 (ed. Barone, p. 59) **12–701, 2 II^{1}1250** IOHANNES CHRYSOSTOMUS, re vera *Quod regulares feminae viris cohabitare non debeant*, 6, 5–10 (ed. Dumortier, p. 114–115)

5–9 II^{1}1249 K cap. K 3, 15 (185r[14]15–18); V cap. K 2, 12; PM cap. K 5, 12; E cap. 159, 81; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 72, 57 – 73, 2 **11–701, 2 II^{1}1250** K cap. K 3, 16 (185r[18]19–23); V cap. K 2, 13; PM cap. K 5, 13; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 73, 3–7

II^{1}1249 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου, ἐκ τῶν κατὰ τῶν θεάτρων PM τῶν^{1}] τοῦ M τῶν^{2}] *om.* M (c) Τοῦ Χρυσοστόμου V E Τοῦ] *om.* V^{W} E **II^{1}1250** (a) K (b) Εἰς τὸν ἔχοντα συνεισάκτους PM (c) Χρυσοστόμου V^{W} (d) Τοῦ αὐτοῦ V^{O} (e) *s. a.* V^{E}

---

1 προθῇ τις] *correxi (ed.)*, προσθῆι τις K **2** εὐφρανῶν σε] *correxi (ed.)*, ἐμφανῶν σε K$^{a.\,c.}$, ἐμφανὼν σε K$^{p.\,c.}$ **3** Ὧδ’] *correxi (ed.)*, ὡς δ’ K **7** διωρθωσαι M, διόρθωσε P **7–8** ψευδὴ V^{E}V^{O} M, ψευδη P **8** Εἰ] *add.* μὲν V^{E}V^{O} συνοῖδας K V^{O}, συνοίδας M, συνοιδας P$^{p.\,c.}$, συνιδας P$^{a.\,c.}$ σε αὐτῶ V^{E}V^{O}, σὲ αὐτῶ P, ἑαυτῶ K, ἑαὐτω *(sic)* M σωφρόνισε K, σωφρόνισαι V^{W} E, σωφρονησαι P, σωφρόνησαὶ *(sic)* M **9** συνοῖδας K V^{O} *(cf.* *II^{2} *app. crit.)*, συνοίδας M, συνοιδας P **12** ἡμᾶς] ὑμᾶς P τότε] ὅτι M καταφρουρεῖν M **12–13** ἑαυτοὺς M **13** παρέξωμεν M, παρέξομεν V P λαβάς] *scripsi (ed.)*, λάβας K V$^{W\ a.\,c.\ ut\ videtur}$, βλάβας *(*βλα- P*)* V^{E}V$^{W\ p.\,c.}$ V^{O} PM μὴ^{2} – τότε] μηδὲν τότε V^{O}, μηδέποτε M τότε] *add.* ἀλλ’ V^{E}V^{O} **13–701, 1** δυνάμεθα *(*δυνα- M*)* V PM

μεθα ἐπιστομίζειν αὐτούς· ὅταν δὲ ἐξ ἡμῶν γίνηται τὸ πᾶν, ἐπὶ τὴν ἡμετέραν κεφαλὴν τρέπεται πᾶν τὸ πῦρ.

II^{1}1251 / K cap. K 3, 17

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Οὐχ’ οἱ κακῶς λέγοντες μόνον, ἀλλὰ καὶ οἱ τὰς αἰτίας εἰκῇ παρέχοντες, τῆς ἐπὶ τῇ κατηγορίᾳ κειμένης εἰσὶν ὑπεύθυνοι τιμωρίας.

<II^{1}suppl. 324–325 / V cap. K 2, 15–16>

***II^{2}1800 / R cap. K 13, 13**

7 II^{1}suppl. 324–325 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

5 – 6 II^{1}1251 Iohannes Chrysostomus, re vera *Quod regulares feminae viris cohabitare non debeant*, 4, 77–79 (ed. Dumortier, p. 109)

4 – 6 II^{1}1251 K cap. K 3, 17 (185r[mg]24–185v2); V cap. K 2, 14; PM cap. K 5, 14; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 73, 7–10

II^{1}1251 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ (c) *s. a.* V M

1 δὲ] δ’ K γίνηται] *scripsi (ed.)*, γίνεται K V^{E}V^{O}, γένηται V^{W}, γενητε P, γεννῆται M **2** κεφαλὴν] *post* τρέπεται *transpos.* V^{W} πᾶν] *om.* V^{W} *(in mg. supplev. man. rec.)* M **6** εἰσὶν] *om.* M

Τίτλος δʹ Περὶ κινδύνου ἀπὸ πλήθους ἀνδρῶν γινομένου, καὶ ὅτι χρὴ ἐν κινδύνῳ κολακευτικόν τινα εἶναι, φεύγειν δὲ τὰς περιστάσεις τὰς ἀπὸ πλήθους ἐπαγομένας.

II¹1252 / K cap. K 4, 1

Βασιλειῶν αʹ·

Ἐκάλεσεν Ἀγχοῦς τὸν Δαυῒδ καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ζῇ κύριος, ὅτι εὐθὴς σὺ καὶ ἀγαθὸς ἐν ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἡ ἔξοδός σου καὶ ἡ εἴσοδός σου μετ' ἐμοῦ ἐν τῇ παρεμβολῇ, καὶ οὐχ' εὕρηκα κατὰ σοῦ κακίαν, ἀφ' ἡμέρας ἧς ἥκεις μετ' ἐμοῦ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. Καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν σατραπῶν οὐκ ἀγαθὸς σύ. Καὶ νῦν ἀνάστρεφε καὶ πορεύου εἰς εἰρήνην, καὶ οὐ μὴ ποιήσῃς κακίαν ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν σατραπῶν τῶν ἀλλοφύλων. Καὶ εἶπεν Δαυῒδ πρὸς Ἀγχοῦς· Τί πεποίηκά σοι, καὶ τί εὗρες ἐν τῷ δούλῳ σου, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤμην ἐνώπιόν σου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ὅτι οὐ μὴ ἔλθω πολεμῆσαι τοὺς ἐχθροὺς τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως; Καὶ ἀπεκρίθη Ἀγχοῦς πρὸς Δαυῒδ· Οἶδα ὅτι ἀγαθὸς σὺ ἐν ὀφθαλμοῖς μου, ἀλλ' οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων λέγουσιν· Οὐχ' ἥξει μεθ' ἡμῶν εἰς πόλεμον.

II¹1253 / K cap. K 4, 2

Σχόλιον·

Σημείωσαι ὅτι καὶ βασιλεῖς πολλὰ παρὰ γνώμην ποιεῖν ἀναγκάζονται διὰ τὸν κίνδυνον.

---

1 – 3 Περὶ – ἐπαγομένας] cf. II¹ / K^pin Παραπομπὴ Σ 4

---

6 – 18 II¹1252 I Reg. 29, 6–9 (Wahl, *1 Samuel-Text*, p. 79–80) **21 – 22 II¹1253** *Scholion in I Reg. 26, 6–9*

---

1 – 3 Titlos K (185v2–6) **5 – 18 II¹1252** K cap. K 4, 1 (185v[6]7–23) **20 – 22 II¹1253** K cap. K 4, 2 (185v[23]23–186r1); PG 86, 2084, 16–17

---

1 – 3 Titlos 1 – 3 καὶ – ἐπαγομένας] *om.* K^pin

---

9 ἡμέρας] *post* ἧς *hab. LXX* **14** πολεμῆσαι] *correxi (LXX)*, πολεμήσω K

II[1]1254 / K cap. K 4, 3

Δαυῒδ ἐν ψαλμῷ ιζʹ·

Ῥῦσαί με ἐξ ἀντιλογίας λαοῦ.

II[1]1255 / K cap. K 4, 4

*II[2]1851 / R cap. K 22, 3

Τῶν Παροιμιῶν·

Σοφὸς φοβηθεὶς ἐξέκλινεν ἀπὸ κακῶν.

II[1]1256 / K cap. K 4, 5

*II[2]1853 / R cap. K 22, 5

Τῶν αὐτῶν·

Πανοῦργος κακῶν ἐπερχομένων ἐκρύβη, ἄφρονες δὲ ἐπελθόντες ζημίαν τίσουσιν.

II[1]1257 / K cap. K 4, 6

Ἱερεμίου προφήτου·

Ἔκραξεν ὁ λαὸς πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων· Ἀναιρεθήτω δὴ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅτι οὕτως ἐκλύει τὰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων τῶν πολεμιστῶν τῶν καταλελειμμένων ἐν τῇ πόλει, καὶ τὰς χεῖρας παντὸς τοῦ λαοῦ, λαλῶν πρὸς αὐτοὺς κατὰ τοὺς λόγους τούτους, ὅτι ἄνθρωπος οὗτος οὐ χρηστοδοτεῖ εἰρήνην τῷ λαῷ τούτῳ ἀλλ’ ἢ πονηρά. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτούς, καὶ ἔρριψαν

---

3 II[1]1254 Ps. 17, 44[1] **6 II[1]1255** Prov. 14, 16[1] (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 71) **9 – 10 II[1]1256** Prov. 27, 12[1–2] (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 132) **13 – 704, 4 II[1]1257** Ier. 45, 4–6 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 580–581)

---

2 – 3 II[1]1254 K cap. K 4, 3 (186r[1]2) **5 – 6 II[1]1255** K cap. K 4, 4 (186r[2]3) **8 – 10 II[1]1256** K cap. K 4, 5 (186r[3]4–5) **12 – 704, 4 II[1]1257** K cap. K 4, 6 (186r[5]6–17)

---

15 καταλελειμμένων] *scripsi (LXX in app. crit.)*, καταλελημμένων K **17** χρηστοδοτεῖ] χρησμολογεῖ *LXX* **18** *post* βασιλεὺς *hab.* Ἰδοὺ αὐτὸς ἐν χερσὶν ὑμῶν· ὅτι οὐκ ἠδύνατο ὁ βασιλεὺς *LXX*

τὸν Ἱερεμίαν εἰς τὸν λάκκον Χελκίου υἱοῦ τοῦ βασιλέως, ὃς ἦν ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς, καὶ ἐχάλασαν αὐτὸν ἐν σχ<ο>ινίοις εἰς τὸν λάκκον, καὶ ἐν τῷ λάκκῳ οὐκ ἦν ὕδωρ ἀλλ᾽ ἢ βόρβορος, καὶ ἦν ἐν τῷ βορβόρῳ.

II^{1}1258 / K cap. K 4, 7

<***>

Ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τὸ ῥῆμα τοῦ λαοῦ, ἐλυπήθη ἐπ᾽ αὐτῷ, καὶ περὶ τοῦ Δανιὴλ ἠγωνίσατο τοῦ ἐξελέσθαι αὐτόν. Τότε οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι λέγουσι τῷ βασιλεῖ· Γνῶθι, βασιλεῦ, ὅτι τὸ δόγμα Μήδοις καὶ Πέρσαις, τοῦ πάντα ὁρισμὸν καὶ στάσιν, ἣν ὁ βασιλεὺς στήσει, οὐ δεῖ παραλλάξαι. Τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν, καὶ ἤγαγον τὸν Δανιὴλ καὶ ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Δανιήλ· Ὁ θεός, ᾧ σὺ λατρεύεις ἐνδελεχῶς, αὐτὸς ἐξέλοιτό σε. Καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐκοιμήθη ἄδειπνος, καὶ ἐδέσματα οὐκ εἰσήνεγκαν αὐτῷ, καὶ ὁ ὕπνος ἀπέστη ἀπ᾽ αὐτοῦ.

II^{1}1259 / K cap. K 4, 8

Τοῦ αὐτοῦ·

Συνεστράφησαν οἱ ἄνδρες ἐπὶ τὸν βασιλέα, καὶ εἶπον· Ἰουδαῖος γέγονεν ὁ βασιλεύς, τὸν Βὴλ κατέστρεψεν, καὶ τὸν δράκοντα ἀπέκτεινεν, καὶ τοὺς ἱερεῖς κατέσφαξεν. Καὶ εἶπον ἀπελθόντες πρὸς τὸν βασιλέα· Παράδος ἡμῖν τὸν Δανιήλ· εἰ δὲ μή, ἀποκτε-

---

7 – 14 II^{1}1258 Ὡς – σε] Dan. 6, 14–16 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 688–689) **14 – 16** Καὶ – αὐτοῦ] Ibid. 6, 18 (deest apud Wahl, *Prophetenzitate*) **19 – 705, 3 II^{1}1259** Bel-et-Dr. 28–31 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 698–699)

---

6 – 16 II^{1}1258 K cap. K 4, 7 (186r18–186v5) **18 – 705, 3 II^{1}1259** K cap. K 4, 8 (186v[5]6–14)

II^{1}1258 *s. a.* K

---

1 ἦν] *om.* K *(s. l. supplev. man. rec.)* **2** σχοινίοις] *scripsi*, σχινίοις K **9** ἐκεῖνοι] *om.* K *(s. l. supplev. man. rec.)* **12** καὶ – αὐτὸν] *om.* K *(in mg. supplev. man. rec.)* τῶν λεόντων] *om.* K *(in mg. supplev. man. rec.)*

νοῦμέν σε καὶ τὸν οἶκόν σου. Καὶ <ε>ἶδεν ὁ βασιλεὺς ὅτι ἐπείγουσιν αὐτὸν σφόδρα, καὶ ἀναγκασθεὶς παρέδωκεν αὐτοῖς τὸν Δανιήλ. Οἱ δὲ ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων.

II^{1}1260 / K cap. K 4, 9

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ ριζʹ ριηʹ·

Οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατʼ αὐτοῦ ἐξελθόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν.

II^{1}1261 / K cap. K 4, 10

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἀδελφὸν ἐπιταφίου·

Τοῖς πονηροῖς ὑποχωρεῖν χρόνοις δεῖ κατὰ τὴν ἡμετέραν νομοθεσίαν, ἐνστάντος μὲν καιροῦ, διακινδυνεύειν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ μὴ προδιδόναι δειλίᾳ τὴν εὐσέβειαν, ἕως δʼ ἂν ἐξῇ μὴ προκαλεῖσθαι τοὺς κινδύνους κελεύουσαν, εἴτε δέει τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, εἴτε φειδοῖ τῶν ἐπαγόντων τὸν κίνδυνον.

II^{1}1262 / K cap. K 4, 11

Ἰωάννου χρυσοστόμου, ἐκ τῆς εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον ιεʹ ὁμιλίας·

Ἀνεχώρησεν ἐπὶ τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, <***> μὴ ὁμόσε χωρεῖν

---

18 Matth. 4, 12

---

6 – 7 II^{1}1260 Matth. 12, 14–15 **11 – 15 II^{1}1261** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris in laudem Caesarii fratris oratio (Orat. 7)*, 14, 5–10 (ed. Calvet-Sebasti, p. 212–214) **18 – 706, 3 II^{1}1262** IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *In Matthaeum*, XIV, 1 (PG 57, 217, 22–28)

---

5 – 7 II^{1}1260 K cap. K 4, 9 (186v[14]15–17) **9 – 15 II^{1}1261** K cap. K 4, 10 (186v [17–18]19–187r1) **17 – 706, 3 II^{1}1262** K cap. K 4, 11 (187r[1–2]3–6)

II^{1}1262 ιεʹ] *sic* K

---

1 εἶδεν] *scripsi*, ἶδεν K **18** *ante* μὴ *quaedam excidisse videntur*, παιδεύων ἡμᾶς *ed.*

τοῖς κινδύνοις, ἀλλ’ εἴκειν καὶ παραχωρεῖν. Οὐ γὰρ ἔγκλημα τὸ μὴ ῥίπτειν ἑαυτὸν εἰς κίνδυνον, ἀλλὰ τὸ πεσόντα μὴ ἑστάναι γενναίως.

Τίτλος εʹ Περὶ καιροῦ, ὅτι δεῖ *τὸν καιρὸν ἐξαγοράζειν*, καὶ ὅτι ἐν καιρῷ χρὴ πάντα λέγεσθαι καὶ γίνεσθαι. ***II^{2} / R cap. K 2**

γʹ Περὶ καιροῦ, ὅτι δεῖ *τὸν καιρὸν ἐξαγοράζειν*, καὶ ὅτι πάντα καιρὸν ἔχει τοῦ λέγεσθαι καὶ γίνεσθαι.

αʹ Περὶ καιροῦ, καὶ ὅτι *καιρὸς τῷ παντὶ πράγματι.*

II^{1}1263 / K cap. K 5, 1

***II^{2}1706 / R cap. K 2, 1**

Ἀπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Καιρὸς τῷ παντὶ πράγματι ὑπὸ τὸν ἥλιον,
καιρὸς τοῦ τεκεῖν καὶ καιρὸς τοῦ ἀποθανεῖν,
καιρὸς τοῦ φυτεῦσαι καὶ καιρὸς τοῦ ἐκτῖλαι τὸ πεφυτευμένον,
καιρὸς τοῦ καθελεῖν καὶ καιρὸς τοῦ οἰκοδομεῖν,
καιρὸς τοῦ κλαῦσαι καὶ καιρὸς τοῦ γελάσαι,
καιρὸς τοῦ ζητῆσαι καὶ καιρὸς τοῦ ἀπολέσαι,
καιρὸς τοῦ φυλάξαι καὶ καιρὸς τοῦ ἐκβαλεῖν,
καιρὸς τοῦ ῥῆξαι καὶ καιρὸς τοῦ ῥάψαι,

---

1 Eph. 5, 16 **1 – 2** ὅτι^{2} – γίνεσθαι] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπαὶ E 2 et X 6 **3** Eph. 5, 16 **5** Ibid.

---

8 – 10 II^{1}1263 Καιρὸς – πεφυτευμένον] Eccle. 3, 1^{2}–2^{2} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 150–151) **11 – 12** καιρὸς – γελάσαι] Ibid. 3, 3^{2}–4^{1} (Wahl, p. 151) **13 – 708, 3** καιρὸς – εἰρήνης] Ibid. 3, 6^{1}–8^{2} (Wahl, p. 151)

---

1 – 2 Titlos (a) K (187r7–8) **3 – 4 Titlos (b)** V A$^{\text{I pin}}$; *deest in* H^{I}A$^{\text{I txt}}$ **5 Titlos (c)** PML$^{\text{b pin}}$ (*cf.* *II^{2} / R cap. K 2 titlos); *deest in* L$^{\text{b txt}}$ **7 – 708, 3 II^{1}1263** K cap. K 5, 1 (187r[mg]9–19); V cap. K 3, 1; PM cap. K 1, 1; E cap. 159, 72; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 73, 18–27

---

1 – 2 Titlos (a) **2** ἐν καιρῷ] *post* χρὴ *transpos.* K^{pin} **3 – 4 Titlos (b)** **3** γʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{\text{I pin}}$ *(γʹ secund. ser.)*, *praem.* τίτλος V$^{\text{W txt}}$ καιροῦ] *add.* καὶ V^{W} **4** ἔχειν V^{W} τοῦ] καὶ V$^{\text{E pin}}$V$^{\text{O pin}}$ **5 Titlos (c)** αʹ] *om.* M^{txt} *(αʹ secund. ser.)* καὶ – πράγματι] *om.* M^{pin} καὶ] *om.* M^{txt} L$^{\text{b pin}}$

II^{1}1263 (a) K (b) Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ V PM E Τοῦ] *om.* V

---

8 – 15 Καιρὸς – ῥάψαι] *om.* E **10** ἐκτῖλαι] *scripsi (LXX)*, ἐκτεῖλαι K V^{W} PM, ἐκτείλαι V^{E}V^{O} φυτευόμενον P **11** καθελεῖν] καθαιρεῖν K καὶ] *om.* K οἰκοδομήν (-ην V^{O}) V^{E}V^{O}, οἰκοδομῆσαι P, οικοδόμησαι *(sic)* M **12** καὶ] *om.* K **13** καὶ] *om.* K **14** καὶ] *om.* K **15** καὶ] *om.* K

καιρὸς τοῦ λαλεῖν καὶ καιρὸς τοῦ σιγᾶν,
καιρὸς τοῦ φιλῆσαι καὶ καιρὸς τοῦ μισῆσαι,
καιρὸς πολέμου καὶ καιρὸς εἰρήνης.

***II^{2}1707 / R cap. K 2, 2**

II^{1}1264 / K cap. K 5, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

Καιρὸν κρίσεως γινώσκει καρδία σοφοῦ,
ὅτι παντὶ πράγματι ἐστὶ καιρὸς <καὶ> κρίσις.

***II^{2}1709 / R cap. K 2, 4**

II^{1}1265 / K cap. K 5, 3

Ἡσαΐου προφήτου·

Κύριος δίδωσίν μοι γλῶσσαν παιδείας, τοῦ γνῶναι ἡνίκα δεῖ εἰπεῖν λόγον.

***II^{2}1708 / R cap. K 2, 3**

II^{1}1266 / K cap. K 5, 4

Ὠσηέ·

Ἱνατί παρεσιωπήσατε ἀσέβειαν, καὶ τὰς ἀδικίας αὐτῆς ἐτρυγήσατε;

---

6 – 7 II^{1}1264 Eccle. 8, 5^{2}–6^{1} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 163–164) **10 – 11 II^{1}1265** Is. 50, 4 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 423) **14 – 15 II^{1}1266** Os. 10, 13 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 170–171)

---

5 – 7 II^{1}1264 K cap. K 5, 2 (187r[19]20–21); *deest in* V H^{I} PML^{b} **9 – 11 II^{1}1265** K cap. K 5, 3 (187r[21]22–23); V cap. K 3, 3; PM cap. K 1, 3; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 73, 30–31 **13 – 15 II^{1}1266** K cap. K 5, 4 (187r[23]24–187v1); V cap. K 3, 2; PM cap. K 1, 2; E cap. 159, 73; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 73, 28–29

II^{1}1265 (a) K (b) Ἡσαΐου V PM ἡσαϊου P **II^{1}1266** (a) K V M E ὡσιέ V^{E}, ωσιέ K V^{O} M (b) Ὠσηὲ *(*ωσηε *cod.)* προφήτου P

---

1 καὶ] *om.* K$^{p. ras.}$ **2** καὶ] *om.* K **3** πολέμου] *praem.* του M καὶ] *om.* K **6** καιρὸς K$^{a. c.}$ **7** καὶ] *supplevi (**II^{2}*), om.* K **14** παρεσιωπήσατε] γὰρ ἐσιωπήσατε *(*εσιωπη- P*)* P E, γὰρ ἐσιωπήσαται M **14 – 15** ἐτρυγησαται M

II^{1}1267 / K cap. K 5, 5

Τοῦ Σιράχ·

Συντήρησον καιρὸν καὶ φύλαξαι ἀπὸ πονηροῦ.

<II^{1}suppl. 326 / V cap. K 3, 5> ***II^{2}1710 / R cap. K 2, 5**

II^{1}1268 / K cap. K 5, 6 ***II^{2}1711 / R cap. K 2, 6**

Τοῦ αὐτοῦ·

Μὴ κωλύσῃς λόγον ἐν καιρῷ σωτηρίας.

II^{1}1269 / K cap. K 5, 7 ***II^{2}1712 / R cap. K 2, 7**

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἄνθρωπος σοφὸς σιγήσει ἕως καιροῦ.

---

4 II^{1}suppl. 326 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 II^{1}1267 Sir. 4, 20^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 54) **7 II^{1}1268** Sir. 4, 23^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 55) **10 II^{1}1269** Sir. 20, 7^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 100)

---

2 – 3 II^{1}1267 K cap. K 5, 5 (187v[1]2); V cap. K 3, 4; PM cap. K 1, 4; E cap. 159, 74; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 73, 32–33 **6 – 7 II^{1}1268** K cap. K 5, 6 (187v[2]3); V cap. K 3, 6; PM cap. K 1, 6; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 73, 33–34 **9 – 10 II^{1}1269** K cap. K 5, 7 (187v[3]4); V cap. K 3, 7; PM cap. K 1, 7; E cap. 159, 75; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 73, 35

II^{1}1267 Τοῦ] *om.* V PM E σηράχ M **II^{1}1268** (a) K PM (b) *s. a.* V **II^{1}1269** (a) K V^{W} PM (b) *s. a.* V^{E}V^{O} E

---

3 καὶ] *om.* V^{E} φυλαξον M **7** κολύσης M, κωλύεις V^{E}V^{O}

II^{1}1270 / K cap. K 5, 8

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἀπὸ στόματος μωροῦ ἀποδοκιμασθήσεται παραβολή· οὐ γὰρ μὴ εἴπῃ αὐτὴν ἐν καιρῷ αὐτῆς.

***II^{2}1713 / R cap. K 2, 8**

II^{1}1271 / K cap. K 5, 9

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς·

Χαίρειν μετὰ χαιρόντων, καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων.

***II^{2}1716 / R cap. K 2, 11**

II^{1}1272 / K cap. K 5, 10

Ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς·

Βλέπετε πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ’ ὡς σοφοί, ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσιν. Διατοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ.

---

3 – 4 II^{1}1270 Sir. 20, 20$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 101) **7 II^{1}1271** Rom. 12, 15 **10 – 12 II^{1}1272** Eph. 5, 15–17

---

2 – 4 II^{1}1270 K cap. K 5, 8 (187v[4]5–6); V cap. K 3, 8; PM cap. K 1, 8; E cap. 159, 75; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 73, 35–37 **6 – 7 II^{1}1271** K cap. K 5, 9 (187v[6–7]8); V cap. K 3, 9; PM cap. K 1, 9; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 73, 38–39 **9 – 12 II^{1}1272** K cap. K 5, 10 (187v[9]10–13); V cap. K 3, 10; PM cap. K 1, 10; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 73, 39–42

II^{1}1270 (a) K PM (b) *s. a.* V (c) *s. d.* E **II^{1}1271** (a) K (b) Ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους M εφεσίους M (c) Πρὸς Ἐφεσίους V^{E}V^{O} (d) Τοῦ αὐτοῦ V^{W} P **II^{1}1272** (a) K (b) Ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους *(εφε- cod.)* P (c) Τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς M (d) Τοῦ Ἀποστόλου V^{W} (e) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

3 Ἀπὸ] *add.* δὲ E **7** καὶ] *om.* K **10** ἀλλ’ – σοφοί] ἀλλωφοι P **11 – 12** γίνεσθαι V^{E}V^{O} PM **12** συνιέντες V^{W} PM, σύνετε K

II^{1}1273 / K cap. K 5, 11

Ἐκ τῆς πρὸς Κολασσαεῖς·

Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι. Ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

II^{1}1274 / K cap. K 5, 12

Σχόλιον·

Ἀνάγνωθι ἐνταῦθα ἐν τῷ Σ στοιχείῳ τὸν Περὶ τοῦ συμπεριφέρεσθαι τίτλον.

II^{1}1275 / K cap. K 5, 13

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ πρὸς Ὀλυμπιάδα παραινετικοῦ, τῶν Ἐπῶν·

Σιγᾶν λώϊόν ἐστιν	Σιγᾶν συμφερώτερόν ἐστιν
ὅτ᾽ ἐς λόγον	ὅταν εἰς λόγον
ἔργον ἐπείγει,	τὸ ἔργον ἐπείγῃ,
ἢ λαλεῖν, καιροῖο	ἢ λαλεῖν, τοῦ καιροῦ

---

8 – 9 Περὶ – συμπεριφέρεσθαι] cf. II^1 / K cap. Σ 5

---

3 – 5 II^{1}1273 Col. 4, 5–6 **8 – 9 II^{1}1274** *Scholion* **13 – 712, 2 II^{1}1275** Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, II,2,6 *(Ad Olympiadem)*, 82–83 (ed. Bacci, p. 68)

---

2 – 5 II^{1}1273 K cap. K 5, 11 (cap. 187v[13]14–17); $V^E V^O$ cap. K 3, 11; V^W cap. K 3, 11–12; PM cap. K 1, 11; *deest in* H^I L^b; PG 96, 73, 43–46 **7 – 9 II^{1}1274** K cap. K 5, 12 (187v[17]17–18); *deest in* V H^I PML^b **11 – 712, 2 II^{1}1275** K cap. K 5, 13 (187v [19–20]21–188r2); *deest in* V H^I PML^b

---

II^{1}1273 (a) K (b) Πρὸς Κολασσαεῖς PM κολασαεῖς M (c) Πρὸς Κορινθίους $V^E V^O$ (d) Τοῦ αὐτοῦ / Τοῦ αὐτοῦ V^W *(cf. infra, app. crit. text.)*

---

3 τὸν καιρὸν] *post* ἐξαγοραζόμενοι *transpos.* M ἐξαγοραζόμενοι] *add.* διατοῦτο μὴ γίνεσθαι *(sic)* ἄφρονες· ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ *(= Eph. 5, 17)* $V^E V^O$, *hic caesura in* V^W **4** ὑμῶν] *add.* ἢ $K^{p. c.}$ V^W, η P ἅλατι $V^E V^{W\ a. c.}$ P, ἄλλατι V^O M **5** ἡμᾶς P ἀποκρίνασθαι $V^E V^O$ **16** λαλέειν *ed.*

λόγον κλείοντος ἀπρεπῆ.	τὸν λόγον κωλύοντος τὸν ἄσεμνον.

*II^{2}1718 / R cap. K 2, 13

II^{1}1276 / K cap. K 5, 14

Τοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ βάπτισμα·

Ἕως σφοδρὸς ὁ πόθος, λαβοῦ τοῦ ποθουμένου· ἕως θερμὸς ὁ σίδηρος, τῷ ψυχρῷ στομωθήτω, μή τι παρεμπέσῃ μέσον καὶ διακόψῃ τὸν πόθον.

*II^{2}1721 / R cap. K 2, 16

II^{1}1277 / K cap. K 5, 15

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἅγιον Βαβύλαν·

Τὸ μὲν ἁπλῶς παρρησιάσασθαι, καὶ τῶν τυχόντων πολλάκις ἐστί· τὸ δὲ εἰς δέον καὶ καιρῷ τῷ προσήκοντι, καὶ μετὰ τῆς ἁρμοττούσης συμμετρίας καὶ συνέσεως τῷ πράγματι χρήσασθαι, μεγάλης λίαν καὶ θαυμαστῆς δεῖται ψυχῆς.

10 – 13 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 31.9./9. (ed. Ihm, p. 641)

5 – 7 II^{1}1276 Gregorius Nazianzenus, *In S. baptisma (Orat. 40)*, 26, 2–4 (ed. Moreschini, p. 256) **10 – 13 II^{1}1277** Iohannes Chrysostomus, *De Babyla contra Iulianum et gentiles*, 38, 6–10 (ed. Schatkin/Blanc/Grillet, p. 138)

4 – 7 II^{1}1276 K cap. K 5, 14 (188r[3]4–6); V^{E}V^O cap. K 3, 12; V^W cap. K 3, 13; PM cap. K 1, 12; *deest in* H^I L^b; PG 96, 73, 47–49 **9 – 13 II^{1}1277** K cap. K 5, 15 (188r [7]8–12); V^{E}V^O cap. K 3, 13; V^W cap. K 3, 14; PM cap. K 1, 13; *deest in* H^I L^b; PG 96, 73, 50 – 76, 4

II^{1}1276 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου, περὶ βαπτίσματος PM (c) Τοῦ Θεολόγου V
II^{1}1277 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου, εἰς τὸν ἅγιον Βαβύλαν *(*βαβυ- *codd.)* PM (c) Τοῦ Χρυσοστόμου V

1 κλείοντος] *correxi (ed.)*, καίοντος K **2** ἀπρεπῆ] ἄκοσμον *ed.* **5** σφοδρῶς V^{E}V$^{W\ a.c.}$ V^O PM πόθος] ἔρως K **6 – 7** διακόψει V PM **10** Τὸ] τῶν V^O παρρησιάζεσθαι K, παρρισιᾶσθαι *(sic)* M πολλάκις] *post* ἐστί *transpos.* M **11** δέον] *praem.* τὸ PM τῷ] *om.* M **11 – 12** ἁρμοζούσης *(*ἁρ- V$^{W\ p.c.}$*)* V **13** λίαν] λιας *(sic)* M δεῖται] τῆς M

II[1]1278 / K cap. K 5, 16

Τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, ἐκ τοῦ ιβʹ λόγου τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ·

Ἄριστον καὶ σοφὸν εἶναι μοι δοκεῖ, τοῦ καιροῦ τοῦ προσήκοντος μὴ ἀφαμαρτάνειν πράγμασιν.

<II[1]suppl. 327–329 / V cap. K 3, 14–16>

***II[2]1722 et 1724 / R cap. K 2, 17 et 19**

---

5 II[1]suppl. 327–329 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 4 II[1]1278 Cyrillus Alexandrinus, *Contra Iulianum imperatorem*, XII (?) (fr. 10, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 768)

---

2 – 4 II[1]1278 K cap. K 5, 16 (188r[12–13]14–15); *deest in* V H[I] PML[b]; PG 86, 2084, 19–22

*II^2 / T cap. A 22 **Τίτλος ϛʹ Περὶ κολάκων καὶ παρασίτων καὶ γελοιαστῶν, καὶ ὅτι χρὴ φεύγειν γέλωτα.**

δʹ Περὶ κολάκων καὶ παρασίτων καὶ γελοιαστῶν, καὶ ὅτι χρὴ φεύγειν αὐτούς.

κεʹ Περὶ ἀνθρωπαρέσκων καὶ προσποιητῶς καὶ ὑπούλως διακειμένων.

II^{1}1279 / K cap. K 6, 1

Ἀπὸ τοῦ Ἰώβ·

Εἰ ἤμην πεπορευμένος μετὰ γελοιαστῶν,
εἰ δὲ καὶ ἐσπούδασεν ὁ πούς μου εἰς δόλον,
εἰ δὲ καὶ ταῖς χερσίν μου ἡψάμην δώρων,
σπείραιμι ἄρα καὶ ἄλλοι φάγοισαν,
ἄριζος δὲ γενοίμην ἐπὶ τῆς γῆς.

II^{1}1280 / K cap. K 6, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

Τίνι πρόσκεισαι ἢ τίνι μέλλεις βοηθεῖν;

---

1 – 2 Περὶ – γέλωτα] cf. II^1 / K^{pin} Παραπομπαὶ Α 7 et Ε 3 et Π 11 **1** παρασίτων] cf. II^1 / K^{pin} Παραπομπὴ Π 10 **1 – 2** γελοιαστῶν – γέλωτα] cf. II^1 / K^{pin} Παραπομπὴ Γ 1

---

9 – 10 II^{1}1279 Εἰ – δόλον] Iob 31, 5$^{1-2}$ **11 – 13** εἰ – γῆς] Ibid. 31, 7^3–8^2 **16 – 715, 3 II^{1}1280** Iob 26, 2^1–3^2

---

1 – 2 Titlos (a) K (188r16–17) **3 – 4 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **5 – 6 Titlos (c)** PML^b T^{txt} (*cf.* *II^2 / T cap. A 22 titlos); *deest in* T$^{pin\ (lac.)}$ **8 – 13 II^{1}1279** K cap. K 6, 1 (188r[17]18–21); *deest in* V H^I PML^b T **15 – 715, 3 II^{1}1280** K cap. K 6, 2 (188r[mg]22–188v1); *deest in* V H^I PML^b T

---

1 – 2 Titlos (a) 1 – 2 καὶ^3 – γέλωτα] *om.* K^{pin} **3 – 4 Titlos (b) 3** δʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(δʹ secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ ὅτι] ὡς V$^{E\ pin\ ut\ videtur}$ V$^{O\ pin}$ **5 – 6 Titlos (c) 5** κεʹ] ιεʹ P^{txt} *(κεʹ exspectav.)*, τίτλος μθʹ T^{txt} καὶ προσποιητῶς] *om.* L$^{b\ pin}$

---

9 πεπορευμένος] *correxi (LXX)*, πεπορνευμένος K **13** ἄριζος] *sic* K

Πότερον οὐχ’ ᾧ πολλὴ ἰσχύς;
Τίνι συμ<βε>βούλευσαι; Οὐχ’ ᾧ πᾶσα σοφία;
Καὶ τίνι ἐπακολουθεῖς; Οὐχ’ ᾧ μεγίστη δύναμις;

II[1]1281 / K cap. K 6, 3

Δαυῒδ ἐν ψαλμῷ κδ′·

Αἰσχυνθήτωσαν οἱ ἀνομοῦντες διακενῆς.

II[1]1282 / K cap. K 6, 4

***II[2]359 / T cap. A 22, 1**

Δαυῒδ ἐν ψαλμῷ νβ′·

Ὁ θεὸς διεσκόρπισεν ὀστᾶ ἀνθρωπαρέσκων·
κατησχύνθησαν ὅτι ὁ θεὸς ἐξουδένωσεν αὐτούς.

II[1]1283 / K cap. K 6, 5

***II[2]706 / T cap. Γ 3, 5**

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἐν γέλωτι ἄφρων πράσσει κακά.

---

6 II[1]1281 Ps. 24, 3[2] **9 – 10 II[1]1282** Ps. 52, 6[2–3] **13 II[1]1283** Prov. 10, 23[1] (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 53–54)

---

5 – 6 II[1]1281 K cap. K 6, 3 (188v[1]2); *deest in* V H[I] PML[b] T **8 – 10 II[1]1282** K cap. K 6, 4 (188v[2]3–4); V cap. K 4, 1; PML[b] cap. A 25, 1; *deest in* H[I] T; PG 96, 76, 10 **12 – 13 II[1]1283** K cap. K 6, 5 (188v[mg]5); V cap. K 4, 2; PML[b] cap. A 25, 2; T cap. A 49, 1; H[III] cap. A 19, 4; R cap. A 22, 2; *deest in* H[I]; PG 96, 76, 11

II[1]1282 (a) K (b) Τοῦ Δαυῒδ, ψαλμὸς νβ′ M (c) Ψαλμοῦ νβ′ P (d) Δαυῒδ V L[b]
II[1]1283 (a) K V PML[b] T R Τῶν] *om.* V R (b) Τῶν αὐτῶν H[III]

---

2 συμβεβούλευσαι] *correxi (LXX)*, συμβουλεύσαι K **9** ἀνθροποπαρέσκων V[O] **10** κατησχύνθησαν – αὐτούς] καὶ τὰ λοιπά V[O] PM, *om.* V[E]V[W] L[b] καταισχύνθησαν K **13** πράττει V PML[b] T H[III] R

*II^{2}360 / T cap. A 22, 2

II^{1}1284 / K cap. K 6, 6

Τῶν αὐτῶν·

Λόγοι κερκώπων μαλακοί,
οὗτοι δὲ τύπτουσιν εἰς ταμεῖα σπλάγχνων.

II^{1}1285 / K cap. K 6, 7

Τῶν αὐτῶν·

Τοὺς σοφοὺς καὶ συνετοὺς φαύλους καλοῦσιν,
οἱ δὲ γλυκεῖς ἐν λόγῳ πλεῖον ἀκουσθήσονται.

II^{1}1286 / K cap. K 6, 8

Τῶν αὐτῶν·

Πολλοὶ θεραπεύουσιν πρόσωπα βασιλέων.

---

3 – 4 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 11.3/3. (ed. Ihm, p. 260) **7 – 8** exstat ibid., 11.-./4a (p. 261)

---

3 – 4 II^{1}1284 Prov. 26, 22$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 129) **7 – 8 II^{1}1285** Prov. 16, 21$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 83) **11 II^{1}1286** Prov. 19, 6^1 (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 93)

---

2 – 4 II^{1}1284 K cap. K 6, 6 (188v[5]6–7); V cap. K 4, 3; PML^b cap. A 25, 3; *deest in* H^I T; PG 96, 76, 12–13 **6 – 8 II^{1}1285** K cap. K 6, 7 (188v[7]8–9); V cap. K 4, 4; PML^b cap. A 25, 4; T cap. A 49, 2; H^{III} cap. A 19, 5; *deest in* H^I; PG 96, 76, 14–15 **10 – 11 II^{1}1286** K cap. K 6, 8 (188v[9]10); V cap. K 4, 5; PML^b cap. A 25, 5; *deest in* H^I T; PG 96, 76, 16

II^{1}1284 (a) K PML^b (b) *s. a.* V^{E}V^O (c) *s. d.* V^W **II^{1}1285** (a) K PML^b T H^{III} (b) *s. a.* V^{E}V^O (c) *s. d.* V^W **II^{1}1286** (a) K ML^b (b) Ἐκκλησιαστοῦ V^E (c) *s. a.* V^O P (d) *s. d.* V^W

---

3 κερκόπων V^{E}V^O PM, κερκοπῶν K **4** ταμεία V^W, -εια P, -ια M, ταμιεῖα K σπλαγχνῶν P, ἀσπλάγχνων, κοιλιας M **7** ἀποκαλοῦσιν H^{III} **8** πλείονα *(*-ει- PM*)* V PML^b T H^{III} *(= LXX)* εἰσακουσθήσονται H^{III}, ἀκούσονται *LXX* **11** πολλὰ V^W θεραπευσουσιν M

II^{1}1287 / K cap. K 6, 9

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Ἀγαθὸν θυμὸς ὑπὲρ γέλωτα,
ὅτι ἐν κακίᾳ προσώπου ἀγαθυνθήσεται καρδία.

II^{1}1288 / K cap. K 6, 10 *II^{2}703 / T cap. Γ 3, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

Ὥσπερ φωνὴ ἀκανθῶν ὑπὸ τὸν λέβητα,
οὕτως ὁ γέλως τῶν ἀφρόνων.

II^{1}1289 / K cap. K 6, 11 *II^{2}362 / T cap. A 22, 4

Ἡσαΐου προφήτου·

Λαός μου, οἱ μακαρίζοντες ὑμᾶς πλανῶσιν ὑμᾶς, καὶ τὴν τρίβον τῶν ποδῶν ὑμῶν ταράσσουσιν.

---

7 – 8 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 57.4./64.4. (ed. Ihm, p. 889)

---

3 – 4 II^{1}1287 Eccle. 7, 3$^{1-2}$ (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 160) **7 – 8 II^{1}1288** Eccle. 7, 6$^{1-2}$ (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 160–161) **11 – 12 II^{1}1289** Is. 3, 12 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 295)

---

2 – 4 II^{1}1287 K cap. K 6, 9 (188v[10]11–12); V cap. K 4, 6; PML^b cap. A 25, 6; T cap. A 49, 3; H^{III} cap. A 19, 6; R cap. A 22, 8; *deest in* H^I; PG 96, 76, 17–18 **6 – 8 II^{1}1288** K cap. K 6, 10 (188v[12]13–14); V cap. K 4, 7; PML^b cap. A 25, 7; T cap. A 49, 4; H^{III} cap. A 19, 7; R cap. A 22, 9; *deest in* H^I; PG 96, 76, 18–20 **10 – 12 II^{1}1289** K cap. K 6, 11 (188v[14]15–16); V cap. K 4, 8; PML^b cap. A 25, 8; *deest in* H^I T; PG 96, 76, 21–22

II^{1}1287 (a) K PM T H^{III} R (b) Ἐκκλησιαστοῦ V^{W}V^O (c) Τῶν αὐτῶν L^b (d) *s. a.* V^E **II^{1}1288** (a) K PM T H^{III} R (b) Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ L^b (c) *s. a.* V **II^{1}1289** (a) K PM ἡσαΐου K M, ησαϊου P (b) Ἡσαΐου V^{E}V^W (c) Τοῦ Ἡσαΐου L^b (d) *s. a.* V^O

---

4 καρδία] *praem.* ἡ H^{III} **7** ἀκανθῶν] *praem.* τῶν M ὑπὸ] ὑπὲρ K **11** Λαός μου] *om.* V PML^b ὑμᾶς^2] ἡμᾶς M **12** ποδῶν] ὁδῶν V^W L^b, οδων P

*II^{2}363 / T cap. A 22, 5

II^{1}1290 / K cap. K 6, 12

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἔσονται οἱ μακαρίζοντες τὸν λαὸν τοῦτον πλανῶντες καὶ πλανώμενοι, ὅπως ἂν καταπίνωσιν αὐτούς.

II^{1}1291 / K cap. K 6, 13

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἀφελεῖ κύριος ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ κεφαλὴν καὶ οὐράν, μέγαν καὶ μικρὸν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, καὶ τοὺς τὰ πρόσωπα θαυμάζοντας.

II^{1}1292 / K cap. K 6, 14

Ἱερεμίου προφήτου·

Ἠπάτησάν σε καὶ ἠδυνήθησάν σοι ἄνδρες εἰρηνικοί σου· κατίσχυσάν σου ἐν ὀλισθήματι ποδός σου.

---

3 – 4 II^{1}1290 Is. 9, 16 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 320–321) **7 – 8 II^{1}1291** Is. 9, 14 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 320) **11 – 12 II^{1}1292** Ier. 45, 22 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 581–582)

---

2 – 4 II^{1}1290 K cap. K 6, 12 (188v[16]17–19); V cap. K 4, 9; PML^{b} cap. A 25, 9; *deest in* H^{I} T; PG 96, 76, 23–25 **6 – 8 II^{1}1291** K cap. K 6, 13 (188v[19]20–22); V cap. K 4, 10; PML^{b} cap. A 25, 10; T cap. A 49, 5; H^{III} cap. A 19, 10; *deest in* H^{I}; PG 96, 76, 25–27 **10 – 12 II^{1}1292** K cap. K 6, 14 (188v[22]23–24); V cap. K 4, 12; PML^{b} cap. A 25, 12; T cap. A 49, 7; H^{III} cap. A 19, 12; *deest in* H^{I}; PG 96, 76, 33–35

II^{1}1290 (a) K PML^{b} (b) *s. a.* V **II^{1}1291** (a) K PML^{b} H^{III} (b) Ἡσαΐου προφήτου T (c) *s. a.* V **II^{1}1292** (a) K (b) Ἱερεμίου V L^{b} H^{III} PM T ἱερεμίου H^{III}, ϊερεμίου T, ϊηρεμίου P, ϊηερεμιου *(sic)* M

---

4 καταπείνωσιν M, καταπαίζωσιν V^{W} **7** Ἱερουσαλὴμ] ἰσραὴλ V^{W} PML^{b} T H^{III} **8** μιᾷ] *post* ἡμέρᾳ *transpos.* K **11** ἠδυνήθησάν σοι V^{E}V^{O}, ἠδυνήθησαν *(*ηδυνη- M*)* οἱ *(*οι PM*)* T H^{III} PM, ἠδύνθησάν σοι K, ἠδΰνθησαν οἱ L^{b} εἰρηνική σου *(*-κη σου T*)* T H^{III} **11 – 12** κατήσχυσάν σου K V^{W}, -ησχυνάν σου T H^{III}, -ίσχυνάν σου P, κατΐσχυσαν L^{b}

II¹1293 / K cap. K 6, 15

Σχόλιον·

Εἰρηνικοὺς ἄνδρας τοὺς ψευδοπροφῆτας καλεῖ, τοὺς κολακείαις ἐξαπατήσαντας τὸν λαόν.

II¹1294 / K cap. K 6, 16

Ἰεζεκιὴλ προφήτου·

Οὐαὶ ταῖς συρραπτούσαις προσκεφάλαια ὑπὸ πάντα ἀγκῶνα χειρός, καὶ ποιούσαις ἐπιβόλαια ἐπὶ πᾶσαν κεφαλὴν ἡλικίας, τοῦ διαστρέφειν ψυχάς, ἐν τῷ ἀποφθέγγεσθαι ὑμᾶς λαῷ εἰσακούοντι μάταια ἀποφθέγματα.

II¹1295 / K cap. K 6, 17

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Ὁ σοφιζόμενος ἐν λόγοις μισητός·
οὗτος πάσης χρείας ὑστερήσει·
οὐ γὰρ ἐδόθη αὐτῷ χάρις παρὰ κυρίου.

---

3 – 4 II¹1293 *Scholion in Ier. 45, 22* **7 – 10 II¹1294** Ez. 13, 18–19 (quibusdam omissis; Wahl, *Prophetenzitate*, p. 624–625) **13 – 15 II¹1295** Sir. 37, 20¹–21¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 148)

---

2 – 4 II¹1293 K cap. K 6, 15 (189r[1]1–3); *deest in* V H^I PML^b T; PG 86, 2084, 24–25 **6 – 10 II¹1294** K cap. K 6, 16 (189r[3]4–8); V cap. K 4, 11; PML^b cap. A 25, 11; T cap. A 49, 6; H^III cap. A 19, 11; R cap. A 22, 13; *deest in* H^I; PG 96, 76, 28–32 **12 – 15 II¹1295** K cap. K 6, 17 (189r[8]9–10); V cap. K 4, 13; PML^b cap. A 25, 13; T cap. A 49, 8; H^III cap. A 19, 13; R cap. A 22, 14; *deest in* H^I; PG 96, 76, 36–38

II¹1294 (a) K M ϊεζεκιήλ M (b) Ἰεζεκιήλ V^W PL^b T R H^III ἰεζεκιηλ H^III, ϊεζεκιήλ PL^b T, ἠεζεκ *(sic)* V^W (c) *s. a.* V^E V^O **II¹1295** (a) K (b) Τοῦ Σιράχ V PML^b T R H^III Τοῦ] *om.* V PML^b R σιραχ M

---

7 τοῖς συρράπτουσι *(*συράπτ- P^a. c.*)* V^E V^O PML^b T H^III R, τοῖς συνάπτουσι V^W πάντων T H^III ἀγκόνα V^W P T H^III, αγκονα M, ἀγῶνα V^O a. c. **8** ποιοῦντες V P T H^III, ποιοῦντας L^b R, ποιούντων M **9** φθέγγεσθαι K **10** φθέγματα V^E V^O **13 – 14** λόγοις – οὗτος] λόγοις· μισητὸς οὗτος *(*οὗ- H^III*)* T H^III **15** χάρισμα V^W

II^{1}1296 / K cap. K 6, 18

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἵππος <*** > ὑποκάτω παντὸς ἐπικαθημένου χρεμετίζει.

<II^{1}suppl. 330 / V cap. K 4, 15>

II^{1}1297 / K cap. K 6, 19

Ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς·

Εἰ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην.

II^{1}1298 / K cap. K 6, 20

Ἐκ τῆς Πέτρου β′ ἐπιστολῆς·

Οὗτοί εἰσι πηγαὶ ἄνυδροι, ὀμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνας τετήρηται. Ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι, δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς καὶ ἀσελγείαις τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους, ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὄντες τῆς φθορᾶς.

---

5 II^{1}suppl. 330 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 4 II^{1}1296 Sir. 36, 6$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 144) **8 II^{1}1297** Gal. 1, 10 **11 – 15 II^{1}1298** II Petr. 2, 17–19

---

2 – 4 II^{1}1296 K cap. K 6, 18 (189r[mg]11–12); *deest in* V H^{I} PML^{b} T **7 – 8 II^{1}1297** K cap. K 6, 19 (189r[12]13); V^{E}V^{O} cap. K 4, 14; V^{W} cap. K 4, 15; PML^{b} cap. A 25, 15; T cap. A 49, 9; H^{III} cap. A 19, 14; *deest in* H^{I}; PG 96, 76, 39–40 **10 – 15 II^{1}1298** K cap. K 6, 20 (189r[14]15–20); *deest in* V H^{I} PML^{b} T

II^{1}1297 (a) K T ἐπιστολῆς] *om.* T (b) Πρὸς Γαλάτας V^{E}V^{O} PML^{b} H^{III} (c) Ἀποστόλου V^{W}

---

3 *post* Ἵππος *fenestram reliquit* K *(ζ<ή>τ<ει> in mg.)*, εἰς ὀχείαν ὡς φίλος μωκός *LXX* **8** Χριστοῦ] *post* δοῦλος *transpos.* V^{E} ἤμην P, ἤμιν H^{III}, ήμιν *(sic)* T, ήμῖν *(sic)* M **11** ὀμίχλαι] *scripsi*, ὁμίχλαι K

II^{1}1299 / K cap. K 6, 21

Ἐκ τῆς Ἰούδα ἐπιστολῆς·

Οὗτοί εἰσιν γογγυσταί, μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι· καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν.

II^{1}1300 / K cap. K 6, 22

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ πρὸς νέους·

Φύγωμεν κολακείας καὶ θωπείας καὶ τῆς Ἀρχιλόχου ἀλώπεκος τὸ κερδαλέον καὶ ποικίλον. Οὐδὲν γὰρ χαλεπώτερον τοῖς εὖ φρονοῦσι τοῦ πρὸς δόξαν ζῆν, καὶ τὰ τοῖς πολλοῖς δοκοῦντα περισκοπεῖν, καὶ μὴ τὸν ὀρθὸν λόγον ἡγεμόνα ποιεῖσθαι τοῦ βίου, ὥστε κἂν πᾶσιν ἀνθρώποις [κἂν] ἀντιλέγειν, κἂν ἀδοξεῖν, κἂν κινδυ-

---

3 – 5 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 11.2./2. (ed. Ihm, p. 260) **8 – 9** Φύγωμεν – ποικίλον] exstat ibid., 11.6./6. (p. 262)

---

3 – 5 II^{1}1299 Iudae 16 **8 – 722, 2 II^{1}1300** Basilius Caesariensis, *Ad iuvenes (De legendis gentilium libris)*, IX, 26, 2 – 27, 7 (ed. Naldini, p. 128–130)

---

2 – 5 II^{1}1299 K cap. K 6, 21 (189r[21]22–24); V cap. K 4, 16; PML^{b} cap. A 25, 16; T cap. A 49, 10; H^{III} cap. A 19, 15; R cap. A 22, 16; *deest in* H^{I}; PG 96, 76, 42–45 **7 – 722, 2 II^{1}1300** K cap. K 6, 22 (189v[1]2–10); V cap. K 4, 17; PML^{b} cap. A 25, 17; T cap. A 49, 11; H^{III} cap. A 19, 17; R cap. A 22, 17; *deest in* H^{I}; PG 96, 76, 46–50

II^{1}1299 (a) K PML^{b} T H^{III} R ἰούδα T, ἴουδα PM, *praem.* τοῦ L^{b} (b) Ἐκ τῆς Ἰούδα V^{W} (c) Ἰούδα V^{E}V^{O} **II^{1}1300** (a) K PML^{b} T R Τοῦ ἁγίου] *om.* ML^{b} T ἐκ τοῦ] *om.* R (b) Βασιλείου V (c) Τοῦ αὐτοῦ H^{III}

---

3 οὗτοις εἰσὶ *(sic)* R μεμψίμοροι T H^{III}, μεμψίμυροι V^{E}V^{O}, μεμψήμυροι P, μεμψήμηροι V^{W} κατὰ – ἐπιθυμίας] κατεπιθυμίαν V^{W} **4** τῶ στόματι V^{W} λαλεῖ] λαλεῖν V^{W}, *post* ὑπέρογκα *transpos.* K ὑπέρογγα L$^{b\ a.\ c.}$, ὑπερόγγα V^{O} θαυμάζοντες] θαυμαζῶντες P, θαυμάζοντας V^{W}, *praem.* καὶ V^{E}V^{O} **5** χάριν] *om.* H^{III} **8** τοῖς H^{III} αρχιλόχου P, αρχηλοχου M, ταρχιλόχου V^{W}, ἀρχιλόγου V^{O} T H^{III}, ἀρχιγόνου R **9** κερδαλεον P, κερδαλαῖον V^{E}V^{O} H^{III}, κερδάλαιον *(*-δα- M*)* K M T, κερδάλιμον V^{W}, κερδα^{λ} R γὰρ] *om.* L^{b} **10** τοῦ – ζῆν] τὸ ὑπὸ δόξαν ζῆν V^{W}, τὸ προδοξάζειν K τοῖς] *om.* V^{E} **11** λογισμὸν V^{W} ἡγεμὼνῶνα *(sic)* V^{O} **11 – 722, 2** ὥστε – παρακινεῖν] *om.* V^{E}V^{O} **12** κἂν^{1}] καὶ L^{b} **12 – 722, 2** κἂν^{2} – παρακινεῖν] *om.* V^{W} PML^{b} T H^{III} R **12** κἂν^{2}] *delevi (ed.)* ἀδοξεῖν] *correxi (ed.)*, δοξάζειν K

νεύειν ὑπὲρ τοῦ καλοῦ δέῃ, μηδὲν αἱρεῖσθαι τῶν ὀρθῶς ἐγνωσμένων παρακινεῖν.

II^{1}1301 / K cap. K 6, 23

Ἐκ τῶν κανον<ικ>ῶν διατάξεων·

Τὸ γέλωτι ἀκρατεῖ καὶ ἀσχέτῳ κατέχεσθαι, ἀκρασίας σημεῖον. Ἄχρι μὲν γὰρ μειδιάματος φαιδροῦ τὴν διάχυσιν τῆς ψυχῆς ὑποφαίνειν οὐκ ἀπρεπές, ὅσον δεῖξαι μόνον τὸ γεγραμμένον· *Καρδίας εὐφραινομένης, πρόσωπον θάλλει·* ἐκκαχάζειν δὲ τῇ φωνῇ καὶ ἀναβράσσεσθαι τὸ σῶμα οὐ τοῦ κατεσταλμένου τὴν ψυχήν, οὐδὲ τοῦ δοκίμου, οὐδὲ τοῦ περικρατῶς ἔχοντος ἑαυτοῦ. Βεβαιοῖ δὲ τὸν λόγον ὁ σοφώτατος Σολομών, λέγων· *Ὁ μωρὸς ἐν γέλωτι ἀνυψοῖ φωνὴν αὐτοῦ, ἀνὴρ δὲ σοφὸς μόλις ἡσυχῇ μειδιάσει.*

---

7 – 8 Prov. 15, 13^{1} **11 – 12** Sir. 21, 20$^{1-2}$

---

5 II^{1}1301 Τὸ – σημεῖον] BASILIUS CAESARIENSIS, *Asceticon magnum sive Quaestiones (regulae fusius tractatae)*, XVII, 1 (PG 31, 961, 12–14) **6 – 12** Ἄχρι – μειδιάσει] IBID. (PG 31, 961, 14–20 cum n. 28)

---

4 – 12 II^{1}1301 K cap. K 6, 23 (189v[10]11–21); V cap. K 4, 18; PML^{b} cap. A 25, 18; T cap. A 49, 12; H^{III} cap. A 19, 18; R cap. A 22, 18; *deest in* H^{I}; PG 96, 77, 1–11

II^{1}1301 (a) K κανονικῶν] *correxi*, κανόνων K (b) Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῶν κανονικῶν R (*ubi lemma in ipso textu post* σημεῖον *insertum est)* (c) Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς κανονικῆς διατάξεως PML^{b} T H^{III} *(ubi lemma in ipso textu post* σημεῖον *insertum est)* κανονικῆς] κακονικης M (d) Τοῦ αὐτοῦ V^{E}V^{O} (e) *s. a.* V^{W}

---

1 αἱρεῖσθαι] *correxi (ed.)*, ἐρεῖσθαι K **5** Τὸ] τῶι K, τῶ V PM T H^{III} ἀκρατὶ K ἀσχέτως K **6** μειδιάσματος K διάχρυσιν V^{E}V^{O} **7** ἀτρεπὲς K **7 – 8** καρδία εὐφραινομένη V^{W} **8** πρόσωπον] *post* θάλλει *transpos.* V^{E}V^{O} ἐκκαχάζειν] *sic* K V^{E}V^{O} M H^{III}, ἐκκαχάζην *(*εκ- P*)* P T, ἐκκαγχάζειν L^{b} R, ἐκκαχλάζειν V^{W}, ἐγκαγχάζειν *ed.* **8 – 9** ἀναβράσεσθαι V^{O}, ἀναβράζεσθαι K V^{W} *(= ed.)* **9** κατεσταλμενον M, κατειλαμένου V^{O} **9 – 10** τοῦ^{2} – οὐδὲ] *om.* L^{b} **10** δοκημίου V^{W}, δοκίμον V^{O} οὐδὲ – περικρατῶς] οὐ τοῦ κράτος V^{W} περικρατοῦς R ἑαυτοῦ] *om.* L^{b} δὲ] γὰρ V PML^{b} T H^{III} R **11** σολομῶν V^{W} P T R, σολωμων M, σωλομῶν V^{E}, σωλομὼν V^{O} λέγων] ὅτι V PML^{b} T H^{III} R ἀνυψώσει K V^{E}V^{O} **12** φωνὴν] *praem.* τὴν L^{b}

II^{1}1302 / K cap. K 6, 24

Ἐκ τῶν αὐτῶν·

Ἀνθρωπάρεσκος ἐστὶν ὁ πρὸς τὸ θέλημα ἀνθρώπου τινὸς εἰς ἀρέσκειαν αὐτοῦ ποιῶν τί, κἂν ἀτιμίας ἄξιον ᾖ τὸ γινόμενον.

II^{1}1303 / K cap. K 6, 25

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς δʹ ἐπιστολῆς·

Μὴ ἐν ῥήμασιν εὐτραπέλων καὶ γελοιαστῶν ἀνθρώπων ἡδυνθῶμεν, ὃ μάλιστα λύειν τῆς ψυχῆς τὸν τόνον πέφυκεν.

---

3 – 4 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 34.-./8a. (ed. Ihm, p. 667)

---

3 – 4 II^{1}1302 Basilius Caesariensis, *Asceticon magnum sive Quaestiones (regulae brevius tractatae)*, LII (PG 31, 1117, 16–18) **7 – 8 II^{1}1303** Basilius Caesariensis, *Epistulae*, II, 2, 56–58 (ed. Courtonne, I, p. 8)

---

2 – 4 II^{1}1302 K cap. K 6, 24 (189v[21]22–24); V cap. K 4, 19; PML^{b} cap. A 25, 19; T cap. A 49, 13; H^{III} cap. A 19, 19; R cap. A 22, 19; *deest in* H^{I}; PG 96, 77, 11–13 **6 – 8 II^{1}1303** K cap. K 6, 25 (189v[24]190r1–3); V cap. K 4, 20; PML^{b} cap. A 25, 20; T cap. A 49, 14; H^{III} cap. A 19, 20; R cap. A 22, 20; *deest in* H^{I}; PG 96, 77, 14–16

II^{1}1302 (a) K (b) Τῶν αὐτῶν T H^{III} (c) Τοῦ αὐτοῦ V^{E} PML^{b} R (d) *s. a.* V^{W}V^{O}
II^{1}1303 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ, ἐπιστολῆς οδʹ PM T (c) Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς οδʹ ἐπιστολῆς L^{b} R (d) Τοῦ αὐτοῦ H^{III} (e) *s. a.* V

---

3 τὸ] *om.* L^{b} ἀνθρώπου] *om.* V^{W} **3 – 4** ἀρεσκίαν *(*αρ- PM*)* PM T **4** αὐτοῦ] *om.* V^{W} κἂν] καὶ K ᾖ] ἡ M, εἶ V **7** καὶ] ἢ H^{III} ἀνθρώπων] ἀνθρωπίνων V^{W}, *om.* T H^{III} **7 – 8** ἡδυνθῶμεν] ὁδοὺς θέωμεν V^{W} **8** ὃ] ὧ *(sic)* V^{W} διαλύειν K

II^{1}1304 / K cap. K 6, 26

Ἐκ τῆς ρλε′ ἐπιστολῆς·

Πεφύκασι πῶς ταῖς μεγάλαις δυναστείαις αἱ ἀπελεύθεροι αὗται παραφύεσθαι θεραπεῖαι· οἳ διὰ τὸ ἀπορεῖν οἰκείου ἀγαθοῦ δι᾽ οὗ γνωρισθῶσιν, ἐκ τῶν ἀλλοτρίων κακῶν ἑαυτοὺς συνιστῶσι. Καὶ σχεδὸν ὥσπερ ἡ ἐρυσίβη τοῦ σίτου ἐστὶ φθορά, ἐν αὐτῷ γινομένη τῷ σίτῳ, οὕτω καὶ ἡ κολακεία, τὴν φιλίαν ὑποδυομένη, λύμη ἐστὶ τῆς φιλίας.

II^{1}1305 / K cap. K 6, 27

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν πατέρα ἐπιταφίου·

Πολιτικοῦ ἀνδρὸς ἔργον πάντα ποιεῖν καὶ λέγειν, ἐξ ὧν εὐδοκιμήσει παρὰ τοῖς ἔξωθεν· οὐδὲν γὰρ αὐτῷ ἐστι τοῦ παρόντος βίου μα<κα>ριώτερον, ἀεὶ τῷ καινῷ τὸ εὐδόκιμον θηρώμενος.

---

3 – 5 Πεφύκασι – συνιστῶσι] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 10.7.*/7. (ed. Ihm, p. 242–243)

---

3 – 8 **II^{1}1304** Basilius Caesariensis, *Epistulae*, CCLXXII, 1, 5–10 (ed. Courtonne, III, p. 144) **11 – 13** **II^{1}1305** Πολιτικοῦ – μακαριώτερον] Gregorius Nazianzenus, *Funebris oratio in patrem (Orat. 18)*, 23 (PG 35, 1012, 36–38) **13** ἀεὶ – θηρώμενος] Ibid. (PG 35, 1012, 35)

---

2 – 8 **II^{1}1304** K cap. K 6, 26 (190r[3]4–10); V cap. K 4, 21; PML^b cap. A 25, 21; T cap. A 49, 15; H^{III} cap. A 19, 21; *deest in* H^I; PG 96, 77, 16–23 **10 – 13** **II^{1}1305** K cap. K 6, 27 (190r[11]12–15); *deest in* V H^I PML^b T

II^{1}1304 (a) K L^b Ἐκ] *praem.* τοῦ αὐτοῦ L^b (b) Τοῦ αὐτοῦ, ἐπιστολῆς ρλε′ P T (c) Τοῦ αὐτοῦ, ρλε′ ἐπιστολῆς M (d) Τοῦ αὐτοῦ V^E H^{III}

---

3 αἱ] οἱ V^W αὗται V^{E}V^O P H^{III}, αὕται M, αὐταὶ V^W **4** παραφυλάττεσθαι V^W οἳ] οὐ H^{III} οἰκεῖον V^O **5** κακῶν] καλῶν K **6** ἐρισύβη K, ἐρυσήβι M σίτου ἐστὶ] σιτὸς V^W φθορᾶ K$^{a.c.}$ V^E P T H^{III}, φθορα M, διαφθορᾶ V^W αὐτῇ V^W **7** κολακεῖα K, κολακία V^{E}V^O PM T H$^{III\,a.c.}$ ὑποδιομένω *(sic)* H^{III} λοίμη *(*λοι- M*)* V^W M **13** μακαριώτερον] *correxi (ed.)*, μαριώτερον K θηρώμενος] *sic* K, *exspectaveris* θηρωμένῳ

II^{1}1306 / K cap. K 6, 28

Ἐκ τοῦ περὶ βαπτίσματος·

Ἄθλιοι, οἵ σαίνουσι μὲν τῷ χρηστῷ, τελευτῶσι δὲ ὅμως εἰς πονηρόν.

II^{1}1307 / K cap. K 6, 29

Ἐκ τοῦ εἰς Ἀθανάσιον·

…οἱ τῆς ἀλλοτρίας τραπέζης καὶ μάζης δοῦλοι ὤνιοι, πάντα καὶ ποιεῖν καὶ λέγειν ἐπὶ τῇ γαστρὶ μεμαθηκότες…

II^{1}1308 / K cap. K 6, 30

Ἐκ τῶν τετραστίχων Γνωμῶν·

Γέλως γέλωτος εὐφρονοῦσιν ἄξιος,
Μάλιστα μὲν πᾶς, τὸ πλέον δ' ὁ πορνικός.

---

11 – 726, 1 Γέλως – δάκρυα] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 57.7./64.7. (ed. Ihm, p. 890)

---

3 – 4 II^{1}1306 Gregorius Nazianzenus, *In S. baptisma (Orat. 40)*, 10, 18–19 (ed. Moreschini, p. 218) **7 – 8 II^{1}1307** Gregorius Nazianzenus, *In laudem Athanasii (Orat. 21)*, 16, 4–6 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 142) **11 – 726, 2 II^{1}1308** Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,33 *(Tetrastichae sententiae)*, 77–80 (PG 37, 933, 15 – 934, 3)

---

2 – 4 II^{1}1306 K cap. K 6, 28 (190r[15]16–17); *deest in* V H^{I} PML^{b} T **6 – 8 II^{1}1307** K cap. K 6, 29 (190r[17]18–20); *deest in* V H^{I} PML^{b} T **10 – 726, 2 II^{1}1308** K cap. K 6, 30 (190r[20]21–24); V cap. K 4, 22; PML^{b} cap. A 25, 22; T cap. A 49, 16; H^{III} cap. A 19, 23; *deest in* H^{I}; PG 96, 77, 24–27

II^{1}1305 (a) K τετραστίχων] *scripsi*, Δ'στίχων *cod.* Γνωμῶν] *scripsi*, γνώμων *cod.* (b) Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τῶν Γνωμῶν M (c) Τοῦ Θεολόγου V PL^{b} T Τοῦ] *om.* V^{W} (d) Τοῦ αὐτοῦ H^{III}

---

11 γέλωτος] ἀγελωτος M εὐφραίνουσιν T H^{III} ἀξίως V^{W} **12** δ'] δὲ V^{W}

Γέλως ἄτακτος συλλέγει καὶ δάκρυα.
Κρεῖσσον κατηφὲς ἦθος ἢ τεθρυμμένον.

II^{1}1309 / K cap. K 6, 31

Κυρίλλου, ἐκ τοῦ ις′ λόγου τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ·

Ὁ ἀνθρώποις ἀρέσκων τοὺς παρ᾽ αὐτῶν ἐπαίνους ἔχοι ἂν εἰκότως εἰς ἀντιμισθίας δύναμιν· λήψεταί γε μὴν τῶν παρὰ θεοῦ τὸ σύμπαν οὐδέν.

II^{1}1310 / K cap. K 6, 32

Θεοφίλου, ἐκ τοῦ κατὰ εἰδώλων·

Στωμύλον μὲν στόμα καὶ φράσις εὐεπὴς τέρψιν παρέχει καὶ ἔπαινον πρὸς κενὴν δόξαν ἀθλίοις ἀνθρώποις, ἔχουσι τὸν νοῦν κατεφθαρμένον.

---

5 – 7 II^{1}1309 Cyrillus Alexandrinus, *Contra Iulianum*, XVI (?) (fr. 46, 4–6, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 796) **10 – 12 II^{1}1310** Theophilus Antiochenus, *Ad Autolycum*, I, 1 (ed. Grant, p. 2, 3–5); Holl, n° 131

---

4 – 7 II^{1}1309 K cap. K 6, 31 (190r[24]190v1–3); V cap. K 4, 23; PML^{b} cap. A 25, 23; T cap. A 49, 17; H^{III} cap. A 19, 24; R cap. A 22, 23; *deest in* H^{I}; PG 86, 2084, 26–30; PG 96, 77, 28–30 **9 – 12 II^{1}1310** K cap. K 6, 32 (190v[4]5–7); V cap. K 4, 24; PML^{b} cap. A 25, 28; T cap. A 49, 22; H^{III} cap. A 19, 29; R cap. A 22, 26; *deest in* H^{I}; PG 86, 2084, 31–34; PG 96, 77, 31–33

II^{1}1309 (a) K (b) Κυρίλλου, ἐκ τοῦ κατὰ Ἰουλιανοῦ PML^{b} T H^{III} R κυριλλου M ἐκ τοῦ] *om.* P ἴουλιανοῦ T, ἰοὐλἴανοῦ L^{b}, ἴουλιανου P, ἴουλιανον M (c) Κυρίλλου V κυρίλου V^{W} **II^{1}1310** (a) PML^{b} T H^{III} R θεοφιλου M τοῦ] τῶν P (b) Θεοτίμου Σκυθίας, ἐκ τοῦ κατὰ εἰδώλων K (c) Θεοφίλου V θεοφα *(sic)* V^{O}

---

1 ἄτακτως M, ἄτακτον V^{O} δάκρυον *(*δα- M*)* K V^{E}V^{O} ML^{b} *(cf. ed., app. crit.)* **2** τεθρουμμένον V^{E}, -ούμενον V^{O} **5** Ὁ] *om.* V^{E}V^{O} ἑαυτῶν R ἐπαίνοις P$^{a.\,c.}$ T ἔχοιεν K **6** εἰς] *om.* M ἀντιμισθείας V^{E}V^{O}, ἀντιμισθίαν T H^{III} τῶν – θεοῦ] τὸ παρὰ τοῦ θεοῦ V^{W} τὸ] *om.* R **10** στωμύλων V^{E}V^{O}, στωμυλον M, στομῦλον *(*-λο H^{III}*)* T H^{III}, στόμυλον K V$^{W\,a.\,c.}$, στομύλον V$^{W\,p.\,c.}$, στομυλον P στόμα] σῶμα V^{W} φρᾶσις V^{W}, φράσεις V^{E}V^{O} εὐεπὶς M, εὔεπϊς R **11** καινὴν *(*-ην M*)* δόξαν *(*δο- M*)* V^{O} M, κενοδοξίαν K **11 – 12** κατεφθαρμένων V^{E}V^{O}, διεφθαρμένον R

II^{1}1311 / K cap. K 6, 33

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ α′ Παιδαγωγοῦ·

Μιμητὰς δὲ ἀνθρώπους γελοίων, μᾶλλον δὲ καταγελάστων παθῶν, τῆς ἡμετέρας ἐξελαστέον πολιτείας. Πάντων γὰρ τῶν λόγων ἀπὸ διανοίας καὶ ἤθους ῥεόντων, οὐχ᾽ οἷόν τε ἐστὶ γελοίους τινὰς προελέσθαι λόγους, μὴ οὐχὶ ἀπὸ γελοίου ἤθους φερομένους. Εἰ τοίνυν τοὺς γελωτοποιοὺς ἐξοικιστέον τῆς ἡμεδαπῆς πολιτείας, πολλοῦ γε καὶ δεῖ ἡμῖν ἐπιτρέπειν αὐτοῖς [μὴ] γελωτοποιεῖν. Ἄτοπον γάρ, ὧν ἀκροατὰς γενέσθαι κεκώλυται, τούτων εὑρίσκεσθαι μιμητάς· πολλῷ δέ ἐστιν ἀτοπώτερον, γελοῖον αὐτὸν σπουδάζειν γενέσθαι.

II^{1}1312 / K cap. K 6, 34

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Καὶ αὐτὸν τὸν γέλωτα ἐπιστομιστέον. Καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς πάλιν ὃν μὲν δεῖ τρόπον ἐξαγόμενος, ἐμφαίνει κοσμιότητα, μὴ ταύτῃ δὲ χωρῶν, ἀκολασίαν ἐνδείκνυται.

---

3 – 6 II^{1}1311 Μιμητὰς – φερομένους] Clemens Alexandrinus, *Paedagogus*, II. Cap. V. 45, 1 (ed. Stählin/Treu, p. 184, 28 – 185, 2); Holl, n° 191, 1–5 **6 – 11** Εἰ – γενέσθαι] Ibid., 45, 2 (p. 185, 5–9); Holl, n° 191, 5–9 **14 – 16 II^{1}1312** Clemens Alexandrinus, *Paedagogus*, II. Cap. V. 46, 1 (ed. Stählin/Treu, p. 185, 19–21); Holl, n° 192

---

2 – 11 II^{1}1311 K cap. K 6, 33 (190v[7]8–18); V cap. K 4, 25; PML^{b} cap. A 25, 24; T cap. A 49, 18; H^{III} cap. A 19, 25; R cap. A 22, 24; *deest in* H^{I}; PG 96, 77, 34–37 **13 – 16 II^{1}1312** K cap. K 6, 34 (190v[18]19–22); *deest in* V H^{I} PML^{b} T

II^{1}1311 (a) K PML^{b} T H^{III} R κλημεντος K PM α′] *om.* K παιδαγωγιου M, πεδαγωγοῦ H^{III} (b) Κλήμεντος V

---

3 Μιμητὰς] μήτε K δὲ^{1}] *om.* K *(in mg. supplev. man. rec.)* γελοίων] γελοῖον K καταγελάστων] καταγελαστῶν K V^{W} PM T H^{III} **4** ἐξελασταῖον V^{W}, ἐξελαστέων V^{O}, ἐξελασεν M **4 – 11** Πάντων – γενέσθαι] *om.* T H^{III} **4 – 7** Πάντων – τοίνυν] *om.*V PML^{b} R **7** γελωποιοὺς K$^{a.\,c.}$ V^{E}V^{O} R, γελοτοποιοὺς P, σκοτοποιοὺς V^{W} ἡμεδαπεῖς V^{E}, ἡμϊδαπεῖς V^{O}, ημεδοπης M, ἡμετεροδαπῆς K **8 – 11** πολλοῦ – γενέσθαι] *om.* V PML^{b} R **8** πολλοῦ γε] *correxi (ed.)*, πολλοῦ τε K μὴ] *seclusi (ed.)* **10** δέ ἐστιν] δὲ ἔτι *ed.* αὐτὸν] *correxi (ed.)*, αὐτῶν K **14 – 15** ὃν – δεῖ] *correxi (ed.)*, ὧν μὲν δὴ K

II^{1}1313 / K cap. K 6, 35

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸ Τίς ὁ σωζόμενος πλούσιος·

Ἐπίβουλοι δέ, ὅτι καὶ αὐτῆς τῆς οὐσίας καθ’ ἑαυτὴν ἱκανῆς οὔσης χαυνῶσαι τὰς ψυχὰς τῶν κεκτημένων καὶ διαφθεῖραι καὶ ἀποστῆσαι τῆς ὁδοῦ, δι’ ἧς ἐπιτυχεῖν ἐστι σωτηρίας, οἳ δὲ προσεκπλή<σ>σουσιν, τὰς γνώμας τῶν πλουσίων ταῖς ἡδοναῖς τῶν ἀμέτρων ἐπαίνων ἐπαίροντες, καὶ καθάπαξ τῶν ὅλων πραγμάτων πλὴν τοῦ πλούτου, δι’ ὃν θαυμάζονται, παρασκευάζοντες ὑπερφρονεῖν.

II^{1}1314 / K cap. K 6, 36

Ἰσιδώρου Πηλουσιώτου, ἐκ τῆς ρπα′ ἐπιστολῆς·

Οὐδὲν κολάκων οἶμαι εἶναι ἀργαλεώτερον, οἳ τῇ τῶν πλουσίων γλώττῃ ἀπηρτημένοι, ὀμνύουσι μὲν ὅτι πάντων ἄριστον εἴη ὃ προέλοιτό τις ἐκείνων, κἂν τῶν ἀτοπωτάτων εἴῃ, καὶ θαυμάζουσιν, κακίζουσι δὲ ᾗ τάχος, εἰ καὶ αὐτὴν ἐπιχειροῦσι κακῦναι τὴν ἀρετήν.

<II^{1}suppl. 331–332 / V cap. K 4, 28–29>

---

16 II^{1}suppl. 331–332 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 8 II^{1}1313 Clemens Alexandrinus, *Quis dives salvetur (Marc. 10, 25–26)*, 1, 3 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 159, 11–17); Holl, n° 285 **11 – 15 II^{1}1314** Isidorus Pelusiota, *Epistulae*, III, 281 (PG 78, 957, 12–16 cum n. 86)

---

2 – 8 II^{1}1313 K cap. K 6, 35 (190v[22]23–191r6); *deest in* V H^{I} PML^{b} T **10 – 15 II^{1}1314** K cap. K 6, 36 (191r[7]8–13); *deest in* V H^{I} PML^{b} T

II^{1}1313 Τίς] *om.* K$^{a. c.}$ **II^{1}1314** Ἰσιδώρου Πηλουσιώτου] *scripsi*, ἰσιδώρου πιλουσιώτου K ρπα′] *sic* K

---

3 οὐσίας] περιουσίας *ed.* **5** οἳ] *scripsi (ed.)*, οἱ K **5 – 6** προσεκπλήσσουσιν] *scripsi (ed.)*, προσεκπλήσουσιν K **6** τὰς γνώμας] *s. l.* K **14** ᾗ] *correxi (ed.)*, ἣ K

II^{1}1315 / K cap. K 6, 37

Φίλωνος, ἐκ τοῦ γʹ τῆς νόμων ἱερῶν ἀλληγορίας·

Οὐκ ἂν εἴποι τις ἑταῖρον τὸν κόλακα· νόσος γὰρ φιλίας ἡ κολακεία.

II^{1}1316 / K cap. K 6, 38

Ἐκ τοῦ δʹ τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων·

Συγκρύπτεται διὰ κολακείας φιλία, <διὰ> νόθου πράγματος καὶ ἀδοκίμου τὸ γνήσιον καὶ δοκιμώτατον.

II^{1}1317 / K cap. K 6, 39

Ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

Κολάκων ἴδιον τὰς εὐπραξίας θεραπεύειν.

---

3 – 4 II^{1}1315 PHILO IUDAEUS, *Legum allegoriae*, III, 182 (ed. Cohn, p. 153, 19–20) **7 – 8 II^{1}1316** PHILO IUDAEUS, *Quaestiones in Genesim*, locus non repertus (ed. Petit, p. 220.7); Royse 166 sub QG 3.3(b) **11 II^{1}1317** PHILO IUDAEUS, *Legatio ad Gaium*, 32 (ed. Reiter, p. 161, 26–27)

---

2 – 4 II^{1}1315 K cap. K 6, 37 (191r[13]14–15); V cap. K 4, 26; PML^{b} cap. A 25, 25; T cap. A 49, 19; H^{III} cap. A 19, 26; *deest in* H^{I}; PG 96, 77, 37–38 **6 – 8 II^{1}1316** K cap. K 6, 38 (191r[15]16–17); *deest in* V H^{I} PML^{b} T; PG 86, 2084, 35–37 **10 – 11 II^{1}1317** K cap. K 6, 39 (191r[17]18); *deest in* V H^{I} PML^{b} T

II^{1}1315 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ PML^{b} T H^{III} (c) *s. a.* V^{W} (d) *s. d.* V^{E}V^{O}

---

3 ἕταίρον *(sic)* V^{O}, ἕτερον *(*ἑ- P, ε- M*)* K V^{W} PM T H^{III} **3 – 4** κολακεῖα K, κολακία V^{E}V^{O} PML^{b} T H^{III} **7** διὰ^{2}] *conieci*, *om.* K **8** *post* δοκιμώτατον *quiddam excidisse (*ἐπαινοῦσα *vel simile) suspicata est Petit*

II¹1318 / K cap. K 6, 40

Ἐκ τῆς αὐτῆς·

Τὰς τῶν ἀρχόντων εὐπραγίας μᾶλλον ἢ τοὺς ἄρχοντας αὐτοὺς εἰώθασι θεραπεύειν οἱ πλεῖστοι.

---

3 – 4 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 11.13./13. (ed. Ihm, p. 265)

---

3 – 4 II¹1318 PHILO IUDAEUS, *Legatio ad Gaium*, 140 (ed. Reiter, p. 181, 15–16)

---

2 – 4 II¹1318 K cap. K 6, 40 (191r[18]19–20); V cap. K 4, 27; PML^{b} cap. A 25, 26; T cap. A 49, 20; H^{III} cap. A 19, 27; *deest in* H^{I}; PG 96, 77, 39–40

II¹1318 (a) K (b) Φίλωνος V (c) Τοῦ αὐτοῦ PML^{b} T H^{III}

---

3 μᾶλλον] *om.* V^{E}V^{O} **4** θεραπεύειν οἱ] *post* θεραπεύειν *interpunx.* K

<Τίτλος ζʹ> <Περὶ κλεπτῶν καὶ τῶν κοινωνούντων αὐτοῖς>. *II^{2} / R cap. K 21

εʹ Περὶ κλεπτῶν.

ζʹ Περὶ κλεπτῶν καὶ τῶν συγκοινωνούντων αὐτοῖς.

II^{1}1319 / V cap. K 5, 1 (K cap. K 7) *II^{2}1844 / R cap. K 21, 1

Ἐξόδου·

Ἐάν τις κλέψῃ μόσχον ἢ πρόβατον, καὶ σφάξῃ αὐτό, πέντε μόσχους ἀποτίσει ἀντ' αὐτοῦ· ἐὰν δὲ καταληφθῇ, διπλᾶ ἀποτίσει.

II^{1}1320 / V cap. K 5, 2 (K cap. K 7)

Δευτερονομίου·

Ἐὰν ἁλῷ ἄνθρωπος κλέπτων ψυχὴν ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, ἀποθανεῖται ὁ κλέπτης ἐκεῖνος.

---

1 Περὶ – αὐτοῖς] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ Υ 2

---

6 – 7 II^{1}1319 Ἐάν – αὐτοῦ] Ex. 22, 1 **7** ἐὰν – ἀποτίσει] Ibid. 22, 4 **10 – 11 II^{1}1320** Deut. 24, 7 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 142)

---

1 Titlos (a) K^{pin}, *deest in* K$^{txt\ (lac.)}$ **2 Titlos (b)** V^{E} (148v15) V^{W}V^{O} A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **3 Titlos (c)** PML$^{b\ pin}$ (*cf.* *II^{2} / R cap. K 21 titlos); *deest in* L$^{b\ txt}$ **5 – 7 II^{1}1319** V^{E} (148v[15]16–17) V^{W}V^{O} cap. K 5, 1; PM cap. K 7, 1; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 80, 7–9 **9 – 11 II^{1}1320** V^{E} (148v[17]18–19) V^{W}V^{O} cap. K 5, 2; PM cap. K 7, 2; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 80, 10–11

---

1 Titlos (a) Τίτλος ζʹ] *supplevi (secund. ser.* K^{pin}*), non liquent in* K^{pin}, *deest in* K$^{txt\ (lac.)}$ Περὶ – αὐτοῖς] *supplevi e* K^{pin}, *desunt in* K$^{txt\ (lac.)}$ **2 Titlos (b)** εʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(εʹ secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ κλεπτῶν] *add.* καὶ τῶν συγκοινωνούντων αὐτοῖς V$^{W\ txt\ p.\ c.}$ **3 Titlos (c)** καὶ – αὐτοῖς] *om.* M^{pin}

II^{1}1319 Ἐξόδου] *praem.* τῆς M

---

6 σφάξει V^{W} M αὐτῷ V^{E}V^{O} πέντε] εʹ V^{W} **7** ἀποτίσει^{1}] ἀποτήσει P, -τήση V^{W}, ἀπαιτίσει V^{E}, ἀπαυτεισει V$^{O\ a.\ c.}$, -ΐσει V$^{O\ p.\ c.}$ καταληφθει P, -λειφθῇ V^{W} M ἀποτίσει^{2}] αποτήσει *(sic)* P, ἀποτήση V^{W}

II^{1}1321 / V cap. K 5, 3 (K cap. K 7)

<***>

Ἐὰν ἐν τῷ διορύγματι εὑρεθῇ ὁ κλέπτης καὶ πληγεὶς ἀποθάνῃ, οὐκ ἔστιν αὐτῷ φόνος.

***II^{2}1845 / R cap. K 21, 2**

II^{1}1322 / V cap. K 5, 4 (K cap. K 7)

Ἰώβ·

Ἐπανέστησάν μοι κλέπται,
ὧν οἱ οἶκοι αὐτῶν ἦσαν τρῶγλαι πετρῶν.

II^{1}1323 / V cap. K 5, 5 (K cap. K 7)

Παροιμιῶν·

Ὃς μερίζεται κλέπτῃ, μισεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν.

---

3 – 4 II^{1}1321 Ex. 22, 2 **7 – 8 II^{1}1322** Iob 30, 5–6 **11 II^{1}1323** Prov. 29, 24^1 (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 142)

---

2 – 4 II^{1}1321 V^E (148v19–20) V^{W}V^O cap. K 5, 3; PM cap. K 7, 3; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^I L^b; PG 96, 80, 12–13 **6 – 8 II^{1}1322** V^E (148v[20]20–21) V^{W}V^O cap. K 5, 4; PM cap. K 7, 4; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^I L^b; PG 96, 80, 14–15 **10 – 11 II^{1}1323** V^E (148v[21]21–22) V^{W}V^O cap. K 5, 5; PM cap. K 7, 5; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^I L^b; PG 96, 80, 16–17

II^{1}1321 (a) *s. a.* V P (b) *s. d.* M **II^{1}1322** ιώβ V^E, ϊώβ PM

---

3 διωρύγματι V κλέπτων M **7** ἐπανεστησαν με M

II^{1}1324 / V cap. K 5, 6 (K cap. K 7)

***II^{2}1846 / R cap. K 21, 3**

Ζαχαρίου·

Εἶπεν κύριος πρός με· Τί ὁρᾷς; Καὶ εἶπα· Ὁρῶ δρέπανον μῆκος πήχεων κʹ καὶ πλάτος πήχεων ιʹ. Καὶ εἶπεν πρός με· Εἰσελεύσεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ κλέπτου, καὶ καταλύσει ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ συντελέσει αὐτόν. Καὶ πᾶς κλέπτης ἐκ τούτου ἕως θανάτου ἐκδικηθήσεται.

II^{1}1325 / V cap. K 5, 7 (K cap. K 7)

***II^{2}1847 / R cap. K 21, 4**

Σιράχ·

Τίς πιστεύσει εὐζώνῳ ληστῇ,
ἀφαλλομένῳ ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν;

II^{1}1326 / V cap. K 5, 8 (K cap. K 7)

***II^{2}1848 / R cap. K 21, 5**

Πρὸς Ἐφεσίους·

Ὁ κλέπτων, μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω, ἐργαζόμενος ταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχῃ μεταδοῦναι τῷ χρείαν ἔχοντι.

---

3 – 4 II^{1}1324 Εἶπεν – με] Zach. 5, 2 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 255) **4 – 6** Εἰσελεύσεται – αὐτόν] Ibid. 5, 4 (Wahl, p. 256) **6 – 7** Καὶ – ἐκδικηθήσεται] Ibid. 5, 3 (Wahl, p. 255–256) **10 – 11 II^{1}1325** Sir. 36, 31$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 145) **14 – 16 II^{1}1326** Eph. 4, 28

---

2 – 7 II^{1}1324 V^{E} (148v[22]22–26) V^{W}V^{O} cap. K 5, 6; PM cap. K 7, 6; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 80, 18–23 **9 – 11 II^{1}1325** V^{E} (148v[26]26–27) V^{W}V^{O} cap. K 5, 7; PM cap. K 7, 7; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 80, 24–25 **13 – 16 II^{1}1326** V^{E} (148v[27]28–29) V^{W}V^{O} cap. K 5, 8; PM cap. K 7, 8; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 80, 26–28

II^{1}1325 τοῦ σηράχ M **II^{1}1326** (a) V^{E}V^{O} PM εφεσιους P (b) Τοῦ Ἀποστόλου V^{W}

---

3 εἶπα] εἰπὸν *(sic)* M **4** κʹ] εἴκοσι M πήχεων^{2}] πηχεων PM, πηχῶν V^{E}V^{O} ιʹ] δέκα M **7** ἐκδικηθῇ V^{W}, ἐκδικιθῇ V^{E}V^{O} **10** πιστεύει M **11** ἐφαλλομενω M **14** κλέπτων] κλέπτης V^{W} **15** ἔχει V^{E}V^{O} μεταδιδόναι M

II¹1327 / V cap. K 5, 9 (K cap. K 7)

Ἐκ τοῦ εἰς τὸ βάπτισμα·

Χαλεπαὶ νύκτες τῶν ἐπαγρυπνούντων ταῖς ἀδικίαις· ὅ τε γὰρ φόβος τοῦ φωραθήσεσθαι καὶ ἡ τοῦ οἴστρου ἀκολασία πᾶσαν ἀνάπαυσιν αὐτῶν ἀπελαύνει.

3–5 II¹1327 Basilius Caesariensis, *Homilia exhortatoria ad S. baptisma*, 7 (PG 31, 440, 39–43)

2–5 II¹1327 V^E (148v[29]30–31) V^W V^O cap. K 5, 9; PM cap. K 7, 9; *deest in* K^(lac.) H^I L^b; PG 96, 80, 29–32

II¹1327 (a) P (b) Βασιλείου, ἐκ τοῦ λόγου *(sic)* M (c) Βασιλείου V

---

3 χαλαιπαὶ V^E V^W M, χαλαιπὰ V^O **4** φωραθήσεσθαι] *scripsi*, φοραθήσεσθαι *(*-θη- M*)* V^W PM, φοραθῆναι V^E V^O καὶ – ἀκολασία] *om.* V^W PM, ὁ ἐπὶ ταῖς ἡδοναῖς οἶστρος *ed.* οἴστρου] *correxi*, ὕστρου V^E V^O **5** αὐτῶν] *om.* V^W PM, παντελῶς *ed.* ἀπελαύνη V^E, ἀπελύνει P, ἀπολάβει M

<Τίτλος η′> <Περὶ κωφῶν καὶ τυφλῶν.>

***II^{2} / R cap. K 14 et PML^{b} cap. T 4**

<***>

---

1 τυφλῶν] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ T 2

---

1 Titlos K^{pin}, *deest in* K$^{txt\ (lac.)}$

---

1 Titlos Τίτλος η′] *supplevi (secund. ser.* K^{pin}*), non liquent in* K^{pin}, *deest in* K$^{txt\ (lac.)}$ Περὶ – τυφλῶν] *supplevi e* K^{pin}, *desunt in* K$^{txt\ (lac.)}$

---

1 *loci sub hoc titulo adlati desunt in* K$^{(lac.)}$; *vide* *II^{2} / R cap. K 14

*II^2 / R cap. K 7

<Τίτλος θʹ> <Περὶ καυχήσεως καὶ ἐπάρσεως, καὶ ὅτι ἐπ' οὐδενὶ χρὴ καυχήσασθαι.>

ζʹ Περὶ καυχήσεως καὶ ἐπάρσεως, καὶ ὅτι ἐπ' οὐδενὶ τῶν ἐν βίῳ χρὴ καυχᾶσθαι ἢ ἐπαίρεσθαι.

δʹ Περὶ καυχήσεως καὶ ἐπάρσεως, καὶ ὅτι ἐπ' οὐδενὶ περὶ τὸν βίον χρὴ καυχᾶσθαι.

II^{1}1328 / V cap. K 7, 1 (K cap. K 9)

Βασιλειῶν αʹ·

Μὴ καυχᾶσθε καὶ μὴ λαλεῖτε ὑψηλὰ εἰς ὑπεροχήν,
μὴ δὲ ἐξελθέτω μεγαλορημοσύνη ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν.

II^{1}1329 / V cap. K 7, 2 (K cap. K 9)

<***>

Μὴ καυχάσθω ὁ σοφὸς ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ,

---

1 – 2 ὅτι – καυχήσασθαι] cf. II^1 / K^{pin} Παραπομπὴ Ο 17

---

9 – 10 II^{1}1328 I Reg. 2, 3$^{1-2}$ (Wahl, *1 Samuel-Text*, p. 43–44) **13 – 737, 2 II^{1}1329** I Reg. 2, 10$^{3-5}$ (Wahl, *1 Samuel-Text*, p. 44–45)

---

1 – 2 Titlos (a) K^{pin}; *deest in* K$^{txt\ (lac.)}$ **3 – 4 Titlos (b)** V^E (149r2–3) V^{W}V^O A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **5 – 6 Titlos (c)** PML$^{b\ pin}$ (*cf.* *II^2 / R cap. K 7 titlos); *deest in* L$^{b\ txt}$ **8 – 10 II^{1}1328** V^E (149r[3]4–5) V^{W}V^O cap. K 7, 1; PM cap. K 4, 1; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^I L^b; PG 96, 80, 41–43 **12 – 737, 2 II^{1}1329** V^E (149r[5]5–6) V^{W}V^O cap. K 7, 2; PM cap. K 4, 2; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^I L^b; PG 96, 80, 44

---

1 – 2 Titlos (a) **1** Τίτλος θʹ] *supplevi (secund. ser.* K^{pin}*), non liquent in* K^{pin}, *deest in* K$^{txt\ (lac.)}$ **1 – 2** Περὶ – καυχήσασθαι] *supplevi e* K^{pin}, *desunt in* K$^{txt\ (lac.)}$ **3 – 4 Titlos (b)** **3** ζʹ] *om.* V$^{O\ txt}$ *(ζʹ secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ καὶ^2 – τῶν] *non liquent in* V$^{O\ txt}$ καὶ^2] *om.* V$^{W\ txt\ a.\ c.}$ οὐδὲν A$^{I\ pin}$ τῶν – βίῳ] περὶ τὸν *(*τῶν V$^{O\ pin}$*)* βίον V$^{E\ pin}$ V^{W}V$^{O\ pin}$ **5 – 6 Titlos (c)** **5 – 6** καὶ^1 – καυχᾶσθαι] *om.* M **5** οὐδενὶ] *add.* τῶν L$^{b\ pin\ s.\ l.}$

II^{1}1328 αʹ] *om.* V^W **II^{1}1329** (a) *s. a.* V^W P (b) *s. d.* M (c) Ἰώβ V^{E}V^O

---

9 λαλεῖται PM **10** ὑμῶν] *om.* V^{E}V^O

καὶ μὴ καυχάσθω ὁ δυνατὸς ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ,
καὶ μὴ καυχάσθω ὁ πλούσιος ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ.

II^{1}1330 / V cap. K 7, 3 (K cap. K 9)

*II^{2}1748 / R cap. K 7, 3

Ἰώβ·

Μὴ λέγε ὅτι Καθαρὸς εἰμὶ τοῖς ἔργοις,
καὶ ἄμεμπτος ἐναντίον αὐτοῦ.

II^{1}1331 / V cap. K 7, 4 (K cap. K 9)

Παροιμιῶν·

Ἐπὶ τῇ σῇ σοφίᾳ μὴ ἐπαίρου.

II^{1}1332 / V cap. K 7, 5 (K cap. K 9)

<***>

Μὴ καυχῶ τὰ εἰς αὔριον·
οὐ γὰρ οἶδας τί τέξεται ἡ ἐπιοῦσα.

---

5 – 6 II^{1}1330 Iob 11, 4$^{1-2}$ **9 II^{1}1331** Prov. 3, 5^2 (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 27) **12 – 13 II^{1}1332** Prov. 27, 1$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 130)

---

4 – 6 II^{1}1330 V^E (149r[6]6–7) V^{W}V^O cap. K 7, 3; PM cap. K 4, 3; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^I L^b; PG 96, 80, 45–46 **8 – 9 II^{1}1331** V^E (149r7) V^{W}V^O cap. K 7, 4; PM cap. K 4, 4; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^I L^b; PG 96, 80, 47 **11 – 13 II^{1}1332** V^E (149r[7]8) V^{W}V^O cap. K 7, 5; PM cap. K 4, 5; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^I L^b; PG 96, 80, 48–49

II^{1}1330 (a) V^W PM ϊώβ M, ϊωβ P (b) πρα *(sic)* V^{E}V^O **II^{1}1331** (a) V^W PM (b) *s. a.* V^{E}V^O **II^{1}1332** (a) *s. d.* V^W P (b) Τοῦ αὐτοῦ M (c) Σιράχ V^{E}V^O

---

1 – 2 καὶ – αὐτοῦ] *inverso vv. ordine in* V$^{W\ a.\ c.}$, καὶ τὰ λοιπά P, *om.* V^{E}V^O **5** λέγει V^{E}V^O ὅτι] *om.* V^{E}V^W *(s. l. supplev. man. rec.)* V^O **12** Μὴ] *add.* δέ V$^{W\ s.\ l.\ man.\ rec.}$ καυχάσθω V^O

***II^{2}1749 / R cap. K 7, 4**

II^{1}1333 / V cap. K 7, 6 (K cap. K 9)

Σιράχ·

Ἐν περιβολῇ ἱματίων μὴ καυχήσῃ,
καὶ ἐν ἡμέρᾳ δόξης μὴ ἐπαίρου.

***II^{2}1750 / R cap. K 7, 5**

II^{1}1334 / V cap. K 7, 7 (K cap. K 9)

Τοῦ αὐτοῦ·

Μὴ εἴπῃς· Τῷ πλήθει τῶν δώρων μου ἐπόψομαι,
καὶ ἐν τῷ προσενέγκαι με θεῷ ὑψίστῳ προσδέξεται.

***II^{2}1751 / R cap. K 7, 6**

II^{1}1335 / V cap. K 7, 8 (K cap. K 9)

Πρὸς Κορινθίους·

Ὁ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ καυχάσθω· οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνος δόκιμός ἐστιν, ἀλλ᾽ ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.

---

3 – 4 II^{1}1333 Sir. 11, 4$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 76) **7 – 8 II^{1}1334** Sir. 7, 9$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 64) **11 – 12 II^{1}1335** II Cor. 10, 17–18

---

2 – 4 II^{1}1333 V^{E} (149r8–9) V^{O} cap. K 7, 6; V^{W} cap. K 7, 7; P cap. K 4, 6; M cap. K 4, 6; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 80, 50–51 **6 – 8 II^{1}1334** V^{E} (149r9–11) V^{O} cap. K 7, 7; V^{W} cap. K 7, 6; PM cap. K 4, 7; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 80, 52 – 81, 2 **10 – 12 II^{1}1335** V^{E} (149r[11]11–12) V^{W}V^{O} cap. K 7, 8; PM cap. K 4, 8; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 81, 3–5

II^{1}1333 (a) PM τοῦ σηράχ M (b) *s. a.* V **II^{1}1334** (a) PM (b) Σιράχ V^{W} (c) *s. a.* V^{O} (d) *s. d.* V^{E} **II^{1}1335** κορινθιους PM

---

8 θεῷ] τῷ M προσδεχθήσομαι V^{E}V^{O}

II^{1}1336 / V cap. K 7, 9 (K cap. K 9) *II^{2}1752 / R cap. K 7, 7

Ἐκ τῆς Ἰακώβου·

Καυχάσθω ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ.

<II^{1}suppl. 333 / PML^{b} cap. K 4, 10^{P}>

II^{1}1337 / V cap. K 7, 10 (K cap. K 9)

Τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ θεοφόρου, πρὸς Τραλλεῖς·

Πολλὰ φρονῶ ἐν θεῷ, ἀλλ᾽ ἐμαυτὸν μετρῶ, ἵνα μὴ ἐν καυχήσει ἀπόλωμαι.

II^{1}1338 / V cap. K 7, 11 (K cap. K 9) *II^{2}1755 / R cap. K 7, 10

Νείλου, ͵γωξθʹ·

Καὶ Ἀδὰμ ποτὲ τὸν προπάτορα ὁ ἐχθρὸς παρασκευάσας ἰσοθεΐαν

---

5 II^{1}suppl. 333 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 4 II^{1}1336 Iac. 1, 9–10 **8 – 9 II^{1}1337** Ignatius Antiochenus, *Epistula ad Trallianos*, 4, 1 (ed. Fischer, p. 174, 12–13); Holl, n° 54 **12 – 740, 2 II^{1}1338** Nilus Monachus (Ancyranus?), *Epistulae*, 3869, locus non repertus

---

2 – 4 II^{1}1336 V^{E} (149r[12]13–14) V^{W}V^{O} cap. K 7, 9; PM cap. K 4, 9; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 81, 6–7 **7 – 9 II^{1}1337** V^{E} (149r[14]14–15) V^{W}V^{O} cap. K 7, 10; P cap. K 4, 11; M cap. K 4, 10; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 81, 8–9 **11 – 740, 2 II^{1}1338** V^{E} (149r[15]15–17) V^{W}V^{O} cap. K 7, 11; P cap. K 4, 12; M cap. K 4, 11; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 81, 9–12

II^{1}1336 (a) V^{E}V^{O} P ϊακώβου P (b) Ἰακώβου V^{W} (c) Ἰακώβου *(*ϊακω- *cod.)* τοῦ ἀδελφοῦ ἐπιστολῆς M **II^{1}1337** (a) M ϊγνατιου *cod.* Τραλλεῖς] *scripsi*, τράλεις *cod.* (b) Ἰγνατίου V^{E}V^{W} (c) Τοῦ αὐτοῦ P (d) *s. a.* V^{O} **II^{1}1338** (a) PM νειλου *codd.*, *add.* κεφαλαίου M (b) Νείλου V νίλου V^{E}V^{O}

---

3 πλουσίος P, πλουσίως M **8** ἐν καυχήσει] εγκαυχήση M **9** ἀπόλλωμαι *(*-ολλ P*)* PM **12** αδαμ P ὁ] *om.* M ἰσόθεον V^{W}

φαντασθῆναι τοῦ θεοῦ, ἐξήνεγκε παραδείσου, καὶ μέχρις Ἅδου πυθμένων κατήγαγεν.

1 τοῦ θεοῦ] τοῦ θείου M, *om.* V^E^V^O^ ἀδου P, ἅδου V^E^

<Τίτλος ι′> <Περὶ κάλλους καὶ εὐπρεπείας σώματος.> *II^{2} / R cap. K 4

η′ Περὶ κάλλους καὶ εὐπρεπείας σώματος.

β′ Περὶ κάλλους καὶ εὐπρεπείας σώματος, καὶ ὅτι οὐκ ἐν τούτοις, ἀλλ’ ἐν τῇ τῆς ψυχῆς ὡραιότητι ὁ θεὸς ἐπαναπαύεται.

II^{1}1339 / V cap. K 8, 1 (K cap. K 10)

Βασιλειῶν α′·

Δαυῒδ ἦν πυρακίζων μετὰ κάλλους ὀφθαλμῶν, καὶ ἀγαθὸς ὁράσει κυρίῳ.

---

1 Περὶ – σώματος] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ E 4

---

7 – 8 II^{1}1339 I Reg. 16, 12 (Wahl, *1 Samuel-Text*, p. 61)

---

1 Titlos (a) K^{pin}, *deest in* K$^{\text{txt (lac.)}}$ **2 Titlos (b)** V^{E} (149r19) V^{W}V^{O} A$^{\text{I pin}}$; *deest in* H^{I}A$^{\text{I txt}}$ **3 – 4 Titlos (c)** PML$^{\text{b pin}}$ (*cf.* *II^{2} / R cap. K 4 titlos); *deest in* L$^{\text{b txt}}$ **6 – 8 II^{1}1339** V^{E} (149r[19]20) V^{W}V^{O} cap. K 8, 1; PM cap. K 2, 1; E cap. 159, 76; *deest in* K$^{\text{(lac.)}}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 81, 14–18

---

1 Titlos (a) Τίτλος ι′] *supplevi (secund. ser.* K^{pin}*), non liquent in* K^{pin}, *deest in* K$^{\text{txt (lac.)}}$ Περὶ – σώματος] *supplevi e* K^{pin}, *desunt in* K$^{\text{txt (lac.)}}$ **2 Titlos (b)** η′] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{\text{I pin}}$ *(*η′ *secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{\text{W txt}}$ καὶ – σώματος] σώματος καὶ ὡραιότητος V$^{\text{E txt}}$ V$^{\text{O txt}}$ A$^{\text{I pin}}$ σώματος] *add.* καὶ ὅτι οὐκ ἐν τούτοις, ἀλλ’ ἐν τῇ τῆς ψυχῆς ὡραιότητι *(sic)* ὁ θεὸς ἐπαναπαύεται V$^{\text{W txt man. rec.}}$ **3 – 4 Titlos (c)** **3 – 4** καὶ^{1} – ἐπαναπαύεται] *om.* M^{pin} **3 – 4** καὶ^{2} – ἐπαναπαύεται] *om.* M^{txt} **3** καὶ^{2}] *om.* P

II^{1}1339 α′] β′ P, *om.* V^{W}V^{O} M E

---

7 ἦν] *om.* V$^{\text{W a. c.}}$ πυρακίζων] πυράκης M$^{\text{a. c.}}$, πυρράκης M$^{\text{p. c.}}$, πυρράχης P, πυρραχὴς E, πυρακὶς V$^{\text{W a. c.}}$, πυρρακὶς V$^{\text{W p. c.}}$ **8** κυρίῳ] κυρίου V^{W}

II^{1}1340 / V cap. K 8, 2 (K cap. K 10)

<***>

Ὡς Ἀβεσαλὼμ οὐκ ἦν ἀνὴρ ἐν παντὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ ἴχνους ποδὸς αὐτοῦ ἕως κορυφῆς.

*II^{2}1732 / R cap. K 4, 2

II^{1}1341 / V cap. K 8, 3 (K cap. K 10)

Παροιμιῶν·

Ὥσπερ ἐνώτιον ἐν ῥινὶ ὑός,
οὕτως γυναικὶ κακόφρονι κάλλος.

*II^{2}1733 / R cap. K 4, 3

II^{1}1342 / V cap. K 8, 4 (K cap. K 10)

Σιράχ·

Μὴ αἰνέσῃς ἄνδρα ἐν κάλλει αὐτοῦ.

---

7 – 8 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 68.-./39.5e. (ed. Ihm, p. 993)

---

3 – 4 II^{1}1340 II Reg. 14, 25 (Wahl, *2 Samuel-Text*, p. 89) **7 – 8 II^{1}1341** Prov. 11, 22$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 59) **11 II^{1}1342** Sir. 11, 2^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 75–76)

---

2 – 4 II^{1}1340 V^E (149r20–21) V^{W}V^O cap. K 8, 2; PM cap. K 2, 2; E cap. 159, 77; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^I L^b; PG 96, 81, 16–17 **6 – 8 II^{1}1341** V^E (149r[22]22–23) V^{W}V^O cap. K 8, 3; PM cap. K 2, 3; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^I L^b; PG 96, 81, 18–19 **10 – 11 II^{1}1342** V^E (149r[23]23) V^{W}V^O cap. K 8, 4; PM cap. K 2, 5; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^I L^b; PG 96, 81, 20

II^{1}1340 (a) *s. a.* V^E (b) *s. d.* M (c) Τῆς αὐτῆς β′ P **II^{1}1341** (a) V^{E}V^W PM (b) πρα *(sic)* V^O **II^{1}1342** (a) V (b) Τοῦ αὐτοῦ M (c) *s. a.* M

---

3 ἀβεσαλωμ P, ἀβεσσαλὼμ V^{E}V$^{W\ p.c.}$ ἰσδραὴλ M **7** ἐνώτιον] ἐνώπϊον V^O, *add.* χρυσοῦν V$^{W\ e\ corr.}$ M ὑός] υἱὸς V^O M

II^{1}1343 / V cap. K 8, 5 (K cap. K 10)

<***>

Λύχνος ἐκλάμπων ἐπὶ λυχνίας ἁγίας,
κάλλος προσώπου ἐπὶ ἡλικίᾳ στασίμῃ.

II^{1}1344 / V cap. K 8, 6 (K cap. K 10)

<***>

Κάλλος γυναικὸς ἱλαρύνει πρόσωπον αὐτῆς.

II^{1}1345 / V cap. K 8, 7 (K cap. K 10)

***II^{2}1736 / R cap. K 4, 6**

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τῆς Ἑξαημέρου·

Ὁ σήμερον εὐθαλὴς τῷ σώματι, κατασεσαρκωμένος ὑπὸ τρυφῆς, ἐπανθοῦσαν ἔχων τὴν εὔχροιαν ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν ἡλικίαν ἀκμῆς,

---

10 – 744, 2 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 37.6./44.6. (ed. Ihm, p. 698)

---

3 – 4 II^{1}1343 Sir. 26, 17$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 116) **7 II^{1}1344** Sir. 36, 27^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 145) **10 – 744, 2 II^{1}1345** Basilius Caesariensis, *Homiliae in Hexaemeron*, V, 2 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 72, 14–17)

---

2 – 4 II^{1}1343 V^{E} (149v23–24) V^{O} cap. K 8, 5; V^{W} cap. K 8, 5–6; PM cap. K 2, 4+6; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 81, 21–22 **6 – 7 II^{1}1344** V^{E} (149r25) V^{O} cap. K 8, 6; V^{W} cap. K 8, 7; PM cap. K 2, 7; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 81, 23 **9 – 744, 2 II^{1}1345** V^{E} (149r[25]26–29) V^{O} cap. K 8, 7; V^{W} cap. K 8, 8; PM cap. K 2, 8; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 81, 24–27

II^{1}1343 (a) V^{E}V^{O} (b) Σιράχ / Τοῦ αὐτοῦ PM *(cf. infra, app. crit. text.)* τοῦ σηράχ M (c) *s. a. / s. a.* V^{W} *(cf. infra, app. crit. text.)* **II^{1}1344** (a) *s. a.* V (b) Τοῦ αὐτοῦ P (c) *s. d.* M **II^{1}1345** (a) M βασιλειου *cod.* (b) Βασιλείου, εἰς τὴν Ἑξαήμερον P (c) Βασιλείου V

---

3 ἁγίας] *add.* οὕτως κάλλος ἐν σωφροσύνῃ M, *hic caesura in* V^{W} PM **7** Κάλλος] *praem.* καὶ M **10** κατεσαρκωμένος V^{O} **11** ὑπανθοῦσαν M

σφριγῶν καὶ σύντονος καὶ ἀνυπόστατος τὴν ὁρμήν, αὔριον ὁ αὐτὸς οὗτος ἐλεεινὸς ἢ τῷ χρόνῳ μαρανθεὶς ἢ νόσῳ διαλυθείς.

II¹1346 / V cap. K 8, 8 (K cap. K 10)

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς ξς′ ἐπιστολῆς·

Ὥρα σώματος ἢ χρόνῳ ἢ νόσῳ ἀπομαραίνεται.

II¹1347 / V cap. K 8, 9 (K cap. K 10)

Τοῦ Θεολόγου, εἰς ἑαυτόν·

Ἐὰν αἰσχρὸς τὸ φαινόμενον ᾖς, ἔσο εὐφυὴς τὸ κρυπτόμενον, ὥσπερ ἐν κάλυκι ῥόδον ἀνθηρόν.

---

5 II¹1346 Basilius Caesariensis, *Epistulae*, CCLXXVII, 21–22 (ed. Courtonne, III, p. 150) **8 – 9 II¹1347** Gregorius Nazianzenus, *In seipsum, cum rure redisset, post ea quae a Maximo perpetrata fuerant (Orat. 26)*, 11, 13–14 (ed. Mossay/ Lafontaine, p. 252)

---

4 – 5 II¹1346 V^E (149r29) V^O cap. K 8, 8; V^W cap. K 8, 9; PM cap. K 2, 9; *deest in* K^(lac.) H^I L^b; PG 96, 81, 28 **7 – 9 II¹1347** V^E (149r[29]29–30) V^O cap. K 8, 9; V^W cap. K 8, 10; PM cap. K 2, 10; *deest in* K^(lac.) H^I L^b; PG 96, 81, 29–30

II¹1346 (a) PM Τοῦ αὐτοῦ] *om.* P (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W (c) *s. d.* V^EV^O **II¹1347** εἰς ἑαυτόν] *om.* V

---

1 σύντονος] συντόνου P, *add.* λίαν M καὶ² – ὁρμήν] *om.* V^EV^O καὶ²] *om.* M ὁ] *om.* V^EV^O **2** ἢ² – διαλυθείς] *om.* V^EV^O νόσῳ] *praem.* τη M **5** Ὥρα – χρόνῳ] *om.* V^EV^O

<Τίτλος ια′> <Περὶ καπήλων.>

<***>

1 Titlos K^{pin}; *deest in* K^{txt}

1 Titlos Τίτλος ια′] *supplevi (secund. ser.* K^{pin}*), non liquent in* K^{pin}, *deest in* K$^{txt\ (lac.)}$ Περὶ καπήλων] *supplevi e* K^{pin}, *desunt in* K$^{txt\ (lac.)}$

2 *loci sub hoc titulo adlati desunt in* K$^{(lac.)}$

<Τίτλος ιβ′ Περὶ κτηνῶν καὶ προνοίας αὐτῶν.>

ς′ Περὶ κτηνῶν καὶ προνοίας αὐτῶν.

η′ Περὶ κτηνῶν καὶ προνοίας αὐτῶν.

<II^{1}suppl. 334 / V cap. K 6, 1V^{W}>

II^{1}1348 / V cap. K 6, 1 (K cap. K 12)

Λευϊτικοῦ·

Ἡ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτοῦ ἐστιν.

II^{1}1349 / V cap. K 6, 2 (K cap. K 12)

Παροιμιῶν·

Δίκαιος οἰκτείρει ψυχὰς κτηνῶν αὐτοῦ.

---

4 **II^{1}suppl. 334** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

7 **II^{1}1348** Lev. 17, 11 **10 II^{1}1349** Prov. 12, 10^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 62)

---

1 Titlos (a) K^{pin}; *deest in* K$^{txt\ (lac.)}$ **2 Titlos (b)** V^{E} (148v33) V^{W}V^{O} A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **3 Titlos (c)** PML$^{b\ pin}$; *deest in* L$^{b\ txt\ (lac.)}$ **6 – 7 II^{1}1348** V^{E} (148v[33]34) V^{O} cap. K 6, 1; V^{W} cap. K 6, 2; PM cap. K 8, 1; *deest in* K$^{txt\ (lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 80, 34 **9 – 10 II^{1}1349** V^{E} (148v[34]34–35) V^{O} cap. K 6, 2; V^{W} cap. K 6, 3; PM cap. K 8, 2; *deest in* K$^{txt\ (lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 80, 35

---

1 Titlos (a) Τίτλος – αὐτῶν] *supplevi e* K^{pin}, *desunt in* K$^{txt\ (lac.)}$ **2 Titlos (b)** ς′] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(ς′ exspectav.), praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ **3 Titlos (c)** προνοίας] *praem.* τῆς M

II^{1}1348 *praem.* τοῦ M **II^{1}1349** (a) V^{W} PM (b) πρα *(sic)* V^{E}V^{O}

---

7 αὐτῆς M

II¹1350 / V cap. K 6, 3 (K cap. K 12)

Σιράχ·

Κτήνη σοι εἰσίν; Ἐπισκέπτου αὐτά·
καὶ εἰ ἔστι σοι χρήσιμα, ἐμμενέτω σοι.

---

3 – 4 II¹1350 Sir. 7, 22$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 65)

---

2 – 4 II¹1350 V^E (148v[35]35–149r1) V^O cap. K 6, 3; V^W cap. K 6, 4; *deest in* $K^{txt\ (lac.)}$ H^I L^b; PM cap. K 8, 3; PG 96, 80, 36–37

II¹1350 σιραχ V^W, τοῦ σηραχ M

---

3 κτηνη σοι ἐστὶν M

<Τίτλος ιγʹ> <Περὶ κτισμάτων καὶ οἰκοδομημάτων.>

<***>

---

1 Titlos Kpin, *deest in* Ktxt (lac.)

---

1 Titlos Τίτλος ιγʹ] *supplevi (secund. ser.* Kpin*), non liquent in* Kpin, *deest in* Ktxt (lac.) Περὶ – οἰκοδομημάτων] *supplevi e* Kpin, *desunt in* Ktxt (lac.) κτισμάτων] *scripsi*, κτησμάτων Kpin

---

2 *loci sub hoc titulo adlati desunt in* K(lac.)

<Τίτλος ιδ′> <Περὶ καθαιρόντων ἐν πυρὶ καὶ οἰωνιζομένων καὶ κληδονιζομένων.>

II^{1}1351 / K cap. K 14, 1

<***> τινὰ ὡς φόβητρα καὶ μορμολύκια τῶν κατεχόντων δεινῶν, ὡς κερδάναι μὲν τοὺς ἀνοήτως ἐνολισθήσαντας πλέον οὐδὲν ἢ τὴν κουφότητα, ἁδρῦν<αι> δὲ ἐκείνων τὰ βαλάντια τῇ προσδοκηθείσῃ θεραπείᾳ.

---

1 – 2 Περὶ – κληδονιζομένων] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπαὶ E 5 et M 6 et T 3 **1** οἰωνιζομένων] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ O 16

---

4 – 7 **II^{1}1351** locus non repertus

---

1 – 2 **Titlos** K^{pin}, *deest in* K$^{txt\ (lac.)}$ **4 – 7** **II^{1}1351** K cap. K 14, 1 (191r20–191v1)

---

1 – 2 **Titlos** **1** Τίτλος ιδ′] *supplevi (secund. ser.* K^{pin}*), non liquent in* K^{pin}, *deest in* K$^{txt\ (lac.)}$ **1 – 2** Περὶ – κληδονιζομένων] *supplevi e* K^{pin}, *desunt in* K$^{txt\ (lac.)}$

II^{1}1351 *s. d.* K

---

4 *initium huius loci deest in* K$^{(lac.)}$ φόβητρα] *scripsi*, φόβετρα K **6** ἁδρῦναι] *scripsi*, ἁδρῦν K

*II^2 / R cap. K 6 **Τίτλος ιε′ Περὶ κομπαζόντων καὶ φουμιζόντων.**

θ′ Περὶ κομπαζόντων καὶ φουμιζόντων.

γ′ Περὶ κομπαζόντων καὶ φανταζομένων.

*II^{2}1741 / R cap. K 6, 1

II^{1}1352 / K cap. K 15, 1

Τῶν Παροιμιῶν·

Κρεῖσσον ἀνὴρ ἐν ἀτιμίᾳ δουλεύων ἑαυτῷ
ἢ τιμὴν ἑαυτῷ περιτιθεὶς καὶ προσδεόμενος ἄρτου.

*II^{2}1742 / R cap. K 6, 2

II^{1}1353 / K cap. K 15, 2

Τῶν αὐτῶν·

Εἰσὶν οἱ πλουτίζοντες ἑαυτούς, μηδὲν ἔχοντες.

---

10 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 34.6./5. (ed. Ihm, p. 665 – 666)

---

6 – 7 II^{1}1352 Prov. 12, 9$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 61–62) **10 II^{1}1353** Prov. 13, 7^1 (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 66)

---

1 Titlos (a) K (191v1–2) **2 Titlos (b)** V A$^{I\,pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\,txt}$ **3 Titlos (c)** PML$^{b\,pin}$ (*cf.* *II^2 / R cap. K 6 titlos); *deest in* L$^{b\,txt}$ **5 – 7 II^{1}1352** K cap. K 15, 1 (191v[2]3–5); V cap. K 9, 1; PM cap. K 3, 1; *deest in* H^I L^b; PG 96, 81, 32–33 **9 – 10 II^{1}1353** K cap. K 15, 2 (191v[5]6); V cap. K 9, 2; PM cap. K 3, 2; *deest in* H^I L^b; PG 96, 81, 34

---

2 Titlos (b) κομπαζόντων] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\,pin}$ *(θ′ secund. ser.)*, *praem.* τίτλος V$^{W\,txt}$ φουμιζόντων] φημιζόντων V$^{W\,pin}$, φανταζομένων V$^{W\,txt}$ **3 Titlos (c)** καὶ φανταζομένων] *om.* M^{pin}

II^{1}1352 (a) K V^W PM Τῶν] *om.* V^W PM (b) πρα *(sic)* V^{E}V^O **II^{1}1353** (a) K P (b) Τοῦ Σιράχ *(σηράχ cod.)* M (c) *s. a.* V

---

6 κρεισσων P **7** ἢ] *add.* ὁ PM

II^{1}1354 / K cap. K 15, 3

Τοῦ Σιράχ·

Μὴ γίνου πτωχὸς συμβολοκοπῶν ἐκ δανεισμοῦ,
καὶ οὐδέν σοι ἐστὶν ἐν μαρσίππῳ·
ἔσῃ γὰρ ἐπίβουλος τῆς ἰδίας ζωῆς.

II^{1}1355 / K cap. K 15, 4

***II^{2}1745 / R cap. K 6, 5**

Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσης, ἐκ τῶν εἰς τοὺς μακαρισμούς·

Τὸ ἐπὶ πλούτῳ κομπάζειν ἢ γένει σεμνύνεσθαι ἢ πρὸς δόξαν ὁρᾶν ἢ τὸ δοκεῖν ὑπὲρ τὸν πέλας εἶναι, δι᾽ ὧν αἱ ἀνθρώπιναι πληροῦνται τιμαί, ταῦτα πάντα καθαίρεσις τῆς ἀνθρωπίνης τιμῆς καὶ ὄνειδος γίνονται.

---

8 – 11 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 34.20./15. (ed. Ihm, p. 671)

---

3 – 5 II^{1}1354 Sir. 18, 33$^{1-3}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 97) **8 – 11 II^{1}1355** Gregorius Nyssenus, *De beatitudinibus*, II (ed. Callahan, p. 98, 9–13)

---

2 – 5 II^{1}1354 K cap. K 15, 3 (191v[6]7–9); V cap. K 9, 3; PM cap. K 3, 3; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 81, 35–37 **7 – 11 II^{1}1355** K cap. K 15, 4 (191v[9]10–14); V cap. K 9, 4; PM cap. K 3, 4; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 81, 38–41

II^{1}1354 (a) K V P σιραχ K (b) *s. d.* M **II^{1}1355** (a) K (b) Τοῦ Νύσσης, εἰς τοὺς μακαρισμούς PM νυσσης M, νυσις P (c) Τοῦ Νύσης V Τοῦ] *om.* V^{W}

---

3 συμβολοκοπῶν] *scripsi (LXX)*, -βολοκοπον P, -βολοκόπος M, -βουλοκοπῶν K V *(cf. LXX in app. crit.)* δανεισμου P, δανεῖς μοῦ M, δανισμου K, δανεισμάτων V^{E}V^{O} **4** μαρσίπω V^{E}V^{O} M **8** Τὸ] τῶ M γένη V^{E}V^{O}, γενέσει P **8 – 9** ἢ^{2} – εἶναι] *om.* V^{E}V^{O} **9** τὸν] τῶν M ἀνθρώπινοι K **10** καθαίρεσης *(sic)* V^{E}, καθαιρεσης P ἀνθρωπίνης] ψυχικῆς *ed.* τιμῆς] *praem.* ζωῆς καὶ V^{E}V^{O} **11** γίνεται *(*γι- M*)* V^{E} M

*II^{2}1744 / R cap. K 6, 4

II^{1}1356 / K cap. K 15, 5

Τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ἐκ τῶν Ἐπῶν·

Τίς χάρις, ἢν σὺ	Τίς χάρις, ἐὰν σὺ
πίθηκον ἔχῃς,	πίθηκον ἔχῃς,
βροτοειδέα λώβην,	ἀνθρωπόμορφον ὕβριν,
Χρυσίοισι βρόχοισι	χρυσοῖς σχοινίοις
δέρην περιγυρωθέντα;	τὸν τράχηλον περικυκλωθέντα;
Οὐ γὰρ κόσμος ἄμειψε	Οὐ γὰρ ὁ καλλωπισμὸς ἤλλαξε
γελῴϊον	τὸ γέλωτος ἄξιον
εἶδος ἐλαφρόν.	εἶδος καὶ μωρόν.
Τίς δὲ χάρις	Ποία δὲ χάρις
κάνθωνι	τῷ ὄνῳ
φέρειν χρυσοῖο	βαστάζειν χρυσοῦ
τάλαντα;	τάλαντα;
Κάνθων	Ὁ ὄνος
καὶ πολύχρυσος ἐὼν	καὶ πολύχρυσος ὑπάρχων
ὀγκηθμὸν ἀείδει·	†ὀγκᾶσθαι ἄδει†·
Οὐδὲ χάρις μολίβοιο	οὐδὲ χάρις ἀπὸ μολίβδου
τετυγμένα	κατεσκευασμένα

3 – 753, 8 II^{1}1356 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, II,2,4 *(Nicobuli filii ad patrem)*, 173–180 (ed. Moroni, p. 86)

2 – 753, 8 II^{1}1356 K cap. K 15, 5 (191v[14]15–192r15) *(Versio primitiva et paraphrasis)*; V cap. K 9, 5; PM cap. K 3, 5; E cap. 159, 78 *(Versio primitiva deest in* V PM E*)*; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 81, 42 – 84, 2

II^{1}1356 (a) K PM Γρηγορίου] *om.* PM Ἐπῶν] ἐπιστολῶν M (b) Τοῦ Θεολόγου $V^{E}V^{O}$ (c) Θεολόγου V^{W} E

3 – 7 Τίς^{2} – περικυκλωθέντα] *om.* E **3** ἐὰν σὺ] ἐν σοι M **4** πίθηκον^{2}] πίθικον V^{W}, πείθικον $V^{E}V^{O}$ ἔχεις $V^{E}V^{O}$ PM **8** Οὐ γὰρ^{2}] οὐκ οἶδεν E ὁ] *om.* K ἤλλαξε] ἀλλάσσειν E **9** γέλωτος] γελωτων P, γένος M **10** εἶδος^{2}] σχῆμα $V^{E\ a.c.}$ V^{O}, σχήμα $V^{E\ p.c.}$ καὶ μωρόν] *om.* E **12** τῷ] *om.* V^{W} **13** βαστάζει V^{O} **15** ὄνος] *add.* γὰρ E **17** ὀγκηθμὸν] *scripsi (ed.)*, ὀγκήθμον K †ὀγκᾶσθαι ἄδει†] *cruces apposui*, *sic* K, ὀγκᾶσθαι ἄδει V P, ὀγκᾶσθαι οἴδεν *(sic)* M *(cf.* *II^{2}*)*, οἶδεν ὀγκᾶσθαι E **18 – 753, 8** οὐδὲ – κουφισθῇ] *om.* E **18** οὐδὲ] οὐδεν M χάρις^{2}] *add.* καὶ P **19** τετυγμένα] *correxi (ed.)*, τετευμένα K κατασκευασμένα K $V^{W}V^{O}$ P

φάσγανα κεύθειν	ξίφη κρύπτειν
Ἀργυρέοις κολεοῖσι, τὰ μὴ πολέμοισιν ὄνειαρ.	ἀργυραῖς θήκαις, ἅπερ μὴ τοῖς πολέμοις ὠφελεῖ.
Τοῖος γὰρ βροτός ἐστιν, ὅτ᾽ ἔκτοθεν μοῦνον ἀερθῇ.	Τοιοῦτός ἐστιν ἄνθρωπος, ὅταν τοῖς ἔξωθεν μόνον ἐπαρθῇ καὶ κουφισθῇ.

1 ξίφει V[E] **4** πολέμοις] *scripsi*, πολεμίοις K V PM **5** ὀφελεῖ K **6** Τοιοῦτός ἐστιν] τοιοῦτος τις ἐστιν M **8** μόνον] *om.* V PM

Στοιχεῖον Λ

Τίτλος α′ Περὶ λόγου καὶ τῆς ἀπ’ αὐτοῦ δυνάμεως.

II^{1}1357 / K cap. Λ 1, 1

Τῶν Παροιμιῶν·

Κηρία μέλιτος λόγοι καλοί,
γλυκασία δὲ αὐτῶν ἴασις ψυχῆς.

II^{1}1358 / K cap. Λ 1, 2

Τῶν αὐτῶν·

Τιμᾶν χρὴ λόγους ἐνδόξους.

II^{1}1359 / K cap. Λ 1, 3

Τῶν αὐτῶν·

Εἰσὶ λόγοι πολλοὶ πληθύνοντες ματαιότητα.

---

5 – 6 II^{1}1357 Prov. 16, 24$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 83) **9 II^{1}1358** Prov. 25, 27^{2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 127) **12 II^{1}1359** Prov., re vera Eccle. 6, 11^{1} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 159)

---

1 Stoicheion K^{txt} (192r16) K^{pin} **2 Titlos** K (192r16–17) **4 – 6 II^{1}1357** K cap. Λ 1, 1 (192r[17]18–19) **8 – 9 II^{1}1358** K cap. Λ 1, 2 (192r[19]20) **11 – 12 II^{1}1359** K cap. Λ 1, 3 (192r[20]21)

II¹1360 / K cap. Λ 1, 4

Τῶν αὐτῶν·

Φοβερὸς λόγος ταράσσει καρδίαν ἀνδρὸς δικαίου.

II¹1361 / K cap. Λ 1, 5

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Λόγος λυπηρὸς ἐγείρει ὀργάς.

II¹1362 / K cap. Λ 1, 6

Τοῦ αὐτοῦ·

Λόγοι σοφῶν ὡς τὰ βούκεντρα
καὶ ὡς ἧλοι πεπυρωμένοι.

II¹1363 / K cap. Λ 1, 7

Τοῦ αὐτοῦ·

Πάντες οἱ λόγοι ἔγκοποι.

---

3 II¹1360 Prov. 12, 25¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 64) **6 II¹1361** Eccle., re vera Prov. 15, 1³ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 74) **9 – 10 II¹1362** Eccle. 12, 11¹⁻² (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 174) **13 II¹1363** Eccle. 1, 8¹ (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 147)

---

2 – 3 II¹1360 K cap. Λ 1, 4 (192r[21]22); Lᶜ cap. A 27, 4 **5 – 6 II¹1361** K cap. Λ 1, 5 (192r[22]23); Lᶜ cap. A 27, 6 **8 – 10 II¹1362** K cap. Λ 1, 6 (192r[23]24) **12 – 13 II¹1363** K cap. Λ 1, 7 (192r[24]192v1)

II¹1360 (a) K (b) *s. a.* Lᶜ **II¹1361** (a) K (b) *s. a.* Lᶜ

---

3 ταράσσει] *post* καρδίαν *transpos.* Lᶜ δικαίου] *om.* K **6** ὀργήν K

II^{1}1364 / K cap. Λ 1, 8

Τοῦ αὐτοῦ·

Λόγοι σοφῶν ἐν ἀναπαύσει εἰσακούονται
ὑπὲρ κραυγὴν ἐξουσιαζόντων ἐν ἀφροσύνῃ.

II^{1}1365 / K cap. Λ 1, 9

Τοῦ Σιράχ·

Κρείσσων λόγος ἢ δόσις·
οὐκ ἰδοὺ λόγος ὑπὲρ δόματα ἀγαθόν;
Καὶ ἀμφότερα παρὰ ἀνδρὶ κεχαριτωμένῳ.

II^{1}1366 / K cap. Λ 1, 10

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἔστι λέξις ἀντιπεριβεβλημένη θανάτῳ.

II^{1}1367 / K cap. Λ 1, 11

Τοῦ αὐτοῦ·

Γεώργιον ξύλου ἐκφαίνει ὁ καρπὸς αὐτοῦ,
οὕτως λόγος ἐνθυμήματος καρδίαν ἀνθρώπου.

---

3 – 4 II^{1}1364 Eccle. 9, 17$^{1–2}$ (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 168) **7 – 9 II^{1}1365** Sir. 18, 16^2–17^2 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 95–96) **12 II^{1}1366** Sir. 23, 12^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 110) **15 – 16 II^{1}1367** Sir. 27, 6$^{1–2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 118)

---

2 – 4 II^{1}1364 K cap. Λ 1, 8 (192v[1]2–3); L^c cap. Α 27, 12 **6 – 9 II^{1}1365** K cap. Λ 1, 9 (192v[3]4–6) **11 – 12 II^{1}1366** K cap. Λ 1, 10 (192v[6]7); L^c cap. Α 27, 11 **14 – 16 II^{1}1367** K cap. Λ 1, 11 (192v[7]8–9); L^c cap. Α 27, 20

II^{1}1364 (a) K (b) *s. a.* L^c **II^{1}1366** (a) K (b) *s. a.* L^c **II^{1}1367** (a) K (b) *s. a.* L^c

---

3 ἀκουσθήσονται L^c **8** δόμα *LXX* ἀγαθόν] *correxi (LXX)*, ἀγαθῶν K **9** ἀφότερα K$^{a. c.}$ **12** ἀντιπεριβεβλημένη] *sic* K L^c *(cf. etiam* *II^{2}1546 / T cap. E 46, 6*)*, ἀντιπαραβεβλημένη *LXX (cf. autem app. crit.)* θάνατον K

II^{1}1368 / K cap. Λ 1, 12

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἀρχὴ παντὸς ἔργου λόγος ἀγαθὸς ἡγείσθω.

II^{1}1369 / K cap. Λ 1, 13

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ ρκϛʹ·

Λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν λόγον περὶ αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως· ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου κατακριθήσῃ.

II^{1}1370 / K cap. Λ 1, 14

Ἐκ τῆς Ἰακώβου ἐπιστολῆς·

Εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ, δυνάμενος χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτοῦ.

II^{1}1371 / K cap. Λ 1, 15

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ εἰς τὸ *Πρόσεχε σεαυτῷ*·

Τοῦ λόγου τὴν χρῆσιν δέδωκεν ἡμῖν ὁ κτίσας ἡμᾶς θεός, ἵνα τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν ἀλλήλοις ἀποκαλύπτωμεν, καὶ διὰ τὸ κοινω-

---

6 – 8 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 40.1./47.1. (ed. Ihm, p. 725)

---

3 II^{1}1368 Sir. 37, 16^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 147–148) **6 – 8 II^{1}1369** Matth. 12, 36–37 **11 – 12 II^{1}1370** Iac. 3, 2 **15 – 758, 14 II^{1}1371** BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia in illud:* Attende tibi ipsi *(Deut. 15, 9)*, 1 (ed. Rudberg, p. 23, 1–14)

---

2 – 3 II^{1}1368 K cap. Λ 1, 12 (192v[9]10) **5 – 8 II^{1}1369** K cap. Λ 1, 13 (192v [10, mg]11–14); L^{c} cap. A 27, 21 **10 – 12 II^{1}1370** K cap. Λ 1, 14 (192v[14]15–16) **14 – 758, 14 II^{1}1371** K cap. Λ 1, 15 (192v[17]18–193r14)

II^{1}1369 (a) K (b) *s. a.* L^{c}

---

6 – 7 Λέγω – κρίσεως] *om.* L^{c} **7** ἀποδώσουσιν] *scripsi (NT)*, ἀποδώσωσιν K γὰρ] *om.* L^{c}

νικὸν τῆς φύσεως ἕκαστος τῷ πλησίον μεταδιδῶμεν, ὥσπερ ἔκ τινων ταμιείων, τῶν κρυπτῶν τῆς καρδίας προσφέροντες τὰ βουλεύματα. Εἰ μὲν γὰρ γυμνῇ τῇ ψυχῇ ζῶμεν, εὐθὺς ἂν ἀπὸ τῶν νοημάτων ἀλλήλοις συνεγινόμεθα· ἐπειδὴ δὲ ὑπὸ παραπετάσματι, τῇ σαρκί, καλυπτομένη ἡμῶν ἡ ψυχὴ τὰς ἐννοίας ἐργάζεται, ῥημάτων δεῖται καὶ ὀνομάτων πρὸς τὸ δημοσιεύειν τὰ ἐν τῷ βάθει κείμενα. Ἐπειδὰν οὖν ποτε λάβηται φωνῆς σημαντικῆς ἡ ἔννοια ἡμῶν, ὥσπερ πορθμ<ε>ίῳ τινί, τῷ λόγῳ ἡμῶν ἐποχουμένη, διαπεράσασα τὸν ἀέρα, ἐκ τοῦ φθεγγομένου μεταβαίνει πρὸς τὸν ἀκούοντα· κἂν μὲν εὕρῃ βαθεῖαν γαλήνην καὶ ἡσυχίαν, ὥσπερ λιμέσιν εὐδίοις καὶ ἀχειμάστοις, ταῖς ἀκοαῖς τῶν μανθανόντων ὁ λόγος ἐγκαθορμίζεται· ἐὰν δὲ οἷόν τις ζάλη τραχεῖα ὁ παρὰ τῶν ἀκουόντων θόρυβος ἀντιπνεύσῃ, ἐν μέσῳ τοῦ ἀέρος διαλυθεὶς ἐναυάγησεν.

II^{1}1372 / K cap. Λ 1, 16

Ἐκ τοῦ λόγου τῆς Ἑξαημέρου γ′·

Ἑκάστῳ ἀνθρώπῳ πρότερον ἀπὸ τῶν νοημάτων τύπος ἐγγίνεται τῇ νοήσει· ἔπειτα, μετὰ τὸ φαντασιωθῆναι, ἀπὸ τῶν ὑποκειμένων τὰς οἰκείας καὶ προσφυεῖς ἑκάστου σημασίας ἐκλεγόμενος ἐξαγγέλλει· εἶτα τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν φωνητικῶν ὀργάνων παραδιδοὺς τὰ νοηθέντα, οὕτω διὰ τῆς τοῦ ἀέρος τυπώσεως κατὰ τὴν ἔναρθρον τῆς φωνῆς κίνησιν τὸ ἐν τῷ κρυπτῷ νόημα σαφηνίζει.

---

17 – 22 II^{1}1372 Basilius Caesariensis, *Homiliae in Hexaemeron*, III, 2 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 39, 23 – 40, 5)

---

16 – 22 II^{1}1372 K cap. Λ 1, 16 (193r[14]15–23)

---

1 μεταδιδῶμεν] *scripsi (ed.)*, μεταδίδωμεν K **2** προσφέροντες] προφέροντες *ed.* **4** συνεγινόμεθα] *correxi (ed.)*, συνεγενώμεθα K **6** ὀνομάτων] *correxi (ed.)*, νοημάτων K **8** πορθμείῳ] *scripsi (ed.)*, πορθμίωι K **12** ζάλη τραχεῖα] ζάλητι τραχείαι K$^{p. c.}$ **17** πρότερον] ὁπότερον K$^{a. c. \text{ ut videtur}}$ **20** παραδιδοὺς] παραδοὺς II^{1}1217 / K cap. K 1, 18 *(et ed.)* **22** τὸ] τῷ K$^{a. c.}$

II^{1}1373 / K cap. Λ 1, 17

Ἐκ τῆς νγʹ ἐπιστολῆς·

Οὐδεὶς τῷ ὄντι γραφεὺς χαρακτῆρα σώματος οὕτως ἀκριβῶς ἐκλαμβάνει, ὡς λόγος ἐξεικονίσαι τῆς ψυχῆς τὰ ἀπόρρητα δύναται.

II^{1}1374 / K cap. Λ 1, 18

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ πρὸς τὸν ἄρχοντα καὶ τοὺς πολιτευομένους·

Ὅπέρ ἐστιν ἐν σώματι τροφή, τοῦτο ἐν ψυχῇ λόγος.

II^{1}1375 / K cap. Λ 1, 19

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ <***> σχεδιασθέντος·

Σιτίοις μὲν σῶμα, λόγῳ δὲ ψυχὴ τρέφεται.

---

10 cf. Greg. Naz., *De dogmate et constitutione episcoporum (Orat. 20)*, titulus (ed. Mossay/Lafontaine, p. 56 cum app. crit.)

---

3 – 4 II^{1}1373 Basilius Caesariensis, *Epistulae*, CLXIII, 1–4 (ed. Courtonne, II, p. 96) **8 II^{1}1374** Gregorius Nazianzenus, *Ad praefectum et cives Nazianzenos (Orat. 17)*, 1 (PG 35, 965, 11–12) **11 II^{1}1375** Gregorius Nazianzenus, re vera *De theologia II (Orat. 28)*, 22, 15–16 (ed. Gallay/Jourjon, p. 146)

---

2 – 4 II^{1}1373 K cap. Λ 1, 17 (193r[23]24–193v2) **6 – 8 II^{1}1374** K cap. Λ 1, 18 (193v[2–3]4) **10 – 11 II^{1}1375** K cap. Λ 1, 19 (193v[5]6)

II^{1}1375 *ante* σχεδιασθέντος *legendum videtur* περὶ δόγματος καὶ καταστάσεως ἐπισκόπων

---

3 χαρακτῆρα σώματος] *correxi (ed.)*, χαρακτὴρ ἀσώματος K

II[1]1376 / K cap. Λ 1, 20

Ἐκ τοῦ α′ στηλιτευτικοῦ·

Ἡ τοῦ λόγου δύναμις τοῖς μὲν ἐπιεικέσιν ἀρετῆς ὅπλον, τοῖς δὲ μοχθηροτέροις κέντρον κακίας γίνεται.

II[1]1377 / K cap. Λ 1, 21

Ἐκ τῶν μονοστίχων Γνωμῶν·

Λύχνος βίου σοι παντὸς ἡγείσθω λόγος.

II[1]1378 / K cap. Λ 1, 22

Ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἅγιον Κυπριανόν·

Οὐ μικρὸν δύναται λόγος εἰς ἀνδρείας προσθήκην τοῖς ἀποδυομένοις πρὸς τὸ τῆς ἀρετῆς στάδιον.

II[1]1379 / K cap. Λ 1, 23

Ἐκ τοῦ περὶ εὐταξίας·

Φύσει μὲν ἅπας λόγος σαθρὸς καὶ εὐκίνητος καὶ διὰ τὸν ἀντιμαχόμενον λόγον ἐλευθερίαν οὐκ ἔχων.

---

3 – 4 II[1]1376 Gregorius Nazianzenus, *Contra Iulianum imperatorem I (Orat. 4)*, 30, 2–4 (ed. Bernardi, p. 124–126) **7 II[1]1377** Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,30 *(Versus iambici acrostichi)*, 11 (PG 37, 909, 10) **10 – 11 II[1]1378** Gregorius Nazianzenus, *In laudem Cypriani (Orat. 24)*, 14, 23–25 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 72) **14 – 15 II[1]1379** Gregorius Nazianzenus, *De moderatione in disputando (Orat. 32)*, 14, 14–16 (ed. Moreschini, p. 114)

---

2 – 4 II[1]1376 K cap. Λ 1, 20 (193v[7]8–10) **6 – 7 II[1]1377** K cap. Λ 1, 21 (193v[10]11) **9 – 11 II[1]1378** K cap. Λ 1, 22 (193v[11–12]13–15) **13 – 15 II[1]1379** K cap. Λ 1, 23 (193v[15]16–18)

II[1]1377 Γνωμῶν] *scripsi*, γνώμων K

II[1]1380 / K cap. Λ 1, 24

Ἐκ τοῦ παρὰ Νικοβούλου πρὸς τὸν υἱὸν κεφαλαίου, τῶν Ἐπῶν·

Τέκνον ἐμόν,	Ὦ τέκνον ἐμόν,
μύθους ποθέων,	λόγους φιλῶν,
ποθέεις τὰ φέριστα,	φιλεῖς τὰ βέλτιστα,
Ἀλλ᾽ ἔμπης	ἀλλ᾽ ὅμως
τίω γε λόγων	τιμῶ τῶν λόγων
κλέος ἔξοχον	τὴν δόξαν πλέον καὶ
ἄλλων.	ἐξαιρέτως τῶν ἄλλων.
Μῦθοι γὰρ βιότοιο	Οἱ λόγοι γὰρ τοῦ βίου
θεμείλιον,	θεμέλιος,
οἵ μ᾽ ἀπὸ θηρίων	οἵτινές με ἀπὸ τῶν θηρίων
ἔσχισαν,	ἐμέρισαν,
Καὶ θεὸν ὑμνείω	καὶ τὸν θεὸν ὑμνῶ
μεγακυδέα,	μεγαλόδοξον,
οἷσιν ἀείρω	ἐν οἷς μεγαλύνω καὶ ὑψῶ
Τῆς φαενῆς	[καὶ] τῆς λαμπρᾶς
ἀρετῆς ὑψοῦ	ἀρετῆς εἰς ὕψος
κλέος, οἷσι	τὴν δόξαν, οἷστισιν
δαμάζω	ὑποτάσσω
Τῆ<ς> στυγερῆς	τῆς μισητῆς
κακίης πικρὸν	κακίας τὴν πικρὰν
σθένος.	δύναμιν.
Μῦθοι καὶ ζώοντι	Οἱ λόγοι τῷ ζῶντι

3 – 5 II[1]1380 Τέκνον – φέριστα] GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, II,2,5 *(Nicobuli patris ad filium)*, 1 (ed. Moroni, p. 174) **6 – 23** Ἀλλ᾽ – σθένος] IBID., 164–169 (p. 184) **24 – 762, 6** Μῦθοι – ὅμοιον] IBID., 178–179 (p. 186)

2 – 763, 5 II[1]1380 K cap. Λ 1, 24 (193v[18–19]19–194v24)

4 μύθους] *correxi (ed.)*, μύθον K **7** τίω] *scripsi (ed.)*, τία K **11** θεμείλιον] *scripsi (ed.)*, θεμιέλιον K θεμέλιος] *scripsi*, θεμιέλιος K **12** θηρίων[1]] θηρῶν *ed.* **14** τὸν] *s. l.* K **15** μεγακυδέα] *correxi (ed.)*, μετακύδεα K **17** καὶ] *seclusi* **18** ὑψοῦ] *scripsi (ed.)*, ὕψου K **21** Τῆς στυγερῆς] *scripsi*, τῆστυγερῆς K

μόνῳ βίος	μόνῳ βίος
οὐκ ἐπιδεής,	ἀνενδεής,
Καὶ λαμπρὸν	καὶ τῷ λαμπρῶς
πνείοντι	ζῶντι
μέγα στέφος,	μέγα στέμμα
οὐδὲν ὅμοιον <***>.	καὶ ἀσύγκριτον.
Μῦθοι καὶ παθέεσσιν	Οἱ λόγοι καὶ τοῖς πάθεσιν
ἄκος μέγα·	θεραπεία μεγάλη·
τοῖσι δαμάζω	οἷστισι ὑποτάσσω
Θυμὸν ὑπερζείοντα,	ὀργὴν ὑπερζέουσαν,
νόου νέφος·	λογισμοῦ σκότωσιν·
οἷσιν ἀνίας	οἷστισι τὰς λύπας
Εὐνάζω,	καταπραΰνω,
καὶ μέτρον	καὶ μέτρον
ἐϋφροσύνῃσ<ι>	τῇ εὐφροσύνῃ
τίθημι.	τίθημι.
Μῦθος καὶ βασιλῆας	Λόγος καὶ τοὺς βασιλεῖς
ἄγει, καὶ δῆμον	πείθει, καὶ τὸν δῆμον
ἐφέλκει·	προτρέπεται·
Ἔν τ᾽ ἀγορῇσι	ἐν ταῖς ἀγοραῖς
τέθηλε,	θάλλει καὶ λάμπει,
καὶ ἐν θαλίῃσιν	καὶ ἐν εὐωχίαις
ἀνάσσει·	βασιλεύει·
Καὶ μόθον αἰχμάζει,	καὶ τὴν μάχην καταπολεμεῖ,
πρηΰν δέ τε φῶτα	πραΰν δὲ τὸν ἄνδρα
τίθησιν,	τίθησιν,
Μαλθάσσων ἁπαλοῖσι	τιθασσεύων τοῖς ἁπαλοῖς

7 – 16 Μῦθοι – τίθημι[1]] GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, II,2,5 *(Nicobuli patris ad filium)*, 182–184 (ed. Moroni, p. 186) **17 – 763, 2** Μῦθος – λόγοισι] IBID., 188–191 (p. 186)

2 ἐπιδεής] ἐπιδευής *ed.* **6** *post* ὅμοιον *quaedam excidisse videntur* (ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν ἅμ᾽ ἠοῖ κειρομένοισι, / θνήσκουσιν δ᾽ ἄρ᾽ ἔπειτα πρὸ ἤματος ὀλλυμένοιο *ed.), in paraphrasi autem nihil deesse videtur* **15** ἐϋφροσύνῃσι] *correxi (ed.)*, εὐφροσύνης K **24** αἰχμάζει] *correxi (ed.)*, ἐκμάζει K

καὶ αἱμυλίοισι λόγοισι.	καὶ κολακευτικοῖς λόγοις.
Μῦθός τε γὰρ βροτοῖς αἰδοῖϊον ἄνδρα τίθησιν.	Ὁ λόγος γὰρ τοῖς ἀνθρώποις αἰδέσιμον τὸν ἄνδρα ποιεῖ.

II[1]1381 / K cap. Λ 1, 25

Τοῦ θαυματοποιοῦ ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς Ὠριγένην προσφωνητικοῦ·

Δεινόν τε καὶ εὔστροφον χρῆμα λόγος ἀνθρώπων, ποικίλος τε τοῖς σοφίσμασιν καὶ ὀξύς, εἰσδραμὼν εἰς τὰς ἀκοάς, τυπῶσαί τε τὸν νοῦν καὶ προθέσθαι, καὶ ἀναπείσας τοὺς ἅπαξ ἁρπαχθέντας, ὡς ἀληθῶς ἀγαπᾶσθαι καὶ μένειν ἔνδον, κἂν ψευδὴς κἂν ἀπατηλὸς ᾖ, ὥσπέρ τις γόης κρατῶν, ὑπέρμαχον ἔχων αὐτὸν τὸν ἠπατημένον.

II[1]1382 / K cap. Λ 1, 26

Φίλωνος, ἐκ τοῦ περὶ γεωργίας·

Τὸν κατὰ φιλοσοφίαν λόγον, τρίδυμον ὄντα, τοὺς παλαιοὺς ἀγρῷ φασὶν ἀπεικάσαι, τὸ μὲν φυσικὸν αὐτοῦ δένδροις καὶ φύλλοις παραβάλλοντας, τὸ δὲ ἠθικὸν καρποῖς, τὸ δὲ λογικὸν φραγμῷ καὶ περιβόλῳ.

---

17 – 20 cf. Chrysipp. Stoic., *Fragmenta logica et physica*, SVF II, 39 (ed. Arnim, p. 16, 10–14)

---

3 – 5 Μῦθός – τίθησιν] Ibid., 207 (p. 188) **9 – 14 II[1]1381** Gregorius Thaumaturgus, *In Origenem oratio panegyrica*, XIII, 29–35 (155) (ed. Crouzel, p. 160) **17 – 20 II[1]1382** Philo Iudaeus, *De agricultura*, 14 (ed. Wendland, p. 97, 24 – 98, 3)

---

7 – 14 II[1]1381 K cap. Λ 1, 25 (195r[1]2–8) **16 – 20 II[1]1382** K cap. Λ 1, 26 (195r [8]9–13)

---

17 κατὰ φιλοσοφίαν] *correxi (ed.)*, καταφιλοσοφίας K **18** τὸ] *correxi (ed.)*, τὸν K **19** παραβάλλοντας] *correxi (ed.)*, παραβαλόντες K

II[1]1383 / K cap. Λ 1, 27

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ κατὰ Φλάκκον·

Λόγος πηγὴ φρονήσεως.

---

3 cf. Phil. Iud., *De specialibus legibus*, I, 277 (ed. Cohn, p. 67, 7)

---

3 II[1]1383 Philo Iudaeus, *In Flaccum*, locus non repertus (deest apud Royse)

---

2 – 3 II[1]1383 K cap. Λ 1, 27 (193r[13]14)

Τίτλος β′ Περὶ λοιδορίας. *II^2 / R cap. Λ 1

β′ Περὶ λοιδορίας.

α′ Περὶ λοιδορίας.

II^{1}1384 / K cap. Λ 2, 1

Τῆς Ἐξόδου·

Ἐλοιδορεῖτο ὁ λαὸς πρὸς Μωϋσῆν, καὶ ἔλεγον· Δὸς ἡμῖν ὕδωρ, ἵνα πίωμεν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μωϋσῆς· Τί λοιδορεῖσθέ μοι, καὶ τί πειράζετε κύριον; Ἐδίψησεν δὲ ὁ λαὸς ὕδατι, καὶ ἐγόγγυζεν ἐκεῖ ὁ λαὸς ἐπὶ Μωϋσῆν, λέγων· Ἱνατί τοῦτο ἀνεβίβασας ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου, ἀποκτεῖναι ἡμᾶς καὶ τὰ κτήνη ἡμῶν τῇ δίψῃ;

II^{1}1385 / K cap. Λ 2, 2

Ἀπὸ τῶν Ἀριθμῶν·

Οὐκ ἦν ὕδωρ ἐν τῇ συναγωγῇ, καὶ συνηθροίσθησαν ἐπὶ Μωϋσῆν καὶ Ἀαρών. Καὶ ἐλοιδορεῖτο ὁ λαὸς πρὸς Μωϋσῆν, λέγοντες· Ὤφελον ἀπολώμεθα ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ἔναντι κυρίου· καὶ ἱνατί ἀνήγαγες τὴν συναγωγὴν κυρίου εἰς τὴν ἔρημον ταύτην, ἀποκτεῖναι ἡμᾶς καὶ τὰ κτήνη ἡμῶν;

---

6 – 10 II^{1}1384 Ex. 17, 2–3 **13 – 17 II^{1}1385** Num. 20, 2–4

---

1 Titlos (a) K (195r14) **2 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **3 Titlos (c)** PML$^{b\ pin}$; *deest in* L$^{b\ txt}$ **5 – 10 II^{1}1384** K cap. Λ 2, 1 (195r[14]15–21); *deest in* V H^I PML^b **12 – 17 II^{1}1385** K cap. Λ 2, 2 (195r[21]22–195v3); *deest in* V H^I PML^b

---

2 Titlos (b) β′] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ (β′ *secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$

---

7 Τί] *correxi (LXX),* ὅτι K τί] ὅτι K$^{a.\ c.}$ **9** ἀνεβίβασας] *correxi (LXX),* ἀναβίβασας K

***II^{2}1863 / R cap. Λ 1, 4**

II^{1}1386 / K cap. Λ 2, 3

Τῶν Παροιμιῶν·

Οἱ ἐκφέροντες λοιδορίας ἀφρονέστατοί εἰσιν.

***II^{2}1864 / R cap. Λ 1, 5**

II^{1}1387 / K cap. Λ 2, 4

Τῶν αὐτῶν·

Δόξα ἀνδρὸς ἀποστρέφεσθαι λοιδορίας,
πᾶς δὲ ἄφρων τοιούτοις συμπλέκεται.

II^{1}1388 / K cap. Λ 2, 5

Τῶν αὐτῶν·

Κρεῖττον οἰκεῖν ἐπὶ γωνίας δώματος
ἢ μετὰ γυναικὸς λοιδόρου ἐν οἰκίᾳ κοινῇ.

---

3 II^{1}1386 Prov. 10, 18^2 (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 53) **6 – 7 II^{1}1387** Prov. 20, 3$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 96–97) **10 – 11 II^{1}1388** Prov. 25, 24$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 126)

---

2 – 3 II^{1}1386 K cap. Λ 2, 3 (195v[3]4); V cap. Λ 2, 1; PM cap. Λ 1, 1; *deest in* H^I L^b; PG 96, 93, 38–39 **5 – 7 II^{1}1387** K cap. Λ 2, 4 (195v[4]5–6); V cap. Λ 2, 2; PM cap. Λ 1, 2; *deest in* H^I L^b; PG 96, 93, 39–40 **9 – 11 II^{1}1388** K cap. Λ 2, 5 (195v[6]7–8); V cap. Λ 2, 3; PM cap. Λ 1, 3; *deest in* H^I L^b; PG 96, 93, 40–42

II^{1}1386 Τῶν] *om.* V PM **II^{1}1387** (a) K P (b) Τοῦ αὐτοῦ M (c) *s. a.* V **II^{1}1388** (a) K V^W (b) *s. a.* V^{E}V^O P (c) *s. d.* M

---

3 ἀφρονέστατοί εἰσιν] ἀφρονέστατοι K **6** δόξαν V^O ἀποστρέφεσθε V^{E}V^O **7** ἄφρον K τοιοῦτος P ἐμπλέκεται *(*εμ- P*)* V P **10** κρεῖσσον M γονείας V^{E}V^O δόματος K V^{E}V^O M

II¹1389 / K cap. Λ 2, 6

***II²1865 / R cap. Λ 1, 6**

Τῶν αὐτῶν·

Ἐσχάρα ἄνθραξι καὶ ξύλα πυρί,
ἀνὴρ δὲ λοίδορος εἰς ταραχὴν μάχης.

II¹1390 / K cap. Λ 2, 7

***II²1866 / R cap. Λ 1, 7**

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Πρὸ πυρὸς ἀτμὶς καμίνου καὶ καπνός·
οὕτως πρὸ αἱμάτων λοιδορίαι.

<II¹suppl. 335 / V cap. Λ 2, 5>

***II²1867 / R cap. Λ 1, 8**

II¹1391 / K cap. Λ 2, 8

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τῶν κανονικῶν διατάξεων·

Λοιδορία ἐστὶ πᾶν ῥῆμα ἐκ διαθέσεως τοῦ ἀτιμάσαι λεγόμενον, κἂν ἀγαθὸν ᾖ μὴ ὑβριστικὸν εἶναι δοκῇ.

---

7 – 8 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 69.6./40.6. (ed. Ihm, p. 1012) **9 II¹suppl. 335** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 4 II¹1389 Prov. 26, 21^{1-2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 129) **7 – 8 II¹1390** Sir. 22, 24^{1-2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 108) **12 – 13 II¹1391** BASILIUS CAESARIENSIS, *Asceticon magnum sive Quaestiones (regulae brevius tractatae)*, XXIV (PG 31, 1100, 18–20)

---

2 – 4 II¹1389 K cap. Λ 2, 6 (195v[8]9–10); *deest in* V H^{I} PML^{b} **6 – 8 II¹1390** K cap. Λ 2, 7 (195v[10]11–12); V cap. Λ 2, 4; PM cap. Λ 1, 4; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 93, 43–44 **11 – 13 II¹1391** K cap. Λ 2, 8 (195v[12]13–15); *deest in* V H^{I} PML^{b}

II¹1390 (a) K P (b) Σιράχ V M σιραχ V^{W}

---

7 καὶ καπνός] *om.* K καὶ] *om.* M **8** λοιδωρίν P **13** ᾖ] *scripsi*, εἰ K, *deest in ed. (sed. cf. Bas. Caes., Asceticon magnum sive Quaestiones [regulae brevius tractatae], XXIII [PG 31, 1100, 3])* δοκῇ] *scripsi*, δοκεῖ K

II^{1}1392 / K cap. Λ 2, 9

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τῶν περὶ ἱερέων·

Οὐκ ἔστι λοιδορούμενον καὶ καταδικαζόμενον εἰκῇ μὴ ταράττεσθαι καὶ πάσχειν πρὸς τὴν ἀλογίαν.

*II^{2}1871 / R cap. Λ 1, 12

II^{1}1393 / K cap. Λ 2, 10

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς κδʹ ὁμιλίας τοῦ κατὰ Ματθαῖον·

Κἂν τις βούληται κακηγορεῖν, μὴ τὸ κακῶς ἀκούειν ἀλγῶμεν, ἀλλὰ τὸ δικαίως ἀκούειν κακῶς. Ἂν μὲν γὰρ ἐν πονηρίᾳ ζῶμεν, κἂν μηδεὶς ὁ κακηγορῶν ᾖ, πάντων ἐσμὲν ἀθλιώτεροι· ἂν δὲ ἀρετῆς ἐπιμελώμεθα, κἂν ἡ οἰκουμένη λέγῃ κακῶς, τότε μᾶλλον ἐσόμεθα ζηλωτότεροι.

3–4 II^{1}1392 Iohannes Chrysostomus, *De sacerdotio*, III, 14, 53–55 (ed. Malingrey, p. 222) **7–11 II^{1}1393** Iohannes Chrysostomus, *In Matthaeum*, XV, 8 (PG 57, 234, 15–21)

2–4 II^{1}1392 K cap. Λ 2, 9 (195v[15]16–17); *deest in* V H^I PML^b **6–11 II^{1}1393** K cap. Λ 2, 10 (195v[17–18]19–24); V cap. Λ 2, 6; PM cap. Λ 1, 6; *deest in* H^I L^b; PG 96, 93, 49 – 96, 4

II^{1}1392 ἱερέων] *sic* K$^{p.\,c.}$, ἱερῶν K$^{a.\,c.}$ **II^{1}1393** (a) K κδʹ] *sic* K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου, εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον PM χρυσοστομου M, χρυσοτόμου P εἰς τὸ] εκ τοῦ *(sic)* M (c) Τοῦ Χρυσοστόμου V

3–4 ταράττεσθαι] *correxi (ed.)*, ταράγεσθε K **7** κἄν τι V^W, καν τί P, κἀν ὅτι M βούλεται V^{E}V^O PM κατηγορεῖν V, *add.* ἡμᾶς K ἀλγῶμεν] *om.* V PM **8** κακῶς] *om.* V^{E}V^O ἐν] *om.* V$^{W\ a.\,c.\ s.\,l.}$ **9** ὁ] *om.* V^{E}V^O κακηγορῶν] κατηγορῶν K V^{W}V^O ᾖ] ἢ V^W, εἶ P, καὶ V$^{E\ a.\,c.\ ut\ videtur}$, *om.* K M ἂν] ἐὰν M **10** ἐπιμελόμεθα V^{E}V^O λέγει V PM **10–11** ἐσώμεθα K V$^{W\ a.\,c.}$, ἐσμὲν PM **11** ζηλοτότεροι K, ζηλοτώτεροι V^W, ζηλωτοτεροι P$^{p.\,c.}$, ζηλώτεροι *(*-λω- P$^{a.\,c.}$*)* P$^{a.\,c.}$ M

II^{1}1394 / K cap. Λ 2, 11

Φίλωνος, ἐκ τοῦ περὶ γεωργίας·

Τῶν πάλαι τις κληθεὶς ἐπὶ λοιδορίας ἅμιλλαν, οὐκ ἂν εἰς τοιοῦτον ἀγῶνα ἔφη παρελθεῖν, ἐν ᾧ χείρων ὁ νικῶν ἐστι τοῦ ἡττωμένου.

II^{1}1395 / K cap. Λ 2, 12

***II^{2}1872 / R cap. Λ 1, 13**

Ἰωάννου τοῦ χρυσοστόμου·

Εἰ οἱ παραδεχόμενοι ἀκοὴν ματαίαν οὐκ ἂν τύχοιεν συγγνώμης, οἱ διαβάλλοντες καὶ λοιδοροῦντες ποίαν ἕξουσιν ἀπολογίαν;

<II^{1}suppl. 336–338 / V cap. Λ 2, 8–10>

***II^{2}1873–1875 / R cap. Λ 1, 14–16**

---

7 – 8 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 10.14./14. (ed. Ihm, p. 245)
9 II^{1}suppl. 336–338 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 4 II^{1}1394 Philo Iudaeus, *De agricultura*, 110 (ed. Wendland, p. 117, 7–9)
7 – 8 II^{1}1395 Iohannes Chrysostomus, *De decem millium talentorum debitore*, 4 (PG 51, 23, 53–56)

---

2 – 4 II^{1}1394 K cap. Λ 2, 11 (195v[24–195br1]195br2–4); *deest in* V H^{I} PML^{b}
6 – 8 II^{1}1395 K cap. Λ 2, 12 (195br[4]5–7); V cap. Λ 2, 7; PM cap. Λ 1, 7; E cap. 159, 100; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 96, 5–7

II^{1}1395 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ PM (c) *s. a.* V (d) Χρυσοστόμου E

*II^2 / R cap. Λ 3

Τίτλος γʹ Περὶ λιμοῦ καὶ τοῦ σῖτον ἐν ἀνάγκῃ μὴ πωλοῦντος, καὶ ὅτι ἡ τοῦ λιμοῦ ἀνάγκη πολλὰ ἄθεσμα ποιεῖ.

γʹ Περὶ λιμοῦ καὶ τοῦ σῖτον ἐν ἀνάγκῃ μὴ πωλοῦντος, καὶ ὅτι ἡ τοῦ λιμοῦ ἀνάγκη πολλὰ ἄθεσμα ποιεῖ.

βʹ Περὶ λιμοῦ καὶ τῆς ἐκ τούτου ἀνάγκης.

II^{1}1396 / K cap. Λ 3, 1

Γενέσεως·

Σῖτος οὐκ ἦν ἐν πάσῃ τῇ γῇ· ἐνίσχυσε γὰρ ὁ λιμὸς σφόδρα· ἐξέλιπεν δὲ ἡ γῆ Αἰγύπτου καὶ ἡ γῆ Χαναὰν ἀπὸ τοῦ λιμοῦ. Συνήγαγεν δὲ Ἰωσὴφ πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν γῇ Χαναὰν τοῦ σίτου, οὗ ἠγόραζον, καὶ ἐσιτομέτρει Ἰωσὴφ αὐτοῖς.

II^{1}1397 / K cap. Λ 3, 2

Καὶ μετ᾽ ὀλίγα·

Ἐξῆλθε τὸ ἔτος ἐκεῖνο, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ, καὶ εἶπον αὐτῷ· Μήποτε ἐκτριβῶμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου ἡμῶν· εἰ γὰρ ἐκλέλοιπεν τὸ ἀργύριον ἡμῶν καὶ τὰ ὑπάρχοντα καὶ τὰ κτήνη πρὸς σὲ τὸν κύριον ἡμῶν, καὶ οὐχ᾽ ὑπολέλειπται ἡμῖν ἐναν-

---

1 – 2 Περὶ – ποιεῖ] cf. II^1 / K^{pin} Παραπομπαὶ Α 8 et Ε 6

---

8 – 11 II^{1}1396 Gen. 47, 13–14 **14 – 771, 7 II^{1}1397** Gen. 47, 18–20

---

1 – 2 Titlos (a) K (195br7–9) **3 – 4 Titlos (b)** V A$^{\text{I pin}}$; *deest in* H^{I}A$^{\text{I txt}}$ **5 Titlos (c)** PML$^{\text{b pin}}$ (*cf.* *II^2 / R cap. Λ 3 titlos); *deest in* L$^{\text{b txt}}$ **7 – 11 II^{1}1396** K cap. Λ 3, 1 (195br[9]10–15); *deest in* V H^{I} PML^{b} **13 – 771, 7 II^{1}1397** K cap. Λ 3, 2 (195br[15] 15–195bv4); *deest in* V H^{I} PML^{b}

---

1 – 2 Titlos (a) **2** καὶ – ποιεῖ] *om.* K^{pin} ἡ] *s. l.* K^{txt} **3 – 4 Titlos (b)** **3** γʹ] *praem.* τίτλος V$^{\text{W txt}}$ καὶ^1 – πωλοῦντος] καὶ τῆς ἐκ τούτου ἀνάγκης V$^{\text{W txt}}$ A$^{\text{I pin}}$ (*cf.* PML^{b} titlos, *infra, sub* [c]) τοῦ σῖτον] εἰ τὸν V$^{\text{O txt}}$ πωλούντων V$^{\text{E pin}}$ V$^{\text{O pin}}$ **3 – 4** καὶ^2 – ποιεῖ] *om.* V$^{\text{E pin}}$ V$^{\text{O pin}}$ A$^{\text{I pin}}$ **4** ἡ – ποιεῖ] πολλὰ ἄθεσμα τοῦ λιμοῦ V$^{\text{E txt}}$ V$^{\text{O txt}}$ ἄθεσμα] *add.* καὶ ἄτοπα V$^{\text{W txt}}$ **5 Titlos (c)** καὶ – ἀνάγκης] καὶ λοιμοῦ M^{pin} *(cf.* II^{1}1411 / K cap. Λ 3, 16, lemma b*), sed cancellavit*

II^{1}1396 Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως K

τίον τοῦ κυρίου ἡμῶν ἀλλ’ ἢ τὸ ἴδιον σῶμα καὶ ἡ γῆ ἡμῶν. Ἵνα οὖν μὴ ἀποθάνωμεν ἐναντίον τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ ἡ γῆ ἐρημωθῇ, κτῆσαι ἡμᾶς καὶ τὴν γῆν ἡμῶν ἀντὶ ἄρτων, καὶ ἐσόμεθα καὶ ἡμεῖς καὶ ἡ γῆ ἡμῶν παῖδες Φαραώ· δὸς ἡμῖν σπέρμα, ἵνα σπείρωμεν καὶ ζήσωμεν καὶ μὴ ἀποθάνωμεν, καὶ ἡ γῆ ἡμῶν οὐκ ἐρημωθήσεται. Καὶ ἐκτήσατο Ἰωσὴφ πᾶσαν τὴν γῆν τῶν Αἰγυπτίων τῷ Φαραώ· ἐπεκράτησε γὰρ αὐτῶν ὁ λιμός.

II[1]1398 / K cap. Λ 3, 3

Βασιλειῶν γ′·

Εἶπεν Ἠλίας ὁ Θεσβίτης πρὸς Ἀχαάβ· Ζῇ κύριος, ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ ἔσται τὰ ἔτη ταῦτα δρόσος ἢ ὑετός, εἰ μὴ διὰ λόγου στόματός μου. Καὶ ἐγενήθη ῥῆμα κυρίου πρὸς Ἠλίαν· Πορεύου ἐντεῦθεν κατὰ ἀνατολὰς καὶ κρύβηθι ἐν τῷ χειμάρρῳ Χωρὰθ τῷ ἐπὶ προσώπου τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἐκ τοῦ χειμάρρου πίεσαι ὕδωρ, καὶ τοῖς κόραξιν ἐντελοῦμαι τοῦ διατρέφειν σε ἐκεῖ. Καὶ ἐπορεύθη Ἠλίας κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ ἐκάθησεν ἐν τῷ χειμάρρῳ Χωρὰθ τῷ ἐπὶ προσώπου Ἰορδάνου, καὶ οἱ κόρακες ἔφερον αὐτῷ ἄρτους καὶ κρέα τὸ δείλης. Καὶ μετ’ ὀλίγα ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς Ἠλίαν· Ἀνάστηθι καὶ πορεύθητι εἰς Σαρεπτὰ τῆς Σιδῶνος· ἰδοὺ ἐντέλλομαι ἐκεῖ γυναικὶ χήρᾳ τοῦ διατρέφειν σε. Καὶ ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη εἰς Σαρεπτὰ τῆς Σιδῶνος εἰς τὸν πυλῶνα τῆς πόλεως. Καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ γυνὴ χήρα συνέλεξε ξύλα· καὶ ἐβόησεν Ἠλίας ὀπίσω αὐτῆς καὶ εἶπεν· Λάβε δή μοι ὀλίγον ὕδωρ εἰς ἄγγος, καὶ πίομαι. Καὶ ἐβόησε πάλιν ὀπίσω αὐτῆς καὶ εἶπεν· Λήψῃ δή μοι ψωμὸν ἄρτου ἐν τῇ χειρί σου, καὶ φάγομαι. Καὶ εἶπεν· Ζῇ κύριος ὁ θεός, εἰ ἔστιν μοι ἐγκρυφίας, ἀλλ’ ἢ ὅσον δρὰξ ἀλεύρου ἐν τῇ ὑδρίᾳ, καὶ ὀλίγον ἔλαιον ἐν τῷ καμψάκῃ· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ συλλέγω

10 – 18 II[1]1398 Εἶπεν – δείλης] III Reg. 17, 1–6 (Wahl, *3 Könige-Text*, p. 109–110)
18 – 772, 2 Καὶ – ἀποθανούμεθα] Ibid. 17, 8–12 (Wahl, p. 110–111)

9 – 772, 2 II[1]1198 K cap. Λ 3, 3 (195bv[mg]5–196r5); *deest in* V H[I] PML[b]

3 ἐσόμεθα] *scripsi*, ἐσώμεθα K **7** ἐπεκράτησε] *correxi (LXX)*, ἀπεκράτησε K **10** Θεσβίτης] *scripsi (LXX)*, θεσβήτης K **14** πίεσαι] *correxi (LXX)*, πιέσηι K **16** ἐκάθισεν *LXX* **18** δείλης] *scripsi (LXX)*, δήλης K **22** χήρα] *scripsi*, χῆρα K συνέλεξε] *scripsi (LXX)*, συνήλεξε K **25 – 26** ὁ θεός] *om.* K *(s. l. supplev. man. rec.)*

δύο ξυλάρια, καὶ εἰσελεύσομαι καὶ ποιήσω αὐτὸ ἐμαυτῇ καὶ τοῖς τέκνοις μου, καὶ φαγόμεθα καὶ ἀποθανούμεθα.

II^{1}1399 / K cap. Λ 3, 4

<Σχόλιον·>

Καὶ τὰ ἑξῆς κεῖται ἡμῖν εἰς τὸν Περὶ εὐλογίας τίτλον.

***II^{2}1889 / R cap. Λ 3, 1**

II^{1}1400 / K cap. Λ 3, 5

Βασιλειῶν δʹ·

Ἐγένετο λιμὸς ἐν Σαμαρείᾳ, ἕως τοῦ γενέσθαι κεφαλὴν ὄνου ἀργυρίου πεντήκοντα σικλῶν καὶ τέταρτον τοῦ κάβου <κόπρου> περιστερῶν πέντε σικλῶν ἀργυρίου. Καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ διαπορευόμενος ἐπὶ τοῦ τείχους, καὶ γυνὴ ἐβόησε πρὸς αὐτόν, λέγουσα· Σῶσον, κύριε βασιλεῦ. Καὶ εἶπεν αὐτῇ· Μὴ σώσαι σε κύριος, πόθεν σε σώσω; Ἀπὸ τοῦ ἅλωνος ἢ ἀπὸ τοῦ ὑποληνίου; Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς· Τί σοι ἐστί; Καὶ εἶπεν· Ἡ γυνὴ αὕτη

---

5 Περὶ εὐλογίας] cf. I / C cap. E 5, 22

---

5 II^{1}1399 *Scholion* **8 – 773, 6 II^{1}1400** IV Reg. 6, 25–30 (Wahl, *4 Könige-Text*, p. 130–131)

---

4 – 5 II^{1}1399 K cap. Λ 3, 4 (196r5–6); *deest in* V H^{I} PML^{b} **7 – 773, 6 II^{1}1400** K cap. Λ 3, 5 (196r[6]7–21); V cap. Λ 3, 1; PM cap. Λ 2, 1; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 96, 24–39

II^{1}1399 Σχόλιον] *supplevi, s. d.* K **II^{1}1400** δʹ] αʹ V^{W}

---

8 αμαρεία K$^{a.\ c.\ ut\ videtur}$, σαμαρία V^{E}V^{O} M **9** πεντήκοντα] νʹ K V^{W} σίκλων V, σικλων P **9 – 10** καὶ – σικλῶν] *iterav.* V^{O} **9** καὶ] *om.* M τέταρτον] τεταρτον τον P, τετάρτου M τοῦ] *om.* M κάβου] καβ K$^{p.\ ras.}$, *non liquet in* K$^{a.\ ras.}$ κόπρου] *supplevi (LXX), om.* K V PM **10** σίκλων V **11** πορευόμενος M ἐπὶ] διὰ V^{E}V^{O} **12** Σῶσον] σωσον P, σῶσόν με K V$^{W\ p.\ c.}$ *(= LXX)* βασιλεῦ V$^{W\ a.\ c.}$ P, βασιλεύ V$^{W\ p.\ c.}$, βασιλεῦς *(sic)* V^{E}V^{O} αὐτῇ] αὐτῇ ὁ βασιλεὺς *(*-εῦς V^{O}*)* V^{E}V^{O}, ὁ βασιλεὺς αὐτῇ M, *post* αὐτῇ *iterav.* καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς V^{E} *(sed eras.)* σώσαι σε] σῶσαί σε K V$^{W\ p.\ c.}$, σώσει σε P, σώσῃ σε M, σώσαι V^{E}V^{O} **13** κύριος] *praem.* ὁ V^{W} πόθεν σε] πόθεν M τοῦ^{1}] τῆς M, *om.* K ἅλωνος K ὑπολινίου V^{E}V^{O} **14** εἶπεν^{2}] *add.* αὐτῷ V^{W} αὕτη] αὔτη V^{E}, αὐτὴ V^{O}

εἶπεν· Δός μοι τὸν υἱόν σου, καὶ φάγωμεν αὐτὸν σήμερον· καὶ τὸν υἱόν μου φαγόμεθα αὔριον. Καὶ ἕψησα τὸν υἱόν μου, καὶ ἐφάγομεν αὐτόν. Καὶ εἶπον αὐτῇ· Δὸς τὸν υἱόν σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ, καὶ φαγόμεθα αὐτόν. Καὶ ἔκρυψεν αὐτόν. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τὸν λόγον τῆς γυναικός, διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.

II[1]1401 / K cap. Λ 3, 6

Τῶν Παροιμιῶν·

Ὁ τιμιουλκῶν σῖτον δημοκατάρατος.

II[1]1402 / K cap. Λ 3, 7 *II[2]1891 / R cap. Λ 3, 3

Τοῦ αὐτοῦ·

Ὁ συνέχων σῖτον, ἀπολείποιτο αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν.

---

9 similiter ap. Bas. Caes., *Homilia in illud:* Destruam horrea mea *(Luc. 12, 18) et de avaritia*, III (ed. Courtonne, p. 23, 12–13 [cf. II[1]1410 / K cap. Λ 3, 15]) atque Ioh. Chrys., *In epistulam I ad Corinthios*, XXXIX, 7 (PG 61, 343, 50; Field, II, p. 501)

---

9 II[1]1401 Prov. 11, 26[1] (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 59–60) et 11, 26[2] La **12 II[1]1402** Prov. 11, 26[1] (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 59–60)

---

8 – 9 II[1]1401 K cap. Λ 3, 6 (196r[21]22); V cap. Λ 3, 2; PM cap. Λ 2, 2; *deest in* H[I] L[b]; PG 96, 96, 40 **11 – 12 II[1]1402** K cap. Λ 3, 7 (196r[22]23); V cap. Λ 3, 3; PM cap. Λ 2, 3; *deest in* H[I] L[b]; PG 96, 96, 40–41

II[1]1401 Τῶν] *om.* V PM **II[1]1402** (a) K M (b) *s. a.* V P

---

1 Δός μοι] δὸς V[W] *(= LXX)* φάγωμεν] *sic* M *(et* *II[2]*)*, φάγομεν K V P, φαγόμεθα *LXX* **2** υἱόν μου] υἱόν σου V[O] φαγόμεθα] φαγώμεθα M Καὶ] καγὼ V[W] ἥψησα M **2 – 3** ἐφάγωμεν K **3** ἐν] *om.* V[E]V[O] **3 – 4** δευτέρᾳ] β′ V[W] **4** ἔκρυψαν V[O a. c.] ἐγένετο ὡς] *om.* V[E]V[O] **5** γυναικός] *add.* καὶ V[E]V[O] **9** τιμιουλκὼν V[W], -ουλκων P, -ολκῶν K σῖτον] σίντου V[O] **12** ὑπολείποιτο M αὐτὸ V[O]

*II^{2}1890 / R cap. Λ 3, 2

II^{1}1403 / K cap. Λ 3, 8

Τῶν αὐτῶν·

Προηγεῖται τῆς ἐνδείας στάσις καὶ μάχη.

*II^{2}1892 / R cap. Λ 3, 4

II^{1}1404 / K cap. Λ 3, 9

Ἰωὴλ προφήτου·

Πενθεῖτε, ἱερεῖς οἱ λειτουργοῦντες θυσιαστηρίῳ, ὅτι τεταλαιπώρηκε πεδία. Πενθείτω ἡ γῆ, ὅτι τεταλαιπώρηκεν ὁ σῖτος, ἐξηράνθη ὁ οἶνος, ὠλιγώθη ἔλαιον, κατησχύνθησαν γεωργοί. Θρηνεῖτε κτήματα ὑπὲρ πυροῦ καὶ κριθῆς· ἀπόλωλε τρυγητὸς ἐξ ἀγροῦ· ἡ ἄμπελος ἐξηράνθη, καὶ αἱ συκαῖ ὠλιγώθησαν· ῥόα καὶ φοῖνιξ καὶ μῆλον καὶ πάντα τὰ ξύλα τοῦ ἀγροῦ ἐξηράνθησαν, ὅτι κατήσχυναν χήραν υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων.

*II^{2}1896 / R cap. Λ 3, 8

II^{1}1405 / K cap. Λ 3, 10

Ἱερεμίου προφήτου·

Ὅτι οὐκ ἦν ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς, ᾐσχύνθησαν γεωργοί, καὶ ἐπεκάλυ-

---

3 II^{1}1403 Prov. 17, 14^2 (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 87) **6 – 12 II^{1}1404** Ioel 1, 9–12 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 213–215) **15 – 775, 4 II^{1}1405** Ier. 14, 4–6 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 526–527)

---

2 – 3 II^{1}1403 K cap. Λ 3, 8 (196r[23]24); *deest in* V H^I PML^b **5 – 12 II^{1}1404** K cap. Λ 3, 9 (196r[24]196v1–9); V cap. Λ 3, 4; PM cap. Λ 2, 4; *deest in* H^I L^b; PG 96, 96, 42–50 **14 – 775, 4 II^{1}1405** K cap. Λ 3, 10 (196v[9]10–15); V cap. Λ 3, 8; PM cap. Λ 2, 8; *deest in* H^I L^b; PG 96, 97, 10–15

II^{1}1404 (a) K (b) Ἰωήλ V PM ϊωηλ P **II^{1}1405** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^O (c) *s. d.* V^W PM

---

6 πενθήσατε V^W ἱερεῖς] *praem.* οἱ V^W θυσιαστήρια V^W PM, *praem.* τὸ V^E, *praem.* τῷ V^O **6 – 7** τεταλαιπόρηκεν (-κε V$^{O\ p.\ c.}$) V^{E}V$^{O\ p.\ c.}$ P, τεταλεπόρηκε V$^{O\ a.\ c.}$ **7** πεδία] παιδία V^{E}V^O P πενθήτω K V P τεταλαιπόρηκεν V^{E}V^O P, ἐταλαιπώρησεν V^W **8** ὀλιγώθη (ο- M) V^W PM, ὀλιγόθη V^{E}V^O **9** πύρου P, πυρροῦ V^W ἀπώλωλε (-εν PM) K V^W PM **10** αἱ] *om.* V PM *sic* V$^{W\ p.\ c.}$, συκαὶ K V^{E}V^O P, σύκαι M, συκὰ V$^{W\ a.\ c.}$ ὀλιγώθησαν (ὀ- V^{E}V^O) V P ροὰ P, ῥωὰ V^{E}V^O, ῥῶα V^W M **11** τὰ] *om.* V$^{E\ a.\ c.}$ M **12** χήραν] χαρὰν V PM υἱοὶ] *praem.* οἱ M τῶν] *om.* M

ψαν τὴν κεφαλὴν αὐτῶν. Καί γε ἔλαφοι ἐν ἀγρῷ ἔτεκον καὶ ἐγκατέλιπον, ὅτι οὐκ ἦν βοτάνη. Ὄναγροι ἔστησαν ἐπὶ νάπαις· εἵλκυσαν ἄνεμον ὡς δράκων, ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν, ὅτι οὐκ ἦν χόρτος.

II[1]1406 / K cap. Λ 3, 11

***II[2]1893 / R cap. Λ 3, 5**

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐξέλιπον ἐν δάκρυσιν οἱ ὀφθαλμοί μου, ἐταράχθη ἡ κοιλία μου,
ἐξεχύθη εἰς γῆν ἡ δόξα μου ἐπὶ τὸ σύντριμμα τῆς θυγατρὸς τοῦ [λαοῦ μου,
ἐν τῷ ἐκλύεσθαι νήπια καὶ θηλάζοντα ἐν πλατείαις πόλεως.
Ταῖς μητράσιν αὐτῶν εἶπον· Ποῦ σῖτος καὶ οἶνος;
ἐν τῷ ἐκλύεσθαι αὐτοὺς ὡσεὶ τραυματίας ἐν πλατείαις πόλεως,
ἐν τῷ ἐκχεῖσθαι ψυχὰς αὐτῶν εἰς κόλπον μητέρων αὐτῶν.

---

7 – 13 II[1]1406 Thren. 2, 11[1]–12[3] (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 600–601)

---

6 – 13 II[1]1406 K cap. Λ 3, 11 (196v[15]16–23); V cap. Λ 3, 5; PM cap. Λ 2, 5; *deest in* H[I] L[b]; PG 96, 96, 51 – 97, 4

II[1]1406 (a) K (b) Ἱερεμίου *(*ϊηρε- *cod.)* προφήτου P (c) Ἱερεμίου V[W] M ϊερεμίου M (d) *s. a.* V[E] (e) *s. d.* V[O]

---

1 αυτῶν V[W a. c.], ἑαυτῶν V[W p. c.] Καί γε] καὶ αἱ V[W] **1 – 2** ἐγκατέλειπον P **2** ὄνοι *(*ο- P*)* ἄγριοι *(*ἄ- P*)* V PM ἐπὶ νάπαις] ἐπηναπαις V[E p. c.] V[O], ἐπηνάπες V[E a. c.] **2 – 3** εἵλκυσαν V[E], ἤλκυσαν PM, εἴλασαν V[O] **3** ἀνέμων V[O] ἐξέλειπον *(*ἐξε- M*)* PM αὐτῶν] αὐτῶς V[O] **7** ἐξέλειπον M, ἐξέλειπων P **8** σύντριμα *(*συν- M*)* V[O] M **10** τῷ] *correxi (LXX in app. crit.)*, ἐκδύεσθαι K, ἐκδύσασθαι *(*εκ- M*)* V PM καὶ] *om.* V[W p. ras.] θηλάζοντας V[E]V[O] πλατίαις PM **11** μητράσιν] μητρᾶσιν V, μιτράσιν K Ποῦ] τοῦ K **12** ἐν[1] – πόλεως] *om.* V PM ἐκλύεσθαι] *correxi (LXX)*, ελκύεσθαι *(sic)* K τραυματίας] *correxi (LXX)*, τραυματίαις K **13** κόλπον] κόλπων P, κόλπους M, σκόπον V[W a. c.], σκόλπον V[W p. c.]

*II^{2}1894 / R cap. Λ 3, 6

II^{1}1407 / K cap. Λ 3, 12

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἴδε, κύριε, καὶ ἐπίβλεψον τίνι ἐπεφύλλισας οὕτως·
εἰ φάγονται γυναῖκες καρπὸν κοιλίας αὐτῶν;
Ἐπιφυλλίδα ἐποίησε μάγειρος· φονευθήσονται νήπια θηλάζοντα
[μασθούς;

II^{1}1408 / K cap. Λ 3, 13

Τοῦ αὐτοῦ·

<***> ὡς στρουθίον ἐν ἐρήμῳ.
Ἐκολλήθη γλῶσσα θηλάζοντος πρὸς τὸν λάρυγγα αὐτοῦ ἐν δίψῃ·
νήπια ᾔτησαν ἄρτον, καὶ ὁ διακλῶν αὐτοῖς οὐκ ἦν.
Καλοὶ ἦσαν οἱ τραυματίαι μαχαίρας ἢ οἱ τραυματίαι λιμοῦ·
λυποῦμαι ἐπὶ τοῖς κεκεντημένοις ἀπὸ γενημάτων ξύλου τοῦ
[δρυμοῦ.

---

3 – 6 II^{1}1407 Thren. 2, 20$^{1-3}$ (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 601) **9 – 11 II^{1}1408** ὡς – ἦν] Thren. 4, 3^2–4^2 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 605–606) **12 – 777, 1** Καλοὶ – δρυμοῦ] Ibid. 4, 9$^{1-2}$ (Wahl, p. 607)

---

2 – 6 II^{1}1407 K cap. Λ 3, 12 (196v[24]197r1–4); V cap. Λ 3, 6; PM cap. Λ 2, 6; *deest in* H^I L^b; PG 96, 97, 4–7 **8 – 14 II^{1}1408** K cap. Λ 3, 13 (197r[4]5–10); *deest in* V PM

II^{1}1407 (a) K P (b) *s. a.* V (c) *s. d.* M

---

3 Ἴδε] εἶδε V^{E}V^O ἐπεφύτησας *(*επ- M*)* V^{E}V^W M, ἐπεφοίτησας V^O P **4** εἰ] ἡ P, *om.* M$^{a. c.}$ **5** ἐπιφυλίδα *(*-φύλιδα P*)* V^{E}V$^{W\ a. c.}$ V^O P φονευθήσονται] *praem.* οὐ K **6** μαστούς V P **9** *ante* ὡς *quaedam excidisse videntur*, θυγατέρες λαοῦ μου εἰς ἀνίατον *LXX* **11** ᾔτησαν] *correxi (LXX)*, ἤτισαν K **12** τραυματίαι^1] *scripsi*, τραυματεῖαι K τραυματίαι^2] *scripsi*, τραυματεῖαι K **13** κεκεντημένοις] *correxi (LXX in app. crit.)*, ἐκκεντημένοις K

II^{1}1409 / K cap. Λ 3, 14

*II^{2}1895 / R cap. Λ 3, 7

<***>

Χεῖρες γυναικῶν οἰκτιρμόνων ἥψησαν τὰ παιδία ἑαυτῶν,
καὶ ἐγένοντο εἰς βρῶσιν αὐταῖς ἐν τῷ συντρίμματι θυγατρὸς [λαοῦ μου.

II^{1}1410 / K cap. Λ 3, 15

*II^{2}1897 / R cap. Λ 3, 9

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ κατὰ πλεονεξίας λόγου·

Μὴ ἀναμείνῃς, ἄνθρωπε, σιτοδείαν, ἵνα ἀνοίξῃς σιτοδοχεῖα· *ὁ γὰρ τιμιουλκῶν σῖτον δημοκατάρατος*. Μὴ λιμὸν ἐκδέχου διὰ χρυσόν, μὴ κοινὴν ἔνδειαν διὰ ἰδίαν εὐπορίαν. Μὴ γίνου κάπηλος συμφορῶν ἀνθρωπίνων· μὴ τὴν ὀργὴν τοῦ θεοῦ καιρὸν ποιήσῃς περιουσίας χρημάτων· μὴ ἐπιξάνῃς τραύματα κεκακωμένων ταῖς μάστιξιν. Σὺ δὲ πρὸς μὲν τὸν χρυσὸν ἀποβλέπεις, τὸν δὲ ἀδελφὸν οὐ προσβλέπεις, καὶ τοῦ μὲν νομίσματος ἐπιγινώσκεις τὸ χάραγμα, καὶ τοῦ δοκίμου διακρίνεις τὸ κίβδηλον, τὸν δὲ φίλον παρὰ τὴν

---

8 – 9 Prov. 11, 26^1 (cf. II^{1}1401 / K cap. Λ 3, 6)

---

3 – 5 II^{1}1409 Thren. 4, 10$^{1-2}$ (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 607–608) **8 – 778, 1 II^{1}1410** Μὴ – ἀγνοεῖς] Basilius Caesariensis, *Homilia in illud:* Destruam horrea mea *(Luc. 12, 18) et de avaritia*, III (ed. Courtonne, p. 23, 12–19)

---

2 – 5 II^{1}1409 K cap. Λ 3, 14 (197r10–13); V cap. Λ 3, 7; PM cap. Λ 2, 7; *deest in* H^I L^b; PG 96, 97, 8–9 **7 – 778, 24 II^{1}1410** K cap. Λ 3, 15 (197r[13]14–24); V cap. Λ 3, 9; PM cap. Λ 2, 9–10; *deest in* H^I L^b; PG 96, 97, 16–56

II^{1}1409 *s. d.* K V PM **II^{1}1410** (a) K (b) Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ κατὰ πλεονεξίας λόγου / Τοῦ αὐτοῦ PM *(cf. infra, app. crit. text.)* βασιλειου P ἐκ τοῦ] *om.* P λόγου] *om.* P (c) Βασιλείου V βασιλειου V^W

---

3 οἰκτειρμόνων V$^{W\ a.c.}$ PM, οἰκτιρμόνον V^E αὐτῶν M **4** καὶ] *om.* K ἑαυταῖς K P, αὐτῶν M **4 – 5** ἐν – μου] *om.* V PM **8** σιτοδείαν] *scripsi (ed.)*, σιτοδίαν PM, σιτωδίαν K V^W, σιτοδοσίαν V^E, σῒτοδεσίαν V^O σιτοδοχία V$^{W\ a.c.}$ P, σιτοδοχίαν K, σιτοχία M **9** τιμιουλκὼν V^O P, τιμιουλκὸν M, τιμιολκῶν K δημοκατάρατος] *hic caesura in* PM **11** ἀνθρωπίνων] ἀλλοτρίων M ποιήσῃ V^{E}V^W P, ποιήσεις M, ποιήσει V^O **12** ξάνῃς K κεκακωμενα M **13** μὲν] μὲ P τὸν^2] το P **14** προσβλέπεις] πρὸς βλέπεις V$^{E\ p.c.}$ PM, πρὸς βλέπῃς V$^{E\ a.c.}$, προβλέπεις V^O **15** δοκήμου M, δοκιμίου V^W τὴν] τὴ V^O

χρείαν ὄντα, παντελῶς ἀγνοεῖς. Τί οὖν ποιεῖ ὁ ἐνδεής; Ἐπὶ τοὺς παῖδας λοιπὸν ἄγει τὸν ὀφθαλμόν, ὥστε αὐτοὺς ἀγαγὼν εἰς τὸ πρατήριον, ἐντεῦθεν εὑρᾶσθαι τοῦ θανάτου παραμυθίαν. Νόησον ἐνταῦθα μάχην ἀνάγκης λιμοῦ καὶ διαθέσεως πατρικῆς. Ἡ μὲν τὸν οἴκτιστον θάνατον ἀπειλεῖ, ἡ δὲ φύσις ἀνθέλκει, συναποθανεῖν τοῖς τέκνοις πείθουσα· καὶ πολλάκις ὁρμήσας καὶ πολλάκις ἀνακοπείς, τελευταῖον ἐκρατήθη, ὑπὸ τῆς ἀπαραιτήτου χρείας ἐκβιασθείς. Καὶ οἷα βουλεύεται ὁ πατήρ· Τίνα πρῶτον ἀπεμπολήσω; Τίνα ἡδέως ὁ σιτοπώλης ὄψεται; Ἐπὶ τὸν πρεσβύτατον ἔλθω; Ἀλλὰ δυσωποῦμαι αὐτοῦ τὰ πρεσβεῖα. Ἀλλ᾽ ἐπὶ τὸν νεώτατον; Ἀλλ᾽ ἐλεῶ αὐτοῦ τὴν ἡλικίαν, ἀναισθητοῦσαν τῶν συμφορῶν. Οὗτος ἐναργεῖς σώζει τῶν γονέων τοὺς χαρακτῆρας, ἐκεῖνος ἐπιτηδείως ἔχει πρὸς τὰ μαθήματα. Φεῦ τῆς ἀμηχανίας. Τίς γένωμαι; Τίνι τούτων προσκρούσω; Ποίαν θηρίου ψυχὴν ἀναλάβω; Πῶς τῆς φύσεως ἐπιλάθωμαι; Ἐὰν πάντων ἀντίσχωμαι, πάντας ὄψομαι δαπανωμένους τῷ πάθει. Ἐὰν ἕνα προῶμαι, ποίοις ὀφθαλμοῖς τοὺς λοιποὺς προσίδω, ὕποπτος αὐτοῖς ἤδη γεγενημένος πρὸς ἀπιστίαν; Πῶς οἰκήσω τὴν οἰκίαν, ἐμαυτῷ κατασκευάσας τὴν ἀπαιδίαν; Πῶς ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἔλθω, ἐκ τοιαύτης προφάσεως τὴν εὐπορίαν ἔχουσαν; Καὶ ὁ μὲν μετὰ μυρίων δακρύων τὸν φίλτατον τῶν παίδων ἀπεμπολήσων ἔρχεται, σὲ δὲ οὐ κάμπτει τὸ πάθος· οὐ λογισμὸν λαμβάνεις τῆς φύσεως. Ἀλλ᾽ ὁ μὲν λιμὸς συνέχει τὸν ἄθλιον, σὺ δὲ ἀναβάλλῃ καὶ εἰρωνεύῃ, μακροτέραν αὐτοῦ κατασκευάζων τὴν συμφοράν.

---

1 – 24 Τί – συμφοράν] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia in illud:* Destruam horrea mea *(Luc. 12, 18) et de avaritia*, IV (ed. Courtonne, p. 25, 5–26)

---

1 ὄντα] *om.* K παντελῶς] παντὸς K **1 – 24** Τί – συμφοράν] *om.* K V^{W} **1** ὁ ἐνδεής] *om.* PM ἐνδεεῖς $V^{E}V^{O}$ **2** εἰς] ἐπι *(sic)* M **3** εὑρᾶσθαι] *sic acc.* $V^{E}V^{O}$, εὕρασθαι PM **4** πατρικῆς] πρακτικῆς P **4 – 8** Ἡ – πατήρ] *om.* PM **5** ἀπειλεῖ] ἀπηλεῖ V^{O}, ἀπειλὴ V^{E} **8** οἷα βουλεύεται] οἷαβουλεται $V^{E\ a.\ c.}$, οἷα βούλεται V^{O} **9** ὁ] ἡ $V^{E}V^{O}$ σιτοπόλης M, σῖτοπώλις V^{O}, σιτοπόλις V^{E} **10** πρέσβεια V^{O} M, πρεσβεία P νεότατον P, νεώτερον $V^{E\ p.\ c.}$ V^{O}, νεοντερος $V^{E\ a.\ c.\ ut\ videtur}$ **11 – 13** ἀναισθητοῦσαν – μαθήματα] *om.* PM **12** σώζη $V^{E\ p.\ c.}$ $V^{O\ p.\ c.}$ **13** τὰ μαθήματα] σταθμήματα V^{O} Τίς γένωμαι] *om.* PM γένωμαι] *scripsi (ed.)*, γένομαι $V^{E}V^{O}$ **15** ἐπιλάθομαι $V^{E}V^{O}$ M ἀντισχῶμαι P, ἀντίσχω $V^{E}V^{O}$ **16** πρόωμαι $V^{E}V^{O}$, πρόεμαι M **17 – 18** ὕποπτος – ἀπιστίαν] *om.* PM **17** ἤδη] *scripsi (ed.)*, ἴδη $V^{E}V^{O}$ **18** οἰκίσω $V^{E}V^{O}$ οἰκείαν PM **20** ἐμπορίαν M **21** ἀπεμπωλήσων P, ἀπεμπολήσω $V^{E}V^{O}$ **21 – 22** σὲ – πάθος] σὺ δὲ οὐ κάμπτη τῷ πάθει M **23** ἀναβάλλει $V^{E}V^{O}$ ἠρωνεύη M, εἰρονεύη P, εἰρονεύει $V^{E}V^{O}$

II[1]1411 / K cap. Λ 3, 16

***II[2]1898 / R cap. Λ 3, 10**

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ λιμοῦ καὶ αὐχμοῦ·

Λιμὸς ἀνθρωπίνων συμφορῶν ὑπάρχει τὸ κεφάλαιον· πάντων θανάτων μοχθηρότερον τέλος οὗτος. Ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων κινδύνων, ἢ ξίφους ἀκμὴ τὴν τελευτὴν ὀξέως ἐφίστησιν, ἢ πυρὸς ὀργὴ συντόμως τὸ ζῆν ἀποσβέννυσιν. Λιμὸς δὲ ἀργὸν ἔχει τὸ κακόν, παρέλκουσαν τὴν ἀλγηδόνα, ἐγκαθημένην τὴν νόσον καὶ ἐμφωλεύουσαν, θάνατον ἀεὶ παρόντα καὶ ἀεὶ βραδύνοντα. Τὸ γὰρ τοῦ λιμοῦ πάθος κατηνάγκασεν πολλοὺς πολλάκις καὶ τοὺς ὅρους κινῆσαι τῆς φύσεως, καὶ ἅψασθαι μὲν ἀνθρωπίνων, τῶν ὁμοφύλων, σωμάτων, μητέρα δὲ παῖδα ὃν ἐκ τῆς γαστρὸς προήγαγε, πάλιν τῇ γαστρὶ κακῶς ὑποδέξασθαι. Καὶ τοῦτο τὸ δρᾶμα Ἰουδαϊκὴ ἐτραγώδησεν ἱστορία.

---

12 – 13 Καὶ – ἱστορία] cf. II[1]1415 / K cap. Λ 3, 20

---

3 – 6 II[1]1411 Λιμὸς – ἀποσβέννυσιν] Basilius Caesariensis, *Homilia dicta tempore famis et siccitatis*, 7 (PG 31, 321, 18–22) **6 – 8** Λιμὸς – βραδύνοντα] Ibid. (PG 31, 321, 24–27) **8 – 13** Τὸ – ἱστορία] Ibid. (PG 31, 321, 48 – 324, 5)

---

2 – 13 II[1]1411 K cap. Λ 3, 16 (197v[1]2–15); V cap. Λ 3, 10; PM cap. Λ 2, 11; *deest in* H[I] L[b]; PG 96, 100, 1–13

II[1]1411 (a) K (b) Περὶ λιμοῦ καὶ λοιμοῦ PM λοιμοῦ] *add.* βασιλειῶν γ′ M (c) Τοῦ αὐτοῦ V[E]V[W] (d) *s. a.* V[O]

---

4 τέλος] τέλους K οὗτος] τοῦτο K, *om.* V[E]V[W] *(in mg. supplev. man. rec.)* V[O] **5** ακμη P[p. c.], αμη P[a. c.], ἀκμὴν M ὀξέως] *om.* K **5 – 6** ὀργὴ] ὁρμὴ V[E]V[O] M **6** τὸ[1]] *s. l.* V[W] ἀποσβαίννυσι V[W], ἀποσβένουσϊν V[O], σβέννοισιν M **7 – 8** ἐμφολεύουσαν K V[E]V[O] PM **9** τοὺς] τοῦ K ὅρους V PM **10** ἀνθρωπίνων] ἀνθρώπων V[E]V[O], *praem.* τῶν M **11** σωμάτων] *om.* V[E]V[O] παῖδα ὃν] παίδων ὧν M **12** τὸ] *om.* K δράμα K V[W]V[O a. c.] PM

*II^{2}1900 / R cap. Λ 3, 12

II^{1}1412 / K cap. Λ 3, 17

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ περὶ τῆς χαλάζης·

Τί ἐροῦμεν, οἱ σιτῶναι καὶ σιτοκάπηλοι, οἱ τηροῦντες τὰς τῶν καιρῶν δυσκολίας, ἵν᾽ εὐπορήσωμεν καὶ ταῖς ἀλλοτρίαις συμφοραῖς ἐντρυφήσωμεν καὶ κτησώμεθα, μὴ ὡς Ἰωσὴφ τὰ τῶν Αἰγυπτίων, ἐν οἰκονομίᾳ μείζονι – ἐκεῖνος γὰρ ᾔδει καὶ συναγαγεῖν καὶ σιτοδοτῆσαι καλῶς, ὥσπερ καὶ προγνῶναι τὸν λιμὸν καὶ στῆναι πρὸς αὐτόν –, ἀλλ᾽ ὡς παράνομοι τὰ τῶν ὁμοφύλων, οἱ λέγοντες· *Πότε διελεύσεται ὁ μήν, καὶ ἐμπολήσομεν, καὶ τὰ σάββατα, καὶ ἀνοίξομεν θησαυρούς;*, οἱ τοῖς δισσοῖς μέτροις καὶ σταθμοῖς τὸ δίκαιον διαφθείροντες, καὶ τὸ μολιβοῦν μέτρον τῆς ἀνομίας ἐφ᾽ ἑαυτοὺς κλίνοντες;

---

5 – 8 cf. Gen. 41, 25–36; 48–57 **9 – 10** Am. 8, 5

---

3 – 12 II^{1}1412 Gregorius Nazianzenus, *De grandine, in patrem tacentem (Orat. 16)*, 19 (PG 35, 960, 24–36)

---

2 – 12 II^{1}1412 K cap. Λ 3, 17 (197v[15]16–198r1); V cap. Λ 3, 11; PM cap. Λ 2, 12; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 100, 14–24

II^{1}1412 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου, περὶ τῆς χαλάζης PM τῆς] *om.* M (c) Θεολόγου V^{W} (d) Τοῦ αὐτοῦ V^{E} (e) *s. a.* V^{O}

---

3 ἐροῦσιν *(*-ου- M*)* V PM σιττῶναι V^{W}, σιτοναι P, σατῶναι V^{O}, σίτωνες M σιτοκάπηλοι] *add.* καὶ M **4** ἵν᾽] ἵνα V PM εὐπορήσωμεν] *correxi (ed.)*, ἐμπορήσωμεν *(*-πορη- M*)* V^{E}V^{O} PM, ἐμπορίσωμεν K, ἐμπορεύσωμεν V^{W} ταῖς] *om.* K **5** Ἰωσὴφ] ἰωσὴφ V^{E}, ϊωσὴφ P, ϊωσηφ M, σοφοὶ K$^{a.\ c.\ ut\ videtur}$ **5 – 6** αἰγυπτίων V^{E} **6** ἐν] ἐπ *e corr.* V^{W} *(cf. ed.)*, *om.* M ᾔδει] *correxi (**II^{2}*)*, ἤδη V^{W}, ηδῆ P, εἴδη V^{E}V^{O} M, ἔδει K **7** σιτοδῆσαι M **7 – 8** ὥσπερ – αὐτόν] *om.* K V^{E}V^{W} *(in mg. supplev.)* V^{O} **7** στῆσαι V^{W} **9** διελεύσονται V$^{O\ a.\ c.}$ ἐμπολήσομεν] *scripsi*, ἐμπωλήσομεν K, ἐμπωλήσωμεν *(*εμ- P*)* V$^{W\ p.\ c.}$ P, εμπολήσωμεν *(sic)* M, ἐμπολίσωμεν V^{E}V^{O}, ἐμπλήσομεν V$^{W\ a.\ c.}$ καὶ^{2}] *om.* K V^{W} τὰ σάββατα] *om.* K V^{W} *(in mg. supplev.)* **10** ἀνοίξωμεν V^{W} M οἱ] ἢ M μέτροις] σταθμοῖς K σταθμοῖς] μέτροις K **11** μόλῖβδον *(sic)* M **11 – 12** ἑαυτοῖς K

II^{1}1413 / K cap. Λ 3, 18

***II^{2}1901 / R cap. Λ 3, 13**

Ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίου·

Λιμὸς ἦν, καὶ τῶν ποτὲ μνημονευομένων χαλεπώτατος. Ἔκαμεν δὲ ἡ πόλις, ἐπικουρία δὲ ἦν οὐδαμόθεν, οὐδέ τι φάρμακον τῆς κακώσεως. Αἱ μὲν γὰρ παραλίαι τὰς τοιαύτας ἐνδείας οὐ χαλεπῶς φέρουσιν, διαδιδοῦσαι τὰ παρ᾽ ἑαυτῶν καὶ τὰ παρὰ τῆς θαλάσσης δεχόμεναι· τοῖς δὲ ἠπειρώτα<ι>ς ἡμῖν καὶ τὸ περιττὸν ἀνόνητον καὶ τὸ ἐνδέον ἀνεπινόητον, οὐκ ἔχουσιν ὅπως ἢ διαθώμεθά τι τῶν ὄντων ἢ τί τῶν οὐκ ὄντων εἰσκομισώμεθα. Καὶ χαλεπώτατόν ἐστιν ἐν τοῖς τοιούτοις ἡ τῶν ἐχόντων ἀναλγησία καὶ ἀπληστία. Τηροῦσι γὰρ τοὺς καιρούς, καὶ καταπραγματεύονται τὴν ἔνδειαν, καὶ γεωργοῦσι τὰς συμφοράς, οὔτε τῷ κυρίῳ *δανείζειν τὸν ἐλεοῦντα πτωχοὺς* ἀκούοντες, οὐδ᾽ ὅτι *ὁ συνέχων σῖτον δημοκατάρατος*, οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν ἢ τοῖς φιλανθρώποις ἐπηγγελμένον ἢ τοῖς ἀπανθρώποις ἠπειλημένον, ἀλλ᾽ εἰσὶ τοῦ δέοντος ἀπληστότεροι, καὶ φρονοῦσι κακῶς, ἐκείνοις μὲν τὰ ἑαυτῶν, ἑαυτοῖς δὲ τὰ τοῦ θεοῦ σπλάγχνα κλείοντες, οὗ καὶ μᾶλλον χρήζοντες ἀγνοοῦσιν ἢ αὐτῶν ἕτεροι. Ταῦτα μὲν οἱ σιτῶναι καὶ σιτοκάπηλοι, καὶ μήτε τὸ

---

12 – 13 τῷ – πτωχοὺς] Prov. 19, 17^{1} **13** ὁ – δημοκατάρατος] Ibid. 11, 26^{1} (cf. II^{1}1401 / K cap. Λ 3, 6)

---

3 – 782, 2 II^{1}1413 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi (Orat. 43)*, 34, 14–33 (ed. Bernardi, p. 200–202)

---

2 – 782, 2 II^{1}1413 K cap. Λ 3, 18 (198r[2]3–198v1); V cap. Λ 3, 12; PM cap. Λ 2, 14; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 100, 25–38

II^{1}1413 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ, εἰς Βασίλειον PM Τοῦ αὐτοῦ] *om.* P βασιλειον P (c) Τοῦ αὐτοῦ V^{E}V^{W} (d) *s. a.* V^{O}

---

3 – 9 Λιμὸς – Καὶ] *om.* V PM **6** διαδιδοῦσαι] *scripsi*, διαδίδουσαι K, διδοῦσαι *ed.* τὰ^{1}] *om.* K *(s. l. supplev. man. rec.)* παρ᾽ ἑαυτῶν] περὶ αὐτῶν K$^{a.c.}$ **7** ἠπειρώταις] *scripsi*, ἠπειρώτας K **9** ἢ τί] *scripsi*, ἠτί K, ἢ *ed.* **9 – 10** χαλεπώτατόν ἐστιν] χαλεπώτατον K$^{a.c.}$ **10** τοιούτοις] λιμοῖς V PM ἡ] *om.* K **12** οὔτε] οὐδὲ K **13** ὅτι] *om.* K δημοκατάρακτος P **14** οὐδὲ] οὐδ᾽ V^{O} ἄλλω P οὐδὲν ἢ] οὐδενὶ M ἐπηγγελμένων V^{E}, ἐπιγγελμένων V^{O} **15** ἠπηλημένον V^{W}, ἠπιλημένων P, ἠπιλημμένων V^{E}V^{O}, ἠπειλλήμενον M **16** ἐκεῖνοις V^{O} P, ἐκεῖνος V^{E} ἑαυτοῖς] ἑαυτοὺς M **17** σπλάχνα P οὗ] ὧν *(sic)* M **18** σιτόναι P, σίτωνες M σιτοκάπηλοι] *praem.* οἱ K καὶ^{2}] *om.* M

συγγενὲς αἰδούμενοι, μήτε περὶ τὸ θεῖον εὐχάριστοι, παρ᾽ οὗ τὸ ἔχειν αὐτοῖς, ἄλλων πιεζομένων.

*II^{2}1902 / R cap. Λ 3, 14

II^{1}1414 / K cap. Λ 3, 19

Ἰωσήπου, ἐκ τοῦ περὶ ἁλώσεως ζʹ λογου·

Πάντα ὑπ᾽ ὀδόντας ἦγεν ἡ ἀνάγκη, καὶ τὰ μὴ δὲ τοῖς ῥυπαρωτάτοις τῶν ζώων πρόσφορα συλλέγοντες, ἐσθίειν ὑπέφερον· ζωστηρίων γοῦν καὶ ὑποδημάτων τοτελευταῖον οὐκ ἀπέσχοντο, καὶ τὰ δέρματα τῶν θυρεῶν ἀποδέροντες ἐμασσῶντο.

II^{1}1415 / K cap. Λ 3, 20

Καὶ μετ᾽ ὀλίγα·

Γυνή τις, τοῦ λιμοῦ διὰ τῶν σπλάγχνων καὶ μυελῶν παρεισδύνοντος, ἐπὶ τὴν φύσιν ἐχώρει, καὶ τὸ τέκνον – ἦν δὲ αὐτῇ παῖς ὑπομάστιος – ἁρπασαμένη, Βρέφος, εἶπεν, ἄθλιον, ἐν πολέμῳ καὶ λιμῷ καὶ στάσει τίνι σε τηρῶ;Ἴθι, γενοῦ μοι τροφὴ καὶ τοῖς στασι-

---

5 – 8 II^{1}1414 FLAVIUS IOSEPHUS, *De bello Iudaico*, VI, 197 (ed. Destinon/Niese, VI, p. 538, 16–19) **11 II^{1}1415** Γυνή τις] FLAVIUS IOSEPHUS, *De bello Iudaico*, VI, 201 (ed. Destinon/Niese, VI, p. 539, 8) **11 – 14** τοῦ – τηρῶ] IBID., VI, 204–205 (VI, p. 539, 19 – 540, 2) **14 – 783, 13** Ἴθι – μεινάτω] IBID., VI, 207–211 (VI, p. 540, 4–17)

---

4 – 8 II^{1}1414 K cap. Λ 3, 19 (198v[2]3–8); V cap. Λ 3, 13; PM cap. Λ 2, 15; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 100, 39–43 **10 – 783, 13 II^{1}1415** K cap. Λ 3, 20 (198v[8]8–199r5); V cap. Λ 3, 14; PM cap. Λ 2, 16; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 100, 44 – 101, 11

II^{1}1414 (a) K Ἰωσήππου] *scripsi*, ἰωσίππου *cod.* ἁλώσεως] *scripsi*, ἀλώσεως K (b) Ἰωσίππου, περὶ ἁλώσεως PM ϊωσίππου M, ιωσηππου P (c) Ἰωσήπου V^{O},Ἰωσίππου V^{W} (d) ὡσιέ *(sic)* V^{E} **II^{1}1415** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{W} PM (c) Ἰωσήπου V^{O} (d) Τοῦ Χρυσοστόμου V^{E}

---

1 μήτε περὶ] μὴ περὶ τε *(sic)* P εὐχάρϊστον V^{O} **2** αὐτοὺς K ἄλλον V^{E} **5** Πάντα] πάντας V^{W} PM ὑπ᾽ ὀδόντας] ὑποδόντας V^{E}V$^{W\ a.\ c.}$ V^{O} P **6** προσφορὰ P, συμφορᾶ M **6 – 7** ζωστήριον K **7** ἀπόσχοντο K, ἀπεχόντο V^{O} **8** δέρματα] *add.* τὰ K θυραιῶν V^{E}V^{O} M ἀπεκδέροντες *e corr.* V^{W} ἐμάσωντο K P **12** αὐτὴ V^{W} παῖς] *post* ὑπομάστιος *transpos.* K **12 – 13** ὑπομάσθιος M, ὑπομάζιος V^{E}V^{O} **14** τίνι σε] τινησε P, τὴν εἴσσε M Ἴθι, γενοῦ μοι] εἶθ᾽ ἐγένου μοι *e corr.* V^{W} Ἴθι] ηθι P

ασταῖς ἐρινὺς καὶ τῷ βίῳ μῦθος, ὁ μόνος ἐλλείπων ταῖς Ἰουδαίων συμφοραῖς. Καὶ ταῦθ’ ἅμα λέγουσα, κτείνει τὸν υἱόν, ἔπειτα ὀπτήσασα τὸ μὲν ἥμισυ κατεσθίει, τὸ δὲ λοιπὸν κατακαλύψασα ἐφύλαττεν. Εὐθέως δὲ οἱ στασιασταὶ παρῆσαν, καὶ τῆς ἀθεμίτου κνίσης σπάσαντες, ἠπείλουν, εἰ μὴ δείξειεν τὸ παρασκευασθέν, ἀποσφάξειν αὐτὴν ταχέως. Ἡ δὲ καὶ μοῖραν αὐτοῖς εἰποῦσα καλὴν τετηρηκέναι, τὰ λείψανα τοῦ τέκνου διεκάλυψε· τοὺς δὲ εὐθέως φρίκη καὶ φρενῶν ἔκστασις ᾕρει, καὶ παρὰ τὴν ὄψιν ἐπεπήγεισαν. Ἡ δὲ Ἐμόν, ἔφη, τοῦτο τὸ τέκνον γνήσιον, καὶ τὸ ἔργον ἐμόν. Φάγετε, καὶ γὰρ ἐγὼ βέβρωκα. Μὴ γίνεσθε μήτε μαλακώτεροι γυναικός, μήτε συμπαθέστεροι μητρός. Εἰ δὲ ὑμεῖς εὐσεβεῖς καὶ τὴν ἐμὴν ἀποστρέφεσθε θυσίαν, ἐγὼ μὲν ὑμῖν βέβρωκα, καὶ τὸ λοιπὸν ἐμοὶ μεινάτω.

II^{1}1416 / K cap. Λ 3, 21

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Τῶν δὲ ὑπὸ τοῦ λιμοῦ φθειρομένων κατὰ τὴν πόλιν ἄπειρον μὲν ἔπιπτε τὸ πλῆθος, ἀδιήγητα δὲ συνέβαινε τὰ πάθη. Καθ’ ἑκάστην γὰρ οἰκίαν, εἴ που τροφῆς παραφανείη σκιά, πόλεμος ἦν, καὶ διὰ χειρῶν ἐχώρουν οἱ φίλτατοι πρὸς ἀλλήλους, ἐξαρπάζοντες τὰ

---

16 – 784, 7 II^{1}1416 Flavius Iosephus, *De bello Iudaico*, VI, 193–196 (ed. Destinon/Niese, VI, p. 538, 6–16)

---

15 – 784, 7 II^{1}1416 K cap. Λ 3, 21 (199r[5]6–19); $V^{E}V^{O}$ cap. Λ 3, 15; PM cap. Λ 2, 17; *deest in* V^{W} H^{I} L^{b}; PG 96, 101, 12–24

II^{1}1416 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ $V^{E}V^{O}$ P (c) *s. d.* M

---

1 ἐρινὺς] ἐρηνοῖς P μύθος V^{E} P ἐλλείπον M, ἐνλείπων $V^{W\,a.\,c.}$, ἐνλλείπων $V^{W\,p.\,c.}$ **2** ταῦτα V PM **2 – 3** ὀπτίσασα V^{E}, ὀπτείσασα V^{O} **3** ἥμισοι V^{E} κατακαλύψασα] κατὰ λείψασα M **4** παρήσαν P, πάρεισαν K **5** σπασάμενοι K ἠπείλουν V^{O}, εἰπήλουν V^{E} P **5 – 6** ἀποσφάξιν P, -σφάξαι M, -σφάζειν V^{O}, -σφάττειν K **6** αὐτοῖς] αὐτῆς V^{O}, αὐτὴν V^{W} PM εἰπουσαν *(sic)* M **6 – 7** τετήρικεν P **7** τέκνου] υἱοῦ K **8** ᾕρει] *scripsi (ed.)*, ἤρει V M, ηρει P, αἵρει K ἐπεπήγησαν *(*επεπη- M*)* $V^{E}V^{O}$ PM, ἐπεπήγεσαν *ed.* **9** ἔφη ἐμὸν P, ἔφη ἐμοῦ M τὸ[1]] *om.* K V^{W} τέκνον] *om.* K **11** εὐσεβῆς P **12** ἀποστρέφεται $V^{E}V^{O}$ P ὑμῖν] *om.* M **16** κατὰ] ἀνὰ K **17** τὰ] *om.* V^{O} **18** εἴ που] εἰ που P, ἠ ποῦ M, εἴπον V^{O} τροφεῖς V^{E} παραφανεῖ ἡ M, παρεφάνη K **19** χειρὼν P, χειρὸς $V^{E}V^{O}$

ταλαίπωρα τῆς ψυχῆς ἐφόδια. Πίστις δὲ ἀπορίας οὐδὲ τοῖς θνήσκουσιν ἦν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐμπνέοντας οἱ λησταὶ διηρεύνων, μή τις ὑποκόλπιον ἔχων τροφὴν σκήπτοιτο τὸν θάνατον αὐτῷ. Οἱ δὲ ὑπ’ ἐνδείας κεχηνότες, ὥσπερ λυσσῶντες κύνες ἐσφάλλοντο καὶ παρεφέροντο, ταῖς θύραις ἐνσειόμενοι, μεθυόντων τρόπον, καὶ ὑπ’ ἀμηχανίας εἰς τοὺς αὐτοὺς οἴκους εἰσεπήδων δὶς ἢ τρὶς ὥρᾳ μιᾷ.

---

1 ταλαίπορα *(*-αι- P*)* V^{O} P, παλαι παρὰ *(sic)* M **2** καὶ] *om.* K ἐμπνέοντας] ἐμπνεόντας P, πνέοντας M, ἐκπνέοντας *ed. (sed vide app. crit.)*, *add.* ἤδη K οἱ λησταὶ] οἱ λισταὶ $V^{E}V^{O}$, ἀλησταὶ M διερευνων M, διηρεύνουν K **3** ὑποκόλπϊος V^{O}, ὑποκολπιος M, ὑπὸ κόλπιος V^{E} P, ὑπὸ κόλπον *ed.* ἔχων] σχῶν PM σκήπτοιτο] *scripsi (ed.)*, σκέπτοιτο K, σκέποιτο $V^{E}V^{O}$ P, σκέπτηι M αὐτῷ] *scripsi (ed.)*, αὐτῶι K, αὐτῶ $V^{E}V^{O}$ PM **4** ὑπ’] ὑπὸ P λυσσόντες $V^{E}V^{O}$ ἐφάλλοντο $P^{p.\,c.}$ M, ἐφάλοντο $P^{a.\,c.}$, ἠσφάλοντο K **5** παρεφέροντω $V^{E}V^{O}$, παραφέρονται M ταῖς] ταῖς τε $V^{E\ a.\ ras.\ ut\ videtur}$ V^{O} P *(= ed.)* ἐνσιόμενοι P, ἐνσιώμενοι M τρόπων P, τρόπω M **6** ὑπ’] ὑπὸ $V^{E}V^{O}$ P, ὑπο M εἰς] *om.* $V^{E}V^{O}$ PM εἰσεπήδουν *(*-πη- M*)* K M, *om.* V^{O}, εἰσπηδῶντες *ed.* δὶς – τρὶς] δεὶς *(*δεῖς V^{O}*)* ἢ τρεῖς $V^{E}V^{O}$, δης ἠ τρίς P, δὶς ἢ τρεῖς M

Τίτλος δʹ Περὶ λύπης.

***II^2 / R cap. Λ 4**

II^{1}1417 / K cap. Λ 4, 1

***II^{2}1905 / R cap. Λ 4, 3**

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Μὴ δῷς εἰς λύπην τὴν ψυχήν σου,
καὶ λύπην μακρὰν ἀπόστησον ἀπὸ σοῦ·
πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσεν ἡ λύπη,
καὶ οὐκ ἔστιν ὄφελος ἐν αὐτῇ.

II^{1}1418 / K cap. Λ 4, 2

***II^{2}1906 / R cap. Λ 4, 4**

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἀπὸ λύπης ἐκβαίνει θάνατος,
καὶ λύπη καρδίας κάμψει ἰσχύν.
Μὴ δῷς εἰς λύπην τὴν καρδίαν σου,
ἀπόστησον αὐτήν, μνησθεὶς τὰ ἔσχατα.

---

10 – 11 Ἀπὸ – ἰσχύν] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 28.4./4. (ed. Ihm, p. 608 – 609)

---

4 II^{1}1417 Μὴ – σου] Sir. 30, 21^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 129) **5 – 7** καὶ – αὐτῇ] Ibid. 30, 23^{2-4} (Wahl, p. 129) **10 – 11 II^{1}1418** Ἀπὸ – ἰσχύν] Sir. 38, 18^{1-2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 151) **12 – 13** Μὴ – ἔσχατα] Ibid. 38, 20^{1-2} (Wahl, p. 151)

---

1 Titlos K (199r19) **3 – 7 II^{1}1417** K cap. Λ 4, 1 (199r[19]20 – 22); V^EV^O cap. Θ 5, 55; V^W cap. Θ 5, 41; P cap. Θ 6, 55; M cap. Θ 6, 54; T cap. Θ 9, 45; R cap. Θ 9, 38; PG 96, 24, 28 – 30 **9 – 13 II^{1}1418** K cap. Λ 4, 2 (199r[22]23 – 199v1); V^EV^O cap. Θ 5, 56 – 57; V^W cap. Θ 5, 42; P cap. Θ 6, 56 – 57; M cap. Θ 6, 55 – 56; T cap. Θ 9, 46 – 47; R cap. Θ 9, 39 – 40; PG 96, 24, 31 – 33

II^{1}1417 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ M T R (c) *s. a.* V P **II^{1}1418** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ / Τοῦ αὐτοῦ P *(cf. infra, app. crit. text.)* (c) Τοῦ αὐτοῦ / *s. d.* M T *(cf. infra, app. crit. text.)* (d) *s. d.* / Τοῦ αὐτοῦ R *(cf. infra, app. crit. text.)* (e) *s. a.* / *s. d.* V^EV^O *(cf. infra, app. crit. text.)* (f) *s. a.* V^W

---

4 δῷς εἰς] δὸς εἰς V^O, δώσεις P $R^{p. c.}$, δώσηις *(*-ης M $R^{a. c.}$*)* K M $R^{a. c.}$ τῇ ψυχῆι *(*-ῇ R*)* σου K R **6** ἡ λύπη] *om.* M **11** ἰσχύν] *hic caesura in* V^EV^O PM T R **12 – 13** Μὴ – ἔσχατα] *om.* V^W **12** δῷς εἰς] δώσεις R, δώσης M δῷς] δὼς T, δὸς V^O τῇ καρδία σου R

II^{1}1419 / K cap. Λ 4, 3

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους β′·

Ἔκρινα ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν· εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ἐστιν ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; Καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην σχῶ ἀφ’ ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. Ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ’ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε, ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς. Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. Ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μή πως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος. Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην.

***II^{2}1907 / R cap. Λ 4, 5**

II^{1}1420 / K cap. Λ 4, 4

Καὶ μετ’ ὀλίγα·

Ἡ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται.

---

3 – 14 II^{1}1419 II Cor. 2, 1–8 **17 II^{1}1420** II Cor. 7, 10

---

2 – 14 II^{1}1419 K cap. Λ 4, 3 (199v[1]2–17); $V^{E}V^{O}$ cap. Θ 5, 60; V^{W} cap. Θ 5, 45; P cap. Θ 6, 60; M cap. Θ 6, 59; T cap. Θ 9, 50; R cap. Θ 9, 43; PG 96, 24, 41–45 **16 – 17 II^{1}1420** K cap. Λ 4, 4 (199v[17]17–18)

II^{1}1419 (a) K P R Ἐκ τῆς] *om.* P R (b) Ἐκ τῆς β′ $V^{E}V^{O}$ (c) β′ ἐπιστολῆς V^{W} (d) Τοῦ αὐτοῦ M (e) Τῆς αὐτῆς T

---

3 Ἔκρινα] ἔκριναν V^{O}, *add.* δὲ M ἐμαυτὸν K M τοῦτο] τούτω M, τουτω T πάλιν] *om.* K *(s. l. supplev. man. rec.)* πρὸς ὑμᾶς] *post* ἐλθεῖν *transpos.* $V^{E}V^{O}$ M **4** ἡμᾶς V^{O} τίς ἐστιν] τίς V **4 – 5** λυπούμενος] *post* ἐμοῦ *transpos.* R **5** αὐτό] *om.* V PM T R ἔχω V P T R **6 – 14** πεποιθὼς – ἀγάπην] *om.* V PM T R **7** ὑμῶν ἐστίν] *sic acc.* K

II[1]1421 / K cap. Λ 4, 5

Τοῦ ἀββᾶ Κασσιανοῦ, ἐκ τοῦ περὶ τῶν ὀκτὼ λογισμῶν·

Πέμπτος ἡμῖν ἀγὼν κατὰ τοῦ πνεύματος τῆς λύπης, τοῦ ἐπισκοτοῦντος τὴν ψυχὴν ἀπὸ πάσης πνευματικῆς θεωρίας, καὶ κωλύοντος αὐτὴν ἀπὸ πάσης ἀγαθῆς ἐργασίας. Ὅταν γὰρ τὸ πονηρὸν τοῦτο πνεῦμα περιδράξηται τῆς ψυχῆς καὶ ὅλην αὐτὴν σκοτίσῃ, οὐκ εὐχὰς ἐκτελεῖν μετὰ προθυμίας συγχωρεῖ, οὐ τῶν ἱερῶν ἀναγνωσμάτων τῇ ὠφελείᾳ ἐγκαρτερεῖν· πρᾶον καὶ εὐκατάμικτον πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τὸν ἄνθρωπον εἶναι οὐκ ἀνέχεται, καὶ πρὸς πάντα τῶν ἔργων τὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ πρὸς αὐτὴν τοῦ βίου τὴν ἐπαγγελίαν μίσος ἐμποιεῖ. Καὶ πάντα ἁπλῶς τὰ σωτηριώδη βουλεύματα τῆς ψυχῆς ἡ λύπη συγχέασα, καὶ τὴν εὐτονίαν αὐτῆς καὶ καρτερίαν παραλύσασα, ὡς ἄφρονα ταύτην καὶ παραπλῆγα ἀπεργάζεται, τῷ τῆς ἀπογνώσεως ἐνδήσασα λογισμῷ.

Διατοῦτο εἰ σκοπὸς ἡμῖν ἐστιν ἀγωνίσασθαι τὸν πνευματικὸν ἀγῶνα καὶ νικῆσαι σὺν θεῷ τὰ πνεύματα τῆς πονηρίας, *πάσῃ φυλακῇ τηρήσωμεν* τὴν ἑαυτῶν *καρδίαν* ἀπὸ τοῦ πνεύματος τῆς λύπης. Ὥσπερ σὴς ἱμάτιον καὶ σκώληξ ξύλον, οὕτως ἡ λύπη τὴν τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴν κατεσθίει, ἐκκλίνειν πείθουσα πᾶσαν ἀγαθὴν συντυχίαν, καὶ οὐδὲ παρὰ τῶν γνησίων φίλων λόγον συμβουλίας δέχεσθαι συγχωροῦσα, οὐδὲ χρηστὴν ἀπόκρισιν ἢ εἰρηνικὴν ἐπιτρέπουσα μεταδοῦναι· ἀλλὰ πᾶσαν τὴν ψυχὴν περιλαβοῦσα, πικρίας αὐτὴν καὶ ἀηδίας πληροῖ· καὶ λοιπὸν ὑποβάλλει αὐτῇ φεύ-

16 – 17 Prov. 4, 23[1] **18** Ὥσπερ – λύπη] cf. ibid. 25, 20a[1–2]

3 – 789, 11 II[1]1421 ***Versio* K** Iohannes Cassianus, *Ad Castorem de octo spiritibus nequitiae* (Philokalia, I, p. 74, 22 – 76, 5)

2 – 790, 4 II[1]1421 K cap. Λ 4, 5 (199v[18–19]20–201v6); V[E]V[O] cap. Θ 5, 71; V[W] cap. Θ 5, 54; P cap. Θ 6, 71; M cap. Θ 6, 70; T cap. Θ 9, 61; R cap. Θ 9, 54; PG 86, 2084, 39 – 2085, 5 *(Versio* K*)*; PG 96, 25, 34 – 28, 6 *(Versio* V PM T R*)*

II[1]1421 (a) K PM T R κασιανοῦ K M R ἐκ τοῦ] *om.* PM R τῶν] *om.* T ὀκτὼ] η′ P T (b) Κασιανοῦ V[W] (c) κασσα μοναχοῦ *(sic)* V[E] (d) κασισα μτ *(sic)* V[O]

3 – 789, 11 *Versio* K **4** τῇ ψυχῇ *ed.* **7** συγχωρῇ K[a. c.] **11** μίσος] *sic acc.* K **13** παραπλῆγα] *correxi (ed.)*, παράπληγα K **14** τῷ] *correxi (ed.)*, τὸ K ἀπογνώσεως] *correxi (ed.)*, ἀπογυμνώσεως K ἐνδήσασα] *correxi (ed.)*, ἐνδύσασα K **15** εἰ σκοπὸς] *correxi (ed.)*, εἷς, κόπος K **16** νικῆσαι] *correxi (ed.)*, νικήσεις K **18** σὴς] *scripsi (ed.)*, σῆς K **23** ἀηδίας] *scripsi*, ἀηδείας K, ἀκηδίας *ed.*

γειν τοὺς ἀνθρώπους, ὡς αἰτίους αὐτῇ τῆς ταραχῆς γινομένους. Καὶ οὐ συγχωρεῖ αὐτῇ ἐπιγνῶναι ὅτι οὐκ ἔξωθεν, ἀλλ’ ἔνδον ἔχει ἐναποκειμένην τὴν νόσον, ἥτις τότε φανεροῦται, ὅταν οἱ πειρασμοὶ ἐπιστάντες διὰ τῆς γυμνασίας, εἰς τὸ ἐμφανὲς ταύτην προενέγκωσιν.

Οὐδέποτε γὰρ ὑπὸ ἄλλου βλαβήσεται ἄνθρωπος, εἰ μὴ ἔνδον ἐναποκειμένας ἔχει τὰς τῶν παθῶν αἰτίας. Καὶ τούτου χάριν ὁ πάντων δημιουργὸς καὶ ἰατρὸς τῶν ψυχῶν θεὸς καὶ μόνος ἐπιστάμενος ἀκριβῶς τὰ τραύματα τῆς ψυχῆς, οὐ τὰς τῶν ἀνθρώπων συνδιατριβὰς παραγγέλλει καταλιμπάνειν, ἀλλὰ τὰς ἐν ἡμῖν ἐκκόπτειν τῆς κακίας αἰτίας, γινώσκων τὴν ὑγείαν τῆς ψυχῆς σου οὐκ ἐν χωρισμῷ τῶν ἀνθρωπίνων κατορθοῦσθαι, ἀλλ’ ἐν τῇ μετὰ τῶν ἐναρέτων διαγωγῇ καὶ γυμνασίᾳ. Ὅταν τοίνυν διά τινας εὐλόγους δῆθεν προφάσεις τοὺς ἀδελφοὺς καταλιμπάνωμεν, οὐ τὰς τῆς λύπης ἀφορμὰς ἐξεκόψαμεν, ἀλλὰ μόνον ἐνηλλάξαμεν αὐτάς, τῆς ἐναποκειμένης ἔνδον νόσου καὶ δι’ ἑτέρων πραγμάτων ταύτας ἀνακινούσης. Διά τοι τοῦτο κατὰ τῶν ἔνδον παθῶν ἅπας ἡμῖν ἔστω ὁ πόλεμος. Τούτων γὰρ διὰ τῆς τοῦ θεοῦ συνεργείας ἐκ τῆς καρδίας ἐκβληθέντων, οὐ λέγω μετὰ τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ μετὰ θηρίων ἀγρίων εὐκόλως συνδιατρίψομεν, κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ μακαρίου Ἰὼβ εἰρημένον· *Θῆρες ἄγριοι εἰρηνεύσουσίν σοι.*

Προηγουμένως τοίνυν ἀγωνιστέον κατὰ τοῦ πνεύματος τῆς λύπης, τοῦ ἐμβάλλοντος τὴν ψυχὴν εἰς ἀπόγνωσιν, ὅπως ἀπελάσωμεν αὐτὸ τῆς ἡμετέρας καρδίας. Τοῦτο γὰρ τὸν Κάϊν οὐ συνεχώρησεν μετὰ τὴν ἀδελφοκτονίαν μετανοῆσαι, οὔτε τὸν Ἰούδαν μετὰ τὴν τοῦ δεσπότου προδοσίαν. Ἐκείνην μόνην τὴν λύπην ἀσκήσωμεν, τὴν ἐπὶ μετανοίᾳ τῶν ἡμαρτημένων μετ’ ἐλπίδος ἀγαθῆς γινομένην, καὶ τὴν ἐπὶ τῇ κτήσει τῶν ἐν οὐρανοῖς ἀγαθῶν ἐπιτηδευομένην, περὶ ἧς καὶ ὁ Ἀπόστολος εἶπεν ὅτι *Ἡ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται.* Ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη, τῇ ἐλπίδι τῆς μετανοίας τρέφουσα τὴν ψυχήν, χαρᾷ σύμμικτος ὑπάρχει. Ὅθεν καὶ πρόθυμον καὶ ὑπήκοον πρὸς πᾶσαν ἀγαθὴν ἐργασίαν παρασκευάζει τὸν ἄνθρωπον, εὐπρόσι-

---

21 Iob 5, 23 **29 – 30** II Cor. 7, 10

---

6 Οὐδέποτε] *correxi (ed.)*, οὐδ’ ὁπότε K **9** ψυχῆς, οὐ] *correxi (ed.)*, ψυχῆς σου K **10** καταλιμπάνειν] *correxi (ed.)*, παραλιμπάνειν K **20** συνδιατρίψομεν] *correxi (ed.)*, συνδιατρίψωμεν K **22** τοίνυν] *correxi (ed.)*, τοῦ νῦν K **24** Κάϊν] *scripsi*, καϊν K

τον, ταπεινόν, πρᾶον, ἀνεξίκακον, πρὸς πάντα πόνον ἀγαθὸν καὶ συντριβὴν ὑπομονητικόν, οἷα δὴ κατὰ θεὸν τυγχάνουσα, ὡς ἐκ τούτου λοιπὸν *τοὺς καρποὺς τοῦ* ἁγίου *πνεύματος* γνωρίζεσθαι ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, τουτέστι *χαράν, εἰρήνην, μακροθυμίαν*, ἀγαθότητα, *πίστιν, ἐγκράτειαν*. Ἐκ γὰρ τῆς ἐναντίας λύπης τοὺς καρποὺς ἐπιγινώσκομεν τοῦ πονηροῦ πνεύματος, οἵτινές εἰσιν ἀκηδία, ἀνυπομ<ο>νησία, θυμός, μίσος, ἀντιλογία, ἀπελπισμός, εὐχῆς ὀκνηρία· ἥντινα λύπην οὕτως ὀφείλομεν ἐκκλίνειν, ὡς τὴν πορνείαν καὶ φιλαργυρίαν καὶ τὸν θυμὸν καὶ τὰ λοιπὰ τῶν παθῶν. Αὕτη δὲ θεραπεύεται διὰ προσευχῆς καὶ τῆς εἰς θεὸν ἐλπίδος καὶ μελέτης τῶν θείων λογίων καὶ τῆς μετὰ ἀνθρώπων εὐλαβῶν διαγωγῆς.

Πέμπτος ἡμῖν ἀγὼν κατὰ τοῦ πνεῦματος τῆς λύπης, τοῦ ἐπισκοτοῦντος τὴν ψυχὴν ἀπὸ πάσης πνευματικῆς θεωρίας, καὶ κωλύοντος αὐτὴν ἀπὸ πάσης ἀγαθῆς ἐργασίας. Ὅταν γὰρ τὸ πονηρὸν τοῦτο πνεῦμα δράξηται τῆς ψυχῆς καὶ ὅλην αὐτὴν σκοτώσῃ, οὐκ εὐχὰς ἐκτελεῖν μετὰ προθυμίας συγχωρεῖ, οὐ τῶν ἱερατικῶν ἀναγνωσμάτων τῇ ὠφελείᾳ ἐγκαρτερεῖν· πρᾶον καὶ εὐκατάμικτον πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τὸν ἄνθρωπον εἶναι οὐκ ἀνέχεται, καὶ πρὸς αὐτὴν τοῦ βίου τὴν ἐπαγγελίαν μῖσος ἐμποιεῖ.

Διατοῦτο εἷς σκοπὸς ἡμῖν ἐστιν, ἀγωνίσασθαι τὸν πνευματικὸν ἀγῶνα, καὶ *πάσῃ φυλακῇ τηρήσωμεν* τὴν ἑαυτῶν *καρδίαν* ἀπὸ τοῦ πνεύματος τῆς λύπης. Ὥσπερ γὰρ σὴς ἱμάτιον καὶ σκώληξ ξύλον, οὕτως ἡ λύπη τὴν τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴν κατεσθίει, ἐκκλίνειν πείθουσα πᾶσαν ἀγαθὴν συντυχίαν, καὶ οὐδὲ παρὰ τῶν γνησίων φίλων λόγον συμβουλίας δέχεσθαι συγχωροῦσα, οὐδὲ χρηστὴν ἀπόκρισιν καὶ εἰρηνικὴν ἐπιτρέπουσα μεταδοῦναι· ἀλλὰ πᾶσαν τὴν ψυχὴν παραλαβοῦσα, πικρίας αὐτὴν καὶ ἀηδίας πληροῖ· καὶ λοι-

---

3 – 5 Gal. 5, 22–23 **20** Prov. 4, 23^{1} **21** Ὥσπερ – λύπη] cf. ibid. 25, 20a$^{1-2}$

---

12 – 790, 4 II^{1}1421 *Versio* V PM T R **12 – 18** Πέμπτος – ἐμποιεῖ] Iohannes Cassianus, *Ad Castorem de octo spiritibus nequitiae* (Philokalia, I, p. 74, 22–29) **19 – 790, 1** Διατοῦτο – αἰτίους] Ibid. (Philokalia, I, p. 74, 32 – 75, 7)

---

3 τούτου] *correxi (ed.)*, τοῦτο K **3 – 4** ἐν τῷ] *correxi (ed.)*, ἐκ τοῦ K **6 – 7** ἀνυπομονησία] *correxi (ed.)*, ἀνυπομνησία K **7** μῖσος K$^{a.c.}$ **12 – 790, 4** *Versio* V PM T R **12** Πέμπτος] πολὺς R **13** καὶ] *om.* R **14** δράξηται] -ητ- *e corr.* V^{W}, δράξεται P T **14 – 15** τῆς ψυχῆς] τὴν ψυχὴν P T **15** σκοτώσει *(*σκω- M*)* V^{W} PM T ἐκτελεῖν] ἐκτενεῖς *(-εῖς e corr.)* V^{W} προθυμίας] *add.* ἐκτελεῖν V^{W} **16** οὐ τῶν] οὔτε *(sic)* M ἱερῶν *(*ϊε- PM*)*, PM T R *(= ed.)* τὴν ὠφελείαν V$^{W\,p.c.}$ P ἐγκαρτερεῖ V^{E}V^{O} **17** εὐκατάνυκτον T *(= ed.)* εἶναι] *om.* M **19 – 790, 4** Διατοῦτο – λογίων] καὶ τὰ ἑξῆς P, *om.* M T R **21** σὴς] *scripsi (ed.)*, σῆς V **25** παραλαβοῦσα] *sic* V καὶ ἀηδίας] *om.* V^{W}

πὸν ὑποβάλλει φεύγειν τοὺς ἀνθρώπους, ὡς αἰτίους. Ἥντινα λύπην οὕτως ὀφείλομεν ἐκκλίνειν, ὡς τὴν πορνείαν καὶ φιλαργυρίαν καὶ τὸν θυμὸν καὶ τὰ λοιπὰ τῶν παθῶν. Αὕτη δὲ θεραπεύεται διὰ προσευχῆς καὶ τῆς εἰς θεὸν ἐλπίδος καὶ μελέτης τῶν θείων λογίων.

---

1 – 4 Ἥντινα – λογίων] IOHANNES CASSIANUS, *Ad Castorem de octo spiritibus nequitiae* (Philokalia, 1, 76, 2–5)

---

2 πορνείαν] πόρνην V^W

Τίτλος ε′ Περὶ λαλιᾶς καὶ τοῦ μὴ ὡς ἔτυχεν λαλεῖν.

II^{1}1422 / K cap. Λ 5, 1

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Ἑτοίμασον λόγον, καὶ οὕτως ἀκουσθήσῃ,
σύνδησον παιδείαν, καὶ οὕτως ἀποκρίθητι.

II^{1}1423 / K cap. Λ 5, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

Δόξα καὶ ἀτιμία ἐν λαλιᾷ.

II^{1}1424 / K cap. Λ 5, 3

Ἡσαΐου·

Κύριος δίδωσίν μοι γλῶσσαν παιδείας, τοῦ γνῶναι ἡνίκα δεῖ εἰπεῖν λόγον.

II^{1}1425 / K cap. Λ 5, 4

Ἐκ τῆς πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιστολῆς·

Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.

---

1 Περὶ – λαλεῖν] cf. II^1 / K^{pin} Παραπομπὴ Χ 19

---

4 – 5 II^{1}1422 Sir. 36, 4$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 144) **8 II^{1}1423** Sir. 5, 13^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 58) **11 – 12 II^{1}1424** Is. 50, 4 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 423) **15 – 792, 2 II^{1}1425** Col. 4, 5–6

---

1 Titlos K (201v6–7) **3 – 5 II^{1}1422** K cap. Λ 5, 1 (201v[7]8–9) **7 – 8 II^{1}1423** K cap. Λ 5, 2 (201v[9]10) **10 – 12 II^{1}1424** K cap. Λ 5, 3 (201v[10]11–12) **14 – 792, 2 II^{1}1425** K cap. Λ 5, 4 (201v[12]13–16)

---

5 σύνδησον] *scripsi (LXX)*, σύνδεσον K

Ὁ λόγος ὑμῶν ᾖ πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

II^{1}1426 / K cap. Λ 5, 5

Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ Ὑποθῆκαι παρθένοις, τῶν Ἐπῶν·

Ὅσσα φέριστ’	Ὅσα βέλτιστα
ἀΐων,	ἀκούων,
καὶ φθέγγεο·	καὶ λάλει·
ὅσσα δὲ βάζεις,	ὅσα δὲ λαλεῖς,
Λεύσσοις	καὶ βλέποις χρηστὰ
προφ<ρ>ονέως.	προθύμως πράττε.
Ὄψις	Ἡ γὰρ θέα
δ’ ἐπὶ ἔργον ἐλαύνει.	ἐπὶ ἔργον διώκει.

II^{1}1427 / K cap. Λ 5, 6

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τῆς πρὸς Γρηγόριον ἀσκητ<ικ>ῆς ἐπιστολῆς·

Προεξετάσαντα ἐν αὐτῷ τὸ ῥηθησόμενον, οὕτω δεῖ δημοσιεύειν τὸν λόγον.

---

5 – 12 II^{1}1426 Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,2 *(Praecepta ad virgines)*, 274–275 (PG 37, 599, 11–13) **16 – 17 II^{1}1427** Basilius Caesariensis, *Epistulae*, II, 5, 13–14 (ed. Courtonne, I, p. 10)

---

4 – 12 II^{1}1426 K cap. Λ 5, 5 (201v[16–17]18–202r1) **14 – 17 II^{1}1427** K cap. Λ 5, 6 (202r[2]3–4)

II^{1}1426 Ὑποθῆκαι] *scripsi*, ὑποθῆκαι K **II^{1}1427** ἀσκητικῆς] *scripsi*, ἀσκητὴν K

---

5 Ὅσα] *scripsi*, ὅσσα K **10** προφρονέως] *scripsi (ed.)*, προφονέως K **16** Προεξετάσαντα] *correxi (ed.)*, προεξέτασαν τὰ K αὐτῷ] *scripsi*, αὐτῶι K, ἑαυτῷ *ed.*

II[1]1428 / K cap. Λ 5, 7

Σχόλιον·

Ἐπίσκεψαι τὸν Περὶ βραχυλόγων παράλληλον, καὶ Περὶ τῶν φυλαττόντων τὴν ἑαυτοῦ γλῶσσαν.

---

3 Περὶ βραχυλόγων] cf. III / par. 37[38] A **3 – 4** Περὶ[2] – γλῶσσαν] cf. III / par. 38[39] A

---

3 – 4 II[1]1428 *Scholion*

---

2 – 4 II[1]1428 K cap. Λ 5, 7 (202r[4]4–6)

*II^2 / T cap. Δ 18

Τίτλος ϛʹ Περὶ λουππαίων καὶ ἐπαοιδῶν καὶ κο<τ>τιστῶν, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν τοιούτων ἢ συγκροτήσεως ἀξιοῦν.

δʹ Περὶ λουππαίων.

ηʹ Περὶ διακινητῶν καὶ ἀργοτρόφων καὶ λουππαίων πεφαντασμένων.

II^{1}1429 / K cap. Λ 6, 1

Τοῦ Σιράχ·

Τίς ἐλεήσει ἐπαοιδὸν ὀφιόδηκτον
<καὶ> πάντας τοὺς προσάγοντας θηρίοις;
Οὕτω τὸν προσπορευόμενον ἀνδρὶ ἁμαρτωλῷ
καὶ συμφυρόμενον ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ.

---

9 – 12 II^{1}1429 Sir. 12, 13^1–14^2 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 81)

---

1 – 3 Titlos (a) K (202r7–9) **4 Titlos (b)** V **5 – 6 Titlos (c)** PML^b V$^{W\ addit.}$ I f. 99v(mg)mg–100rA1 H$^{I\ txt}$ A^I (*cf.* *II^2 / T cap. Δ 18 titlos); *deest in* L$^{b\ pin}$ H$^{I\ pin\ (lac.)}$ **8 – 12 II^{1}1429** K cap. Λ 6, 1 (202r[9]10–13); *deest in* V PML^b V$^{W\ addit.}$ I f. 99v(mg)mg–100rA1 H^I

---

1 – 3 Titlos (a) **1** λουππαίων] *correxi*, λουπέων K ἐπαοιδῶν – κοττιστῶν] ἀσωτευομένων K^{pin} κοττιστῶν] *scripsi*, κοτιστῶν K^{txt} **2** δεῖ] χρὴ K^{pin} **2 – 3** ἢ – ἀξιοῦν] *om.* K^{pin} **4 Titlos (b)** δʹ] *praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ λουππέων V^{E}V$^{O\ pin}$, λουπέων V^W **5 – 6 Titlos (c)** **5** ηʹ] λδʹ H$^{I\ txt}$A$^{I\ txt}$, *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(*λδʹ *secund. ser.)*, *om.* V$^{W\ addit.}$ καὶ^1] *om.* H$^{I\ txt}$ A^I **5 – 6** λουππαίων πεφαντασμένων] *om.* M **5** λουπαίων L$^{b\ pin}$, V$^{W\ addit.}$, λού^π H$^{I\ txt}$ A$^{I\ pin}$, λουπʹ A$^{I\ txt}$ **5 – 6** πεφαντασμένου H$^{I\ txt}$ A^I

---

10 καὶ] *supplevi (**II^{2}1584 / T cap. E 50, 6 *et LXX)*, *om.* K *(cf.* II^{1}279 / K cap. A 10, 13*)* **12** συμφυρόμενον] *scripsi (LXX)*, συμφυρώμενον K

II^{1}1430 / K cap. Λ 6, 2 *II^{2}975 / T cap. Δ 18, 3

Τοῦ αὐτοῦ·

Δὸς τῷ εὐσεβεῖ καὶ μὴ ἀντιλαβοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ.
Εὖ ποίησον ταπεινῷ καὶ μὴ δῷς ἀσεβεῖ·
ἐμπόδισον τὸν ἄρτον αὐτοῦ καὶ μὴ δῷς αὐτῷ·
διπλάσια γὰρ κακὰ εὑρήσει σε
ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς οἷς ἐὰν ποιήσῃς αὐτῷ,
ὅτι καὶ ὁ ὕψιστος ἐμίσησεν ἁμαρτωλούς,
καὶ τοῖς ἀσεβέσιν ἀποδώσει ἐκεῖ κρίσιν.

II^{1}1431 / K cap. Λ 6, 3 *II^{2}978 / T cap. Δ 18, 6

Διδύμου·

Μείζονα καὶ σπουδαιοτέραν τὴν ἐπιμέλειαν ποιοῦ εἰς τοὺς δι' ἀρετὴν καὶ θεοσέβειαν πτωχεύσαντας ἢ πενομένους, ἄλλως εἰς

---

3 Δὸς – ἁμαρτωλοῦ] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 7.7./6. (ed. Ihm, p. 160) **12 – 796, 2** exstat ibid., 7.-./34a. et 12.32./31. (p. 176 et 294–295)

---

3 – 5 II^{1}1430 Δὸς – αὐτῷ] Sir. 12, 4–5^2 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 80) **6 – 9** διπλάσια – κρίσιν] Ibid. 12, 5^4–6^2 (Wahl, p. 80) **12 – 796, 2 II^{1}1431** DIDYMUS ALEXANDRINUS, locus non repertus; Harris, p. 75

---

2 – 9 II^{1}1430 K cap. Λ 6, 2 (202r[13]14–19); V cap. Λ 4, 1; PM cap. Δ 8, 1; $V^{W\ addit.}$ I f. 99v(mg)mg–100rA1; H^I cap. Δ 34, 1; *deest in* L^b; PG 96, 101, 26–32 **11 – 796, 2 II^{1}1431** K cap. Λ 6, 3 (202r[20]21–202v1); V cap. Λ 4, 2; PM cap. Δ 8, 2; $V^{W\ addit.}$ I f. 100rA(9)9–16; H^I cap. Δ 34, 2; *deest in* L^b; PG 86, 2085, 7–12 *(falso sub titulo* Περὶ λαλιᾶς); PG 96, 101, 33–37

II^{1}1430 (a) K (b) Τοῦ Σιράχ V PM $V^{W\ addit.}$ H^I Τοῦ] *om.* V H^I σιραχ V^O M **II^{1}1431** (a) V PM $V^{W\ addit.}$ διδυμου M (b) Φίλωνος, ἐκ τῶν ἐν τῷ Λευϊτικῷ ζητημάτων K (c) *s. a.* H^I

---

3 ἀσεβεῖ $V^{W\ addit.}$ τοῦ ἁμαρτωλοῦ] τῶ ἁμαρτωλω *(sic)* M **4** εὐποίησον K V^EV^O δὼς $V^{O\ a.\ c.}$, δὸς $V^EV^WV^{O\ p.\ c.}$ $V^{W\ addit.}$, δος M ἀσεβῶν P **5** δὸς $V^EV^WV^{O\ p.\ c.}$ P, δὼς $V^{O\ a.\ c.}$ **6** κακὰ] *om.* $V^{W\ addit.}$ εὑρήσει σε] εὑρήσει εἰς σε $P^{a.\ c.}$, εὑρήσεις εἰς σε $P^{p.\ c.}$, εὑρήσει εἰς σὲ M $V^{W\ addit.}$ H^I **7** οἷς ἐὰν] σοῖς. ἀν M ποιησεις M, ποιεῖς V^EV^O, ποιῇς V^W **8** ὁ] *om.* H^I **9** ἀπὸ δοσει *(sic)* P, ἐπιδόσει $V^{W\ addit.}$ ἐκεῖ κρίσιν] ἐκῆ κρίσιν V^O, κρίσιν K, ἐκδίκησιν *LXX* **13** καὶ] ἢ K, ἡ δι καὶ M πενωμενους M, ἐπαινουμένους V^W ἄλλως] ἀλλ' ὡς K V^O

τοὺς ἐκ νόσων ἢ συμπτωμάτων ἀποροῦντας παρὰ τοὺς ἐκ κακοπραγίας ἢ ἀσωτίας πτωχεύσαντας.

<II[1] suppl. 339–340 / V cap. Λ 4, 3–4>

3 II[1] suppl. 339–340 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

1 τοὺς[1]] τὸ V^{W} ἢ] *add.* τῶν $V^{E}V^{O}$ τοὺς[2]] *om.* $V^{W\ addit.}$ **2** ασωτίαν *(sic)* M ὑπωχεύσαντας H^{I}

Στοιχεῖον Μ

Τίτλος α′ Περὶ μεθυστῶν, <καὶ ὅτι οὐ χρὴ συμποσιάζειν αὐτοῖς>. *II^2 / R cap. M 1

ε′ Περὶ μεθυόντων.

α′ Περὶ μεθυστῶν καὶ ἀσώτων.

<γ′> Περὶ μεθυστῶν.

II^{1}1432 / K cap. M 1, 1

*II^{2}1911 / R cap. M 1, 1

Τῆς Ἐξόδου·

Ἀκούσας Ἰησοῦς τὴν φωνὴν τοῦ λαοῦ κραζόντων, λέγει πρὸς Μωϋσῆν· Φωνὴ πολέμου ἐν τῇ παρεμβολῇ. Καὶ λέγει· Οὐκ ἔστι φωνὴ ἐξ ἀρχόντων κατ᾽ ἰσχύν, οὐδὲ φωνὴ ἐξ ἀρχόντων τροπῆς, ἀλλὰ φωνὴ<ν> ἐξ ἀρχόντων οἴνου ἐγὼ ἀκούω.

II^{1}1433 / K cap. M 1, 2

Βασιλειῶν γ′·

Ἠλὰ υἱὸς Βαασσᾶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ δύο ἔτη· καὶ συνεστρά-

---

9 – 12 II^{1}1432 Ex. 32, 17–18 **15 – 798, 4 II^{1}1433** III Reg. 16, 8–10 (Wahl, *3 Könige-Text*, p. 109)

---

1 Stoicheion K^{txt} (202v1) K^{pin} **2 – 3 Titlos (a)** K (202v2) **4 Titlos (b)** V A^{pin}; *deest in* H^{I}A$^{I\,txt}$ **5 Titlos (c)** P$^{cap.\,M\,1}$ ML$^{b\,pin}$ (*cf.* *II^2 / R cap. M 1 titlos); *deest in* L$^{b\,txt}$ **6 Titlos (d)** P$^{cap.\,Ω\,3}$ **8 – 12 II^{1}1432** K cap. M 1, 1 (202v[2]3–7); *deest in* V H^{I} P$^{cap.\,M\,1}$ ML^{b} P$^{cap.\,Ω\,3}$ **14 – 798, 4 II^{1}1433** K cap. M 1, 2 (202v[7]8–13); *deest in* V H^{I} P$^{cap.\,M\,1}$ ML^{b} P$^{cap.\,Ω\,3}$

---

2 – 3 Titlos (a) **2 – 3** καὶ – αὐτοῖς] *supplevi e* K^{pin}, *om.* K^{txt} **4 Titlos (b)** ε′] *non liquet in* A$^{I\,pin}$ *(ε′ secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{W\,txt}$ μεθυόντων] μεθυσκομένων V^{W}, *add.* καὶ ἀσώτων V$^{W\,txt}$ **5 Titlos (c)** μεθυόντων M^{txt} **6 Titlos (d)** γ′ – μεθυστῶν] *om.* P^{pin} γ′] *supplevi, om.* P$^{cap.\,Ω\,3\,txt}$

---

12 φωνὴν] *scripsi (LXX)*, φωνὴ K **15** Ἠλὰ] *scripsi*, ἠλᾶ K

φη ἐπ’ αὐτὸν Ζαμβρί, ἄρχων τῆς ἡμίσους ἵππου, καὶ αὐτὸς ἐν Θαρσᾷ πίνων καὶ μεθύων ἐν τῷ οἴκῳ Ὀσᾶ, τοῦ οἰκονόμου ἐν Θαρσᾷ. Καὶ εἰσῆλθε Ζαμβρὶ καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ’ αὐτοῦ.

II^{1}1434 / K cap. M 1, 3

Τῆς αὐτῆς·

Υἱὸς Ἄδερ πίνων καὶ μεθύων ἐν Σοκχώθ, αὐτὸς καὶ οἱ βασιλεῖς, τριακονταδύο βασιλεῖς συμβοηθοὶ μετ’ αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθε τὰ παιδάρια τῶν χωρῶν ἐν πρώτοις· καὶ ἔφυγε Συρία καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Ἰσραήλ.

Υἱὸς Ἄδερ πίνων καὶ μεθύων, αὐτὸς καὶ βασιλεῖς τριακονταδύο συμβοηθοὶ μετ’ αὐτοῦ. Ἐξῆλθε τὰ παιδάρια τῶν χωρῶν καὶ ἔφυγε Συρία.

<II^{1}suppl. 341 / PML^b cap. M 1, 3>

13 II^{1}suppl. 341 cf. *Sacra.* Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

7 – 10 II^{1}1434 *Versio* K **7 – 9** Υἱὸς – πρώτοις] III Reg. 21, 16–17 (Wahl, *3 Könige-Text*, p. 117) **9 – 10** καὶ – Ἰσραήλ] Ibid. 21, 20 (Wahl, p. 117) **11 – 12 II^{1}1434 *Versio* V P$^{\text{cap. M 1}}$ M P$^{\text{cap. Ω 3}}$** **11 – 12** Υἱὸς – χωρῶν] III Reg. 21, 16–17 (Wahl, *3 Könige-Text*, p. 117) **12** καὶ – Συρία] Ibid. 21, 20 (Wahl, p. 117)

6 – 12 II^{1}1434 K cap. M 1, 3 (202v[13]14–17); V^{E}V^O cap. M 5, 1; V^W cap. M 5, 1–2; PM cap. M 1, 1–2; P cap. Ω 3, 1; *deest in* H^I L^b; PG 96, 156, 53 – 157, 2

II^{1}1434 (a) K (b) Βασιλειῶν γʹ V^{E}V^O P$^{\text{cap. Ω 3}}$ (c) Βασιλειῶν γʹ / Τῆς αὐτῆς P$^{\text{cap. M 1}}$ *(cf. infra, app. crit. text.)* (d) Βασιλειῶν αʹ / Τῶν αὐτῶν V^W *(cf. infra, app. crit. text.)* (e) Βασιλειῶν αʹ / Τοῦ αὐτοῦ M *(cf. infra, app. crit. text.)*

1 ἄρχων] *scripsi (LXX)*, ἄρχον K ἡμίσους] *correxi (LXX)*, ἡμίσσου K *(signo quo solebant scribae ad textum in mg. referre superscripto)* **11 – 12** *Versio* V P$^{\text{cap. M 1}}$ M P$^{\text{cap. Ω 3}}$ **11** ἀδὲρ P$^{\text{cap. M 1}}$ M μεθύον P$^{\text{cap. M 1}}$ P$^{\text{cap. Ω 3}}$ τριακονταδύο] λβʹ V συμβοηθοὶ] *post* αὐτοῦ *transpos.* M **12** αὐτοῦ] *hic caesura in* V^W PM εἰσῆλθεν M, *add.* δὲ V^{E}V^O χώρων P$^{\text{cap. M 1}}$, χορῶν *(-ων* P$^{\text{cap. Ω 3}}$*)* V^{E}V^O P$^{\text{cap. Ω 3}}$

II^{1}1435 / K cap. M 1, 4

***II^{2}1912 et *II^{2}1915 / R cap. M 1, 2 et 5**

Τῶν Παροιμιῶν·

Μὴ ἴσθι οἰνοπότης,
μὴ δὲ ἐκτείνου συμβολαῖς κρεῶν τε ἀγορασμοῖς·
πᾶς γὰρ μέθυσος καὶ πορνοκόπος πτωχεύσει.

II^{1}1436 / K cap. M 1, 5

***II^{2}1913 / R cap. M 1, 3**

Τῶν αὐτῶν·

Ὅς ἐστιν ἡδὺς ἐν οἴνων διατριβαῖς,
ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ὀχυρώμασι καταλείψει ἀτιμίαν.

II^{1}1437 / K cap. M 1, 6

Τῶν αὐτῶν·

Τίνι οὐαί; Τίνι θόρυβος; Τίνι κρίσις;

---

3 Μὴ – οἰνοπότης] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 30.4./4. (ed. Ihm, p. 626) **5** πᾶς – πτωχεύσει] exstat ibid., 30.4./4. (p. 626) **8 – 9** exstat ibid., 30.5./5. (626–627)

---

3 – 5 II^{1}1435 Prov. 23, 20^1–21^1 (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 110) **8 – 9 II^{1}1436** Prov. 12, 11a$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 62) **12 – 800, 5 II^{1}1437** Prov. 23, 29^1–30^2 (Wahl, *Proverbien-Text*, 111–112)

---

2 – 5 II^{1}1435 K cap. M 1, 4 (202v[mg]18–20); V^{E}V^O cap. M 5, 2; V^W cap. M 5, 4; PM cap. M 1, 4; P cap. Ω 3, 3; *deest in* H^I L^b; PG 96, 157, 3–4 **7 – 9 II^{1}1436** K cap. M 1, 5 (202v[20]21–22); V^{E}V^O cap. M 5, 3; V^W cap. M 5, 5; PM cap. M 1, 5; P cap. Ω 3, 4; *deest in* H^I L^b; PG 96, 157, 5–6 **11 – 800, 5 II^{1}1437** K cap. M 1, 6 (202v[22]23–203r3); V^{E}V^O cap. M 5, 4; V^W cap. M 5, 6; PM cap. M 1, 6; P cap. Ω 3, 5; *deest in* H^I L^b; PG 96, 157, 7–10

II^{1}1435 Τῶν] *om.* V P$^{\text{cap. M 1}}$ P$^{\text{cap. Ω 3}}$ M **II^{1}1436** (a) K (b) *s. a.* V P$^{\text{cap. M 1}}$ P$^{\text{cap. Ω 3}}$ (c) *s. d.* M **II^{1}1437** (a) K M (b) Τῶν Παροιμιῶν V^W (c) *s. a.* V^{E}V^O P$^{\text{cap. M 1}}$ P$^{\text{cap. Ω 3}}$

---

3 ἴστι V^W, ἴσθη V^{E}V^O, ϊσθη P$^{\text{cap. M 1}}$ P$^{\text{cap. Ω 3}}$ **4** μὴ – ἀγορασμοῖς] *om.* V P$^{\text{cap. M 1}}$ M P$^{\text{cap. Ω 3}}$ συμβολαῖς] *correxi (**II^2*)*, συμβουλεῦσαι K κρεῶν τε] *correxi (LXX)*, κρεῶν τοῖς K **5** γὰρ] *om.* P$^{\text{cap. Ω 3}}$ **8** οἴνω V$^{\text{W a. c.}}$, οἴνου K **9** καταλήψει V^{E}V^O, -λείψη P$^{\text{cap. Ω 3}}$, -λίψει *e corr.* K

Τίνι ἀηδίαι καὶ λέσχαι;
Τίνι συντρίμματα διακενῆς;
Τίνος πελιδνοὶ οἱ ὀφθαλμοί;
Οὐ τῶν ἐγχρονιζόντων ἐν οἴνοις;
Οὐ τῶν ἰχνευόντων ποῦ πότοι γίνονται;

II^{1}1438 / K cap. M 1, 7

Τῶν αὐτῶν·

Μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἀλλ' ὁμιλεῖτε ἀνθρώποις δικαίοις·
ἐὰν γὰρ εἰς τὰς φιάλας καὶ τὰ ποτήρια δῷς τοὺς ὀφθαλμούς σου,
ὕστερον περιπατήσεις γυμνότερος ὑπαίθρου.

II^{1}1439 / K cap. M 1, 8

Ἀπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Ἀγαθὸν πορευθῆναι εἰς οἶκον πένθους
ἢ πορευθῆναι εἰς οἶκον πότου.

---

13 – 14 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 30.3./3. (ed. Ihm, p. 626)

---

8 II^{1}1438 Μὴ – δικαίοις] Prov. 23, 31^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 112) **9 – 10** ἐὰν – ὑπαίθρου] Ibid. 23, 31$^{3-4}$ (Wahl, p. 112) **13 – 14 II^{1}1439** Eccle. 7, 2$^{2-3}$ (Wahl, *Kohelet-Text*, 160)

---

7 – 10 II^{1}1438 K cap. M 1, 7 (203r[3]4–7); V^{E}V^{O} cap. M 5, 5; PM cap. M 1, 7; *deest in* V^{W} H^{I} L^{b} P$^{cap. Ω 3}$; PG 96, 157, 10–13 **12 – 14 II^{1}1439** K cap. M 1, 8 (203r[7]8–9); V^{E}V^{O} cap. M 5, 6; V^{W} cap. M 5, 7; PM cap. M 1, 8; *deest in* H^{I} L^{b} P$^{cap. Ω 3}$; PG 96, 157, 14–15

II^{1}1438 (a) K M (b) *s. a.* V^{E} P$^{cap. M 1}$ (c) *s. d.* V^{O} **II^{1}1439** (a) K (b) Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ V P$^{cap. M 1}$ M Τοῦ] *om.* V

---

1 ἀϊδίαι V^{E}V^{O}, ἀϊδία K, ἀδικία V^{W} λέσχαι] -αι *non liquet in* V$^{W\ p.\ ras.}$, λέσχη K **3** πελϊδϋοὶ V^{O} **4** ἐνχρονιζόντων V^{E}V^{O} P$^{cap. M 1}$ M, χρονιζόντων *(*-ζο- P$^{cap. Ω 3}$*)* K P$^{cap. Ω 3}$ οίνω *(sic)* M, οινω P$^{cap. Ω 3}$ **5** Οὐ – ἰχνευόντων] καὶ κατασκοπούντων P$^{cap. Ω 3}$ Οὐ] οὖ V^{O} **8** μεθύσκεσθαι V^{E}V^{O} P$^{cap. M 1}$ ὁμιλῆτε V^{E}V^{O}, ὁμιλεῖται M, ομιλειται P$^{cap. M 1}$ **9** δὸς V^{E}V^{O} P$^{cap. M 1}$ M **10** περιπατήσηις K ὑπέθρου V^{E}V^{O} M$^{p. c.}$, ὑπεροῦ P$^{cap. M 1}$, ὑπέρρου M$^{a. c.}$, ὑπέρου *LXX* **14** πορευθῆναι] *om.* P$^{cap. M 1}$ M

II^{1}1440 / K cap. M 1, 9

*II^{2}1916 / R cap. M 1, 6

Ἰωὴλ προφήτου·

Ἐκνήψατε, οἱ μεθύοντες, ἀπὸ οἴνου αὐτῶν καὶ κλαύσατε· θρηνήσατε πάντες οἱ πίνοντες οἶνον εἰς μέθην, ὅτι ἐξῆρται ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν εὐφροσύνη καὶ χαρά.

II^{1}1441 / K cap. M 1, 10

Ἡσαΐου προφήτου·

Οὐαὶ οἱ ἐγειρόμενοι τὸ πρωῒ καὶ τὸ σίκερα διώκοντες, οἱ μένοντες τὸ ὀψέ· ὁ γὰρ οἶνος αὐτοὺς συγκαύσει. Μετὰ γὰρ κιθάρας καὶ ψαλτηρίου καὶ τυμπάνων καὶ αὐλῶν τὸν οἶνον πίνουσιν, τὰ δὲ ἔργα τοῦ θεοῦ οὐκ ἐμβλέπουσιν.

---

8 – 9 Οὐαὶ – συγκαύσει] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 27.-./4d. (ed. Ihm, p. 589)

---

3 – 5 II^{1}1440 Ioel 1, 5 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 213) **8 – 11 II^{1}1441** Is. 5, 11–12 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 304)

---

2 – 5 II^{1}1440 K cap. M 1, 9 (203r[9]10–13); $V^{E}V^{O}$ cap. M 5, 7; V^{W} cap. M 5, 8; PM cap. M 1, 9; *deest in* H^{I} L^{b} $P^{cap. \Omega 3}$; PG 96, 157, 16–18 **7 – 11 II^{1}1441** K cap. M 1, 10 (203r[13]14–18); $V^{E}V^{O}$ cap. M 5, 8; V^{W} cap. M 5, 9; PM cap. M 1, 10; *deest in* H^{I} L^{b} $P^{cap. \Omega 3}$; PG 96, 157, 19–23

II^{1}1440 (a) K (b) Ἰωήλ V^{W} $P^{cap. M 1}$ M ϊωήλ $P^{cap. M 1}$ M (c) *s. a.* $V^{E}V^{O}$ **II^{1}1441** (a) K (b) Ἡσαΐου V $P^{cap. M 1}$ M ἠσαϊου $P^{cap. M 1}$, ησαϊου M

---

3 Ἐκνήψατε] ἐκνίψατε V^{W}, ἐκνίψαται $P^{cap. M 1}$, *praem.* εκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάνετε *(-αι* $M^{a. c.}$*) (= I Cor. 15, 34)* M αὐτῶν] *scripsi (LXX)*, αὑτῶν $K^{a. c.}$, *om.* V $P^{cap. M 1}$ M **3 – 4** θρηνήσατε] *om.* $V^{E}V^{O}$ **4** ἐξήρται $P^{cap. M 1}$ M, ἐξήρτηται V^{W} **8** τὸ[1]] τῶ V^{W} **10** καὶ αὐλῶν] *om.* K πίνουσιν] ποίουσιν *(sic)* V^{O} **11** οὐ βλέπουσιν *e corr.* V^{W}

II^{1}1442 / K cap. M 1, 11

Τοῦ αὐτοῦ·

Δεῦτε λάβωμεν οἶνον καὶ οἰνοφλυγήσωμεν μέθῃ· καὶ ἔσται τοιαύτη ἡμέρα αὔριον μεγάλη περισσῶς σφόδρα.

*II^{2}1917 / R cap. M 1, 7

II^{1}1443 / K cap. M 1, 12

Τοῦ Σιράχ·

Ἐργάτης μέθυσος οὐ πλουτισθήσεται.

*II^{2}1918 / R cap. M 1, 8

II^{1}1444 / K cap. M 1, 13

Τοῦ αὐτοῦ·

Πικρία ψυχῆς οἶνος πινόμενος πολύς.

---

7 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 27.-./16c. (ed. Ihm, p. 598) **10** exstat ibid., 27.-./16d. (p. 598)

---

3 – 4 II^{1}1442 Is. 56, 11 app. crit. (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 444–445) **7 II^{1}1443** Sir. 19, 1^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 97) **10 II^{1}1444** Sir. 34, 29^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 141)

---

2 – 4 II^{1}1442 K cap. M 1, 11 (203r[18]19–21); *deest in* V H^{I} P$^{cap. M 1}$ ML^{b} P$^{cap Ω 3}$ **6 – 7 II^{1}1443** K cap. M 1, 12 (203r[21]22); V^{E}V^{O} cap. M 5, 9; V^{W} cap. M 5, 10; PM cap. M 1, 11; E cap. 160, 1; *deest in* H^{I} L^{b} P$^{cap. Ω 3}$; PG 96, 157, 24 **9 – 10 II^{1}1444** K cap. M 1, 13 (203r[22]23); V^{E}V^{O} cap. M 5, 10; V^{W} cap. M 5, 11; PM cap. M 1, 12; E cap. 160, 2; *deest in* H^{I} L^{b} P$^{cap. Ω 3}$; PG 96, 157, 25

II^{1}1443 Τοῦ] *om.* V E **II^{1}1444** (a) K V^{W} M (b) *s. a.* V^{E}V^{O} P$^{cap. M 1}$ E

---

10 πιννόμενος P$^{cap. M 1}$ πολλύς P$^{cap. M 1}$ M

II^{1}1445 / K cap. M 1, 14

Τοῦ αὐτοῦ·

Πληθύνει μέθη θυμὸν ἄφρονος εἰς πρόσκομμα,
ἐλαττῶν ἰσχὺν καὶ ποιῶν τραύματα.

II^{1}1446 / K cap. M 1, 15

*II^{2}1919 / R cap. M 1, 9

Τοῦ αὐτοῦ·

Ὀργὴ μεγάλη γυνὴ μέθυσος.

II^{1}1447 / K cap. M 1, 16

Λουκᾶ, ἐν κεφαλαίῳ σνθʹ·

Προσέχετε ἑαυτοῖς, μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφνιδίως ὑμῖν ἐπιστῇ

---

10 – 804, 1 Προσέχετε – ἐκείνη] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 30.1./1. (ed. Ihm, p. 625)

---

3 – 4 II^{1}1445 Sir. 34, 30$^{1–2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 141) **7 II^{1}1446** Sir. 26, 8^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 115–116) **10 – 804, 2 II^{1}1447** Luc. 21, 34–35

---

2 – 4 II^{1}1445 K cap. M 1, 14 (203r[23]24–203v1); V^{E}V^{O} cap. M 5, 11; V^{W} cap. M 5, 12; PM cap. M 1, 13; E cap. 160, 3; *deest in* H^{I} L^{b} P$^{cap. Ω 3}$; PG 96, 157, 25–27 **6 – 7 II^{1}1446** K cap. M 1, 15 (203v[1]2); V^{E}V^{O} cap. M 5, 12; V^{W} cap. M 5, 13; PM cap. M 1, 14; *deest in* H^{I} L^{b} P$^{cap. Ω 3}$; PG 96, 157, 28 **9 – 804, 2 II^{1}1447** K cap. M 1, 16 (203v[2]3–7); V^{E}V^{O} cap. M 5, 13; V^{W} cap. M 5, 14; PM cap. M 1, 15; *deest in* H^{I} L^{b} P$^{cap. Ω 3}$; PG 96, 157, 29–33

II^{1}1445 (a) K P$^{cap. M 1}$ M (b) *s. a.* V E **II^{1}1446** (a) K V^{W} M (b) *s. a.* V^{E}V^{O} P$^{cap. M 1}$ **II^{1}1447** (a) K (b) Λουκᾶ, κεφαλαίου σνθʹ M (c) Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκὰν Εὐαγγελίου, κεφαλαίου σνθʹ P$^{cap. M 1}$ (d) Εὐαγγελίου V^{W} (e) Λουκᾶ V^{E}V^{O} λουκα V^{E}, λου V^{O}

---

3 πληθυνεῖ K **3 – 4** εἰς – τραύματα] *om.* E **4** ἐλαττὼν V^{W} P$^{cap. M 1}$, ἔλαττον K τραῦμα V^{E}V^{O} **10** προσέχεται V$^{O\ a.\ c.}$ P$^{cap. M 1}$ βαρυνθῶσιν V^{E}V^{O} M **10 – 11** κρεπάλῃ V^{E}V$^{W\ a.\ c.}$ V^{O} M, κρεπαλὴ P$^{cap. M 1}$ **11** καὶ^{3}] *om.* K αἰφνιδίως] *scripsi*, αἰφνηδίως K *(*αἰ- *e corr.)* V^{W}, ἐφνιδίως *(*εφ- M*)* P$^{cap. M 1}$ M, ἐφνίδιος V^{E}V$^{O\ p.\ c.}$, ἐφνήδιος V$^{O\ a.\ c.}$

ἡ ἡμέρα ἐκείνη· ὡς παγὶς γὰρ ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς.

II^{1}1448 / K cap. M 1, 17

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους α′ ἐπιστολῆς·

Ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις.

***II^{2}1920 / R cap. M 1, 10**

II^{1}1449 / K cap. M 1, 18

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ περὶ νηστείας β′ λόγου·

Φύγωμεν μέθην, τὴν πάνδημον πόρνην, τὴν ἀναισχυντίας μητέρα, τὴν φιλογέλωτα, τὴν μαινάδα, τὴν πρὸς πᾶσαν ἀσχημοσύνης ἰδέαν εὔκολον· οὐ γὰρ ἐγγίνεταί τι τῶν ἀγαθῶν τῇ ὑπὸ μέθης ῥυπωθείσῃ ψυχῇ.

---

5 – 6 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 30.2./2. (ed. Ihm, p. 625–626)

---

5 – 6 II^{1}1448 I Cor., re vera Rom. 13, 13 **9 – 12 II^{1}1449** BASILIUS CAESARIENSIS, *De ieiunio homilia II*, 4 (PG 31, 189, 30–35)

---

4 – 6 II^{1}1448 K cap. M 1, 17 (203v[7]8–9); $V^{E}V^{O}$ cap. M 5, 14; V^{W} cap. M 5, 15; PM cap. M 1, 16; *deest in* H^{I} L^{b} $P^{\text{cap. Ω 3}}$; PG 96, 157, 34–36 **8 – 12 II^{1}1449** K cap. M 1, 18 (203v[10]11–15); $V^{E}V^{O}$ cap. M 5, 15; V^{W} cap. M 5, 16; PM cap. M 1, 17; *deest in* H^{I} L^{b} $P^{\text{cap. Ω 3}}$; PG 96, 157, 37–41

II^{1}1448 (a) K (b) Πρὸς Κορινθίους α′ $V^{E}V^{O}$ $P^{\text{cap. M 1}}$ M α′] *om.* $V^{E}V^{O}$ (c) Ἀποστόλου V^{W} **II^{1}1449** (a) K $P^{\text{cap. M 1}}$ M Τοῦ ἁγίου] *om.* M βασιλειου $P^{\text{cap. M 1}}$ (b) Βασιλείου V

---

2 πρόσωπον] προσώπου K, *add.* πάσης $M^{\text{in mg. man. rec.}}$ **5** εὐσχημόνος *(sic)* V^{E}, εὐσχημῶνος M περιπατήσομεν V^{W} **6** ἀσελγίαις $K^{\text{p. c. ut videtur}}$ $V^{E}V^{O}$ PM **10** φιλόγελον $V^{E}V^{O}$, φιλόγελω $V^{\text{W p. ras.}}$, φιλόγελων *ed.* μενάδα $K^{\text{a. c. ut videtur}}$ $V^{E}V^{O}$ P ἀσχημοσύνην V^{W}, αἰσχύνης M **11** ἰδέαν] εἰδέαν K $V^{E}V^{O}$ P, μητέρα M εὔκολον] *om.* M ἐνγίνεται τί *(sic)* P, γινεται τί M τῶν ἀγαθῶν] ἀγαθὸν PM ὑπομέθης M, ὑπομέθη $V^{E}V^{O}$ **11 – 12** ῥυπωθείσῃ] *scripsi*, ῥυποθείσηι K, ῥυπωθεῖσα V^{W}, ρυπωθησει P, σκοτισθείσῃ $V^{E}V^{O}$

II^{1}1450 / K cap. M 1, 19

***II^{2}1921 / R cap. M 1, 11**

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ μέθης·

Μέθη, ὁ αὐθαίρετος δαίμων, ἐξ ἡδονῆς ταῖς ψυχαῖς ἐντικτόμενος· μέθη, κακίας μήτηρ, ἀρετῆς ἐναντίωσις, τὸν ἀνδρεῖον δειλὸν ἀποδεικνύουσα, τὸν σώφρονα ἀσελγῆ· δικαιοσύνην οὐκ οἶδεν, φρόνησιν ἀναιρεῖ, καὶ ὥσπερ ὕδωρ πολέμιόν ἐστι πυρί, οὕτως ἀμετρία οἴνου λογισμὸν κατασβέννυσιν. Διόπερ ὤκνουν τι λέγειν κατὰ μέθης, οὐχ᾽ ὡς περὶ τινὸς μικροῦ κακοῦ ἢ παροφθῆναι ἀξίου, ἀλλ᾽ ὡς οὐδὲν ὄφελος παρεχομένου τοῦ λόγου. Εἰ γὰρ ὁ μεθύων παραφρονεῖ καὶ ἐσκότωται, εἰκῆ ῥαψωδεῖ ὁ ἐπιπλήσσων τῷ μὴ ἀκούοντι. Τίσιν οὖν διαλεχθῶμεν, εἴπερ ὁ μὲν χρήζων τῆς παραινέσεως οὐκ ἀκούει τῶν λεγομένων, ὁ δὲ σώφρων καὶ νήφων οὐδὲν δεῖται τῆς ἐκ τοῦ λόγου βοηθείας, καθαρεύων τοῦ πάθους; Τί οὖν χρήσωμαι τοῖς παροῦσιν, εἰ καὶ ὁ λόγος ἄχρηστος, καὶ ἡ σιωπὴ ἄπορος; Παρίδωμεν τὴν ἐπιμέλειαν; Ἀλλ᾽ ἐπικίνδυνος ἡ ἀμέλεια. Ἀλλὰ φθέγξομαι κατὰ τῶν μεθυόντων; Ἀλλ᾽ εἰς νεκρὰς ἀκοὰς ἐνηχοῦμεν. Τίνι διενήνοχας τῶν ἀλόγων, ἄνθρωπε; Οὐ τῇ δωρεᾷ τοῦ λόγου, ἣν λαβὼν παρὰ τοῦ κτίσαντός σε ἄρχων καὶ κύριος ἐγένου πάσης τῆς κτίσεως; Ὁ τοίνυν ἀφαιρούμενος ἑαυτοῦ τὴν

---

3 – 17 **II^{1}1450** Μέθη – ἐνηχοῦμεν] Basilius Caesariensis, *In ebriosos*, 2 (PG 31, 448, 7–25) **17 – 806, 13** Τίνι – συνήθεσιν] Ibid., 3 (PG 31, 448, 33 – 449, 6)

---

2 – 806, 13 **II^{1}1450** K cap. M 1, 19 (203v[15]16–22); $V^{E}V^{O}$ cap. M 5, 16 *(pars prima)*; V^{W} cap. M 5, 17–18; PM cap. M 1, 18; E cap. 160, 4; *deest in* H^{I} L^{b} $P^{cap.\ \Omega\ 3}$; PG 96, 157, 41 – 160, 23

II^{1}1450 (a) K M ἐκ τοῦ] *om.* M (b) Τοῦ αὐτοῦ, κατὰ μεθυόντων $P^{cap.\ M\ 1}$ (c) Τοῦ αὐτοῦ $V^{E}V^{O}$ (d) Τοῦ αὐτοῦ V^{W} / *s. a.* V^{W} *(cf. infra, app. crit. text.)* (e) Βασιλείου E

---

3 Μέθη] μέθηι καὶ K ὁ] *om.* V^{W} PM E αὐθέρετος *(*αὐθε- P*)* V^{O} PM τῆς ψυχῆς M ἐντικτώμενος $V^{E}V^{O}$, ἐντηκτόμενος P **4** μέθη] *om.* V^{W} δηλὸν $V^{E}V^{O}$ **4 – 5** ἀποδείκνυσιν $V^{E}V^{O}$ **6 – 806, 13** καὶ – συνήθεσιν] καὶ τὰ ἑξῆς PM E **7 – 806, 13** Διόπερ – συνήθεσιν] *om.* K **7** ὤκνουν τι] *correxi (ed.)*, ὀκνοῦντι V^{W}, ὀκνοῦν τι μοι $V^{E}V^{O}$ **8** ὡς περὶ] *correxi (ed.)*, ὥσπερ V τινὸς μικροῦ] μικροῦ τινος V^{W} *(= ed.)* ἀξῖον V^{O} **9** παρεχομένω V^{O}, ἐρχομένου V^{W} **10** τῷ] τὸ V^{O} **10 – 11** ἀκούοντι] *hic caesura in* V^{W} **12** σώφρον V^{E}, σωφρονῶν *ed.* **13 – 806, 13** Τί – συνήθεσιν] καὶ τὰ ἑξῆς V^{W} **13 – 14** χρήσομαι V^{O} **15** παρείδωμεν V^{O}, παρείδομεν V^{E} **16** νεκρᾶς $V^{E}V^{O\ a.\ c.}$ ἀκοᾶς V^{E} **17** τῇ] *praem.* τῆς V^{O} **18** λόγον V^{O} ἣν] ἦν V^{E} κτίσαντός σε] *correxi (ed.)*, κτήσαντός σε $V^{E}V^{O}$

φρόνησιν διὰ τῆς μέθης *παρεσυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς*. Μᾶλλον δὲ καὶ τῶν βοσκημάτων φαίην ἂν ἔγωγε ἀλογωτέρους εἶναι τοὺς ἐν τῇ μέθῃ, εἴπερ τὰ μὲν τετράποδα πάντα καὶ τὰ θηρία τεταγμένας ἔχει τὰς πρὸς τὰς μίξεις ὁρμάς, οἱ δὲ ὑπὸ τῆς μέθης τὴν ψυχὴν κατεχόμενοι, καὶ τὸ σῶμα τῆς παρὰ φύσιν θερμότητος ἀναπλήσαντες, πάντα καιρὸν καὶ πᾶσαν ὥραν πρὸς τὰς ἀκαθάρτους καὶ ἀσχήμονας συμπλοκὰς συνελαύνονται. Καὶ οὐ τοῦτο μόνον τὴν ἀλογίαν αὐτοῖς ἐμποιεῖ, ἀλλὰ καὶ τῇ τῶν αἰσθήσεων παρατροπῇ χείρονα παντὸς κτήνους ἀποδείκνυσι τὸν μεθύοντα· ποῖον γὰρ βόσκημα οὕτω παραβλέπει καὶ οὕτω παρακούει ὡς ὁ μεθύων; Οὐχὶ ἀγνοοῦσι μὲν τοὺς οἰκιακούς, προστρέχουσι δὲ πολλάκις τοῖς ἀλλοτρίοις ὡς τοῖς συνήθεσιν;

II^{1}1451 / K cap. M 1, 20

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Ὁ δαιμονιῶν ἐλεεινός· ὁ δὲ μεθύων, τὰ αὐτὰ πάσχων, οὐδὲ τοῦ ἐλεεῖσθαι ἄξιος, αὐθαιρέτῳ δαίμονι προσπαλαίων.

---

1 – 2 Ps. 48, 13^{2}

---

16 – 17 II^{1}1451 Basilius Caesariensis, *In ebriosos*, 4 (PG 31, 452, 22–24)

---

15 – 17 II^{1}1451 K cap. M 1, 20 (203v[22]23–204r1); V^{E}V^{O} cap. M 5, 17; *deest in* V^{W} H^{I} P$^{cap. M 1}$ ML^{b} P$^{cap. Ω 3}$; PG 96, 160, 42–44

II^{1}1451 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{E} (c) *s. a.* V^{O}

---

1 παρασυνεβλήθη V^{E}V$^{O\ a.\ c.}$ **4** πρὸς τὰς] *om.* V^{O} μίξεις] *correxi (ed.)*, μῆξεις V^{E}, μῆξϊς V^{O} **5** ὁρμάς] *correxi (ed.)*, ὁρμᾶς V^{E}V^{O} **9** τῇ] ἡ *ed.* παρατροπὴ *ed.* **11 – 12** οἰκειοτάτους *ed.*

II^{1}1452 / K cap. M 1, 21

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Οὐ τὰς σκιὰς διαπηδῶσιν πολλάκις ὡς ὀχετοὺς καὶ φάραγγας; Ἤχων δὲ αὐτοῖς καὶ ψόφων, οἱονεὶ θαλάσσης κυμαινούσης, τὰ ὦτα πεπλήρωται. Ἡ δὲ γῆ πρὸς τὸ ὄρθιον διανίστασθαι δοκεῖ, καὶ τὰ ὄρη περιτρέχειν ἐν κύκλῳ. Οὗτοι ποτὲ μὲν γελῶσιν ἄπαυστα, ποτὲ δὲ ὀδυνῶνται καὶ κλαίουσιν ἀπαρηγόρητα. Καὶ νῦν μὲν θρασεῖς εἰσι καὶ ἀπτόητοι, νῦν δὲ κατάφοβοι καὶ δειλοί. Τούτοις μὲν ὕπνοι βαρεῖς καὶ δυσανάγωγοι καὶ πνιγώδεις καὶ τῷ ὄντι θανάτου γείτονες, αἱ δὲ ἐγρηγόρσεις τῶν ὕπνων ἀναισθητότεραι. Ἐνύπνιον γὰρ αὐτοῖς ἐστὶν ὁ βίος, οἵ γε ἱμάτιον οὐκ ἔχοντες, οὐδὲ τί φάγωσιν εἰς τὴν αὔριον, βασιλεύουσι καὶ στρατοπέδων ἄρχουσιν ἐν τῇ μέθῃ, καὶ πόλεις οἰκοδομοῦσι, καὶ χρήματα διανέμουσιν. Τοιούτων φαντασιῶν καὶ ἀπάτης τοσαύτης περιζέων ὁ οἶνος τὰς καρδίας αὐτῶν πληροῖ. Ἕτεροι δὲ εἰς τὰ ἐναντία περιάγονται πάθη· δυσέλπιδές εἰσι καὶ κατηφεῖς καὶ ὀδυνηροὶ καὶ δακρυώδεις καὶ ψοφοδεεῖς καὶ εὐπτόητοι.

---

3 – 17 II^{1}1452 Basilius Caesariensis, *In ebriosos*, 3 (PG 31, 449, 6–24)

---

2 – 17 II^{1}1452 K cap. M 1, 21 (204r[1]2–6); V^{E}V^O cap. M 5, 16 *(pars altera)*; *deest in* V^W H^I P$^{cap. M 1}$ ML^b P$^{cap. Ω 3}$; PG 96, 160, 23–42

II^{1}1452 (a) K (b) *s. d.* V^{E}V^O

---

3 Οὐ] οὗ V^O, *om.* K πολλάκις] *add.* οἱ μεθύοντες K ὀχετοὺς] φάραγγας K φάραγγας] ὀχετούς K **4** Ἤχων] ἦχον V^{E}V^O ψόφων] ψόφον V^O **5** ὄρθιον] ὄρθριον V^O διανίστασθαι] διανήστασθαι V^{E}V^O **6 – 17** Οὗτοι – εὐπτόητοι] *om.* K **9** δυσανάγωγοι] δυσανάφοροι *ed.* **17** ψοφοδεεῖς] *correxi (ed.)*, φοβοδεεῖς V^{E}V^O εὐπτόητοι] *correxi (ed.)*, ἐπτόητοι V^{E}V^O

II¹1453 / K cap. M 1, 22

Καὶ μετ᾽ ὀλίγα·

Τίνι οὐαί; Τίνι θόρυβος; Τίνι ἀηδίαι καὶ λέσχαι; Τίνι συντρίμματα διακενῆς; Τίνος πελιδνοὶ οἱ ὀφθαλμοί; Οὐ τῶν ἐγχρονιζόντων ἐν οἴνοις καὶ *τῶν* κατασκοπουμένων *ποῦ πότοι γίνονται*; Τὸ οὐαὶ θρηνῶδες ἐστὶν ἐπίφθεγμα, θρήνου δὲ ἄξιοι οἱ μεθύοντες, διότι *Μέθυσοι βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι*. Θόρυβος δὲ διὰ τὴν ἐκ τοῦ οἴνου ταραχὴν ἐγγινομένην τοῖς λογισμοῖς, καὶ ἀηδίαι διὰ τὰς πικρὰς ἐκ τῆς τοῦ πίνειν ἡδονῆς ἀναδόσεις. Τούτων γὰρ δεσμοῦνται μὲν οἱ πόδες, δεσμοῦνται δὲ χεῖρες ἐκ τῶν ἐπιπεμπομένων αὐτοῖς ἐκ τῆς μέθης ῥευμάτων. Καὶ πρὸ τούτων τῶν παθῶν, παρ᾽ αὐτὸν τὸν καιρὸν τοῦ πίνειν, τὰ τῶν φρενιτικῶν αὐτοῖς συνεισπίπτει πάθη. Ὅταν γὰρ πλήρης αἱ μήνιγγες γίνωνται τῆς αἰθάλης, ἣν ὁ οἶνος ἐξατμιζόμενος ἀναφέρει, βάλλεται μὲν ὀδύναις ἀφορήτοις ἡ κεφαλή· μένειν δὲ ὀρθὴ ἐπὶ τῶν ὤμων μὴ δυναμένη, ἄλλοτε ἐπ᾽ ἄλληλα καταπίπτει, τοῖς σπονδύλοις ἐνολισθαίνουσα.

---

3 – 5 Τίνι¹ – γίνονται] Prov. 23, 29¹–30² **6 – 7** I Cor. 6, 10

---

3 – 17 II¹1453 Basilius Caesariensis, *In ebriosos*, 4 (PG 31, 452, 46 – 453, 11)

---

2 – 17 II¹1453 K cap. M 1, 22 (204r[6]6–9); V^E^V^O^ cap. M 5, 18 *(pars prima)*; *deest in* V^W^ H^I^ P^cap. M 1^ ML^b^ P^cap. Ω 3^; PG 96, 160, 50 – 161, 8

II¹1453 (a) K (b) *s. a.* V^E^V^O^

---

3 – 14 Τίνι¹ – ἀναφέρει] *om.* K **7** τὴν ἐκ] *om.* V^O^ **9** ἐκ τῆς] *correxi (ed.)*, τῆς ἐκ V^E^V^O^ πίνειν] ποιεῖν V^O^ **10** δὲ] *s. l.* V^E^ **12** φρονιτικῶν V^O^ **13** γίνωνται] *correxi*, γίνονται K V^E^V^O^, γένωνται *ed.* **14** ἐθάλης V^E^V^O p. c.^, ἐνθάλης V^O a. c.^ ἣν] ἧν V^E^ μὲν] *add.* τούτων K **14 – 15** ὀδύναις] *post* ἀφορήτοις *transpos.* K **15** ὀρθῆς V^E^V^O^ **15 – 16** δυναμένης V^E^V^O^ **16** καταπῖπτειν V^O^ σφονδύλοις K

II^{1}1454 / K cap. M 1, 23

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Ἀλλὰ τίς εἴπῃ ταῦτα τοῖς οἰνοπλήκτοις; Καρηβαροῦσι γὰρ ἐκ τῆς κραιπάλης, νυστάζουσιν, χασμῶνται, ἀχλὺν βλέπουσιν, ναυτιῶσιν. Διατοῦτο οὐκ ἀκούουσιν τῶν διδασκάλων, πολλαχόθεν αὐτοῖς ἐμβοώντων· *Μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστιν ἀσωτία.* Ἐντεῦθεν οἱ τρόμοι καὶ αἱ ἀσθένειαι, κοπτομένου αὐτοῖς τοῦ πνεύματος ὑπὸ τῆς ἀμετρίας τοῦ οἴνου, καὶ τῶν νεύρων λυομένων, ὁ κλόνος τῷ σύμπαντι ὄγκῳ τοῦ σώματος ἐπιγίνεται. Τί τὴν κατάραν τοῦ Κάϊν ἐπὶ σεαυτὸν ἐπισπᾶσαι, *τρέμων* καὶ περιφερόμενος διὰ παντὸς τοῦ βίου;

II^{1}1455 / K cap. M 1, 24

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Μέχρι πότε οἶνος; Μέχρι τίνος μέθη; Κινδυνεύεις λοιπὸν βόρβορος εἶναι ἀντὶ ἀνθρώπου. Οὕτως ὅλως ἀνεμίχθης τῷ οἴνῳ καὶ συγκατεσάπης αὐτῷ ἐκ τῆς καθημερινῆς κραιπάλης, οἴνου ἀπόζων, καὶ τούτου διεφθαρμένου.

---

6 Eph. 5, 18 **10** Gen. 4, 12

---

3 – 6 II^{1}1454 Ἀλλὰ – ἀσωτία] BASILIUS CAESARIENSIS, *In ebriosos*, 5 (PG 31, 453, 18–22) **6 – 11** Ἐντεῦθεν – βίου] IBID. (PG 31, 453, 39 – 456, 2) **14 – 17 II^{1}1455** BASILIUS CAESARIENSIS, *In ebriosos*, 6 (PG 31, 456, 5–9)

---

2 – 11 II^{1}1454 K cap. M 1, 23 (204r[mg]10–14); V^{E}V^{O} cap. M 5, 18 *(pars altera)*; *deest in* V^{W} H^{I} P$^{cap. M 1}$ ML^{b} P$^{cap. Ω 3}$; PG 96, 161, 8–19 **13 – 17 II^{1}1455** K cap. M 1, 24 (204r[14]15–16); V^{E}V^{O} cap. M 5, 19; *deest in* V^{W} H^{I} P$^{cap. M 1}$ ML^{b} P$^{cap. Ω 3}$; PG 96, 161, 19–23

II^{1}1454 (a) K (b) *s. d.* V^{E}V^{O} **II^{1}1455** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{E} (c) *s. a.* V^{O}

---

3 Ἀλλὰ – οἰνοπλήκτοις] *om.* K καριβαροῦσιν *(-σι* V^{E}*)* K V^{E} γὰρ] *om.* K **4** κρεπάλης V^{E}V^{O} **5** οὐκακούουσι V^{E}, ὀυκακούσι V^{O} **6** μεθύσκεσθαι V^{E}V^{O} **6 – 11** Ἐντεῦθεν – βίου] *om.* K **7** ἀσθένειαι] *scripsi*, ἀσθενείαι K V^{E}V^{O} κοπτομένον V^{O} **15 – 17** Οὕτως – διεφθαρμένου] *om.* K **16** κραιπάλης] *correxi*, κρεπάλης V^{E}, κρεπαλῆς V^{O} **16 – 17** ἀπόζων] *correxi*, ἀπόζον V^{O}, ἀπὸζόν *(sic)* V^{E}

II^{1}1456 / K cap. M 1, 25

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Ὁ ἀγωνοθετῶν αὐτοῖς διάβολος, καὶ ἆθλον τῆς νίκης ἁμαρτία. Ἐλεεινὸν θέαμα Χριστιανῶν ὀφθαλμοῖς ἀνὴρ ἀκμάζων καθ' ἡλικίαν, σφριγῶν τῷ σώματι, στρατιωτικοῖς καταλόγοις ἐμπρέπων, φοράδην οἴκαδε κομιζόμενος, μὴ δυνάμενος ὀρθοῦσθαι, μὴ δὲ τοῖς ἰδίοις ποσὶν ἐπιβαίνειν. Ἀνὴρ φοβερὸς ὀφείλων εἶναι τοῖς πολεμίοις, γέλωτός ἐστιν ἀφορμὴ τοῖς κατ' ἀγορὰν παιδίοις· ἄνευ σιδήρου καταβέβληται, ἄνευ πολεμίων πεφόνευται. Ἀνὴρ ὁπλίτης, αὐτὸ τῆς ἡλικίας ἄγων τὸ ἄνθος, οἴνου γέγονεν παρανάλωμα καὶ ἕτοιμος παθεῖν τοῖς ἐχθροῖς ὅσα βούλονται. Μέθη λογισμῶν ὄλεθρος, ἰσχύος διαφθορά, γῆρας ἄωρον, ὀλιγοχρόνιος θάνατος. Τί γὰρ ἄλλο εἰσὶν οἱ μεθύοντες ἢ τὰ εἴδωλα τῶν ἐθνῶν; *Ὀφθαλμοὺς ἔχουσι καὶ οὐ βλέπουσιν, ὦτα ἔχουσι καὶ οὐκ ἀκούουσιν·* χεῖρες παραλέλυνται, πόδες ἀπενεκρώθησαν.

Τίς ὁ ταῦτα ἐπιβουλεύσας; Τίς ὁ τούτων τῶν κακῶν αἴτιος; Τίς ὁ τῆς μανίας ὑμῖν τὸ φάρμακον ἐγκεράσας; Ἄνθρωπε, παράταξιν ἐποίησας τὸ συμπόσιον. Ἐκβάλλεις τοὺς νεανίσκους χειραγωγουμένους ὡς τραυματίας ἀπὸ πολέμου· ἐνέκρωσας τὴν ἀκμὴν τῆς νεότητος ἀπὸ οἴνου, καὶ καλεῖς μὲν ὡς φίλον ἐπὶ τὸ δεῖπνον, ἐκβάλλεις δὲ νεκρόν, οἴνῳ τὴν ζωὴν αὐτοῦ κατασβέσας. Ὅταν γὰρ νομισθῶσιν διακορεῖς εἶναι τοῦ οἴνου, τότε τοῦ πίνειν ἄρχον-

---

13 – 14 Ez. 12, 2

---

3 II^{1}1456 Ὁ – ἁμαρτία] BASILIUS CAESARIENSIS, *In ebriosos*, 6 (PG 31, 457, 6–7) **4 – 811, 6** Ἐλεεινὸν – ἕτερον] IBID., 7 (PG 31, 457, 18 – 460, 17)

---

2 – 813, 2 II^{1}1456 K cap. M 1, 25 (204r[16]17–204v5); $V^E V^O$ cap. M 5, 23; *deest in* V^W H^I $P^{cap. M 1}$ ML^b $P^{cap. Ω 3}$; PG 96, 161, 39 – 165, 21

II^{1}1456 (a) K (b) *s. a.* V^E (c) *s. d.* V^O

---

3 Ὁ – ἁμαρτία] *om.* $V^E V^O$ αὐτοῖς] *correxi (ed.),* αὐτοὺς K ἆθλον] *sic acc.* K **5** φριγῶν V^O τῷ] τὸ V^E **7** ἐπιβῆναι $V^E V^O$ **8** κατ' ἀγορὰν] *scripsi (ed.),* καταγορὰν $V^E V^O$, κατὰ ἀγορὰν K **8 – 9** ἄνευ – καταβέβληται] *om.* K **10** αὐτὸ] αὐτῷ $K^{p. c. in mg.}$ V^E **11** καὶ] *om.* K *(= ed., sed cf. app. crit.)* παθεῖν] *add.* παρὰ $V^E V^O$ Μέθη] *add.* γὰρ K λογισμῶν] λογισμῶν ἐστιν K **12** διαφορὰ *(-ᾶ* V^E*)* $V^E V^O$ γῆρας ἄωρον] *om.* K **13 – 813, 2** Τί – πλοῦτος] *om.* K **18 – 19** χειραγωγούμενος V^O **20** τὸ] τῶν V^O **21 – 22** τὴν – εἶναι] *om.* V^O **22 – 811, 1** ἄρχοντας V^O

ται, καὶ πίνουσι τῷ τῶν κτηνῶν τρόπῳ. Προϊόντος γὰρ ἤδη τοῦ πότου, ἐπεισέρχεταί τις αὐτοῖς νεανίας, φιάλην φέρων εὐμεγέθη οἴνου κατεψυγμένου, καὶ στὰς εἰς τὸ μέσον, διὰ σκολιῶν σωλήνων ἴσον τοῖς συμπόταις διανέμει τὸν οἶνον, ἵνα κατ᾽ ἰσομοιρίαν ἀλλήλοις συνασελγαίνωσιν, καὶ μηδένα ὑπερβάλλειν ἐν τῷ πίνειν τὸν ἕτερον.

Κατάκυψόν σου πρὸς τὴν ἀθλίαν γαστέρα καὶ κατάμαθε τοῦ ὑποδεχομένου ἀγγείου τὸ μέγεθος, ὅτι μιᾶς κοτύλης ἔχει κοιλότητα. Μὴ πρὸς τὴν οἰνοχόην ἀφόρα, πότε κενώσεις, ἀλλὰ πρὸς τὴν σεαυτοῦ κοιλίαν, ὅτι πάλαι πεπλήρωσαι. Διατοῦτο· *Οὐαὶ οἱ ἐγειρόμενοι τὸ πρωῒ καὶ τὸ σίκερα διώκοντες, οἱ μένοντες τὸ ὀψέ*, καὶ διημερεύοντες ἐν τῇ μέθῃ· *ὁ γὰρ οἶνος αὐτοὺς συγκαύσει*, διότι τὸ ἐκ τοῦ οἴνου θερμόν, ἐγγινόμενον τῇ σαρκί, ἔξαμμα γίνεται τῶν πεπυρωμένων βελῶν τοῦ ἐχθροῦ. Τὸν μὲν γὰρ λογισμὸν καὶ τὸν νοῦν ὁ οἶνος καταβαπτίζει, τὰ δὲ πάθη καὶ τὰς ἡδονὰς ὥσπέρ τι σμῆνος μελισσῶν ἐπεγείρει. Ποῖον γὰρ ἅρμα πώλων οὕτως ἀτάκτως φέρεται, ἀποβαλὸν τὸν ἡνίοχον; Ποῖον δὲ πλοῖον ἀκυβέρνητον ὑπὸ τῶν κυμάτων, ὡς ἂν τύχοι, φερόμενον, οὐχὶ ἀσφαλέστερόν ἐστι τοῦ μεθύοντος; Ἀπὸ τοιούτων κακῶν ἄνδρες καὶ γυναῖκες, κοινοὺς συστησάμενοι χορούς, δαίμονι οἰνηρῷ τὰς ψυχὰς παραδόντες, ἀλλήλους ταῖς ἀκίσι τῶν παθῶν ἀντετίτρωσκον. Γέλωτες παρ᾽ ἀμφοτέρων, ᾄσματα αἰσχρά, σχήματα πορνικά, ἐρεθίζοντα πρὸς ἀσέλγειαν.

Γελᾷς, εἰπέ μοι, δακρύειν δέον καὶ στένειν ἐπὶ τοῖς φθάσασιν; Ἄσματα πόρνης φθέγγῃ, ἐκβαλὼν τοὺς ψαλμοὺς καὶ τοὺς ὕμνους οὓς ἐδιδάχθης; Κινεῖς πόδας καὶ ἐξάλλῃ ἐμμανῶς, καὶ χορεύεις ἀχόρευτα, δέον τὰ γόνατα κάμπτειν πρὸς τὰς προσκυνήσεις;

---

10 – 12 Is. 5, 11

---

7 – 12 Κατάκυψόν – μέθῃ] Ibid. (PG 31, 460, 22–29) **12 – 812, 27** ὁ – φοβοῦμαι] Ibid. 7–8 (PG 31, 460, 31 – 461, 34)

---

1 τῷ] τῶν V^O a. c.^ Προϊόντος] *correxi (ed.)*, προϊόντως V^E V^O ἤδη] *correxi (ed.)*, ἴδη V^E V^O **3 – 4** σωλήνων] *correxi (ed.)*, σωλίνων V^E V^O **4** διανέμειν V^O κατ᾽ ἰσομοιρίαν] *correxi (ed.)*, κατισομυρίαν V^E V^O p. c.^, κατισομύριαν V^O a. c.^ **5** συνασελγαίνωσιν] *correxi (ed.)*, συνασελγαίνουσιν V^E V^O ὑπερβαλλεῖν V^O **9** τὴν] *om.* V^O **10** πεπλήρωται V^O *(= ed.)* **11** τὸ σίκερα] *correxi (ed.)*, τῶ σήκερα V^E V^O **16** ἅρμα] *correxi (ed.)*, ἄσμα V^E V^O πώλων] ἀπόλων V^O **17** ἀποβαλὸν] *correxi (ed.)*, ἀποβαλὼν V^E V^O **18** φερόμενον] *correxi (ed.)*, φέρεται V^E V^O **21** ἀκίσι] *correxi (ed.)*, ἀκῆσι V^E, ἀσκῆσῖν V^O ἀντετίτρωσκων V^E **25** φθέγγῃ] *om.* V^O **26** κινεῖν V^E ἐξάλλῃ] *correxi (ed.)*, ἐξάλλει V^E V^O

Τίνας ὀδυροῦμαι, τὰς κόρας τὰς ἀπειρογάμους ἢ τὰς ἐν τῷ ζυγῷ τοῦ γάμου κατεχομένας; Αἱ μὲν γὰρ ἐπανῆλθον, τὴν παρθενίαν οὐκ ἔχουσαι, αἱ δὲ τὴν σωφροσύνην τοῖς ἀνδράσιν οὐκ ἐπανήγαγον. Εἰ γάρ που τινὲς καὶ σώματι τὴν ἁμαρτίαν διέφυγον, ἀλλὰ πάντως γε ταῖς ψυχαῖς τὴν φθορὰν ὑπεδέξαντο. Ταῦτα μοι καὶ περὶ τῶν ἀρρένων εἰρήσθω· εἶδεν κακῶς, ἐθεάθη κακῶς. *Ὁ ἐμβλέψας γυναικὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.* <Εἰ> αἱ ἀπὸ ταὐτομάτου συντυχίαι τοῖς περιέργως κατασκοποῦσιν τοσοῦτον ἔχουσι κίνδυνον, αἱ [δὲ] κατ᾽ ἐπιτήδευσιν ἀπαντήσεις, ὥστε ἰδεῖν γυναῖκας ἀσχημονούσας ὑπὸ τῆς μέθης καὶ κατασχηματιζομένας πρὸς ἔκλυσιν καὶ μέλη τεθρυμμένα ἀδούσας, δυνάμενα καὶ μόνον ἀκουσθέντα πάντα οἶστρον ἡδονῆς ἐμποιῆσαι τοῖς ἀκολάστοις, τί ἐροῦσιν ἢ τί ἀπολογήσονται; Οὐχ᾽ ὡς διατοῦτο ἐμβλέψαντες, ἵνα τὰς ἐπιθυμίας ἐγείρωσιν; Οὐκοῦν ὑπόδικοι εἰσίν, κατὰ τὴν ἀπαραίτητον ἀπόφασιν τοῦ κυρίου, τῷ κρίματι τῆς μοιχείας;

Πῶς ὑμᾶς ἡ Πεντηκοστὴ ὑποδέξηται, οὕτω τοῦ Πάσχα καθυβρισθέντος; Ἡ Πεντηκοστὴ τοῦ πνεύματος ἔσχε τοῦ ἁγίου τὴν ἐναργῆ καὶ πᾶσι γνωρίμην ἐπιδημίαν· σὺ δὲ προλαβὼν σεαυτὸν οἰκητήριον τοῦ ἀντικειμένου ἐποίησας πνεύματος, καὶ γέγονας ναὸς εἰδώλων ἀντὶ τοῦ γενέσθαι ναὸς θεοῦ διὰ τῆς ἐνοικήσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος; Ἐπεσπάσω τὴν ἀρὰν τοῦ προφήτου, εἰπόντος ἐκ προσώπου τοῦ θεοῦ ὅτι *Στρέψω τὰς ἑορτὰς* αὐτῶν *εἰς πένθος*. Πῶς τῶν οἰκετῶν ἄρξετε οἱ δουλεύοντες ἐπιθυμίαις ἀνοήτοις καὶ βλαβεραῖς ὡς ἀνδράποδα; Πῶς τοὺς παῖδας νουθετεῖτε, ἀνουθέτητον ζωὴν καὶ ἀδιάτακτον ζῶντες; Τί οὖν; Ἐν τούτοις ὑμᾶς καταλείπω; Ἀλλὰ φοβοῦμαι· νηστεία τὴν μέθην θεραπευσάτω, ψαλμὸς τὴν αἰσχρὰν μελῳδίαν, δάκρυον γενέσθω τοῦ γέλωτος ἴαμα, ἀντὶ τῆς ὀρχήσεως τὸ γόνυ κλινέσθω, ἀντὶ τοῦ κρότου τῶν χειρῶν τὸ στῆθος τυπτέσθω, ἀντὶ τοῦ κόσμου τῆς ἐσθῆτος ἡ

---

6 – 8 Matth. 5, 28 **21 – 22** διὰ – πνεύματος] cf. Rom. 8, 11 **23 – 24** Am. 8, 10

---

27 – 813, 2 νηστεία – πλοῦτος] Basilius Caesariensis, *In ebriosos*, 8 (PG 31, 461, 38–44)

---

1 ὀδύρομαι *(sic)* V^{O}, ὀδύρωμαι *ed.* **2** κατεχομένους V^{E} **8** Εἰ] *supplevi (ed.)*, *om.* $V^{E}V^{O}$ **9** δὲ] *delevi (ed.)* **12** δυάμενα V^{E} οἶστρον] ὕστρον V^{E} **14** τὰς] τὰ V^{O} **17** ἡμᾶς V^{O} **19** προλαβὼν] *correxi (ed.)*, πρὸς λαβὼν $V^{E}V^{O}$ **20** πνεύματι V^{O} **24** ἄρξετε] *correxi (ed.)*, ἄρξηται $V^{E}V^{O\ p.\ c.}$, ἄρξεται $V^{O\ a.\ c.}$ **25 – 26** ἀνουθώτητον V^{O} **27** καταλείπως V^{O} **29** γόνυ] γέννη V^{O} κρότου] κρίτου V^{O}

ταπείνωσις. Ἐπὶ πᾶσιν ἡ ἐλεημοσύνη ἐξαγοραζέτω σε ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας· *λύτρον* γὰρ *ἀνδρός, ὁ ἴδιος πλοῦτος*.

II^{1}1457 / K cap. M 1, 26

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ νηστείας α′·

Μέθη ὕπνον ἐπάγει, ἀδελφὸν θανάτου, ἐγρήγορσιν δὲ ὀνείροις προσεοικυῖαν.

II^{1}1458 / K cap. M 1, 27 ***II^{2}1923 / R cap. M 1, 13**

<***>

Μέθη κύριον οὐχ᾽ ὑποδέχεται, πνεῦμα ἅγιον ἀποδιώκει. Καπνὸς μὲν γὰρ φυγαδεύει μελίσσας, χαρίσματα δὲ πνευματικὰ ἀποδιώκει κραιπάλη.

<II^{1}suppl. 342–345 / V cap. M 5, 20–22; 26>

---

2 Prov. 13, 8^{1} **9 – 11** exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 30.9./9. (ed. Ihm, p. 628) **12 II^{1}suppl. 342–345** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

5 – 6 II^{1}1457 Basilius Caesariensis, *De ieiunio homilia I*, 10 (PG 31, 184, 11–13)
9 – 11 II^{1}1458 Basilius Caesariensis, *De ieiunio homilia I*, 11 (PG 31, 184, 19–22)

---

4 – 6 II^{1}1457 K cap. M 1, 26 (204v[5–6]7–8); *deest in* V H^{I} P$^{cap.\ M\ 1}$ ML^{b} P$^{cap.\ \Omega\ 3}$
8 – 11 II^{1}1458 K cap. M 1, 27 (204v8–11); V^{E}V^{O} cap. M 5, 24; V^{W} cap. M 5, 19; PM cap. M 1, 20; *deest in* H^{I} L^{b} P$^{cap.\ \Omega\ 3}$; PG 96, 165, 22–24

II^{1}1458 (a) *s. d.* K (b) *s. a.* V^{E}V^{W} (c) Τοῦ αὐτοῦ, περὶ νηστείας M (d) Περὶ νηστείας, λόγου α′ P$^{cap.\ M\ 1}$ (e) Βασιλείου V^{O}

---

1 ταπείνωσιν V^{E} **9** οὐκύποδέχεται V^{W} P$^{cap.\ M\ 1}$ **10** μελίττας M, μελϊσσα V^{O} δὲ] *add.* κρεπάλη V^{O} *(sed cancellav.)* **11** κρεπάλει V^{E}, κρεπάλη V$^{W\ a.\ c.}$ V^{O} M

*II^{2}1922 / R cap. M 1, 12

II^{1}1459 / K cap. M 1, 28

Ἐκ τῶν εἰς τὸν Ἡσαΐαν·

Μέθη ἀθεότητός ἐστιν ἀρχή, σκότωσις οὖσα τοῦ ἡγεμονικοῦ, δι’ οὗ μάλιστα θεὸς ἐπιγινώσκεσθαι πέφυκεν.

*II^{2}1924 / R cap. M 1, 14

II^{1}1460 / K cap. M 1, 29

Τοῦ μακαρίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ εἰς τὰς καλάνδας·

Τοῖς ἐν μέθῃ καὶ ἀκολασίᾳ βιοῦσιν ἡ ἡμέρα πρὸς τὸ τῆς νυκτὸς μεταστρέφεται σκότος, οὐ τοῦ ἡλίου σβεννυμένου, ἀλλὰ τῆς ἐκείνων διανοίας σκοτιζομένης τῇ μέθῃ.

II^{1}1461 / K cap. M 1, 30

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ ζʹ Στρώματος·

Σπανίως εἰς τὰς συμποτικὰς συνεστιάσεις ἀπαντητέον, πλὴν εἰ μὴ

---

7 – 9 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 30.10./11. (ed. Ihm, p. 628–629)

---

3 – 4 II^{1}1459 (Ps.-)Basilius Caesariensis, *Enarratio in prophetam Isaiam*, V, 157 (PG 30, 376, 21–23) **7 – 9 II^{1}1460** Iohannes Chrysostomus, *In Kalendas*, 3 (PG 48, 956, 58–61) **12 – 815, 2 II^{1}1461** Clemens Alexandrinus, *Stromata*, VII. Cap. VII. 36, 4 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 28, 21–23)

---

2 – 4 II^{1}1459 K cap. M 1, 28 (204v[11]12–14); V^{E}V^{O} cap. M 5, 25; V^{W} cap. M 5, 20; PM cap. M 1, 19; E cap. 160, 5; PG 96, 165, 25–27 **6 – 9 II^{1}1460** K cap. M 1, 29 (204v[14]15–18); V^{E}V^{O} cap. M 5, 27; V^{W} cap. M 5, 21; PM cap. M 1, 21; *deest in* H^{I} L^{b} P$^{\text{cap. Ω 3}}$; PG 96, 165, 41–44 **11 – 815, 2 II^{1}1461** K cap. M 1, 30 (204v[18]19–22); *deest in* V H^{I} P$^{\text{cap. M 1}}$ ML^{b} P$^{\text{cap. Ω 3}}$

II^{1}1459 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸν Ἡσαΐαν V^{W} P$^{\text{cap. M 1}}$ M Τοῦ αὐτοῦ] *om.* V^{W} P$^{\text{cap. M 1}}$ ἡσαϊαν P$^{\text{cap. M 1}}$, ησαΐαν M (c) *s. a.* V^{E}V^{O} E **II^{1}1460** (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου, εἰς τὰς καλάνδας P$^{\text{cap. M 1}}$ M (c) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

3 ἀθεότητός ἐστιν] ἀθεότητος ἐστὶν V^{W}, ἀθεότητος P$^{\text{cap. M 1}}$ M E σκότοσις οὖσα V^{W}, σκώτοσις οὖσα P$^{\text{cap. M 1}}$, σκότος εἰσϊουσα M τῶ ἡγεμονικῶι *(sic)* M **4** μάλιστας K, μάλιστα ὁ *ed.* πέφοικεν M, πέφϋκας V^{O} **7** Τοῖς] τοῖς μὲν V$^{\text{W p. c. ut videtur}}$, τοὺς μὲν M βιοῦντας M τὸ] *om.* V^{O} **8** σβενϋμένου V^{O}

τὸ φίλον καὶ ὁμονοητικὸν ἐπαγγελλόμενον ἡμῖν τὸ συμπόσιον ἀφικέσθαι προτρέψαιτο.

<II^{1}suppl. 346–348 / V cap. M 5, 28–30>

II^{1}1462 / K cap. M 1, 31

Φίλωνος, ἐκ τοῦ α′ τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων·

Διττὸν τὸ μεθύειν· ἓν μὲν τὸ ληρεῖν παρ᾽ οἶνον, ὅπέρ ἐστι φαύλου ἴδιον ἁμάρτημα, ἕτερον δὲ τὸ οἰνοῦσθαι, ὅπερ εἰς σοφὸν πίπτει.

II^{1}1463 / K cap. M 1, 32

Ἐκ τοῦ περὶ μέθης α′·

Τί γὰρ ἀπέστη τοῖς μεθύουσι κακόν; Φίλος μὲν τοῖς τοιούτοις οὐδείς, μυρίοι δὲ κόλακες γαστρός, ἡδονῶν ἀνδραποδωδέστατοι δοῦλοι, θηρίων τρόπον ἀποζῶντες, ἃ σαίνει μὲν τοὺς τρέφοντας, ὅταν δὲ ἐπιλίπῃ τὰ ἐπιτήδεια, τροφῇ τοῖς ἐπιμελουμένοις χρῆται.

---

3 II^{1}suppl. 346–348 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

6 – 7 II^{1}1462 PHILO IUDAEUS, *Quaestiones in Genesim*, II. 68b (ed. Petit, p. 122) **10 – 13 II^{1}1463** PHILO IUDAEUS, *De ebrietate II*, Fr. 1 (ed. Wendland, p. 22); Royse 177.85

---

5 – 7 II^{1}1462 K cap. M 1, 31 (204v[22]23–205r1); *deest in* V H^{I} P$^{cap. M 1}$ ML^{b} P$^{cap. Ω 3}$; PG 86, 2085, 14–17; *deest in* H^{I} L^{b} P$^{cap. Ω 3}$ **9 – 13 II^{1}1463** K cap. M 1, 32 (205r[1]2–7); *deest in* V H^{I} P$^{cap. M 1}$ ML^{b} P$^{cap. Ω 3}$

II^{1}1463 α′] *sic* K

---

10 ἀπέστη] ἄπεστι *suspicatus est Heylbut* **11** ἀνδραποδωδέστατοι] *scrips. Wendland*, ἀνδραποδοδέστατοι K **12** τρόπον ἀποζῶντες] *correx. Wendland*, τρόποις ἀπόζοντες K ἃ σαίνει] *correx. Heylbut et Wendland*, ἀσεινεῖ K *(*ζ<ή>τ<ει> *in mg.)* **13** ἐπιτήδεια – τοῖς] *correx. Usener et Cohn et Wendland*, ἐπιτήδεια τροφῆς, τοῖς K χρῆται] *correx. Wendland*, χρῆνται K$^{p. c.}$, χρῆναι K$^{a. c.}$

II^{1}1464 / K cap. M 1, 33

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Ὥσπερ τοὺς βίῳ νήφοντι συζῶντας ἀηδὴς ἄκρατος, οὕτως καὶ τοὺς χαίροντας μέθῃ νῆψις ἐξαπιναίως <***>.

II^{1}1465 / K cap. M 1, 34

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Τὰς ἐπηρείας καὶ ὕβρεις, ἃς οἶνος ἐργάζεται, ῥάδιον ἰδεῖν· ἐπιτειχίζει γὰρ τὰ φαῦλα καὶ δοῦλα κατὰ τῶν ἀμεινόνων καὶ δεσποτῶν. Ὑποβάλλει γὰρ σώματι ψυχήν, διανοίᾳ αἴσθησιν, πάθεσιν ἀπάθειαν, φρόνησιν ἀφροσύνῃ, δικαιοσύνην ἀδικίᾳ, ἀσεβείᾳ ὁσιότητα, καὶ συνόλως κακίαις ἀρετάς. Ὧν τί ἄν τις νοήσας εὕροι κακὸν μεῖζον;

II^{1}1466 / K cap. M 1, 35

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Ἐπίσταται μέθη μήκιστον καὶ βαθύτατον ὕπνον ἐπάγειν· ὁ δ᾽ ἐστὶ τοῖς χρωμένοις ἀλυσιτελέστατος, νεκρῶν τρόπον ἐγκειμένοις εἰς ἐπήρειαν· ἐρριμένοι γάρ, οὐδ᾽ εἰ τομὰς ἢ σφαγὰς ἢ καύσεις ὑπομένοιεν, αἰσθάνεσθαι δύνανται.

---

3 – 4 II^{1}1464 PHILO IUDAEUS, *De ebrietate II*, Fr. 2 (ed. Wendland, p. 22); Royse 179.121 **7 – 12 II^{1}1465** PHILO IUDAEUS, *De ebrietate II*, Fr. 3 (ed. Wendland, p. 22); Royse 177.81 **15 – 18 II^{1}1466** PHILO IUDAEUS, *De ebrietate II*, Fr. 4 (ed. Wendland, p. 23); Royse 175.29

---

2 – 4 II^{1}1464 K cap. M 1, 33 (205r[7]8–10); *deest in* V H^{I} P$^{cap. M 1}$ ML^{b} P$^{cap. Ω 3}$
6 – 12 II^{1}1465 K cap. M 1, 34 (205r[10]11–17); *deest in* V H^{I} P$^{cap. M 1}$ ML^{b} P$^{cap. Ω 3}$
14 – 18 II^{1}1466 K cap. M 1, 35 (205r[17]18–22); *deest in* V H^{I} P$^{cap. M 1}$ ML^{b} P$^{cap. Ω 3}$

---

3 *post* Ὥσπερ *supplev.* βλάπτει *Diels* ἀηδὴς] ἀήθης *correx. Diels* **4** *post* ἐξαπιναίως *quaedam excidisse videntur* ἐξαπιναῖος *Diels* **8** κατὰ] *correx. Wendland*, καὶ K **10** ἀσεβείᾳ ὁσιότητα] *correxi*, ἀσέβειαν ὁσιότητι K, εὐσέβειαν ἀνοσιότητι *correx. Diels* **11** Ὧν τί] *scrips. Wendland*, ὧν τι K **15** ὁ δ᾽ ἐστὶ] *correx. Wendland*, ὅ δ᾽ ἔστι K **16** ἐγκειμένοις] προκειμένοις *correx. Wendland* **17** οὐδ᾽ εἰ] *correx. Wendland*, οὐ δεῖ K

Τίτλος β′ Περὶ ματαιοπονούντων. *II^{2} / R cap. M 8

ιδ′ Περὶ ματαιοπονούντων.

δ′ Περὶ ματαιοπονούντων καὶ ματαιοφρονούντων.

ι′ Περὶ ματαιοπονούντων.

II^{1}1467 / K cap. M 2, 1

Ἀπὸ τοῦ Ἰώβ·

Εἰς κενὰ καὶ μάταια ἐκοπίασε πλοῦτον, ἐξ οὗ οὐ γεύσεται.

II^{1}1468 / K cap. M 2, 2

Δαυῒδ ἐν ψαλμῷ λη′·

Πλὴν μάτην ταράσσεται πᾶς ἄνθρωπος ζῶν.

---

7 II^{1}1467 Iob 20, 18^{1} **10 II^{1}1468** Ps. 38, 12^{3}

---

1 Titlos (a) K (205r22–23) **2 Titlos (b)** V A$^{\text{I pin}}$; *deest in* H^{I}A$^{\text{I txt}}$ **3 Titlos (c)** P$^{\text{cap. M 4}}$ M$^{\text{cap. M 4}}$ L$^{\text{b cap. M 4 txt}}$ (*cf.* *II^{2} / R cap. M 8 titlos); *deest in* L$^{\text{b cap. M 4 pin}}$ **4 Titlos (d)** P$^{\text{cap. M 10}}$ M$^{\text{cap. M 11}}$ L$^{\text{b cap. M 10 txt}}$; *deest in* L$^{\text{b cap. M 10 txt}}$ **6 – 7 II^{1}1467** K cap. M 2, 1 (205r[23]24–205v1); V^{E}V^{O} cap. M 14, 1; V^{W} cap. M 11, 1; PM cap. M 4, 1; P cap. M 10, 1; M cap. M 11, 1; *deest in* H^{I} L$^{\text{b cap. M 4}}$ L$^{\text{b cap. M 10}}$; PG 96, 185, 2–3 **9 – 10 II^{1}1468** K cap. M 2, 2 (205v[1]2); V^{E}V^{O} cap. M 14, 2; V^{W} cap. M 11, 2; PM cap. M 4, 2; P cap. M 10, 2; M cap. M 11, 2; *deest in* H^{I} L$^{\text{b cap. M 4}}$ L$^{\text{b cap. M 10}}$; PG 96, 185, 4

---

2 Titlos (b) ιδ′] τίτλος ια′ V$^{\text{W txt}}$, ια′ V$^{\text{W pin}}$, *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{\text{I pin}}$ *(ιδ′ secund. ser.)* **3 Titlos (c)** ματαιοπονούντων] ματαιοποιοῦντων *(sic acc.)* P$^{\text{cap. M 4 pin}}$ καὶ ματαιοφρονούντων] *om.* M$^{\text{cap. M 4}}$ **4 Titlos (d)** ι′] ια′ M$^{\text{cap. M 11}}$

II^{1}1467 (a) K M$^{\text{cap. M 4}}$ ἰώβ M$^{\text{cap. M 4}}$ (b) Ἰώβ V P$^{\text{cap. M 4}}$ P$^{\text{cap. M 10}}$ M$^{\text{cap. M 11}}$ ἰώβ P$^{\text{cap. M 4}}$ P$^{\text{cap. M 10}}$ M$^{\text{cap. M 11}}$ **II^{1}1468** (a) K P$^{\text{cap. M 4}}$ M$^{\text{cap. M 4}}$ (b) Ψαλμοῦ λη′ P$^{\text{cap. M 10}}$ M$^{\text{cap. M 11}}$ ψαλμὸς M$^{\text{cap. M 11}}$ (c) Δαυῒδ V^{E}V^{W} (d) *s. a.* V^{O}

---

7 κενὰ] καινὰ V^{O} P$^{\text{cap. M 4}}$ πλουτῶν K M$^{\text{cap. M 4}}$ P$^{\text{cap. M 10}}$ M$^{\text{cap. M 11}}$ οὐ γεύσεται] οὐ στήσεται P$^{\text{cap. M 10}}$, οὐκ εμπλησθησεται M$^{\text{cap. M 11}}$ **10** ταραττεται *(sic)* M$^{\text{cap. M 4}}$ ζῶν] *om.* K M$^{\text{cap. M 4}}$

*II[2]1979 / R cap. M 8, 5

II[1]1469 / K cap. M 2, 3

Τῶν Παροιμιῶν·

Οἱ διώκοντες μάταια ἐνδεεῖς φρενῶν.

*II[2]1978 / R cap. M 8, 4

II[1]1470 / K cap. M 2, 4

Τῶν αὐτῶν·

Ὁ σπείρων φαῦλα θερίσει κακά,
ματαιότητα δ' ἔργων αὐτοῦ συντελέσει.

II[1]1471 / K cap. M 2, 5

Ὠσηὲ προφήτου·

Ἐφραὶμ πονηρὸν πνεῦμα ἐδίωξεν καύσωνα· ὅλην τὴν ἡμέραν κενὰ καὶ μάταια ἐπλήθυνεν.

---

3 II[1]1469 Prov. 12, 11[2] (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 62) **6 II[1]1470** Ὁ – κακά] Prov. 22, 8[1] (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 104) **7** ματαιότητα – συντελέσει] Ibid. 22, 8a[2] (Wahl, p. 104–105) **10 – 11 II[1]1471** Os. 12, 1 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 172–173)

---

2 – 3 II[1]1469 K cap. M 2, 3 (205v[2]3); V[E]V[O] cap. M 14, 4; V[W] cap. M 11, 4; PM cap. M 4, 4; P cap. M 10, 4; M cap. M 11, 4; *deest in* H[I] L[b cap. M 4] L[b cap. M 10]; PG 96, 185, 7 **5 – 7 II[1]1470** K cap. M 2, 4 (205v[3]4–5); V[E]V[O] cap. M 14, 3; V[W] cap. M 11, 3; PM cap. M 4, 3; E cap. 160, 7; P cap. M 10, 3; M cap. M 11, 3; *deest in* H[I] L[b cap. M 4] L[b cap. M 10]; PG 96, 185, 5–6 **9 – 11 II[1]1471** K cap. M 2, 5 (205v[5]6–7); *deest in* V P[cap. M 4] M[cap. M 4] L[b cap. M 4] P[cap. M 10] M[cap. M 11] L[b cap. M 10]

II[1]1469 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ M[cap. M 4] (c) *s. a.* V P[cap. M 4] P[cap. M 10] (d) *s. d.* M[cap. M 11] **II[1]1470** (a) K (b) Παροιμιῶν V[E]V[O] P[cap. M 4] M[cap. M 4] E (c) Τοῦ Σιράχ M[cap. M 11] σιραχ M[cap. M 11] (d) *s. a.* V[W] P[cap. M 10] **II[1]1471** ωσιὲ K

---

6 θερήσει (-η- P[cap. M 4]) V[O] P[cap. M 4] **7** ματαιότητα – συντελέσει] *om.* E δ'] *om.* V P[cap. M 4] M[cap. M 4] P[cap. M 10] M[cap. M 11] ἔργον P[cap. M 10] συντελέση V[E]V[O] **10** καύσωνα· ὅλην] *sic interpunx.* K

II^{1}1472 / K cap. M 2, 6

Ἡσαΐου προφήτου·

Ἐγὼ εἶπα· Κενῶς ἐκοπίασα, καὶ εἰς μάταιον καὶ εἰς οὐθὲν ἔδωκα τὴν ἰσχύν μου.

II^{1}1473 / K cap. M 2, 7

Τοῦ αὐτοῦ·

Μάτην κοπιάσουσιν Αἰγύπτιοι πρὸς τὸν λαόν, ὃς οὐκ ὠφελήσει αὐτοὺς εἰς βοήθειαν οὔτε εἰς ὠφέλειαν, ἀλλ’ εἰς αἰσχύνην καὶ ὄνειδος.

II^{1}1474 / K cap. M 2, 8

***II^{2}1980 / R cap. M 8, 6**

Τοῦ αὐτοῦ·

Πάντες μάταιοι, ποιοῦντες τὰ καταθύμια αὐτῶν, ἃ οὐκ ὠφελήσει αὐτούς.

---

3 – 4 II^{1}1472 Is. 49, 4 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 419) **7 – 9 II^{1}1473** Is. 30, 5 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 364) **12 – 13 II^{1}1474** Is. 44, 9 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 400)

---

2 – 4 II^{1}1472 K cap. M 2, 6 (205v[7]8–9); V^{E}V^{O} cap. M 14, 6; V^{W} cap. M 11, 6; PM cap. M 4, 6; P cap. M 10, 6; M cap. M 11, 6; *deest in* H^{I} L$^{\text{b cap. M 4}}$ L$^{\text{b cap. M 10}}$; PG 96, 185, 10–11 **6 – 9 II^{1}1473** K cap. M 2, 7 (205v[9]10–12); *deest in* V P$^{\text{cap. M 4}}$ M$^{\text{cap. M 4}}$ L$^{\text{b cap. M 4}}$ P$^{\text{cap. M 10}}$ M$^{\text{cap. M 11}}$ L$^{\text{b cap. M 10}}$ **11 – 13 II^{1}1474** K cap, M 2, 8 (205v[12]13–14); V^{E}V^{O} cap. M 14, 5; V^{W} cap. M 11, 5; PM cap. M 4, 5; E cap. 160, 8; P cap. M 10, 5; M cap. M 11, 5; *deest in* H^{I} L$^{\text{b cap. M 4}}$ L$^{\text{b cap. M 10}}$; PG 96, 185, 8–9

II^{1}1472 (a) K (b) Ἡσαΐου (-ϊου *cod.)* P$^{\text{cap. M 4}}$ (c) Τοῦ αὐτοῦ M$^{\text{cap. M 4}}$ M$^{\text{cap. M 11}}$ (d) Σιράχ V^{W} P$^{\text{cap. M 10}}$ σιραχ P$^{\text{cap. M 10}}$ (e) *s. a.* V^{E}V^{O} **II^{1}1474** (a) K (b) Ἡσαΐου V^{W} M$^{\text{cap. M 4}}$ P$^{\text{cap. M 10}}$ ἠσαϊου P$^{\text{cap. M 10}}$ (c) *s. a.* V^{E} P$^{\text{cap. M 4}}$ M$^{\text{cap. M 11}}$ E (d) *s. d.* V^{O}

---

3 Ἐγὼ εἶπα] ἐγὼ εἶπον V^{W} P$^{\text{cap. M 4}}$ M$^{\text{cap. M 4}}$ P$^{\text{cap. M 10}}$ M$^{\text{cap. M 11}}$, *om.* K κενὸς *(-ος* P$^{\text{cap. M 4}}$*)* V$^{\text{E a. c. ut videtur}}$ V^{O} P$^{\text{cap. M 4}}$ M$^{\text{cap. M 4}}$ P$^{\text{cap. M 10}}$ M$^{\text{cap. M 11}}$ καὶ^{1}] *om.* V P$^{\text{cap. M 4}}$ M$^{\text{cap. M 4}}$ P$^{\text{cap. M 10}}$ M$^{\text{cap. M 11}}$ μάταια P$^{\text{cap. M 10}}$ M$^{\text{cap. M 11}}$ οὐθὲν] *scripsi (LXX)*, οὐθ’ ἓν K, οὐδὲν V P$^{\text{cap. M 4}}$ M$^{\text{cap. M 4}}$ P$^{\text{cap. M 10}}$ M$^{\text{cap. M 11}}$ **12** ποιοῦντες] *praem.* οἱ E τὰ] *om.* V^{E}V^{O} ἃ] *om.* P$^{\text{cap. M 10}}$ οὐκ ὀφελήσει K, οὐκοφελήσει P$^{\text{cap. M 10}}$, οὐκ ὀφελεσει M$^{\text{cap. M 4}}$, οὐκοφελεσει M$^{\text{cap. M 11}}$, οὐκωφελήσει V^{E} P$^{\text{cap. M 4}}$

*II^{2}1982 / R cap. M 8, 8

II^{1}1475 / K cap. M 2, 9

Τοῦ αὐτοῦ·

Πεποίθασιν ἐπὶ ματαίοις, καὶ λαλοῦσι κενά, ὅτι κύουσι πόνον καὶ τίκτουσι μάταια καὶ ἱστὸν ἀράχνης ὑφαίνουσι.

II^{1}1476 / K cap. M 2, 10

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Εἷς οἰκοδομῶν, καὶ εἷς καθαιρῶν·
τίς ὠφέλεια πλέον ἢ κόπου;
Εἷς εὐχόμενος, καὶ εἷς καταρώμενος·
τίνος φωνῆς εἰσακούσεται ὁ δεσπότης;

---

3 – 4 II^{1}1475 Is. 59, 4–5 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 455) **7 – 10 II^{1}1476** Sir. 31, 28^{1}–29^{2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 134–135)

---

2 – 4 II^{1}1475 K cap. M 2, 9 (205v[14]15–17); V^{E}V^{O} cap. M 14, 7; V^{W} cap. M 11, 7; PM cap. M 4, 7; P cap. M 10, 7; M cap. M 11, 7; *deest in* H^{I} L$^{\text{b cap. M 4}}$ L$^{\text{b cap. M 10}}$; PG 96, 185, 12–14 **6 – 10 II^{1}1476** K cap. M 2, 10 (205v[17]18–20); V^{E}V^{O} cap. M 14, 9; V^{W} cap. M 11, 9–10; PM cap. M 4, 9–10; P cap. M 10, 9–10; M cap. M 11, 9–10; E cap. 161, 15; *deest in* H^{I} L$^{\text{b cap. M 4}}$ L$^{\text{b cap. M 10}}$; PG 96, 185, 16–18

II^{1}1475 (a) K P$^{\text{cap. M 4}}$ M$^{\text{cap. M 4}}$ (b) *s. a.* V P$^{\text{cap. M 10}}$ (c) *s. d.* M$^{\text{cap. M 11}}$ **II^{1}1476** (a) K (b) *s. a.* V^{E} E (c) *s. d.* V^{O} (d) Σιράχ / *s. a.* P$^{\text{cap. M 4}}$ *(cf. infra, app. crit. text.)* (e) Τοῦ αὐτοῦ / Τοῦ αὐτοῦ M$^{\text{cap. M 4}}$ *(cf. infra, app. crit. text.)* (f) *s. a.* / *s. a.* V^{W} P$^{\text{cap. M 10}}$ M$^{\text{cap. M 11}}$ *(cf. infra, app. crit. text.)*

---

3 λαλωσιν M$^{\text{cap. M 4}}$ κυοῦσιν V$^{\text{W a. c.}}$ P$^{\text{cap. M 10}}$ **4** ἱστὸν ἀράχνης] εἰς τὸν ἄρχοντα V^{E}V^{O} ὑφύνουσιν P$^{\text{cap. M 4}}$ **7 – 8** Εἷς – κόπου] *om.* E **7** καθαίρων V$^{\text{W a. c.}}$ P$^{\text{cap. M 4}}$ M$^{\text{cap. M 4}}$, καταστρέφων *(*κατὰ- M$^{\text{cap. M 11}}$*)* P$^{\text{cap. M 10}}$ M$^{\text{cap. M 11}}$ **8** ωφελια P$^{\text{cap. M 10}}$, ὠφέλει V^{O} πλεῖον M$^{\text{cap. M 4}}$ M$^{\text{cap. M 11}}$ κόπου] κόπων M$^{\text{cap. M 11}}$, *hic caesura in* V^{W} P$^{\text{cap. M 4}}$ M$^{\text{cap. M 4}}$ P$^{\text{cap. M 10}}$ M$^{\text{cap. M 11}}$ **9** Εἷς – καταρώμενος] ἑνὸς εὐχομένου καὶ ἑνὸς καταρωμένου E **10** φωνὴ εἰσακουσθήσεται E ὁ δεσπότης] *om.* E

II^{1}1477 / K cap. M 2, 11

Τοῦ αὐτοῦ·

Συγκολλῶν ὄστρακον ὁ διδάσκων μωρόν.

<II^{1}suppl. 349 / V cap. M 14, 10> ***II^{2}1983 / R cap. M 8, 9**

<II^{1}suppl. 350 / PML^b cap. M 4, 12> ***II^{2}1984 / R cap. M 8, 10**

---

4 – 5 II^{1}suppl. 349 – 350 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 II^{1}1477 Sir. 22, 9^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 106)

---

2 – 3 II^{1}1477 K cap. M 2, 11 (205v[20]21); V^{E}V^O cap. M 14, 8; V^W cap. M 11, 8; PM cap. M 4, 8; P cap. M 10, 8; M cap. M 11, 8; *deest in* H^I L$^{b\ cap.\ M\ 4}$ L$^{b\ cap.\ M\ 10}$; PG 96, 185, 15

II^{1}1477 (a) K P$^{cap.\ M\ 4}$ (b) Τοῦ Σιράχ M$^{cap.\ M\ 4}$ (c) Τοῦ αὐτοῦ P$^{cap.\ M\ 10}$ (d) *s. a.* V (e) *s. d.* M$^{cap.\ M\ 11}$

---

3 συγκωλλῶν *(-γκω- e corr.)* V^W, συνκολλῶν M$^{cap.\ M\ 4}$ P$^{cap.\ M\ 10}$, συνκωλῶν M$^{cap.\ M\ 11}$, συγκολῶν V^O μωρῶ V^W

*II^2 / R cap. M 4

<Τίτλος γʹ Περὶ μυστηρίων καὶ περὶ τῶν ἐκφερομυθούντων μυστήρια.>

αʹ Περὶ μυστηρίων καὶ τῶν ἐκφερομυθούντων μυστήρια.

γʹ Περὶ μυστηρίων, ὅτι προδοσία πρὸς θάνατον τὸ ἐκφερομυθεῖν τὰ φίλων μυστήρια.

*II^{2}1950 / R cap. M 4, 1

II^{1}1478 / V cap. M 1, 1 (K cap. M 3)

Παροιμιῶν·

Ὁ ἀποκαλύπτων μυστήριον πορεύεται δόλῳ.

*II^{2}1951 / R cap. M 4, 2

II^{1}1479 / V cap. M 1, 2 (K cap. M 3)

<***>

Ἀκήκοας λόγον; Συναποθανέτω σοι.

---

8 πορεύεται δόλῳ] cf. Lev. 19, 16; Ier. 9, 3

---

8 II^{1}1478 Prov., re vera Sir. 27, 16^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 119) **11 II^{1}1479** Sir. 19, 10^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 98)

---

1 – 2 Titlos (a) K^{pin}, *deest in* K$^{txt\ (lac.)}$ **3 Titlos (b)** V^E (154v1) V^{W}V^O A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **4 – 5 Titlos (c)** PML$^{b\ pin}$ (*cf.* *II^2 / R cap. M 4 titlos); *deest in* L$^{b\ txt}$ **7 – 8 II^{1}1478** V^E (154v[1]2) V^{W}V^O cap. M 1, 1; PM cap. M 3, 1; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^I L^b; PG 96, 104, 4 **10 – 11 II^{1}1479** V^E (154v2–3) V^{W}V^O cap. M 1, 2; PM cap. M 3, 2; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^I L^b; PG 96, 104, 5

---

1 – 2 Titlos (a) Τίτλος – μυστήρια] *supplevi e* K^{pin}, *desunt in* K$^{txt\ (lac.)}$ **1** περὶ] *an delendum?* **3 Titlos (b)** αʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(αʹ secund. ser.), om.* V$^{O\ txt}$ *(αʹ secund. ser.), praem.* τίτλος αʹ V$^{E\ pin}$ V$^{O\ pin}$, *praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ καὶ – μυστήρια] ὅτι προδοσία πρὸς θάνατον τὸ ἐκφερομυθεῖν τὰ φίλων μυστήρια A$^{I\ pin}$ (*cf.* PML^b titlos, *infra, sub* [c]) **4 – 5** γʹ – μυστήρια] **Titlos (c)** **4 – 5** ὅτι – μυστήρια] *om.* M^{pin} **4 – 5** τὸ – μυστήρια] *om.* M^{txt}

II^{1}1478 *add.* γʹ M **II^{1}1479** (a) *s. a.* V (b) *s. d.* P (c) Τῶν αὐτῶν M

---

8 μυστήριον] μυστήρον M$^{a.\ c.}$, μυστήρια V^W, *add.* μυστηρίου M δολίως M

II^{1}1480 / V cap. M 1, 3 (K cap. M 3) *II^{2}1952 / R cap. M 4, 3

<***>

Ἀνελεήμων ὁ μὴ συντηρῶν λόγους,
καὶ οὐ μὴ φείσεται περὶ κακώσεως καὶ δεσμῶν.

II^{1}1481 / V cap. M 1, 4 (K cap. M 3) *II^{2}1953 / R cap. M 4, 4

Σιράχ·

Ἐνώπιον ἀλλοτρίου μὴ ποιήσῃς κρυπτόν·
οὐ γὰρ οἶδας τί τέξεται.

II^{1}1482 / V cap. M 1, 5 (K cap. M 3) *II^{2}1953 / R cap. M 4, 4

<***>

Μὴ παντὶ ἀνθρώπῳ ἔκφαινε καρδίαν σου.

---

3 – 4 II^{1}1480 Sir. 13, 12$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 83) **7 – 8 II^{1}1481** Sir. 8, 18$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 69) **11 II^{1}1482** Sir. 8, 19^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 69)

---

2 – 4 II^{1}1480 V^{E} (154v3–4) V^{O} cap. M 1, 3; V^{W} cap. M 1, 3–4; PM cap. M 3, 3; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 104, 6–7 **6 – 8 II^{1}1481** V^{E} (154v[4]4–5) V^{O} cap. M 1, 4; V^{W} cap. M 1, 5; PM cap. M 3, 4; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 104, 8–9 **10 – 11 II^{1}1482** V^{E} (154v5–6) V^{O} cap. M 1, 5; V^{W} cap. M 1, 6; PM cap. M 3, 5; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 104, 9–10

II^{1}1480 (a) *s. a.* V^{E}V^{O} (b) Τῶν αὐτῶν PM (c) Σιράχ / Τοῦ αὐτοῦ V^{W} *(cf. infra, app. crit. text.)* **II^{1}1481** (a) V^{E}V^{O} (b) Τῶν αὐτῶν PM (c) *s. a.* V^{W} **II^{1}1482** (a) *s. a.* V (b) Τῶν αὐτῶν PM

---

3 λόγους] λόγον M, *hic caesura in* V^{W} **7** ἀλλωτρίου V^{E}V$^{O\ p.\ c.}$, ἀλλωτρίον V$^{O\ a.\ c.}$ ποιήσεις V^{E}V^{O} P **11** καρδίαν σου] *praem.* τὴν PM

*II^{2}1957 / R cap. M 4, 8

II^{1}1483 / V cap. M 1, 6 (K cap. M 3)

Τοῦ Χρυσοστόμου, εἰς τὴν ἀποδημίαν τοῦ ἐπισκόπου·

Ὁ κατέχων τὸν λόγον ἐν ἀσφαλείᾳ πολλῇ, μετὰ πολλῆς βιώσεται τῆς ἡδονῆς.

*II^{2}1958 / R cap. M 4, 9

II^{1}1484 / V cap. M 1, 7 (K cap. M 3)

<***>

Ἤκουσας λόγον; φησίν, *Συναποθανέτω σοι·* σβέσον αὐτόν, κατάχωσον, μὴ συγχωρήσῃς ἐξελθεῖν, μὴ δὲ κινηθῆναι παράπαν. Ἀπόκτεινον τὸ λεχθέν, λήθῃ παράδος, ἵνα τοῖς οὐκ ἀκούσασιν ὅμοιος γένῃ.

---

7 – 10 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 20.11./11. (ed. Ihm, p. 485) **7** Sir. 19, 10^{1}

---

3 – 4 II^{1}1483 Iohannes Chrysostomus, *Ad populum Antiochenum*, III *(In profectionem episcopi Flaviani)*, 5 (PG 49, 54, 62 – 55, 2) **7 – 8 II^{1}1484** Ἤκουσας – παράπαν] Iohannes Chrysostomus, *Ad populum Antiochenum*, III *(In profectionem episcopi Flaviani)*, 5 (PG 49, 55, 3 – 6) **8 – 10** Ἀπόκτεινον – γένῃ] Ibid. (PG 49, 55, 8 – 9)

---

2 – 4 II^{1}1483 V^{E} (154v[6]6 – 7) V^{O} cap. M 1, 6; V^{W} cap. M 1, 7; PM cap. M 3, 6; *deest in* $K^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 104, 11 – 12 **6 – 10 II^{1}1484** V^{E} (154v7 – 10) V^{O} cap. M 1, 7; V^{W} cap. M 1, 8; PM cap. M 3, 7; *deest in* $K^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 104, 13 – 16

II^{1}1483 (a) PM (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V **II^{1}1484** (a) *s. d.* $V^{E}V^{O}$ (b) *s. a.* P (c) Τοῦ αὐτοῦ M (d) Τοῦ Χρυσοστόμου V^{W}

---

7 – 8 κατάχοσον V^{E}, καταχόσον V^{O}

II[1]1485 / V cap. M 1, 8 (K cap. M 3)

***II[2]1959 / R cap. M 4, 10**

Φίλωνος·

Οἱ λάλοι τὰ ὀφείλοντα ἡσυχάζεσθαι ῥηγνύντες τρόπον τινὰ ὑπὸ γλωσσαλγίας, προχέουσιν εἰς ὦτα ἀκοῆς οὐκ ἄξια.

3 – 4 II[1]1485 Philo Iudaeus, *Quaestiones in Exodum*, II. 118 (ed. Petit, p. 278)

2 – 4 II[1]1485 V[E] (154v[10]10–12) V[O] cap. M 1, 8; V[W] cap. M 1, 9; PM cap. M 3, 8; *deest in* K[(lac.)] H[I] L[b]; PG 96, 104, 17–19

II[1]1485 (a) V P φι[λλ] *(sic)* V[O] (b) Τοῦ αὐτοῦ M

3 λάλοι] ἄλλοι P ῥηγνῦντες V[E]V[W a. c.] V[O], ριγνύντες P τρόπω τινὶ M **4** γλωσαλγίας V, γλωσσαλγειας P

*II^{2} / R cap. M 2 **<Τίτλος δʹ Περὶ μαθητευομένων, ὅτι χρὴ σπουδαίους εἶναι πρὸς τὰς μαθήσεις.>**

ιαʹ Περὶ μαθητευομένων, καὶ ὅτι χρὴ αὐτοὺς ἐπιμελῶς καὶ σπουδαίως πρὸς τὰς μαθήσεις ἔρχεσθαι καὶ μὴ ἀποδιδράσκειν τὸ τῆς διδασκαλίας ἐπίπονον, ἀλλ᾿ ἐρωτᾶν καὶ μανθάνειν παρὰ τῶν εἰδότων.

βʹ Περὶ μαθητευομένων, ὅτι χρὴ σπουδαίως ἐρωτᾶν καὶ μανθάνειν τὰ ψυχωφελῆ.

ζʹ Περὶ μαθητευομένων, ὅτι χρὴ αὐτοὺς ἐπιμελῶς καὶ σπουδαίως πρὸς τὰς μαθήσεις ἔρχεσθαι καὶ μὴ ἀποδιδράσκειν τὸ τῆς διδασκαλίας ἐπίπονον, ἀλλ᾿ ἐρωτᾶν καὶ μανθάνειν παρὰ τῶν εἰδότων.

*II^{2}1927 / R cap. M 2, 1

II^{1}1486 / V cap. M 11, 1 (K cap. M 4)

Δευτερονομίου·

Ἐπερώτησον τὸν πατέρα σου, καὶ ἀναγγελεῖ σοι,
τοὺς πρεσβυτέρους σου, καὶ ἐροῦσι σοι.

---

15 – 16 II^{1}1486 Deut. 32, 7$^{3-4}$ (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 150)

---

1 – 2 Titlos (a) K^{pin}; *deest in* K$^{txt\ (lac.)}$ **3 – 6 Titlos (b)** V^{E} (175r24–25) V^{W}V^{O} A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **7 – 8 Titlos (c)** P$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 2}$ L$^{b\ cap.\ M\ 2\ pin}$ (*cf.* *II^{2} / R cap. M 2 titlos); *deest in* L$^{b\ cap.\ M\ 2\ txt}$ **9 – 12 Titlos (d)** P$^{cap.\ M\ 7\ pin}$ M$^{cap.\ M\ 8}$ L$^{b\ cap.\ M\ 7\ pin}$; *deest in* P$^{cap.\ M\ 7\ txt}$ L$^{b\ cap.\ M\ 7\ txt}$ **14 – 16 II^{1}1486** V^{E} (175r[25]26–27) V^{W}V^{O} cap. M 11, 1; PM cap. M 2, 1; M cap. M 8, 1; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L$^{b\ cap.\ M\ 2}$ P$^{cap.\ M\ 7}$ L$^{b\ cap.\ M\ 7}$; PG 96, 181, 41–42

---

1 – 2 Titlos (a) Τίτλος – μαθήσεις] *supplevi e* K^{pin}, *desunt in* K$^{txt\ (lac.)}$ **3 – 6 Titlos (b)** **3** ιαʹ] τίτλος ηʹ V$^{W\ txt}$, ηʹ V$^{W\ pin}$, *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(*ιαʹ *secund. ser.)*, *om.* V$^{O\ txt}$ *(*ιαʹ *secund. ser.)* **3 – 6** καὶ^{1} – εἰδότων] *om.* V$^{W\ pin}$ **3** καὶ^{1}] *om.* V$^{E\ pin}$ V$^{O\ pin}$ **7 – 8 Titlos (c)** **7 – 8** ὅτι – ψυχωφελῆ] *om.* M$^{cap.\ M\ 2}$ **9 – 12 Titlos (d)** **9** ζʹ] ηʹ M$^{cap.\ M\ 8}$ *(*ζʹ *exspectav.)* **9 – 12** ὅτι – εἰδότων] *om.* M$^{cap.\ M\ 8\ txt}$ **10** καὶ] *om.* P$^{cap.\ M\ 7\ pin}$

II^{1}1486 Δευτερονομίου] *add.* βʹ ωδ *(*= δευτέρας ᾠδῆς*)* M$^{cap.\ M\ 2}$

---

16 πρεσβυτέρους σου] πρεσβυτέρους V^{W} καὶ ἐροῦσι σοι] *om.* P$^{cap.\ M\ 2}$

II^{1}1487 / V cap. M 11, 2 (K cap. M 4)

Παροιμιῶν·

Υἱέ, μή σε καταλάβῃ βουλὴ κακή,
ἡ ἀπολείπουσα διδασκαλίαν νεότητος.

II^{1}1488 / V cap. M 11, 3 (K cap. M 4)

<***>

Ἀνοήτῳ ἐπερωτήσαντι σοφίαν σοφία λογισθήσεται.

II^{1}1489 / V cap. M 11, 4 (K cap. M 4)

<***>

Λάβετε παιδείαν καὶ μὴ ἀργύριον,
καὶ γνῶσιν ὑπὲρ χρυσίον δεδοκιμασμένον.

---

3 – 4 II^{1}1487 Prov. 2, 17$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 25) **7 II^{1}1488** Prov. 17, 28^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 89) **10 – 11 II^{1}1489** Prov. 8, 10$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 46–47)

---

2 – 4 II^{1}1487 V^{E} (175r[27]27–28) V^{W}V^{O} cap. M 11, 2; PM cap. M 2, 2; M cap. M 8, 2; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L$^{b\ cap.\ M\ 2}$ P$^{cap.\ M\ 7}$ L$^{b\ cap.\ M\ 7}$; PG 96, 181, 43–44 **6 – 7 II^{1}1488** V^{E} (175r28–29) V^{W}V^{O} cap. M 11, 3; P cap. M 2, 3; M cap. M 8, 3; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} ML$^{b\ cap.\ M\ 2}$ P$^{cap.\ M\ 7}$ L$^{b\ cap.\ M\ 7}$; PG 96, 181, 45–46 **9 – 11 II^{1}1489** V^{E} (175r29–30) V^{W}V^{O} cap. M 11, 4; P cap. M 2, 4; M cap. M 2, 3; M cap. M 8, 4; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L$^{b\ cap.\ M\ 2}$ P$^{cap.\ M\ 7}$ L$^{b\ cap.\ M\ 7}$; PG 96, 181, 47–48

II^{1}1487 *praem.* τῶν M$^{cap.\ M\ 2}$ **II^{1}1488** (a) *s. a.* V^{E}V^{O} P$^{cap.\ M\ 2}$ (b) *s. d.* M$^{cap.\ M\ 8}$ (c) Τῶν αὐτῶν V^{W} **II^{1}1489** (a) *s. a.* V (b) *s. d.* M$^{cap.\ M\ 8}$ (c) Τῶν αὐτῶν P$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 2}$

---

3 βουλὴ κακή] βουλῇ κακῇ V^{E}, κακὴ βουλὴ M$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 8}$ **4** ἡ] ἣ V^{O} ἀπολίπουσα V^{W}, ἀπολειποῦσα M$^{cap.\ M\ 2}$ διδασκαλία V^{O} **7** σοφίαν] σοφία M$^{cap.\ M\ 8}$ σοφία] *om.* V^{O} **10** παιδίαν V^{E}V^{O} P$^{cap.\ M\ 2}$

II^{1}1490 / V cap. M 11, 5 (K cap. M 4)

<***>

Κτῆσαι σοφίαν, κτῆσαι σύνεσιν, μὴ ἐπιλάθῃ,
ἵνα δῷ τῇ σῇ κεφαλῇ στέφανον χαρίτων.

II^{1}1491 / V cap. M 11, 6 (K cap. M 4)

<***>

Ποθήσατε καὶ παιδευθήσεσθε.

II^{1}1492 / V cap. M 11, 7 (K cap. M 4)

<***>

Υἱέ, δὸς εἰς παιδείαν καρδίαν σου.

---

3 II^{1}1490 Κτῆσαι – ἐπιλάθῃ] Prov. 4, 5^{1} app. crit. (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 31) **4** ἵνα – χαρίτων] Ibid. 4, 9^{1} (Wahl, p. 32) **7 II^{1}1491** Sap. 6, 11^{2} **10 II^{1}1492** Prov. 23, 12^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 109)

2–4 II^{1}1490 V^{E} (175r30–31) V^{W}V^{O} cap. M 11, 5; P cap. M 2, 5; M cap. M 2, 4; M cap. M 8, 5; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L$^{b\ cap.\ M\ 2}$ P$^{cap.\ M\ 7}$ L$^{b\ cap.\ M\ 7}$; PG 96, 181, 49–50 **6–7 II^{1}1491** V^{E} (175r31) V^{W}V^{O} cap. M 11, 6; M cap. M 8, 6; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} P$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 2}$ L$^{b\ cap.\ M\ 2}$ P$^{cap.\ M\ 7}$ L$^{b\ cap.\ M\ 7}$; PG 96, 181, 51 **9–10 II^{1}1492** V^{E} (175r31–32) V^{W}V^{O} cap. M 11, 7; P cap. M 2, 6; M cap. M 2, 5; M cap. M 8, 7; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L$^{b\ cap.\ M\ 2}$ P$^{cap.\ M\ 7}$ L$^{b\ cap.\ M\ 7}$; PG 96, 184, 1

II^{1}1490 (a) *s. a.* V^{E}V^{O} P$^{cap.\ M\ 2}$ (b) *s. d.* M$^{cap.\ M\ 8}$ (c) Τῶν αὐτῶν V^{W} M$^{cap.\ M\ 2}$ **II^{1}1491** (a) *s. a.* V (b) *s. d.* M$^{cap.\ M\ 8}$ **II^{1}1492** (a) *s. a.* V^{E}V^{O} (b) Τῶν αὐτῶν V^{W} P$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 8}$

---

4 χαρίτων] *add.* στεφανω δε τρυφῆς ὑπερασπίσει σοι *(= Prov. 4, 9^{2})* M$^{cap.\ M\ 8}$ **7** Ποθήσατε] ποθήσασθε V$^{O\ a.\ c.}$, *add.* σοφίαν M$^{cap.\ M\ 8}$ **10** πεδίαν V^{E}, παιδίαν V^{O} P$^{cap.\ M\ 2}$

II^{1}1493 / V cap. M 11, 8 (K cap. M 4) *II^{2}1930 / R cap. M 2, 4

Σιράχ·

Τέκνον, ἐν νεότητί σου ἐπίλεξαι παιδείαν,
καὶ ὡς ἀροτριῶν καὶ σπείρων πρόσελθε αὐτῇ,
καὶ ἀνάμενε τοὺς ἀγαθοὺς καρποὺς αὐτῆς·
ἐν γὰρ τῇ ἐργασίᾳ αὐτῆς ὀλίγον κοπιάσας,
ταχὺ φάγεσαι τῶν γενημάτων αὐτῆς.

II^{1}1494 / V cap. M 11, 9 (K cap. M 4) *II^{2}1931 / R cap. M 2, 5

Τοῦ αὐτοῦ·

Ὡς τραχεῖα ἐστὶ σοφία ἀπαιδεύτῳ,
καὶ οὐκ ἐμμενεῖ ἐν αὐτῇ ἀκάρδιος·
ἀνίχνευσον αὐτὴν καὶ γνωσθήσεταί σοι,

---

3 – 4 Τέκνον – αὐτῇ] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 17.5./5. (ed. Ihm, p. 397–398)

---

3 II^{1}1493 Τέκνον – παιδείαν] Sir. 6, 18^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 60) **4 – 7** καὶ^{1} – αὐτῆς] Ibid. 6, 19$^{1-4}$ (Wahl, p. 60–61) **10 – 11 II^{1}1494** Ὡς – ἀκάρδιος] Sir. 6, 20$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 61) **12 – 830, 6** ἀνίχνευσον – αὐτῆς] Ibid. 6, 27^{1}–30^{1} (Wahl, p. 61)

---

2 – 7 II^{1}1493 V^{E} (175r[32]33–35) V^{W}V^{O} cap. M 11, 8; P cap. M 2, 7; M cap. M 2, 6; M cap. M 8, 8; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L$^{b\ cap.\ M\ 2}$ P$^{cap.\ M\ 7}$ L$^{b\ cap.\ M\ 7}$; PG 96, 184, 2–6 **9 – 830, 8 II^{1}1494** V^{E} (175r35–175v1/175v1–6) V^{W}V^{O} cap. M 11, 9–10; P cap. M 2, 8–9; M cap. M 2, 7–8; M cap. M 8, 9–10; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L$^{b\ cap.\ M\ 2}$ P$^{cap.\ M\ 7}$ L$^{b\ cap.\ M\ 7}$; PG 96, 184, 6–15

II^{1}1493 (a) V P$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 2}$ *praem.* τοῦ P$^{cap.\ M\ 2}$ (b) *s. d.* M$^{cap.\ M\ 8}$ **II^{1}1494** (a) Τοῦ αὐτοῦ / Τοῦ αὐτοῦ V^{W} P$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 2}$ *(cf. infra, app. crit. text.)* (b) *s. a. / s. a.* V^{E}V^{O} *(cf. infra, app. crit. text.)* (c) *s. d. / s. d.* M$^{cap.\ M\ 8}$ *(cf. infra, app. crit. text.)*

---

3 ἐκ νεοτητος σου M$^{cap.\ M\ 8}$ παιδίαν V^{E}V^{O} P$^{cap.\ M\ 2}$ **4** καὶ^{2}] *om.* M$^{cap.\ M\ 8}$ αὐτὴν M$^{cap.\ M\ 8}$ **5** ἀνάμεναι V^{E}, ἀνάβεναι V^{O}, ἀναδεξαι M$^{cap.\ M\ 8}$ ἀγαθοὺς] *om.* M$^{cap.\ M\ 8}$ **6 – 7** ἐν – αὐτῆς] *om.* M$^{cap.\ M\ 2}$ **6** εὐὲργεσία *(sic)* P$^{cap.\ M\ 2}$ **7** φάγεσαι] τρυφήσηι M$^{cap.\ M\ 8}$ γεννημάτων V^{E}V$^{W\ a.\ c.}$ V^{O} P$^{cap.\ M\ 2}$ **10** ἀπεδεύτω V^{E}, ἀπαιδευτοις M$^{cap.\ M\ 8}$ **11** ἐμμενεῖ] *correxi (LXX)*, ἐνμενεῖ ἐνεῖ V^{E}, ἐνμενεῖ V^{O}, ἐμμένει *(*εμ- M$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 8}$*)* V^{W} M$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 8}$, ἐμμενει P$^{cap.\ M\ 2}$ ἀκάρδιος] *hic caesura in* V^{E}V^{W}V^{O} P$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 8}$ **12** ἀνίχνευσον] *correxi (**II^{2}*)*, ἐνίχνευσον *(*-ιχνευσον P$^{cap.\ M\ 2}$*)* V P$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 8}$, ἐξίχνευσον *LXX*

καὶ ἐγκρατὴς γενόμενος, μὴ ἀφῇς αὐτήν·
ἐπ᾽ ἐσχάτων γὰρ εὑρήσεις τὴν ἀνάπαυσιν αὐτῆς·
καὶ στραφήσεταί σοι εἰς εὐφροσύνην,
καὶ ἔσονταί σοι αἱ πέδαι αὐτῆς εἰς σκέπην καὶ βάσιν ἰσχύος,
καὶ οἱ κλοιοὶ αὐτῆς εἰς στολὴν δόξης·
κόσμος χρύσεός ἐστιν ἐπ᾽ αὐτῆς.
Ἐὰν θέλῃς, τέκνον, παιδευθήσῃ,
καὶ ἐὰν ἐπιδῷς τῇ ψυχῇ σου, συνετὸς ἔσῃ.

***II^{2}1934 / R cap. M 2, 8**

II^{1}1495 / V cap. M 11, 10 (K cap. M 4)

Φίλωνος·

Τὸ ζητεῖν καὶ πυνθάνεσθαι πρὸς διδασκαλίαν ἀνυσιμώτατον.

***II^{2}1935 / R cap. M 2, 9**

II^{1}1496 / V cap. M 11, 11 (K cap. M 4)

<***>

Ὁ πεινῶν καὶ διψῶν ἐπιστήμης καὶ τοῦ μαθεῖν ἃ μὴ οἶδεν, τὰς

---

7 – 8 Ἐὰν – ἔσῃ] Sir. 6, 32$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 61) **11 II^{1}1495** PHILO IUDAEUS, *De animalibus*, 6 (ed. Aucher, p. 125 [arm. et lat.]; Terian, *Alexander…*, p. 88–89 [lat. et gall.]; Terian, *Philonis…*, p. 69 [angl.]); Harris, p. 11 = Terian, frg. gr. 2 (*Alexander…*, p. 217; *Philonis…*, p. 263) **14 – 831, 2 II^{1}1496** PHILO IUDAEUS, *Quaestiones in Exodum*, II. 13b (ed. Petit, p. 248)

---

10 – 11 II^{1}1495 V^{E} (175v[6]7) V^{W}V^{O} cap. M 11, 11; P cap. M 2, 10; M cap. M 2, 9; M cap. M 8, 11; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L$^{b\ cap.\ M\ 2}$ P$^{cap.\ M\ 7}$ L$^{b\ cap.\ M\ 7}$; PG 96, 184, 16–17 **13 – 831, 2 II^{1}1496** V^{E} (175v7–10) V^{W}V^{O} cap. M 11, 12; P cap. M 2, 11; M cap. M 2, 10; M cap. M 8, 12; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L$^{b\ cap.\ M\ 2}$ P$^{cap.\ M\ 7}$ L$^{b\ cap.\ M\ 7}$; PG 96, 184, 18–21

II^{1}1495 (a) V P$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 2}$ (b) *s. d.* M$^{cap.\ M\ 8}$ **II^{1}1496** (a) *s. a.* V P$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 8}$ (b) Τοῦ αὐτοῦ M$^{cap.\ M\ 2}$

---

1 ἐγκρατῆς V^{E} P$^{cap.\ M\ 2}$, ἐνκρατὴς M$^{cap.\ M\ 8}$, ἐγκατῆς V^{O} **2** γὰρ] *om.* M$^{cap.\ M\ 8}$ **3** στραφήσονταί σοι V^{E}V^{O} **4** πέδαι] *correxi (LXX)*, παῖδες (παί- P$^{cap.\ M\ 2}$) P$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 8}$ V^{W}V^{O}, πέδες V^{E} M$^{cap.\ M\ 2}$ εἰς σκέπην] εἰσκέπην V^{E} σκέπην] σκηνὴν M$^{cap.\ M\ 8}$, *praem.* τὴν V^{O} βᾶσιν V, βασιν P$^{cap.\ M\ 2}$ **5** κλοιοὶ] -οι- *e corr.* V^{W}, κλειοὶ V^{O}, κλονοὶ M$^{cap.\ M\ 8}$ **6** κόσμου V^{E}, κόσμοι V^{O} χρύσεώς ἐστιν V^{W}, χρύσεως ἐστὶν V^{O} **8** ἐὰν] *om.* V^{E}V^{O} τὴν ψυχήν σου M$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 8}$ **14** πινῶν V^{E}V$^{W\ a.\ c.}$ V^{O} P$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 8}$ οἶδεν] ἴδεν M$^{cap.\ M\ 8}$

ἄλλας μεθιέμενος φροντίδας, ἐπείγεται πρὸς ἀκρόασιν, καὶ νύκτωρ καὶ μεθ’ ἡμέραν θυρωρεῖ τὰς τῶν σοφῶν οἰκίας.

II^{1}1497 / V cap. M 11, 12 (K cap. M 4)

***II^{2}1937 / R cap. M 2, 11**

Διδύμου·

Τὸ εἰδέναι τινὰ ὅτι ἀγνοεῖ, σοφίας ἐστίν, ὡς καὶ τὸ εἰδέναι ὅτι ἠδίκησε, δικαιοσύνης.

---

5 – 6 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 17.13./14. et 49.13./56.14. (ed. Ihm, p. 401–402 et 814)

---

5 – 6 II^{1}1497 Didymus Alexandrinus (?), locus non repertus; Philo Iudaeus (?), locus non repertus; Mangey 651.11; Harris 80.5; Royse 177.94; Id., *Spurious Texts*, p. 39–40; Ps.-Clemens Alexandrinus, locus non repertus, X. Unechte Fragmente, 80 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. XXXVI)

---

4 – 6 II^{1}1497 V^{E} (175v10–11) V^{W}V^{O} cap. M 11, 13; P cap. M 2, 12; M cap. M 2, 11; M cap. M 8, 13; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L$^{b\ cap.\ M\ 2}$ P$^{cap.\ M\ 7}$ L$^{b\ cap.\ M\ 7}$; PG 96, 184, 22–23

II^{1}1497 (a) V^{W} P$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 8}$ (b) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

1 ἐπήγεται P$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 8}$ **2** θυρωρεῖ] *praem.* καὶ M$^{cap.\ M\ 8}$ τὰς] *om.* M$^{cap.\ M\ 8}$ οἰκείας P$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 8}$ **5** σοφίας] σοφία (-ια M$^{cap.\ M\ 8}$) M$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 8}$, *add.* σοφία P$^{cap.\ M\ 2}$ ἐστίν] *om.* M$^{cap.\ M\ 8}$ **6** δικαιοσύνη V^{W} P$^{cap.\ M\ 2}$ M$^{cap.\ M\ 8}$, δικαιοσύνην M$^{cap.\ M\ 2}$

<Τίτλος ε′ Περὶ μεταβαινόντων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον.>

ιβ′ Περὶ μεταβατῶν καὶ μετερχομένων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον.

η′ Περὶ μεταβατῶν καὶ μετερχομένων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον.

II^{1}1498 / V cap. M 12, 1 (K cap. M 5)

Ζαχαρίου·

Τῷ ἐκπορευομένῳ καὶ τῷ εἰσπορευομένῳ οὐκ ἔστιν εἰρήνη ἀπὸ τῆς θλίψεως.

II^{1}1499 / V cap. M 12, 2 (K cap. M 5)

Σιράχ·

Ζωὴ πονηρὰ ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν,
καὶ οὗ ἐὰν παροικήσει, οὐκ ἀνοίξει στόμα.

---

6 – 7 II^{1}1498 Zach. 8, 10 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 260) **10 – 11 II^{1}1499** Sir. 29, 24$^{1–2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 127)

---

1 Titlos (a) K^{pin}, *deest in* K$^{txt\ (lac.)}$ **2 Titlos (b)** V^{E} (175v12) V^{W}V^{O} A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **3 Titlos (c)** PML$^{b\ pin}$; *deest in* L$^{b\ txt}$ **5 – 7 II^{1}1498** V^{E} (175v[12]13) V^{W}V^{O} cap. M 12, 1; P cap. M 8, 1; M cap. M 9, 1; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 184, 26–27 **9 – 11 II^{1}1499** V^{E} (175v[14]14–15) V^{W}V^{O} cap. M 12, 2; P cap. M 8, 2; M cap. M 9, 2; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 184, 28–29

---

1 Titlos (a) Τίτλος – τόπον] *supplevi e* K^{pin}, *desunt in* K$^{txt\ (lac.)}$ **2 Titlos (b)** ιβ′] τίτλος θ′ V$^{W\ txt}$, θ′ V$^{W\ pin}$, *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(*ιβ′ *secund. ser.)* μεταβατῶν] τῶν μεταβαινόντων V^{W} καὶ μετερχομένων] *om.* V^{W} ἀπὸ] ἐκ V$^{E\ txt}$ V$^{O\ txt}$ A$^{I\ pin}$ **3 Titlos (c)** η′] θ′ M *(*η′ *exspectav.)* καὶ – τόπον] *om.* M^{pin} καὶ] *om.* P^{txt} M^{txt} L$^{b\ pin}$

II^{1}1498 ζαχαριου P, *add.* προφήτου M **II^{1}1499** σιραχ M

---

6 τῷ] τὸ V^{W} P εἰσπορευομένων V^{O} **11** οὗ] οὖ P, οὐκ V$^{W\ a.\ c.}$, οὐ V$^{W\ p.\ c.}$ ἐὰν] ἀν *(sic)* P παροικήσῃ V^{W}, παροικάσῃς M ἀνοίξεις M

II¹1500 / V cap. M 12, 3 (K cap. M 5)

Εὐαγρίου·

Φυτὸν μεταφερόμενον συνεχῶς οὐ ποιήσει καρπόν.

---

3 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 25.21./19. (ed. Ihm, p. 569)

---

3 II¹1500 Euagrius Ponticus, *De octo spiritibus malitiae*, XIII (PG 79, 1160, 3–4)

---

2 – 3 II¹1500 V^{E} (175v[15]15–16) $V^{W}V^{Ph}$ cap. M 12, 3; P cap. M 8, 3; M cap. M 9, 2; *deest in* $K^{(lac.)}$ V^{O} H^{I} L^{b}

II¹1500 ευαγρίου P, ευαγριου M

---

3 μεταφερόμενον] μεταφυτευόμενον M

<Στοιχεῖον Ν>

<Τίτλος α′ Περὶ νοσούντων καὶ καμνόντων, καὶ ὅτι χρὴ ἐπισκέπτεσθαι αὐτούς.>

β′ Περὶ νοσούντων καὶ ἀσθενούντων, καὶ ὅτι χρὴ ἐπισκέπτεσθαι αὐτούς.

β′ Περὶ νοσούντων καὶ ἀσθενούντων, ὅτι χρὴ ἐπισκέπτεσθαι αὐτούς.

$\Pi^1$1501 / V cap. N 2, 1 (K cap. N 1)

Παροιμιῶν·

Ὃς φράσσει τὰ ὦτα αὐτοῦ τοῦ μὴ εἰσακοῦσαι ἀσθενοῦς, καὶ αὐτὸς ἐπικαλέσεται, καὶ οὐκ ἔσται ὁ εἰσακούων.

---

2 – 3 Περὶ – αὐτούς] cf. Π^1 / K^{pin} Παραπομπὴ Α 9

---

10 – 11 $\Pi^1$1501 Prov. 21, 13^{1-2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 101)

---

1 Stoicheion K^{pin}, *deest in* $K^{txt\ (lac.)}$ **2 – 3 Titlos (a)** K^{pin}, *deest in* $K^{txt\ (lac.)}$ **4 – 5 Titlos (b)** V^E (176v9) $V^W V^O$ $A^{I\ pin}$; *deest in* $H^I A^{I\ txt}$ **6 – 7 Titlos (c)** $PML^{b\ pin}$ R; *deest in* $L^{b\ txt}$ L^c *(fenestra in* $L^{c\ txt}$*)* **9 – 11 $\Pi^1$1501** V^E (176v[9]10–11) $V^W V^O$ cap. N 2, 1; PM cap. N 2, 1; L^c cap. N 5, 1; R cap. N 5, 1; *deest in* $K^{(lac.)}$ H^I L^b; PG 96, 188, 23–25

---

1 Stoicheion Στοιχεῖον Ν] *supplevi e* K^{pin}, *desunt in* $K^{txt\ (lac.)}$ **2 – 3 Titlos (a) 2 – 3** Τίτλος – αὐτούς] *supplevi e* K^{pin}, *desunt in* $K^{txt\ (lac.)}$ **4 – 5 Titlos (b) 4** β′] *propt. mg. resect. non liquet in* $A^{I\ pin}$ (β′ *secund. ser.), praem.* τίτλος $V^{W\ txt}$ καὶ ἀσθενούντων] *om.* $V^{O\ pin}$ καὶ²] *om.* V^W ὅτι] ὡς $V^{E\ pin}$ $V^{O\ pin}$ **5** αὐτούς] αὐτῶν $V^{O\ txt}$ **6 – 7 Titlos (c) 6** β′] τίτλος ε′ R^{txt}, ε′ R^{pin} ($L^{c\ txt}$ *secund. ser.)* **6 – 7** καὶ – αὐτούς] *om.* M^{pin} **6 – 7** ὅτι – αὐτούς] *om.* M^{txt}

---

10 τοῦ] *om.* PM L^c R

II^{1}1502 / V cap. N 2, 2 (K cap. N 1)

Σιράχ·

Μὴ ὄκνει ἐπισκέπτεσθαι ἀρρώστους·
ἐκ γὰρ τῶν τοιούτων ἀγαπηθήσῃ.

II^{1}1503 / V cap. N 2, 3 (K cap. N 1)

<***>

Τέκνον, ἐν ἀρρωστίαις σου μὴ παραβλέπου,
ἀλλ᾽ εὖξαι κυρίῳ, καὶ αὐτὸς ἰάσεταί σε.

II^{1}1504 / V cap. N 2, 4 (K cap. N 1)

<***>

Κρεῖσσον θάνατος ὑπὲρ ζωὴν πικρὰν
ἢ ἀρρώστημα ἔμμονον.

---

3 – 4 II^{1}1502 Sir. 7, 35$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 67) **7 – 8 II^{1}1503** Sir. 38, 9$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 150) **11 – 12 II^{1}1504** Sir. 30, 17$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 129)

---

2 – 4 II^{1}1502 V^{E} (176v[11]11–12) V^{W}V^{O} cap. N 2, 2; PM cap. N 2, 2; L^{c} cap. N 5, 3; R cap. N 5, 2; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 188, 26–27 **6 – 8 II^{1}1503** V^{E} (176v12–13) V^{W}V^{O} cap. N 2, 3; PM cap. N 2, 3; L^{c} cap. N 5, 7; R cap. N 5, 3; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 188, 28–29 **10 – 12 II^{1}1504** V^{E} (176v13–14) V^{W}V^{O} cap. N 2, 4; PM cap. N 2, 4; L^{c} cap. N 5, 8; R cap. N 5, 4; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 188, 30–31

II^{1}1502 *praem.* τοῦ PM **II^{1}1503** (a) *s. a.* V P *(ubi fenestra minio circumlita auroque illita, sed non inscripta)* M L^{c} (b) Τοῦ αὐτοῦ R **II^{1}1504** (a) *s. a.* V PM L^{c} (b) Τοῦ αὐτοῦ R

---

4 γὰρ] *om.* L^{c} ἀγαπηθήσει V^{E}V^{O} P **8** ἰάσεταί σε] εἰσακούσεται σου M **11** κρείσσων R, κρεῖσσων V^{E}V^{O}, κρεισσον P

II^{1}1505 / V cap. N 2, 5 (K cap. N 1)

Ματθαίου, κεφαλαίου co<γ′>·

Ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με.

II^{1}1506 / V cap. N 2, 6 (K cap. N 1)

Ἐκ τῆς Ἰακώβου ἐπιστολῆς·

Ἀσθενεῖ τίς ἐν ὑμῖν; Προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ᾽ αὐτόν, ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου· καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα καὶ ἐγερεῖ.

---

3 II^{1}1505 Matth. 25, 36 **6 – 9 II^{1}1506** Iac. 5, 14–15

---

2 – 3 II^{1}1505 V^{E} (176v[14]15) $V^{W}V^{O}$ cap. N 2, 5; PM cap. N 2, 5; L^{c} cap. N 5, 9; R cap. N 5, 5; *deest in* $K^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 188, 32 **5 – 9 II^{1}1506** V^{E} (176v[15]15–18) $V^{W}V^{O}$ cap. N 2, 6; PM cap. N 2, 6; L^{c} cap. N 5, 10; *deest in* $K^{(lac.)}$ H^{I} L^{b} R; PG 96, 188, 33–37

II^{1}1505 (a) PM L^{c} Ματθαίου] *praem.* ἐκ τοῦ P coγ′] *scripsi*, co′ P, cζ′ M, o′ L^{c} (b) Ματθαίου $V^{E}V^{O}$ (c) Εὐαγγελίου V^{W} **II^{1}1506** (a) $V^{E}V^{O}$ PM L^{c} ϊακῶβου *(sic)* P, ἰακωβου M ἐπιστολῆς] *om.* $V^{E}V^{O}$ (b) Ἰακώβου V^{W}

---

3 ἐπεσκέψασθέ με] ἐπεσκέψασθαί με *(*επεσκεψ- P*)* V^{E} $P^{p.\,c.}$, ἐπισκέψασθαί με *(*επεσκεψ- P*)* V^{O} $P^{a.\,c.\ ut\ videtur}$, *praem.* οὐκ V^{W} PM L^{c} R **6** ἡμῖν V^{O} **7** πρὸς εὐξασθωσαν *(sic)* M, πρὸς εὐξάσθω P αὐτὸν] ἐπαυτὸν M, αὐτῶ L^{c}, *om.* V^{O} P **8** ἔλαιον $L^{c\ a.\,c.}$ ὀνόματι] ὁμοιώματι V^{O}, *praem.* τῶ M κυρίου] κύριον V^{W}, *praem.* τοῦ $V^{W\ in\ mg.\ man.\ rec.}$ PM L^{c} σώζσει *(sic)* L^{c} **9** καὶ ἐγερεῖ] *om.* V^{W} *(supplev. man. rec.)* P L^{c}, *add.* αὐτὸν ὁ κύριος M, *add.* αὐτὸν ὁ κύριος κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκὼς ἀφεθήσεται αὐτῶ *(= Iac. 5, 15)* $V^{W\ man.\ rec.}$

II^{1}1507 / V cap. N 2, 7 (K cap. N 1)

Ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας·

Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.

II^{1}1508 / V cap. N 2, 8 (K cap. N 1)

Ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους·

Μιμνήσκεσθε τῶν ἀσθενούντων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι.

II^{1}1509 / V cap. N 2, 9 (K cap. N 1)

Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τῆς ρλα′ ἐπιστολῆς·

Κρείσσων εὐημερίας ἀχαλινώτου νόσος φιλόσοφος.

---

3 – 4 II^{1}1507 Gal. 6, 2 **7 II^{1}1508** Hebr. 13, 3 **10 II^{1}1509** Gregorius Nazianzenus, *Epistulae*, XXXIV, 6 (ed. Gallay, I, p. 45)

---

2 – 4 II^{1}1507 V^E (176v[18]18–19) V^{W}V^O cap. N 2, 7; P cap. N 2, 7; L^c cap. N 5, 11; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^I ML^b R; PG 96, 188, 38–39 **6 – 7 II^{1}1508** V^E (176v19–20) V^{W}V^O cap. N 2, 8; P cap. N 2, 8; M cap. N 2, 7; E cap. 162, 1; L^c cap. N 5, 12; R cap. N 5, 6; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^I L^b; PG 96, 188, 40–41 **9 – 10 II^{1}1509** V^E (176v[20]21) V^{W}V^O cap. N 2, 9; P cap. N 2, 9; M cap. N 2, 8; E cap. 162, 2; L^c cap. N 5, 13; R cap. N 5, 7; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^I L^b; PG 96, 188, 42–43

II^{1}1507 (a) P L^c Ἐκ τῆς] *om.* L^c (b) Πρὸς Ἑβραίους *(ε- codd.)* V^{E}V^O (c) *om.* V^W *(*τοῦ ἀποστόλου *supplev. man. rec.)* **II^{1}1508** (a) PM L^c R Ἐκ τῆς] *om.* L^c R, *praem.* τοῦ χρυσοστόμου M (b) Ἀποστόλου E (c) *s. a.* V **II^{1}1509** (a) PM L^c τῆς] τοῦ L^c ρλα′] ργ′ P (b) Τοῦ Θεολόγου V E R Τοῦ] *om.* V^W E

---

3 – 4 Ἀλλήλων – Χριστοῦ] *om.* V^W *(supplev. man. rec.)* **3** Ἀλλήλων] *post* βαστάζετε *transpos.* P **10** κρεῖσσον *(*κρει- PM*)* V^W PM E L^c

II^{1}1510 / V cap. N 2, 10 (K cap. N 1)

Τοῦ Χρυσοστόμου, εἰς τὸν πένητα ὅτι χρὴ εἰσφέρειν·

Κἂν μηδὲν ἔχῃς εἰσενεγκεῖν τῷ κάμνοντι διὰ τὴν πενίαν, σεαυτὸν εἰσάγαγε, καὶ τὴν ἀπὸ τῶν ῥημάτων αὐτῷ παράκλησιν προσένεγκε. Οὕτω γὰρ κατ᾽ ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἀκούσῃ· *Ἀσθενὴς ἤμην καὶ ἐπεσκέψασθέ με*. Οὐκ ἔχεις χρήματα; Ἀλλὰ πόδας ἔχεις καὶ στόμα καὶ ῥήματα· εἴσελθε οὖν, παρακάλεσον, διόρθωσον τὴν ἀθυμίαν, εὐθυμώτερον ποίησον καὶ καρτερικώτερον. Μὴ ἐπαισχυνθῇς, ἄνθρωπε, τοὺς σοὺς ἀδελφούς· αἱ γὰρ τοιαῦται ἐπισκέψεις καὶ παραδείσων καὶ λειμώνων καὶ πάσης ἑστιάσεως ἡδίους εἰσίν. Ἀπὸ μὲν γὰρ τῶν λειμώνων καὶ τῶν παραδείσων οὐδὲν οἴκαδε φέρομεν ἀγαθόν, ἀπὸ τῶν συμποσίων δὲ μέθην καὶ παραφροσύνην καὶ μυρία κακά, ἀπὸ δὲ τῶν τοιούτων ἐπισκέψεων χρηστὰς ἐλπίδας, τὴν

---

5 – 6 Matth. 25, 36

---

3 – 839, 3 II^{1}1510 IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *In pauperem, quod necesse est inferre <eleemosynam>*, locus non repertus; Haidacher 185.53–54

---

2 – 839, 3 II^{1}1510 V^{E} (176v21–26[26]26–33) V^{W}V^{O} cap. N 2, 10–11; P cap. N 2, 10–11; M cap. N 2, 9; E cap. 162, 3; L^{c} cap. N 5, 14; R cap. N 5, 8; *deest in* K$^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 188, 44 – 189, 6

II^{1}1510 (a) M L^{c} (b) Τοῦ Χρυσοστόμου, εἰς τὸν πένητα ὅτι χρὴ εἰσφέρειν / Τοῦ αὐτοῦ P *(cf. infra, app. crit. text.)* (c) Τοῦ Χρυσοστόμου E R Τοῦ] *om.* E (d) Χρυσοστόμου / *s. a.* V^{W} *(cf. infra, app. crit. text.)* (e) *s. a.* / Τοῦ Χρυσοστόμου V^{E}V^{O} *(cf. infra, app. crit. text.)*

---

3 Κἂν] κὰν E, καν PM, ἐὰν *rubricatoris vitio* L^{c} ἔχεις V P ἐνεγκεῖν P E L^{c} R, ενεγκειν P τὴν] *om.* M σαὐτὸν E, σαυτὸν V^{W} L^{c} R, σαυτον PM **4** εἰσάγαγε] εἰσένεγκε M αὐτῷ] *om.* V^{W} παράκλησιν] *add.* αὐτῷ P **4 – 5** προσένεγκε] *hic caesura in* P **5** Οὕτω – ἀκούσῃ] *om.* V^{E}V^{O} γὰρ] *om.* V^{W} PM L^{c}, *add.* καὶ R ἐκείνην] *add.* ἀκούσει V^{W} ἀκούσῃ] ἀκούσεις E, *om.* V^{W} PM L^{c}, *post* ἐπεσκέψασθέ με *transpos.* R ἤμην V^{E}, ἡμῖν P **6** ἐπεσκέψασθαί με V^{E}, ἐπεσκεψασθαι με P, ἐπεσκέψασθε E **6 – 839, 3** Οὐκ – κερδανοῦμεν] *om.* E **7** οὖν] *om.* V^{E}V^{O} ἀθυμίαν] ῥαθυμίαν M$^{p. c.}$ **8** καὶ καρτερικώτερον] τροφῆς ἡδίων V$^{W\ p. c.}$, τροφῆς ἰδίω V$^{W\ a. c.\ ut\ videtur}$, τροφῆς ἡδῖω L^{c}, τροφῆς ἴδιω P, τροφῆς ἡδείω M, *om.* R καρτερικώτερον] *hic caesura in* V **8 – 9** Μὴ – ἀδελφούς] *om.* R **8 – 9** ἄνθρωπε] ἀνθρώπους L^{c} V^{W} P **9** σοὺς] εἰς τοὺς V^{W}, εις τους P, εἰς τοὺς εἰς L^{c} **10 – 11** λειμώνων – τῶν^{1}] *om.* V^{O} **10** ἑστιάσεως] ἐπιστάσεως M ἡδείους M, ἰδίους V^{E}, ἴδίους L$^{c\ a. c.\ ut\ videtur}$ **11** οὐδὲν] οἶδεν *(sic)* P **12** ἀγαθῶν V^{W} P τῶν] δὲ V^{W} M L^{c} R, δε P δὲ] *om.* V^{W} PM L^{c} R **13** δὲ] *om.* L^{c} ἐπισκέψεων] καὶ M ἐλπίδας] *add.* καὶ L^{c} R τὴν] *s. l.* L^{c}

πρὸς θεὸν εὔνοιαν, τὴν ἄνωθεν παρρησίαν, τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιείκειαν, τὸ μηδενὶ τῶν συμπιπτόντων ἀλύειν, τὸ ῥαδίως ἐν πᾶσι τοῖς ἀνθρωπίνοις φιλοσοφεῖν κερδανοῦμεν.

II^{1}1511 / V cap. N 2, 11 (K cap. N 1)

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἑκατόνταρχον·

Πολλοὶ τῶν πλουσίων παρὰ τῶν ὑγιαινόντων ἀπαιτοῦσι τὰς ὑπηρεσίας, καὶ ἀπαιτοῦσι δίχα συγγνώμης, νοσούντων δὲ οὐδεμίαν φροντίδα τίθενται· ἀλλὰ προσπεσούσης νόσου, κεῖται μὲν ἀνεπίσκεπτος ἡ παιδίσκη, χαμαὶ ἐρριμένη, οὐ προσέχει δεσπότης, οὐκ ἐπισκέπτεται δέσποινα· κἄν ποτε δέῃ τὴν δέσποιναν παραβαλεῖν, οὐκ ἐπισκέπτεται ὡς ὁμογενῆ, ἀλλὰ βλοσυρῷ προσέχει τῷ βλέμματι, αὐστηρῷ προσδιαλέγεται ῥήματι, δι' ὄγκον ὑπερηφανίας τὸ συγγενὲς ἀρνουμένη τῆς φύσεως. Οὐκ ἀναγινώσκετε τὰς Γραφάς; Οὐκ οἴδατε τί φησιν ὁ ἅγιος Δαυΐδ; *Ἰδοὺ ὡς ὀφθαλμοὶ δούλων εἰς χεῖρας τῶν κυρίων αὐτῶν, ὡς ὀφθαλμοὶ παιδίσκης εἰς χεῖρας τῆς κυρίας αὐτῆς, οὕτως οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν.* Δυσωποῦ τὴν εἰκόνα, φοβήθητι τὰ γεγραμμένα, ἐπίκουρος

---

14 – 17 Ἰδοὺ – ἡμῶν^{2}] Ps. 122, 2$^{1-3}$

---

6 – 840, 7 II^{1}1511 Ps.-Iohannes Chrysostomus, *In centurionem* (PG 61, 770, 29–50)

---

5 – 840, 7 II^{1}1511 V^{E} (176v[33]34–177r14) $V^{W}V^{O}$ cap. N 2, 12; P cap. N 2, 12; M cap. N 2, 10; L^{c} cap. N 5, 15; R cap. N 5, 9; *deest in* $K^{(lac.)}$ H^{I} L^{b}; PG 96, 189, 7–33

II^{1}1511 (a) L^{c} PM R Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ] *om.* PM L^{c} (b) Τοῦ αὐτοῦ $V^{E}V^{O}$ (c) *s. a.* V^{W}

---

1 θεὸν] *praem.* τὸν M εὔνοιαν] ἔννοιαν PM L^{c} R **2** ἀλλύειν *(*ἀλλυ- P*)* V^{W} P **3** ἀνθρωπίνοις φιλοσοφεῖν] ἀνωθεν πενης φιλοσοφῆς V^{O} ἀνθρωπίνοις] ἀνθρώποις M **6** ὑγιαινόντων] ὑγιεινων M **7** νοσούντων] τοῖς νοσοῦσι M οὐδεμίαν] *correxi (ed.)*, οὐδεμία $V^{E}V^{O}$, οὐδὲ μικρὰν V^{W} PM L^{c} R **8** τίθεται V^{O}, τιθέασι V^{W} M L^{c} R, τηθέασι P μὲν] *add.* οὖν V^{O} *(sed cancellav.)* **9** ἐριμένη $V^{E}V^{O}$, ἐρρημένη M, ρερημμενη P, ρεριμμένη V^{W} προσέχη $V^{E}V^{O\ p.\ c.}$, πρὸς ἔχη *(sic)* P, προσέχης $V^{O\ a.\ c.}$ **10** καί ποτε M παραβαλεῖν] *add.* πρὸς τὴν δούλην R **11** ὁμογενῆς $V^{O\ a.\ c.}$, ὁμογενοῦς *(*-οὺς P*)* V^{W} P L^{c} R, μονογενῆ M προσέχει] *om.* PM L^{c} R **11 – 12** βλέμματι] ὄμματι M **13** ἀρνουμένης V^{O} ἀναγινώσκεται $V^{E}V^{O}$, αναγινόσκεται *(sic)* P **14** ἅγιος] *om.* R **16 – 17** ἡμῶν^{2}] *add.* ἕωσου *(*εωσοῦ M*)* οἰκτειρῆσαι ἡμᾶς *(= Ps. 122, 2^{4})* L^{c} M **17** δυσωποῦμεν $V^{E}V^{O}$

τῆς ἀσθενούσης κατάστηθι. Ὁ σωτὴρ τὴν ἀρχὴν οὐκ ἄνθρωπος ἐγεννήθη, ἀλλὰ θεὸς ὢν μονογενής, ἀλλ᾽ ὅμως ὑπὲρ ἀνθρώπων ἄνθρωπος ἠνέσχετο γενέσθαι. Σὺ δέ, ἄνθρωπος ὤν, παραιτῇ τὸ ὁμόφυλον ὡς οὐκ ἰσότιμον, παραιτῇ συμπαθεῖν περὶ τὴν συγγενῆ φύσιν; Καὶ ὅτε μὲν ἄλογον ζῶον χωλεύει, ἐπιμελεῖ διὰ χρείαν, ὅτε δὲ τὸ λογικὸν ζῶον, ὁ σὸς οἰκέτης, ἀρρωστεῖ, περιορᾷς καὶ οὐ προνοεῖς, ὅτι λογικόν ἐστιν;

<II^{1}suppl. 351 / PML^b cap. N 2, 12>

---

2 θεὸς – μονογενής] cf. Ioh. 1, 18 **8 II^{1}suppl. 351 / PML^b cap. N 2, 12** cf. *Sacra.* Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

1 τῆς] τοῖς L^c κατάστηθι] κατάβηθι L^c *(= ed.)* **2** ἐγενήθη V$^{W\ a.\ c.}$ P ὢν] ῶν *(sic)* PM, ἦν L^c R ἀλλ᾽] *om.* M **3** ἄνθρωπος^1] *post* ἠνέσχετο *transpos.* M δέ] *om.* P L^c R παραιτῇ] παραιτεῖ V^{E}V^O P **4** παραιτῇ] παραιτεῖ V^{E}V$^{W\ e\ corr.}$ V^O P συμπαθεῖν] *add.* ἡ L^c περὶ τὴν] τῇ M συνγενη P, ὁμογενεῖ V^{E}V^O **5** χολεύει V^{E}V^O PM, χωλεύοι R ἐπεὶ μελεὶ V^O, ἐπιμελεῖται V^W PM L^c, ἐπιμελῆσαι R **7** προνοεῖ V^{W}V^O PM, προνοῇ L^c R

<Τίτλος β′ Περὶ νεογάμων.>

δ′ Περὶ νεογάμων.

δ′ Περὶ νεογάμων.

<II^{1}suppl. 352–353 / V cap. N 4, 1–2>

<II^{1}suppl. 354 / R cap. N 7, 3>

<II^{1}suppl. 355 / V cap. N 4, 3>

II^{1}1512 / K cap. N 2, 1

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τῶν Ἐπῶν·

Μὴ σαρκὸς ἔχειν ἀδάμαστον ἐρωήν,	Μὴ τοῦ σώματος ἔχειν ἀνυπότακτον ὁρμήν,
Μὴ δ’ αἰεὶ λεχέεσσι χαρίζεο. Πεῖθε σύνευνον	μὴ δ’ ἀεὶ τοῖς φίλτροις προσχαρίζου. Πεῖσον τὸν ἄνδρα σου
Ἤμασι φέρειν χάριν· ὥς γὰρ ἔοικεν	ταῖς ἡμέραις χαρίζεσθαι τιμήν· οὕτως γὰρ πρέπει

4 – 6 II^{1}suppl. 352–355 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

9 – 842, 18 II^{1}1512 Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, II,2,6 *(Ad Olympiadem)*, 86–94 (ed. Bacci, p. 68)

1 Titlos (a) K^{pin}, *deest in* K$^{txt\ (lac.)}$ **2 Titlos (b)** V^{E}V^{O}; *deest in* V^{W} H^{I}A^{I} (*vide autem* A$^{II\ pin}$ cap. N 1) **3 Titlos (c)** PM R; *deest in* L^{b} L^{c} *(fenestra in* L$^{c\ txt}$*)* **8 – 842, 18 II^{1}1512** K cap. N 2, 1 (206r[1]2–206v2); *deest in* V PML^{b} R L^{c} R

1 Titlos (a) Τίτλος – νεογάμων] *supplevi e* K^{pin}, *desunt in* K$^{txt\ (lac.)}$ **2 Titlos (b)** δ′ – νεογάμων] *desunt in* V^{W}, τίτλος δ′ περὶ νεογάμων ἀκριβὴς διάτα *(sic)* V$^{W\ txt\ man.\ rec.\ in\ mg.}$ δ′] α′ A$^{II\ pin}$ **3 Titlos (c)** δ′] ζ′ R, β′ L$^{c\ txt}$ *secund. ser.*

12 χαρίζεο] *correxi (ed.)*, χαρίζετο K **14** Ἤμασι] *correxi (ed.)*, εἵμασι K **15** ὥς] *scripsi (ed.)*, ὡς K

Εἰκόνα τὴν μεγάλοιο	τὴν εἰκόνα τοῦ μεγάλου
θεοῦ θεσμοῖς	θεοῦ τοῖς νόμοις
ὑποείκειν,	ὑποχωρεῖν,
Εἰ καὶ θεσμὸν	εἰ καὶ νόμον
ἔδωκε γαμήλιον	παρέσχε γαμικὸν
υἱὸς ἄσαρκος,	ὁ υἱὸς ὁ ἀσώματος,
Ἡμετέρῃ γενεῇ	τῇ ἡμετέρᾳ γενεᾷ
καὶ πλάσματι	καὶ τῷ πλάσματι
χειρὸς ἀρήγων,	τῆς χειρὸς βοηθῶν,
Ὥς κεν ἀπερχομένοισι	ὅπως ἂν ταῖς ἀπερχομέναις
καὶ ἐρχομένοισι	καὶ ἐρχομέναις
γενέθλη	γενεαῖς
Ἕλκηται μερόπων	ἕλκηται τὸ ἀνθρώπων
τρεπτὸν γένος,	τρεπτὸν γένος,
οἷα ῥέεθρον,	καθάπερ ῥεῦμα,
Ἄστατον ἐκ θανάτοιο,	ἄστατον ἐκ τοῦ θανάτου,
καὶ ἱστάμενον	καὶ ἱστάμενον παγίως
τεκέεσσιν.	ἐν τοῖς τικτομένοις τέκνοις.

10 ἂν] *om.* K *(s. l. supplev. man. rec.)* **10 – 12** ταῖς – γενεαῖς] *paraphrasis paulum a versione primitiva differt* **12** γενέθλη] *correxi (ed.),* γενέθλην K **18** τεκέεσσιν] *correxi (ed.),* τακέεσσιν K

Τίτλος γʹ Περὶ τοῦ νήφειν καὶ φροντίζειν ἡμᾶς τῆς ἰδίας σωτηρίας. *II[2] / R cap. N 6

γʹ Περὶ τοῦ νήφειν καὶ φροντίζειν ἡμᾶς τῆς ἰδίας σωτηρίας.

γʹ Περὶ τοῦ νήφειν καὶ φροντίζειν ἡμᾶς τῆς ἰδίας σωτηρίας.

II[1]1513 / K cap. N 3, 1

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἐμπεσεῖται ἀνδρὶ νοήμονι μέριμνα.

II[1]1514 / K cap. N 3, 2

*II[2]2000 / R cap. N 6, 4

Ἐκ τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Μὴ δῷς ὕπνον σοῖς ὄμμασι,
μὴ δὲ ἐπινυστάξῃς σοῖς βλεφάροις,

---

1 – 2 Περὶ – σωτηρίας] cf. II[1] / K^{pin} Παραπομπὴ Χ 7

---

8 II[1]1513 Prov. 17, 12[1] (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 86–87) **11 – 844, 2 II[1]1514** Eccle., re vera Prov. 6, 4[1]–5[2] (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 37)

---

1 – 2 Titlos (a) K (206v3–4) **3 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **4 Titlos (c)** PML$^{b\ pin}$; *deest in* L$^{b\ txt}$ L^{c} *(fenestra in* L$^{c\ txt}$*)* **7 – 8 II[1]1513** K cap. N 3, 1 (206v[4]5); *deest in* V H^{I} PML^{b} L^{c} **10 – 844, 2 II[1]1514** K cap. N 3, 2 (206v[5]6–8); V cap. N 3, 1; PM cap. N 3, 1; L^{c} cap. N 4, 1; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 189, 36–38

---

1 – 2 Titlos (a) 1 ἡμᾶς] *om.* K$^{pin\ ut\ videtur}$ ἰδίας] οἰκείας K$^{pin\ ut\ videtur}$ **3 Titlos (b)** γʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(γʹ secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ **4 Titlos (c)** γʹ] δʹ L$^{c\ txt}$ *secund. ser.* τοῦ] *om.* M^{txt} καὶ – σωτηρίας] *om.* M^{pin} τῆς – σωτηρίας] *om.* M^{txt}

II[1]1514 (a) K (b) Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ V^{W} PM Τοῦ] *om.* V^{W} P (c) Παροιμιῶν V^{E}V^{O} (d) *s. a.* L^{c}

---

11 ὄμμασι] ὀφθαλμοῖς *(*ὀ- P*)* V^{W} P L^{c} **12** ἐπινυστάξεις V^{E}V^{O} M, νυστάξῃς V^{W} P L^{c}

ἵνα σώζῃ ὥσπερ δορκὰς ἐκ βρόχων
καὶ ὥσπερ ὄρνεον ἐκ παγίδος.

II^{1}1515 / K cap. N 3, 3

Τοῦ αὐτοῦ·

Φύλαξον τὸν πόδα σου, ἐν ᾧ ἂν πορεύσῃ εἰς οἶκον θεοῦ
καὶ ἐγγὺς τοῦ ἀκούειν.

II^{1}1516 / K cap. N 3, 4

Τοῦ αὐτοῦ·

Καί γε οὐκ ἔγνω ἄνθρωπος τὸν καιρὸν αὐτοῦ·
ὡς οἱ ἰχθύες οἱ θηρευόμενοι ἐν ἀμφιβλήστρῳ κακῶν,
καὶ ὡς ὄρνεα θηρευόμενα παγίδι,
ὡσαύτως παγιδεύονται οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων
ἐν καιρῷ πονηρῷ,
ὅταν ἐπιπέσῃ ἐπ᾽ αὐτοὺς ἄφνω.

5–6 II^{1}1515 Eccle. 4, 17^{1-2} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 155) **9–14 II^{1}1516** Eccle. 9, 12^{1-6} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 167–168)

4–6 II^{1}1515 K cap. N 3, 3 (206v[8]9–10); *deest in* V H^{I} PML^{b} L^{c} **8–14 II^{1}1516** K cap. N 3, 4 (206v[10]11–15); V cap. N 3, 2; PM cap. N 3, 2; L^{c} cap. N 4, 2; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 189, 39–42

II^{1}1516 (a) K (b) *s. a.* V (c) *s. d.* PM L^{c}

---

2 ὥσπερ] ὡς L^{c} **9** Καί – αὐτοῦ] *om.* V PM L^{c} **10** οἱ^{1}] *om.* M ἐναμφιβλήστρω (-βλη- P) V^{E} PM κακῶ M, *om.* $V^{E}V^{O}$ **11** παγίδι] *praem.* ἐν M L^{c} **12** παγιδεύονται] παγίδαι V^{W} P, παγΐδες L^{c} οἱ υἱοὶ] οἱ υἱ- *desunt in* L^{c} *(fenestra)* οἱ] *om.* V P **14** ἄφνωι K

II¹1517 / K cap. N 3, 5

II²2001 / R cap. N 6, 5

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Συντήρησον καὶ πρόσεχε σφοδρῶς,
ὅτι μετὰ τῆς πτώσεώς σου περιπατεῖς.

II¹1518 / K cap. N 3, 6

II²2002 / R cap. N 6, 6

Τοῦ αὐτοῦ·

Πρόσεχε μὴ ἀποπλανηθῇς τῇ διανοίᾳ σου,
γρηγόρησον πάσῃ ζωῇ σου,
ἀγάπα κύριον καὶ ἐπικαλοῦ αὐτὸν εἰς σωτηρίαν σου.

II¹1519 / K cap. N 3, 7

II²2003 / R cap. N 6, 7

Τοῦ αὐτοῦ·

Πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐμπέσῃς.

---

3 – 4 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 49.5./56.5. (ed. Ihm, p. 811)

---

3 – 4 II¹1517 Sir. 13, 13$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 83) **7 II¹1518** Πρόσεχε – σου] Sir. 13, 8^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 82–83) **8 – 9** γρηγόρησον – σου] Ibid. 13, 14$^{1-3}$ (Wahl, p. 83) **12 II¹1519** Sir. 29, 20^{2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 126)

---

2 – 4 II¹1517 K cap. N 3, 5 (206v[15]16–17); V cap. N 3, 3; PM cap. N 3, 3; L^{c} cap. N 4, 3; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 189, 43–44 **6 – 9 II¹1518** K cap. N 3, 6 (206v[17]18–20); V cap. N 3, 4; PM cap. N 3, 4; L^{c} cap. N 4, 4; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 189, 44–47 **11 – 12 II¹1519** K cap. N 3, 7 (206v[20]21); V cap. N 3, 5; PM cap. N 3, 5; L^{c} cap. N 4, 5; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 189, 48

II¹1517 (a) K (b) Σιράχ V PM L^{c} **II¹1518** (a) K (b) *s. a.* V L^{c} (c) *s. d.* PM L^{c} **II¹1519** (a) K (b) *s. a.* V (c) *s. d.* PM L^{c}

---

3 Συντήρησον] *add.* καιρὸν *(*-ον P*)* V PM L^{c} **7** διανοίᾳ σου] διανοίαι K **9** κύριον] *praem.* τὸν *(*τον P*)* PM L^{c} *(= LXX)* καὶ] *om.* L^{c} **12** σεαυτὸν V^{W} M

II^{1}1520 / K cap. N 3, 8

Τοῦ αὐτοῦ·

Κατάκεισαι ὥσπερ ἐν καρδίᾳ θαλάσσης
καὶ ὥσπερ κυβερνήτης ἐν πολλῷ κλύδωνι,
ἐρεῖς δέ· Τύπτουσίν με καὶ οὐκ ἐπόνησα,
ἐνέπαιξάν μοι, ἐγὼ δὲ οὐκ ᾔδειν.

***II^{2}2005 / R cap. N 6, 9**

II^{1}1521 / K cap. N 3, 9

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους α′·

Ὁ δοκῶν ἑστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ.

II^{1}1522 / K cap. N 3, 10

Ἐκ τῆς αὐτῆς·

Ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως, οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων, ἀλλ’ ὑποπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

---

3 – 6 II^{1}1520 Sir., re vera Prov. 23, 34^{1}–35^{2} (deest apud Wahl, *Proverbien-Text*) **9 II^{1}1521** I Cor. 10, 12 **12 – 14 II^{1}1522** I Cor. 9, 26–27

---

2 – 6 II^{1}1520 K cap. N 3, 8 (206v[21]22–207r1); *deest in* V H^{I} PML^{b} L^{c} **8 – 9 II^{1}1521** K cap. N 3, 9 (207r[1]2); V cap. N 3, 6; PM cap. N 3, 6; L^{c} cap. N 4, 6; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 189, 49 **11 – 14 II^{1}1522** K cap. N 3, 10 (207r[2]3–6); V cap. N 3, 7; PM cap. N 3, 7; L^{c} cap. N 4, 7; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 189, 50–53

II^{1}1521 (a) K (b) Πρὸς Κορινθίους α′ V^{E}V^{O} PM L^{c} α′] *om.* V^{E}V^{O} M (c) Τοῦ Ἀποστόλου V^{W} **II^{1}1522** (a) K (b) *s. a.* V^{E} P L^{c} (c) *s. d.* V^{W}V^{O} M

---

3 κατακείσῃ *LXX* **5** ἐπόνησα] *sic* K, ἐπόνεσα *ed.* **9** Ὁ] *rubricatoris vitio deest in* L^{c} **13** ἀλλ’ ὑποπιάζω μου] ἀλλ’ ὑπωπϊάζω μου L^{c}, ἀλυποπιάζων μου V$^{O\ a.\ c.}$, ἀλλ’ ὑποπιάζων μου V$^{O\ p.\ c.}$, ἀλλυποπιαζο P **13 – 14** μήπω V^{O} **14** ἀδόκημος M, ἄκϊμος V^{O} γένομαι V PM

II^{1}1523 / K cap. N 3, 11

Ἐκ τῆς Πέτρου πρώτης ἐπιστολῆς·

Νήψατε, γρηγορήσατε, ὅτι ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ, ζητῶν τίνα καταπίῃ· ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει.

II^{1}1524 / K cap. N 3, 12

***II^{2}2007 / R cap. N 6, 11**

Ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον β′ ἐπιστολῆς·

Σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον.

II^{1}1525 / K cap. N 3, 13

Τοῦ ἁγίου Μεθοδίου, ἐκ τοῦ περὶ αὐτεξουσίου·

Δεῖ γενναίως ὥσπερ στρατιώτας ἀρίστους ἀντιπαρατάσσεσθαι τοῖς ἐχθροῖς· ἐκεῖνοι γὰρ ἐπειδὰν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αἴσθωνται πολιορκούμενοι, τοξ<ε>ίας οὐδὲν φροντίσαντες καὶ τῶν ἄλλων αὐ-

---

3 – 5 II^{1}1523 I Petr. 5, 8–9 **8 – 9 II^{1}1524** II Tim. 4, 5 **12 – 848, 24 II^{1}1525** Methodius Olympius, re vera *De resurrectione*, II, 4, 7 – 5, 2 (ed. Bonwetsch, p. 337, 10 – 338, 15) = Epiphanius Constantiensis, *Panarion*, 64, 58, 10 – 59, 3 (ed. Holl/Dummer, p. 493, 14 – 494, 18); Holl, n° 425

---

2 – 5 II^{1}1523 K cap. N 3, 11 (207r[6]7–9); V cap. N 3, 8; PM cap. N 3, 8; L^{c} cap. N 4, 8; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 189, 54–56 **7 – 9 II^{1}1524** K cap. N 3, 12 (207r[9]10–12); V cap. N 3, 9; PM cap. N 3, 9; L^{c} cap. N 4, 9; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 189, 57 – 192, 2 **11 – 848, 24 II^{1}1525** K cap. N 3, 13 (207r[12]13–208r1); *deest in* V H^{I} PML^{b} L^{c}; PG 86, 2085, 19–53

II^{1}1523 (a) K (b) Πέτρου πρώτη ἐπιστολή L^{c} (c) Ἐκ τῆς Πέτρου α′ P (d) Ἐκ τοῦ Πέτρου V^{E} (e) Τῆς Πέτρου V^{O} (f) Πέτρου V^{W} (g) Ἐκ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου *(*πετ- *cod.)* ἐπιστολῆς M **II^{1}1524** (a) K (b) Πρὸς Τιμόθεον β′ $V^{E}V^{O}$ PM L^{c} β′] α′ L^{c}, *add.* ἐπιστολῆς M (c) Ἀποστόλου V^{W}

---

3 νίψατε V^{W} ὅτι] *om.* L^{c} ἡμῶν V^{O} **4** ὠρυόμενος] *scripsi (NT)*, ὡρυόμενος K V^{E} P, ὀρυώμενος V^{W}, ὀρυόμενος *(*-ομενος M*)* V^{O} M ζητῶν τινα K V^{W} καταπίῃ] -η *e corr.* V^{W}, καταπίει M, κατὰ πιεῖν K **12** ἀντιπαρατάγεσθαι $K^{\text{p. c. ut videtur}}$ **14** τοξείας] *scripsi (ed.)*, τοξίας K

τῶν ἀκοντισμάτων, ὑπὲρ τοῦ σῶσαι τὴν πόλιν προθύμως ἐπ᾽ αὐτοὺς ἵενται, μηδὲν ἐλλείποντες σπουδῆς, ἔστ᾽ ἂν τὸ στῖφος αὐτῶν εἰς φυγὴν ἀνατρέψαντες ἀπώσωνται τῶν ὅρων ἔξω. Ὁρᾷς γὰρ ὡς οἱ λογ<ισ>μοὶ διὰ τὴν ἐνοικοῦσαν ἁμαρτίαν ἐν ἡμῖν ἔξωθεν ἐπισυνίστανται, καθαπερεὶ κύνες λυσσῶντες ἢ ἄγριοι καὶ θρασεῖς λησταί, καθ᾽ ἡμῶν ἀεὶ παρορμώμενοι ὑπὸ τοῦ τυράννου καὶ ἄρχοντος τῆς ἀδικίας, δοκιμάζοντος ἡμᾶς εἰ ἀνθίστασθαι αὐτοῖς ἀρκοῦμεν καὶ ἀντιπαρατάσσεσθαι. Ἄγε οὖν μήποτε ὑπενδοῦσα, ὦ ψυχή, ἁρπασθῇς πρὸς αὐτῶν, καὶ οὐχ᾽ ἕξομεν ὑπὲρ σοῦ δοῦναι λύτρα. *Τί* γὰρ *ἀντικατάλλαγμα δώσει ἄνθρωπος τῆς ψυχῆς αὐτοῦ*; Καλὸν μὲν οὖν ἦν αὐτοὺς ἀντιπαρατάσσοντας ἡμῖν καὶ μαχομένους ἐπέχεσθαι· ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἀδύνατον, καὶ ὃ θέλομεν οὐ δυνάμεθα, θέλομεν δὲ μὴ ἔχειν τοὺς ἐξέλκοντας εἰς πάθη – ἦν γὰρ ἂν <ἀν>ιδρωτὶ σωθῆναι –, καὶ ὃ θέλομεν, τοῦτο οὐ γίνεται, ἀλλ᾽ ὃ μὴ θέλομεν (δεῖ γὰρ ἡμᾶς δοκιμάζεσθαι, ὡς ἔφην), μὴ ἐνδιδῶμεν, ὦ ψυχή, μὴ ἐνδιδῶμεν τῷ πονηρῷ, *ἀλλὰ ἀναλαβόντες τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ*, ὑπερασπίζουσαν καὶ προαγωνιζομένην ἡμῶν, *ἐνδυσώμεθα τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης καὶ ὑποδησώμεθα τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου, ἐν πᾶσι τε ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνησόμεθα πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι, καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστι ῥῆμα θεοῦ*, εἰς τὸ *δύνασθαι στῆναι πρὸς τὴν μεθοδείαν τοῦ διαβόλου, λογισμούς τε καθαιρεῖν καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ*.

10 Matth. 16, 26 **16 – 22** Eph. 6, 13–17 **22 – 23** τὸ – διαβόλου] Ibid. 6, 11 **23 – 24** λογισμούς – θεοῦ] II Cor. 10, 4–5

2 ἔστ᾽ ἂν] *correxi (ed.)*, ἐστᾶν K στῖφος] *scripsi (ed.)*, στῆφος K **4** λογισμοὶ] *correxi (ed.)*, λογμοὶ K **5** καθαπερεὶ] *correxi (ed.)*, καθάπερ αἱ K **9** αὐτῶν] *correxi (ed.)*, αὐτὸν K οὐχ᾽ ἕξομεν] *correxi (ed.)*, οὐκ ἕξομεν K **10** δώσει] *add.* φησίν K[in mg. man. rec.] **14** ἀνιδρωτὶ] *correxi (ed.)*, ἱδρῶτι K **15** ἐνδιδῶμεν] *scripsi (ed.)*, ἐνδίδωμεν K **16** ἐνδιδῶμεν] *scripsi (ed.)*, ἐνδίδωμεν K

II^{1}1526 / K cap. N 3, 14

***II^{2}2009 / R cap. N 6, 13**

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τῶν Ἐπῶν·

Καὶ κρυπτῶν παγίδων αἰεὶ καθύπερθεν ὁδεύεις.	Τῶν κρυπτῶν παγίδων διαπαντὸς ὑπεράνω βαδίζεις.
Μὴ δέ μοι ὑπνώοντι κακὸν σπόρον ἐγκαταμίξῃ	Μὴ νυστάζοντι πικρὸν σπόρον συμμίξῃ
Ζιζανίων ἀρότης τε κακῶν καὶ βάσκανος ἐχθρός.	ζιζανίων ὁ σπορεὺς τῶν κακῶν καὶ φθονερὸς ἐχθρός.

II^{1}1527 / K cap. N 3, 15

Ἐκ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ·

Μὴ κλαπῇς, περισκόπει.
Ἀεὶ διώκῃ λαθρίοις παλαίσμασι,
Μήπως δεηθῇς ἐσχάτων καθαρσίων.

---

3 – 4 II^{1}1526 Καὶ – ὁδεύεις] GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,2 *(Praecepta ad virgines)*, 370 (PG 37, 607, 10) **5 – 8** Μὴ^{1} – ἐχθρός] IBID., 376–377 (PG 37, 608, 3–4) **11 – 13 II^{1}1527** GREGORIUS NAZIANZENUS, re vera *Carmina*, I,2,33 *(Tetrastichae sententiae)*, 234–236 (PG 37, 945, 8–10)

---

2 – 8 II^{1}1526 K cap. N 3, 14 (208r[1–2]3–9) *(versio primitiva et paraphrasis)*; V cap. N 3, 10; PM cap. N 3, 10; L^{c} cap. N 4, 10 *(versio primitiva deest in* V PM L^{c}*)*; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 192, 3–5 **10 – 13 II^{1}1527** K cap. N 3, 15 (208r[10]11–12); V cap. N 3, 11; PM cap. N 3, 11; *deest in* H^{I} L^{b} L^{c}; PG 96, 192, 6–8

II^{1}1526 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τῶν Ἐπῶν PM (c) Τοῦ Θεολόγου V L^{c} Τοῦ] *om.* V^{W} **II^{1}1527** (a) K PM ἀπολογητικοῦ] *add.* ἰάμβοι K$^{\text{man. rec. in mg.}}$ (b) *s. a.* V

---

4 βάδιζε *(*βα- P*)* V PM L^{c} **5** πικρὸς M **6** σπόρον συμμίξῃ] συμμίξει εἰς τὸν σπόρον M συμμίξῃ] -ηι *e corr.* V^{W}, συμμίξει V^{E}V^{O}, συμμιξαι P, *praem.* μὴ V^{W} P L^{c} **7** ἀρότης] *scripsi*, ἀρότις K ὁ] *e corr.* V^{W}, καὶ P **8** φθονηρος M, φθονερῶς V$^{W\ \text{a. c.}}$, φθονερως P **11** κλαπὴς V^{O}, κλαπῆσθε V^{W}, κλαπεισθε P περισκόπει] σκοπῶ V^{W} PM **12** Ἀεὶ διώκῃ] *correxi (ed.)*, ἀεὶ δίωκε K V^{E}V^{O}, ἀϊδιότητι *(*-οτητι P*)* V^{W} P, *om.* M λαθραίοις V^{E}V^{O} M, λάθροις V^{W}, λαθροι ὁ P **13** ἐσχάτων] ἐπεσχάτων V^{E}, ἐπ' ἐσχατων *(sic)* V^{O}

Στοιχεῖον Ξ

*II^2 / PML^b cap. Ξ 1

Τίτλος α′ Περὶ ξενιτείας, καὶ ὅτι ἀπαρρησίαστος ὁ ξένος.

γ′ Περὶ ξενιτείας, καὶ ὅτι ἀπαρρησίαστος ὁ ξένος πάντη.

$II^1$1528 / K cap. Ξ 1, 1

Γενέσεως·

Εἶπαν οἱ ἄνδρες πρὸς Λώτ· Εἰσῆλθες παροικεῖν, μὴ καὶ κρίσιν κρίνειν;

*$II^2$2033 / PML^b cap. Ξ 1, 8

$II^1$1529 / K cap. Ξ 1, 2

Τῶν Παροιμιῶν·

Ὥσπερ ὄρνεον ὅταν καταπετασθῇ ἀπὸ τῆς ἰδίας νοσσιᾶς,
οὕτως ἄνθρωπος δουλοῦται, ὅταν ἀποξενωθῇ ἐκ τῶν ἰδίων [τόπων.

---

6 $II^1$1528 Εἶπαν – Λώτ] Gen. 19, 12 **6 – 7** Εἰσῆλθες – κρίνειν] Ibid. 19, 9
10 – 12 $II^1$1529 Prov. 27, 8^{1-2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 131)

---

1 Stoicheion K^{txt} (208r13) K^{pin} **2 Titlos (a)** K (208r13) **3 Titlos (b)** V $A^{I\ pin}$; *deest in* $H^I A^{I\ txt}$ *(vide autem* $A^{II\ pin}$ cap. Ξ 1*)* **5 – 7 $II^1$1528** K cap. Ξ 1, 1 (208r14–15); $V^E V^O$ cap. Ξ 3, 1; V^W cap. Ξ 2, 1; PM cap. Ξ 1, 15; L^c cap. Ξ 3, 2; *deest in* H^I L^b; PG 96, 208, 17–18 **9 – 12 $II^1$1529** K cap. Ξ 1, 2 (208r[15]16–18); $V^E V^O$ cap. Ξ 3, 2; V^W cap. Ξ 2, 2; *deest in* H^I; PG 96, 208, 19–21

---

2 Titlos (a) ὅτι – ξένος] ξενιτευόντων K^{pin} **3 Titlos (b)** γ′] β′ $V^{W\ pin}$, α′ $A^{II\ pin}$, *non liquet in* $V^{W\ txt}$ *(*β′ *exspectav.), praem.* τίτλος $V^{W\ txt}$ πάντη] παντή V^W, *om.* $V^{E\ txt} V^{O\ txt}$

$II^1$1528 (a) $V^E V^O$ P L^c (b) Ἐκ τῆς Γενέσεως M (c) Κριτῶν V^W (d) *s. a.* K **$II^1$1529** (a) K $V^E V^O$ Τῶν] *om.* $V^E V^O$ (b) *s. a.* V^W

---

6 Εἶπαν] εἶπον *(*εἰ- *rubricatoris vitio)* L^c ἄνδρες] *add.* σοδόμων $V^E V^O$ λωτ PM
10 νοσσιὰς V^E, νοσΐᾶς $V^{O\ a.\ c.}$, νοσίας V^W **11** ἄνθρωπος] *praem.* ὁ V^O ξενωθῆ V^W

II^{1}1530 / K cap. Ξ 1, 3

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Ἀνὴρ ξενιτεύσας πεπλανημένος ἔγνω πολλά.

II^{1}1531 / K cap. Ξ 1, 4

Τοῦ αὐτοῦ·

Ὁ πεπλανημένος πληθυνεῖ πανουργίαν.
Πολλὰ ἑώρακα ἐν τῇ ἀποπλανήσει μου,
καὶ πλείονα τῶν λόγων μου σύνεσίς μου.

---

3 II^{1}1530 Sir. 31, 9^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 132–133) **6 – 8 II^{1}1531** Sir. 31, 11–12^2 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 133)

---

2 – 3 II^{1}1530 K cap. Ξ 1, 3 (208r[18]19); V^{E}V^O cap. Ξ 3, 3; V^W cap. Ξ 2, 3; PM cap. Ξ 1, 16; L^c cap. Ξ 3, 3; *deest in* H^I L^b; PG 96, 208, 22 **5 – 8 II^{1}1531** K cap. Ξ 1, 4 (208r[19]20–22); V^{E}V^O cap. Ξ 3, 4–5; V^W cap. Ξ 2, 4–5; PM cap. Ξ 1, 17; L^c cap. Ξ 3, 4; *deest in* H^I L^b; PG 96, 208, 22–25

II^{1}1530 (a) K (b) Σιράχ V^{E}V^O PM L^c σιραχ P, *praem.* τοῦ M (c) *s. a.* V^W **II^{1}1531** (a) K (b) Καὶ πάλιν PM L^c (c) Καὶ πάλιν / *s. a.* V *(cf. infra, app. crit. text.)*

---

3 ξενιτευσας M, ξενητευσας P, *om.* K **6** Ὁ] *om.* P πληθύνει V^{E}V^O M L^c, πληθυνει P πανουργίαν] *hic caesura in* V **7** ἀποπλανήσει μου] ἀποπλανήσει P **8** πλείονα] πλείο τὰ V^{E}V^O, πλεῖον M τῶν] *om.* K λόγων μου] λόγων M

Τίτλος β′ Περὶ ξένων πραγμάτων καὶ τῶν σπανίως ἔν τισιν εὑρεθέντων.

α′ Περὶ ξένων πραγμάτων καὶ τῶν σπανίως ἔν τισιν εὑρεθέντων.

β′ Περὶ ξένων πραγμάτων καὶ τῶν σπανίως ἔν τισιν εὑρεθέντων.

II^{1}1532 / K cap. Ξ 2, 1

Ἀπὸ τῶν Κριτῶν·

Ἔκραξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς κύριον, καὶ ἤγειρεν αὐτοῖς κύριος σωτῆρα τὸν Ἀώδ, υἱὸν Γερᾶ τοῦ Ἰεμενί, ἄνδρα ἀμφοτεροδέξιον.

---

1 – 2 Περὶ – εὑρεθέντων] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ Θ 1

---

9 – 10 II^{1}1532 Iud. 3, 15 (Wahl, *Richter-Text*, p. 22)

---

1 – 2 Titlos (a) K^{txt} (208r22–23), *om.* K^{pin} **3 – 4 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **5 – 6 Titlos (c)** PML$^{b\ pin}$; *deest in* L$^{b\ txt}$ L^{c} *(fenestra in* L$^{c\ txt}$*)* **8 – 10 II^{1}1532** K cap. Ξ 2, 1 (208r[mg]208v1–3); V cap. Ξ 1, 1; PM cap. Ξ 2, 1; L^{c} cap. Ξ 1, 1; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 204, 26–28

---

3 – 4 Titlos (b) **3** α′] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(*α′ *secund. ser.)*, *praem.* τίτλος α′ V$^{E\ pin}$ V$^{O\ pin}$, *praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ ξένων] πρόξενον V$^{O\ txt}$ **5 – 6 Titlos (c)** **5** β′] α′ L$^{c\ txt}$ *secund. ser.* **5 – 6** καὶ – εὑρεθέντων] *om.* M **5 – 6** εὑρεθέντων] εὑρισκομένων L$^{b\ pin\ a.\ c.}$

II^{1}1532 (a) K (b) Κριτῶν V PM κρητῶν V^{E}V^{O}, *praem.* τῶν M (c) *s. a.* L^{c}

---

9 ἐκέκραξαν M οἱ] *s. l.* L^{c}, ὁ V^{E}, *om.* K V^{W} P ἐξήγειρεν K κύριος] *praem.* ὁ K **10** αωδ P, ἀδὼδ M, ναυὼδ K υἱὸν – Ἰεμενί] *om.* V PM L^{c} Γερᾶ] *sic* K Ἰεμενί] *sic* K$^{a.\ c.}$, ἱεμενὶ K$^{p.\ c.\ ut\ videtur}$

II^{1}1533 / K cap. Ξ 2, 2

Τῶν αὐτῶν·

Μετὰ Ἀὼδ ἀνέστη Μεγὰρ υἱὸς Ναάθ, καὶ ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους ἑξακοσίους ἄνδρας ἐν τῷ ἀροτρόποδι τῶν βοῶν, καὶ ἔσωσε καί γε αὐτὸς τὸν Ἰσραήλ.

II^{1}1534 / K cap. Ξ 2, 3

Τῶν αὐτῶν·

Κατέβη Σαμψὼν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἰς Θαμναθᾶ, καὶ ἦλθεν ἕως τοῦ ἀμπελῶνος, καὶ ἰδοὺ σκύμνος λέοντος εἰς συνάντησιν· καὶ ἥλατο ἐπ᾽ αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, καὶ διέσπασεν αὐτὸν ὡσεὶ ἔριφον αἰγῶν, καὶ οὐδὲν ἦν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἀπήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτοῦ καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ ὃ ἐποίησεν.

---

3 – 5 II^{1}1533 Iud. 3, 31 (Wahl, *Richter-Text*, p. 22) **8 – 13 II^{1}1534** Iud. 14, 5–6 (Wahl, *Richter-Text*, p. 33–34)

---

2 – 5 II^{1}1533 K cap. Ξ 2, 2 (208v[3]4–6); V cap. Ξ 1, 2; PM cap. Ξ 2, 2; L^{c} cap. Ξ 1, 2; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 204, 28–30 **7 – 13 II^{1}1534** K cap. Ξ 2, 3 (208v[6]7–12); V cap. Ξ 1, 3; PM cap. Ξ 2, 3; L^{c} cap. Ξ 1, 3; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 204, 31–37

II^{1}1533 (a) K (b) *s. d.* V PM L^{c} **II^{1}1534** (a) K V^{W} P (b) Τοῦ αὐτοῦ M (c) Βασιλειῶν κρητῶν *(sic)* V^{E} (d) *s. a.* V^{O} L^{c}

---

3 αωδ P, ἀδὼδ M, ὠδ *(sic)* L^{c} ἀνέστη Μεγὰρ] ἀνέστημεν γὰρ L^{c} Μεγὰρ] *sic* V PM, γὰρ K, Σαμεγὰρ *LXX* υἱὸς Ναάθ] *om.* V PM L^{c} Ναάθ] *sic* K, Αναθ *LXX* **4** ἄνδρας] *om.* K ἐν – ἀροτρόποδι] ἐκτὸς μόσχων (-ον V^{W}) V^{W} P, ἐκ τῶν μόσχων L^{c}, ἐκ τοῦ μόσχου M ἀροτρώ ποδι (-ϊ V^{O}) V^{E}V^{O}, ἀρότρωι ποδὶ K **5** καί γε αὐτὸς] *om.* V PM L^{c} **8** σαμψῶν P, σαμφὼν L^{c} αὐτοῦ^{1}] αὐτῶν P **8 – 9** θαμναθά L^{c}, θάμναθα V$^{E\ a.\ c.}$, θαμνατα P, θαμνὰ K **9** καὶ^{1} – ἀμπελῶνος] *om.* K ἦλθον V ἀμπελῶνος] κενῶς (-ως P) V$^{W\ a.\ c.}$ P, κενός V$^{W\ p.\ c.}$, κινός M, μενώς L^{c} λέοντος] *add.* ὀπίσω K (*vox suspecta*, ὠρυόμενος *LXX)* **10** ἥλατο] *scripsi*, ἤλατο K$^{a.\ c.}$, ήλατο *(sic)* V^{E}V^{O} M, ἥλλατο P L^{c}, εἵλατο K$^{p.\ c.\ in\ mg.}$, εἵλατο *e corr.* V^{W}, κλάτο *(sic)* V^{O} αὐτὸ V^{O} **10 – 11** διεπέστασεν *(sic)* M **11** ὡσεὶ] ὡς V PM L^{c} **12** αὐτοῦ^{2}] *om.* M

II¹1535 / K cap. Ξ 2, 4

Τῶν αὐτῶν·

Ἐπορεύθη Σαμψὼν καὶ συνέλαβε τριακοσίας ἀλώπεκας, καὶ ἔλαβε λαμπάδας, καὶ ἔστρεψε κέρκον πρὸς κέρκον, καὶ ἔθηκε λαμπάδα μίαν ἀναμέσον τῶν δύο κέρκων ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἔδησεν· καὶ ἐξῆψε πῦρ ἐν ταῖς λαμπάσιν, καὶ ἐξαπέστειλεν ἐν τοῖς στάχυσι τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐνεπύρισεν τοὺς στάχυας τῶν ἀλλοφύλων ἀπὸ ἅλωνος ἕως σταχύων ὀρθῶν, καὶ ἕως ἀμπελῶνος καὶ ἐλαίας.

II¹1536 / K cap. Ξ 2, 5

Τῶν αὐτῶν·

Εἶπεν Σαμψών· Ἐν σιαγόνι ὄνου ἐξαλείφων ἐξήλειψα αὐτούς, ὅτι ἐν σιαγόνι ὄνου ἐπάταξα χιλίους ἄνδρας. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσατο λαλῶν, ἔρριψε τὴν σιαγόνα ἀπὸ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκάλεσε τὸν τόπον ἐκεῖνον Ἀναίρεσις σιαγόνος. Καὶ ἐδίψησε σφόδρα, καὶ ἐβόησε πρὸς κύριον· Σὺ εὐώδωσας ἐν χειρὶ τοῦ δούλου σου τὴν σωτηρίαν τὴν μεγάλην ταύτην, καὶ νῦν ἀποθνήσκω ἐν δίψει, καὶ ἐμπεσοῦμαι εἰς χεῖρας τῶν ἀπεριτμήτων. Καὶ ἤνοιξεν ὁ θεὸς τὸ

---

3 – 8 II¹1535 Iud. 15, 4–5 (Wahl, *Richter-Text*, p. 34) **11 – 855, 4 II¹1536** Iud. 15, 16–19 (Wahl, *Richter-Text*, p. 35–36)

---

2 – 8 II¹1535 K cap. Ξ 2, 4 (208v[12]13–20); V cap. Ξ 1, 4; PM cap. Ξ 2, 4; L^c cap. Ξ 1, 4; *deest in* H^I L^b; PG 96, 204, 38–43 **10 – 855, 4 II¹1536** K cap. Ξ 2, 5 (208v[20]21–209r10); V cap. Ξ 1, 5; PM cap. Ξ 2, 5; L^c cap. Ξ 1, 5; *deest in* H^I L^b; PG 96, 204, 44–52

II¹1535 (a) K (b) *s. a.* V^E V^O (c) *s. d.* V^W PM L^c **II¹1536** (a) K V^W P (b) Τοῦ αὐτοῦ M (c) *s. a.* V^E V^O L^c

---

3 Ἐπορεύθη] *add.* δὲ V^W PM L^c σαμψον P τριακοσίους V^E V^O **4** ἔθϋκε V^O, εθικεν P, *post* λαμπάδα *transpos.* M **5** μίαν] *om.* M δύο κέρκων] κερκων τῶν δύο M ἐν – μέσῳ] *om.* PM L^c V^W **5 – 7** ἐξῆψε – καὶ] *om.* V^E V^O **5** ἐξῆψε] ἐξέκαυσε (ἐξε- M; -εν PM) PM L^c V^W **6 – 7** ἐξαπέστειλεν – καὶ] *om.* PM L^c V^W **7** ἐνεπύρησεν V^E V^O **7 – 8** ἅλωνος V^E V^O M, άλωνος *(sic)* P, ἄλλωνος V^W **8** στάχυων K, σταχυων P, ταχύων M **11** σαμψῶν P **12** ὄνου] *om.* L^c ἐπάταξα] ἐπάταξε V^O **12 – 14** Καὶ – σιαγόνος] *om.* V PM L^c **13** αὐτοῦ] *scripsi (LXX)*, αὑτοῦ K **15** εὐώδοσας V **16** ταύτην] *om.* M ἀποθνήσκωι K δίψηι K **17** ἐνπεσοῦμαι P ἀπεριτμήτων] *add.* τούτων K

τραῦμα τὸ ἐν τῇ σιαγόνι, καὶ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ ὕδατα, καὶ ἔπιεν, καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ἔζησεν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῆς Πηγὴ τοῦ ἐπικαλεσαμένου, ἥ ἐστιν ἐν Σιαγόνι μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης.

II^{1}1537 / K cap. Ξ 2, 6

Τῶν αὐτῶν·

Ἐπορεύθη Σαμψὼν εἰς Γάζαν, καὶ εἶδεν ἐκεῖ γυναῖκα πόρνην καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν. Καὶ ἀπηγγέλη τοῖς Γαζαίοις, λέγοντες·Ἥκει Σαμψὼν ὧδε. Καὶ ἐκύκλωσαν καὶ ἐνήδρευσαν αὐτὸν ὅλην τὴν νύκτα ἐν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἐκώφευσαν ὅλην τὴν νύκτα, λέγοντες· Ὡς διαφαύσει ὁ ὄρθρος, φονεύσωμεν αὐτόν. Καὶ ἐκοιμήθη Σαμψὼν ἕως μεσονυκτίου, καὶ ἀνέστη ἐν ἡμίσει τῆς νυκτός, καὶ ἐπελάβετο τῶν θυρῶν τῆς πύλης τῆς πόλεως σὺν τοῖς δυσὶ σταθμοῖς, καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὰς σὺν τῷ μοχλῷ, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ, καὶ ἀπήνεγκεν αὐτὰ ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους τοῦ ἐπὶ πρόσωπον Χεβρῶν, καὶ ἔθηκεν αὐτὰ ἐκεῖ.

---

7 – 16 II^{1}1537 Iud. 16, 1–3 (Wahl, *Richter-Text*, p. 36–37)

---

6 – 16 II^{1}1537 K cap. Ξ 2, 6 (209r[10]11–23); V cap. Ξ 1, 6; PM cap. Ξ 2, 6; L^c cap. Ξ 1, 6; *deest in* H^I L^b; PG 96, 204, 53 – 205, 6

II^{1}1537 (a) K P L^c Τῶν] ἐ *(rubricatoris vitio)* L^c (b) Τοῦ αὐτοῦ M (c) κρητῶν *(sic)* V^{E}V^O (d) *s. a.* V^W

---

1 τῇ] *om.* K ὕδωρ M **2** ἐπέστρεψεν – καὶ^3] *om.* K **2 – 4** καὶ^3 – ταύτης] *om.* V PM L^c **7** Ἐπορεύθη – Γάζαν] *om.* V^O σαμψων P γαζὰν K, γαζαν M εἶδεν] ἴδεν K V, ἵδεν PM ἐκεῖ] *om.* M **8** απηγγελη P, ἀπηγγέλει V^{E}V^W, ἀάπηγγέλει *(sic)* V^O, ἀνηγγέλει M, *non liquet in* L^c τοῖς Γαζαίοις] τοῦ γαζαίου L^c **9** σαμψῶν P ὧδε V^W L^c, ωδε P, ὅδε V^{E}V^O ἐνήδρευσαν] -ή- *e corr.* V^W, ἐνέδρευσαν *(*ἐνε- P*)* V^{E}V^O P, ἐνήδρεσαν L^c, ἐπέδησαν M **10** νύκτα^1] νύκταν M ἐκοφευσαν P, ἐσκόπησαν K νύκτα^2] νυκταν *(sic)* M **11** διαφαύσει ὁ] διαφαύσει τὸ *(*το P*)* V^W P, δϊαφαύσοιτο L^c ὄρθος V^E φονεύσομεν V P **12** σαμψων P ημίσει M, ημησει P, μέσω K **13** ἐπελαθετο P τῆς πύλης] *post* τῆς πόλεως *transpos.* M **14** στάθμοις K αὐτὰ V, αυτα P ἔθηκεν] *add.* αὐτὰ *(*αυ- PM; -τα P*)* V^W PM L^c **15** τοῦ ὤμου L^c, τοῦ σώματος M αὐτοῦ] *om.* V^{E}V^O **16** τοῦ – Χεβρῶν] *om.* V PM L^c αὐτὰ] *om.* V^O

II^{1}1538 / K cap. Ξ 2, 7

Τῶν αὐτῶν·

…ἑπτακόσιοι ἄνδρες ἐκλεκτοὶ ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ ἀμφοτεροδέξιοι· πάντες οὗτοι σφενδονῆται ἐν λίθῳ πρὸς τρίχα, καὶ οὐκ ἐξαμαρτάνοντες.

II^{1}1539 / K cap. Ξ 2, 8

Βασιλειῶν α′

…καὶ οἱ μετὰ Δαυῒδ ἄνδρες ἰσχυροί, παρατάξεως πολέμου, αἴροντες θυρεοὺς καὶ δόρατα, καὶ πρόσωπον λέοντος τὸ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ κοῦφοι ὡς δορκάδες ἐπὶ τῶν ὀρέων τῷ τάχει.

II^{1}1540 / K cap. Ξ 2, 9

Βασιλειῶν β′·

Ἀσαὴλ κοῦφος τοῖς ποσίν, ὡσεὶ μία δορκὰς ἐν ἀγρῷ.

---

3 – 5 II^{1}1538 Iud. 20, 15–16 (Wahl, *Richter-Text*, p. 42) **8 – 10 II^{1}1539** I Reg., re vera I Par. 12, 9 (deest apud Wahl, *1 Chronik-Text*) **13 II^{1}1540** II Reg. 2, 18 (Wahl, *2 Samuel-Text*, p. 82)

---

2 – 5 II^{1}1538 K cap. Ξ 2, 7 (209r[mg]209v1–3); V cap. Ξ 1, 7; P cap. Ξ 2, 7; L^c cap. Ξ 1, 7; *deest in* H^I ML^b; PG 96, 205, 7–9 **7 – 10 II^{1}1539** K cap. Ξ 2, 8 (209v[3]4–7); *deest in* V H^I PML^b L^c **12 – 13 II^{1}1540** K cap. Ξ 2, 9 (209v[7]8–9); V cap. Ξ 1, 8; P cap. Ξ 2, 8; M cap. Ξ 2, 7; L^c cap. Ξ 1, 8; *deest in* H^I L^b; PG 96, 205, 10–11

II^{1}1538 (a) K P L^c Τῶν] ἐ *(rubricatoris vitio)* L^c (b) βασιλι *(sic)* V^W (c) *s. a.* V^{E}V^O **II^{1}1540** (a) K PM L^c (b) Βασιλειῶν α′ V^{E}V^O α′] *om.* V^O (c) Τῶν αὐτῶν V^W

---

3 – 4 ἀμφοτεροδέξιοι – οὗτοι] *post* οὗτοι *interpunx.* V^{E}V^O, *post* πάντες V^W, *sine interpunctione* P **4** σφενδονίται V^W, σφενδονειτε P, σφενδονισταὶ K L^c οὐκ] *iterav.* L^c **13** ασαηλ P, ϊσαὴλ *(rubricatoris vitio)* L^c, *add.* ἦν K κουφος PM, κούφως V^{E}V^O ὡσεὶ] ὡς ἡ M

II^{1}1541 / K cap. Ξ 2, 10

Τῆς αὐτῆς·

Κειρόμενος Ἀβεσσαλὼμ ἵστα τὴν τρίχα τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ διακοσίους σίκλους τῷ βασιλικῷ.

II^{1}1542 / K cap. Ξ 2, 11

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, τοῦ ε′ λόγου τῆς Ἑξαημέρου·

Πάντα ἐν πᾶσι μέμικται· καὶ ἐν γῇ εὑρήσεις ὕδωρ καὶ ἀέρα καὶ πῦρ, εἶτα ἐκ λίθων μὲν πῦρ ἐξάλλεται, ἐκ σιδήρου δέ, ὃ καὶ αὐτὸ ἔχει ἀπὸ γῆς τὴν γένεσιν, πῦρ ἄφθονον ἐν ταῖς παρατρίψεσιν πέφυκεν ἀπολάμπειν. Ὃ καὶ θαυμάσαι ἄξιον, πῶς ἐν μὲν τοῖς σώμασιν ὑπάρχον τὸ πῦρ, ἀβλαβῶς ἐμφωλεύει, προκληθὲν δὲ ἐπὶ τὰ ἔξω, δαπανητικόν ἐστι τῶν φυλασσόντων.

---

3 – 4 II^{1}1541 II Reg. 14, 26 (Wahl, *2 Samuel-Text*, p. 89) **7 – 12 II^{1}1542** Basilius Caesariensis, *Homiliae in Hexaemeron*, re vera I, 7 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 13, 17 – 14, 2)

---

2 – 4 II^{1}1541 K cap. Ξ 2, 10 (209v[9]10–11); *deest in* V H^I PML^b L^c **6 – 12 II^{1}1542** K cap. Ξ 2, 11 (209v[11]12–19); V cap. Ξ 1, 9; P cap. Ξ 2, 9; M cap. Ξ 2, 8; L^c cap. Ξ 1, 9; *deest in* H^I L^b; PG 96, 205, 12–19

II^{1}1542 (a) PM L^c Τοῦ ἁγίου] *om.* L^c (b) Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τῆς Ἑξαημέρου K (c) Βασιλείου V^{E}V^W (d) Τοῦ αὐτοῦ V^O

---

3 – 4 διακοσίους] *correxi (LXX)*, πέντε K *(ε′ pro* c′ *ut videtur)* **4** *post* σίκλους *hab.* ἐν τῷ σίκλῳ *LXX* **7** γῇ] ὀργῇ V^O **8** εἶτα] καὶ K, εἶγε *ed.* δέ] *om.* K *(s. l. supplev. man. rec.)*, *ante* σιδήρου *transpos.* M ὃ] ὅπερ M, *om.* V^W P L^c **9** ἀπὸ] ἐκ M ἄφθονον] ἀφανῶς PM V^W L^c **10** ἀπολάμπην V^{E}V$^{W\ a.\ c.\ ut\ videtur}$ V^O θαυμᾶσαι V^W, θαύματος K μὲν] *post* σώμασιν *transpos.* M **11** ὑπάρχων V PM ἐμφολεύει V^{E}V$^{W\ p.\ c.}$ V^O PM, ἐμφολεύων V$^{W\ a.\ c.}$ προκλιθὲν K, προσκλιθὲν V^{E}V^O **12** τῶν] *praem.* ἀπὸ L^c

II^{1}1543 / K cap. Ξ 2, 12

Ἐκ τοῦ ζʹ λόγου·

Εἴποις δ’ ἂν καὶ περὶ θαλάσσης αὐτῆς πῶς εἰς ἅλας τὸ ὕδωρ πήγνυται, πῶς ὁ πολυτίμητος λίθος, τὸ κοράλλιον, χλόη μέν ἐστι τῆς θαλάσσης, ἐπειδὰν δὲ εἰς τὸν ἀέρα ἐξενεχθῇ, πρὸς λίθου στερρότητα μεταπήγνυται, πόθεν τῷ εὐτελεστάτῳ ζώῳ, τῷ ὀστρέῳ, τὸν βαρύτιμον μαργαρίτην ἡ φύσις ἐνέθηκεν – ἃ γὰρ ἐπιθυμοῦσι θησαυροὶ βασιλέων, ταῦτα περὶ αἰγιαλοὺς καὶ ἀκτὰς καὶ τραχείας πέτρας διέρριπται, τοῖς τῶν ὀστρέων σώμασιν ἐγκείμενα –, πόθεν τὸ χρυσοῦν ἔριον αἱ πίνναι τρέφουσιν, ὅπερ οὐδεὶς τῶν ἀνθοβάφων μέχρι νῦν ἐμιμήσατο, πόθεν αἱ κογχύλαι τοῖς βασιλεῦσιν τὴν ἁλουργίδα χαρίζονται, αἳ καὶ τὰ ἄνθη τῶν λειμώνων τῇ εὐχροίᾳ παρέδραμον.

---

3 – 13 **II^{1}1543** BASILIUS CAESARIENSIS, *Homiliae in Hexaemeron*, VII, 6 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 123, 3–12)

---

2 – 13 **II^{1}1543** K cap. Ξ 2, 12 (209v[19]20–210r10); V cap. Ξ 1, 10; P cap. Ξ 2, 10; M cap. Ξ 2, 9; L^{c} cap. Ξ 1, 10; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 205, 20–32

II^{1}1543 (a) PM L^{c} ζʹ λόγου] ζηλόγου L^{c} (b) Ἐκ τῆς αὐτῆς K (c) Τοῦ αὐτοῦ V

---

3 δ’ ἂν] δὲ V^{W} PM L^{c} καὶ] *om.* V PM L^{c} **4** πολὕτῖμος L^{c} κοράλιον K V^{W}, κουράλϊον $L^{c\ a.\ c.}$, κουράλλϊον $L^{c\ p.\ c.}$, κοραάλλϊον $V^{O\ a.\ c.}$ χλοὴ M **5** τὸν] *om.* M ἐξενεχθείη M **6** τὸ ευτελεστατον M ζώῳ] ζῶον M, τῶν ζώων K τῷ ὀστρέῳ] τὸ ὀστρέω $V^{E}V^{O}$, στρέω P **8** θησαυροῖ $V^{E}V^{O}$, θησαυροι P, θησαυροῖς K **9** διέριπται V^{E}, διέρρηκται M **10** αἱ] *om.* M πίναι $V^{E}V^{O}$ M, πῖναι *e corr.* K **10 – 11** ἀνθοβαφῶν $V^{E}V^{W}V^{O\ p.\ c.}$, ανθοβαφων P, ἀνθοβατῶν V^{O} **11** μέχρι] *add.* τοῦ M πόθεν] *add.* δὲ *(*δε P*)* V^{W} P L^{c} κόγχαι *(*κο- P*)* $V^{W\ e\ corr.}$ PM L^{c}, κόχλαι $V^{E}V^{O}$ **11 – 12** τὴν ἁλουργίδα] τὰς ἁλουργίδας *ed.* **12** αἳ] ἢ K, ἔτι M καὶ] *om.* M λειμόνων *(*-μο- P*)* $V^{E}V^{O}$ P **13** παρέδραμεν *(*παρε- M*)* K M

II[1]1544 / K cap. Ξ 2, 13

Καὶ μετ᾽ ὀλίγα·

Ἐποίησεν ὁ θεὸς τὰ κήτη τὰ μεγάλα. Οὐκ ἐπειδὴ καρίδος καὶ μαινίδος μείζονα, διατοῦτο μεγάλα εἴρηται, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ τοῖς μεγίστοις ὄρεσι τῷ ὄγκῳ τοῦ σώματος παρεικάζονται, ἅ γε καὶ νήσων πολλάκις φαντασίαν παρέχεται, ἐπειδάν ποτε ἐπὶ τὴν ἄκραν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος ἀνανήξεται. Ἐὰν δὲ ἀκούσῃς ὅτι τὰ μέγιστα τῶν πλοίων, ἡπλωμένοις ἱστίοις ἐξουρίας φερόμενα, τὸ μικρὸν ἰχθύδιον, ἡ ἐχενηΐς, οὕτω ῥαδίως ἵστησιν, ὥστε ἀκίνητον ἐπὶ πλεῖστον φυλάττειν, ὥσπερ καταριζωθὲν ἐν αὐτῷ τῷ πελάγει, <***>.

<II[1]suppl. 356 / V cap. Ξ 1, 12>

3 Gen. 1, 20 **11 II[1]suppl. 356 / V cap. Ξ 1, 12** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 7 II[1]1544 Ἐποίησεν – ἀνανήξεται] Basilius Caesariensis, *Homiliae in Hexaemeron*, VII, 6 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 123, 17 – 124, 1) **7 – 10** Ἐὰν – πελάγει] Ibid. (p. 124, 4–6)

2 – 10 II[1]1544 K cap. Ξ 2, 13 (210r[mg]11–21); V cap. Ξ 1, 11; P cap. Ξ 2, 11; M cap. Ξ 2, 10; L[c] cap. Ξ 1, 11; *deest in* H[I] L[b]; PG 96, 205, 33–42

II[1]1544 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V[W] (c) *s. a.* V[O] P L[c] (d) *s. d.* V[E] M

3 κήτη τὰ] *e corr.* V[W] **3 – 4** μαινίδος] *correxi (ed.)*, μίνιδος K V[E]V[O], μήνιδος *(*μη- P*)* V[W] PM **5** παρικάζονται V[E]V[O], παρϊσάζονται L[c], παρίσαζονται *(sic)* M, παρεισάζονται P, παρισάζεται *ed.* ἅ γε] ἅγε V[E]V[O], ἅτε PM V[W] L[c] νήσου M, νήσω V[W], νησσω P **6** φαντασΐαι πολλάκϊς L[c] **6 – 7** ἐπειδάν – ἀνανήξεται] *om.* V PM L[c] **7** ἀνανήξεται] *sic* K **8** ἡπλομένοις V[E]V[O], ἠπωμενοι P **9** ἰχθύδιον] *om.* PM V[W] L[c] ἡ] *om.* K ἐχὲνιεῖς V[E], εχενΐεῖς V[O], ἐχεννὶς *(*-ὶς *e corr.)* V[W], εχενης P, ἐχίνη M ἀκίνητα *(*-κι- P*)* L[c] PM **9 – 10** ἐπὶ πλεῖστον] ἐπιπλεῖστων V[E], -πλείστων V[O], ἐπὶ πλείω, *quae ante* ἀκίνητον *transpos.* M **10** φυλάττει M καταριζωθέντα P, καταρρϊζωθέντα L[c], κατηνωθέντα M πελάγει] *finis sententiae deest (cf. ed.)*, *add.* τότε θαυμάσης τοῦ δημιουργοῦ τὴν ἰσχύν V[E]V[O]

II^{1}1545 / K cap. Ξ 2, 14

Φίλωνος, ἐκ τοῦ περὶ μέθης α′·

Τίς οὐκ οἶδεν ὅτι κριθαῖς μὲν ἔθνη τρέφεται μεγάλα, καθάπερ τὰ πολλὰ τῶν Λιβύην νεμομένων, ὀλύραις δὲ ἕτερα, καὶ τὸ πολυανθρωπότατον Ἰνδῶν ὀρύζῃ, οἳ καὶ κατακερτομοῦσι τῶν σίτῳ χρωμένων, ὡς ῥυπῶσαν καὶ δουλοπρεπῆ τροφὴν ἀντὶ λευκοῦ πυροῦ τῆς ἐλευθέροις ἁρμοττούσης προ<σ>φερομένων; Τίς δὲ οὐκ οἶδεν ὅτι ἐλαιουργεῖται μὲν σήσαμα, ἐλαιουργεῖται δὲ καὶ κνῆκος, καὶ πολλὰ τῶν ἄλλων, <ὧν> ἥκιστα ἄν τις προσεδόκησεν; Ἐπεὶ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ φασὶ ταῖς πρὸς Αἰθιοπίαν Θήβαις ἐκ ῥεφανίδων οὐκ ὀλίγον ἀποστάζει<ν> καὶ πάλιν ἐκ τοῦ λεγομένου συνίστασθαι κροτῶνος. Ὁ δὲ κροτὼν ἔστι μὲν σπέρμα ζωῶδες, καὶ σχῆμα καὶ μέγεθος καὶ τὰ ἄλλα ἔοικεν <κροτῶνι>, ἀφ' οὗ καὶ τῆς ἐπωνυμίας ἔτυχεν· ὃ μάλιστα τοῖς κυσὶν ἐγγίνεται, καθάπερ φθεῖρες ἀνθρώποις. Καὶ ταῦτα πάντα τῆς πάντα θαυματουργούσης ἐν ἑκάστοις ἑκάστοτε θείας σοφίας ἔργα, ἡμῖν μὲν ξένα καὶ παράδοξα φαινόμενα, αὐτῇ δὲ ῥάδια καὶ δυνατά.

---

3 – 17 II^{1}1545 PHILO IUDAEUS, *De ebrietate II*, Fr. 5 (ed. Wendland, p. 23); Royse 177.87

---

2 – 17 II^{1}1545 K cap. Ξ 2, 14 (210r[21]22–210v17); *deest in* V H^{I} PML^{b} L^{c}

II^{1}1545 α′] *sic* K

---

3 κριθαῖς] *scrips. Wendland*, κρίθαις K **7** προσφερομένων] *correx. Wendland*, προφερομένων K **8** σήσαμα] *scrips. Wendland*, σίσαμα K$^{p.c.}$, σίσασμα K$^{a.c.}$ κνῆκος] *scrips. Wendland*, κνίκος K **9** ὧν] *supplevi*, *deest in* K **10** Αἰγύπτῳ] *scrips. Wendland*, αιγύπτωι K **10 – 11** ὀλίγον] *correx. Wendland*, ὀλίγων K **11** ἀποστάζειν] *correx. Wendland*, ἀποστάζει K **12** κροτὼν] *scripsi*, κροτῶν K **13** κροτῶνι] *supplevi*, *deest in* K τῆς ἐπωνυμίας] *correx. Wendland*, τὴν ἐπ' ὠνυμίαν K **14** ἀνθρώποις] *correx. Wendland*, ἀνθρώπου K **17** αὐτῇ] *scrips. Wendland*, αὐτὴ K

Στοιχεῖον Ο

Τίτλος α′ Περὶ ὀρφανῶν καὶ χηρῶν.

*II^{2} / PML^{b} cap. O 8

β′ Περὶ ὀρφανῶν καὶ πτωχῶν καὶ χηρῶν.

II^{1}1546 / K cap. O 1, 1

*II^{2}2111 / PML^{b} cap. O 8, 1

Τῆς Ἐξόδου·

Πᾶσαν χήραν καὶ ὀρφανὸν οὐ κακώσετε· ἐὰν δὲ κακίᾳ κακώσητε αὐτούς, καὶ κράξαντες καταβοήσωσι πρός με, ἀκοῇ εἰσακούσομαι τῆς βοῆς αὐτῶν, καὶ ὀργισθήσομαι θυμῷ, καὶ ἀποκτενῶ ὑμᾶς ἐν μαχαίρᾳ, καὶ ἔσονται αἱ γυναῖκες ὑμῶν χῆραι, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ὀρφανά.

II^{1}1547 / K cap. O 1, 2

Τῆς αὐτῆς·

Οὐκ ἐνεχυριάσεις ἱμάτιον χήρας.

---

2 χηρῶν] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ X 2

---

6 – 10 II^{1}1546 Ex. 22, 22–24 **13 II^{1}1547** Ex., re vera Deut. 24, 17 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 143)

---

1 Stoicheion K^{txt} (210v17) K^{pin} **2 Titlos (a)** K (210v17–18) **3 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **5 – 10 II^{1}1546** K cap. O 1, 1 (210v[18]19–211r1); V cap. O 2, 1; *deest in* H^{I}; PG 96, 208, 57 – 209, 4 **12 – 13 II^{1}1547** K cap. O 1, 2 (211r[1]2); V^{E}V^{O} cap. O 2, 4; V^{W} cap. O 2, 3; *deest in* H^{I}; PG 96, 209, 7

---

3 Titlos (b) β′] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(*β′ *secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ καὶ πτωχῶν] *om.* V$^{E\ pin}$V^{W}V$^{O\ pin}$ χηρῶν] *add.* καὶ ὅτι χρὴ τούτους οἰκτείρειν *(*-ην V$^{E\ pin}$*)* V$^{E\ pin}$ V$^{O\ pin}$

II^{1}1546 Τῆς] *om.* V **II^{1}1547** (a) K (b) *s. a.* V

---

6 χῆραν K V$^{E\ a.\ c.}$ V^{O} κακώσετε] κακώσητε K, κακώσεται V^{E}V^{O} κακώσητε] κακώσεται V^{E}V^{O} **7** ἀκοὴ V εἰσακούσομαι] *scripsi (**II^{2}*)*, εἰσακούσωμαι K, ἀκούσομαι V **8** ὀργισθήσωμαι K ἀποκτενῶι K ἐν] *e corr.* V^{W} **9** ὑμῶν^{1}] ἡμῶν V^{W} **10** ὀρφανᾶ V^{E}V^{O}

II^{1}1548 / K cap. O 1, 3

Ἀπὸ τοῦ Ἰώβ·

Ὀρφανῷ ᾧ οὐκ ἦν βοηθός, ἐβοήθησα,
στόμα δὲ χήρας εὐλόγησέν με.

II^{1}1549 / K cap. O 1, 4

Τοῦ αὐτοῦ·

Χήρας τὸν ὀφθαλμὸν οὐκ ἐξέτηξα.

II^{1}1550 / K cap. O 1, 5

Δαυῒδ ἐν ψαλμῷ ξζʹ·

…ὁ πατὴρ τῶν ὀρφανῶν καὶ κριτὴς τῶν χηρῶν,
ὁ θεὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ…

---

3 II^{1}1548 Ὀρφανῷ – ἐβοήθησα] Iob 29, 12^2 **4** στόμα – με] Ibid. 29, 13^2 **7 II^{1}1549** Iob 31, 16^2 **10 – 11 II^{1}1550** Ps. 67, 6$^{1-2}$

---

2 – 4 II^{1}1548 K cap. O 1, 3 (211r[2]3–4); $V^E V^O$ cap. O 2, 3+2; V^W cap. O 2, 4+2; P cap. O 8, 12; Q^3 cap. O 8, 12; L^c cap. O 14, 12; *deest in* H^I; PG 96, 209, 5–6 **6 – 7 II^{1}1549** K cap. O 1, 4 (211r[4]5); *deest in* V H^I **9 – 11 II^{1}1550** K cap. O 1, 5 (211r [5]6–7); V cap. O 2, 5; P cap. O 8, 13; Q^3 cap. O 8, 13; L^c cap. O 14, 13; *deest in* H^I; PG 96, 209, 8–9

II^{1}1548 (a) K Q^3 ϊώβ Q^3 (b) ϊώβ P L^c (c) *s. a.* / Ἰώβ V *(cf. infra, app. crit. text.)* ἰώβ V^E **II^{1}1550** (a) K (b) Ψαλμοῦ ξζʹ P Q^3 L^c ψαλμὸς L^c (c) Δαυῒδ $V^E V^O$ (d) *s. a.* V^W

---

3 ᾧ] ὧ *s. l.* Q^3, ὃ $V^E V^O$ βοηθός] βοήθεια Q^3 V^W L^c, βοηθηα P ἐβοήθησα] *hic caesura in* V **4** στόμα – με] *om.* P Q^3 L^c δὲ] *om.* V **10** ὁ πατὴρ] τοῦ πατρὸς P Q^3 L^c κριτῆς $V^E V^O$, κριτοῦ P Q^3 L^c **11** ὁ – αὐτοῦ] *om.* V P Q^3 L^c

II^{1}1551 / K cap. O 1, 6

Ἐν ψαλμῷ πα′·

Κρίνατε ὀρφανῷ καὶ πτωχῷ,
ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλῶν ῥύσασθε αὐτούς.

<II^{1}suppl. 357 / PML^{b} cap. O 8, 14>

II^{1}1552 / K cap. O 1, 7

Ἐν ψαλμῷ ρμε′·

Ὀρφανὸν καὶ χήραν ἀναλήψεται.

II^{1}1553 / K cap. O 1, 8

***II^{2}2112 / PML^{b} cap. O 8, 2**

Τῶν Παροιμιῶν·

Εἰς κτῆμα ὀρφανῶν μὴ εἰσέλθῃς·
ὁ γὰρ λυτρούμενος αὐτοὺς κύριος κραταιός ἐστι,
καὶ κρινεῖ τὴν κρίσιν αὐτῶν μετὰ σοῦ.

---

5 II^{1}suppl. 357 / PML^{b} cap. O 8, 14 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 II^{1}1551 Κρίνατε – πτωχῷ] Ps. 81, 3^{1} **4** ἐκ – αὐτούς] Ibid. 81, 4^{2} **8 II^{1}1552** Ps. 145, 9^{2} **11 – 13 II^{1}1553** Prov. 23, 10^{2}–11^{2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 109)

---

2 – 4 II^{1}1551 K cap. O 1, 6 (211r[7]8–9); *deest in* V H^{I} **7 – 8 II^{1}1552** K cap. O 1, 7 (211r[9]10); *deest in* V H^{I} **10 – 13 II^{1}1553** K cap. O 1, 8 (211r[10]11–13); V cap. O 2, 6; *deest in* H^{I}; PG 96, 209, 10–12

II^{1}1553 (a) K V^{E}V^{O} Τῶν] *om.* V^{E}V^{O} (b) *s. a.* V^{W}

---

13 καὶ] *om.* V^{W} αὐτοῦ V^{E}V^{O}

***II^{2}2113 / PML^{b} cap. O 8, 3**

II^{1}1554 / K cap. O 1, 9

Τῶν αὐτῶν·

Ἀνθ’ ὧν ἠδίκουν νηπίους, φονευθήσονται.

II^{1}1555 / K cap. O 1, 10

Ζαχαρίου προφήτου·

Χήραν καὶ ὀρφανὸν καὶ προσήλυτον καὶ πένητα μὴ καταδυναστεύσητε.

***II^{2}2114 / PML^{b} cap. O 8, 4**

II^{1}1556 / K cap. O 1, 11

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Γίνου ὀρφανοῖς ὡς πατήρ,
καὶ ἀντὶ ἀνδρὸς τῇ μητρὶ αὐτῶν·
καὶ ἔσῃ ὡς υἱὸς ὑψίστου.

---

3 II^{1}1554 Prov. 1, 32^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 23–24) **6 – 7 II^{1}1555** Zach. 7, 10 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 258–259) **10 – 12 II^{1}1556** Sir. 4, 10$^{1-3}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 54)

---

2 – 3 II^{1}1554 K cap. O 1, 9 (211r[13]14); V cap. O 2, 7; *deest in* H^{I}; PG 96, 209, 13 **5 – 7 II^{1}1555** K cap. O 1, 10 (211r[14]15–16); V cap. O 2, 8; P cap. O 8, 15; Q^{3} cap. O 8, 15; L^{c} cap. O 14, 16; *deest in* H^{I}; PG 96, 209, 14–15 **9 – 12 II^{1}1556** K cap. O 1, 11 (211r[16]17–18); V cap. O 2, 9; *deest in* H^{I}; PG 96, 209, 16–17

II^{1}1554 (a) K (b) Βαρούχ V^{W} (c) *s. a.* V^{E}V^{O} **II^{1}1555** (a) K P Q^{3} (b) Ζαχαρίου V L^{c} **II^{1}1556** (a) K (b) Σιράχ V

---

6 μὴ] *om.* V^{E}V^{O} **6 – 7** καταδυναστεύσηται V$^{W\ a.\ c.}$, -στεύεται V^{E}V^{O} P, -στεύετε Q^{3}, -στεύητε L^{c} **10** γενοῦ K$^{a.\ c.}$

II^{1}1557 / K cap. O 1, 12

***II^{2}2115 / PML^b cap. O 8, 5**

Τοῦ αὐτοῦ·

Δέησιν ἀδικουμένου εἰσακούσεται·
οὐ μὴ ὑπερίδῃ ἱκεσίαν ὀρφανοῦ
καὶ χήρας, ἐὰν ἐκχέῃ λαλιάν.

II^{1}1558 / K cap. O 1, 13

***II^{2}2116 / PML^b cap. O 8, 6**

Τοῦ αὐτοῦ·

Οὐχὶ δάκρυα χήρας ἐπὶ σιαγόνα καταβήσεται,
καὶ ἡ κατάβασις αὐτῶν ἐπὶ τῷ καταγαγόντι αὐτά;

II^{1}1559 / K cap. O 1, 14

***II^{2}2117 / PML^b cap. O 8, 7**

Ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον α′ ἐπιστολῆς·

Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. Εἰ δέ τις χήρα ἢ τέκνα ἢ ἔγγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γάρ ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ θεόν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἡ

---

3 – 5 II^{1}1557 Sir. 32, 16^2–17^2 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 136) **8 – 9 II^{1}1558** Sir. 32, 18–19 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 136–137) **12 – 866, 2 II^{1}1559** I Tim. 5, 3–7

---

2 – 5 II^{1}1557 K cap. O 1, 12 (211r[18]19–21); V cap. O 2, 10; *deest in* H^I; PG 96, 209, 18–19 **7 – 9 II^{1}1558** K cap. O 1, 13 (211r[21]22–23); V cap. O 2, 11; *deest in* H^I; PG 96, 209, 19–21 **11 – 866, 2 II^{1}1559** K cap. O 1, 14 (211r[24]211v1–9); V^{E}V^O cap. O 2, 12; V^W cap. O 2, 12–13; *deest in* H^I; PG 96, 209, 22–30

II^{1}1557 (a) K V^W (b) *s. a.* V^{E}V^O **II^{1}1558** (a) K (b) *s. a.* V **II^{1}1559** (a) K (b) Πρὸς Τιμόθεον V^{E}V^O (c) Ἀποστόλου / Πρὸς Τιμόθεον V^W *(cf. infra, app. crit. text.)*

---

4 ὑπερίδῃ] *scripsi (*II^2)*, ὑπερίδει K, παρίδῃ V **9** κατάβασις] καταβόησις *LXX* αὐτῶν] *om.* V^{E}V^W *(in mg. supplev. man. rec.)* V^O καταγαγόντι] κατάγοντι V^{W}V^O **12** τῖμας V^O ὄντας V ἔκγονα V^W **12 – 13** ἔχειν V^O **14** ἀπόδεκτον] ἀποδεκτὸν V$^{W\ p.\ c.}$, ἀπόδεκτὸν K **15** θεοῦ] *hic caesura in* V^W δὲ ὄντως] ὄντως V$^{W\ p.\ ras.}$, δεόντως V^{E}V^O ἤλπισεν *(sic)* V^W θεόν] κύριον K V^E

δὲ σπαταλῶσα, ζῶσα τέθνηκεν. Καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίληπτοι ὦσιν.

*II^{2}2118 / PML^b cap. O 8, 8

II^{1}1560 / K cap. O 1, 15

Καὶ μετ᾽ ὀλίγα·

Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσι περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαί, ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα.

II^{1}1561 / K cap. O 1, 16

Ἐκ τῆς αὐτῆς·

Εἴ τις πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείσθω αὐτα<ῖ>ς, καὶ μὴ βαρείσθω <ἡ> ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

5–9 II^{1}1560 I Tim. 5, 11–13 **12–13 II^{1}1561** I Tim. 5, 16

4–9 II^{1}1560 K cap. O 1, 15 (211v[9]9–14); V^EV^O cap. O 2, 13; V^W cap. O 2, 14; *deest in* H^I; PG 96, 209, 31–36 **11–13 II^{1}1561** K cap. O 1, 16 (211v[14]15–17); *deest in* V H^I

II^{1}1560 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W (c) *s. a.* V^EV^O

---

1 τέθηκεν V^O παράγγελε V^EV^O **5** χῆρας K καταστρινιάσωσι V **6** ἐθέλουσιν V^W κρῖμα K **8** δὲ] *om.* V^EV^O **12** αὐταῖς] *scripsi (NT)*, αὐτὰς K **13** ἡ] *supplevi (NT), om.* K ἐπαρκέσῃ] *scripsi (NT)*, ἐπαρκήσηι K

II^{1}1562 / K cap. O 1, 17

***II^{2}2120 / PML^{b} cap. O 8, 10**

Ἐκ τῆς Ἰακώβου ἐπιστολῆς [Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐκ τοῦ η′ λόγου τῆς Ἑξαημέρου]·

Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ θεῷ καὶ πατρί, αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι χήρας καὶ ὀρφανοὺς ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν.

II^{1}1563 / K cap. O 1, 18

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ η′ λόγου τῆς Ἑξαημέρου·

Τὴν τρυγόνα φασὶν διαζευχθεῖσαν ποτὲ τοῦ ὁμόζυγος μηκέτι τὴν πρὸς ἕτερον καταδέχεσθαι κοινωνίαν, ἀλλὰ μένειν ἀσυνδύαστον, μνήμῃ τοῦ ποτὲ συζευχθέντος τὴν πρὸς ἕτερον κοινωνίαν ἀπαρνουμένην. Ἀκουέτωσαν αἱ γυναῖκες ὅπως τὸ σεμνὸν τῆς χηρείας καὶ παρὰ τοῖς ἀλόγοις τοῦ ἐν ταῖς πολυγαμίαις ἀπρεποῦς προτιμότερον.

---

4 – 5 II^{1}1562 Iac. 1, 27 **8 – 13 II^{1}1563** BASILIUS CAESARIENSIS, *Homiliae in Hexaemeron*, VIII, 6 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 138, 6–10)

---

2 – 5 II^{1}1562 K cap. O 1, 17 (211v[17]19–21/211v[18]); V^{E}V^{O} cap. O 2, 14; V^{W} cap. O 2, 15; *deest in* H^{I}; PG 96, 209, 37–39 **7 – 13 II^{1}1563** K cap. O 1, 18 (211v[21]22–212r5); V^{E}V^{O} cap. O 2, 15; V^{W} cap. O 2, 16; *deest in* H^{I}; PG 96, 209, 40–46

II^{1}1562 (a) K Τοῦ – Ἑξαημέρου] *delevi (loci sequentis lemma hic inepte insertum videtur)* (b) Ἰακώβου V^{W} (c) Ἐκ τῆς Ἰωάννου V^{E}V^{O} **II^{1}1563** (a) K *(cf. lemma loci praecedentis)* (b) Βασιλείου V βασιλίου V^{W}

---

4 τῷ] *om.* K V^{W} **5** χῆρας K αὐτοῦ V^{O} **8** διεζευχθεῖσαν V^{O}, διαζευχθῆναν V$^{W\,a.\,c.}$, διαζευχθῆσαν V$^{W\,p.\,c.}$ ὁμοζύγου V^{W} **10** μνήμῃ] μήτε V^{W} **10 – 11** ἀπαρνουμένη K **11** σεμνότερον V$^{W\,p.\,c.}$, σεμνώτερον V$^{W\,a.\,c.}$ χηρείας] χηρίας K V^{E}V$^{W\,a.\,c.}$V^{O} **12** τοῖς] *add.* ἄλλοις V^{E} ἀπρεποὺς V^{E}V^{O} **12 – 13** προτιμώτερον V^{W}V^{O}

II^{1}1564 / K cap. O 1, 19

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τῶν Ἐπῶν·

Πυνθάνομ’	Ἀκούω
ὡς πτερόεσσα	ὡς ἡ πτερωτὸς
τρυγών,	τρυγών,
τρυγόνος φιλίοιο	τοῦ τρυγόνος τοῦ φίλου
Χηρωθεῖσ’,	χηρεύσασα,
ὁμόλεκτρον	τὸν κοινωνὸν καὶ σύγκλινον
ἑὸν ποθέουσα	τὸν ἴδιον ἐπιποθοῦσα
σαόφρων,	ἡ σώφρων,
Οὐ δέχεται πόσιν	οὐ δέχεται ἄνδρα
ἄλλον ἑῆς	ἕτερον τῆς ἰδίας
καθύπερθε	ἐπάνωθεν
καλιῆς.	καλιᾶς.
Ὄρνι σοφή·	Ἡ ὄρνις ἡ σοφή·
μερόπεσσι	ἀνθρώποις δὲ
δ’ ἁγνὸς βίος,	καθαρὸς βίος,
ὅσσον ἀρείων.	ὅσῳ κρείττων.
Οὐδὲ μὲν οὐ λακέρυζα	Ἀλλ’ οὐδὲ ἡ κράκτρια
μελάγχροος,	ἡ μελανή,
ἀλλὰ καὶ αὐτὴ	ἀλλὰ καὶ αὐτὴ
Ζώει κουριδίοιο	ἐν ζωῇ τοῦ ἐκ παρθενίας
πόθου τμηθεῖσα	πόθου ἀνδρὸς [οὐ] στερηθεῖσα
κορώνη,	κορώνη,
Πάντα πόσιν	πάντα γὰρ ἄνδρα
στυγέουσα,	μισοῦσα,

3 – 869, 2 II^{1}1564 Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,2 *(Praecepta ad virgines)*, 536–542 (PG 37, 620, 13 – 621, 5)

2 – 869, 2 II^{1}1564 K cap. O 1, 19 (212r[5]6–212v7); *deest in* V H^{I}

7 Χηρωθεῖσ’] *scripsi (ed.)*, χηρωσθεῖσ’ K **11** πόσιν] *scripsi (ed.)*, ποσὶν K **15** ἡ] *s. l.* K **22** Ζώει] *correxi (ed.)*, ζωῆι K κουριδίοιο] *scripsi (ed.)*, κουρδίοις *(sic)* K ἐκ παρθενίας] *vide adnotationem ad v. 541 (PG 37, 621)* **23** πόθου^{1}] *correxi (ed.)*, πόπου K οὐ] *delevi* **25** πόσιν] *scripsi (ed.)*, ποσὶν K

ἐπὴν φίλον
ὄρνιν ὀλέσῃ.

ἐπειδὰν φίλον
ὄρνιν ἀπολέσῃ.

II[1]1565 / K cap. O 1, 20

*II[2]2121 / PML[b] cap. O 8, 11

Φίλωνος, ἐκ τοῦ τελευταίου τῶν ἐν Ἐξόδῳ ζητημάτων·

Οὐδένα μὲν οὐδὲ τῶν ἄλλων, οὔτε ἄρρενα οὔτε θήλειαν, ἀφίησιν ἀδικεῖν ὁ νόμος· ἐξαιρέτου δὲ προνοίας μεταδίδωσι χήραις καὶ ὀρφανοῖς, ἐπειδὴ τοὺς ἀναγκαίους βοηθοὺς καὶ κηδεμόνας ἀφαιροῦνται, χῆραι μὲν ἄνδρας, ὀρφανοὶ δὲ γονεῖς.

---

5 – 7 cf. Ex. 22, 21–22

---

5 – 8 II[1]1565 PHILO IUDAEUS, *Quaestiones in Exodum*, II. 3a (ed. Petit, p. 240)

---

4 – 8 II[1]1565 K cap. O 1, 20 (212v[8]9–13); *deest in* V H[I]; PG 86, 2085, 55 – 2088, 4

*II^2 / L^c cap. O 13

Τίτλος β′ Περὶ ὁρίων, ὅτι οὐ χρὴ ταῦτα μετάγειν.

γ′ Περὶ ὁρίων, ὅτι οὐ χρὴ μετάγειν αὐτά.

*II^{2}2094 / L^c cap. O 13, 1

II^{1}1566 / K cap. O 2, 1

Τοῦ Δευτερονομίου·

Οὐ μετακινήσεις ὅρια τοῦ πλησίον σου, ἃ ἔστησαν οἱ πατέρες σου.

*II^{2}2095 / L^c cap. O 13, 2

II^{1}1567 / K cap. O 2, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐπικατάρατος ὁ μετατιθεὶς ὅρια τοῦ πλησίον. Καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαός· Γένοιτο, γένοιτο.

*II^{2}2097 / L^c cap. O 13, 4

II^{1}1568 / K cap. O 2, 3

Ἀπὸ τοῦ Ἰώβ·

Ἀσεβεῖς ὅριον ὑπερέβησαν.

---

5 – 6 II^{1}1566 Deut. 19, 14 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 133) **9 – 10 II^{1}1567** Deut. 27, 17 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 144) **13 II^{1}1568** Iob 24, 2^1

---

1 Titlos (a) K (212v13–14) **2 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **4 – 6 II^{1}1566** K cap. O 2, 1 (212v[14]15–16); V cap. O 3, 1; *deest in* H^I; PG 96, 209, 49–50 **8 – 10 II^{1}1567** K cap. O 2, 2 (212v[16]17–18); V cap. O 3, 2; *deest in* H^I; PG 96, 209, 51–52 **12 – 13 II^{1}1568** K cap. O 2, 3 (212v[18]19); V cap. O 3, 3; *deest in* H^I; PG 96, 209, 53

---

1 Titlos (a) ὅτι] *praem.* καὶ K^{pin} **2 Titlos (b)** γ′] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(γ′ secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ ὁρίων – αὐτά] ὁροθεσίων, καὶ ὅτι ὁ *(sic)* χρὴ ταῦτα μετακινεῖν V$^{W\ txt}$ μετάγειν αὐτά] αὐτὰ μετάγειν ἢ σαλεύειν V$^{E\ pin}$ V$^{O\ pin}$, ταῦτα μετάγειν V$^{W\ pin}$

II^{1}1566 Τοῦ] *om.* V **II^{1}1567** (a) K (b) *s. a.* V **II^{1}1568** (a) K (b) Ἰώβ V^{E}V^O (c) *s. a.* V^W

---

13 ὅρια V^W

II^{1}1569 / K cap. O 2, 4

*II^{2}2098 / L^c cap. O 13, 5

Τῶν Παροιμιῶν·

Μὴ μέταιρε ὅρια αἰώνια, ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες σου.

II^{1}1570 / K cap. O 2, 5

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ ζʹ λόγου τῆς Ἑξαημέρου·

Ἔστι τινὰ τῶν ἰχθύων ἃ καὶ μιμεῖσθαι ἄξιον, πῶς τὰ γένη αὐτῶν, ἕκαστα τὴν ἐπιτηδείαν αὐτοῖς διανειμάμενα χώραν, οὐκ ἐπεμβαίνει ἀλλήλοις, ἀλλὰ τοῖς οἰκείοις ὅροις ἐνδιατρίβει. Οὐδεὶς γεωμέτρης παρ᾽ αὐτοῖς κατένειμεν τὰς οἰκήσεις· οὐ τείχεσι περιγέγραπται, οὐχ᾽ ὁροθεσίοις διώρισται· αὐτομάτως ἑκάστῳ τὸ χρήσιμον ἀποτέτακται. Οὗτος μὲν γὰρ ὁ κόλπος τάδε τὰ γένη τῶν ἰχθύων βόσκει, κἀκεῖνος ἕτερα, καὶ τὰ ὧδε πληθύνοντα, ἄπορα παρ᾽ ἑτέροις. Οὐδὲν ὄρος ὀξείαις κορυφαῖς ἀνατεταμένον διΐστησιν, οὐ ποταμὸς τὴν διάβασιν ἀποτέμνεται, ἀλλὰ νόμος τίς ἐστι φύσεως, ἴσως καὶ δικαίως κατὰ τὸ ἑκάστου χρειῶδες τὴν δίαιταν πᾶσιν ἀποπληρῶν. Ἀλλ᾽ οὐχ᾽ ἡμεῖς τοιοῦτοι, ὁπότε *μεταίρομεν ὅρια αἰώνια ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες ἡμῶν*. Παρατεμνόμεθα γῆν, *συνά-*

---

16 – 17 Prov. 22, 28 **17 – 872, 2** συνάπτομεν – τί] Is. 5, 8

---

3 II^{1}1569 Prov. 22, 28 (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 107) **6 – 872, 3 II^{1}1570** Ἔστι – θάλασσαν] Basilius Caesariensis, *Homiliae in Hexaemeron*, VII, 3–4 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 118, 19 – 119, 12)

---

2 – 3 II^{1}1569 K cap. O 2, 4 (212v[19]20); V^{E}V^O cap. O 3, 4; V^W cap. O 3, 5; *deest in* H^I; PG 96, 212, 1–2 **5 – 872, 8 II^{1}1570** K cap. O 2, 5 (212v[21]22–213r24); V^{E}V^O cap. O 3, 5; V^W cap. O 3, 6; *deest in* H^I; PG 96, 212, 3–27

II^{1}1569 (a) K (b) *s. a.* V **II^{1}1570** (a) K (b) Βασιλείου V βασιλίου V^W

---

3 μέταιρε] *scripsi*, μέτερε K V αἰώνια] *om.* V^W ἔθετο V^O **6** Ἔστι] εἰσὶ *e corr.* V^W γένη] *om.* V^W **7** ἕκαστα] ἑκάστω V^W τὴν] *om.* K **8 – 9** γεομέτρης V^W, γεωμέτρος V^O **9** κατανέμει V^W **10** οὐκοροθεσίοις V^{E}V^O, οὐχώροθεσίοις *e corr.* V^W **10 – 11** αὐτομάτως – ἀποτέτακται] *om.* V^{E}V^O **11** γένει V^{E}V$^{O\ e\ corr.}$ **12** βόσκειν V^O **13** ἕτέροι *(sic)* V^O οὐδὲ ἓν ὅρος V^{W}V^O, οὐδὲ ἓν ὅρος V^E ἀναπετάμενον K **15** φύσεων K ἴσος V^W δίκαιως V^E, δίκαιος V^W **16** πᾶσιν] *om.* V^W ἀποπληρῶν] ἀπονέμων V^W μεταίρομεν] *scripsi (ed.)*, μετέρομεν K$^{a.\ c.}$ V, μετέρωμεν K$^{p.\ c.\ in\ mg.}$ **17** παρατεμνώμεθα V^W, -τέμνωμεν V^{E}V^O **17 – 872, 1** συνάπτωμεν V^W

πτομεν οἰκίαν πρὸς οἰκίαν καὶ ἀγρὸν πρὸς ἀγρόν, ἵνα τοῦ πλησίον ἀφελώμεθα τί. Οἶδε τὰ κήτη τὴν ἀφωρισμένην παρὰ τῆς φύσεως δίαιταν, τὴν ἔξω τῶν οἰκουμένων ὅρων κατείληφεν θάλασσαν, τοῖς μεγίστοις τῶν ὀρέων κατὰ τὸ μέγεθος ἐοικότα, ὡς οἱ τεθεαμένοι φασί, καὶ μένουσιν ἐν τοῖς οἰκείοις ὅροις, μήτε ταῖς νήσοις μήτε ταῖς παραλίοις χώραις λυμαινόμενα. Οὕτω μὲν οὖν ἕκαστον γένος, ὥσπερ πόλεσιν ἢ κώμαις τισὶν ἢ πατρίσιν ἀρχαίαις, τοῖς ἀποτεταγμένοις αὐτοῖς τῆς θαλάσσης μέρεσιν αὐλίζεται.

4 – 8 τοῖς – αὐλίζεται] Basilius Caesariensis, *Homiliae in Hexaemeron*, VII, 4 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 119, 15–19)

1 καὶ – ἀγρόν] *om.* $V^{E}V^{O}$ **2** ἀφορισμένην $V^{E}V^{O}$, ἠφορισμένην K **3** κατείληφα $V^{E\text{ a. c. ut videtur}}$, κατείλῆφθαι *(sic)* $V^{E\text{ p. c.}}$ V^{O}, κατηλεῖφθαι V^{W} **5** τὰς νήσους K **6** ταῖς] τὰς K V^{O} παράλοις V^{W}, παραλίας K χώρῆσι *(sic)* V^{W}, χώρας K λοιμαινόμενα $V^{E}V^{O}$, λυμενόμενα $V^{W\text{ a. c.}}$ **7** ἀρχαίοις V^{O} **8** αὐλίζεται] αὐλίζονται K, *an legendum* ἐναυλίζεται *(ed.)?*

Τίτλος <γ′> Περὶ ὁδοῦ ἀγαθῆς καὶ πονηρᾶς, καὶ ὅτι χρὴ <τὰ σκολιὰ πράγματα καὶ> τὰς σκολιὰς ὁδοὺς ἐκκλίνειν, καὶ μετὰ τῆς εὐθείας πορεύεσθαι. ***II^2 / R cap. O 3 et O 4**

δ′ Περὶ ὁδοῦ ἀγαθῆς καὶ πονηρᾶς, καὶ ὅτι χρὴ τὰ σκολιὰ πράγματα καὶ τὰς σκολιὰς ὁδοὺς ἐκκλίνειν, καὶ μετὰ τῆς εὐθείας πορεύεσθαι.

<II^{1}suppl. 358 / V cap. O 4, 1>

II^{1}1571 / K cap. O 3, 1

Ἀπὸ τοῦ Ἰώβ·

Οἱ ἐπιλανθανόμενοι ὁδὸν δικαίαν ἠσθένησαν ἐκ βροτῶν.

---

1 – 2 ὅτι – ἐκκλίνειν] cf. II^1 / K^{pin} Παραπομπαὶ Π 12 et X 8 **2** σκολιὰ πράγματα] cf. II^1 / K^{pin} Παραπομπὴ Σ 5 **7 II^{1}suppl. 358 / V cap. O 4, 1** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

10 II^{1}1571 Iob 28, 4^2

---

1 – 3 Titlos (a) K (213v1–3) **4 – 6 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **9 – 10 II^{1}1571** K cap. O 3, 1 (213v[3]4–5); V cap. O 4, 2; P cap. O 3, 10; L^c cap. O 1, 10; *deest in* H^I; PG 96, 212, 35–36

---

1 – 3 Titlos (a) **1** Τίτλος] *om.* K^{pin} γ′] *supplevi*, *om.* K **1 – 2** τὰ – καὶ^1] *supplevi e* K^{pin}, *om.* K^{txt} **4 – 6 Titlos (b)** **4** δ′] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(δ′ secund. ser.), om.* V$^{O\ txt}$ *(δ′ secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ χρὴ] *praem.* οὐ V$^{O\ pin}$ **5 – 6** μετὰ – εὐθείας] τῇ εὐθείᾳ V$^{E\ pin}$ V$^{O\ pin}$ **6** πορεύεσθαι] *add.* καὶ ἀγαθῇ καὶ δικαίᾳ ὁδῷ V$^{E\ pin}$ V$^{O\ pin}$

II^{1}1571 (a) K (b) Ἰώβ P L^c ϊώβ P L^c (c) *s. a.* V

---

10 Οἱ] *om.* L^c δικαίων L^c βρωτῶν V

II^{1}1572 / K cap. O 3, 2

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἀρχὴ ὁδοῦ ἀγαθῆς τὸ ποιεῖν τὰ δίκαια·
δεκταὶ δὲ παρὰ θεῷ μᾶλλον ἢ θυσιῶν αἷμα.

II^{1}1573 / K cap. O 3, 3

Τῶν αὐτῶν·

Ὁδοὺς τὰς ἐκ δεξιῶν οἶδεν ὁ θεός,
διεστραμμέναι δέ εἰσιν αἱ ἐξ ἀριστερῶν.

II^{1}1574 / K cap. O 3, 4

Τῶν αὐτῶν·

Ὁ φυλάσσων τὰς ἑαυτοῦ ὁδοὺς τηρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν.

II^{1}1575 / K cap. O 3, 5

Τῶν αὐτῶν·

Ἀσεβὴς ἐκκλίνει ὁδοὺς δικαιοσύνης.

---

3 – 4 II^{1}1572 Prov. 16, 7$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 80) **7 – 8 II^{1}1573** Prov. 4, 27a$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 34) **11 II^{1}1574** Prov. 16, 17^3 (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 82) **14 II^{1}1575** Prov. 17, 23^2 (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 89)

---

2 – 4 II^{1}1572 K cap. O 3, 2 (213v[5]6–7); V cap. O 4, 3; P cap. O 3, 11; L^c cap. O 1, 11; *deest in* H^I; PG 96, 212, 37–38 **6 – 8 II^{1}1573** K cap. O 3, 3 (213v[7]8–9); V cap. O 4, 4; *deest in* H^I; PG 96, 212, 39–40 **10 – 11 II^{1}1574** K cap. O 3, 4 (213v[9]10–11); *deest in* V H^I **13 – 14 II^{1}1575** K cap. O 3, 5 (213v[11]12); *deest in* V H^I

II^{1}1572 Τῶν] *om.* V P L^c **II^{1}1573** (a) K (b) *s. a.* V

---

3 τὸ] *om.* V P L^c τὰ] *om.* P L^c **4** δεκτὴ L^c δὲ] *om.* K θυσιῶν αἷμα] θύειν θυσίας *LXX (sed cf. Prov. 21, 3^2)* **7** θεός] κύριος V

II¹1576 / K cap. O 3, 6

Τῶν αὐτῶν·

Ὁ σκολιάζων τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ ἀτιμασθήσεται.

II¹1577 / K cap. O 3, 7

Τῶν αὐτῶν·

Πρὸς τοὺς σκολιοὺς σκολιὰς ὁδοὺς ἀποστέλλει ὁ θεός.

II¹1578 / K cap. O 3, 8

***II²2084 / R cap. O 4, 3**

Τῶν αὐτῶν·

Τρίβολοι καὶ παγίδες ἐν ὁδοῖς σκολιαῖς,
ὁ δὲ φυλάσσων τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἀφέξεται ἀπ’ αὐτῶν.

<II¹suppl. 359 / V cap. O 4, 8>

11 II¹suppl. 359 / V cap. O 4, 8 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

3 II¹1576 Prov. 14, 2² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 70) **6 II¹1577** Prov. 21, 8¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 100–101) **9 – 10 II¹1578** Prov. 22, 5¹⁻² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 104)

2 – 3 II¹1576 K cap. O 3, 6 (213v[12]13); V cap. O 4, 5; P cap. O 4, 3; Lᶜ cap. O 2, 4; *deest in* Hᴵ; PG 96, 212, 42–43 **5 – 6 II¹1577** K cap. O 3, 7 (213v[13]14); V cap. O 4, 6; P cap. O 4, 4; Lᶜ cap. O 2, 5; *deest in* Hᴵ; PG 96, 212, 43–44 **8 – 10 II¹1578** K cap. O 3, 8 (213v[14]15–16); V cap. O 4, 7; *deest in* Hᴵ; PG 96, 212, 45–47

II¹1576 (a) K (b) *s. a.* V P Lᶜ **II¹1577** (a) K (b) *s. a.* V P Lᶜ **II¹1578** (a) K (b) *s. a.* V

3 ασκωλϊάζων *(sic)* Lᶜ ταῖς ὁδοῖς Lᶜ **6** σκολιὰς] *praem.* καὶ Lᶜ ἀποστελεῖ V
9 τρίβολος VᴱVᴼ παγίδαις K^p. c. ut videtur^ VᴱVᴼ

***II^{2}2076 / R cap. O 3, 4**

II^{1}1579 / K cap. O 3, 9

Τῶν αὐτῶν·

Αἱ ὁδοὶ τῶν δικαίων ὁμοίως φωτὶ λάμπουσιν,
προπορεύονται καὶ φωτίζουσιν, ἕως κατορθώσῃ ἡ ἡμέρα.

***II^{2}2086 / R cap. O 4, 5**

II^{1}1580 / K cap. O 3, 10

Τῶν αὐτῶν·

Ἔστιν ὁδὸς ἣ δοκεῖ ὀρθὴ εἶναι παρὰ ἀνθρώποις,
τὰ δὲ τελευταῖα αὐτῆς ἔρχεται εἰς πυθμένα Ἅδου.

II^{1}1581 / K cap. O 3, 11

Τῶν αὐτῶν·

Εἰ ἐπορεύοντο τρίβους ἀγαθάς,
εὕροσαν ἂν τρίβους δικαιοσύνης λείους.

---

7 – 8 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 62.3./69.3. (ed. Ihm, p. 925)

---

3 – 4 II^{1}1579 Prov. 4, 18$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 33) **7 – 8 II^{1}1580** Prov. 14, 12$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 71) **11 – 12 II^{1}1581** Prov. 2, 20$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 25–26)

---

2 – 4 II^{1}1579 K cap. O 3, 9 (213v[mg]17–19); V cap. O 4, 9; *deest in* H^{I}; PG 96, 212, 49–51 **6 – 8 II^{1}1580** K cap. O 3, 10 (213v[19]20–21); V cap. O 4, 10; P cap. O 3, 13; L^{c} cap. O 1, 13; *deest in* H^{I}; PG 96, 212, 52–53 **10 – 12 II^{1}1581** K cap. O 3, 11 (213v[21]22–23); V cap. O 4, 11; P cap. O 3, 14; L^{c} cap. O 1, 14; *deest in* H^{I}; PG 96, 213, 1–2

II^{1}1579 (a) K (b) *s. a.* V^{W} (c) *s. d.* V^{E}V^{O} **II^{1}1580** (a) K P (b) *s. a.* V L^{c} **II^{1}1581** (a) K V^{W} P (b) *s. a.* V^{E}V^{O} L^{c}

---

4 κατορθώσει V^{E}V^{O} **7** ἣ] ἡ P, ἦ V^{E}V^{O}, ἢ V^{W} ὀρθὴ] *post* ἀνθρώποις *transpos.* L^{c} εἶναι] *om.* K **8** ἅδου V^{E} **11** Εἰ] *rubricatoris vitio deest in* L^{c} **12** εὕρωσαν V^{W}V^{O}, εὐρωσαν V^{E} δικαιοσύνης] τὰς τῶν δικαίων V^{E}V^{O} λίους V, λεῖας K, λείας L^{c}

II[1]1582 / K cap. O 3, 12

Τῶν αὐτῶν·

Τρίβοι ζωῆς ἐκκλίνουσιν ἀπὸ κακῶν.

II[1]1583 / K cap. O 3, 13

*II[2]2083 / R cap. O 4, 2

Τῶν αὐτῶν·

Εἰσὶν ὁδοὶ κακαὶ ἐνώπιον ἀνδρός,
καὶ οὐκ ἀγαπᾷ τοῦ ἀποστρέψαι ἀπ᾽ αὐτῶν·
ἀποστρέφειν δὲ δεῖ ἀπὸ ὁδοῦ σκολιᾶς καὶ κακῆς.

II[1]1584 / K cap. O 3, 14

Τῶν αὐτῶν·

Ὀρθὰς τροχιὰς ποίει σοῖς ποσίν,
μὴ ἐκκλίνῃς εἰς τὰ δεξιὰ μὴ δὲ εἰς τὰ ἀριστερά,
ἀπόστρεψον σὸν πόδα ἀπὸ ὁδοῦ κακῆς.

---

3 II[1]1582 Prov. 16, 17[1] (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 82) **6 – 8 II[1]1583** Prov. 22, 14a[1–3] (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 106) **11 II[1]1584** Ὀρθὰς – ποσίν] Prov. 4, 26[1] (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 34) **12 – 13** μὴ – κακῆς] Ibid. 4, 27[1–2] (Wahl, p. 34)

---

2 – 3 II[1]1582 K cap. O 3, 12 (213v[23]24); V cap. O 4, 12; P cap. O 3, 15; L[c] cap. O 1, 15; *deest in* H[I]; PG 96, 213, 3 **5 – 8 II[1]1583** K cap. O 3, 13 (213v[24]214r1–3); *deest in* V H[I] **10 – 13 II[1]1584** K cap. O 3, 14 (214r[3]4–6); V cap. O 4, 13; P cap. O 3, 16; L[c] cap. O 1, 16; *deest in* H[I]; PG 96, 213, 4–5

II[1]1582 (a) K V[W] P (b) *s. a.* V[E]V[O] L[c] **II[1]1584** (a) K (b) *s. a.* V P (c) *s. d.* L[c]

---

3 ἐκκλίνουσιν] ἐκκαινουσιν P **12** ἐκκληιης P τὰ[2]] *om.* V[W] **13** ἀπόστρεψον – κακῆς] *om.* V[E]V[O] L[c]

II^{1}1585 / K cap. O 3, 15

Τῶν αὐτῶν·

Ὢ οἱ ἐγκαταλιπόντες ὁδοὺς εὐθείας,
τοῦ πορευθῆναι ἐν ὁδοῖς σκότους,
οἱ εὐφραινόμενοι ἐπὶ κακοῖς
καὶ χαίροντες ἐπὶ δια<στροφῇ> κακῇ,
ὧν αἱ τρίβοι σκολιαὶ
καὶ καμπύλαι αἱ τροχιαὶ αὐτῶν,
τοῦ μακράν σε ποιῆσαι ἀπὸ ὁδοῦ εὐθείας
καὶ ἀλλότριον τῆς δικαίας γνώμης.

***II^{2}2081 / R cap. O 3, 9**

II^{1}1586 / K cap. O 3, 16

Ἱερεμίου προφήτου·

Τάδε λέγει κύριος· Στῆτε ἐπὶ ταῖς ὁδοῖς καὶ ἴδετε, καὶ ἐρωτήσατε ὁδοὺς κυρίου, καὶ ἴδετε ποία ἐστὶν ἡ ὁδὸς ἡ ἀγαθή, καὶ βαδίζετε ἐν αὐτῇ.

<II^{1}suppl. 360 / V cap. O 4, 15>

16 II^{1}suppl. 360 / V cap. O 4, 15 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 10 II^{1}1585 Prov. 2, 13^{1}–16^{2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 25) **13 – 15 II^{1}1586** Ier. 6, 16 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 503–504)

2 – 10 II^{1}1585 K cap. O 3, 15 (214r[6]7–8); V^{W} cap. O 4, 14; L^{c} cap. O 2, 13; *deest in* V^{E}V^{O} H^{I} **12 – 15 II^{1}1586** K cap. O 3, 16 (214r[8]9–11); V^{E}V^{O} cap. O 4, 14; V^{W} cap. O 4, 15; *deest in* H^{I}; PG 96, 213, 6–8

II^{1}1585 (a) K (b) *s. a.* V^{W} **II^{1}1586** (a) K (b) Ἱερεμίου V

3 Ὢ] ὦ V^{W}, *rubricatoris vitio deest in* L^{c} ἐγκαταλείποντες V^{W} **4** πορεύεσθαι V^{W} **5 – 10** οἱ – γνώμης] *om.* K V^{W} **5** κακοῖς] *scripsi (LXX et* *II^{2}962 / T cap. Δ 17, 10*)*, καιροῖς L^{c} **6** διαστροφῇ] *scripsi (**II^{2}962 / T cap. Δ 17, 10 *et LXX)*, δῖα ἡ *(*ἡ *manu rubricatoris)* L^{c} **9** μακράν σε] *scripsi (LXX et* *II^{2}962 / T cap. Δ 17, 10*)*, μακάριόν σε L^{c} **10** ἀλλότριον] *scripsi (LXX et* *II^{2}962 / T cap. Δ 17, 10*)*, ἀλλοτρίαν L^{c} **13 – 14** καὶ^{2} – ἴδετε] *om.* V^{W} **14** εἴδετε K **14 – 15** καὶ^{2} – αὐτῇ] *om.* V^{W}

II^{1}1587 / K cap. O 3, 17

Σοφία Σολομῶντος·

Μὴ ἐπισπᾶσθε ὄλεθρον ἐν ἔργοις χειρῶν ὑμῶν.

II^{1}1588 / K cap. O 3, 18 *II^{2}2087 / R cap. O 4, 6

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Μὴ λίκμα ἐν παντὶ ἀνέμῳ,
καὶ μὴ πορεύου ἐν πάσῃ ἀτραπῷ.

<II^{1}suppl. 361 / V cap. O 4, 18>

II^{1}1589 / K cap. O 3, 19 *II^{2}2088 / R cap. O 4, 7

Τοῦ αὐτοῦ·

Οὐαὶ τοῖς ἐκτεταμένοις εἰς ὁδοὺς σκολιάς·
καὶ τί ποιήσετε, ὅταν ἐπισκέπτηται ὁ κύριος;

<II^{1}suppl. 362 / V cap. O 4, 19>

---

8 II^{1}suppl. 361 / V cap. O 4, 18 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)
13 II^{1}suppl. 362 / V cap. O 4, 19 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 II^{1}1587 Sap. 1, 12^{2} **6 – 7 II^{1}1588** Sir. 5, 9$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 57) **11 II^{1}1589** Οὐαὶ – σκολιάς] Sir. 2, 16 La (2, 14^{1} LXX; Wahl, *Sirach-Text*, p. 48) **12** καὶ – κύριος] Ibid. 2, 14^{2} (Wahl, p. 48)

---

2 – 3 II^{1}1587 K cap. O 3, 17 (214r[11]12); V^{E}V^{O} cap. O 4, 16; V^{W} cap. O 4, 17; *deest in* H^{I}; PG 96, 213, 11–12 **5 – 7 II^{1}1588** K cap. O 3, 18 (214r[12]13–14); V^{E}V^{O} cap. O 4, 17; V^{W} cap. O 4, 18; P cap. O 4, 6; L^{c} cap. O 2, 8; *deest in* H^{I}; PG 96, 213, 13–14 **10 – 12 II^{1}1589** K cap. O 3, 19 (214r[14]15–16); V^{W} cap. O 4, 20; *deest in* V^{E}V^{O} H^{I}

II^{1}1587 (a) K (b) Σολομῶντος V **II^{1}1588** (a) K (b) Σιράχ V^{W} P L^{c} (c) *s. a.* V^{E}V^{O} **II^{1}1589** (a) K (b) *s. a.* V^{W}

---

3 ἐν – χειρῶν] ἔργων χειρὸς K **7** πᾶσι V^{E}V^{O}

II^{1}1590 / K cap. O 3, 20

Ἐκ τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς α′·

Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε, ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.

II^{1}1591 / K cap. O 3, 21

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ εἰς τὸ<ν> α′ ψαλμόν·

Οἱ τὸ κακὸν φεύγοντες, οὐκ ἐὰν ἅπαξ που ἢ δεύτερον ἐκκλίνωσι τὴν ἁμαρτίαν, ἐπαινετοί, ἀλλ' ἐὰν δυνηθῶσι τοῦ κακοῦ τὴν πεῖραν εἰς τὸ παντελὲς διαδρᾶναι. Ἀρχὴ γὰρ πρὸς τὴν ἀνάληψιν τῶν καλῶν ἡ ἀναχώρησις τῶν κακῶν· *Ἔκκλινον* γάρ φησιν *ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποίησον ἀγαθόν*, σοφῶς καὶ ἐντέχνως εἰσάγων πρὸς ἀρετήν, τὴν ἀναχώρησιν τῆς κακίας ἀρχὴν ποιούμενος τῶν καλῶν.

II^{1}1592 / K cap. O 3, 22

Τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ Ὑποθῆκαι παρθένοις, τῶν Ἐπῶν·

Μήτ' αἰσχρῶν ποτε μηδέν,   Μήτε τῶν αἰσχρῶν ποτὲ μηδέν,

---

10 – 11 Ps. 36, 27^{1}

---

3 – 4 II^{1}1590 I Thess. 5, 21–22 **7 – 9 II^{1}1591** Οἱ – διαδρᾶναι] Basilius Caesariensis, *Homilia in Psalmum I*, 3 (PG 29, 217, 20–23) **9 – 12** Ἀρχὴ – καλῶν] Ibid., 3–4 (PG 29, 217, 32–38) **16 – 881, 23 II^{1}1592** Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,2 *(Praecepta ad virgines)*, 45–50 (PG 37, 582, 1–6)

---

2 – 4 II^{1}1590 K cap. O 3, 20 (214r[mg]17–18); $V^{E}V^{O}$ cap. O 4, 20; V^{W} cap. O 4, 22; *deest in* H^{I}; PG 96, 213, 20–21 **6 – 12 II^{1}1591** K cap. O 3, 21 (214r[18]19–214v3); $V^{E}V^{O}$ cap. O 4, 21; V^{W} cap. O 4, 23; *deest in* H^{I}; PG 96, 213, 22–29 **14 – 881, 23 II^{1}1592** K cap. O 3, 22 (214v[3–4]5–23); *deest in* V H^{I}

II^{1}1590 (a) K (b) Πρὸς Θεσσαλονικεῖς $V^{E}V^{O}$ (c) Τοῦ Ἀποστόλου V^{W} **II^{1}1591** (a) K τὸν] *scripsi*, το *cod.* (b) Βασιλείου V βασιλίου V^{W}

---

3 δοκιμάσαντες $V^{E}V^{O}$ κατέχεται $V^{E}V^{O}$ **7** οὐκ ἐὰν] *scripsi (ed.)*, οὐκ ἐ ἀν V^{E}, οὐκ ε ἀν V^{O}, οὐ καὶ ἂν V^{W}, οὐχ' ἒν K ἅπαξ ποῦ V^{W}, ἄπαξ *(sic)* $V^{E}V^{O}$ ἐκκλίνουσι K **8** τῆς ἁμαρτίας K **10** γάρ φησιν] γὰρ V^{W} **11** πρὸς] εἰς $V^{E}V^{O}$

ὃ πλείοσιν εὔαδε,	ὃ τοῖς πολλοῖς ἀρέσκει,
ῥέξῃς,	πράξῃς,
Μήτ’ ἀγαθοῦ	μήτε τοῦ καλοῦ
λήξειας, ὅ κεν	παύσῃ, ὅπερ ἂν
στυγέουσι κάκιστοι.	μισοῦσιν οἱ κακοί.
Ἔρδειν δ’ εὐκλείης μὲν	Πράττειν δὲ δόξης μὲν
ἐπάξια. Ἢν δ’ ἀπέῃσιν,	ἄξια. Ἐὰν δὲ μακρὰν ὑπάρχῃ,
Μή σέ γ’ ἀνιάτω	μή σε λυπείτω
ψεύστης λόγος,	ὁ ψευδὴς λόγος
	(τουτέστιν ὁ μὴ γινόμενος ἐπὶ τῷ καλῷ ἔπαινος),
ἀλλ’ ἴθι πρόφρων	ἀλλὰ πράττε καὶ πορεύου προθύμως
Τήνδ’ ὁδόν.	ταύτην τὴν ὁδόν (τουτέστιν τὴν καλήν).
Οἵ δ’ ὑλάοιεν	Οὗτοι δὲ ὑλακτοῖεν (τουτέστιν οἱ κακοί),
ἐτώσια·	μάταια·
οὐδὲν ἔρωτος	οὐδὲ τὸν πόθον
Θειοτέρου	τὸν θεῖον
βλάψουσιν.	ἀδικήσουσιν.
Ὁ δὲ φθόνος	Ὁ δὲ φθόνος αὐτῶν
ὄμματα τήκοι.	τοὺς ὀφθαλμοὺς κατατήκοι.

1 εὔαδε] *scripsi (ed.)*, εὔα δὲ K **7** ἀπέῃσιν] *scripsi (ed.)*, ἀπεῇσιν K **10 – 11** τουτέστιν – ἔπαινος] *interpretatio esse videtur ab excerptore addita* **14** Τήνδ’] *scripsi*, τὴν δ’ K, τὴν *ed.* **14 – 15** τουτέστιν – καλήν] *vide l.* 10 – 11 **16** ὑλάοιεν] *scripsi (ed.)*, ὑλαοῖ ἐν K **16 – 17** τουτέστιν – κακοί] *vide l.* 10 – 11

II^{1}1593 / K cap. O 3, 23

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῶν τετραστίχων Γνωμῶν·

Σπινθὴρ ἀνάπτει καὶ βραχὺς πολλὴν φλόγα,
Σπάραγμ’ ἐχίδνης πολλάκις διώλεσεν.
Τοῦτ’ οὖν ὁρῶν, ἔκκλινε καὶ μικρὸν βλάβος·
Μικρὸν μέν ἐστιν, εἰς δὲ μεῖζον ἔρχεται.

II^{1}1594 / K cap. O 3, 24

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸ πονηρὸν κεφαλαίου·

Πηγὴ κακῶν, μὴ βλύζε, μὴ μάταια φρήν.
Εἰ δ’ οὖν σύ, γλῶσσα, μὴ δέχου τὸν βόρβορον.
Εἰ δ’ οὖν σύ, χείρ γε, μὴ δέχου τὰ χείρονα.
Οὕτως ἂν εἰκὼν ἡμῖν ἄφθαρτος μένοι.

II^{1}1595 / K cap. O 3, 25

Ἐκ τῶν αὐτῶν·

Δοιαὶ γὰρ Δύο γὰρ

3 – 6 II^{1}1593 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,33 *(Tetrastichae sententiae)*, 49–52 (PG 37, 931, 13 – 932, 3) **9 – 12 II^{1}1594** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, re vera II,1,61 *(Lamentatio)*, 5–8 (PG 37, 1405, 1–4) **15 – 883, 15 II^{1}1595** Δοιαὶ – κακίστοις^{1}] GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,2 *(Praecepta ad virgines)*, 33–37 (PG 37, 581, 3–7)

2 – 6 II^{1}1593 K cap. O 3, 23 (214v[24]215r1–4); V^{E}V^{O} cap. O 4, 22; V^{W} cap. O 4, 24; *deest in* H^{I}; PG 96, 213, 30–33 **8 – 12 II^{1}1594** K cap. O 3, 24 (215r[4]5–8); V^{E}V^{O} cap. O 4, 23; *deest in* V^{W} H^{I}; PG 96, 213, 34–37 **14 – 883, 18 II^{1}1595** K cap. O 3, 25 (215r[8]9–215v4); *deest in* V H^{I}

II^{1}1593 (a) K τετραστίχων] *scripsi*, Δ'στίχων *cod.* Γνωμῶν] *scripsi*, γνώμων *cod.* (b) Τοῦ Θεολόγου V^{E}V^{O} (c) *s. a.* V^{W} **II^{1}1594** (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου V^{O} (c) *s. a.* V^{E}

4 σπάραγμα V^{W} **5** τοῦτο V ἔκκλινον V **9** μάταια] *sic acc.* K V^{E}V^{W}, ματαία *ed.* **11** χείρ γε] *correxi (ed.)*, χεὶρ δὲ K, χεὶρ V^{E}V^{O} δέχου] γράφε V^{E}V^{O} **12** οὗτος V^{E}V^{O} εἰκὼν] *post* ἡμῖν *transpos.* V^{E}V^{O} **15** Δοιαὶ] *correxi (ed.)*, δύαι K

μερόπεσσιν ὁδοί,	τοῖς ἀνθρώποις ὁδοί,
καὶ δισσὸν ὄνειδος·	καὶ διπλοῦν ὄνειδος·
Ἡ μὲν γὰρ κακὴ	ἡ μὲν γὰρ κακὴ
καὶ εἰς τέλος	καὶ εἰς τέλος
ἴσον ἄγουσα,	ὅμοιον φέρουσα,
Ἡ δ’ ἀγαθὴ	ἡ δὲ ἀγαθὴ
καὶ τῆσδε φίλον	καὶ ταύτῃ φίλον
τέλος, ὡς ἐπέοικεν.	καὶ αἴσιον τέλος, ὡς πρέπει.
Μῶμος δ’ ἀμφοτέρῃσιν·	Μέμψις δὲ ταῖς δυσίν·
ἐπ<ε>ὶ γλώσσης	ἐπ<ε>ὶ τῆς γλώσσης
τί κεν ἦεν	τί ἂν ὑπάρχοι
Φέρτερον,	βέλτιον,
εἰ μούνοισιν	εἰ μόνοις
ἐπέχραε	ἐπεβάρει
τοῖσι κακίστοις;	τοῖς κακίστοις;
Σὺ δέ μοι φράδμων	Σὺ δέ μοι περιεσκεμμένος
καὶ ἐπίσκοπος εἶναι	φύλαξ γενοῦ
Ἀμφοτέρων.	τῶν δύο.

II[1]1596 / K cap. O 3, 26

Ἐκ τῶν αὐτῶν·

Πρόφρων μὲν	Προθύμως μὲν
τρηχεῖαν	τὴν τραχεῖαν
ἴθι τρίβον·	πορεύου ὁδόν·
εἰ δ’ ἐπιβαίης,	ἐὰν δὲ ἐπιβῇς,

16 – 18 Σὺ[1] – Ἀμφοτέρων] Ibid., 39–40 (PG 37, 581, 9–10) **21 – 884, 10 II[1]1596** Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,2 *(Praecepta ad virgines)*, 62–65 (PG 37, 583, 5–8)

20 – 884, 10 II[1]1596 K cap. O 3, 26 (215v[4]5–18); *deest in* V H[I]

3 γὰρ[1]] γάρ τε *ed.* **10** ἐπεὶ[1]] *correxi (ed.)*, ἐπὶ K ἐπεὶ[2]] *scripsi*, ἐπὶ K **14** ἐπεβάρει] *scripsi*, ἐπιβαρεῖ K **17** εἶναι] *correxi (ed.)*, ἐπεκόπος K[a. c.], ἐπαικόπος K[p. c. in mg.] *(ζ<ή>τ<ει> in mg.)*

Σκέπτεο μή τις ὄλισθος, ὅπως ἐπὶ τέρμα πελάσ<σ>ῃς	λογίζου μήπως τις ὄλισθος συμβῇ, ὅπως ἐπὶ τὸ τέλος προσεγγίσῃς
Ἄπτωτος, στεινὸν δὲ διεξελάσῃς πυλῶνα,	ὀρθός, στενὸν δὲ διαπεράσῃς πυλῶνα,
Ἔνθα φάος τε κλέος τε κακῶν τε ἄ<μ>πνευσις ἁπάντων.	ἔνθα καὶ φῶς καὶ δόξα καὶ κακῶν ἀπόπαυσις ἁπάντων.

II^{1}1597 / K cap. O 3, 27

Ἐκ τῶν μονοστίχων Γνωμῶν·

Νόει τὰ πάντα, πρᾶσσ᾽ ἃ δὲ πράσσειν θέμις.

II^{1}1598 / K cap. O 3, 28

Τοῦ ἁγίου Ἰουστίνου, ἐκ τοῦ α′ λόγου τῆς ἀπολογίας αὐτοῦ·

Οὐ μόνον μὴ ἕπεσθαι τοῖς ἀδίκως τί πράξασιν ἢ δογματίσασιν ὁ σώφρων λόγος ὑπαγορεύει, ἀλλὰ καὶ ἐκ παντὸς τρόπου καὶ πρὸ τῆς αὐτοῦ ψυχῆς τὸν φιλαληθῆ, κἂν θάνατος ἀπειλῆται, τὰ δίκαια λέγειν τε καὶ πράττειν αἱρεῖσθαι.

---

13 II^{1}1597 Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,30 *(Versus iambici acrostichi)*, 13 (PG 37, 909, 12) **16 – 19 II^{1}1598** Iustinus Martyr, *Apologia pro Christianis ad Antoninum imperatorem*, I, 2,1 (3–7) (ed. Munier, p. 128)

---

12 – 13 II^{1}1597 K cap. O 3, 27 (215v[19]20); *deest in* V H^{I} **15 – 19 II^{1}1598** K cap. O 3, 28 (215v[21]22–216r2); *deest in* V H^{I}

II^{1}1598 α′] *sic* K

---

4 πελάσσῃς] *scripsi (ed.)*, πελάσῃς K **6** πυλῶνα] πυλεῶνα *ed.* **8** κακῶν τε] κακῶν τ᾽ *ed.* **9** ἄμπνευσις] *correxi (ed.)*, ἄπνευσις K **13** πρᾶσσε δ᾽ ἃ *ed.* **18** αὐτοῦ] *scripsi*, αὐτοῦ K, ἑαυτοῦ *ed.* φιλαληθῆ] *sic acc.* K

II¹1599 / K cap. O 3, 29

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ εἰς τὴν συμφορὰν τῆς πόλεως·

Ἐπιγνῶμεν τὰς παγίδας καὶ πόρρωθεν αὐτῶν βαδίζωμεν. Ἐπιγνῶμεν τοὺς κρημνοὺς καὶ μὴ δὲ ἐγγὺς γινώμεθα. Τοῦτο ἀσφαλείας ἡμῖν ἔσται μεγίστης ὑπόθεσις, τὸ μὴ ἁμαρτήματα φεύγειν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀδιάφορα μὲν εἶναι δοκοῦντα, πρὸς δὲ τὰς ἁμαρτίας ἡμᾶς ὑποσκελίζοντα.

II¹1600 / K cap. O 3, 30

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ α′ Παιδαγωγοῦ·

Ἡ τῶν κακῶν ἀπαλλαγὴ σωτηρίας ἐστὶν ἀρχή.

II¹1601 / K cap. O 3, 31

Ἐκ τοῦ ς′ Στρώματος·

Ὁ μὲν φρόνιμος τὰ χαλεπὰ καὶ πρὶν παθεῖν ἐφυλάξατο, ὁ δὲ ἐκ τῆς πείρας ἑαυτὸν ἐπανορθούμενος, οὐδὲ οὗτος ἄφρων· ἀλογώτατος δὲ ὁ μὴ δὲ τὰ συμβαίνοντα τιθέμενος ἀναγκαῖα φυλάγματα.

---

10 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 1.31./28. (ed. Ihm, p. 17)

---

3 – 7 II¹1599 Iohannes Chrysostomus, *Ad populum Antiochenum*, XV *(In calamitatem civitatis Antiochiae)*, 4 (PG 49, 158, 44–49) **10 II¹1600** Clemens Alexandrinus, *Paedagogus*, I. Cap. VI. 26, 3 (ed. Stählin/Treu, p. 106, 1–2) **13 – 15 II¹1601** Clemens Alexandrinus, *Stromata*, VI, locus non repertus, Fr. 62 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 227, 30 – 228, 3); Holl, n° 301

---

2 – 7 II¹1599 K cap. O 3, 29 (216r[3]4–9); $V^E V^O$ cap. O 4, 24; V^W cap. O 4, 25; *deest in* H^I; PG 96, 213, 38–43 **9 – 10 II¹1600** K cap. O 3, 30 (216r[9]10); $V^E V^O$ cap. O 4, 25; V^W cap. O 4, 26; *deest in* H^I; PG 96, 213, 44 **12 – 15 II¹1601** K cap. O 3, 31 (216r[11]12–16); *deest in* V H^I

II¹1599 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V Τοῦ] *om.* V^W **II¹1600** (a) K (b) Κλήμεντος V

---

3 πόρρωθεν] πόρρω K βαδίζωμεν] *correxi (ed.),* βαδίζομεν V, βαδίσωμεν K **4** τοὺς] τὰς V^O γενώμεθα V **5** μεγίστη K φυγεῖν K μόνον] μὲν V^W **6** τὴν ἁμαρτίαν $V^E V^O$, τὰ ἁμαρτήματα K **7** σκελίζοντα $V^E V^O$

*II²/ Lᶜ cap. O 10

Τίτλος δʹ Περὶ ὅρκου, ὅτι τοῖς ἐπὶ κακῷ δεδομένοις ὅρκοις οὐ χρὴ ἐμμένειν.

αʹ Περὶ ὅρκου, καὶ ὅτι τοῖς ἐπὶ κακῷ καὶ ἀτόπῳ δεδομένοις ὅρκοις οὐ χρὴ ἐμμένειν.

*II²2101 / Lᶜ cap. O 10, 2

II¹1602 / K cap. O 4, 1

Βασιλειῶν αʹ·

Εἶπεν Σαοὺλ πρὸς Ἰωνάθαν· Ἀπάγγειλον δή μοι τί ἐποίησας. Καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ Ἰωνάθαν, καὶ εἶπεν· Γευσάμενος ἐγευσάμην ἐπ᾿ ἄκρου τοῦ σκήπτρου τοῦ ἐν τῇ χειρί μου βραχὺ μέλι, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποθνήσκω. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαούλ· Τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεός, καὶ τάδε προσθείη, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ σήμερον. Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαούλ· Εἰ σήμερον θανατωθήσεται ὁ ποιήσας τὴν σωτηρίαν τὴν μεγάλην ταύτην ἐν Ἰσραήλ; Ζῇ κύριος, εἰ πεσεῖται τῆς τριχὸς αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, ὅτι ἔλεος τοῦ θεοῦ ἐποίησεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. Καὶ προσηύξατο ὁ λαὸς περὶ Ἰωνάθαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἀπέθανεν.

---

1 – 2 ὅτι – ἐμμένειν] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ X 21

---

7 – 16 II¹1602 I Reg. 14, 43–45 (Wahl, *1 Samuel-Text*, p. 55–56)

---

1 – 2 Titlos (a) K (216r16–17); *loci ad titulum cap.* O 4 *pertinentes per errorem sub titulo cap.* O 5 *exhibentur* **3 – 4 Titlos (b)** V $A^{I\ pin}$; *deest in* $H^{I}A^{I\ txt}$ **6 – 16 II¹1602** K cap. O 4, 1 (216r21–216v9); V cap. O 1, 1; *deest in* H^{I}; PG 96, 208, 29–39

---

3 – 4 Titlos (b) **3** αʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* $A^{I\ pin}$ (*αʹ secund. ser.*), *om.* $V^{O\ txt}$, *praem.* τίτλος αʹ *(sic)* $V^{E\ pin}V^{O\ pin}$, *praem.* τίτλος $V^{W\ txt}$ δϊδομένοις $A^{I\ pin}$, δεδεμένοις V^{W}

II¹1602 (a) V αʹ] *om.* V^{W} (b) *s. a.* K

---

7 Ἀπάγγειλον δή μοι] ἀπάγγειλόν μοι V **8** Ἰωνάθαν] *om.* V **9** ἄκρω K V^{W} βραχὺ] βραχύ τι K **10** ἀποθνήσκωι K αὐτῷ] τῶ V^{W} ποιήσει μοι V **11** ἀποθανεῖ $V^{E}V^{O}$ **13 – 14** Ζῇ – γῆν] *om.* $V^{E}V^{O}$ **13** τῆς] *praem.* ἀπο $V^{W\ s.\ l.\ man.\ rec.}$ **14** τριχὸς] *add.* τῆς κεφαλῆς $V^{W\ in\ mg.\ man.\ rec.}$ ἐν] *om.* $V^{E}V^{W\ a.\ c.}V^{O}$ **15 – 16** τῇ – ἐκείνῃ] *om.* V

II¹1603 / K cap. O 4, 2

*II²2105 / Lᶜ cap. O 10, 6

Ἀπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Μὴ στῇς ἐν λόγῳ πονηρῷ.

II¹1604 / K cap. O 4, 3

Ἱερεμίου προφήτου·

Εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Ἱερεμίᾳ· Ἐγὼ λόγον ἔχω τῶν Ἰουδαίων τῶν πεφευγότων πρὸς τοὺς Χαλδαίους, μὴ δώσειν με εἰς χεῖρας αὐτῶν καὶ καταμωκήσονταί μου. Καὶ εἶπεν Ἱερεμίας· Οὐ μὴ παραδώσουσίν σε· ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου, ὃν ἐγὼ λέγω πρὸς σέ, καὶ βέλτιον ἔσται σοι, καὶ ζήσεται ἡ ψυχή σου.

II¹1605 / K cap. O 4, 4

Σχόλιον·

Οὗτος ἀπειθήσας τῷ προφήτῃ, καὶ τὸν ὑπ᾽ αὐτοῦ προπετῶς δοθέντα ὅρκον φυλάξαι σπουδάσας, αἰχμάλωτος γίνεται.

---

14 αἰχμάλωτος γίνεται] cf. Ier. 46, 3 app. crit.

---

3 II¹1603 Eccle. 8, 3² (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 163) **6 – 10 II¹1604** Ier. 45, 19–20 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 581) **13 – 14 II¹1605** *Scholion in Ier. 45, 19–20*

---

2 – 3 II¹1603 K cap. O 4, 2 (216v[9]10); *deest in* V Hᴵ **5 – 10 II¹1604** K cap. O 4, 3 (216v[10]11–16); VᴱVᴼ cap. O 1, 2; Vᵂ cap. O 1, 3; *deest in* Hᴵ; PG 96, 208, 40–45 **12 – 14 II¹1605** K cap. O 4, 4 (216v[17]17–19); Vᵂ cap. O 1, 4; *deest in* VᴱVᴼ Hᴵ; PG 86, 2088, 6–8

II¹1604 (a) K (b) Ἱερεμίου Vᵂ (c) *s. a.* VᴱVᴼ **II¹1605** (a) K (b) *s. a.* Vᵂ

---

7 πεφευγόντων K δώσιν με VᴱVᴼ χεῖρας] *praem.* τὰς K **8** καταμωκίσωνταί μου VᴱVᵂ **9** πρὸς σέ] *om.* V **14** φύλαξαι Vᵂ

*II[2]2108 / L[c] cap. O 10, 9

II[1]1606 / K cap. O 4, 5

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ ρμε′·

Γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ Ἡρώδου, ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἤρεσε τῷ Ἡρώδῃ· ὅθεν μεθ’ ὅρκου ὤμοσε δοῦναι αὐτῇ ὃ ἐὰν αἰτήσηται. Ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεύς, διὰ δὲ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσε δοθῆναι. Καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς.

*II[2]2109 / L[c] cap. O 10, 10

II[1]1607 / K cap. O 4, 6

Σχόλιον·

Ἄμεινον ἦν τῷ Ἡρώδῃ τὸν ὑπ’ αὐτοῦ δοθέντα ὅρκον παραβῆναι ἢ τὸν προφήτην καὶ ἅγιον καρατομῆσαι.

*II[2]2107 / L[c] cap. O 10, 8

II[1]1608 / K cap. O 4, 7

Ἰωάννου, ἐν κεφαλαίῳ ριζ′·

Ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος· Κύριε, σύ

---

3 – 10 II[1]1606 Matth. 14, 6–11 **13 – 14 II[1]1607** *Scholion in Matth. 14, 6–11* **17 – 889, 6 II[1]1608** Ioh. 13, 6–9

---

2 – 10 II[1]1606 K cap. O 4, 5 (216v[19]20–217r6); V[E]V[O] cap. O 1, 3; V[W] cap. O 1, 5; *deest in* H[I]; PG 96, 208, 46–51 **12 – 14 II[1]1607** K cap. O 4, 6 (217r[7]7–9); V[E]V[O] cap. O 1, 4; V[W] cap. O 1, 6; *deest in* H[I]; PG 86, 2088, 9–11; PG 96, 208, 52–54 **16 – 889, 6 II[1]1608** K cap. O 4, 7 (217r[9]10–18); *deest in* V H[I]

II[1]1606 (a) K (b) Ματθαίου V[E]V[O] (c) Τοῦ Εὐαγγελίου V[W] **II[1]1608** ριζ′] *sic* K, *re vera* ριε′

---

3 δὲ] *om.* V ἡρώδου V[E] **3 – 4** ἡρωδιᾶδος V[W] **4** ἐν – μέσῳ] *om.* V ἡρώδη V[W] μεθ’ ὅρκου] *scripsi*, μεθόρκου V, μετ’ ὅρκου K **5** αἰτήσεται V[O] **6** μητρὸς αὐτῆς] ἰδίας μητρὸς K ὧδε] *om.* V **7 – 10** Καὶ – αὐτῆς] καὶ δέδωκεν αὐτῇ (-ῆν V[O]) V **13** ἡρώδη V[W], ηρώδη V[E] **14** καὶ ἅγιον] *om.* V[E]V[O], *add.* τοῦ θεοῦ V[W] καρατομῖσαι V[E]V[O p. c.], κρατομῖσαι V[O a. c.] **17** Σίμωνα] *correxi*, σίμονα K

μου νίπτεις τοὺς πόδας; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὃ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Οὐ μὴ νίψῃς μου τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ᾽ ἐμοῦ. Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν.

II^{1}1609 / K cap. O 4, 8

Σχόλιον·

Ἐπίσκεψαι ἐν τῷ Περὶ ὀργῆς παραλλήλῳ ἀνάγνωσμα τοῦ μακαρίου Κυρίλλου θαυμαστόν.

---

9 Περὶ ὀργῆς] cf. III / par. 53[51] B; cf. etiam II^{1} / K^{pin} Σχόλιον O 9

---

9 – 10 II^{1}1609 *Scholion*

---

8 – 10 II^{1}1609 K cap. O 4, 8 (217r[18]18–20); *deest in* V H^{I}

III / par. 33[34] B Τίτλος ε′ Περὶ ὀνόματος κακοῦ.

II^{1}1610 / K cap. O 5, 1

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Ὄνομα πονηρὸν αἰσχύνην καὶ ὄνειδος κληρονομήσει.

II^{1}1611 / K cap. O 5, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἄνθρωπος ἄχαρις, μῦθος ἄκαιρος.

---

4 II^{1}1610 Sir. 6, 1^2 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 58–59) **7 II^{1}1611** Sir. 20, 19^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 101)

---

1 Titlos K (216r20) *loci ad titulum cap.* O 5 *pertinentes per errorem sub titulo cap.* O 4 *exhibentur* **3 – 4 II^{1}1610** K cap. O 5, 1 (216r[17]18–19); V cap. O 5, 6; P cap. O 15, 6; E cap. 167, 4; L^c cap. O 9, 6; *deest in* H^I $M^{(lac.)}$ L^b; PG 96, 216, 3–4 **6 – 7 II^{1}1611** K cap. O 5, 2 (216r[19]20); V cap. O 5, 7; P cap. O 15, 7; E cap. 167, 5; L^c cap. O 9, 7; *deest in* H^I $M^{(lac.)}$ L^b; PG 96, 216, 5

---

1 Titlos Τίτλος ε′] *om.* K^{pin}

II^{1}1610 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ P (c) *s. a.* $V^E V^O$ E L^c (d) *s. d.* V^W **II^{1}1611** (a) K (b) *s. a.* V P E L^c

---

4 αἰσχύνη V^W, αἰσχυνει P **7** ἀχαρὴς K P E L^c

Τίτλος ϛʹ Περὶ οἰήσεως καὶ δοκήσεως, καὶ ὅτι κρεῖττον τὸ εἶναι τοῦ δοκεῖν· ἐμπόδιον γὰρ τοῦτο πρὸς ἀρετήν. *II^2 / PML^b cap. O 10

ϛʹ Περὶ οἰήσεως καὶ δοκήσεως, καὶ ὅτι κρεῖττον τὸ εἶναι τοῦ δοκεῖν· ἐμπόδιον γὰρ τοῦτο πρὸς ἀρετήν.

II^{1}1612 / K cap. O 6, 1

Τῶν Παροιμιῶν·

<Ε>ἶδον ἄνδρα δόξαντα παρʼ ἑαυτῷ σοφὸν εἶναι,
ἐλπίδα μέντοι ἔσχε μᾶλλον ἄφρων αὐτοῦ.

II^{1}1613 / K cap. O 6, 2

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Εἶδον δίκαιον ἀπολλύμενον ἐν τῷ δικαιώματι αὐτοῦ·
καί γε τοῦτο ματαιότης.

---

1 δοκήσεως] cf. II^1 / K^{pin} Παραπομπὴ Δ 4

---

7 – 8 II^{1}1612 Prov. 26, 12$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 128) **11 II^{1}1613** Εἶδον – αὐτοῦ] Eccle. 7, 15^2 (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 161) **12** καί – ματαιότης] Ibid. 7, 6^3 et pluribus aliis locis (Wahl, p. 161)

---

1 – 2 Titlos (a) K (217r20–23) **3 – 4 Titlos (b)** V A$^{I\,pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\,txt}$ **6 – 8 II^{1}1612** K cap. O 6, 1 (217r[23]24–217v1); *deest in* V H^I **10 – 12 II^{1}1613** K cap. O 6, 2 (217v[1]2–3); V cap. O 6, 1; P cap. O 10, 20; L^c cap. O 3, 20; *deest in* H^I; PG 96, 216, 9–10

---

1 – 2 Titlos (a) 1 ϛʹ] εʹ K^{pin} *(ϛʹ secund. ser.)* καὶ δοκήσεως] *om.* K^{pin} **2** τοῦτο – ἀρετήν] πρὸς ἀρετὴν ἡ ἀπὸ τῆς δοκήσεως πλάνη *(an recte?)* K^{pin} **3 – 4 Titlos (b) 3** ϛʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\,pin}$ *(ϛʹ secund. ser.)*, *praem.* τίτλος V$^{W\,txt}$ οἰήσεως] εἰήσεως *(sic)* V$^{O\,pin}$, ποιήσεως V$^{E\,txt}$ τὸ] τοῦ V$^{E\,pin}$ V^{W}V$^{O\,pin}$ τοῦ] τὸ V$^{O\,pin}$, το V$^{E\,pin}$ **4** δοκεῖ V$^{O\,txt}$ ἐμπόδιον] ἐν ποδὶ V$^{E\,txt}$

II^{1}1613 Τοῦ] *deest in* V

---

7 *scripsi*, ἶδον K **8** ἄφρων αὐτοῦ] *correxi (LXX)*, ἄφρονα αὐτοῦ K$^{a.\,c.\,ut\,videtur}$, ἄφρονα αὐτοῦ K$^{p.\,c.\,ut\,videtur}$ **11** Εἶδον] ἶδον K, ὁδον *(rubricatoris vitio)* L^c ἀπολύμενον V^O

*II^{2}2142 / PML^b cap. O 10, 7

II^{1}1614 / K cap. O 6, 3

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους α′·

Εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. Ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου, μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. Γέγραπται γάρ· Ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν, καὶ πάλιν· *Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων ὅτι εἰσὶ μάταιοι.* Ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις.

*II^{2}2143 / PML^b cap. O 10, 8

II^{1}1615 / K cap. O 6, 4

Καὶ μετ᾽ ὀλίγα·

Εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς μὴ φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. Τίς γάρ σε διακρίνει; Τί δὲ ἔχεις, ὃ οὐκ ἔλαβες; Εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών;

*II^{2}2144 / PML^b cap. O 10, 9

II^{1}1616 / K cap. O 6, 5

Ἐκ τῆς αὐτῆς·

Εἴ τις δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, οὔπω ἔγνω καθὼς δεῖ γνῶναι.

---

3 – 5 Εἴ – ἐστίν] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 17.2./2. (ed. Ihm, p. 396) **5 – 6** Ὁ – αὐτῶν] cf. Iob 5, 12^1 et 13^1 **6 – 7** Ps. 93, 11 **16** exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 49.3./56.3. (ed. Ihm, p. 810)

---

3 – 8 II^{1}1614 I Cor. 3, 18–21 **11 – 13 II^{1}1615** I Cor. 4, 6–7 **16 II^{1}1616** I Cor. 8, 2

---

2 – 8 II^{1}1614 K cap. O 6, 3 (217v[3]4–10); V cap. O 6, 2; *deest in* H^I; PG 96, 216, 11–17 **10 – 13 II^{1}1615** K cap. O 6, 4 (217v[10]11–13); V cap. O 6, 3; *deest in* H^I; PG 96, 216, 18–20 **15 – 16 II^{1}1616** K cap. O 6, 5 (217v[13]14–15); *deest in* V H^I

II^{1}1614 (a) K (b) Ἀποστόλου V^W (c) *s. a.* V^{E}V^O **II^{1}1615** (a) K (b) *s. a.* V

---

3 ἐν^1] παρ᾽ V^{E}V^O **5** τῷ] *om.* V^{E}V^O τοὺς] *om.* V^W *(in mg. supplev. man. rec.)* **7** τῶν ἀνθρώπων] *om.* K *(*τῶν σοφῶν *in mg. supplev. man. rec.)* **11** φυσιοῦσθαι V^{E}V^O Τίς γάρ σε] τίς γαρ καὶ *(sic)* V^W **11 – 12** διακρίνη V^{E}V^O, διακρινεῖ V^W **12** καυχάσαι K$^{p.c.}$ V$^{E\ p.c.}$

II^{1}1617 / K cap. O 6, 6

***II^{2}2145 / PML^b cap. O 10, 10**

Ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας·

Εἰ δοκεῖ τις εἶναί τι, μηδὲν ὤν, φρεναπατᾷ ἑαυτόν· τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον.

II^{1}1618 / K cap. O 6, 7

***II^{2}2152/ PML^b cap. O 10, 17**

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τῶν Ἐπῶν·

Μή σοι τὸ εἶναι τῷ δοκεῖν ὑπεκρέοι.	Μὴ τῷ εἶναί σε [ἀληθινῶς καλὸν] οἴησις ἐνυπαρχέτω ὅτι πάντως εἶ.
Ὥς τινες· οὐ γὰρ ἄνακτος ἐτήτυμον ἔδρακον ὕψος·	Οὕτως τινές· οὐδαμῶς γὰρ τοῦ θεοῦ ἀληθῶς <ε>ἶδον τὸ ὕψος·
Μικρὸν ἀναθρώσκοντες, ἔχειν δοκέουσι πᾶν ὕψος.	ὀλίγον ἀναπηδῶντες, ἔχειν ὑπονοοῦσι πᾶν ὕψος.
Κρεῖσσον ἄριστον ἐόντα	Βέλτιον καλὸν ὄντα

---

3 – 5 II^{1}1617 Gal. 6, 3–4 **8 – 9 II^{1}1618** Μή – ὑπεκρέοι] GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,30 *(Versus iambici acrostichi)*, 12 (PG 37, 909, 11) **11 – 16** Ὥς – ὕψος^1] IBID., I,2,2 *(Praecepta ad virgines)*, 25–26 (PG 37, 580, 6–7) **17 – 894, 12** Κρεῖσσον – τερπνοῖς] IBID., II,1,1 *(De rebus suis)*, 514–517 (ed. Tuilier/Bady, p. 35)

---

2 – 5 II^{1}1617 K cap. O 6, 6 (217v[15]16–19); V cap. O 6, 4; *deest in* H^I; PG 96, 216, 21–24 **7 – 894, 12 II^{1}1618** K cap. O 6, 7 (217v[19–20]21–218r18) *(Versio primitiva et paraphrasis)*; V cap. O 6, 5; P cap. O 10, 21; L^c cap. O 3, 21 *(Versio primitiva deest in* V P L^c*)*; *deest in* H^I; PG 96, 216, 25–29

II^{1}1617 (a) K (b) Πρὸς Κορινθίους V^{E}V^O (c) Τοῦ αὐτοῦ V^W **II^{1}1618** (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τῶν Ἐπῶν P (c) Τοῦ Θεολόγου V L^c Τοῦ] *om.* V^W

---

3 εἴ τις δοκεῖ V εἶναί τι] εἶναι K$^{a. c. s. l.}$ **5** ἕξει] *scripsi (NT)*, ἔξει V, ἤξει K οὐκ] οὕτως V^W **8 – 16** Μή – ὕψος^2] *om.* V P L^c **8** τῷ] *scripsi*, τὸ K **8 – 9** ἀληθινῶς καλὸν] *secludenda puto* **9** ὑπεκρέοι] ὑπορρέοι *ed.* **13** εἶδον] *scripsi*, ἴδον K

δοκεῖν κακόν,	νομίζειν κακόν,
ἠὲ κάκιστον,	ἤπερ κάκιστον,
Κῦδος ἔχοντ’	δόξαν ἔχοντα
ἀγαθοῖο,	ἀγαθοῦ,
τάφον ψεύστην	ὡς τάφος πλαστὸς
μερόπεσσιν	τοῖς ἀνθρώποις φαινόμενος
Ἔμμεναι,	καὶ ὑπάρχων,
ὃς μυδόωσι νεκροῖς	ὅστις σεσηπόσι νεκροῖς
ἔντοσθεν ὀδωδώς,	ἔσωθεν ὑπερόζων,
Ἔκτοθεν	ἔξωθεν δὲ
ἀπαστράπτει κονίῃ	λάμπει ἀσβέστῳ
καὶ χρώμασι τερπνοῖς.	καὶ ζωγραφίαις τερπναῖς.

II^{1}1619 / K cap. O 6, 8

Ἐκ τῶν τετραστίχων Γνωμῶν·

Σπεῦδε μὲν	Σπούδαζε μὲν
εἶναι ἄριστος,	εἶναι καλός,
<ἀ>φάνδανε δ’	ἀπάρεσκε δὲ
οἷσιν ἄριστον.	οἷστισι βέλτιον.
Τὴν κακίην τέρπειν	Τὴν κακίαν γὰρ τέρπειν
δυσκλεές ἐστι κλέος.	κακόδοξός ἐστι δόξα.
Δόξαν δίωκε	Δόξαν πόθησον

15 – 20 II^{1}1619 Σπεῦδε – κλέος] GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,31 *(Distichae sententiae)*, 47–48 (PG 37, 914, 7–8) **21 – 895, 11** Δόξαν^{1} – λέων^{1}] IBID., I,2,33 *(Tetrastichae sententiae)*, 93 – 96 (PG 37, 935, 1–4)

14 – 895, 11 II^{1}1619 K cap. O 6, 8 (218r[19]20–218v12) *(Versio primitiva et paraphrasis)*; V cap. O 6, 6 *(Versio primitiva deest in* V*)*; *deest in* H^{I}; PG 96, 216, 30 – 34

II^{1}1619 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{O} (c) *s. a.* V^{E}V^{W}

2 ηπερ P, εἵπερ V^{E}V^{O}, εἴπερ V^{W}, ὅπερ L^{c} **3** ἔχοντα] ἔχοντ’ K **5 – 12** ὡς – τερπναῖς] *om.* P L^{c} **7 – 8** ὑπάρχων – ὅστις] ὑπάρχοντος ἐκ V^{W} **9** ὑπερόζων] ὑπὲρ ὄζων V^{E}V^{O}, ὑπερώζων K **11** ἀστράπτει *ed.* κονίῃ] *scripsi (ed.)*, κονίης K λάμπη V^{E} **15 – 20** Σπούδαζε – δόξα] *om.* V **17** ἀφάνδανε] *scripsi (ed.)*, φάνδανε K

μήτε πᾶσαν μήτ᾽ ἄγαν·	μήτε πᾶσαν μήτε πάνυ·
Κρεῖσσον γὰρ εἶναι τοῦ δοκεῖν. Εἰ δ᾽ ἄμετρος εἶ,	βέλτιον γὰρ τὸ εἶναι τοῦ νομίζειν. Εἰ δὲ ἄπληστος εἶ (περὶ τούτου),
Μὴ τὴν κενὴν θήρευε, μὴ δὲ τὴν νέαν.	μὴ τὴν ματαίαν ἄγρευε, μὴ δὲ τὴν νεαρὰν (ἢ τὴν κεχρωσμένην).
Τί γὰρ πιθήκῳ κέρδος, ἂν δοκῇ λέων;	Τίς γὰρ τῷ πιθήκῳ ὠφέλεια ἐκ τοῦ ἀκούειν καὶ καλεῖσθαι λέων;

II^{1}1620 / K cap. O 6, 9

Τῶν αὐτῶν·

Οὐδὲν τοῦ εἶναι διὰ τὸ δοκεῖν ἀφαιρήσωμεν.

II^{1}1621 / K cap. O 6, 10

Ἐκ τῶν αὐτῶν, διὰ ἰάμβων·

Εἴ σοι πίθηκον εἰς λέοντα σκευάσας	Εἴ σοι πίθηκον εἰς λέοντα μετασχηματίσας

14 II^{1}1620 Gregorius Nazianzenus, re vera *De seipso et ad eos qui ipsum cathedram Constantinopolitanam affectare dicebant (Orat. 36)*, 8, 18–19 (ed. Moreschini, p. 260) **17 – 896, 20** Εἴ^{1} – πλέον^{1}] Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,27 *(In nobilem male moratum)*, 1–8 (PG 37, 854, 6–13)

13 – 14 II^{1}1620 K cap. O 6, 9 (218v[12]13); *deest in* V H^{I} **16 – 897, 27 II^{1}1621** K cap. O 6, 10 (218v[14]15–219v9) *(Versio primitiva et paraphrasis)*; V cap. O 6, 7 *(Versio primitiva deest in* V*)*; *deest in* H^{I}; PG 96, 216, 35–40

II^{1}1621 (a) K (b) *s. a.* V H^{I}

3 τὸ] τοῦ V^{W} **5** δὲ] δ᾽ K περὶ τούτου] *interpretatio esse videtur ab excerptore addita* **7 – 8** ἢ – κεχρωσμένην] *vide l.* 5 **8** κεχρωσμένην] κεχρυοσμένην V^{W} **9** τῷ] *om.* K **10** δοκῇ] *scripsi (ed.)*, δουκὴ K **14** ἀφαιρήσωμεν] ἀφαιρήσομεν *ed.* **17** εἰς λέοντα^{2}] *post* μετασχηματίσας *transpos.* V^{E}V^{O} **18** μετασχηματήσας K

Σπουδῇ προσῆγον, ἆρ’ ἂν ἠδέσθης ἰδών;	σπουδῇ προσήνεγκα, ἆρα οὐκ ἂν ἠσχύνθης θεασάμενος;
Καὶ πῶς; Τί δ’ εἴ σοι κύκνος ἠγωνίζετο	Καὶ ποίῳ τρόπῳ; Τί δέ, εἴ σοι ὁ κύκνος εἰς τέρψιν ἐθεατρίζετο;
Δοκεῖν ὁ πάντ’ αἴσχιστος ὀρνίθων κόραξ,	Τί σοι ἐδόκει ὁ πάντων ἀτιμότατος τῶν ὀρνέων κόραξ,
Χρωσθεὶς τὸ λευκόν; Ἦ γελοῖος ἦν πλέον;	περιχρίσας ἑαυτὸν τῷ λευκῷ σχήματι; Οὐ καταγελαστότερος πολλῷ πλέον;
Ἐμοὶ γὰρ φαίνεται. Εἰ δ’ ὁ δυσγενὴς τρόπον	Ἐμοί γε οὕτως φαίνεται. Εἰ δὲ καὶ ὁ κακοήθης τὸν τρόπον καὶ μοχθηρὸς
Φρυάσσετ’ εὐγένειαν, αἰδεσθήσομαι;	ἐπαίρεται ὑπερηφανίαν ὡς εὐγενής, αἰσχυνθήσομαι;
Οὐδὲν γὰρ εἰκῶ τὴν γεγραμμένην πλέον <***>	Οὐδὲν γὰρ τῆς εἰκόνος καὶ σχήματος γραπτοῦ καὶ πλαστοῦ ἔχει πλέον.
Τί ταῦτα, καὶ τί πάσχετε, ὦ θνητῶν γένος;	Διατί ταῦτα, καὶ τί πάσχετε, ὦ ἀνθρώπων γένος;

21 – 897, 27 Τί – φέρειν] Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,27 *(In nobilem male moratum)*, 11–34 (PG 37, 855, 1 – 856, 11)

1 σπουδῇ] σπουδὴ V^{E}, σπουδὴν V^{O}, σπουδίας V^{W} προσήνεγκαν V^{O} **2** ἂν^{1}] *correxi (ed.)*, οὖν K ἆρα] ἄρα V^{W} αἰσχύνθης V^{W}, ἰσχύνθης V^{E}V^{O} **3** Καὶ^{2} – τρόπῳ] *om.* V^{E}V^{O} δέ, εἴ σοι] δέ σοι V^{W} **4** ὁ] *om.* K ἐθεάτριζεν *(-ζ- non liquet in* V^{E}; -ε V^{W}*)* V^{E}V$^{W\ e\ corr.}$ V^{O} **5** Τί σοι] *om.* K **6** ἀτιμώτατος V **10** Οὐ] οὗ V^{W} **12** Ἐμοὶ γὰρ] Ἔμοιγε *ed.* φαίνετ’ *ed.* **12 – 897, 7** Ἐμοί – τοῦτο] *om.* V **13** τὸν] *s. l.* K **14** μοχθηρὸς] *scripsi*, μόχθον K **18** Οὐδὲν^{1}] οὐ δὴ *ed.* **19** σχήματος] *scripsi*, σχῆμα τοῦ K **20** *post* πλέον *quaedam excidisse videntur (*Τῆς τοῦ πνέοντος ἀνδρὸς *[sic acc.]*, εἰ καὶ λάμπεται *ed.)* **22** πάσχετ’ *ed.*

Ἵππος μὲν οὐδεὶς ὅστις οὐχ’ ἵππος φύσιν,	Ἵππος μὲν γὰρ οὐδεὶς ὅστις οὐχ’ ἵππος τὴν φύσιν,
Οὐδ’ ὄρνις ὅστις οὐ πτερῷ κουφίζεται.	οὐδὲ ὄρνεον ὅστις οὐ τῷ πτερῷ ὑψοῦται καὶ κουφίζεται.
Βοῦν δὲ ἰδών τις, εἶπε· Δελφὶς τοῦτό γε;	Βοῦν δὲ ἰδών τις, εἶπεν ὅτι Δελφίς ἐστιν τοῦτο;

Ὅπερ δ’ ἕκαστόν ἐστι, καὶ γνωρίζεται.
Δύο δὲ ταῦτα τῆς βίου κωμωδίας.
Κατηστέρισται ζῶον ἐν γῇ κείμενον,
Καὶ γράμμα ποιεῖ τὸν κάκιστον εὐγενῆ.
Ἵππόν τιν’ ὠνῇ τὸν καλόν τε καὶ ταχύν,
Ἢ τὸν κακὸν μέν, ἐκ γένους δὲ γνωρίμου;
Τὸν καλόν, οἶδα. Τοὺς κύνας δ’, οὐ τοὺς ταχεῖς;
Οὕτω. Τί δ’; Οὐχ’ ἅπαντα τὸν αὐτὸν τρόπον;
Τὰ πάνθ’ ὁμοίως. Σὺ δέ μοι κάκιστος ὤν,
Καλεῖς σεαυτὸν εὐγενῆ; Ληρεῖς μάτην.
Ἡ σπάρτος ὀρθὸν δειξάτω, καὶ πείθομαι.
Σὺ δυσγενῆ με, κἂν ἐλεύθερον, καλεῖς.
Ἐγὼ γελῶ σου τὴν νόσον, εἰ κάκιστος ὤν,
Οἴει καλῦψαι τῷ γένει τὸ δύστροπον.
Ὁ πλοῦτος ἔκριν’ εὐγενεῖς, οὐχ’ ὁ τρόπος,
Τυχόν γε τοὺς ἀφ’ ὧν σύ. Θὲς καὶ τὸν τρόπον·
Τί τοῦτο πρὸς σὲ τὸν κάκιστον εὐγενῆ;
Τὸν εὐγενῆ μέν, δυσγενῆ δὲ τῷ τρόπῳ,
Νεκρὸν νομίζω τῶν καλῶν ὀδωδότα.
Μι’ εὐγένεια, τὸν τρόπον χρηστὸν φέρει<ν>.

---

2 φύσιν] φύσει *ed.* **6** δὲ ἰδών τις] δ’ εἰσιδών τις *ed.* **7** Δελφίς ἐστιν] *scripsi*, δελφῖς ἐστιν K **8** Ὅπερ] *abhinc versio primitiva tantum exstat* **10** Κατηστέρισται] *correxi (ed.)*, κατηστέρηται K **12** ὠνῇ τὸν] *correxi (ed.)*, ὠνητὸν K **18** Ἡ] *correxi (ed.)*, ἢ K **19** καλεῖς] *scripsi (ed.)*, καλῆις K **21** καλῦψαι] *sic acc.* K, καλύψειν *ed.* **23** τυχών γε $K^{\text{p. c. ut videtur}}$ τοὺς] *correxi (ed.)*, τῶν K **27** φέρειν] *scripsi (ed.)*, φέρει K

*II²2146 / PMLᵇ cap. O 10, 11

II¹1622 / K cap. O 6, 11

Ἐκ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ·

Εὖ οἶδα ὅτι τὸ οἴεσθαι τοῦ εἶναι πλεῖστον ἀφαιρεῖ.

*II²2147 / PMLᵇ cap. O 10, 12

II¹1623 / K cap. O 6, 12

Ἐκ τοῦ πρὸς τοὺς λέγοντας αὐτὸν ἐπιθυμεῖν τῆς καθέδρας Κωνσταντινουπόλεως·

Ῥᾷστον ἑαυτὸν ἀπατᾶν καὶ οἴεσθαι *εἶναί τι, οὐδὲν ὄντα*, ὑπὸ τῆς κενῆς δόξης φυσώμενον.

II¹1624 / K cap. O 6, 13

Ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίου·

Εἶναι, οὐ δοκεῖν χρή.

---

7 – 8 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 34.12./11. (ed. Ihm, p. 668)
7 εἶναί – ὄντα] Gal. 6, 3

---

3 II¹1622 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Apologetica (Orat. 2)*, 51, 2–3 (ed. Bernardi, p. 158) **7 – 8 II¹1623** GREGORIUS NAZIANZENUS, *De seipso et ad eos qui ipsum cathedram Constantinopolitanam affectare dicebant (Orat. 36)*, 1, 14–15 (ed. Moreschini, p. 240–242) **11 II¹1624** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi (Orat. 43)*, 60, 23 (ed. Bernardi, p. 256)

---

2 – 3 II¹1622 K cap. O 6, 11 (219v[10]11–12); *deest in* V Hᴵ **5 – 8 II¹1623** K cap. O 6, 12 (219v[12–13]14–15); V cap. O 6, 8; *deest in* Hᴵ; PG 96, 216, 41–42 **10 – 11 II¹1624** K cap. O 6, 13 (219v[16]17); *deest in* V Hᴵ

II¹1623 (a) K (b) *s. a.* V

---

8 φυσόμενον V

II^{1}1625 / K cap. O 6, 14

Τοῦ ἁγίου Εἰρηναίου, ἐκ τοῦ β′ ἐλέγχου καὶ ἀνατροπῆς τῆς ψευδωνύμου γνώσεως·

Οὐκ ἐν τῷ λέγειν, ἀλλ' ἐν τῷ εἶναι ὁ κρείττων δείκνυσθαι ὀφείλει.

II^{1}1626 / K cap. O 6, 15

Τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, ἐκ τοῦ ια′ λόγου τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ·

Ἀληθὲς εἰπεῖν ὡς *ὁ κατοιόμενος καὶ καταφρονητὴς ἀνὴρ ἀλαζὼν οὐδὲν μὴ περάνῃ*, κατὰ τὴν τοῦ προφήτου φωνήν· οἴησις γὰρ προκοπῆς ἐκκοπή, κατὰ τὸν κοινὸν καὶ ἐν στόματι τῶν πολλῶν ὄντα λόγον.

II^{1}1627 / K cap. O 6, 16

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Οἴησις προκοπῆς ἐκκοπή. Τὸν μὲν γὰρ ὁμολογοῦντα τὴν ἄγνοιαν, ῥᾶον ἄν τις ἐπιστήσειεν τοῖς οὔπω διεγνωσμένοις. Τόν γε μὴν ἐν δοκήσει τοῦ εἰδέναι καὶ λημματίαν, ἄσοφόν τε καὶ ἀμαθῆ πάντη

---

7 – 8 Hab. 2, 5 **13** Οἴησις – ἐκκοπή] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 34.25./20. (ed. Ihm, p. 672–673)

---

4 II^{1}1625 Irenaeus Lugdunensis, *Adversus haereses*, II, 30, 36–38 (Fr. gr. 7) (ed. Rousseau/Doutreleau, p. 305); Holl, n° 142 **7 – 10 II^{1}1626** Cyrillus Alexandrinus, *Contra Iulianum imperatorem*, XI (?) (fr. 1, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 761) **13 – 900, 2 II^{1}1627** Cyrillus Alexandrinus, *Contra Iulianum imperatorem*, XI (?) (fr. 2, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 761)

---

2 – 4 II^{1}1625 K cap. O 6, 14 (219v[17–18]19–20); *deest in* V H^{I} **6 – 10 II^{1}1626** K cap. O 6, 15 (219v[20–21]22–220r2); *deest in* V H^{I}; PG 86, 2088, 15–21 **12 – 900, 2 II^{1}1627** K cap. O 6, 16 (220r[2]3–9); *deest in* V H^{I}; PG 86, 2088, 22–28

II^{1}1625 εἰρηνέου K

---

4 δείκνυσθαι] *correx. Holl*, δεικνῦσθαι K **8** περάνῃ] *correx. Aubert (LXX)*, πέραν ἢ K **14** Τόν γε] *tacite correx. Aubert*, τῶι γε K **15** λημματίαν] *scripsi*, λιματίαν K *(*ζ<ή>τ<ει> *in mg.), tacite delev. Mai*

τε καὶ πάντως ἀποτελεῖ τὸ εἰδέναι δοκεῖν· οὐ γάρ τοι προσίεται τοὺς τῶν διδασκόντων λόγους.

II[1]1628 / K cap. O 6, 17

Ἐκ τῶν αὐτῶν·

Εἰσί τινες – πλεῖστοι δὲ οὗτοι κατὰ τὸν βίον –, οἳ τὸ σφίσιν αὐτοῖς <δοκοῦν> εὖ ἔχειν ὑπειλη<μ>μένοι, ἀβασανίστως κρατύνουσιν, οἴονται δὲ ὅτι πάντη τε καὶ πάντως σοφὰ λαλοῦσι καὶ ἀναμφίβλητα. Πλὴν μέχρι τοσούτου τὴν τοῦ δοκεῖν εἶναι σοφοὶ καὶ ἀγχίνοοι κλέπτουσι δόξαν, ἄχρις ἂν αὐτοῖς ὁ πρὸς τῶν ἑτερογνωμονούντων ὑπαντήσῃ λόγος, γοργοτέροις ἐλέγχοις ἀντανιστάμενος.

II[1]1629 / K cap. O 6, 18

Τοῦ ἁγίου Ἰουστίνου, ἐκ τῆς πρὸς Ζηνᾶ καὶ Σερῆνον ἐπιστολῆς·

Τῷ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φαντασίαν φρονίμῳ δόξαντι εἶναι, πολὺ τὸ τῆς ἀτιμίας προ<σ>γραφήσεται.

---

5 – 11 II[1]1628 CYRILLUS ALEXANDRINUS, *Contra Iulianum imperatorem*, XVIII (?) (quod attinet ad numerum libri, vide infra, II[1]2213 / K cap. Φ 3, 16) (fr. 56, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 803) **14 – 15 II[1]1629** PS.-IUSTINUS MARTYR, *Epistula ad Zenam et Serenum*, 8, 7–8 (ed. Otto, p. 80); Holl, n° 103

---

4 – 11 II[1]1628 K cap. O 6, 17 (220r[9]10–18); *deest in* V H[I]; PG 86, 2088, 30–37 **13 – 15 II[1]1629** K cap. O 6, 18 (220r[18–19]20–22); *deest in* V H[I]

II[1]1629 Σερῆνον] *scripsi*, σιρήνῳ K

---

6 δοκοῦν] *supplev. Aubert*, *om.* K ὑπειλημμένοι] *scrips. Mai*, ὑπειλημένοι K **15** προσγραφήσεται] *scripsi (ed.)*, προγραφήσεται K

II[1]1630 / K cap. O 6, 19

Ἰσιδώρου Πηλουσιώτου, ἐκ τῆς ,αχλγʹ ἐπιστολῆς·

Τὸ ἄδοξα πράττοντα ἔνδοξον δοκεῖν εἶναι, πολλοῖς μὲν εὐκταῖον, σοφοῖς δὲ οὐκ ἐράσμιον. Ἡ γὰρ ἔξωθεν δόξα τὴν ἔνδοθεν ἀδοξίαν νευροῖ, καὶ τὸ δοκεῖν ὑγιαίνειν, τοῦ ὄντως ὑγιαίνειν φαντασίαν ἐμποιοῦν, οὐδὲ θεραπείαν προσίεσθαι συγχωρεῖ.

II[1]1631 / K cap. O 6, 20

Φίλωνος, ἐκ τοῦ γʹ τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων·

Οἴησις, ὡς ὁ τῶν ἀρχαίων λόγος, ἔστιν ἐκκοπὴ προκοπῆς· ὁ γὰρ κατοιόμενος βελτίωσιν οὐκ ἀνέχεται.

II[1]1632 / K cap. O 6, 21

Ἐκ τοῦ αʹ τῆς νόμων ἱερῶν ἀλληγορίας·

Οἴησις ἀκάθαρτον φύσει.

<II[1]suppl. 363 / V cap. O 6, 11V[W]>

---

14 II[1]suppl. 363 / V[W] cap. O 6, 11 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 6 II[1]1630 Isidorus Pelusiota, *Epistulae*, 1633 (ed. Évieux, II, p. 368) **9 – 10 II[1]1631** Philo Iudaeus, *Quaestiones in Genesim*, III. 48 (ed. Petit, p. 143) **13 II[1]1632** Philo Iudaeus, *Legum allegoriae*, I, 52 (ed. Cohn, p. 74, 6)

---

2 – 6 II[1]1630 K cap. O 6, 19 (220r[22–23]24–220v5); *deest in* V H[I] **8 – 10 II[1]1631** K cap. O 6, 20 (220v[5–6]7–9); V cap. O 6, 9; *deest in* H[I]; PG 96, 216, 43–45 **12 – 13 II[1]1632** K cap. O 6, 21 (220v[9]10); V cap. O 6, 10; *deest in* H[I]; PG 86, 2088, 38–39; PG 96, 216, 46

II[1]1631 (a) K (b) Φίλωνος V[W] (c) *s. a.* V[E]V[O] **II[1]1632** (a) K (b) *s. a.* V

---

3 εὐκταῖον] *correxi (ed.)*, φευκταῖον K **4** ἔνδοθεν] *correxi (ed. in app. crit.)*, ἔνδον *ed.*, ἔνδοξον K **9** Οἴησις] *om.* V[W] λόγος, ἔστιν] λόγος ἐστὶν (-ὶ V[O]) V[E]V[O], λόγος ἐστιν V[W] **10** κατοιόμενος] κατοιομένως V[E]V[O], κατοιώμενος V[W] **13** φύσει] φύσει ἐστίν V[E]V[O], φυσᾶι K

II[1]1633 / K cap. O 6, 22

Ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

Χαλεπόν, ὅταν μὴ μόνον ἀνεπιστημοσύνῃ τίς συνέχεται, ἀλλὰ καὶ οἴεται εἰδέναι ἃ μηδαμῶς οἶδεν, δόξῃ ψευδεῖ σοφίας ἐπαιρόμενος.

---

3 – 4 II[1]1633 PHILO IUDAEUS, re vera *De ebrietate I*, 162 (ed. Wendland, p. 201, 10–11)

---

2 – 4 II[1]1633 K cap. O 6, 22 (220v[10]11–13); *deest in* V H[I]

---

3 ἀνεπιστημοσύνῃ] *scripsi (ed.)*, ἀνεπιστημοσύνη K **4** οἶδεν] *correxi (ed.)*, εἶδεν K

Τίτλος ζʹ Περὶ ὀνόματος χρηστοῦ καὶ χάριν ἔχοντος.

III / par. 33[34] A

II^{1}1634 / K cap. O 7, 1

Γενέσεως·

Ἦν κύριος μετὰ Ἰωσὴφ καὶ κατέχεεν αὐτῷ ἔλεος καὶ χάριν ἔναντι τοῦ ἀρχιδεσμοφύλακος.

II^{1}1635 / K cap. O 7, 2

Τῶν Παροιμιῶν·

Δύο αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ,
μὴ ἀφέλῃς μου χάριν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με·
μάταιον λόγον καὶ ψευδῆ μακρὰν ποίησον ἀπʼ ἐμοῦ.

II^{1}1636 / K cap. O 7, 3

Τοῦ αὐτοῦ·

Αἱρετώτερον ὄνομα καλὸν ἢ πλοῦτος πολύς,
ὑπὲρ δὲ ἀργύριον καὶ χρυσίον χάρις ἀγαθή.

---

4 – 5 II^{1}1634 Gen. 39, 21 **8 – 10 II^{1}1635** Prov. 30, 7^{1}–8^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 115–116) **13 – 14 II^{1}1636** Prov. 22, 1$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 104)

---

1 Titlos K (220v13–14) **3 – 5 II^{1}1634** K cap. O 7, 1 (220v[14]15–16) **7 – 10 II^{1}1635** K cap. O 7, 2 (220v[16]17–19) **12 – 14 II^{1}1636** K cap. O 7, 3 (220v[19] 20–21); V cap. O 5, 1; P cap. O 15, 1; E cap. 167, 1; L^{c} cap. O 9, 1; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 213, 46–47

---

1 Titlos ζʹ] ςʹ K^{pin} *(ζʹ secund. ser.)* χρηστοῦ] *scripsi secund.* K^{pin}, χριστοῦ K^{txt} καὶ – ἔχοντος] *om.* K^{pin}

II^{1}1634 Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως K **II^{1}1636** (a) K (b) Παροιμιῶν V P E L^{c}

---

13 Αἱρετώτερον] *add.* ἐστὶν V$^{O\ a.c.}$ **14** ὑπὲρ – ἀγαθή] *om.* E

II^{1}1637 / K cap. O 7, 4

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Ἀγαθὸν ὄνομα καλὸν ὑπὲρ ἔλαιον ἀγαθόν.

II^{1}1638 / K cap. O 7, 5

Τοῦ Σιράχ·

Φρόντισον περὶ ὀνόματος, αὐτὸ γάρ σοι παραμένει ἢ χίλιοι μέταλλοι θησαυροῦ.

II^{1}1639 / K cap. O 7, 6

Καὶ πάλιν·

Χάρις ὡς παράδεισος ἐν εὐλογίαις.

---

3 II^{1}1637 Eccle. 7, 1^{1} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 159–160) **6 – 7 II^{1}1638** Sir. 41, 12$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 161) **10 II^{1}1639** Sir. 40, 17^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 158)

---

2 – 3 II^{1}1637 K cap. O 7, 4 (220v[mg]22); V cap. O 5, 2; P cap. O 15, 2; E cap. 167, 2; L^{c} cap. O 9, 2; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 213, 48 **5 – 7 II^{1}1638** K cap. O 7, 5 (220v[22]23-24); V cap. O 5, 3; P cap. O 15, 3; E cap. 167, 3; L^{c} cap. O 9, 3; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 213, 49–50 **9 – 10 II^{1}1639** K cap. O 7, 6 (220v[24]221r1); V cap. O 5, 4; P cap. O 15, 4; L^{c} cap. O 9, 4; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b} E; PG 96, 213, 51

II^{1}1637 Τοῦ] *om.* V E **II^{1}1638** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^{O} E (c) *s. d.* V^{W} P L^{c} **II^{1}1639** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^{O} (c) *s. d.* V^{W} P L^{c}

---

3 καλὸν] *om.* V P E L^{c} ἔλεον *(*ε- P*)* K V$^{W\ e\ corr.}$ P L^{c} ἀγαθόν] *add.* ἀγαθὸν ὄνομα εἰς τὸν αἰῶνα μένει *(= Sir. 41, 13^{2}, cf.* II^{1}1640 / K cap. O 7, 7*)* E **6** γάρ σοι] δέ σοι V^{W} L^{c}, δε σοι P παραμένει] παραμενεῖ V^{W} E L^{c} **7** μέταλοι V, μεγάλοι E θησαυροί E **10** ἐν] *om.* V^{W} P L^{c}

II¹1640 / K cap. O 7, 7

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἀγαθῆς ζωῆς ἀριθμὸς ἡμερῶν,
καὶ ἀγαθὸν ὄνομα εἰς τὸν αἰῶνα διαμένει.

3 – 4 II¹1640 Sir. 41, 13¹⁻² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 161)

2 – 4 II¹1640 K cap. O 7, 7 (221r[1]2–3); V cap. O 5, 5; P cap. O 15, 5; Lᶜ cap. O 9, 5; *deest in* Hᴵ M⁽ˡᵃᶜ·⁾ Lᵇ E; PG 96, 216, 1–2

II¹1640 (a) K R (b) *s. a.* Vᴱ Vᴼ Lᶜ (c) *s. d.* Vᵂ P

4 μένει Vᵂ P Lᶜ

*II^2 / R cap. O 15

Τίτλος η′ Περὶ ὀφθαλμοῦ.

η′ Περὶ ὀφθαλμοῦ.

*II^{2}2160 / R cap. O 15, 2

II^{1}1641 / K cap. O 8, 1

Τῶν Παροιμιῶν·

Θεωρῶν ὀφθαλμὸς καλά, εὐφραίνει καρδίαν.

*II^{2}2159 / R cap. O 15, 1

II^{1}1642 / K cap. O 8, 2

Τῶν αὐτῶν·

Οἱ ὀφθαλμοί σου ὀρθὰ βλεπέτωσαν,
τὰ δὲ βλέφαρά σου νευέτω δίκαια.

*II^{2}2161 / R cap. O 15, 3

II^{1}1643 / K cap. O 8, 3

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Πονηρότερον ὀφθαλμοῦ τί ἔκτισται;
Διατοῦτο ἀπὸ παντὸς προσώπου δακρύει.

---

5 II^{1}1641 Prov. 15, 30^1 (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 80) **8 – 9 II^{1}1642** Prov. 4, 25$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 33–34) **12 – 13 II^{1}1643** Sir. 34, 13$^{2-3}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 138–139)

---

1 Titlos (a) K (221r3–4) **2 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **4 – 5 II^{1}1641** K cap. O 8, 1 (221r[4]5); V cap. O 8, 1; *deest in* H^I; PG 96, 217, 20 **7 – 9 II^{1}1642** K cap. O 8, 2 (221r[5]6–7); V cap. O 8, 2; *deest in* H^I; PG 96, 217, 21–22 **11 – 13 II^{1}1643** K cap. O 8, 3 (221r[7]8–9); V cap. O 8, 3; *deest in* H^I; PG 96, 217, 23–24

---

1 Titlos (a) Τίτλος η′] *om.* K^{pin} (η′ *secund. ser.)* **2 Titlos (b)** η′] *praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ ὀφθαλμοῦ] ὀφθαλμῶν V$^{E\ txt}$ V$^{O\ txt}$ A$^{I\ pin}$

II^{1}1641 Τῶν] *om.* V **II^{1}1642** (a) K (b) *s. a.* V **II^{1}1643** (a) K (b) Σιράχ V

---

8 βλεπέτω K **9** δὲ] *s. l.* V^E **12** ἔκτησται V$^{W\ a.\ c.}$, κέκτησται V$^{W\ p.\ c.}$ **13** δακρύσει V^{E}V^O

II^{1}1644 / K cap. O 8, 4

Τοῦ αὐτοῦ·

Ὀφθαλμὸς πονηρὸς φθονερὸς ἐπ᾽ ἄρτῳ
καὶ ἐλλειπὴς ἐπὶ τῆς τραπέζης αὐτοῦ.

II^{1}1645 / K cap. O 8, 5 ***II^{2}2162 / R cap. O 15, 4**

Τοῦ αὐτοῦ·

Κύριε, πάτερ καὶ θεὲ ζωῆς μου,
μετεωρισμὸν ὀφθαλμῶν μὴ δῷς μου.

II^{1}1646 / K cap. O 8, 6

Τοῦ αὐτοῦ·

Ὀπίσω ἀναιδῶν ὀφθαλμῶν φύλαξαι.

---

3 – 4 II^{1}1644 Sir. 14, 10$^{1–2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 86) **7 – 8 II^{1}1645** Sir. 23, 4$^{1–2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 109) **11 II^{1}1646** Sir. 26, 11^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 116)

---

2 – 4 II^{1}1644 K cap. O 8, 4 (221r[9]10–11); V cap. O 8, 4; P cap. O 12, 5; L^c cap. O 18, 5; *deest in* H^I; PG 96, 217, 25–26 **6 – 8 II^{1}1645** K cap. O 8, 5 (221r[11]12–13); V cap. O 8, 5; *deest in* H^I; PG 96, 217, 27–28 **10 – 11 II^{1}1646** K cap. O 8, 6 (221r [13]14); V cap. O 8, 6; P cap. O 12, 7; L^c cap. O 18, 7; *deest in* H^I; PG 96, 217, 29

II^{1}1644 (a) K P (b) *s. a.* V L^c **II^{1}1645** (a) K (b) *s. a.* V **II^{1}1646** (a) K (b) *s. a.* V^W P L^c (c) *s. d.* V^{E}V^O

---

3 φθονειρος P **4** καὶ ἐλλειπὴς] *om.* V^W P L^c ἐλλειπὴς] *sic* K **7 – 8** Κύριε – ὀφθαλμῶν] *cum loco sequenti coniunguntur in* V^{E}V^O **7** πάτερ] παντοκράτορ K **8** ὀφθαλμοῦ K μὴ δῷς μου] μή μοι δῶς V^W, *om.* V^{E}V^O **11** Ὀπίσω – ὀφθαλμῶν] *om.* V^{E}V^O ἀναιδῶν] *post* ὀφθαλμῶν *transpos.* K φύλαξαι] φύλαξον V *(quod verbum cum loco praecedenti coniungitur)*

***II^{2}2161 / R cap. O 15, 3**

II^{1}1647 / K cap. O 8, 7

Τοῦ αὐτοῦ·

Μνήσθητι ὅτι κακὸν ὀφθαλμὸς πονηρός.

***II^{2}2163 / R cap. O 15, 5**

II^{1}1648 / K cap. O 8, 8

Ματθαίου εὐαγγελιστοῦ·

Ὁ λύχνος τοῦ σώματος ἐστὶν ὁ ὀφθαλμός. Ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον.

II^{1}1649 / K cap. O 8, 9

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίου·

Οὔτε ὄψις ῥαδίως ἀναχωρεῖν φιλεῖ τῶν τερπνῶν θεαμάτων – κἂν γὰρ ἀφέλῃ τις βίᾳ, πρὸς αὐτὰ πάλιν φέρεται –, οὔτε λόγος τῶν ἡδίστων διηγημάτων.

---

3 II^{1}1647 Sir. 34, 13^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 138–139) **6 – 9 II^{1}1648** Matth. 6, 22–23 **12 – 14 II^{1}1649** Gregorius Nazianzenus, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi (Orat. 43)*, 14, 22–25 (ed. Bernardi, p. 148)

---

2 – 3 II^{1}1647 K cap. O 8, 7 (221r[14]15); V cap. O 8, 7; P cap. O 12, 8; L^{c} cap. O 18, 8; *deest in* H^{I}; PG 96, 217, 29–30 **5 – 9 II^{1}1648** K cap. O 8, 8 (221r[15]16–20); V cap. O 8, 8; *deest in* H^{I}; PG 96, 217, 31–34 **11 – 14 II^{1}1649** K cap. O 8, 9 (221r[21]22–221v1); *deest in* V H^{I}

II^{1}1647 (a) K P (b) *s. a.* V L^{c} **II^{1}1648** (a) K (b) Ματθαίου V^{E}V^{O} (c) Εὐαγγελίου V^{W}

---

3 ὅτι] ὃ L^{c} **7** ᾖ] εἶ V^{W} φωτεινὸν ἔσται] -τει- *e corr.* V^{W}, φωτινὸν ἔσται V$^{E\ p.\ c.}$ V^{O}, φωτινόν ἐσται V$^{E\ a.\ c.}$, φωτεινόν ἐστιν K **8 – 9** Εἰ – πόσον] *om.* V **13** ἀφέλῃ] ἀφέληι K *(cf.* *II^{2}700 / T cap. Γ 2, 12*)*, ἀφέλκῃ *ed.* βίᾳ] *scripsi (ed.)*, βία K φέρεσθαι *ed.*

II[1]1650 / K cap. O 8, 10

*II[2]2164 / R cap. O 15, 6

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς Κυπριανὸν τὸν ἅγιον·

Ψαύουσιν ὀφθαλμοὶ λίχνοι καὶ τῶν ἀψαύστων, τὸ προχειρότατον ὄργανον καὶ ἀπληστότατον.

II[1]1651 / K cap. O 8, 11

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἐπίσκοπον Φλαβιανόν·

Τροφὴ ὀφθαλμῶν θεωρία.

II[1]1652 / K cap. O 8, 12

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ α′ Στρώματος·

Πάντες μὲν ὅσοι ταῖς ὄψεσι κεχρήμεθα, θεωροῦμεν τὰ ὑποπίπτοντα αὐταῖς, ἄλλοι δὲ ἄλλων ἕνεκα.

II[1]1653 / K cap. O 8, 13

Εὐσεβίου, ἐκ τοῦ δ′ τῆς α′ εἰσαγωγῆς·

Ὃν τρόπον ἡ τῶν ὀφθαλμῶν φύσις ἔχει μὲν ἐν ἑαυτῇ τὴν ὁρατικὴν δύναμιν, οὐχ᾽ ἱκανὴ δὲ καθ᾽ ἑαυτὴν πέφυκεν πρὸς τὴν τῶν ὁρατικῶν κατάληψιν, μὴ οὐχὶ ἑτέρου τινὸς ἔξωθεν φωτίζοντος καὶ συνυπουργοῦντος τῇ τῶν ὀφθαλμῶν χρήσει καὶ τῷ συμβαλ-

---

3 – 4 II[1]1650 GREGORIUS NAZIANZENUS, *In laudem Cypriani (Orat. 24)*, 9, 19–21 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 56) **7 II[1]1651** IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *Ad populum Antiochenum*, III *(In profectionem episcopi Flaviani)*, 4 (PG 49, 53, 24–25) **10 – 11 II[1]1652** CLEMENS ALEXANDRINUS, *Stromata*, I. Cap. I. 17, 1 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 12, 13–14) **14 – 910, 2 II[1]1653** EUSEBIUS CAESARIENSIS, *Generalis elementaria introductio*, I, 4, locus non repertus; Holl, n° 471

---

2 – 4 II[1]1650 K cap. O 8, 10 (221v[1]2–3); *deest in* V H[I] **6 – 7 II[1]1651** K cap. O 8, 11 (221v[4]5); *deest in* V H[I] **9 – 11 II[1]1652** K cap. O 8, 12 (221v[5]6–8); *deest in* V H[I] **13 – 910, 2 II[1]1653** K cap. O 8, 13 (221v[8]9–16); *deest in* V H[I]; PG 86, 2076, 44–52

λομένῳ φωτὶ πρὸς τὴν τῶν αἰσθητῶν θέαν, οὕτως καὶ ἡ νοερὰ καὶ λογικὴ φύσις ἔχει πρὸς τὸν ἱερὸν τοῦ θεοῦ λόγον.

II^{1}1654 / K cap. O 8, 14

Φίλωνος, ἐκ τοῦ α′ τῶν ἐν Ἐξόδῳ ζητημάτων·

Ὅρασις παρὰ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις καὶ ταύτῃ διαφέρει ὅτι αἱ μὲν ἄλλαι τοῖς αἰσθητοῖς ἐγκαταμίγνυνται, οἷον ἡ γεῦσις ἀνακιρνᾶται τοῖς χυμοῖς, καὶ ἡ ὄσφρησις τοῖς ἐπαναδιδομένοις ἀτμοῖς, καὶ αἱ ἀκοαὶ ταῖς φωναῖς, εἰσδυομέναις εἰς τὰ ὦτα. Ἐπὶ δὲ τῆς ὁράσεως τὸ παραπλήσιον οὐ γίνεται· οὔτε γὰρ αὐτὴ διὰ τοῦ βάθους τῶν σωμάτων χωρεῖ, ψαύει δὲ τῶν ἐπιφανειῶν, <καὶ> αὐτὸ μόνον κατὰ τὴν προσβολήν, οὔτε τὰ σώματα εἰς τὴν ὄψιν εἰσδύεται.

---

5 – 11 II^{1}1654 PHILO IUDAEUS, *Quaestiones in Exodum*, locus non repertus (ed. Petit, p. 298–299.21); Royse 176.59

---

4 – 11 II^{1}1654 K cap. O 8, 14 (221v[17]18–222r3); *deest in* V H^{I}; PG 86, 2100, 10–19

---

5 αἱ] *s. l.* K **8** εἰσδυομέναις] *correxi (ut propos. Petit in app. crit.)*, ἐκδυομέναις *(-δυο- e corr.)* K **10** ἐπιφανειῶν] *scrips. Petit*, ἐπιφανίων K καὶ] *supplevi*, *om.* K αὐτὸ] *tacite delev. Mai*

Τίτλος θʹ Περὶ οἴνου καὶ χρήσεως αὐτοῦ. ***II^{2} / R cap. O 12**

ζʹ Περὶ οἴνου καὶ τῆς χρήσεως αὐτοῦ.

II^{1}1655 / K cap. O 9, 1

Τῆς Γενέσεως·

Ἤρξατο Νῶε ἄνθρωπος γεωργὸς γῆς, καὶ ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα. Καὶ ἔπιεν ἐκ τοῦ οἴνου καὶ ἐμεθύσθη, καὶ ἐγυμνώθη ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.

II^{1}1656 / K cap. O 9, 2

***II^{2}2122 / R cap. O 12, 1**

Δαυῒδ ἐν ψαλμῷ ργʹ·

Οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου.

II^{1}1657 / K cap. O 9, 3

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἀκόλαστον οἶνος καὶ ὑβριστικὸν μέθη,
πᾶς δὲ ἄφρων τοιούτοις συμπλέκεται.

---

5 – 7 II^{1}1655 Gen. 9, 20–21 **10 II^{1}1656** Ps. 103, 15^{1} **13 II^{1}1657** Ἀκόλαστον – μέθη] Prov. 20, 1^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 96) **14** πᾶς – συμπλέκεται] Ibid. 20, 3^{2} (Wahl, p. 97)

---

1 Titlos (a) K (222r3) **2 Titlos (b)** V A$^{\text{I pin}}$; *deest in* H^{I}A$^{\text{I txt}}$ **4 – 7 II^{1}1655** K cap. O 9, 1 (222r[mg]4–6); *deest in* V H^{I} **9 – 10 II^{1}1656** K cap. O 9, 2 (222r[6]7); V cap. O 7, 1; *deest in* H^{I}; PG 96, 216, 48 **12 – 14 II^{1}1657** K cap. O 9, 3 (222r[7]8–9); V cap. O 7, 2; P cap. O 9, 11; E cap. 164, 4; L^{c} cap. O 7, 12; *deest in* H^{I}; PG 96, 216, 49–50

---

1 Titlos (a) Τίτλος – αὐτοῦ] *om.* K^{pin} **2 Titlos (b)** ζʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{\text{I pin}}$ *(ζʹ secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{\text{W txt}}$ τῆς] *om.* V$^{\text{E txt}}$

II^{1}1655 Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως K **II^{1}1656** (a) K (b) Δαυῒδ V^{E}V^{W} (c) *s. a.* V^{O}
II^{1}1657 (a) K V P L^{c} Τῶν] *om.* V P L^{c} (b) *s. a.* E

---

14 τούτοις E ἐμπλέκεται E L^{c}

***II^{2}2123 / R cap. O 12, 2**

II^{1}1658 / K cap. O 9, 4

Τῶν αὐτῶν·

Δότε μέθην τοῖς ἐν λύπαις,
καὶ οἶνον πίνειν τοῖς ἐν ὀδύναις,
ἵνα ἐπιλάθωνται τῆς πενίας,
καὶ τῶν πόνων μὴ μνησθῶσιν ἔτι.

II^{1}1659 / K cap. O 9, 5

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Οἶνος εὐφραίνει ζῶντας.

II^{1}1660 / K cap. O 9, 6

Τοῦ Σιράχ·

Οἶνος καὶ γυναῖκες ἀποστήσουσι συνετούς.

---

12 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 68.-./39.6d. (ed. Ihm, p. 995)

---

3 – 6 II^{1}1658 Prov. 31, 6^{1}–7^{2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 122) **9 II^{1}1659** Eccle. 10, 19^{2} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 171) **12 II^{1}1660** Sir. 19, 2^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 97)

---

2 – 6 II^{1}1658 K cap. O 9, 4 (222r[9]10 – 12); V cap. O 7, 3; *deest in* H^{I}; PG 96, 216, 51 – 217, 2 **8 – 9 II^{1}1659** K cap. O 9, 5 (222r[12]13); *deest in* V H^{I} **11 – 12 II^{1}1660** K cap. O 9, 6 (222r[13]14); V cap. O 7, 4; P cap. O 9, 12; E cap. 164, 5; L^{c} cap. O 7, 13; *deest in* H^{I}; PG 96, 217, 3

II^{1}1658 (a) K (b) *s. a.* V **II^{1}1660** (a) K V^{W} P Τοῦ] *om.* V^{W} P (b) *s. a.* V^{E}V^{O} E L^{c}

---

3 μέθην] οἶνον V^{E}V^{O} **4** οἶνον πίνειν] *om.* V^{E}V^{O} ὀδύναις] *add.* οὖσι V^{E}V^{O} **5** ἵνα] *add.* πιόντες K ἐπιλάθονται V^{E}V^{O} **6** τῶν] τῶ V^{O} μὴ] *praem.* οὐ K ἔτι] *om.* K **12** ἀποστήσουσϊν ἀσυνετούς L^{c}

II^{1}1661 / K cap. O 9, 7

*II^{2}2125 / R cap. O 12, 4

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐν οἴνῳ μὴ ἀνδρίζου·
πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσεν ὁ οἶνος.

II^{1}1662 / K cap. O 9, 8

Τοῦ αὐτοῦ·

Οἶνος εἰς εὐφροσύνην καὶ οὐκ εἰς μέθην ἐκτίσθη ἀπ᾽ ἀρχῆς.

II^{1}1663 / K cap. O 9, 9

*II^{2}2126 / R cap. O 12, 5

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἀγαλλίαμα καρδίας καὶ εὐφροσύνη ψυχῆς
οἶνος πινόμενος ἐν καιρῷ αὐτάρκης.

---

3 – 4 II^{1}1661 Sir. 34, 25$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 140) **7 II^{1}1662** Sir. 34, 27^{4} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 140) **10 – 11 II^{1}1663** Sir. 34, 28$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 140)

---

2 – 4 II^{1}1661 K cap. O 9, 7 (222r[14]15); V cap. O 7, 5; L^{c} cap. O 7, 1; *deest in* H^{I}; PG 96, 217, 4–5 **6 – 7 II^{1}1662** K cap. O 9, 8 (222r[15]16–17); V cap. O 7, 6; P cap. O 9, 13; L^{c} cap. O 7, 14; *deest in* H^{I}; PG 96, 217, 5–6 **9 – 11 II^{1}1663** K cap. O 9, 9 (222r[17]18–19); V cap. O 7, 7; P cap. O 9, 14; L^{c} cap. O 7, 15; *deest in* H^{I}; PG 96, 217, 6–7

II^{1}1661 (a) K (b) Σιράχ L^{c} (c) *s. a.* V **II^{1}1662** (a) K (b) Σιράχ L^{c} (c) *s. a.* V P **II^{1}1663** (a) K P (b) *s. a.* V L^{c}

---

4 γὰρ] *om.* V^{W} *(in mg. supplev. man. rec.)* ὁ] *om.* V^{W} **7** Οἶνος] *praem.* ὁ *(rubricator)* L^{c} **10** Ἀγαλλίαμα – ψυχῆς] *cum loco sequenti coniunguntur in* V^{W} P L^{c} **11** οἶνος – αὐτάρκης] *om.* V^{W} P L^{c}

***II^{2}2127 / R cap. O 12, 6**

II^{1}1664 / K cap. O 9, 10

Τοῦ αὐτοῦ·

Πικρία ψυχῆς, οἶνος πινόμενος πολύς.

***II^{2}suppl. 21 / PML^b cap. O 9, 4**

II^{1}1665 / K cap. O 9, 11

Τοῦ αὐτοῦ·

Τίς ζωὴ ἐλαττουμένῳ οἴνου;
Καὶ αὐτὸς ἔκτισται εἰς εὐφροσύνην ἀνθρώποις.

II^{1}1666 / K cap. O 9, 12

Λουκᾶ, ἐν κεφαλαίῳ <μʹ>·

Οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν οἶνον θέλει νέον. Λέγει γάρ· Ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν.

---

3 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 27.-./16d. (ed. Ihm, p. 598)

---

3 II^{1}1664 Sir. 34, 29^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 141) **6 – 7 II^{1}1665** Sir. 34, 27$^{3-4}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 140) **10 – 11 II^{1}1666** Luc. 5, 39

---

2 – 3 II^{1}1664 K cap. O 9, 10 (222r[19]20); V cap. O 7, 8; P cap. O 9, 15; L^c cap. O 7, 16; *deest in* H^I; PG 96, 217, 7 **5 – 7 II^{1}1665** K cap. O 9, 11 (222r[20]21–22); *deest in* V H^I **9 – 11 II^{1}1666** K cap. O 9, 12 (222r[22]23–24); *deest in* V H^I

II^{1}1664 (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^O (c) *s. d.* V^W P L^c **II^{1}1666** μʹ] *supplevi*, *om.* K

---

3 Πικρία ψυχῆς] *om.* V^W P L^c οἶνος – πολύς] *cum loco praecedenti coniunguntur in* V^W P L^c πιννουμενος P πολοίς V^E, -οῖς V^O, μὴ πολῦς L^c **6** Τίς ζωὴ] *correxi (LXX)*, τῇ ζωῆι *(sic)* K

II^{1}1667 / K cap. O 9, 13

*II^{2}2129 / R cap. O 12, 8

Ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς·

Μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστιν ἀσωτία.

II^{1}1668 / K cap. O 9, 14

*II^{2}2130 / R cap. O 12, 9

Ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον·

Μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλ᾽ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ, διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας.

II^{1}1669 / K cap. O 9, 15

*II^{2}2132 / R cap. O 12, 11

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ περὶ μέθης·

…οἶνος, τὸ παρὰ θεοῦ δῶρον εἰς παραμυθίαν τῆς ἀσθενείας δεδομένον τοῖς σωφρονοῦσιν…

---

3 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 54.2./61.2. (ed. Ihm, p. 860)

---

3 II^{1}1667 Eph. 5, 18 **6 – 7 II^{1}1668** I Tim. 5, 23 **10 – 11 II^{1}1669** Basilius Caesariensis, *In ebriosos*, 1 (PG 31, 448, 5–6)

---

2 – 3 II^{1}1667 K cap. O 9, 13 (222r[24]222v1); V cap. O 7, 9; *deest in* H^{I}; PG 96, 217, 8 **5 – 7 II^{1}1668** K cap. O 9, 14 (222v[1]2–3); V cap. O 7, 10; *deest in* H^{I}; PG 96, 217, 9–10 **9 – 11 II^{1}1669** K cap. O 9, 15 (222v[4]5–6); V cap. O 7, 11; P cap. O 9, 16; L^{c} cap. O 7, 17; *deest in* H^{I}; PG 96, 217, 11–12

II^{1}1667 (a) K (b) Πρὸς Ἐφεσίους V^{E}V^{O} (c) Ἀποστόλου V^{W} **II^{1}1668** (a) K (b) Πρὸς Τιμόθεον V^{E}V^{O} (c) Τοῦ αὐτοῦ V^{W} **II^{1}1669** (a) K P (b) Βασιλείου V L^{c} βασιλίου V^{W}

---

3 μεθύσκεσθαι V^{E}V^{O}

*II²2133 / R cap. O 12, 12

II¹1670 / K cap. O 9, 16

Ἐκ τοῦ περὶ νηστείας·

Μέτρον ἄριστον τῆς τοῦ οἴνου χρήσεως ἡ χρεία τοῦ σώματος.

II¹1671 / K cap. O 9, 17

Τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ἐκ τῶν Ἐπῶν·

Οἶνος παρθενικῇσι χόλου πλέον ἐστὶν ὄνειδος.

*II²2134 / R cap. O 12, 13

II¹1672 / K cap. O 9, 18

Εὐαγρίου·

Ῥώννυσι μὲν οἶνος τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν λόγος θεοῦ.

*II²2135 / R cap. O 12, 14

<II¹suppl. 364 / V cap. O 7, 14>

---

3 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 30.8./8. (ed. Ihm, p. 627–628) **9** exstat ibid., 30.11./12. (p. 629) **10 II¹suppl. 364 / V cap. O 7, 14** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 II¹1670 Basilius Caesariensis, *De ieiunio homilia I*, 10 (PG 31, 184, 7–8) **6 II¹1671** Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,2 *(Praecepta ad virgines)*, 297 (PG 37, 601, 9) **9 II¹1672** Euagrius Ponticus, *Capita paraenetica* (ed. Elter, p. LII.17)

2–3 II¹1670 K cap. O 9, 16 (222v[6]7–8); V cap. O 7, 12; P cap. O 9, 17; E cap. 164, 6; Lᶜ cap. O 7, 18; *deest in* Hᴵ; PG 96, 217, 13–14 **5–6 II¹1671** K cap. O 9, 17 (222v[8]9); *deest in* V Hᴵ **8–9 II¹1672** K cap. O 9, 18 (222v[mg]10); V cap. O 7, 13; P cap. O 9, 18; Lᶜ cap. O 7, 19; *deest in* Hᴵ; PG 96, 217, 15–16

II¹1670 (a) K P Lᶜ Ἐκ τοῦ] *om.* Lᶜ (b) Βασιλείου E (c) *s. a.* V **II¹1671** (a) K V P (b) *s. a.* Lᶜ

---

3 μέτρϊον Lᶜ χρεῖα K, χρία Vᴱ Vᴼ P **9** τὸ] *om.* V P Lᶜ λόγος] *praem.* ο *(sic)* Vᴼ

Τίτλος ιʹ Περὶ ὀνειδισμοῦ καὶ φαυλισμοῦ καὶ ψόγου, καὶ ὅτι οὐ δεῖ συμφορὰν ὀνειδίζειν. *II^{2} / R cap. O 2

θʹ Περὶ ὀνειδισμοῦ, καὶ ὅτι οὐ δεῖ συμφορὰν ὀνειδίζειν.

II^{1}1673 / K cap. O 10, 1

Ψαλμοῦ μγʹ·

Ὅλην τὴν ἡμέραν ἡ ἐντροπή μου κατενώπιόν μου ἐστί,
καὶ ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου μου ἐκάλυψέν με
ἀπὸ φωνῆς ὀνειδίζοντος καὶ καταλαλοῦντος,
ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ καὶ ἐκδιώκοντος.

II^{1}1674 / K cap. O 10, 2

Ἐν ψαλμῷ νδʹ·

Εἰ ὁ ἐχθρὸς ὠνείδισέν με, ὑπήνεγκα ἄν,
καὶ εἰ ὁ μισῶν με ἐπ’ ἐμὲ ἐμεγαλορημόνησεν, ἐκρύβην ἂν
[ἀπ’ αὐτοῦ.

---

1 φαυλισμοῦ] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ Φ 3 **1 – 2** ὅτι – ὀνειδίζειν] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ Χ 22

---

6 – 9 II^{1}1673 Ps. 43, 16^{1}–17^{2} **12 – 14 II^{1}1674** Ps. 54, 13$^{1-2}$

---

1 – 2 Titlos (a) K (222v11–12) **3 Titlos (b)** V A$^{\mathrm{I\ pin}}$; *deest in* H^{I}A$^{\mathrm{I\ txt}}$ **5 – 9 II^{1}1673** K cap. O 10, 1 (222v[12]13–17); *deest in* V H^{I} **11 – 14 II^{1}1674** K cap. O 10, 2 (222v[17]18–20); *deest in* V H^{I}

---

1 – 2 Titlos (a) **1** Τίτλος ιʹ] *om.* K^{pin} *(θʹ secund. ser.)* καὶ ψόγου] *om.* K^{pin} **3 Titlos (b)** θʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{\mathrm{I\ pin}}$ *(θʹ secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{\mathrm{W\ txt}}$ δεῖ] χρὴ V$^{\mathrm{E\ txt}}$V$^{\mathrm{O\ txt}}$ A$^{\mathrm{I\ pin}}$ συμφορὰν] *om.* V$^{\mathrm{E\ txt}}$V$^{\mathrm{O\ txt}}$ A$^{\mathrm{I\ pin}}$

---

13 ἐμεγαλορημόνησεν] *sic* K

II¹1675 / K cap. O 10, 3

Ἐν ψαλμῷ ξη′·

Ἐγενήθην εἰς ὀνειδισμοὺς ἐμοί,
καὶ ἐθέμην τὸ ἔνδυμά μου σάκκον
καὶ ἐγενόμην αὐτοῖς εἰς παραβολήν.

*II²2056 / R cap. O 2, 1

II¹1676 / K cap. O 10, 4

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἀπόστρεψον ἀπὸ σοῦ ἐπονειδίστους λόγους.

*II²2058 / R cap. O 2, 3

II¹1677 / K cap. O 10, 5

Ἡσαΐου προφήτου·

Μὴ φοβεῖσθε ὀνειδισμὸν ἀνθρώπων, καὶ τῷ φαυλισμῷ αὐτῶν μὴ ἡττᾶσθε· ὥσπερ γὰρ ἱμάτιον βρωθήσεται ἀπὸ χρόνου, καὶ ὡς ἐρέα βρωθήσεται ἀπὸ σητός.

---

3 – 5 II¹1675 Ps. 68, 11²–12² **8 II¹1676** Prov. 27, 11² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 132) **11 – 13 II¹1677** Is. 51, 7–8 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 426–427)

---

2 – 5 II¹1675 K cap. O 10, 3 (222v[20]21–23); *deest in* V Hᴵ **7 – 8 II¹1676** K cap. O 10, 4 (222v[23]24); V cap. O 9, 1; *deest in* Hᴵ; PG 96, 217, 37 **10 – 13 II¹1677** K cap. O 10, 5 (223r[mg]1–4); V cap. O 9, 2; *deest in* Hᴵ; PG 96, 217, 38–41

II¹1676 Τῶν] *om.* V **II¹1677** (a) K ἠσαΐου *cod.* (b) Ἡσαΐου Vᵂ (c) Ματθαίου VᴱVᴼ

---

12 ἡττᾶσθαι Vᴱ, ὑποτάσσεσθε K γὰρ] δὲ Vᵂ ἐρέα] ἔρια Vᵂ **13** ἀποσητός VᴱVᴼ, ὑπὸ σητός *e corr.* Vᵂ

II^{1}1678 / K cap. O 10, 6

***II^{2}2060 / R cap. O 2, 5**

Τοῦ αὐτοῦ·

Μὴ φοβοῦ ὅτι κατησχύνθης, μὴ δὲ ἐντραπῇς ὅτι ὠνειδίσθης, ὅτι αἰσχύνην αἰώνιον ἐπιλήσῃ καὶ ὄνειδος τῆς χηρείας σου οὐ μὴ μνησθῇς ἔτι.

II^{1}1679 / K cap. O 10, 7

***II^{2}suppl. 18 / PML^{b} cap. O 2, 13**

Τοῦ Σιράχ·

Μὴ βδελύξῃ ἄνθρωπον, καὶ μὴ ὀνειδίσῃς αὐτὸν ἐν ὁράσει αὐτοῦ.

II^{1}1680 / K cap. O 10, 8

***II^{2}2062 / R cap. O 2, 7**

Τοῦ αὐτοῦ·

Ὁ ὀνειδίζων φίλον διαλύσει φιλίαν.

---

3 – 5 II^{1}1678 Is. 54, 4 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 433) **8 II^{1}1679** Sir. 11, 2^{2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 75–76) **11 II^{1}1680** Sir. 22, 20^{2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 108)

---

2 – 5 II^{1}1678 K cap. O 10, 6 (223r[4]5–7); V cap. O 9, 3; *deest in* H^{I}; PG 96, 217, 42–44 **7 – 8 II^{1}1679** K cap. O 10, 7 (223r[mg]8–9); V cap. O 9, 4; *deest in* H^{I}; PG 96, 217, 45–46 **10 – 11 II^{1}1680** K cap. O 10, 8 (223r[9]10); V cap. O 9, 5; P cap. O 2, 5; L^{c} cap. O 8, 5; *deest in* H^{I}; PG 96, 220, 1

II^{1}1678 (a) K (b) Σιράχ V^{E}V^{O} (c) *s. a.* V^{W} **II^{1}1679** (a) K V^{W} Τοῦ] *om.* V^{W} (b) *s. a.* V^{E}V^{O} **II^{1}1680** (a) K (b) Σιράχ P L^{c} (c) *s. a.* V

---

3 μὴ δὲ] μήτε V^{W} ἐντραπεὶς V^{E}V^{O} ὀνειδίσθης K$^{p. c.}$ V^{W}, ὀνειδίσθης V^{E}, ὀνειδισθῇς V^{O} **4** τῆς χηρείας σου] *correxi (**II^{2} = *LXX)*, τῆς χειρός σου K, *om.* V **4 – 5** μνησθῇς ἔτι] μνησθήσεται K **11** Ὁ] *rubricatoris vitio deest in* L^{c}

II^{1}1681 / K cap. O 10, 9

Τοῦ αὐτοῦ·

Μὴ ὀνειδίσῃς ἄνθρωπον ἀποστρέφοντα ἀπὸ ἁμαρτίας·
μνήσθητι ὅτι πάντες ἐσμὲν ἐν ἐπιτιμίοις,
καὶ ἐπίχαρμα οὐ θέλομεν γενέσθαι.

***II^{2}2063 / R cap. O 2, 8**

II^{1}1682 / K cap. O 10, 10

Τοῦ αὐτοῦ·

Ὄνειδος τέκνων, μήτηρ ἐν ἀδοξίᾳ.

II^{1}1683 / K cap. O 10, 11

Τοῦ αὐτοῦ·

Μὴ καταγελάσῃς ἀνθρώπου ὄντος ἐν πικρίᾳ ψυχῆς αὐτοῦ·
ἔστι γὰρ ὁ ταπεινῶν καὶ ἀνυψῶν.

---

3 – 4 II^{1}1681 Μὴ – ἐπιτιμίοις] Sir. 8, 5$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 67–68) **5** καὶ – γενέσθαι] Ibid. 8, 8 La (post 8, 7^2 LXX; Wahl, p. 67–68) **8 II^{1}1682** Sir. 3, 11^2 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 49) **11 – 12 II^{1}1683** Sir. 7, 11$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 64)

---

2 – 5 II^{1}1681 K cap. O 10, 9 (223r[10]11–13); V^{E}V^O cap. O 9, 6–7; V^W cap. O 9, 6; P cap. O 2, 11; L^c cap. O 8, 11–12; *deest in* H^I; PG 96, 220, 2–4 **7 – 8 II^{1}1682** K cap. O 10, 10 (223r[13]14); V^{E}V^O cap. O 9, 8; V^W cap. O 9, 7; P cap. O 2, 6; L^c cap. O 8, 6; *deest in* H^I; PG 96, 220, 5 **10 – 12 II^{1}1683** K cap. O 10, 11 (223r[14]15–16); V^{E}V^O cap. O 9, 9–10; V^W cap. O 9, 8; P cap. O 2, 7; L^c cap. O 8, 7; *deest in* H^I; PG 96, 220, 6–7

II^{1}1681 (a) K (b) *s. a.* V^W P (c) *s. a. / s. a.* V^{E}V^O L^c *(cf. infra, app. crit. text.)* **II^{1}1682** (a) K P (b) *s. a.* V L^c **II^{1}1683** (a) K (b) *s. a.* V^W P L^c (c) *s. a. / s. a.* V^{E}V^O *(cf. infra, app. crit. text.)*

---

3 ὠνειδίσῃις K$^{a. c.}$, ὀνειδήσῃς V$^{E\ a. c.}$ ἐπιστρέφοντα *(*-στρε- P*)* P L^c ἁμαρτίας] *hic caesura in* V^{E}V^O L^c **5** καὶ – γενέσθαι] *om.* V P L^c **11** ἄνθρωπον L^c ὄντως V^{E}V^O, ὄντα L^c αὐτοῦ] *hic caesura in* V^{E}V^O **12** ὑψῶν V^{E}V^O

II^{1}1684 / K cap. O 10, 12

Τοῦ αὐτοῦ·

Βαρέα ταῦτα ἀνθρώπῳ ἔχοντι φρόνησιν,
ἐπιτίμησις οἰκίας καὶ ὀνειδισμὸς δανειστοῦ.

II^{1}1685 / K cap. O 10, 13 *II^{2}2071 / R cap. O 2, 16

Εὐαγρίου·

Ψέγειν τὸν ἀνεπίληπτον, εἰς θεὸν ἁμαρτία.

II^{1}1686 / K cap. O 10, 14 *II^{2}2069 / R cap. O 2, 14

Τοῦ ἁγίου Εἰρηναίου, ἐκ τῶν διατάξεων·

Εὖ μὲν λέγοντες ἀεὶ τοὺς ἀξίους, κακῶς δὲ οὐδέποτε τοὺς ἀναξίους, τευξόμεθα καὶ ἡμεῖς τῆς τοῦ θεοῦ δόξης καὶ βασιλείας.

---

3 – 4 II^{1}1684 Sir. 29, 28$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 127) **7 II^{1}1685** EUAGRIUS PONTICUS, *Capita paraenetica* (ed. Elter, p. LII.23) **10 – 11 II^{1}1686** (PS.-)IRENAEUS LUGDUNENSIS, *Constitutiones*, locus non repertus (Fragmenta varia graeca, IX = XLI [ed. Harvey, p. 480 = 508]); Holl, n° 177

---

2 – 4 II^{1}1684 K cap. O 10, 12 (223r[16]17–18); $V^{E}V^{O}$ cap. O 9, 11–12; V^{W} cap. O 9, 9; P cap. O 2, 8; L^{c} cap. O 8, 8; *deest in* H^{I}; PG 96, 220, 8–9 **6 – 7 II^{1}1685** K cap. O 10, 13 (223r[18]19); $V^{E}V^{O}$ cap. O 9, 15; V^{W} cap. O 9, 12; *deest in* H^{I}; PG 86, 2088, 41–42; PG 96, 220, 15 **9 – 11 II^{1}1686** K cap. O 10, 14 (223r[19]20–22); $V^{E}V^{O}$ cap. O 9, 14; V^{W} cap. O 9, 11; *deest in* H^{I}; PG 86, 2088, 43–46; PG 96, 220, 12–14

II^{1}1684 (a) K (b) *s. a.* V^{W} P L^{c} (c) *s. a. / s. a.* $V^{E}V^{O}$ *(cf. infra, app. crit. text.)* **II^{1}1686** (a) K εἰρηνέου *cod.* (b) Εἰρηναίου $V^{E}V^{O}$ (c) *s. d.* V^{W}

---

3 βαρεῖα *(-ει- P)* K V P φρόνησιν] *hic caesura in* $V^{E}V^{O}$ **11** τευξόμεθα] εὔχεσθαι V^{W}

***II^{2}2068 / R cap. O 2, 13**

II^{1}1687 / K cap. O 10, 15

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τῶν τετραστίχων Γνωμῶν·

Μι᾽ ἀσφάλεια, μὴ ὀνειδίζειν τύχας.

II^{1}1688 / K cap. O 10, 16

Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσης, ἐκ τοῦ εἰς τὸ *Ἐφ᾽ ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων·*

Γνῶθι τίς ὢν περὶ τίνων βουλεύῃ· ὅτι περὶ ἀνθρώπων ἄνθρωπος, οὐδὲν ἰδιάζων ἐν ἑαυτῷ παρὰ τὴν κοινὴν κεκτημένος φύσιν. Μὴ προαποφαίνου τοῦ μέλλοντος· ἐν ᾧ γὰρ καταψηφίζῃ τοῦ πάθους, τέως ἐν ἀλλοτρίῳ σοι σώματι φαινομένου, ἀόριστον κατὰ τῆς φύσεως <***> παραπλησίως τοῖς πᾶσιν. Οὐκοῦν ὡς <ὑ>πὲρ κοινοῦ τοῦ πράγματος ὁ λόγος ἔστω.

---

3 II^{1}1687 Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,33 *(Tetrastichae sententiae)*, 108 (PG 37, 936, 2) **7 – 12 II^{1}1688** Gregorius Nyssenus, *In illud:* Quatenus uni ex his fecistis mihi fecistis *(Matth. 25, 40;* vulgo *De pauperibus amandis II)* (ed. van Heck, p. 115, 21–28)

---

2 – 3 II^{1}1687 K cap. O 10, 15 (223r[22–23]24); $V^{E}V^{O}$ cap. O 9, 13; V^{W} cap. O 9, 10; *deest in* H^{I}; PG 96, 220, 10–11 **5 – 12 II^{1}1688** K cap. O 10, 16 (223r[24–223v2]223v3–10); *deest in* V H^{I}

II^{1}1687 (a) K τετραστίχων] *correxi*, μονοστίχων *cod.* (b) Τοῦ Θεολόγου V Τοῦ] *om.* V^{W}

---

3 μία V τύχας] *add.* κοινὴ γὰρ ἡ τύχη· καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον *(= Isocrat., Ad Demon. [Orat. I], 29; cf. infra*, II^{1}1691 / K cap. O 10, 19*)* $V^{E}V^{O}$ **8** οὐδὲν] *scripsi (ed.)*, οὐδενὶ K **9** καταψηφίζῃ] *scripsi (ed.)*, καταψηφίζει K **10** φαινομένου] *scripsi (ed.)*, φαινόμενα K ἀόριστον] ὁριστὸν $K^{p.\,c.\,in\,mg.}$ **10 – 11** *post* φύσεως *quaedam excidisse videntur* (ἐκφέρεις ἀπόφασιν· μετέχεις δὲ καὶ σὺ τῆς φύσεως *ed.)* **11** ὡς ὑπὲρ] *scripsi (ed.)*, ὥσπερ K

II^{1}1689 / K cap. O 10, 17

Καὶ μετ᾽ ὀλίγα·

Μὴ ταῦτα, μή, ἀδελφοί· μὴ κυρωθήτω αὕτη κατὰ τῶν ἀνθρώπων ἡ ψῆφος. Μνησθῆναι προσήκει, καθὰ ἔφαμεν, τίνες ὄντες περὶ τίνων βουλευόμεθα. *Μία πᾶσιν ἡ* ἐπὶ *τὸν βίον εἴσοδος*, εἷς ὁ τῆς ζωῆς ἅπασιν τρόπος, βρῶσις καὶ πόσις ἡ τοῦ ζῆν ἐνέργεια, ὁμοιότροπος ἡ κατασκευή, πάντων μία καὶ ἡ καταστροφὴ τοῦ βίου, ἅπαν τὸ σύνθετον εἰς διάλυσιν ἔρχεται, οὐδὲν τῶν συνεστώτων παγίαν ἔχει τὴν σύστασιν, πομφόλυγος δίκην ἐπ᾽ ὀλίγον ἡμῖν τῷ πνεύματι περιταθέντος τοῦ σώματος, εἶτα ἀπέβημεν, οὐδὲν ἴχνος τοῦ προσκαίρου τούτου φυσήματος καταλιπόντες τῷ βίῳ.

II^{1}1690 / K cap. O 10, 18

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τοῦ πρὸς <Σ>ταγείριον β′·

Ὅσῳ <τῶν ὑπὸ> τῶν ἐχθρῶν τὰ παρὰ τῶν φίλων ὀνείδη βαρύτερα, τοσούτῳ τούτων αὐτῶν τὰ παρὰ τῶν οἰκείων παίδων.

<II^{1}suppl. 365 / V cap. O 9, 14>

***II^{2}2070 / R cap. O 2, 15**

---

5 cf. Sap. 7, 6 **17 II^{1}suppl. 365 / V cap. O 9, 14** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 5 II^{1}1689 Μὴ – βουλευόμεθα] GREGORIUS NYSSENUS, *In illud:* Quatenus uni ex his fecistis mihi fecistis *(Matth. 25, 40;* vulgo *De pauperibus amandis II)* (ed. van Heck, p. 120, 9–11) **5 – 11** Μία – βίῳ] IBID. (p. 120, 13–20) **15 – 16 II^{1}1690** IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *Ad Stagirium a daemone vexatum*, II, 5 (PG 47, 455, 52–54)

---

2 – 11 II^{1}1689 K cap. O 10, 17 (223v[10]10–23); *deest in* V H^I **13 – 16 II^{1}1690** K cap. O 10, 18 (223v[23–24]224r1–3); *deest in* V H^I

II^{1}1690 Σταγείριον] *scripsi*, ταγήριον K

---

5 τὸν βίον] *correxi (ed.)*, τοῦ βίου K **5 – 7** εἷς – βίου] *sic interpunx.* K, … τρόπος, βρῶσις καὶ πόσις· ἡ … ὁμοιότροπος· ἡ … *ed.* **15** τῶν ὑπὸ] *supplevi (ed.)*, *om.* K

***II^{2}2072 / R cap. O 2, 17**

II^{1}1691 / K cap. O 10, 19

Φίλωνος, ἐκ τῶν ἐν τῷ Λευϊτικῷ ζητημάτων, ὡς †ἀποκράτητος†·

Μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίσῃς – κοινὴ γὰρ ἡ φύσις καὶ τὰ ἐπιόντα ἄδηλα –, μήποτε τοῖς αὐτοῖς ἁλούς, αὐτοκατάκριτος ἐν τῷ τοῦ συνειδότος εὑρεθῇς <δικαστηρίῳ>.

3–4 Μηδενὶ – ἄδηλα] Isocrat., *Ad Demon. (Orat. I)*, 29; cf. supra, II^{1}1687 / K cap. O 10, 15 app. crit.; exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 18.34./33. (ed. Ihm, p. 443) **4–5** αὐτοκατάκριτος – δικαστηρίῳ] cf. Phil. Iud., *In Flaccum*, 7 (ed. Reiter, p. 121, 26)

3–5 II^{1}1691 Philo Iudaeus, *Quaestiones in Leviticum*, locus non repertus; Mangey 652.1; Harris, p. 98.5; Royse 176.51

2–5 II^{1}1691 K cap. O 10, 19 (224r[3–4]5–8); $V^{E}V^{O}$ cap. O 9, 16; V^{W} cap. O 9, 13; P cap. O 2, 20; L^{c} cap. O 8, 21; *deest in* H^{I}; PG 96, 220, 16–18

II^{1}1691 (a) K ζητημάτων] ζημάτων $K^{a. c.}$ †ἀποκράτητος†] *cruces apposui*, *sic* K, *forsan legendum* ἀπὸ Ἰσοκράτους (b) Φίλωνος V P L^{c}

---

3 ὀνειδίσεις V^{W}, ονειδεισης P φύσις] τύχη K *(= ed.)*, ἡ φύσις ἐν ἄλλω $K^{in\ mg.}$ **5** ἐν τῷ] ἐντὸς $V^{W\ e\ corr.}$ L^{c} τοῦ συνειδότος] συνειδότι $V^{E}V^{O}$ εὑρεθείς $V^{E\ a.\ c.}$, εὑρεθείς $V^{E\ p.\ c.}$ $V^{W}V^{O}$ δικαστηρίῳ] *supplevi (*II^{2})*, *om.* K V P L^{c}

Τίτλος ια′ Περὶ ὀλιγοβίων καὶ ὀλιγοχρονίων.

*II^2 / PML^b cap. O 11

ι′ Περὶ ὀλιγοβίων καὶ ὀλιγοχρονίων.

II^{1}1692 / K cap. O 11, 1

*II^{2}2155 / PML^b cap. O 11, 1

Ἀπὸ τοῦ Ἰώβ·

Εὐλογημένος γεννητὸς γυναικὸς ὀλιγόβιος.

II^{1}1693 / K cap. O 11, 2

*II^{2}2157 / PML^b cap. O 11, 3

Σοφία Σολομῶντος·

Ἡρπάγη, μὴ ἡ κακία ἀλλάξῃ σύνεσιν αὐτοῦ,
ἢ δόλος ἀπατήσῃ ψυχὴν αὐτοῦ.
Τελειωθεὶς ἐν ὀλίγῳ, ἐπλήρωσε χρόνους μακρούς·
ἀρεστὴ γὰρ ἦν κυρίῳ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ·
διατοῦτο ἔσπευσεν ἐκ μέσου πονηρίας.

---

5 II^{1}1692 Iob 11, 2^3 **8 – 9 II^{1}1693** Ἡρπάγη – αὐτοῦ] Sap. 4, 11$^{1–2}$ **10 – 12** Τελειωθεὶς – πονηρίας] Ibid. 4, 13 – 14^2

---

1 Titlos (a) K (224r8 – 9) **2 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **4 – 5 II^{1}1692** K cap. O 11, 1 (224r[9]10); V cap. O 10, 1; *deest in* H^I; PG 96, 220, 21 **7 – 12 II^{1}1693** K cap. O 11, 2 (224r[10]11–15); V cap. O 10, 2; *deest in* H^I; PG 96, 220, 22–26

---

1 Titlos (a) ια′] η′ K^{pin} *(ι′ secund. ser.)* **2 Titlos (b)** ι′] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(ι′ secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$

II^{1}1692 (a) K (b) Ἰώβ V **II^{1}1693** (a) K (b) Σολομῶντος V

---

8 Ἡρπάγη] *add.* ἵνα V^{E}V^O ἡ] *om.* V^{E}V^O **9** ἢ] ἣ V^{E}V^O **10** Τελειωθεὶς] *add.* γὰρ V^E ὀλίγοις V^W **11** γὰρ] δὲ V^W ἦν] ἣν V^O, ἐν K V^W **12** ἔσπεσεν V^O

II¹1694 / K cap. O 11, 3

Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσης, ἐκ τοῦ περὶ τῶν πρὸ ὥρας ἁρπαζομένων νηπίων·

Ἡ ἄωρος τελευτὴ τῶν νηπίων οὔτε ἐν ἀλγεινοῖς εἶναι τὸν οὕτω τοῦ ζῆν παυσάμενον ὑποτίθεται νοεῖν, οὔτε κατὰ τὸ ἴσον τοῖς διὰ πάσης ἀρετῆς κατὰ τὸν τῇδε βίον κεκαθαρμένοις γίνεται, προμηθείᾳ τοῦ θεοῦ, τὴν τῶν κακῶν ἀμετρίαν κωλύοντος ἐπὶ τῶν μελλόντων οὕτω βιώσεσθαι.

4 – 8 II¹1694 Gregorius Nyssenus, *De infantibus praemature abreptis* (ed. Hörner, p. 96, 16–21)

2 – 8 II¹1694 K cap. O 11, 3 (224r[15–16]17–23); *deest in* V H[I]

4 τὸν οὕτω] *correxi (ed.)*, τοῦνοῦτο K **8** βιώσεσθαι] *correxi (ed.)*, βιώσασθαι K

Τίτλος ιβʹ Ὅτι ἡ τῶν φίλων καὶ τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν ἐπιτίμησις λυσιτελεστέρα τῆς τῶν κακῶν καὶ τῶν ἐχθρῶν κολακείας ἐστίν.

II^{1}1695 / K cap. O 12, 1

Δαυῒδ ἐν ψαλμῷ ρμʹ·

Παιδεύσει με δίκαιος ἐν ἐλέει καὶ ἐλέγξει με,
ἔλαιον δὲ ἁμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλήν μου.

II^{1}1696 / K cap. O 12, 2

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἀξιοπιστότερα τραύματα φίλου
ἢ ἑκούσια φιλήματα ἐχθροῦ.

II^{1}1697 / K cap. O 12, 3

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Ἀγαθὸν ἀκοῦσαι ἐπιτίμησιν σοφοῦ
ὑπὲρ ἄνδρα ἀκούοντα ἆσμα ἀφρόνων.

---

6 – 7 II^{1}1695 Ps. 140, 5^{1-2} **10 – 11 II^{1}1696** Prov. 27, 6^{1-2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 131) **14 – 15 II^{1}1697** Eccle. 7, 5^{1-2} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 160)

---

1 – 3 Titlos K (224r23 –224v2) **5 – 7 II^{1}1695** K cap. O 12, 1 (224v[2]3 –5) **9 – 11 II^{1}1696** K cap. O 12, 2 (224v[5]6 –7) **13 – 15 II^{1}1697** K cap. O 12, 3 (224v[7]8 –9)

---

1 – 3 Titlos 1 ιβʹ] θʹ K^{pin} *(ιαʹ secund. ser.)* **1 – 2** φίλων – τῶν^{1}] *om.* K^{pin} **2 – 3** καὶ – ἐστίν] θεραπείας K^{pin}

---

11 ἑκούσια] *correxi (LXX)*, ἀκούσια K **15** ἆσμα] *sic acc.* K

II^{1}1698 / K cap. O 12, 4

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τῶν μονοστίχων Γνωμῶν·

Ῥάβδος δικαίου κρεῖσσον ἢ τιμὴ κακοῦ.

II^{1}1699 / K cap. O 12, 5

Ἐκ τῶν τετραστίχων Γνωμῶν·

Εἰ τοῖς καλοῖς ἕποιο νουθετούμενος,
οὐκ ἐντραπήσῃ τοῖς κακοῖς γελώμενος.

---

3 II^{1}1698 Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,30 *(Versus iambici acrostichi)*, 17 (PG 37, 910, 3) **6 – 7 II^{1}1699** Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,33 *(Tetrastichae sententiae)*, 185–186 (PG 37, 941, 11–12)

---

2 – 3 II^{1}1698 K cap. O 12, 4 (224v[9–10]11) **5 – 7 II^{1}1699** K cap. O 12, 5 (224v [11]12–13)

II^{1}1699 τετραστίχων] *correxi*, δυστίχων *(sic)* K

Τίτλος ιγʹ Ὅτι ἡ παραμονὴ ἔργον ἀνύει.

λςʹ Περὶ παραμονῆς, καὶ ὅτι ἡ παραμονὴ ἔργον ἀνύει.

II^{1}1700 / K cap. O 13, 1

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Ῥανὶς ἐνδελεχοῦσα κοιλαίνει πέτραν.

II^{1}1701 / K cap. O 13, 2

Λουκᾶ, ἐν κεφαλαίῳ ρκδʹ·

Τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ ἐρεῖ αὐτῷ· Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ φίλος μοι

---

1 Ὅτι – ἀνύει] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ E 8; cf. etiam *II^{2} / PML^{b} cap. Π 24 titlos et II^{1} / K cap. Π 12 titlos **5** Ῥανὶς – πέτραν] cf. Ps.-Ioh. Chrys., *De paenitentia sermo I*, 7 (PG 60, 695, 43); Ioh. Chrys., *In illud:* Si esuriet inimicus tuus, ciba illum *(Rom. 12, 20)*, 1 (PG 51, 173, 59 – 174, 1); Cyr. Alex., *Apologeticus ad Theodosium*, 9 (ed. Schwartz, p. 79, 3); Didym. Alex., *In Proverbia* (PG 39, 1621, 18); Phot. CP, *In I Cor. 15, 33* (ed. Staab, p. 579, 16); Apostol. Byzant., *Proverbia collecta*, XV. 19 (ed. Leutsch, p. 632, 13)

---

5 II^{1}1700 Sir., locus non repertus (Wahl, *Sirach-Text*, p. 168.3; Auwers, p. 11.3); Proverbiis attribuitur in *II^{2}1725 / R cap. K 3, 1 **8 – 930, 6 II^{1}1701** Luc. 11, 5–8

---

1 Titlos (a) K (224v13–14) **2 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$ *(sub littera* Π*)*; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **4 – 5 II^{1}1700** K cap. O 13, 1 (224v[14]15); V cap. Π 36, 1; P cap. Π 24, 8; E cap. 180, 7; L^{c} cap. Π 3, 10; *deest in* H^{I}; PG 96, 325, 7 **7 – 930, 6 II^{1}1701** K cap. O 13, 2 (224v[15]16–225r2); V cap. Π 36, 2; P cap. Π 24, 11; E cap. 180, 10; L^{c} cap. Π 3, 8; *deest in* H^{I}; PG 96, 325, 8–17

---

1 Titlos (a) ιγʹ] ιʹ K^{pin} *(ιβʹ secund. ser.)* ἀνύει] *correxi secund.* K^{pin}, ἀνοίει K^{txt} **2 Titlos (b)** λςʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(λεʹ secund. ser.)* ἀνοίει V$^{E\ pin}$ V^{W}V$^{O\ pin}$

II^{1}1700 (a) K (b) Σιράχ V P E L^{c} του σιραχ P **II^{1}1701** (a) K ρκδʹ] *correxi*, ρκεʹ *cod.* (b) Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν, κεφαλαίου ρκδʹ P λουκάν *cod.* (c) Εὐαγγελίου Λουκᾶ E (d) Λουκᾶ V λουκά V^{W}, λουκα V^{E} (e) *s. a.* L^{c}

---

5 ἐνδελεχίζουσα K κυλαίνει V^{E}V^{O} P **8 – 930, 6** καὶ – ἐγερθεὶς] ἑως του P, ἕως ὅτου E, καὶ τὰ λοιπὰ ἕως τοῦ E **8** πορεύεται V μεσονύκτιον K **9** αὐτὸν V^{E}V^{O}

παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ· καὶ ἐκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ· Μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ᾽ ἐμοῦ ἐστὶν εἰς τὴν κοίτην· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσον χρῄζει.

<II¹suppl. 366 / V cap. Π 36, 3>

7 **II¹suppl. 366 / V cap. Π 36, 3** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

1 πρός με] *om.* V^EV^O **1 – 2** καὶ² – εἴπῃ] ἀποκριθεῖς *(sic)* δὲ ἔσωθεν εἴπη αὐτῶ V^EV^O, καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν V^W **2** ἤδη] *correxi (NT)*, ἴδε K, ἰδοὺ V^WV^O, ἰδοῦ V^E **3** ἐν τῆ κοίτη V **4** εἰ] *s. l.* K **5** ἀναστὰς] *om.* V^EV^O διά γε] ἀλλ᾽ ἄγε *(sic)* διὰ V^EV^O **6** ἐγερθεὶς] ἀναστὰς V^EV^O ὅσων E L^c χρίζη V^EV^O

Στοιχεῖον Π

Τίτλος α′ Περὶ πταιόντων καὶ βλασφημούντων ἐξ ἀνοίας εἰς τὸν θεόν, εἰ καὶ ὡς εἰκὸς τὸν διάβολον αἰτιωμένων.

ιδ′ Περὶ πταιόντων καὶ βλασφημούντων ἐξ ἀνοίας εἰς τὸν θεόν.

II^{1}1702 / K cap. Π 1, 1

Ἀπὸ τῶν Παροιμιῶν·

Ἀφροσύνη ἀνδρὸς λυμαίνεται τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ,
τὸν δὲ θεὸν αἰτιᾶται ἡ καρδία αὐτοῦ.

II^{1}1703 / K cap. Π 1, 2

Ἀπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Ὅτι οὐκ ἔστι γινομένη ἀντίρρησις
ἀπὸ τῶν ποιούντων τὸ πονηρὸν ταχύ,
διατοῦτο ἐπληροφορήθησαν αἱ καρδίαι υἱῶν ἀνθρώπων
ἐν αὐτοῖς, τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρόν.

---

2 – 3 βλασφημούντων – θεόν] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ Β 1

---

8 – 9 II^{1}1702 Prov. 19, 3$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 93) **12 – 15 II^{1}1703** Eccle. 8, 11$^{1-4}$ (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 164)

---

1 Stoicheion K^{txt} (225r2) K^{pin} **2 – 3 Titlos (a)** K (225r2–5) **4 – 5 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **7 – 9 II^{1}1702** K cap. Π 1, 1 (225r[5]6–7); V cap. Π 14, 1; *deest in* H^{I}; PG 96, 264, 45–46 **11 – 15 II^{1}1703** K cap. Π 1, 2 (225r[7]8–11); *deest in* V H^{I}

---

2 – 3 Titlos (a) 3 εἰ – αἰτιωμένων] *om.* K^{pin} **4 – 5 Titlos (b) 4** ιδ′] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(ιδ′ secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ πταιόντων] πλεόντων V$^{O\ pin}$ τὸν] *om.* V$^{E\ pin}$V$^{O\ pin}$

II^{1}1702 (a) K (b) Παροιμιῶν V

---

9 δὲ] *post* θεὸν *transpos.* V^{E}V^{O}

II^{1}1704 / K cap. Π 1, 3

Σχόλιον·

Σημείωσαι ὅτι ἐκ τοῦ μὴ ἀντιλέγειν ἡμᾶς τοῖς πονηροῖς ἡμῶν λογισμοῖς πταίσμασι περιπίπτομεν.

II^{1}1705 / K cap. Π 1, 4

<***>

Ὁ βαλὼν λίθους εἰς ὕψος, ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἑαυτοῦ βαλεῖ.

II^{1}1706 / K cap. Π 1, 5

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐν τῷ καταρᾶσθαι ἀσεβῆ τὸν διάβολον,
αὐτὸς καταρᾶται τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν.

II^{1}1707 / K cap. Π 1, 6

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τῶν τετραστίχων Γνωμῶν·

Τί πάντα τὸν δύστηνον αἰτιώμεθα
Ἐχθρόν, διδόντες τῷ βιοῦν ἐξουσίαν;

---

3 – 4 II^{1}1704 *Scholion in Eccle. 8, 11$^{1-2}$* **7 II^{1}1705** Sir. 27, 25^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 120) **10 – 11 II^{1}1706** Sir. 21, 27$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 105) **14 – 933, 2 II^{1}1707** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,33 *(Tetrastichae sententiae)*, 205–208 (PG 37, 943, 3–6)

---

2 – 4 II^{1}1704 K cap. Π 1, 3 (225r[11]11–13); *deest in* V H^{I}; PG 86, 2088, 49–51 **6 – 7 II^{1}1705** K cap. Π 1, 4 (225r14–15); *deest in* V H^{I} **9 – 11 II^{1}1706** K cap. Π 1, 5 (225r[15]16–17); *deest in* V H^{I} **13 – 933, 2 II^{1}1707** K cap. Π 1, 6 (225r[17–18]19–22); V cap. Π 14, 2; *deest in* H^{I}; PG 96, 264, 47–50

II^{1}1705 *s. a.* K **II^{1}1707** (a) K τετραστίχων] *scripsi*, Δ'στίχων *cod.* (b) Θεολόγου V^{W} (c) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

7 λίθους] λίθοις K$^{a. c. ut videtur}$, λίθον *LXX* **15** τῷ] τὸ V^{E}V^{W}

Μέμφου σεαυτόν, ἢ τὸ πᾶν ἢ τὸ πλέον.
Τὸ πῦρ παρ’ ἡμῶν, ἡ δὲ φλὸξ τοῦ πνεύματος.

II^{1}1708 / K cap. Π 1, 7

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ πρὸς <Σ>ταγείριον α′·

Ὅλως εἰ χρὴ μετὰ ἀκριβείας τοῖς γινομένοις προσέχειν, οὐδὲ εἰς πάντα ἡμᾶς ὁ διάβολος ὠθεῖ, ἀλλὰ πολλὰ μὲν καὶ αὐτὸς ἐργάζεται κακά, πολλὰ δὲ καὶ ἡμεῖς ἑαυτοῖς ῥαθυμίᾳ καὶ καταφρονήσει.

5 – 7 II^{1}1708 Iohannes Chrysostomus, *Ad Stagirium a daemone vexatum*, I, 4 (PG 47, 434, 17–20)

4 – 7 II^{1}1708 K cap. Π 1, 7 (225r[22]23–225v3); V cap. Π 14, 3; *deest in* H^I; PG 96, 265, 1–4

II^{1}1708 (a) K Σταγείριον] *scripsi*, ταγήριον *cod.* (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V Τοῦ] *om.* V^W

1 Μέμφου σεαυτόν] *scripsi secund.* *II^{2}606 / T cap. B 6, 20, μέμφους *(sic)* αὐτὸν V^{E}V^O, μεμφομένους αὐτὸν V^W, μέμφοντες αὐτὸν K ἢ^1] *om.* V^{E}V^O **2** ἡμῖν V^W **5** οὐδὲ εἰς] οὐδεὶς V^{E}V^O, οὐδὲ εἷς V^W **6** ἅπαντα V$^{W\ a.\ c.}$, ἀπατᾶ V$^{W\ p.\ c.}$ V^O, ἀπατὰ V^E *post* ἡμᾶς *interpunx.* V^{E}V^O ὁ] *om.* V^W διάβολος] *add.* μὲν V^{E}V^O ὠθεῖ] *om.* V^W **7** ἑαυτοῖς] αὐτοῖς V$^{W\ a.\ c.}$, ἑαυτοὺς *(*ἑαὺ- V^E*)* V^{E}V^O, αὐτοὶ V$^{W\ p.\ c.}$ ῥαθυμίᾳ] διὰ *(*δια V^E*)* τῆς ῥαθυμίας V^{E}V^O καὶ καταφρονήσει] *om.* V^{E}V^O

*II^{2} / PML^{b} cap. Π 4

Τίτλος β′ Περὶ παρρησίας, καὶ πόθεν ἡμῖν περιγίνεται ἡ ταύτης πρὸς πάντας κτῆσις.

ις′ Περὶ παρρησίας καὶ ἐξουσίας, καὶ πόθεν ἡμῖν ἡ τούτων περιγίνεται κτῆσις.

*II^{2}2282 / PML^{b} cap. Π 4, 2

II^{1}1709 / K cap. Π 2, 1

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἐξουσίαν δίδωσι λόγοις ἀρχὴ δικαιοσύνης.

*II^{2}2284 / PML^{b} cap. Π 4, 4

II^{1}1710 / K cap. Π 2, 2

Ἐκ τῆς Ἰωάννου α′ ἐπιστολῆς·

Ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν, καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβάνομεν ἀπ᾽ αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν.

---

7 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 31.3./3. (ed. Ihm, p. 639) **10 – 12** exstat ibid., 31.2./2. (p. 638–639)

---

7 **II^{1}1709** Prov. 17, 14^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 87) **10 – 12 II^{1}1710** I Ioh. 3, 21–22

---

1 – 2 Titlos (a) K (225v3–5) **3 – 4 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **6 – 7 II^{1}1709** K cap. Π 2, 1 (225v[5]6); V cap. Π 16, 1; *deest in* H^{I}; PG 96, 273, 29 **9 – 12 II^{1}1710** K cap. Π 2, 2 (225v[7]8–12); V cap. Π 16, 2; *deest in* H^{I}; PG 96, 273, 30–33

---

1 – 2 Titlos (a) 1 παραγίνεται K^{pin} **2** πάντα K^{pin} **3 – 4 Titlos (b) 3** ις′] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(ις′ secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ ἡ τούτων] *post* περιγίνεται *transpos.* V$^{E\ pin}$ V$^{O\ pin}$

II^{1}1709 Τῶν] *om.* V **II^{1}1710** (a) K (b) Ἐκ τῆς Ἰωάννου V^{E}V^{O} (c) Ἰωάννου V^{W}

---

10 καταγινώσκει V^{E}V^{O} **11** ἐὰν] ἂν V^{W} αἰτῶμεν] *scripsi (NT),* αἰτοῦμεν K V λαμβάνωμεν K ἀπ᾽] παρ᾽ V

II[1]1711 / K cap. Π 2, 3

***II[2]2286 / PML[b] cap. Π 4, 6**

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ἐκ τῶν περὶ ἱερωσύνης·

Ὅταν αὐτός τις ἀνεπίληπτος ἅπασι γένηται, τότε δυνήσεται μεθ' ὅσης βούλεται ἐξουσίας καὶ κολάζειν καὶ ἀνιέναι τοὺς ὑπ' αὐτὸν ταττομένους ἅπαντας.

---

3 – 5 II[1]1711 Iohannes Chrysostomus, *De sacerdotio*, V, 3, 13–16 (ed. Malingrey, p. 286)

---

2 – 5 II[1]1711 K cap. Π 2, 3 (225v[12]13–16); V cap. Π 16, 3; *deest in* H[I]; PG 96, 273, 34–37

II[1]1711 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V Τοῦ] *om.* V[W]

---

3 αὐτός τις] αὐτὸς V[E]V[O] **4 – 5** αὐτῶ V[E]V[O], αὐτοῦ V[W]

Τίτλος γʹ Περὶ πράσεως καὶ ἀγορασίας.

λβʹ Περὶ πράσεως καὶ ἀγορασίας.

μζʹ Περὶ πράσεως καὶ ἀγορασίας.

II^{1}1712 / K cap. Π 3, 1

Τοῦ Λευϊτικοῦ·

Ἐάν τις ἀποδῶται οἰκία<ν> ἐν πόλει τετειχισμένῃ, καὶ ἔσται λύτρωσις αὐτῆς· ἕως <***> ἂν πληρωθῇ αὐτῆς ὁ ἐνιαυτός, ὅλως κυρωθήσεται ἡ οἰκία ἡ οὖσα ἐν τῇ πόλει βεβαίως τῷ κτησαμένῳ αὐτὴν καὶ εἰς τὰς γενεὰς αὐτοῦ. Αἱ δὲ οἰκίαι ἐν ἐπαύλεσιν, αἷς οὐκ ἔστι τεῖχος κύκλῳ, πρὸς τὸν ἀγρὸν τῆς γῆς λογισθήσονται· λυτρωταὶ διαπαντὸς ἔσονται.

---

1 ἀγορασίας] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ Α 10

---

6 – 11 II^{1}1712 Lev. 25, 29 – 31

---

1 Titlos (a) K (225v16 – 17) **2 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **3 Titlos (c)** PM^{pin} L$^{b\ pin}$ E R; *deest in* M$^{txt\ (lac.)}$ L$^{b\ txt}$ **5 – 11 II^{1}1712** K cap. Π 3, 1 (225v[17]18 – 226r1); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} E R

---

2 Titlos (b) λβʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(*λαʹ *secund. ser.)*, *praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ **3 Titlos (c)** μζʹ] cʹ E, τίτλος νʹ R^{txt}, νʹ R^{pin} καὶ ἀγορασίας] *om.* M^{pin}

---

6 ἀποδῶται] *scripsi (LXX)*, ἀπόδωται K οἰκίαν] *correxi (LXX)*, οἰκία K **7** *post* ἕως *quaedam excidisse videntur*, πληρωθῇ ἐνιαυτὸς ἡμερῶν, ἔσται ἡ λύτρωσις αὐτῆς· ἐὰν δὲ μὴ λυθρωθῇ ἕως *LXX* ἐνιαυτός, ὅλως] ἐνιαυτὸς ὅλος *LXX*

II^{1}1713 / K cap. Π 3, 2

Τῶν Παροιμιῶν·

Φύλαξον τὰς ὁδούς σου εὐσυναλλάκτως.

II^{1}1714 / K cap. Π 3, 3

Ἰεζεκιήλ·

Ὁ κτώμενος μὴ χαιρέτω, καὶ ὁ πωλῶν μὴ θρηνείτω, διότι ὁ κτώμενος πρὸς τὸν πωλοῦντα οὐ μὴ ἐπιστρέψει.

II^{1}1715 / K cap. Π 3, 4

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Ἀναμέσον πράσεως καὶ ἀγορασμοῦ συντριβήσεται ἁμαρτία.

---

3 II^{1}1713 Prov. 25, 10a^{3} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 124) **6 – 7 II^{1}1714** Ez. 7, 12–13 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 616–617) **10 II^{1}1715** Sir. 27, 2^{2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 117)

---

2 – 3 II^{1}1713 K cap. Π 3, 2 (226r[1]2); V cap. Π 32, 1; P cap. Π 47, 1; E cap. 200, 1; R cap. Π 50, 1; *deest in* H^{I} $M^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 312, 43 **5 – 7 II^{1}1714** K cap. Π 3, 3 (226r[2]3–5); V cap. Π 32, 2; P cap. Π 47, 2; E cap. 200, 2; R cap. Π 50, 2; *deest in* H^{I} $M^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 312, 44–46 **9 – 10 II^{1}1715** K cap. Π 3, 4 (226r[5]6–7); V cap. Π 32, 3; P cap. Π 47, 3; E cap. 200, 3; R cap. Π 50, 3; *deest in* H^{I} $M^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 312, 47–48

II^{1}1713 Τῶν] *om.* V P E R **II^{1}1714** ϊεζεκιήλ P, ἱεζεκιήλ $V^{W}V^{O}$ **II^{1}1715** (a) K (b) Τοῦ Σιράχ V^{W} P E R Τοῦ] *om.* V^{W} E R (c) *s. a.* $V^{E}V^{O}$

---

3 φύλαξαι *(*φυ- P*)* V^{W} P E R, φύλαξε $V^{E}V^{O}$ ὁδούς σου] *add.* καὶ $V^{E}V^{O}$ εὐσυναλάκτως V^{W}, εὐσυναλλάκτους K **6** πολῶν V^{W}, πολλῶν V^{O} **7** πολοῦντα V ἐπιστρέψηι *(*-η V^{W} R*)* V^{W} E R **10** πράσεως] πράτου $V^{E}V^{O}$ ἀγοραστοῦ $V^{E}V^{O}$, ἀγορασίας K

II^{1}1716 / K cap. Π 3, 5

Τοῦ μακαρίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, ἐκ τοῦ ε′ λόγου τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ·

Ἐπὶ τῶν πωλητηρίων πολλοῖς ἐνίοτε φαύλοις ἀναμιγνύουσιν ὀλίγα χρηστά, διὰ τῶν ὀλίγων ἐπαγόμενοι καὶ πείθοντες τοῖς σπουδαίοις προσλαβεῖν τὰ φαῦλα.

---

4 – 6 II^{1}1716 CYRILLUS ALEXANDRINUS, *Contra Iulianum imperatorem*, XV (?) (fr. 35, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 784)

---

2 – 6 II^{1}1716 K cap. Π 3, 5 (226r[7]8–11); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} E R

II^{1}1716 ε′] *sic* K, ιε′ *coniec. Kinzig/Brüggemann*

---

4 φαύλοις] τοῖς φαύλοις *scrips. Mai*

Τίτλος δʹ Περὶ πείρας καὶ ἀπειρίας.

ιβʹ Περὶ πείρας καὶ ἀπειρίας.

λεʹ Περὶ πείρας καὶ ἀπειρίας.

II^{1}1717 / K cap. Π 4, 1

Βασιλειῶν αʹ·

Ἐνέδυσε Σαοὺλ τὸν Δαυῒδ μανδύαν καὶ περικεφαλαίαν χαλκῆν περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἔζωσε τὸν Δαυῒδ τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπάνω τοῦ μανδύου αὐτοῦ. Καὶ ἐκοπίασε περιπατήσας ἅπαξ καὶ δίς, ὅτι ἄπειρος ἦν. Καὶ εἶπε Δαυῒδ πρὸς Σαούλ· Οὐ μὴ δυνήσομαι πορευθῆναι ἐν τούτοις, ὅτι οὐ πεπείραμαι.

II^{1}1718 / K cap. Π 4, 2

Ἀπὸ τοῦ Ἰώβ·

Ἐν πολλῷ χρόνῳ σοφία,
ἐν δὲ μακρῷ βίῳ ἐπιστήμη.

---

1 ἀπειρίας] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ A 11

---

6 – 10 II^{1}1717 I Reg. 17, 38–39 (Wahl, *1 Samuel-Text*, p. 65) **13 – 14 II^{1}1718** Iob 12, 12$^{1-2}$

---

1 Titlos (a) K (226r11–12) **2 Titlos (b)** V A$^{I\,pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\,txt}$ **3 Titlos (c)** PM^{pin} L$^{b\,pin}$ E R; *deest in* M$^{txt\,(lac.)}$ L$^{b\,txt}$ **5 – 10 II^{1}1717** K cap. Π 4, 1 (226r[12]13–19); V cap. Π 12, 1; P cap. Π 35, 1; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b} R E; PG 96, 261, 15–20 **12 – 14 II^{1}1718** K cap. Π 4, 2 (226r[19]20–21); V cap. Π 12, 2; P cap. Π 35, 2; E cap. 189, 1; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b} R; PG 96, 261, 21–22

---

2 Titlos (b) ιβʹ] *praem.* τίτλος V$^{W\,txt}$ **3 Titlos (c)** λεʹ] ρπθʹ E, τίτλος λθʹ R^{txt}, λθʹ R^{pin}

II^{1}1717 αʹ] *om.* V^{W} **II^{1}1718** (a) K (b) Ἰώβ V P E ἰώβ V^{E}, ϊώβ P

---

6 σαουλ P **7 – 8** αὐτοῦ] *om.* P **8** αὐτοῦ] *om.* K **9** σαουλ P **14** μακρῷ βίῳ] μακροβίω V^{W}

<II^{1}suppl. 367 / V cap. Π 12, 3>

II^{1}1719 / K cap. Π 4, 3

Σοφία Σολομῶντος·

Εἰ πολυπειρίαν ποθεῖ τις,
οἶδε τὰ ἀρχαῖα καὶ τὰ μέλλοντα εἰκάζειν.

II^{1}1720 / K cap. Π 4, 4

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Στέφανος γερόντων, πολυπειρία.

II^{1}1721 / K cap. Π 4, 5

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐν μεγάλῳ καὶ ἐν μικρῷ μὴ ἀγνόει.

---

1 II^{1}suppl. 367 / V cap. Π 12, 3 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

4 – 5 II^{1}1719 Sap. 8, 8$^{1-2}$ **8 II^{1}1720** Sir. 25, 6^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 113) **11 II^{1}1721** Sir. 5, 15 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 58)

---

3 – 5 II^{1}1719 K cap. Π 4, 3 (226r[21]22–23); V cap. Π 12, 4; P cap. Π 35, 4; E cap. 189, 3; R cap. Π 39, 2; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 261, 25–26 **7 – 8 II^{1}1720** K cap. Π 4, 4 (226r[23]24); V^{E}V^{O} cap. Π 12, 5; V^{W} cap. Π 12, 7; P cap. Π 35, 6; E cap. 189, 5; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b} R; PG 96, 261, 27 **10 – 11 II^{1}1721** K cap. Π 4, 5 (226r[24] 226v1); V^{E}V^{O} cap. Π 12, 6; P cap. Π 35, 5; R cap. Π 39, 4; E cap. 189, 4; *deest in* V^{W} H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 261, 28

II^{1}1719 (a) K P E σοφίας E (b) Σολομῶντος V R **II^{1}1720** (a) K (b) Σιράχ V^{E}V^{O} (c) *s. a.* V^{W} E (d) *s. d.* P **II^{1}1721** (a) K (b) Σιράχ P E (c) Σολομῶντος R (d) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

4 πολυπειρίαν] πολλοι (-οὶ V$^{O\ a.\ c.}$) πειρίαν V^{E}V$^{O\ p.\ c.}$, *praem.* ἐπι *(sic)* P **11** Ἐν] ἐπὶ R ἐν] *om.* P R E

II^{1}1722 / K cap. Π 4, 6

Τοῦ αὐτοῦ·

Ὁ πολύπειρος ἐκδιηγήσεται σύνεσιν,
ὃς δὲ οὐκ ἐπειράσθη, ὀλίγα οἶδεν.

II^{1}1723 / K cap. Π 4, 7

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἀνὴρ πεπλανημένος ἔγνω πολλά.

II^{1}1724 / K cap. Π 4, 8

<***>

Ἄνθρωπος πολύπειρος αἰσχυνθήσεται ἀπὸ προσώπου.

---

3 – 4 II^{1}1722 Sir. 31, 9^{2}–10^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 132–133) **7 II^{1}1723** Sir. 31, 9^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 132–133) **10 II^{1}1724** Sir. 21, 22^{2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 104)

---

2 – 4 II^{1}1722 K cap. Π 4, 6 (226v[1]2–3); V^{E}V^{O} cap. Π 12, 7; V^{W} cap. Π 12, 5–6; P cap. Π 35, 7–8; E cap. 189, 6–7; R cap. Π 39, 3; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 261, 29–30 **6 – 7 II^{1}1723** K cap. Π 4, 7 (226v[3]4); V cap. Π 12, 9; P cap. Π 35, 10; E cap. 189, 8; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b} R; PG 96, 261, 33 **9 – 10 II^{1}1724** K cap. Π 4, 8 (226v5); V cap. Π 12, 8; P cap. Π 35, 9; R cap. Π 39, 5; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b} E; PG 96, 261, 31–32

II^{1}1722 (a) K (b) Σιράχ R (c) Σιράχ / *s. a.* V^{W} *(cf. infra, app. crit. text.)* (d) *s. a.* / *s. a.* E *(cf. infra, app. crit. text.)* (e) *s. a.* V^{E}V^{O} (f) *s. d.* P **II^{1}1723** (a) K (b) *s. a.* V P E **II^{1}1724** (a) *s. a.* K V (b) *s. d.* P (c) Σιράχ R

---

3 Ὁ – σύνεσιν] *om.* R Ὁ] *om.* V^{W} P E σύνεσιν] *hic caesura in* V^{W} E **4** δὲ] *om.* P E V^{W} R ἐπειράθη V^{O} **7** πεπλανημένος] ξενιτεύσας *(*ξενητευ- P*)* V P E

II^{1}1725 / K cap. Π 4, 9

<***>

Ὁ πεπλανημένος πληθυνεῖ πανουργίαν.

II^{1}1726 / K cap. Π 4, 10

<***>

Πολλὰ ἑώρακα ἐν τῇ ἀποπλανήσει μου,
καὶ πλείονα τῶν λόγων μου σύνεσίς μου.

II^{1}1727 / K cap. Π 4, 11

Ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς·

Δι᾽ ὧν ἐπειράθη, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

II^{1}1728 / K cap. Π 4, 12

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τῶν πρὸς Ἀμφιλόχιον·

Ὁ τέχνην ἐκδιδαχθείς, καὶ παγίαν αὐτὴν διὰ τῆς χρονίας πείρας

---

3 II^{1}1725 Sir. 31, 11 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 133) **6 – 7 II^{1}1726** Sir. 31, 12$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 133) **10 II^{1}1727** Hebr. 2, 18 **13 – 943, 3 II^{1}1728** Basilius Caesariensis, *Ad Amphilochium (De Spiritu sancto)*, VIII, 20, 17–20 (ed. Pruche, p. 316–318)

---

2 – 3 II^{1}1725 K cap. Π 4, 9 (226v6); V cap. Π 12, 10; P cap. Π 35, 11; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b} R E; PG 96, 261, 33–34 **5 – 7 II^{1}1726** K cap. Π 4, 10 (226v6–8); V cap. Π 12, 11; P cap. Π 35, 12; R cap. Π 39, 6; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b} E; PG 96, 261, 34–36 **9 – 10 II^{1}1727** K cap. Π 4, 11 (226v[8]9–10); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} R E **12 – 943, 3 II^{1}1728** K cap. Π 4, 12 (226v[10]11–15); V cap. Π 12, 12; P cap. Π 35, 13; R cap. Π 39, 7; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b} E; PG 96, 261, 37–41

II^{1}1725 (a) *s. a.* K V (b) *s. d.* P **II^{1}1726** (a) *s. a.* K V (b) Τοῦ αὐτοῦ P R **II^{1}1728** (a) K P R Τοῦ ἁγίου] *om.* P ἐκ τῶν] *om.* P R (b) Βασιλείου V

---

3 Ὁ] *add.* δε *(sic)* P πληθύνει V^{E}V^{O}, πληθυνη P **7** τὸν λόγον μου V^{W} τῶν] *om.* K **13** Ὁ] *om.* P αὐτὴν] *add.* και *(sic)* P

καὶ μελέτης ἔχων, καὶ τὴν ἕξιν ἐνιδρυμένην, δύναται λοιπὸν κατὰ τοὺς ἐναποκειμένους αὐτῷ τῆς ἐπιστήμης λόγους καθ’ ἑαυτὸν ἐνεργεῖν.

II^{1}1729 / K cap. Π 4, 13

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸ βάπτισμα·

Αἴσθησις παντὸς λόγου ἐναργεστέρα πρὸς πεῖραν.

II^{1}1730 / K cap. Π 4, 14

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς τοὺς μονάζοντας·

Οὐ μακροτέρων δεῖ λόγων τοῖς πείρᾳ πεπαιδευμένοις.

II^{1}1731 / K cap. Π 4, 15

Ἐκ τοῦ εἰς ἑαυτὸν μετὰ κατὰ Μάξιμον·

Ὃ μή τις πέπονθεν, οὐδ’ ἂν ἑτέρῳ πιστεύσειεν· ὁ δὲ παθὼν εἰς συγκατάθεσιν ἑτοιμότερος.

---

6 II^{1}1729 Basilius Caesariensis, *Homilia exhortatoria ad S. baptisma*, 2 (PG 31, 425, 50 – 428, 1) **9 II^{1}1730** Gregorius Nazianzenus, *De pace I ob monachorum reconciliationem (Orat. 6)*, 9, 25–26 (ed. Calvet-Sebasti, p. 144) **12 – 13 II^{1}1731** Gregorius Nazianzenus, *In seipsum, cum rure rediisset, post ea quae a Maximo perpetrata fuerant (Orat. 26)*, 1, 10–12 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 224)

---

5 – 6 II^{1}1729 K cap. Π 4, 13 (226v[15]16); V cap. Π 12, 13; P cap. Π 35, 14; E cap. 189, 9; R cap. Π 39, 8; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 261, 42–43 **8 – 9 II^{1}1730** K cap. Π 4, 14 (226v[17]18–19); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} R E **11 – 13 II^{1}1731** K cap. Π 4, 15 (226v[19]20–21); V cap. Π 12, 14; P cap. Π 35, 15; E cap. 189, 10; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b} R; PG 96, 261, 44–45

II^{1}1729 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{W} R (c) *s. a.* V^{E}V^{O} P (d) Βασιλείου E **II^{1}1731** (a) K κατὰ] *sic cod., exspectaveris* τὰ κατὰ (b) Τοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ βάπτισμα P (c) *s. a.* V E

---

6 ἐνεργεστέρα *(*-τερα P*)* K V^{W} P R E **9** δεῖ] *correxi (ed.)*, δεῖται K **12** πιστεύειν P

II^{1}1732 / K cap. Π 4, 16

Ἐκ τῆς ρν′ ἐπιστολῆς·

Πεῖρα μήτηρ συνέσεως.

II^{1}1733 / K cap. Π 4, 17

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς πρὸς Σακέρδωνα ἐπιστολῆς·

Οὐ δόκιμον τὸ ἀπείραστον· τὸ δὲ βασανισθὲν ἐν τοῖς πράγμασι δοκιμώτερον, ὡς ἐν καμίνῳ χρυσός.

II^{1}1734 / K cap. Π 4, 18

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τοῦ εἰς τὴν συμφορὰν τῆς πόλεως·

Ἑκάστῳ ἡ πεῖρα διδάσκαλος ἀσφαλείας γίνεται.

---

3 II^{1}1732 Gregorius Nazianzenus, *Epistulae*, CCXVI, 2 (ed. Gallay, II, p. 106) **6 – 7 II^{1}1733** Gregorius Nazianzenus, *Epistulae*, CCXIV, 1 (ed. Gallay, II, p. 105) **11 II^{1}1734** Iohannes Chrysostomus, *Ad populum Antiochenum*, XV *(In calamitatem civitatis Antiochiae)*, 3 (PG 49, 157, 46–47)

---

2 – 3 II^{1}1732 K cap. Π 4, 16 (226v[22]23); V cap. Π 12, 15; P cap. Π 35, 16; E cap. 189, 11; R cap. Π 39, 9; *deest in* H^I $M^{(lac.)}$ L^b; PG 96, 261, 46 **5 – 7 II^{1}1733** K cap. Π 4, 17 (226v[23–24]227r1–3); *deest in* V H^I $PM^{(lac.)}$ L^b R E **9 – 11 II^{1}1734** K cap. Π 4, 18 (227r[3]4); V cap. Π 12, 16; P cap. Π 35, 17; E cap. 189, 12; R cap. Π 39, 10; *deest in* H^I $M^{(lac.)}$ L^b; PG 96, 261, 47–48

II^{1}1732 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ R (c) *s. a.* $V^{E\ a.\ c.}$ E (d) *s. d.* V^W P (e) Τοῦ Χρυσοστόμου $V^{E\ p.\ c.}$ V^O **II^{1}1733** Σακέρδωνα] *scripsi (cf. ed. in app. crit.)*, σακέρδονα K **II^{1}1734** (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V^W P E R Τοῦ] *om.* V^W E (c) *s. a.* V^EV^O

---

3 Πεῖρα] *add.* γὰρ V^W **11** ἀσφαλείας] ἀσφαλεῖς P, *om.* V^EV^O

II^{1}1735 / K cap. Π 4, 19

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ ε′ Στρώματος·

Παράκειται τῇ ἐπιστήμῃ ἥ τε ἐμπειρία καὶ ἡ εἴδησις, σύνεσίς τε καὶ νόησις καὶ γνῶσις.

II^{1}1736 / K cap. Π 4, 20

Ἐκ τοῦ ς′ Στρώματος·

Καθάπερ τοῖς ἀπείροις τοῦ λυρίζειν λύρας οὐχ' ἁπτέον, οὐδὲ μὴν τοῖς ἀπείροις τοῦ αὐλεῖν αὐλῶν, οὕτως οὐδὲ πραγμάτων ἁπτέον τοῖς μὴ τὴν γνῶσιν εἰληφόσιν καὶ εἰδόσιν ὅπως αὐτοῖς παρ' ὅλον τὸν βίον χρηστέον.

II^{1}1737 / K cap. Π 4, 21

Ἐκ τοῦ ζ′ Στρώματος·

Πᾶσα ἡ τοῦ ἐπιστήμονος καὶ ἐμπείρου πρᾶξις εὐπραγία, ἡ δὲ τοῦ

---

3 – 4 II^{1}1735 Clemens Alexandrinus, *Stromata*, re vera II. Cap. XVII. 76, 2 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 153, 1–2); Holl, n° 224 **7 – 10 II^{1}1736** Clemens Alexandrinus, *Stromata*, VI. Cap. XIV. 112, 1 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 487, 31 – 488, 1); Holl, n° 257 **13 – 946, 3 II^{1}1737** Clemens Alexandrinus, *Stromata*, VII. Cap. X. 59, 5 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 43, 18–22); Holl, n° 269

---

2 – 4 II^{1}1735 K cap. Π 4, 19 (227r[5]6–7); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} R E **6 – 10 II^{1}1736** K cap. Π 4, 20 (227r[7]8–12); V cap. Π 12, 17; P cap. Π 35, 18; R cap. Π 39, 11; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b} E; PG 96, 261, 49 – 264, 2 **12 – 946, 3 II^{1}1737** K cap. Π 4, 21 (227r[12]13–18); V cap. Π 12, 18; P cap. Π 35, 19; E cap. 189, 13; R cap. Π 39, 12; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 264, 3–6

II^{1}1735 ε′] *sic* K **II^{1}1736** (a) K (b) Κλήμεντος, ἐκ τοῦ ς′ Στρώματος P R ἐκ τοῦ ς′] *non liquent in* P (c) Κλήμεντος V **II^{1}1737** (a) K P R Ἐκ] *praem.* τοῦ αὐτοῦ P (b) Κλήμεντος E (c) *s. a.* V

---

7 ἐμπείροις V^{W} οὐχαπτεον P, οὐχαπτέων V^{E}V^{O}, οὐ μεμπτέον V^{W} **8** οὗτος *(*οὔ- V^{E}*)* V^{E}V^{O} ἁπτέον] ἁπτέων V^{E}V^{O} **9** τοῖς] τοὺς K τὴν] *om.* P R εἰληφῶσιν *(*εἰ- V^{E}; -φω- P*)* V^{E}V$^{W\ a.c.}$V^{O} P εἰδῶσιν *(*-δω- P*)* V^{E}V$^{W\ a.c.}$V^{O} P **10** χρηστέων V^{E}V^{O} **13** ἡ^{1}] *om.* P R E πράξις K$^{a.c.}$ P, πράξεις V^{E}V^{O} ἡ^{2}] εἰ V^{W}

ἀνεπιστήμονος, κακοπραγία, κἂν ἔνστασιν σώζῃ, ἐπεὶ μὴ ἐκ λογισμοῦ ἀγωνίζεται, μὴ δὲ ἐπί τι χρήσιμον τῶν ἐπ᾽ ἀρετὴν καὶ ἀπὸ ἀρετῆς καταστρεφόντων τὴν πρᾶξιν κατευθύνει.

II^{1}1738 / K cap. Π 4, 22

Φίλωνος, ἐκ τοῦ περὶ μέθης·

Ὁ ἰδὼν καὶ ἀκούσας καὶ πειραθείς, γνοὺς τὸ συμφέρον, τὸ μὲν ἑλόμενος, τὸ δὲ ἐναντίον ἀποστραφεὶς ὠφελεῖται. Ἄγνοια δὲ [καὶ ἀπειρία] χαλεπωτέραν τῆς ἐν τῷ σώματι πήρωσιν ἐπιφέρουσα ψυχῇ, πάντων ἁμαρτημάτων αἰτία γίνεται, μηδὲν μήτε ἐκ τοῦ προϊδέσθαι μήτε ἐκ τοῦ ἀκοῦσαι δυναμένῃ λαβεῖν ἔξωθεν βοήθημα· διὰ γοῦν τὴν πολλὴν ἐρημίαν αὐτῆς, ἀφρούρητος καὶ ἀφύλακτος ἐαθεῖσα, καὶ πρὸς τῶν ἐπιτυχόντων ἀνθρώπων τε ὁμοῦ καὶ πραγμάτων ἐπιβουλεύεται.

II^{1}1739 / K cap. Π 4, 23

Ἰωσήπου, ἐκ τῶν ἱστοριῶν·

Ἡ καθ᾽ ἡμέραν τριβὴ κατὰ μικρὸν ἔθρεψεν ἐμπειρίαν.

---

6 – 13 II^{1}1738 PHILO IUDAEUS, *De ebrietate I*, 160 (ed. Wendland, p. 200, 24 – 201, 5) **16 II^{1}1739** FLAVIUS IOSEPHUS, *De bello Iudaico*, V, 359 (ed. Destinon/Niese, VI, p. 483, 24–25)

---

5 – 13 II^{1}1738 K cap. Π 4, 22 (227r[18]19–227v5); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} R E **15 – 16 II^{1}1739** K cap. Π 4, 23 (227v[5]6); V cap. Π 12, 19; P cap. Π 35, 20; E cap. 189, 14; R cap. Π 39, 13; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 264, 5–6

II^{1}1739 (a) K Ἰωσήππου] *scripsi*, ἰωσίππου *cod.* (b) Ἰωσίππου V^{E}V^{O} (c) Ἰωσήππου V^{W} P R E

---

1 – 3 κἂν – κατευθύνει] *om.* V P R E **2** ἀγωνίζεται] *scripsi*, ἀγονίζεται K, ἀνδρίζεται II^{1}2059 / K cap. Τ 5, 7 *et ed.* **3** πράξιν K$^{a.\,c.}$ **7** ὠφελεῖται] *scripsi*, ὀφελεῖται K, ὠφέληται *ed.* Ἄγνοια] *scripsi (ed.)*, ἀγνοίαι K **7 – 8** καὶ ἀπειρία] καὶ ἀπειρίαι K, *delevi (ed.)* **8** ἐπιφέρουσα] *scripsi (ed.)*, ἐπιφέρουσαν K **10** δυναμένῃ] *scripsi*, δυναμένη K **12** καὶ^{1}] *seclus. Wendland* **16** κατὰ μικρὸν] *om.* K

Τίτλος ε′ Περὶ πιστοῦ ἀνδρός, καὶ ὅτι σπάνιον τὸ εὑρεῖν ἄνδρα πιστόν. *II^{2} / PML^{b} cap. Π 23

λζ′ Περὶ πιστοῦ, ὅτι σπάνιον τὸ εὑρεῖν ἄνδρα πιστόν.

II^{1}1740 / K cap. Π 5, 1

*II^{2}2401 / PML^{b} cap. Π 23, 3

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἄνδρα πιστὸν ἔργον εὑρεῖν.

II^{1}1741 / K cap. Π 5, 2

*II^{2}2399 / PML^{b} cap. Π 23, 1

Τῶν αὐτῶν·

Ἀνὴρ ἀξιόπιστος πολλὰ εὐλογηθήσεται.

II^{1}1742 / K cap. Π 5, 3

*II^{2}2400 / PML^{b} cap. Π 23, 2

Τῶν αὐτῶν·

Τοῦ πιστοῦ ὅλος ὁ κόσμος τῶν χρημάτων,
τοῦ δὲ ἀπίστου οὐδὲ ὀβολός.

---

1 – 2 Περὶ – πιστόν] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ Α 12

---

6 II^{1}1740 Prov. 20, 6^{2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 97) **9 II^{1}1741** Prov. 28, 20^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 137) **12 – 13 II^{1}1742** Prov. 17, 6a$^{1–2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 86)

---

1 – 2 Titlos (a) K (227v7–8) **3 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **5 – 6 II^{1}1740** K cap. Π 5, 1 (227v[8]9); V cap. Π 37, 1; *deest in* H^{I}; PG 96, 325, 34 **8 – 9 II^{1}1741** K cap. Π 5, 2 (227v[9]10); V cap. Π 37, 2; *deest in* H^{I}; PG 96, 325, 35 **11 – 13 II^{1}1742** K cap. Π 5, 3 (227v[10]11–12); *deest in* V H^{I}

---

3 Titlos (b) λζ′] τίτλος λϛ′ V$^{W\ txt}$, *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(*λϛ′ *secund. ser.)*

II^{1}1740 (a) K V^{E}V^{O} Τῶν] *om.* V^{E}V^{O} (b) *s. a.* V^{W} **II^{1}1741** (a) K (b) Διδύμου V^{W} (c) *s. a.* V^{E}V^{O}

II^{1}1743 / K cap. Π 5, 4

Τῶν αὐτῶν·

Πιστὸς πνοῇ κρύπτει πράγματα.

***II^{2}2406 / PML^{b} cap. Π 23, 8**

<II^{1}suppl. 368 / V cap. Π 37, 3>

---

4 II^{1}suppl. 368 / V cap. Π 37, 3 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 II^{1}1743 Prov. 11, 13^{2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 57)

---

2 – 3 II^{1}1743 K cap. Π 5, 4 (227v[12]13); *deest in* V H^{I}

Τίτλος ϛʹ Περὶ πλήθους καὶ δήμου πόλεως, καὶ πῶς χρὴ τὰς ἀναστροφὰς μετ’ αὐτῶν ποιεῖσθαι.

κϛʹ Περὶ πλήθους καὶ δήμου πόλεως.

μδʹ Περὶ πλήθους καὶ δήμου πόλεως.

II^{1}1744 / K cap. Π 6, 1

Τῆς Ἐξόδου·

Οὐκ ἔσῃ μετὰ πλειόνων ἐπὶ κακίᾳ.

II^{1}1745 / K cap. Π 6, 2

Τῆς αὐτῆς·

Οὐ προστεθήσῃ μετὰ πλήθους ἐκκλῖναι μετὰ πλειόνων, ὥστε ἐκκλῖναι κρίσιν.

---

1 δήμου] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ Δ 3

---

7 **II^{1}1744** Ex. 23, 2 **10 – 11** **II^{1}1745** Ex. 23, 2

---

1 – 2 **Titlos (a)** K (227v13–15) **3** **Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **4** **Titlos (c)** PM^{pin} L$^{b\ pin}$ E; *deest in* M$^{txt\ (lac.)}$ L$^{b\ txt}$ **6 – 7** **II^{1}1744** K cap. Π 6, 1 (227v[15]16); V cap. Π 26, 1; P cap. Π 44, 1; E cap. 197, 1; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 297, 11 **9 – 11** **II^{1}1745** K cap. Π 6, 2 (227v[16]17–18); V cap. Π 26, 2; P cap. Π 44, 2; E cap. 197, 2; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 297, 11–12

---

1 – 2 **Titlos (a)** **1** Τίτλος] *om.* K^{pin} **3** **Titlos (b)** κϛʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(*κεʹ *secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ **4** **Titlos (c)** μδʹ] μαʹ P^{txt} *(*μδʹ *exspectav.),* ρϙζʹ E καὶ – πόλεως] *om.* M^{pin}

II^{1}1744 (a) K (b) Ἐξόδου V P E **II^{1}1745** (a) K (b) *s. a.* V P E

---

7 ἐπὶ] ἐν K V$^{E\ a.\ c.\ ut\ videtur}$ **10** προστεθείσῃ V^{E}V^{O} P πλήθους] πλειόνων V P E ἐκκλῖναι – ὥστε] *om.* V P E

II¹1746 / K cap. Π 6, 3

Τῶν Παροιμιῶν·

Οὐ μὴ ὑπακούσῃς ἔθνει παρανόμῳ.

II¹1747 / K cap. Π 6, 4

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Προσφιλῆ συναγωγὴν σεαυτῷ ποίει.

II¹1748 / K cap. Π 6, 5

Τοῦ αὐτοῦ·

Μὴ ἁμάρτανε εἰς πλῆθος πόλεως,
καὶ μὴ καταβάλῃς σεαυτὸν ἐν ὄχλῳ.

3 II¹1746 Prov. 28, 17a³ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 137) **6 II¹1747** Sir. 4, 7¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 53) **9 – 10 II¹1748** Sir. 7, 7¹⁻² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 63)

2 – 3 II¹1746 K cap. Π 6, 3 (227v[18]19); V cap. Π 26, 3; P cap. Π 44, 3; *deest in* Hᴵ M⁽ˡᵃᶜ·⁾ Lᵇ E; PG 96, 297, 13 **5 – 6 II¹1747** K cap. Π 6, 4 (227v[mg]20); *deest in* V Hᴵ PM⁽ˡᵃᶜ·⁾ Lᵇ E **8 – 10 II¹1748** K cap. Π 6, 5 (227v[20]21–22); V cap. Π 26, 4; P cap. Π 44, 4; E cap. 197, 3; *deest in* Hᴵ M⁽ˡᵃᶜ·⁾ Lᵇ; PG 96, 297, 14–15

II¹1746 (a) K Vᵂ P Τῶν] *om.* Vᵂ P (b) *s. a.* Vᴱ Vᴼ **II¹1748** (a) K (b) Σιράχ Vᵂ (c) Παροιμιῶν Vᴱ Vᴼ E (d) *s. a.* P

3 ὑπακούσεις *(*-ου- P*)* Vᴼ P, ὑπακούσηι K παρανόμων K P **10** καταβάλλης V, καταβαλεῖς P σαυτὸν Vᵂ, σαῦτὸν *(*-ον P*)* P E, σεαυτῶν Vᴼ ᵃ· ᶜ·, ἑαυτὸν K

II^{1}1749 / K cap. Π 6, 6

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἀπὸ τριῶν εὐλαβήθη ἡ καρδία μου,
διαβολὴν πόλεως καὶ ἐκκλησίαν ὄχλου
καὶ καταψευσμόν· ὑπὲρ θάνατον πάντα μοχθηρά.

II^{1}1750 / K cap. Π 6, 7

Τοῦ αὐτοῦ·

Μὴ προσλογίζου σεαυτὸν ἐν πλήθει ἁμαρτωλῶν.

II^{1}1751 / K cap. Π 6, 8

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἅγιον Βασίλειον·

Ἑνὸς μὲν εὖ ἢ κακῶς πράττοντος, οὐδὲν τῷ κοινῷ τοῦτο ἐπισημαίνει· τοῦ κοινοῦ δὲ οὕτως ἢ ἐκείνως ἔχοντος, καὶ τὸν καθ᾽ ἕκαστον ὁμοίως ἔχειν πᾶσαν εἶναι ἀνάγκην.

---

3 II^{1}1749 Ἀπὸ – μου] Sir. 26, 5^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 115) **4 – 5** διαβολὴν – μοχθηρά] Ibid. 26, 5$^{3-4}$ (Wahl, p. 115) **8 II^{1}1750** Sir. 7, 16^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 64) **11 – 13 II^{1}1751** Gregorius Nazianzenus, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi (Orat. 43)*, 42, 2–5 (ed. Bernardi, p. 216)

---

2 – 5 II^{1}1749 K cap. Π 6, 6 (227v[22]23–228r2); V cap. Π 26, 5; P cap. Π 44, 5; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b} E; PG 96, 297, 16–18 **7 – 8 II^{1}1750** K cap. Π 6, 7 (228r[2]3); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} E **10 – 13 II^{1}1751** K cap. Π 6, 8 (228r[4]5–8); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} E

II^{1}1749 (a) K (b) Σιράχ V^{E}V^{O} (c) Τῶν αὐτῶν P (d) *s. a.* V^{W}

---

3 εὐλαβήθι V^{E}V^{O}, ηὐλαβήθη V^{W} P **5** μοχθηρά] λυπηρά V^{E}V^{O}

II¹1752 / K cap. Π 6, 9

Ἐκ τοῦ α′ στηλιτευτικοῦ·

Τὰς μὲν καθ’ ἕκαστον ἀρρωστίας συμβαίνει τῷ κοινῷ κρύπτεσθαι, κρεῖσσον ἔχοντι· τῶν πλειόνων δὲ τὸ σαθρὸν ἐχόντων, τῷ παντὶ κίνδυνος.

II¹1753 / K cap. Π 6, 10

Τοῦ αὐτοῦ·

Φιλοῦσιν οἱ δῆμοι, κἂν πρὸς τὸ παρὸν κατάσχωσι τὰς ὀργάς, ὥσπερ πῦρ ἐμφωλεῦον ὕλαις ἢ ῥεῦμα βίᾳ κρατούμενον, εἰ καιροῦ λάβοιντο, ἀνάπτεσθαί τε καὶ ἀναρρήγνυσθαι.

II¹1754 / K cap. Π 6, 11

Ἀθηνοδώρου, ἐκ τοῦ περὶ Ἑβραϊσμοῦ·

Φύσει πᾶν ἐστι πλῆθος ἀνθρώπων δύσαρχόν τε καὶ δυσήνιον, καὶ μάλιστα τὸ μηδέπω τοῖς ἤθεσι τοῖς καλοῖς προτυπωθὲν ἢ νόμοις ὀρθοῖς εἰς ἀρίστην πολιτείαν ἐμβιβασθέν.

---

3 – 5 II¹1752 Gregorius Nazianzenus, *Contra Iulianum imperatorem I (Orat. 4)*, 75, 18–20 (ed. Bernardi, p. 194) **8 – 10 II¹1753** Gregorius Nazianzenus, *Contra Iulianum imperatorem I (Orat. 4)*, 88, 12–15 (ed. Bernardi, p. 222) **13 – 15 II¹1754** Athenodorus (Gregorii Thaumaturgi frater), *De Hebraismo*, locus non repertus; Holl, n° 410

---

2 – 5 II¹1752 K cap. Π 6, 9 (228r[8]9–12); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} E **7 – 10 II¹1753** K cap. Π 6, 10 (228r[12]13–16); V cap. Π 26, 6; P cap. Π 44, 6; E cap. 197, 4; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 297, 19–22 **12 – 15 II¹1754** K cap. Π 6, 11 (228r[16–17]18–21); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} E; PG 86, 2089, 2–6

II¹1753 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τοῦ α′ στηλιτευτικοῦ P (c) Θεολόγου V^{W} E (d) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

8 κἂν] κὰν E, και P **9** ἐμφολεῦον V^{E}V^{O} E, ἐμφολεύων *(*-ευ- P*)* V^{W} P ἢ – κρατούμενον] ἠρέμα βίου κρατούμενοι K **10** λάβοιντο] λάβοιτο K, λάβῃ, τὸ V^{E}V^{O} ἀναρρηγνῦσθαι K, ἀναρριγνυσθαι P **13** δύσαρχόν τε] *correx. Mai*, δύσαρκόν τε K

II^{1}1755 / K cap. Π 6, 12

Φίλωνος, ἐκ τοῦ κατὰ Φλάκκον·

Πρὸς ὅτι δ᾽ ἂν ὄχλος ἀσύντακτος ἀφορμὴν λάβῃ τῶν ἁμαρτημάτων, οὐχ᾽ ἵσταται, μέτεισι δὲ ἀφ᾽ ἑτέρων εἰς ἕτερα, προσεπεργαζόμενος ἀεί τι νεώτερον.

II^{1}1756 / K cap. Π 6, 13

Εὐαγρίου·

Τοῖς ὄχλοις πειρώμενος ἀρέσκειν, τοῖς ὄχλοις ἔσο ὅμοιος.

---

3 – 5 II^{1}1755 Philo Iudaeus, *In Flaccum*, 35 (ed. Reiter, p. 126, 22–24) **8 II^{1}1756** Euagrius Ponticus, *Capita paraenetica* (ed. Elter, p. LII.19)

---

2 – 5 II^{1}1755 K cap. Π 6, 12 (228r[21]22–228v1); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} E **7 – 8 II^{1}1756** K cap. Π 6, 13 (228v[1]2–3); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} E; PG 86, 2089, 7–8

---

5 ἀεί τι νεώτερον] *correxi (ed.)*, ἀεὶ τιμιώτερον K **8** ἔσῃ *ed.*

*II^{2} / PML^{b} cap. Π 20

Τίτλος ζʹ Περὶ πόλεως ἀσεβείας πεπληρωμένης.

λαʹ Περὶ πόλεως ἀσεβείας πεπληρωμένης.

*II^{2}2387 / PML^{b} cap. Π 20, 1

II^{1}1757 / K cap. Π 7, 1

Δαυῒδ ἐν ψαλμῷ νδʹ·

Εἶδον ἀνομίαν καὶ ἀντιλογίαν ἐν τῇ πόλει.
Ἡμέρας καὶ νυκτὸς κυκλώσει αὐτὴν ἐπὶ τὰ τείχη αὐτῆς,
καὶ ἀνομία καὶ κόπος ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ ἀδικία,
καὶ οὐκ ἐξέλιπεν ἐκ τῶν πλατειῶν αὐτῆς τόκος καὶ δόλος.

II^{1}1758 / K cap. Π 7, 2

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἐν τόποις ἀσεβῶν ἁλίσκονται ἄνθρωποι.

II^{1}1759 / K cap. Π 7, 3

Τῶν αὐτῶν·

Ἄνδρες ἀσεβεῖς ἐξέκαυσαν πόλιν.

---

5 – 8 II^{1}1757 Ps. 54, 10^{2}–12 **11 II^{1}1758** Prov. 28, 12^{2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 136) **14 II^{1}1759** Prov. 29, 8^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 140)

---

1 Titlos (a) K (228v3–4) **2 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **4 – 8 II^{1}1757** K cap. Π 7, 1 (228v[4]5–9); V cap. Π 31, 1; *deest in* H^{I}; PG 96, 308, 40 **10 – 11 II^{1}1758** K cap. Π 7, 2 (228v[9]10); V cap. Π 31, 2; *deest in* H^{I}; PG 96, 308, 41 **13 – 14 II^{1}1759** K cap. Π 7, 3 (228v[10]11); V cap. Π 31, 3; *deest in* H^{I}; PG 96, 308, 42

---

1 Titlos (a) Τίτλος] *om.* K^{pin} **2 Titlos (b)** λαʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(λʹ secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ ἀσεβείας] *add.* καὶ κακίας V$^{E\ pin}$, καὶ ἀνομίας V$^{W\ txt}$ πεπληρωμένης] *add.* καὶ κακίας V$^{O\ pin}$

II^{1}1757 (a) K (b) Δαυῒδ V **II^{1}1758** (a) K V^{E}V^{W} Τῶν] *om.* V^{E}V^{W} (b) *s. a.* V^{O} **II^{1}1759** (a) K (b) *s. a.* V

---

5 ἴδον K **6 – 8** Ἡμέρας – δόλος] *om.* V **11** ἀλίσκονται V^{W}, ἀναλίσκονται V^{E}V^{O}

II^{1}1760 / K cap. Π 7, 4

Τῶν αὐτῶν·

Οὐ μὴ ὑπάρξῃ ἐξηγητὴς ἔθνει παρανόμῳ.

II^{1}1761 / K cap. Π 7, 5

*II^{2}2388 / PML^b cap. Π 20, 2

Ὠσηὲ προφήτου·

Ὦ πόλις ἐργαζομένη μάταια.

II^{1}1762 / K cap. Π 7, 6

Ναοὺμ προφήτου·

Ὦ πόλις αἱμάτων, ὅλη ψευδής, πλήρης ἀδικίας.

<II^{1}suppl. 369 / V cap. Π 31, 8>

---

10 II^{1}suppl. 369 / V cap. Π 31, 8 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 II^{1}1760 Prov. 29, 18^1 (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 141) **6 II^{1}1761** Os. 6, 8 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 161) **9 II^{1}1762** Nah. 3, 1 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 231)

---

2 – 3 II^{1}1760 K cap. Π 7, 4 (228v[11]12); V cap. Π 31, 4; *deest in* H^I; PG 96, 308, 43 **5 – 6 II^{1}1761** K cap. Π 7, 5 (228v[12]13); V cap. Π 31, 7; *deest in* H^I; PG 96, 309, 3 **8 – 9 II^{1}1762** K cap. Π 7, 6 (228v[13]14); V cap. Π 31, 5; *deest in* H^I; PG 96, 308, 44–45

II^{1}1760 (a) K (b) *s. a.* V **II^{1}1761** (a) K ὡσιὲ *cod.* (b) Ὠσηέ *(ὠσιέ cod.)* V^W (c) *s. a.* V^{E}V^O **II^{1}1762** (a) K (b) Ναούμ V

---

3 ὑπάρξει K V^{E}V^O **6** Ὦ] ὦ V **9** Ὦ] ὦ V^O, ὦ V^{E}V^W

II^{1}1763 / K cap. Π 7, 7

Ἡσαΐου·

Ἀσεβῶν πόλις εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ οἰκοδομηθῇ.

II^{1}1764 / K cap. Π 7, 8

Σοφονίου προφήτου·

Ὦ πόλις ἡ φαυλίστρια, ἡ κατοικοῦσα ἐπ’ ἐλπίδι, ἡ λέγουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς· Ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν μετ’ ἐμὲ ἔτι. Πῶς ἐγενήθη εἰς ἀφανισμόν, νομὴ θηρίων. Πᾶς ὁ διαπορευόμενος δι’ αὐτῆς, συριεῖ καὶ κινήσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

II^{1}1765 / K cap. Π 7, 9

Ἡσαΐου προφήτου·

Πῶς ἐγένετο πόρνη Σιών, πόλις πιστή, πλήρης κρίσεως, ἐν ᾗ δικαιοσύνη ἐκοιμήθη ἐν αὐτῇ, νῦν δὲ φονευταί;

---

3 II^{1}1763 Is. 25, 2 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 344) **6 – 9 II^{1}1764** Soph. 3, 1 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 244) **12 – 13 II^{1}1765** Is. 1, 21 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 288)

---

2 – 3 II^{1}1763 K cap. Π 7, 7 (228v[14]15–16); V cap. Π 31, 9; *deest in* H^{I}; PG 96, 309, 5–6 **5 – 9 II^{1}1764** K cap. Π 7, 8 (228v[16]17–21); V cap. Π 31, 6; *deest in* H^{I}; PG 96, 308, 46 – 309, 2 **11 – 13 II^{1}1765** K cap. Π 7, 9 (228v[21]22–24); V^{E}V^{O} cap. Π 31, 10; V^{W} cap. Π 31, 13; *deest in* H^{I}; PG 96, 309, 7–9

II^{1}1763 (a) K (b) *s. a.* V **II^{1}1764** (a) K (b) Σοφονίου V σοφονία V^{E} **II^{1}1765** (a) K (b) Ἡσαΐου V

---

3 εἰς] *om.* V^{W} οἰκοδομηθή V^{W}, -θῆς V^{O}, -θεῖ K$^{p. c.}$ **6** Ὦ] ὦ V ἡ^{1}] *om.* V^{W} ἐπὶ ἐλπίδι K$^{a. c. ut videtur}$, ἐπελπίδι V^{E}V^{O}, ἐφελπίδι V^{W} **7** ἐγὼ εἰμὶ V^{O}, ἐγὼ εἰ μὴ V^{E} ἔσται V^{E}V^{O}, ἔστε V^{W} ἐγενήθης K **8** δι’ αὐτῆς] διὰ τῆς V$^{O\ a. c.}$, διὰ σοῦ K **12** Σιών] *post* πιστή *transpos.* V^{E}V^{O} **13** ἐν αὐτῇ] *om.* K νυνὶ K

II^{1}1766 / K cap. Π 7, 10

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἄκουε ταῦτα, ἡ τρυφερά, ἡ καθημένη, ἡ πεποιθυῖα, ἡ λέγουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς· Ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν μετ’ ἐμὲ ἔτι. Πῶς ἐγενήθη εἰς ἀφανισμόν.

II^{1}1767 / K cap. Π 7, 11

***II^{2}2389 / PML^{b} cap. Π 20, 3**

Ἱερεμίου προφήτου·

Ὦ πόλις ψευδής, ὅλη καταδυναστεία. Ὡς ψύχει λάκκος ὕδωρ, οὕτως ψύχει ἡ κακία αὐτῆς· ἀσέβεια καὶ ταλαιπωρία αὐτῆς ἀκουσθήσεται ἐν αὐτῇ διαπαντός.

---

3 – 4 II^{1}1766 Ἄκουε – ἔστιν] Is. 47, 8 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 413) **3 – 5** ἡ – ἀφανισμόν] Soph. 3, 1 (Wahl, p. 244) **8 – 10 II^{1}1767** Ier. 6, 6–7 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 500–501)

---

2 – 5 II^{1}1766 K cap. Π 7, 10 (228v[24]229r1–4); V^{E}V^{O} cap. Π 31, 11; V^{W} cap. Π 31, 14; *deest in* H^{I}; PG 96, 309, 10–13 **7 – 10 II^{1}1767** K cap. Π 7, 11 (229r[4]5–8); V^{E}V^{O} cap. Π 31, 12; V^{W} cap. Π 31, 10; *deest in* H^{I}; PG 96, 309, 14–17

II^{1}1766 (a) K (b) *s. a.* V **II^{1}1767** (a) K (b) Ἱερεμίου V^{W} (c) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

4 ἔσται V **4 – 5** ἐγενήθης K **8** Ὦ] ὢ V^{W} καταδυναστείαι K ψύχει] ψυχὴ V^{E}V^{O} ὕδωρ] *in mg. add.* αὐτοῦ V^{W} **9** ψύχει] ψυχὴ V^{E}V^{O}, ψύχη *e corr.* V^{W} ἡ] *om.* V

II^{1}1768 / K cap. Π 7, 12

Ἰεζεκιὴλ προφήτου·

Πατέρα καὶ μητέρα ἐκακολόγουν ἐν σοί, καὶ πρὸς τὸν προσήλυτον ἀνεστρέφοντο ἐν ἀδικίαις ἐν σοί, ὀρφανὸν καὶ χήραν κατεδυνάστευον ἐν σοί, καὶ τὰ ἅγιά μου ἐξουδένουν, ἀνόσια ἐποίουν ἐν μέσῳ σου, ἕκαστος τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἠνόμησαν, δῶρα ἐλάμβανον ἐν σοί, ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα, τόκον καὶ πλεονασμὸν ἐλάμβανον ἐν σοί, ἐμοῦ δὲ ἐπελάθοντο, λέγει κύριος.

II^{1}1769 / K cap. Π 7, 13

Τοῦ αὐτοῦ·

Ὦ πόλις αἱμάτων, λέβης ἐν ᾧ ἐστιν ἰὸς ἐν αὐτῇ, καὶ ἰὸς οὐκ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῆς.

II^{1}1770 / K cap. Π 7, 14

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ δʹ λόγου τῆς Ἑξαημέρου·

Εἰσὶ πόλεις παντοδαποῖς θεάμασι θαυματοποιῶν ἀπὸ βαθέος ὄρ-

---

3 – 6 II^{1}1768 Πατέρα – σου] Ez. 22, 7–9 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 642–643) **6 – 8** ἕκαστος – κύριος] Ibid. 22, 11–12 (Wahl, p. 643) **11 – 12 II^{1}1769** Ez. 24, 6 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 650) **15 – 959, 16 II^{1}1770** Basilius Caesariensis, *Homiliae in Hexaemeron*, IV, 1 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 57, 1–16)

---

2 – 8 II^{1}1768 K cap. Π 7, 12 (229r[8]9–16); $V^E V^O$ cap. Π 31, 13; V^W cap. Π 31, 11; *deest in* H^I; PG 96, 309, 18–25 **10 – 12 II^{1}1769** K cap. Π 7, 13 (229r[16]17–18); V^W cap. Π 31, 12; *deest in* $V^E V^O$ H^I **14 – 959, 16 II^{1}1770** K cap. Π 7, 14 (229r[18–19]20–229v18); $V^E V^O$ cap. Π 31, 14; V^W cap. Π 31, 15; *deest in* H^I; PG 96, 309, 26–46

II^{1}1768 (a) K (b) Ἰεζεκιήλ *(*ἰεζε- *cod.)* V^W (c) *s. a.* $V^E V^O$ **II^{1}1769** (a) K (b) *s. a.* V^W **II^{1}1770** (a) K (b) Βασιλείου V

---

4 ἐπιστρέφονται $V^E V^O$ ἐν σοί] *om.* $V^E V^O$ **5** τὸ ἁγίασμά μου K ἐξουδένωσαν $V^E V^O$ **6** ἕκαστος] *add.* εἰς $V^E V^O$ ἠνόμισαν $V^E V^O$, ἠνόμησε K **7** ἐλάμβανων $V^E V^{O\ p.\ c.}$, ἐνλάμβανων $V^{O\ a.\ c.}$, ἐλαμβάνωσαν V^W **8** ἐλαμβάνωσαν V^W ἐμοῦ] ὁμοῦ K ἐπελάθοντο] ἐπελάθοντό μου K **11** Ὦ] ὢ V^W αὐτῶ V^W **15** πόλις $V^E V^O$ βαθέως V

θρου μέχρις ἑσπέρας αὐτῆς ἑστιῶσαι τὰς ὄψεις· καὶ μέντοι καὶ μελῶν τινῶν κεκλασμένων καὶ διεφθαρμένων παντάπασιν, πολλὴν ἀκολασίαν ταῖς ψυχαῖς ἐντικτόντων, [ὧν] ἐπὶ πλεῖστον ἀκούοντες οὐκ ἐμπίμπλανται. Καὶ τοὺς τοιούτους δήμους πολλοὶ μακαρίζουσιν, ὅτι τὰς κατ᾽ ἀγορὰν ἐμπορίας ἢ τὰς ἐκ τῶν τεχνῶν πρὸς τὸ ζῆν ἐπινοίας καταλιπόντες, διὰ ῥαθυμίας πάσης καὶ ἡδονῆς τὸν τεταγμένον αὐτοῖς τῆς ζωῆς χρόνον διαπερῶσιν, οὐκ εἰδότες ὅτι ὀρχήστρα εὐθηνουμένη θεάμασιν ἀκολάστοις κοινὸν καὶ δημόσιον διδασκαλεῖον ἀσελγείας τοῖς συγκαθημένοις ἐστί, καὶ τὰ παναρμόνια τῶν αὐλῶν μέλη καὶ ᾄσματα πορνικά, ἐγκαθεζόμενα ταῖς τῶν ἀκουόντων ψυχαῖς, οὐδὲν ἕτερον ἢ πάντας ἀσχημονεῖν ἀναπείθει, τὰ τῶν κιθαριστῶν ἢ τὰ τῶν αὐλητῶν κρούσματα μιμουμένους. Ἤδη δέ τινες τῶν ἱππομανούντων καὶ ὄναρ περὶ τῶν ἵππων μάχονται, ἅρματα μεταζευγνύντες καὶ ἡνιόχους μετατιθέντες, καὶ ὅλως τῆς μεθημερινῆς ἀφροσύνης οὐδὲν ἐν ταῖς καθ᾽ ὕπνον φαντασίαις ἀφίστανται.

II^{1}1771 / K cap. Π 7, 15

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίου·

Ἔστιν ἰδεῖν περὶ τὰς ἀντιθέτους ἱπποδρομίας τοὺς φιλίππους τε

19 – 960, 6 II^{1}1771 Gregorius Nazianzenus, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi (Orat. 43)*, 15, 15–23 (ed. Bernardi, p. 150–152)

18 – 960, 6 II^{1}1771 K cap. Π 7, 15 (229v[18–19]20–230r5); $V^{E}V^{O}$ cap. Π 31, 15; V^{W} cap. Π 31, 16; V^{W} cap. Σ 11, 12; *deest in* H^{I}; PG 96, 309, 47 – 312, 2

II^{1}1771 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου $V^{E}V^{W\ cap.\ Π\ 31}$ V^{O} Τοῦ] *om.* V^{W} (c) Τοῦ αὐτοῦ $V^{W\ cap.\ Σ\ 11}$

2 κεκλασμένων] καὶ κλασμένων K διἐφθαρμένων $V^{E}V^{O}$, διαφθαρμένων K **3** ὧν] *delevi (ed.)* πλείστων $V^{E}V^{O}$ **4** ἐμπίμπλανται] *scripsi (ed.)*, ἐμπιμπλᾶνται K, ἐμπίπλανται V **6** καταλειπόντες *(sic)* V **7** ὅτι] *om.* V^{W} **8** ὀρχήστρα] *scripsi*, ὀρχίστρα K V, *add.* μὲν K **9** συγκαταθεμένοις V^{W} τὰ] *om.* K **11** τῶν] *om.* V^{E} ἀσχημονῆν V^{E}, ἀσχημονὴν V^{O} **12** ἢ] *om.* V^{W} τὰ τῶν^{2}] *om.* K αὐληστῶν V^{E} **12 – 13** μιμούμενος K **13** Ἤδη δέ τινες] *scripsi (ed.)*, εἴδη δὲ τινὲς V^{E}, εἴδη τινὲς V^{O}, εἰ δὲ δή τινες K, εἰ δὲ δὴ τινὲς V^{W} ἱππομανούντων] φιλίππων K καὶ] *om.* K **13 – 14** περὶ – ἵππων] *om.* K **14** μεταζευγνύντες] *scripsi (ed.)*, μεταζευγνῦντες V, ζευγνῦντες K **15** οὐδὲν] οὐδὲ $V^{E\ p.\ ras.\ ut\ videtur}$ *(= ed.)* **19** ἱπποδρομίαις $V^{E}V^{O}$ φιλίππος τε K, φιλιππικούς τε $V^{W\ cap.\ Σ\ 11}$

καὶ φιλοθεάμονας· πηδῶσι, βοῶσιν, οὐρανῷ πέμπουσι κόνιν, ἡνιοχοῦσι καθήμενοι, παίουσι τὸν ἀέρα, τοὺς ἵππους δὲ τοῖς δακτύλοις ὡς μάστιξιν, ζευγνύουσι, μεταζευγνύουσιν· οὐδενὸς ὄντες κύριοι, ἀντιδιδόασιν ἀλλήλοις ῥαδίως ἡνιόχους, ἵππους, ἱπποστασίας, στρατηγούς. Καὶ ταῦτα τίνες; Οἱ πένητες πολλάκις καὶ ἄποροι, καὶ μὴ δ' ἂν εἰς μίαν ἡμέραν τροφῆς εὐπορήσοντες.

II^{1}1772 / K cap. Π 7, 16

Ἐκ τοῦ πρὸς τοὺς λέγοντας αὐτὸν ἐπιθυμεῖν τῆς καθέδρας Κωνσταντινουπόλεως·

Ἔστιν αἰσχρὸν τὰ μὲν ἄλλα σωφρονεῖν, περὶ δὲ τοὺς ἱππικοὺς καὶ τὰ θέατρα καὶ τὰ στάδια καὶ τὰ κυνήγια τοσοῦτο<ν> μεμηνέναι, ὥστε ταῦτα ποιεῖσθαι βίον.

II^{1}1773 / K cap. Π 7, 17

Τοῦ μακαρίου Ἀμφιλοχίου, ἐκ τῆς πρὸς Σέλευκον ἰαμβικῆς ἐπιστολῆς·

Καὶ μὴν ἐκεῖνο σφόδρα σοι τηρητέον·
Μίσει θέατρα, θηρίων ἱπποδρόμων
Ἄσεμνον ᾠδήν, δύσεριν κακῶν θέαν,
Βίου ματαιότητα, ὕδραν ἡδονῶν,
Ἀνδρῶν ἀσελγῶν ἀπρεπῆ μαθήματα,

---

10 – 12 II^{1}1772 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De seipso et ad eos qui ipsum cathedram Constantinopolitanam affectare dicebant (Orat. 36)*, 12, 20–23 (ed. Moreschini, p. 268) **16 – 961, 1 II^{1}1773** Καὶ – σωφρονεῖν] AMPHILOCHIUS ICONIENSIS, *Iambi ad Seleucum*, 77–82 (ed. Oberg, p. 31 [= p. 80])

---

8 – 12 II^{1}1772 K cap. Π 7, 16 (230r[5–7]8–11); *deest in* V H^{I} **14 – 961, 29 II^{1}1773** K cap. Π 7, 17 (230r[11–12]13–230v17); *deest in* V H^{I}

---

1 πηδῶσι] *praem.* οἳ $V^{W\ cap.\ Σ\ 11}$ **2** καθεζόμενοι K $V^{W\ cap.\ Π\ 31}$ τοὺς – δὲ] *om.* $V^{E}V^{O}$ **4** ἀντιδιδόασιν] *scripsi (ed.)*, ἀντιδιδώασιν $V^{E}V^{O}$, -διδοῦσιν $V^{W\ cap.\ Π\ 31}$ $V^{W\ cap.\ Σ\ 11}$, -διδόντες K **6** δ'] δὲ $V^{W\ cap.\ Π\ 31}$ ἂν] *om.* $V^{W\ cap.\ Π\ 31}$ τροφὴν K $V^{W\ cap.\ Π\ 31}$ $V^{W\ cap.\ Σ\ 11}$ εὐπορήσαντες K **11** κυνήγια] κυνηγέσια *ed.* τοσοῦτον] *scripsi*, τοσοῦτο K μεμηνέναι] *correxi (ed.)*, μεμανῆναι K **18** δύσεριν] *scripsi (ed.)*, δυσερὴν $K^{a.\ c.}$, δυσερεὶν $K^{p.\ c.}$

Οἷς οὐδέν ἐστιν αἰσχρὸν ἢ τὸ σωφρονεῖν.
Μίμοι γελοίων κονδύλοις εἰθισμένοι,
Αἰδῶ τεμόντες τοῖς ξυροῖς πρὸ τῶν τριχῶν,
Ἀσελγὲς αἰσχρότητος ἐργαστήριον,
Οἵ<ς πάντα> πάσχειν καὶ ποιεῖν [μὲν] ἃ μὴ θέμις,
Ἐν ταῖς ἁπάντων ὄψεσι τέχνης μέρος.
Ἄλλοι δ’ ἔθνος ἐκείνων ἀθλιώτερον,
Τῶν ἀρρένων τὴν δόξαν ἐξορχούμενοι,
Μελῶν λυγισμοῖς συγκατακλῶντες φύσιν,
Ἄνδρες γυναῖκες, ἄρσενες θηλυδρίαι,
Οὐκ ἄνδρες, οὐ γυναῖκες ἀψευδεῖ λόγῳ·
Τὸ μὲν γὰρ οὐ μένουσι, τὸ δ’ οὐκ ἔφθασαν.
Ὃ μὲν γάρ εἰσιν, οὐ μένουσι τῷ τρόπῳ,
Ὃ δ’ αὖ κακῶς θέλουσιν, οὐκ εἰσὶν φύσει,
Ἀσωτίας αἴνιγμα καὶ γρῖφος παθῶν,
Ἄνδρες γυναιξὶ καὶ γυναῖκες ἀνδράσιν.
Τί δ’ ἂν λέγοι τις ᾀσμάτων αἰσχρῶν νόσους,
Μέλη τε θηλύνοντα καρδίας τόνον,
Αὐλούς, χορείας πορνικῶν βακχευμάτων,
Οἷς καὶ γέρα νέμουσιν οἱ τρισάθλιοι;
Ταῦτ’ οὖν ἐπαίνων καὶ θέας καὶ τέρψεως,
Ἢ δακρύων τε καὶ στεναγμῶν ἄξια;
Γέλως τυραννεῖ καὶ φύσις μοιχεύεται
Καὶ ποικίλη φλὸξ ἡδονῶν ἀνάπτεται.
Καὶ κτίζεται θέατρα ταῖς ἀτιμίαις,
Ὡς μὴ δὲ λάθρα τὰς νόσους ἀσχημονεῖν,
Ἀλλ’ ἄθλα κεῖσθαι τῶν κακῶν μαθημάτων.
Σὺ δὲ βδελύττου ταῦτα, μὴ χράνῃς κόρας,
Φεύγων ἁπάσας ὀμμάτων διαφθοράς.

---

2 – 29 Μίμοι – διαφθοράς] Ibid., 85–112 (p. 31–32 [= p. 82])

---

2 Μίμοι] *scripsi*, μήμοι K **3** Αἰδῶ] αἰδοῖ K p. c. **5** Οἷς πάντα] *supplevi (ed.)*, οἳ K πάσχειν] *correxi (ed.)*, πασχέειν K μὲν] *seclusi (ed.)* **7** ἐκείνων ἔθνος *ed.* **9** Μελῶν λυγισμοῖς] *correxi (ed.)*, μιελῶν λιγυσμοῖς K **10** θηλυδρίαι] *scripsi*, θηλύδριαι K **12** Τὸ] *correxi (ed.)*, τῶ K τὸ] *correxi (ed.)*, τῶι K **27** ἄθλα] *sic acc.* K

II^{1}1774 / K cap. Π 7, 18

Καὶ μετ’ ὀλίγα·

Τούτων κάθηνται τῶν παθῶν ἀγνώμονες
Ἄνδρες θεαταί. Κἂν μὲν ἄνθρωπος φύγῃ
Θῆρα<ς>, στένουσιν ὡς πλέον τῶν θηρίων,
Παιχθέντες αὐτοὶ καὶ μάτην καθήμενοι.
Ἀνδρὸς δ’ ἁλόντος καὶ στενὸν μυκωμένου,
Πικρὸν βοῶντος καὶ κόνιν ἀμωμένου,
Πάσης θεατῶν ὄψεως οἶκτος ἅπας
Ἐδραπέτευσε καὶ σὺν ἡδονῇ κρότος
Μέγιστος, ἢν ἴδωσιν αἱμάτων ῥοάς.
Χαίρουσι γὰρ βλέποντες ἃ θρηνεῖν ἔδει,
Καὶ θηρίοις νέμουσιν εὐνοίας ῥοπήν,
Καὶ τοῖς ἐμοῦσιν ἐγκελεύονται πλέον,
Θήγοντες ὀργὰς ὥσπερ ἐμφορούμενοι,
Καὶ σάρκας ἀνδρῶν θηρσὶ συμμασώμενοι.
Χ’ οἱ μὲν π<ρ>ατῆρες εἰσὶν οἰκείων μελῶν,
Τροφῆς τε δοῦλοι καὶ πάλιν θηρῶν τροφή·
Ζῶντες στυγητοὶ καὶ θανόντες ἄθλιοι
Τοιοῦτον ἔσχον τοῦ βίου πικρὸν τέλος.
Μελῶν δὲ τὰ μὲν ἐνθάπτεται θηρίοις,
Τὰ δ’ ὑπ’ ὀδοῦσι νηλεῶς δαρδάπτεται,
Ἡμισπάρακτα δ’ ἄλλα ποικίλαις <σ>τροφαῖς
Ἄττει περισπαίροντα, καὶ φυγῆς ἔτι
Καιρὸν νομίζει καὶ δρόμον φαντάζεται.
Μὴ δὴ μιάνῃς ὄμμα σὸν θεαμάτων
Ὠμοῖς μολυσμοῖς, μὴ δὲ γυμνάσῃς ὁρᾶν
Ἄνδρας θανόντας, θηρία πεπλησμένα,

---

3 – 963, 27 II^{1}1774 Τούτων – ξίφους] AMPHILOCHIUS ICONIENSIS, *Iambi ad Seleucum*, 123–175 (ed. Oberg, p. 32–34 [= p. 84–86])

---

2 – 964, 3 II^{1}1774 K cap. Π 7, 18 (230v[18]19–231v21); *deest in* V H^{I}

---

5 Θῆρας] *correxi (ed.)*, θήρα K **11** ἢν] *correxi (ed.)*, ἵν’ K **14** ἐλοῦσιν *ed.* **15** Θήγοντες] *correxi*, θίγοντες K **17** πρατῆρες] *scripsi (ed.)*, πατῆρες K **21** ἐνθάπτεται] ἐντέθαπται *ed.* **22** Τὰ δ’ ὑπ’] *correxi (ed.)*, τὰ δ’ ὑγ’ ὑπ’ $\mathrm{K}^{\text{ut videtur}}$ ὀδοῦσι νηλεῶς] *correxi (ed.)*, ὀδοῦσιν ἀνιλεῶς K **23** στροφαῖς] *correxi (ed.)*, τροφαῖς K **26** σῶν $\mathrm{K}^{\text{a. c. in mg.}}$

Τάφους τρέχοντας, συγγενεῖς τε κειμένους.
Καὶ μὴν τὸ πολλοῖς μᾶλλον ἡμερώτερον
Δοκοῦν θέαμα πωλικῶν ἱπποδρόμων,
Καὶ τοῦτο λοιμός ἐστι καὶ ψυχῶν νόσος.
Πόλεις διασπᾷ, δῆμον εἰς στάσιν ἄγει,
Μάχας διδάσκει, λοιδόρων θήγει στόμα,
Τέμνει πολιτῶν φίλτρα, συγκρούει γένη,
Καταισχύνει γέροντας, ἐκμαίνει νέους,
Ἔχθρας ἀνάπτει φιλτάτων, πατεῖ νόμους.
Κακῶν δὲ τούτων ἄλγιον τολμᾷ κακόν·
Κινεῖ γόητας τοῖς μανεῖσι συμμάχους,
Νίκης βοηθούς, καὶ τρέφει νόσον νόσῳ.
Ἐπὰν γὰρ ἐκκαυθῶσιν εἰς θερμὴν ἔριν,
Πρὸς τοὺς γόητας εὐθὺς αὐτοῖς ὁ δρόμος.
Οἱ δ᾽ αὖ καλοῦσι δαιμόνων πονηρίαν
Συνεργὸν αὐτοῖς πτωμάτων, συντριμμάτων,
Φόνων· κακοῖς γὰρ δαιμόνων χαίρει στρατός.
Οὐκοῦν δὲ καὶ τὸ δόξαν ἡμερώτερον
Ἐριστικὸν θέαμα τῶν ἱπποδρόμων
Ψυχῶν ὄλεθρός ἐστι, σωμάτων μάχη,
Καὶ πρός γε τούτοις χρημάτων σαφὴς βλάβη.
Πόσους μὲν οἴκους ἀθρόως κατέσπασεν;
Πόσους προσαιτεῖν πλουσίους ἠνάγκαζεν;
Πόσας δὲ τὸ πρὶν εὐνο<μ>ουμένας πόλεις
<Ἄρδην καθεῖλεν>; Ὡς γὰρ ἡβῶσα στάσις
Φόνοις δυναστῶν ἔχρανεν δήμου χέρας,
Χήρωσεν ἀνδρῶν τὰς πόλεις νόμῳ ξίφους,
Σφαγαῖς κολάζων τὰς σφαγάς, φόνοις φόνους.

28 – 964, 3 Σφαγαῖς – νόσους] Ibid., 177–180 (p. 34 [= p. 86])

4 λυμός ἐστι K a. c. in mg. **5** στάσεις φέρει *ed.* **8** ἐκμαίνει] *correxi (ed.)*, ἐκμένει K **10** κακόν] *correxi (ed.)*, κακῶν K **18** δὲ – ἡμερώτερον] ἐναργῶς καὶ τὸ δόξαν ἥμερον *ed.* τὸ] *signo super* τὸ *apposito*, κακῶν *(lege* κακὸν*)* τὸ μέτρον *in mg. scripsit* K **23 – 24** Πόσους – πόλεις] *versuum ordinem restitui (ed.)*, πόσας δὲ τὸ πρὶν εὐνοουμένας *(sic)* πόλεις· πόσους προσαιτεῖν πλουσίους ἠνάγκαζεν K **24** εὐνομουμένας] *correxi (ed.)*, εὐνοουμένας K **25** Ἄρδην καθεῖλεν] *supplevi (ed.)*, *om.* K *post* στάσις *fenestram reliquit* K *(*ζ<ή>τ<ει> *in mg., sed eo loco nulla excidisse videntur*; *forsan olim pertinebat ad verba quae post* πόλεις *exciderunt)* **27** Χήρωσεν] *scripsi (ed.)*, χείρωσεν K

Τίς οὖν θεᾶσθαι σωφρονῶν ἀνέξεται
Γοητείας ἅμιλλαν, οὐχ' ἵππων τάχος,
Στάσιν φόνους τίκτουσαν, ἄστεων νόσους;

<II^{1}suppl. 370 / V cap. Π 31, 17>

---

4 II^{1}suppl. 370 / V cap. Π 31, 17 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

1 θεᾶσθαι] *correxi (ed.)*, θεάσασθαι K   σωφρόνων *ed.*   **2** Γοητείας] γοητίας K$^{\text{p. c. in mg.}}$ ἵππων] *scripsi (ed.)*, ἵππον K

Τίτλος η′ Περὶ προαιρέσεως καὶ διαθέσεως, καὶ ὅτι τὴν προαίρεσιν καὶ ἐπ’ ἀγαθῷ καὶ ἐπὶ κακῷ ἐξετάζει ὁ θεός.

θ′ Περὶ προαιρέσεως καὶ διαθέσεως, καὶ ὅτι τὴν προαίρεσιν καὶ ἐπ’ ἀγαθῷ καὶ ἐπὶ κακῷ ἐξετάζει ὁ θεός.

μθ′ Περὶ προαιρέσεως καὶ διαθέσεως, καὶ ὅτι τὴν προαίρεσιν καὶ ἐπ’ ἀγαθῷ καὶ ἐπὶ κακῷ ἐξετάζει ὁ θεός.

$II^1$1775 / K cap. Π 8, 1

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς·

Τοῖς ἀγαπῶσι τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν.

---

1 διαθέσεως] cf. II^1 / K^{pin} Παραπομπὴ Δ 5

---

9 – 10 $II^1$1775 Rom. 8, 28

---

1 – 2 Titlos (a) K (231v21–24) **3 – 4 Titlos (b)** V $A^{I\ pin}$; *deest in* $H^I A^{I\ txt}$ **5 – 6 Titlos (c)** PM^{pin} $L^{b\ pin}$ E $A^{III\ pin}$ R; *deest in* $M^{txt\ (lac.)}$ $L^{b\ txt}$ $H^{III}A^{III\ txt}$ **8 – 10 $II^1$1775** K cap. Π 8, 1 (231v[24]232r1–2); V cap. Π 9, 1; P cap. Π 49, 1; E cap. 201, 1; R cap. Π 51, 1; *deest in* H^I $M^{(lac.)}$ L^b; PG 96, 240, 42–43

---

1 – 2 Titlos (a) 1 Τίτλος] *om.* K^{pin} καὶ διαθέσεως] *om.* K^{pin} **2** καὶ^1 – ἀγαθῷ] ἐπ’ ἀγαθῶ τε K^{pin} ἐπὶ] *om.* K^{pin} **3 – 4 Titlos (b) 3** θ′] *propt. mg. resect. non liquet in* $A^{I\ pin}$ *(*θ′ *secund. ser.), praem.* τίτλος $V^{W\ txt}$ **4** καὶ^1 – κακῷ] ἐπὶ πᾶσιν $V^{E\ txt}$ $V^{O\ txt}$ $A^{I\ pin}$ ἐπ’] ἐπὶ V^W **5 – 6 Titlos (c) 5** μθ′] ϲα′ E, τίτλος να′ R^{txt}, να′ R^{pin}, *propt. mg. resect. non liquet in* $A^{III\ pin}$ *(*κη′ *secund. ser.)* **5 – 6** καὶ^1 – θεός] *om.* M^{pin} **6** ἐπ’] ἐπὶ R

$II^1$1775 (a) K (b) Πρὸς Ῥωμαίους $V^E V^O$ P R (c) Τοῦ Ἀποστόλου V^W E Τοῦ] *om.* E

---

9 ἀγαθόν] *praem.* τὸ V^E

II^{1}1776 / K cap. Π 8, 2

Μάρκου, ἐν κεφαλαίῳ <ρ>λς′·

Καθίσας ὁ Ἰησοῦς ἀπέναντι τοῦ γαζοφυλακίου, ἐθεώρει πῶς οἱ ὄχλοι βάλλουσι χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. Καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά· καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχή, ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης. Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλέον πάντων ἔβαλε τῶν βαλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. Πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

II^{1}1777 / K cap. Π 8, 3

Σχόλιον·

Σημείωσαι πῶς τὴν ἀγαθὴν προαίρεσιν ἀποδέχεται ὁ θεός.

II^{1}1778 / K cap. Π 8, 4

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ λζ′·

Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐ μοιχεύσεις. Ἐγὼ δὲ λέγω

---

3 – 10 II^{1}1776 Marc. 12, 41–44 **13 II^{1}1777** *Scholion in Marc. 12, 41–44* **16 – 967, 2 II^{1}1778** Matth. 5, 27–28

---

2 – 10 II^{1}1776 K cap. Π 8, 2 (232r[mg]3–11); V cap. Π 9, 2; P cap. Π 49, 2; R cap. Π 51, 2; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b} E; PG 96, 240, 44–54 **12 – 13 II^{1}1777** K cap. Π 8, 3 (232r[11]11–12); *deest in* V PM$^{(lac.)}$ L^{b} R E; PG 86, 2089, 10–11 **15 – 967, 2 II^{1}1778** K cap. Π 8, 4 (232r[12]13–16); V cap. Π 9, 3; P cap. Π 49, 3; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b} R E; PG 96, 240, 55 – 241, 3

II^{1}1776 (a) K ρλς′] *correxi*, λς′ K (b) Κατὰ Μάρκον, κεφαλαίου λς′ P (c) Μάρκου V^{E}V^{O} R (d) Εὐαγγελίου V^{W} **II^{1}1778** (a) K (b) Κατὰ Ματθαῖον, κεφαλαίου λζ′ P (c) Ματθαίου V^{E}V^{O} (d) σέκστρου *(sic)* V^{W}

---

3 πῶς οἱ] πόσοι K$^{p.\,c.\,in\,mg.}$ **4** τὸ γαζοφυλάκιον] τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ V^{E}V^{O} **5 – 7** ἔβαλε – πτωχὴ] *om.* K **6 – 10** Καὶ – αὐτῆς^{2}] καὶ τὰ ἑξῆς R **6** αὐτοῦ] *add.* ὁ ἰησοῦς V^{E}V^{O} **7** πλείω P **8** ἔβαλε] ἔλαβεν P **9** περισσεύματος V^{E}V$^{W\,p.\,c.}$, περισεύματος V$^{W\,a.\,c.}$ V^{O} αὐτοῖς] αὐτῶν V^{E}V^{O} αὕτη] αὐτὴ K, αὐτη P **10** πάντα – εἶχεν] *post* ἔβαλεν *transpos.* V^{W}

ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

II^{1}1779 / K cap. Π 8, 5

Σχόλιον·

Πρόσεχε ἀκριβῶς ὅτι καὶ ἐπ᾽ ἀγαθῷ καὶ κακῷ τὰ τῆς διαθέσεως ἐξετάζεται κινήματα παρὰ τῷ θεῷ.

II^{1}1780 / K cap. Π 8, 6

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ β′ λόγου τῆς Ἑξαημέρου·

Παρὰ τῷ δικαίῳ κριτῇ, καὶ ὑπὲρ μόνου τοῦ προελέσθαι τὰ δέοντα οὐκ εὐκαταφρόνητοι οἱ ἀφωρισμένοι μισθοί.

---

5 – 6 II^{1}1779 *Scholion in Matth. 5, 27–28* **9 – 10 II^{1}1780** Basilius Caesariensis, *Homiliae in Hexaemeron*, II, 1 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 21, 9–10)

---

4 – 6 II^{1}1779 K cap. Π 8, 5 (232r[16]16–19); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} R E; PG 86, 2089, 11–13 **8 – 10 II^{1}1780** K cap. Π 8, 6 (232r[19]20–22); V^{E}V^{O} cap. Π 9, 5; *deest in* V^{W} H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} E; PG 96, 241, 8–10

II^{1}1780 (a) K (b) Βασιλείου V^{E}V^{O}

---

1 ἐμβλέπων V^{W}V^{O} P, ἐμβλέψας V^{E} **9** ἐλέσθαι *(sic)* K **10** ἀφωρισμένοι] *scripsi*, ἀφορισμένοι K V^{E}V^{O}

II¹1781 / K cap. Π 8, 7

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸ βάπτισμα·

Ἐπαινοῦμεν τοὺς κατὰ προαίρεσιν ἀγαθούς, οὐ τοὺς ὑπό τινος ἀνάγκης ἐξειργομένους. Ὅπου γὰρ προαίρεσις ἑτοίμη, τὸ κωλῦον οὐδέν. Ἡ προθυμία ἐνυπαρχέτω καὶ τὸ ἐμποδίζον οὐκ ἔσται.

II¹1782 / K cap. Π 8, 8

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ *Πρόσεχε σεαυτῷ*·

Αἱ τοῦ σώματος πράξεις ὑπὸ πολλῶν διακόπτονται. Ὁ δὲ κατὰ πρόθεσιν ἁμαρτάνων, τῷ τάχει τῶν νοημάτων συναπαρτιζομένην ἔχει τὴν ἁμαρτίαν.

3–5 Ἐπαινοῦμεν – οὐδέν] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 48.7./55.7. (ed. Ihm, p. 802)

3–4 II¹1781 Ἐπαινοῦμεν – ἐξειργομένους] Basilius Caesariensis, *Homilia exhortatoria ad S. baptisma*, 5 (PG 31, 436, 33–34) **4–5** Ὅπου – οὐδέν] Ibid., 6 (PG 31, 437, 13) **5** Ἡ – ἔσται] Ibid. (PG 31, 437, 15–16) **8–10 II¹1782** Basilius Caesariensis, *Homilia in illud:* Attende tibi ipsi *(Deut. 15, 9)*, 1 (ed. Rudberg, p. 25, 2–4)

2–5 II¹1781 K cap. Π 8, 7 (232r[22]23–232v3); $V^E V^O$ cap. Π 9, 4; V^W cap. Π 9, 5; P cap. Π 49, 5; E cap. 201, 3; R cap. Π 51, 4; *deest in* H^I $M^{(lac.)}$ L^b; PG 96, 241, 4–7 **7–10 II¹1782** K cap. Π 8, 8 (232v[3]4–7); V cap. Π 9, 6; *deest in* H^I $PM^{(lac.)}$ L^b R E; PG 96, 241, 11–13

II¹1781 (a) K (b) Βασιλείου, εἰς τὸ Πρόσεχε σεαυτῷ P (c) Τοῦ ἁγίου Βασιλείου R (d) Βασιλείου V^W E (e) Ἐκ τῆς Πέτρου $V^E V^O$ **II¹1782** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W (c) Θεοτίμου $V^E V^O$

3–5 οὐ – ἔσται] *om.* E **4** ἀναγκαστῶς V^W **4–5** ἐξειργομένους – ἔσται] εἰς τοῦτο ἥκοντας R, *om.* V^W P

II^{1}1783 / K cap. Π 8, 9

Τοῦ ἁγίου Σέξτου Ῥώμης·

Θυσία τῷ θεῷ γνώμη ἀγαθή.

II^{1}1784 / K cap. Π 8, 10

Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἐξισωτήν·

Τὸ κάλλιστον καὶ φιλανθρωπότατον, ὅτι μὴ τῇ ἀξίᾳ τοῦ διδομένου, τῇ δὲ δυνάμει καὶ τῇ διαθέσει τοῦ καρποφοροῦντος μετρεῖ θεὸς τὴν ἐπίδοσιν.

II^{1}1785 / K cap. Π 8, 11

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῶν τετραστίχων Γνωμῶν·

Δῶρον θεῷ κάλλιστόν ἐστιν ὁ τρόπος.
Κἂν πᾶν ἐνέγκῃς, οὐδὲν οἴσεις ἄξιον.
Ὃ καὶ πένης δίδωσι, τοῦτο προσφέρειν.

---

3 cf. Ps.-Sext. Rom., *Sententiae*, 46a, 46b, 47 (ed. Chadwick, p. 16) **11 – 13** exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 8.10./10. (ed. Ihm, p. 188)

---

3 II^{1}1783 Ps.-Sextus Romanus, *Sententiae*, locus non repertus **6 – 8 II^{1}1784** Gregorius Nazianzenus, *Ad Iulianum tributorum exaequatorem (Orat. 19)*, 8 (PG 35, 1052, 44 – 1053, 3) **11 – 13 II^{1}1785** Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,33 *(Tetrastichae sententiae)*, 25–27 (PG 37, 930, 2–4)

---

2 – 3 II^{1}1783 K cap. Π 8, 9 (232v[7]8); V^{E}V^{O} cap. Π 9, 9; V^{W} cap. Π 9, 4; P cap. Π 49, 4; E cap. 201, 2; R cap. Π 51, 3; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 241, 19 **5 – 8 II^{1}1784** K cap. Π 8, 10 (232v[8]9–12); V^{E}V^{O} cap. Π 9, 7; *deest in* V^{W} H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} R E; PG 96, 241, 14–16 **10 – 13 II^{1}1785** K cap. Π 8, 11 (232v[12]13–15); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} R E

II^{1}1783 (a) K Σέξτου] *scripsi*, σεκιτου *cod.* (b) Σέξτου E (c) Σέκτρου *(sic)* Ῥώμης, ἐκ τῶν Γνωμῶν P (d) Σέξστρου *(sic)* Ῥώμης R (e) Σέκστρου *(sic)* V^{E}V^{O} (f) *s. a.* V^{W} **II^{1}1784** (a) K ἐξισωτήν] *scripsi*, ἐξισοτην *cod.* (b) Τοῦ Θεολόγου V^{E}V^{O} **II^{1}1785** τετραστίχων] *scripsi*, Δ'στίχων K

---

12 οἴσεις] *scripsi (ed.)*, οἴσῃς K **13** πρόσφερε *ed.*

II^{1}1786 / K cap. Π 8, 12

Τοῦ θαυματοποιοῦ ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν Ὠριγένην προσφωνητικοῦ·

Οὐκ οἶμαι τῷ ποσῷ τῆς διδομένης ὕλης, οὔσης ἔξωθεν, ταῖς δὲ προσφερούσαις γνώμαις μᾶλλον καὶ προαιρέσεσι τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν ὁ ἱερὸς λόγος ἐσταθμήσατο.

II^{1}1787 / K cap. Π 8, 13

Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσης, ἐκ τοῦ εἰς τοὺς μακαρισμούς·

Ὁ θελήσας τὸ ἀγαθὸν μόνον, κωλυθεὶς δὲ πρὸς τὸ καλὸν τῷ μὴ δύνασθαι, κατ᾽ οὐδὲν ἐλαττοῦται τῇ τῆς ψυχῆς διαθέσει τοῦ διὰ τῶν ἔργων τὴν γνώμην δείξαντος.

II^{1}1788 / K cap. Π 8, 14

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ β′ Στρώματος·

Οὐ τῷ τέλει μόνῳ παραμετρεῖται τὰ γινόμενα, ἀλλὰ καὶ τῇ ἑκάστου κρίνεται προαιρέσει.

---

4 – 6 II^{1}1786 Gregorius Thaumaturgus, *In Origenem oratio panegyrica*, III, 32–36 (ed. Crouzel, p. 106) **9 – 11 II^{1}1787** Gregorius Nyssenus, *De beatitudinibus*, V (ed. Callahan, p. 127, 13–16) **14 – 15 II^{1}1788** Clemens Alexandrinus, *Stromata*, II. Cap. VI. 26, 5 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 127, 10–12); Holl, n° 217

---

2 – 6 II^{1}1786 K cap. Π 8, 12 (232v[15–16]17–20); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} R E **8 – 11 II^{1}1787** K cap. Π 8, 13 (232v[21]22–233r1); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} R E **13 – 15 II^{1}1788** K cap. Π 8, 14 (233r[1]2–3); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} R E

---

9 τῷ] *correxi (ed.)*, τὸ K **10** οὐδὲν] *correxi (ed.)*, οὐδένα K

II¹1789 / K cap. Π 8, 15

Ἐκ τοῦ δʹ Στρώματος·

Πλουσίαν οὐ τὴν δόσιν, ἀλλὰ τὴν προαίρεσιν λογίζεται ὁ παιδεύων τὴν ψυχὴν κύριος.

II¹1790 / K cap. Π 8, 16

Ἐκ τοῦ εἰς τὸ Τίς ὁ σωζόμενος πλούσιος·

Τῆς αὐτῆς μεθέξουσι τιμῆς τοῖς δυνηθεῖσιν οἱ βεβουλημένοι τὸ καλόν, ὧν ἡ προαίρεσις ἴση, κἂν πλεονεκτῶσιν ἕτεροι τῇ περιουσίᾳ.

II¹1791 / K cap. Π 8, 17

Φίλωνος, ἐκ τοῦ βʹ τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων·

Τοὺς ἄρξαντας εἴτε ἀγαθῶν εἴτε καὶ πονηρῶν βουλευμάτων, καὶ μάλιστα ὅταν ἐφαρμόσῃ τοῖς βουλεύμασι τὰ ἔργα, ἴσους ἡγητέον τοῖς καὶ τελειώσασιν αὐτά. Τοῦ μὲν γὰρ μὴ φθάσαι πρὸς τὸ πέρας ἐλθεῖν, ἕτερα καὶ πολλὰ αἴτια· ἡ δὲ γνώμη καὶ σπουδὴ τῶν προελομένων ἔφθακεν δυνάμει καὶ πρὸς τὸ πέρας.

---

6 Τίς – πλούσιος] cf. Marc. 10, 25–26 **7 – 9** Τῆς – δυνηθεῖσιν et ἕτεροι – περιουσίᾳ] exstant etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 7.-./34b. (ed. Ihm, p. 176)

---

3 – 4 II¹1789 Clemens Alexandrinus, *Stromata*, IV. Cap. VI. 35, 1 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 263, 28–29); Holl, n° 238 **7 – 9 II¹1790** Clemens Alexandrinus, re vera *Stromata*, IV. Cap. VI. 38, 4 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 265, 22–24); Holl, n° 239, 3 **12 – 16 II¹1791** Philo Iudaeus, *Quaestiones in Genesim*, locus non repertus (ed. Petit, p. 221.8); Royse 178.106

---

2 – 4 II¹1789 K cap. Π 8, 15 (233r[4]5–6); $V^E V^O$ cap. Π 9, 8; V^W cap. Π 9, 7; P cap. Π 49, 6; E cap. 201, 4; R cap. Π 51, 5; *deest in* H^I $M^{(lac.)}$ L^b; PG 96, 241, 17–18 **6 – 9 II¹1790** K cap. Π 8, 16 (233r[6]7–9); *deest in* V H^I $PM^{(lac.)}$ L^b R E **11 – 16 II¹1791** K cap. Π 8, 17 (233r[10]11–17); *deest in* V H^I $PM^{(lac.)}$ L^b R E; PG 86, 2089, 14–20

II¹1789 (a) K (b) Κλήμεντος V P R E

---

3 πλούσιος V^W **7** βεβουλημένοι] *scripsi (ed.)*, βεβουλομένοι K

*II^2 / PML^b cap. Π 22

Τίτλος θʹ Περὶ παραθήκης, ὅτι χρὴ πιστῶς ποιεῖσθαι τὴν ταύτης φυλακήν, καὶ μηδαμῶς δόλον εἰς ἀποστέρησιν τοῦ παραθεμένου μηχανᾶσθαι.

κηʹ Περὶ παραθήκης, καὶ ὅτι χρὴ πιστῶς ποιεῖσθαι τὴν ταύτης φυλακήν, καὶ μηδαμῶς δόλον εἰς ἀποστέρησιν τοῦ παραθεμένου μηχανᾶσθαι.

*II^{2}2397 / PML^b cap. Π 22, 1

II^{1}1792 / K cap. Π 9, 1

Τῆς Ἐξόδου·

Ἐάν τις δῷ τῷ πλησίον ἀργύριον ἢ σκεύη φυλάξαι, καὶ κλαπῇ ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ ἀνθρώπου, ἐὰν εὑρεθῇ ὁ κλέψας, ἀποτίσει διπλοῦν· ἐὰν δὲ μὴ εὑρεθῇ ὁ κλέψας, προσελεύσεται ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ὀμεῖται ἦ μὴν μὴ αὐτὸς πεπονηρεῦσθαι ἐφ’ ὅλης τῆς παραθήκης τοῦ πλησίον. Κατὰ πᾶν ῥητὸν ἀδίκημα περί τε μόσχου καὶ ὑποζυγίου καὶ προβάτου καὶ ἱματίου καὶ πάσης ἀπωλείας τῆς ἐγκαλουμένης, ὅτι ἂν ᾖ <***>.

---

9 – 15 II^{1}1792 Ex. 22, 7–9

---

1 – 3 Titlos (a) K (233r17–20) **4 – 6 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **8 – 15 II^{1}1792** K cap. Π 9, 1 (233r[mg]21–233v6); V cap. Π 28, 1; *deest in* H^I; PG 96, 300, 28–32

---

1 – 3 Titlos (a) **1** Τίτλος] *om.* K^{pin} **2 – 3** καὶ – μηχανᾶσθαι] *om.* K^{pin} **4 – 6 Titlos (b)** **4** κηʹ] *non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(*κζʹ *secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ **5** δόλον] δόλων V$^{E\ pin}$ εἰς] ἢ V$^{E\ pin}$ V$^{O\ pin}$

II^{1}1792 Τῆς] *om.* V

---

9 δῷ] θῶ V^E ἐκ] ἀπὸ K **10** ἀποτίση K V^W **12** ὠμεῖται V^W, ὀμήτης V$^{E\ ut\ videtur}$ V^O **12 – 13** ἦ – ἀδίκημα] *om.* V **12** ἦ μὴν] *correxi (**II^2 *= LXX)*, ὑμῖν K πεπονηρεῦσθαι] *correxi (**II^2 *= LXX)*, πεπονήρευται K **14** περί τε] περὶ V μόσχου – καὶ^4] *om.* V **15** τῆς – ᾖ] *om.* V *post* ᾖ *quaedam exciderunt in* K *(vide* *II^2*)*

II^{1}1793 / K cap. Π 9, 2

Ἐκ τῆς αὐτῆς·

Ἐάν τις δῷ τῷ πλησίον ὑποζύγιον ἢ μόσχον ἢ πρόβατον ἢ κτῆνος φυλάξαι, καὶ τελευτήσῃ ἢ συντριβῇ ἢ αἰχμάλωτον γένηται καὶ μηδεὶς ἴδῃ, ὅρκος ἔσται τοῦ θεοῦ ἀναμέσον ἀμφοτέρων ἦ μὴν μὴ μετεσχηκέναι αὐτὸν καθόλου τῆς παραθήκης τοῦ πλησίον· καὶ οὕτως προσδέξεται ὁ κύριος αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ ἀποτίσει τῷ κυρίῳ αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ κλαπῇ παρ᾽ αὐτοῦ, ἀποτίσει τῷ κυρίῳ αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ θηριάλωτον γένηται, ἄξει αὐτὸν ἐπὶ τὴν θήραν, καὶ οὐκ ἀποτίσει.

---

3 – 10 II^{1}1793 Ex. 22, 10–13

---

2 – 10 II^{1}1793 K cap. Π 9, 2 (233v[6]7–15); V cap. Π 28, 2; *deest in* H^{I}; PG 96, 300, 33–40

II^{1}1793 (a) K (b) *s. a.* V

---

4 τελευτήσει V συντριβὴ $V^{E}V^{O}$, συντριβεῖ V^{W} **5 – 6** ἤ – πλησίον] *om.* V **5** ἦ μὴν] *scripsi*, ἠμὴν K **7** οὕτως] *om.* V προσδέξηται $V^{E}V^{O}$ ἀποτίση V^{W} **7 – 8** τῷ – αὐτοῦ] *om.* V **8 – 9** κλαπῇ – δὲ] *om.* K **8** παρ᾽] ἀπ᾽ $V^{E}V^{O}$ **9** ἄξηι K **9 – 10** οὐκαποθήσει $V^{E}V^{O}$, οὐ μὴ ἀποτίσει K

Τίτλος ιʹ Περὶ προϊσταμένων, ὅτι χρὴ αὐτοὺς σπουδαίως προΐστασθαι.

κʹ Περὶ προϊσταμένων, ὅτι χρὴ αὐτοὺς σπουδαίως προΐστασθαι.

λθʹ Περὶ προϊσταμένων, ὅτι χρὴ αὐτοὺς ἐν σπουδῇ προΐστασθαι.

II^{1}1794 / K cap. Π 10, 1

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Κρείσσων ἐναρχόμενος βοηθεῖν καρδίᾳ
τοῦ ἐπαγγελλομένου καὶ εἰς ἐλπίδα ἄγοντος.

II^{1}1795 / K cap. Π 10, 2

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς·

…ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ…

---

9 – 10 II^{1}1794 Sir., re vera Prov. 13, 12$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 67) **13 II^{1}1795** Rom. 12, 8

---

1 – 2 Titlos (a) K (233v16–17) **3 – 4 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **5 – 6 Titlos (c)** PM^{pin} L$^{b\ pin}$; *deest in* M$^{txt\ (lac.)}$ L$^{b\ txt}$ **8 – 10 II^{1}1794** K cap. Π 10, 1 (233v [17]18–19); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} **12 – 13 II^{1}1795** K cap. Π 10, 2 (233v[19–20] 21); V cap. Π 20, 1; P cap. Π 39, 1; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 284, 41

---

1 – 2 Titlos (a) 1 Τίτλος] *om.* K^{pin} **3 – 4 Titlos (b) 3** κʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(*κʹ *secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ ὅτι] *praem.* καὶ V$^{W\ pin}$

II^{1}1795 (a) K (b) Πρὸς Ῥωμαίους P (c) Ἀποστόλου V^{W} (d) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

13 σπουδῇ] σπουδεῖ V^{E}V^{O}, *add.* ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι· ἡ αγαπη *(*ααγαπη P$^{a.\ c.\ ut\ videtur}$*)* ἀνυποκριτος *(= Rom. 12, 8–9)* P

Π[1]1796 / K cap. Π 10, 3

Σχόλιον·

Δίελθε εἰς τὸν ἑξῆς τίτλον, τὸ τοῦ Θεολόγου ἀνάγνωσμα.

---

3 Δίελθε – ἀνάγνωσμα] cf. Π[1]1799 / K cap. Π 11, 3

---

3 **Π[1]1796** *Scholion*

---

2 – 3 Π[1]1796 K cap. Π 10, 3 (233v[21]21–22); *deest in* V H[I] PM[(lac.)] L[b]

Τίτλος ια′ Περὶ προσφυγίου καὶ τῶν προσφευγόντων ἐν ἀσύλοις τόποις, καὶ ὅτι χρὴ τοῖς μὲν ἀνευθύνοις βοηθεῖν, τοὺς δὲ ἐνόχους ἀποπέμπεσθαι.

λ′ Περὶ προσφυγίου καὶ τῶν προσφευγόντων ἐν ἱεροῖς τόποις, καὶ ὅτι χρὴ τοῖς μὲν ἀνευθύνοις βοηθεῖν, τοὺς δὲ ὑπαιτίους ἀποπέμπεσθαι.

μς′ Περὶ προσφυγίου καὶ τῶν προσφευγόντων ἐν ἱεροῖς τόποις, ὅτι χρὴ τοῖς μὲν ἀνευθύνοις βοηθεῖν, τοὺς δὲ ὑπαιτίους ἀποπέμπεσθαι.

Π^{1}1797 / K cap. Π 11, 1

Τῆς Ἐξόδου·

Ἐὰν ἐπιθῆταί τις τῷ πλησίον αὐτοῦ ἀποκτεῖναι αὐτὸν δόλῳ, καὶ καταφύγῃ, ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου μου λήψῃ αὐτὸν θανατῶσαι.

---

1 – 2 ἀσύλοις τόποις] cf. Π^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ Α 13

---

12 – 13 Π^{1}1797 Ex. 21, 14

---

1 – 3 Titlos (a) K (233v23–234r2) **4 – 6 Titlos (b)** V $A^{I\,pin}$; *deest in* $H^{I}A^{I\,txt}$ **7 – 9 Titlos (c)** PM^{pin} $L^{b\,pin}$ E R; *deest in* $M^{txt\,(lac.)}$ $L^{b\,txt}$ **11 – 13 Π^{1}1797** K cap. Π 11, 1 (234r[2]3–5); V cap. Π 30, 1; P cap. Π 46, 1; E cap. 199, 1; R cap. Π 49, 1; *deest in* H^{I} $M^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 305, 34–36

---

1 – 3 Titlos (a) **1** Τίτλος] *om.* K^{pin} προσφυγόντων K^{pin} **2 – 3** καὶ – ἀποπέμπεσθαι] *om.* K^{pin} **4 – 6 Titlos (b)** **4** λ′] κθ′ $A^{I\,pin}$, *praem.* τίτλος $V^{W\,txt}$ προσφυγόντων $V^{E\,pin}$ $V^{O\,pin}$ **5** τοῖς] τοὺς $V^{E\,txt}$ $V^{O\,txt}$ $A^{I\,pin\,a.\,c.}$ ἀνευθύνους $V^{E\,txt}$ $V^{O\,txt}$ $A^{I\,pin\,a.\,c.}$, εὐθύνοις $V^{W\,txt\,p.\,ras.}$ **5 – 6** ἀποπέμπεσθαι] ἀποπέμπειν V^{W}, *add.* καὶ ἐκδιώκειν $V^{E\,pin}$ $V^{O\,pin}$ **7 – 9 Titlos (c)** **7** μς′] ρϙθ′ E, τίτλος μθ′ R^{txt}, μθ′ R^{pin} προσφυγίων M^{pin} **7 – 9** καὶ – ἀποπέμπεσθαι] *om.* M^{pin} **8** εὐθύνοις P

Π^{1}1797 (a) K R E (b) Ἐξόδου V P

---

12 ἐπίθεταί τις $V^{E}V^{O}$, ἐπιθῆ τίς *e corr.* V^{W} τῷ] τὸ V^{W} αὐτοῦ] *om.* K **13** καταφύγῃ, ἀπὸ] καταφύγη (-ει V^{W}) ἀπὸ V, καταφύγηι ἐπὶ K θυσιαστηρίου μου] *add.* οὐ K $V^{E}V^{O}$ $R^{p.\,c.}$

II^{1}1798 / K cap. Π 11, 2

Τῶν Παροιμιῶν·

Μὴ παραδῷς οἰκέτην εἰς χεῖρας δεσπότου,
μήποτε καταράσηταί σε καὶ ἀφανισθῇς.

II^{1}1799 / K cap. Π 11, 3

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίου·

Ἔτυχεν γυναῖκά τινα τῶν ἐπιφανῶν ἐξ ἀνδρὸς οὐ πρὸ πολλοῦ τὸν βίον ἀπολιπόντος χηρεῦσαι. Ὁ δὲ τοῦ δικαστοῦ σύνεδρος ἐβιάζετο, πρὸς γάμον ἕλκων ἀπαξιοῦσαν. Ἡ δὲ οὐκ ἔχουσα ὅπως διαφύγῃ τὴν τυραννίδα, βουλὴν βουλεύεται οὐ τολμηρὰν μᾶλλον ἢ συνετήν· τῇ ἱερᾷ τραπέζῃ προσφεύγει καὶ θεὸν ποιεῖται προστάτην κατὰ τῆς ἐπηρείας. Τί οὖν ἔδει ποιεῖν, μὴ ὅτι τὸν μέγαν Βασίλειον καὶ τῶν τοιούτων ἅπασι νομοθέτην, ἄλλον δέ τινα τῶν πολὺ μετ᾽ ἐκεῖνον, ἱερέα δὲ ὅμως; Οὐκ ἀντιποιεῖσθαι ἔδει; Οὐ χεῖρα ὀρέγειν θεοῦ φιλανθρωπίᾳ καὶ νόμῳ τετιμηκότι θυσιαστήρια; Οὐ πάντα δρᾶσαι καὶ παθεῖν ἐθελῆσαι πρότερον ἢ τί βουλεύσασθαι κατ᾽ αὐ-

---

3 – 4 II^{1}1798 Prov. 30, 10$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 116) **7 – 12 II^{1}1799** Ἔτυχεν – ποιεῖν] GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi (Orat. 43)*, 56, 1–6 (ed. Bernardi, p. 242) **12 – 978, 7** μὴ – ἀτιμίαν] IBID., 56, 8–21 (p. 242–244)

---

2 – 4 II^{1}1798 K cap. Π 11, 2 (234r[5]6–7); V cap. Π 30, 2; P cap. Π 46, 2; E cap. 199, 2; R cap. Π 49, 2; *deest in* H^{I} $M^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 305, 37–38 **6 – 978, 10 II^{1}1799** K cap. Π 11, 3 (234r[8]9–234v11); V cap. Π 30, 3; P cap. Π 46, 3; E cap. 199, 3; R cap. Π 49, 3; *deest in* H^{I} $M^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 305, 39 – 308, 11

II^{1}1798 (a) K (b) Παροιμιῶν V P E R **II^{1}1799** (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον P R βασιλειον P (c) Τοῦ Θεολόγου V E Τοῦ] *om.* E

---

3 δεσπότου] *add.* αὐτοῦ K **4** καταράσηταί σοι R, καταράσεταί σε *(*-σσ- V^{W}*)* V E, κατὰρασέταί σε *(sic)* P ἀφανισθείς V **8** ἀπολειπόντος *(*-οντος P*)* $V^{E}V^{W\,a.c.}V^{O}$ P σύνεδρος] συνήγορος P R E **8 – 9** ἐξεβιάζετο E **9** ὅπως] ὅθεν R **10 – 11** συνετη P **13** τῶν τοιοῦτων P, τὸν τοιούτων $K^{p.c.}$, τὸν τοιοῦτον $V^{E}V^{O}$ R ἅπασι] ἁπάντων K ἄλλον – τῶν^{2}] ἄλλόν τινα K τῶν^{2}] τὸν V^{W} P R E πολὺν K **14** δὲ] δ᾽ K ἔδει; Οὐ] *om.* $V^{E}V^{O}$ ἔδει] *om.* E χεῖρας E **15** καὶ – θυσιαστήρια] *om.* K **16** πατηναιθελήσαι P, παθεῖν θελῆσαι V^{W} κατὰ V^{W} P E

τῆς ἀπάνθρωπον καὶ καθυβρίσαι μὲν τὴν ἱερὰν τράπεζαν, καθυβρίσαι δὲ τὴν πίστιν μεθ’ ἧς ἱκέτευεν; Οὔ, φησὶν ὁ κενὸς δικαστής, ἀλλ’ ἡττᾶσθαι χρὴ πάντας τῆς ἐμῆς δυναστείας, καὶ προδότας γενέσθαι Χριστιανοὺς τῶν οἰκείων νόμων. Ὁ μὲν ἐξήτει τὴν ἱκέτιν· ὁ δὲ εἴχετο κατακράτος. Ὁ δ’ ἐξεμαίνετο, καὶ τέλος πέμπει τινὰς τῶν ἐπ’ ἐξουσίας τὸν τοῦ ἁγίου κοιτωνίσκον ἐξερευνήσοντας, οὐ κατὰ χρείαν μᾶλλον ἢ ἀτιμίαν. Καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν παρεῖναι καὶ ἀπολογεῖσθαι κελεύει ὡς ἕνα τῶν κατακρίτων. Ὁ δὲ ἡμέρως καὶ φιλανθρώπως παρῆν· ὁ δὲ προὐκάθητο, γέμων θυμοῦ καὶ φρονήματος.

II^{1}1800 / K cap. Π 11, 4

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ εἰς Εὐτρόπιον·

Τίνος ἕνεκεν ἀγανακτεῖς, ἀγαπητέ; Ὅτι δή φησιν εἰς ἐκκλησίαν κατέφυγεν ὁ πολεμήσας αὐτὴν διηνεκῶς. Διατοῦτο μὲν οὖν μάλιστα δοξάζειν χρὴ τὸν θεόν, ὅτι ἣν αὐτὸς ἀπετείχισεν καὶ ἀπεκώλυσε καταφυγὴν γράμμασι καὶ νόμοις, αὐτὸς διὰ τῶν ἔργων ἐκύ-

---

7 – 10 Καὶ – φρονήματος] GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi (Orat. 43)*, 56, 22–26 (ed. Bernardi, p. 244) **13 – 15 II^{1}1800** Τίνος – θεόν] IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *In Eutropium*, 3 (PG 52, 393, 53–56) **15 – 979, 5** ὅτι – συμφορᾶς] IBID. (PG 52, 394, 27–34)

---

12 – 979, 5 II^{1}1800 K cap. Π 11, 4 (234v[12]13–23); V cap. Π 30, 4; P cap. Π 46, 4; E cap. 199, 4; R cap. Π 49, 4; *deest in* H^{I} $M^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 308, 12–22

II^{1}1800 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου, ἐκ τοῦ εἰς Εὐτρόπιον P R E Τοῦ] *om.* E ἐκ τοῦ] *om.* P E εὐτροπιον E (c) Τοῦ Χρυσοστόμου V Τοῦ] *om.* V^{W}

---

1 ἀπάνθρωπον – καθυβρίσαι^{1}] ἀπάνθρωπον; καθυβρίσαι K **2** πιστὴν K μεθ’ ἧν K, μεθὴν $V^{E}V^{O}$ ἱκέτευσεν K, ἱκετεύει R, ἴκετεύειν P **2 – 10** Οὔ – φρονήματος] καὶ τὰ λοιπά P R, *om.* E **2** Οὔ, φησὶν] ἱκέτευεν οὖν φησὶν V^{W} καινὸς V^{W} **3** ἀλλὰ K χρὴ] *om.* K πάντως K, πάντος V^{W} **4** ἐξαιτεῖ K, ἐξαιτῆ V^{W}, ἐζήτει *ed.* ἱκέτιν] *scripsi (ed.)*, ἱκέτην K $V^{W}V^{O}$, ἱκετήν V^{E} **5** δ’] δὲ K V^{W} ἐξεμαίνετο] *correxi (ed.)*, ἐξεμήνετο K, -μένετο $V^{E}V^{O}$, -μήναιτο V^{W} τέλος] *praem.* τὸ K προπέμπει $V^{E}V^{O}$ **8** κελεύει] κελεύειν $V^{O\ a.\ c.}$, *om.* K ἕνα τῶν] ἕνεκα K **9** ἡμέρως – φιλανθρώπως] *om.* $V^{E}V^{O}$ **10** φρονήματος] *add.* καὶ τὰ λοιπὰ $V^{E}V^{O}$, καὶ τὰ ἑξῆς V^{W} **13** τίνες V^{O} Ὅτι δή φησιν] ὅτι δὴ $V^{E}V^{W\ e\ corr.}$ P R E, ἐπιδὴ V^{O} **15** ἣν] ἦν V^{O}, ἡν P **16** κατέφυγε K, καταφυγεῖν $V^{W\ e\ corr.}$ P **16 – 979, 1** ἠκύρωσεν (ἠκυ- P, -ε E) V P E

ρωσεν, μαθὼν ὅπερ ἐποίησε. Καὶ *τὸν νόμον ἔλυσεν* πρῶτος αὐτὸς δι᾽ ὧν ἔπαθεν· καὶ *γέγονε* τῆς οἰκουμένης *θέατρον*, καὶ σιγῶν ἐντεῦθεν ἀφίησι φωνήν, ἅπασι παραινῶν καὶ λέγων· Μὴ ποιεῖτε τοιαῦτα, ἵνα μὴ πάθητε τοιαῦτα. Καὶ διδάσκαλος ἀνεφάνη διὰ τῆς συμφορᾶς.

II^{1}1801 / K cap. Π 11, 5

Ἰωσήπου, ἐκ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἱστορίας·

Εἰ ἄγαλμα νεκρόν τε καὶ ἄψυχον ἱκανὸν σώζειν τοὺς ἐπ᾽ αὐτὸ καταφεύγοντας δι᾽ ἣν ἐξεικόνισται καὶ κεχαρακτήρισται μορφήν, πόσῳ καὶ πλέον ἱερὸν θεοῦ ἐνδιαίτημα περιέπειν καὶ σκέπειν ὀφείλει τοὺς ἐπ᾽ αὐτὸ καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ ἐπικουρίαν ἐνθέσμως προσπεφευγότας; Οὐ γὰρ θέμις μετὰ θράσους καὶ τυραννικοῦ φρυάγματος ἐπιβαίνειν κατατολμᾶν τοῖς ἀβάτοις, καὶ *χειρὶ κραταιᾷ* καὶ θρασείᾳ, καθάπερ ἐκ κόλπων καὶ χειρὸς κυρίου, ἀποσπᾶν βιάζεσθαι τοὺς ἐπὶ τὸ σέβας ὑπεκδύσαντας, ἀλλὰ πρῶτον μέν, κἂν αἵματος ἔνοχοι εἶεν οὗτοι, χρὴ τὴν τιμὴν νέμειν τῷ τιμητῷ, ἔπειτα

1 τὸν – ἔλυσεν] Matth. 5, 17 **2** γέγονε – θέατρον] I Cor. 4, 9 **13** Ex. 6, 1 (et multis aliis locis)

8 – 980, 3 II^{1}1801 FLAVIUS IOSEPHUS, *De bello Iudaico*, locus non repertus

7 – 980, 3 II^{1}1801 K cap. Π 11, 5 (234v[24]235r1–13); V cap. Π 30, 5; P cap. Π 46, 5; E cap. 199, 5; R cap. Π 49, 5; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 308, 23–37

II^{1}1801 (a) K P R ἰωσίππου K, ἰωσήππου *(*ἴω- P*)* P R ἐκ τῆς] ἐξ P (b) Ἰωσήπου E, ἰωσήππου V^{W}, ἰωσίππου V^{E}V^{O}

3 πᾶσι V^{E}V^{O} ποιῆτε E, ποιοῖτε K$^{a.\ c.\ ut\ videtur}$ **4** ἐφάνη K **8 – 12** Εἰ – προσπεφευγότας] *om.* E **8** νεκρόν τε] νεκρὸν K αὐτῶ K V, αυτῶ P **9** ἐξεικόνισται – κεχαρακτήρισται] ἐξεικονίζει K **10** πόσῳ – πλέον] πόσω γε μᾶλλον K **11** αὐτὸ] αὐτῶι K, αὐτῶ *(*αυ- P*)* V^{E}V^{O} P τὴν] τῆς V R, τῆ P ἐπικουρίας V P R ἐνθέσμως] *om.* K **11 – 12** προσφεύγοντας V^{O} R, πρὸς φεύγοντας V^{E}, καταφεύγοντας K **12** γὰρ] *om.* E θράσους καὶ] *om.* V P R E **13** τολμᾶν K **13 – 14** καὶ θρασείᾳ] *om.* K **14** καὶ – κυρίου] *om.* K **14 – 15** βιάσασθαι K **15** ἐπὶ] εἰς K ὑπεκδύναντας V^{W}, ὑπεκδύοντας K πρῶτον μέν] *om.* K κἂν E **15 – 16** αἱμάτων K **16** ἔνοχοι εἶεν] *scripsi*, ἔνοχοι ἦεν K, μέτοχοι εἶεν V^{W} R, E, μετέχοιεν V^{E}V^{O}, μέτοχος ειν P

δὲ πειρᾶσθαι ὁσίως καὶ δικαίως παραλαβεῖν τούτους, καὶ οὐ διὰ τῶν λειτουργῶν τοῦ θεοῦ χειρώσασθαι, ἀλλὰ μᾶλλον παρὰ τῶν εἰς τοῦτο διεσταλμένων νεωκόρων παραλαβεῖν.

---

1 δὲ] *om.* K ὁσίως – οὐ] *om.* K προσλαβεῖν R **1 – 2** διὰ τῶν] δι' ἑαυτῶν V[W] R E, δι' εαυτῶν *(sic)* V[E]V[O], διεαὐτων P **2** λειτουργῶν – θεοῦ] *om.* V P R E χειρώσασθαι – τῶν[2]] καὶ K **3** νεωκόρων] νεοκόρων V, νηοκορων P, *om.* K παραλαβεῖν] *om.* V P R E

Τίτλος ιβʹ Περὶ παραμονῆς καὶ παραμενόντων.

*II[2] / PML[b] cap. Π 24

ιθʹ Περὶ παραμονῆς καὶ παραμενόντων, καὶ ὅτι δεῖ αὐτοὺς πίστιν καὶ εὔνοιαν σώζειν τοῖς προλαβοῦσιν.

II[1]1802 / K cap. Π 12, 1

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Πίστιν κτῆσαι ἐν πτωχείᾳ μετὰ τοῦ πλησίον,
ἵνα ἐν τοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ εὐφρανθῇς·
ἐν καιρῷ θλίψεως διάμενε αὐτῷ,
ἵνα ἐν τῇ κληρονομίᾳ αὐτοῦ συγκληρονομήσῃς.

II[1]1803 / K cap. Π 12, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐνοίκισον ἀλλότριον, καὶ διαστρέψει σε ἐν ταραχῇ,
καὶ ἀπαλλοτριώσει σε τῶν ἰδίων σου.

---

2 – 3 ὅτι – προλαβοῦσιν] cf. II[1] / K[pin] Παραπομπὴ X 9

---

6 – 9 II[1]1802 Sir. 22, 23[1–4] (Wahl, *Sirach-Text*, p. 108) **12 – 13 II[1]1803** Sir. 11, 34[1–2] (Wahl, *Sirach-Text*, p. 79–80)

---

1 Titlos (a) K (235r13–14) **2 – 3 Titlos (b)** V A[I pin]; *deest in* H[I]A[I txt] **5 – 9 II[1]1802** K cap. Π 12, 1 (235r[14]15–18); V cap. Π 19, 1; P cap. Π 24, 9; E cap. 180, 8; L[c] cap. Π 3, 11; *deest in* H[I]; PG 96, 284, 33–36 **11 – 13 II[1]1803** K cap. Π 12, 2 (235r[18]19–20); V cap. Π 19, 2; P cap. Π 24, 10; E cap. 180, 9; L[c] cap. Π 3, 12; *deest in* H[I]; PG 96, 284, 37–38

---

1 Titlos (a) Τίτλος ιβʹ] ιαʹ K[pin] *(ιβʹ exspectav.)* **2 – 3 Titlos (b) 2** ιθʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* A[I pin] (ιθʹ *secund. ser.), praem.* τίτλος V[W txt] καὶ[2]] *om.* V[E pin] V[W]V[O pin] ὅτι] *add.* οὐ V[O txt] **3** τοῖς] τοὺς V[O] πρὸς λαβοῦσιν V[E pin]

II[1]1802 (a) K (b) Σιράχ V (c) Τοῦ αὐτοῦ P (d) *s. a.* E L[c] **II[1]1803** (a) K (b) *s. a.* V P E L[c]

---

6 πλησίον] πλησίον σου K **8** διαμένει V[W] **9** τῇ] *om.* K αὐτων *(sic)* P **12** ἐνοίκησον *(-οι- P)* V P, νοίκϊσον *(rubricatoris vitio)* L[c]

II¹1804 / K cap. Π 12, 3

Τοῦ αὐτοῦ·

Στέρξον τὸν πλησίον σου καὶ πιστώθητι μετ᾽ αὐτοῦ·
ἐὰν δὲ ἀποκαλύψῃς τὰ κρύφια αὐτοῦ,
οὐ μὴ πορευθῇς ὀπίσω αὐτοῦ.
Καθὼς γὰρ ἀπώλεσεν ἄνθρωπος τὸν νεκρὸν αὐτοῦ,
οὕτως ὁ ἀπολέσας τὴν φιλίαν τοῦ πλησίον·
καὶ ὡς πετεινὸν ἐκ χειρός σου ἀπολύσας,
οὕτως ἀφῆκας τὸν πλησίον σου καὶ οὐ θηρεύσεις αὐτόν.

---

3 – 9 II¹1804 Sir. 27, 17¹–19² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 119–120)

---

2 – 9 II¹1804 K cap. Π 12, 3 (235r[20]21–235v3); *deest in* V H^I

---

8 ἀπολύσας] *scripsi (LXX in app. crit.)*, ἀπόλυσας K

Τίτλος ιγʹ Περὶ παιδοποιΐας, καὶ ὅτι εὐλογία θεοῦ ἐστιν καὶ τιμία κατὰ τὸ ἀρχαῖον.

II¹1805 / K cap. Π 13, 1

Τῆς Γενέσεως·

Εἶπεν Σάρρα· Γέλωτά μοι ἐποίησε κύριος· ὃς γὰρ ἂν ἀκούσῃ, συγχαρεῖταί μοι. Καὶ πάλιν εἶπεν Σάρρα· Τίς ἀναγγελεῖ τῷ Ἀβραὰμ ὅτι παιδίον θηλάζει Σάρρα;

II¹1806 / K cap. Π 13, 2

Τῆς αὐτῆς·

Ἰδοῦσα δὲ Ῥαχὴλ ὅτι οὐ τέτοκε τῷ Ἰακώβ, καὶ ἐζήλωσε Ῥαχὴλ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ εἶπε τῷ Ἰακώβ· Δός μοι τέκνα· εἰ δὲ μή, τελευτήσω ἐγώ. Ἐθυμώθη δὲ Ἰακὼβ τῇ Ῥαχήλ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· Μὴ ἀντὶ θεοῦ ἐγὼ εἰμί, ὅς ἐστέρησέν σε καρπῶν κοιλίας;

II¹1807 / K cap. Π 13, 3

Καὶ μετ᾽ ὀλίγα·

Ἐμνήσθη ὁ θεὸς τῆς Ῥαχήλ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτῆς ὁ θεός, καὶ ἠνέωξεν αὐτῆς τὴν μήτραν, καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκεν τῷ Ἰακὼβ υἱόν. Εἶπεν δὲ Ῥαχήλ· Ἀφεῖλέν μου ὁ θεὸς τὸ ὄνειδος. Καὶ ἐκάλεσε τὸ

---

5 – 7 II¹1805 Gen. 21, 6–7 **10 – 13 II¹1806** Gen. 30, 1–2 **16 – 984, 2 II¹1807** Gen. 30, 22–24

---

1 – 2 Titlos K (235v3–5) **4 – 7 II¹1805** K cap. Π 13, 1 (235v[5]6–9) **9 – 13 II¹1806** K cap. Π 13, 2 (235v[9]10–15) **15 – 984, 2 II¹1807** K cap. Π 13, 3 (235v[15]16–21)

---

1 – 2 Titlos 1 Τίτλος] *om.* K^pin

II¹1805 Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως K

---

5 Γέλωτά μοι] *correxi (LXX)*, γέλωτά με K **5 – 6** συγχαρῆταί μοι K^p. c. in mg.

ὄνομα αὐτοῦ Ἰωσήφ, λέγουσα· Προσέθετο ὁ θεός μοι υἱὸν δεύτερον.

II^{1}1808 / K cap. Π 13, 4

Τῆς Ἐξόδου·

Οὐκ ἔσται ἄγονος οὐδὲ στεῖρα ἐπὶ τῆς γῆς σου.

II^{1}1809 / K cap. Π 13, 5

Βασιλειῶν α′·

Ἐγενήθη ἡμέρα, καὶ ἔθυσεν Ἐλκανᾶ καὶ ἔδωκεν τῇ Φεννάνᾳ γυναικὶ αὐτοῦ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆς μερίδας, καὶ τῇ Ἄννῃ ἔδωκεν μερίδα μίαν, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῇ παιδίον, πλὴν ὅτι τὴν Ἄνναν ἠγάπα Ἐλκανᾶ ὑπὲρ τὴν Φεννάναν, καὶ κύριος ἀπέκλεισε τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς. Καὶ παρώργιζεν αὐτὴν ἡ ἀντίζηλος αὐτῆς παροργισμῷ, διὰ τὸ ἐξουθενεῖν αὐτήν. Καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῇ κύριος παιδίον κατὰ τὴν θλίψιν αὐτῆς καὶ κατὰ τὴν ἀθυμίαν τῆς ψυχῆς αὐτῆς, καὶ ἠθύμει διατοῦτο, ὅτι συνέκλεισε κύριος τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς, τοῦ μὴ δοῦναι αὐτῇ παιδίον.

II^{1}1810 / K cap. Π 13, 6

Βασιλειῶν δ′·

Εἶπεν Ἑλισσαιὲ πρὸς Γιεζεί· Τί δεῖ ποιῆσαι τῇ γυναικὶ ταύτῃ; Καὶ εἶπεν Γιεζεὶ τὸ παιδάριον· Καὶ μάλα οὐκ ἔστιν αὐτῇ υἱός, καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς πρεσβύτης. Καὶ εἶπεν Ἑλισσαιέ· Κάλεσον αὐτήν. Καὶ ἐλθοῦσα ἔστη παρὰ τὴν θύραν τοῦ οἴκου. Καὶ εἶπεν Ἑλισσαιὲ πρὸς αὐτήν· Εἰς τὸ μαρτύριον τοῦτο, κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, ὡς ἡ ὥ-

---

5 II^{1}1808 Ex. 23, 26 **8 – 16 II^{1}1809** I Reg. 1, 4–6 (Wahl, *1 Samuel-Text*, p. 43) **19 – 985, 4 II^{1}1810** IV Reg. 4, 14–17 (Wahl, *4 Könige-Text*, p. 125–126)

---

4 – 5 II^{1}1808 K cap. Π 13, 4 (235v[21]22) **7 – 16 II^{1}1809** K cap. Π 13, 5 (235v[23]24–236r11) **18 – 985, 4 II^{1}1810** K cap. Π 13, 6 (236r[mg]12–23)

---

19 Ἑλισσαιὲ] *sic spir.* K

ρα αὕτη, ζῶσα σὺ καὶ περιειληφυῖα υἱόν. Ἡ δὲ εἶπεν· Μή, κύριε, ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, μὴ ἐγγελάσῃς τὴν δούλην σου. Καὶ συνέλαβεν καὶ ἔτεκεν υἱὸν εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον, ὡς ἡ ὥρα αὕτη, ζῶσα, ὡς ἐλάλησε πρὸς αὐτὴν Ἑλισσαιέ.

II^{1}1811 / K cap. Π 13, 7

Δαυῒδ ἐν ψαλμῷ ρκς′·

Ἰδοὺ ἡ κληρονομία κυρίου υἱοί.

II^{1}1812 / K cap. Π 13, 8

Ἐν ψαλμῷ ρκζ′·

Ἡ γυνή σου ὡς ἄμπελος εὐθηνοῦσα
ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας σου·
οἱ υἱοί σου ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν
κύκλῳ τῆς τραπέζης σου·
ἰδοὺ οὕτως εὐλογηθήσεται ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν κύριον.

II^{1}1813 / K cap. Π 13, 9

Λουκᾶ, ἐν κεφαλαίῳ γ′·

Τῆς Ἐλισάβετ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν, καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνε κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ᾽ αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ.

---

7 II^{1}1811 Ps. 126, 3^{1} **10 – 14 II^{1}1812** Ps. 127, 3^{1}–4 **17 – 19 II^{1}1813** Luc. 1, 57–58

---

6 – 7 II^{1}1811 K cap. Π 13, 7 (236r[23]24) **9 – 14 II^{1}1812** K cap. Π 13, 8 (236r[24] 236v1–4) **16 – 19 II^{1}1813** K cap. Π 13, 9 (236v[4]5–8)

---

3 ἔτεκεν] *correxi (LXX)*, ἔτεκες K **11** τοῖς] *correxi (LXX)*, ταῖς K

II^{1}1814 / K cap. Π 13, 10

Τοῦ Φίλωνος, ἐκ τοῦ περὶ μέθης·

Πῶς οὐκ ἔστιν ἀτοπώτατον γεηπόνους μέν, ὁπόταν πυροὺς ἢ κριθὰς μέλλοιεν εἰς τὰς ἀρούρας καταβαλέσθαι, νήφοντας ἐπὶ τὸν σπόρον χωρεῖν, προεξητακότας καιρῶν ἰδιότητας, χώρας ἐπιτηδειότητα, κατάστασιν ἀέρων, πνευμάτων διαφοράς, αὐξήσεις <τε καὶ> μειώσεις σελήνης – ἅπαντα γὰρ διερευνᾶν ἔθος οἷς τοῦ τελεσφορηθῆναι τὸν καρπὸν φροντὶς εἰσέρχεται –, τοὺς δὲ τὸ κάλλιστον οὐ φυτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ ζῷον, ἄνθρωπον, σπείρειν ἀξιοῦντας, ὀλιγωρίᾳ καὶ ῥαθυμίᾳ καὶ μέθῃ, κακίας συνεργάταις, κεχρῆσθαι; Οὓς ἐχρῆν ἐπὶ τὸν τοῦ θειοτάτου σπόρον ἰόντας Τριπτολέμου δίκην, εἰ καὶ μὴ τοῖς σώμασιν, ἀλλὰ ταῖς διανοίαις μετεωρίσαντας αὑτούς, ἀλογῆσαι μὲν ἡδονῶν, ἁγνεῦσαι δὲ τῶν περιγείων ἁπάντων, ἵνα τῷ ὄντι λογικῆς φύσεως ἐπάξιον τελεσθῇ τὸ δημιούργημα, ἐπειδὴ κακῶν δημιουργῶν ὑπαίτια ἐξ ἀνάγκης τὰ ἔργα.

II^{1}1815 / K cap. Π 13, 11

Ἐκ τοῦ β′ τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων·

Ἀγονίαν καὶ στείρωσιν ἐν κατάραις τάττων Μωϋσῆς, οὔ φησιν ἔσεσθαι παρὰ τοῖς τὰ δίκαια καὶ νόμιμα δρῶσιν. Ἆθλον γὰρ τοῖς τὸ ἱερὸν γράμμα τοῦ νόμου φυλάττουσιν παρέχει τὸν ἀρχαιότε-

---

19 Ἀγονίαν – Μωϋσῆς] cf. Ex. 23, 26

---

3 – 16 II^{1}1814 PHILO IUDAEUS, *De ebrietate II*, Fr. 6 (ed. Wendland, p. 23–24); Royse 177.75 **19 – 987, 2 II^{1}1815** PHILO IUDAEUS, re vera *Quaestiones in Exodum*, II. 19 (ed. Petit, p. 255)

---

2 – 16 II^{1}1814 K cap. Π 13, 10 (236v[8–mg]9–237r2) **18 – 987, 2 II^{1}1815** K cap. Π 13, 11 (237r[3]4–10); PG 86, 2089, 22–28

---

3 γεηπόνους] *scripsi*, γηηπόνους K, γεωπόνους *Wendland* **5** προεξητακότας] *correx. Wendland*, προεξετακότας K **6 – 7** αὐξήσεις – μειώσεις] *correx. Wendland*, αὐξήσεις· σημειώσεις K **11 – 12** Τριπτολέμου] τριπτολαίμου K$^{p. c. in mg.}$ **13** αὑτούς] *scrips. Wendland*, αὐτοὺς K **15** ἐπειδὴ] ἐπεὶ K$^{a. c.}$ **19** Ἀγονίαν] *correx. Harris*, ἀγωνίαν K **20** νόμιμα] *scrips. Mai*, νόμημα K Ἆθλον] *sic acc.* K

ρον νόμον τῆς ἀθανάτου φύσεως, ὃς ἐπὶ σπορᾷ καὶ γενέσει τέκνων ἐτέθη πρὸς τὴν τοῦ γένους διαμονήν.

Τίτλος ιδʹ Περὶ πρωτοτόκων, καὶ τί πλέον τῶν ἄλλων παίδων ἔχουσιν.

Π^{1}1816 / K cap. Π 14, 1

Τοῦ Δευτερονομίου·

Ἐὰν γένωνται ἀνθρώπῳ δύο γυναῖκες, μία αὐτῷ ἠγαπημένη καὶ μία αὐτῷ μισουμένη, καὶ γένηται υἱὸς πρωτότοκος τῇ μισουμένῃ, καὶ ἔσται ᾗ ἂν ἡμέρᾳ κατακληρονομήσῃ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, οὐ δυνήσεται πρωτοτοκεῦσαι τῷ υἱῷ τῆς ἠγαπημένης, ὑπεριδὼν τὸν υἱὸν τῆς μισουμένης τὸν πρωτότοκον, ἀλλ’ ἢ τὸν πρωτότοκον τῆς μισουμένης ἐπιγνώσεται δοῦναι αὐτῷ διπλᾶ ἀπὸ πάντων, ὧν ἂν εὑρεθῇ αὐτῷ, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀρχὴ τέκνων αὐτοῦ, καὶ τούτῳ καθήκει τὰ πρωτοτόκια.

Π^{1}1817 / K cap. Π 14, 2

Φίλωνος, ἐκ τοῦ αʹ τῶν ἐν Ἐξόδῳ ζητημάτων·

Τὸ μὲν *πρωτότοκον* πρὸς τὸ μητρῷον γένος· τίκτει γὰρ γυνή· τὸ δὲ *πρωτογενὲς* πρὸς τὸ πατρῷον· γεννᾷ γὰρ ἄρρεν. Τὸ δὲ *διανοῖγον πᾶσαν μήτραν*, ἵνα μή, γενομένης πρωτοτόκου θυγατρός, εἶθ’ ὕστερον ἐπιγενομένου υἱοῦ, τὸν υἱὸν ἐν πρωτοτόκοις κατα-

---

15 – 17 Ex. 13, 1

---

5 – 12 Π^{1}1816 Deut. 21, 15–17 (deest apud Wahl, *Deuteronomium-Text*) **15 – 989, 2 Π^{1}1817** Philo Iudaeus, *Quaestiones in Exodum*, locus non repertus (ed. Petit, p. 299–300.22); Royse 178.97

---

1 – 2 Titlos K (237r10–11) **4 – 12 Π^{1}1816** K cap. Π 14, 1 (237r[mg]12–22) **14 – 989, 2 Π^{1}1817** K cap. Π 14, 2 (237r[23]24–237v8); PG 86, 2089, 30–38

---

1 – 2 Titlos 1 – 2 καὶ – ἔχουσιν] *om.* K^{pin}

Π^{1}1817 αʹ] *scripsi*, δʹ K

---

7 κατακληρονομήσῃ] *correxi (LXX)*, κατακληρονομήσει K **10** διπλᾶ] *scripsi (LXX)*, διπλὰ K **18 – 989, 1** καταριθμήσῃ τις] *scrips. Petit*, καταριθμήσει τις K

ριθμήσῃ τις, ὡς τῆς ἄρρενος ἄρχοντα γενεᾶς. Ὁ γὰρ νόμος φησίν· Οὐ διοίγνυσι τὴν μήτραν ὁ τοιοῦτος τὴν εὐθὺς ἐκ παρθενίας.

II[1]1818 / K cap. Π 14, 3

Ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

Ἐν ταῖς συγγενείαις οἱ πρεσβύτατοι παῖδες διπλάσια τυγχάνουσιν, ὅτι πρῶτοι τὸ πατρὸς καὶ μητρὸς ὄνομα τοῖς γονεῦσιν ἐφήμισαν.

---

5 – 6 II[1]1818 Philo Iudaeus, *Legatio ad Gaium*, 289 (ed. Reiter, p. 208, 8–10)

---

4 – 6 II[1]1818 K cap. Π 14, 3 (237v[8]9–11)

---

2 διοίγνυσι] *scrips. Mai*, διήγνυσι K$^{a.c.}$, διΐγνυσι K$^{p.c.}$ **6** τὸ] *correxi (ed.)*, τοῦ K

*II^2 / R cap. Π 11

Τίτλος ιε′ Περὶ πολέμου καὶ νόμου καὶ διαταγμάτων αὐτοῦ.

II^{1}1819 / K cap. Π 15, 1

Ἀπὸ τοῦ Δευτερονομίου·

Λαλήσουσιν οἱ γραμματεῖς πρὸς τὸν λαόν, λέγοντες· Τίς ἄνθρωπος ὁ οἰκοδομήσας οἰκίαν καινὴν καὶ οὐκ ἐνεκαίνισεν αὐτήν; Πορευέσθω καὶ ἀποστραφήτω ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, μὴ ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἄνθρωπος ἕτερος ἐγκαινιεῖ αὐτήν. Καὶ τίς ἄνθρωπος, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ οὐκ εὐφράνθη ἐξ αὐτοῦ; Πορευέσθω καὶ ἀποστραφήτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, μὴ ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἄνθρωπος ἕτερος εὐφρανθήσεται ἐξ αὐτοῦ. Καὶ τίς ἄνθρωπος, ὅστις μεμνήστευται γυναῖκα, καὶ οὐκ ἔλαβεν αὐτήν; Πορευέσθω καὶ ἀποστραφήτω εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, μὴ ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἄνθρωπος ἕτερος λήψεται αὐτήν. Καὶ προσθήσουσιν οἱ γραμματεῖς λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν, καὶ ἐροῦσιν· Τίς ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος καὶ δειλὸς τῇ καρδίᾳ; Πορευέσθω καὶ ἀποστραφήτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ἵνα μὴ δειλιάνῃ τὴν καρδίαν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ὥσπερ τὴν αὐτοῦ.

*II^{2}2336 / R cap. Π 11, 2

II^{1}1820 / K cap. Π 15, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐὰν προσέλθῃ<ς> πρὸς πόλιν ἐκπολεμῆσαι αὐτήν, καὶ ἐκκαλέσῃ αὐτοὺς μετ᾽ εἰρήνης, καὶ ἔσται ἐὰν μὲν εἰρηνικὰ ἀποκριθῶσίν σοι καὶ ἀνοίξωσίν σοι, ἔσται πᾶς ὁ λαὸς οἱ εὑρεθέντες ἐν τῇ πόλει ἔσονταί σοι φορολόγητοι καὶ ὑπήκοοί σοι. Ἐὰν δὲ μὴ ὑπακούσω-

---

1 Περὶ – αὐτοῦ] cf. II^1 / K^{pin} Παραπομπὴ Ν 2

---

4 – 17 **II^{1}1819** Deut. 20, 5–8 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 134–135) **20 – 991, 3** **II^{1}1820** Deut. 20, 10–14 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 135)

---

1 **Titlos** K (237v11–12) **3 – 17** **II^{1}1819** K cap. Π 15, 1 (237v[12]13–238r7) **19 – 991, 3** **II^{1}1820** K cap. Π 15, 2 (238r[7]8–17)

---

1 **Titlos** Τίτλος] *om.* K^{pin} αὐτοῦ] *correxi secund.* K^{pin}, αὐτῶν K^{txt}

---

13 λήψεται] *scripsi (LXX)*, λήψηται K **20** προσέλθῃς] *correxi (LXX)*, προσέλθηι K

σίν σοι, καὶ ποιήσωσι πρὸς σὲ πόλεμον, καὶ περικαθιεῖς αὐτήν, καὶ παραδώσει αὐτὴν κύριος εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ πατάξεις πᾶν ἀρσενικὸν αὐτῆς ἐν φόνῳ μαχαίρας, πλὴν τῶν γυναικῶν.

II^{1}1821 / K cap. Π 15, 3

***II^{2}2337 / R cap. Π 11, 3**

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Ἐὰν περικαθίσῃς πρὸς πόλιν ἡμέρας πλείους ἐκπολεμῆσαι αὐτὴν εἰς κατάληψιν αὐτῆς, οὐκ ἐξολοθρεύσεις τὰ δένδρα αὐτῆς ἐπιβαλεῖν ἐπὶ αὐτὰ σίδηρον, ἀλλ᾽ ἀπ᾽ αὐτοῦ φαγῇ, αὐτὸ δὲ οὐκ ἐκκόψεις. Μὴ ἀφῆς τὸ ξύλον τὸ ἐν ἀγρῷ εἰσελθεῖν ἀπὸ προσώπου σου εἰς τὸν χάρακα, ἀλλ᾽ ἢ ξύλον, ὃ ἐπίστασαι ὅτι οὐ καρπόβρωτόν ἐστι, τοῦτο ἐξολοθρεύσεις καὶ ἐκκόψεις, καὶ οἰκοδομήσεις χαράκωσιν ἐπὶ τὴν πόλιν, ἥτις ποιήσει πρὸς σὲ πόλεμον, ἕως ἂν παραδοθῇ.

II^{1}1822 / K cap. Π 15, 4

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐάν τις λάβῃ γυναῖκα προσφάτως, οὐκ ἐξελεύσεται εἰς τὸν πόλεμον.

---

6 – 13 II^{1}1821 Deut. 20, 19–20 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 135–136) **16 – 17 II^{1}1822** Deut. 24, 5 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 141)

---

5 – 13 II^{1}1821 K cap. Π 15, 3 (238r[17]18–238v3) **15 – 17 II^{1}1822** K cap. Π 15, 4 (238v[3]4–5)

---

1 περικαθιεῖς] *correxi (LXX)*, περικαθιῄς K **2** παραδώσει] *correxi (LXX)*, παραδώσῃ K πατάξεις] *correxi (LXX)*, πατάξῃς K **7** ἐξολοθρεύσεις] *correxi (LXX)*, ἐξολοθρεύσῃς K **8** φαγῇ] *sic acc.* K **8 – 9** ἐκκόψεις] *correxi (LXX)*, ἐκκόψῃς K **9** ἀφῆς] ζ<ή>τ<ει> *in mg.* K, ἀφῆς K$^{a.\,c.}$, ἄνθρωπος *LXX* **11** ἐξολοθρεύσεις] *correxi (LXX),* ἐξολοθρεύσῃις K ἐκκόψεις] *correxi (LXX)*, ἐκκόψῃις K οἰκοδομήσεις] *correxi (LXX)*, οἰκοδομήσῃς K

***II[2]2338 / R cap. Π 11, 4**

II[1]1823 / K cap. Π 15, 5

Βασιλειῶν α′·

Εἶπεν Δαυΐδ· Κατὰ τὴν μερίδα τοῦ καταβαίνοντος εἰς τὸν πόλεμον, οὕτως ἔσται καὶ ἡ μερὶς τοῦ καθημένου εἰς τὰ σκεύη· καὶ μεριοῦνται κατὰ τὸ αὐτό. Καὶ ἐγένετο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα εἰς πρόσταγμα καὶ εἰς δικαίωμα τῷ Ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

***II[2]2339 / R cap. Π 11, 5**

II[1]1824 / K cap. Π 15, 6

Τῶν Παροιμιῶν·

Μετὰ κυβερνήσεως γίνεται πόλεμος,
βοήθεια δὲ μετὰ καρδίας βουλευτικῆς.

II[1]1825 / K cap. Π 15, 7

Τῶν αὐτῶν·

Ἵππος ἑτοιμάζεται ἐν ἡμέρᾳ πολέμου,
παρὰ δὲ κυρίου ἡ βοήθεια.

II[1]1826 / K cap. Π 15, 8

Τοῦ Σιράχ·

Πόλεσιν ὀχυραῖς ἐπέβη σοφός,
καὶ καθεῖλε τὸ ὀχύρωμα, ἐφ’ ᾧ ἐπεποίθεισαν οἱ ἀσεβεῖς.

---

3 – 7 II[1]1823 I Reg. 30, 23–25 (Wahl, *1 Samuel-Text*, p. 80) **10 – 11 II[1]1824** Prov. 24, 6[1–2] (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 113) **14 – 15 II[1]1825** Prov. 21, 31[1–2] (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 104) **18 – 19 II[1]1826** Sir., re vera Prov. 21, 22[1–2] (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 103)

---

2 – 7 II[1]1823 K cap. Π 15, 5 (238v[5]6–11) **9 – 11 II[1]1824** K cap. Π 15, 6 (238v[11]12–13) **13 – 15 II[1]1825** K cap. Π 15, 7 (238v[13]14–15) **17 – 19 II[1]1826** K cap. Π 15, 8 (238v[15]16–17)

---

18 ἐπέβη] ἐπεβαίνει K[a. c. ut videtur]

II^{1}1827 / K cap. Π 15, 9

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἐξισωτήν·

Πόλεμοι φόνων πατέρες.

II^{1}1828 / K cap. Π 15, 10

<***> ἐκ τοῦ εἰς τοὺς Μακκαβεῖς·

Στρατηγὸς δεινὸς τὰ πολέμια, πλησιάσας τῶν ἀντιπάλων ταῖς φάλαγξιν ἐνθουσιώσαις πρὸς πόλεμον, λόχον ἀφανῆ κατὰ τῶν φωνούντων ἀρτύει, καὶ προφανοῦς ὄψεως ἑαυτὸν ἀφελκύσας, ἐξ ἀφανοῦς χωρίου τὴν ἀθρόον σοφίζεται συμπλοκήν, καὶ οὓς ἐξ αἰθερίου φαινόμενος οὐ φοβεῖ, τούτους ἀοράτοις ἐπιδρομαῖς καταπλήττει.

II^{1}1829 / K cap. Π 15, 11

Ἰωσήπου, ἐκ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἱστορίας·

Ἀνδρείως χρὴ φέρειν τὴν τοῦ πολέμου φύσιν, ἐννοοῦντας ὡς καὶ οὐδαμοῦ τὸ νικᾶν ἀναιμωτὶ περιγίνεται.

---

7 – 8 λόχον … ἀρτύει] cf. Hom., *Od.*, XIV, 469

---

3 II^{1}1827 Gregorius Nazianzenus, *Ad Iulianum tributorum exaequatorem (Orat. 19)*, 14 (PG 35, 1061, 2–3) **6 – 11 II^{1}1828** <Gregorius Nazianzenus?> *In Maccabaeos (Orat. 15)*, locus non repertus; forsan Flavio Iosepho attribuendus (vide *II^{2}2343 / R cap. Π 11, 9) **14 – 15 II^{1}1829** Flavius Iosephus, *De bello Iudaico*, IV, 40 (ed. Destinon/Niese, VI, p. 352, 7–9)

---

2 – 3 II^{1}1827 K cap. Π 15, 9 (238v[18]19) **5 – 11 II^{1}1828** K cap. Π 15, 10 (238v[19]20–239r4) **13 – 15 II^{1}1829** K cap. Π 15, 11 (239r[4]5–7)

II^{1}1827 ἐξισωτήν] *scripsi*, ἐξησοτην K **II^{1}1828** *excidit nomen auctoris (vel* Τοῦ αὐτοῦ*)* **II^{1}1829** Ἰωσήπου] *scripsi*, ἰωσίππου K

---

3 φόνων] φόρων *ed. (sed vide app. crit., n. 33)* **8** ἀρτύει] ζ<ή>τ<ει> *in mg.* K ἀφελκύσας] *scripsi*, ἐφελκύσας K **15** ἀναιμωτὶ] *correxi (ed.)*, ἀναίμοτε K *(*ζ<ή>τ<ει> *in mg.)*

II[1]1830 / K cap. Π 15, 12

Φίλωνος, ἐκ τοῦ α′ τῶν ἐν Ἐξόδῳ ζητημάτων·

Οὐχ' ἧττον τῆς κατὰ τῶν πολεμίων νίκης ἡ ὄψις τῆς ἐκείνων διαφθορᾶς ἡδονὴν ἐργάζεται.

3–4 II[1]1830 PHILO IUDAEUS, *Quaestiones in Exodum*, locus non repertus (ed. Petit, p. 300.23); Royse 177.67

2–4 II[1]1830 K cap. Π 15, 12 (239r[7]8–9); PG 86, 2089, 40–42

3 ἧττον] *tacite correx. Mai*, ἥττονα *coniec. Lewy*, ἥττων K

Τίτλος ις′ Περὶ πλαστογράφων.

***II^2 / PML^b cap. Π 19**

II^{1}1831 / K cap. Π 16, 1

***II^{2}2385 / PML^b cap. Π 19, 1**

Ἡσαΐου προφήτου·

Οὐαὶ τοῖς γράφουσι πονηρίαν· γράφοντες γάρ, πονηρίαν γράφουσιν.

II^{1}1832 / K cap. Π 16, 2

Φίλωνος, ἐκ τοῦ κατὰ Φλάκκον·

Προεστὼς ὁ Λάμπων τοῖς ἡγεμόσιν, ὁπότε δικάζοιντο, ὑπεμνηματίζετο, τὰς δίκας εἰσάγων ὡς ἔχων τάξιν· εἶτα τὰ μὲν ἀπείληφεν ἢ παρήει ἑκών, τὰ δὲ οὐ λεχθέντα προσενέταττεν, ἔστι δὲ καὶ ὅτε καὶ ὑπηλλάττετο, μεταποιῶν καὶ μετατιθεὶς καὶ στρέφων ἄνω κάτω τὰ γράμματα, κατὰ συλλαβήν, μᾶλλον δὲ καὶ κεραίαν ἑκάστην ἀργυρολογῶν ὁ γραμματοκύφων· ὃν πολλάκις ὁ δῆμος ἅπας ὁμοθυμαδὸν εὐθυβόλως καὶ εὐσκόπως καλαμοσφάκτην ἐξεκήρυξεν, οἷς ἔγραφε μυρίους ἀνελόντα καὶ ζῶντας ἀθλιωτέρους τῶν ἀποθανόντων ἀπεργασάμενον, οἳ δυνάμενοι νικᾶν καὶ περιουσιάζειν ἧτταν ἀδικωτάτην ὑπέμειναν, ὠνησαμένων ἀμφότερα τῶν ἐχθρῶν παρὰ τοῦ τὰς ἀλλοτρίας οὐσίας ἐπευωνίζοντος· ἐμπορία γὰρ αὐτῷ ἡ λήθη τῶν δικαστῶν ὑπῆρχεν.

---

4 – 5 II^{1}1831 Is. 10, 1 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 322) **8 – 18 II^{1}1832** Προεστὼς – ἐπευωνίζοντος] PHILO IUDAEUS, *In Flaccum*, 131–132 (ed. Reiter, p. 144, 6–16) **18 – 19** ἐμπορία – ὑπῆρχεν] cf. IBID., 134 (p. 144, 22)

---

1 Titlos K (239r10) **3 – 5 II^{1}1831** K cap. Π 16, 1 (239r[10]11–12) **7 – 19 II^{1}1832** K cap. Π 16, 2 (239r[12]13–239v6)

---

1 Titlos Τίτλος] *om.* K^{pin}

---

8 – 9 ὑπεμνηματίζετο] *scripsi (ed.)*, ὑπομνηματίζετο K **9** ἀπήλειφεν *ed. (sed cf. app. crit.)*, παρείληφεν K$^{a. c. ut videtur}$ ἢ] *correxi (ed.)*, εἰ K **10** παρήει] *correxi (cf. ed.)*, παρείη K **12** κεραίαν] *scripsi (ed.)*, κεραιὰν K **14** εὐσκόπως] *scripsi (ed.)*, εὐσκόπος K **16** ἀπεργασάμενον] *correxi (ed.)*, ἀπειργασάμενον K οἳ] *correxi (ed.)*, οἱ K **17** ὠνησαμένων] *correxi (ed.)*, ὧν ἰσαμένων K **19** ἡ λήθη] *scripsi (cf. ed.)*, πλήθη K

Τίτλος ιζʹ Περὶ προσπαθείας καὶ *μερίμνης βιωτικῆς*, καὶ ὅτι χρὴ ἀπροσπαθῶς διακεῖσθαι περὶ τὰ πράγματα τοῦ βίου.

εʹ Περὶ προσπαθείας καὶ περὶ μερίμνης, καὶ ὅτι χρὴ ἀπροσπαθῶς διακεῖσθαι περὶ τὰ πράγματα.

κθʹ Περὶ προσπαθείας καὶ μερίμνης, καὶ ὅτι χρὴ ἀπροσπαθῶς διακεῖσθαι περὶ τὰ πράγματα.

<II^{1}suppl. 371 / V cap. Π 5, 1>

II^{1}1833 / K cap. Π 17, 1

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Πρὸ καιροῦ ἄγει γῆρας μέριμνα.

<II^{1}suppl. 372 / V cap. Π 5, 3>

---

1 μερίμνης βιωτικῆς] Luc. 21, 34; cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ M 7 **7 II^{1}suppl. 371** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8) **11 II^{1}suppl. 372** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

10 II^{1}1833 Sir. 30, 24^{2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 129–130)

---

1 – 2 Titlos (a) K (239v6–8) **3 – 4 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **5 – 6 Titlos (c)** PM^{pin} L$^{b\ pin}$ E R; *deest in* M$^{txt\ (lac.)}$ L$^{b\ txt}$ **9 – 10 II^{1}1833** K cap. Π 17, 1 (239v[8]9); V cap. Π 5, 2; P cap. Π 29, 2; E cap. 185, 2; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b} R; PG 96, 236, 34

---

1 – 2 Titlos (a) 1 Τίτλος] *om.* K^{pin} **1 – 2** καὶ^{2} – βίου] *om.* K^{pin} **3 – 4 Titlos (b) 3** εʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(εʹ secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ **4** περὶ] *om.* V$^{E\ pin}$ V$^{W\ pin}$ V$^{O\ pin}$ **5 – 6 Titlos (c) 5** κθʹ] ρπεʹ E, τίτλος λγʹ R^{txt}, λγʹ R^{pin} **5 – 6** καὶ^{1} – πράγματα] *om.* M^{pin} **5** καὶ^{2}] *om.* R ἀπροσπαθῶς] εὐπροσπαθῶς E

II^{1}1833 (a) K (b) Τοῦ Σιράχ V^{W} P E Τοῦ] *om.* V^{W} E (c) *s. a.* V^{E}V^{O}

II¹1834 / K cap. Π 17, 2

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους α′·

Ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστὶ τὸ λοιπόν, ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχοντες, καὶ οἱ χρώμενοι τῷ κόσμῳ τούτῳ ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου.

II¹1835 / K cap. Π 17, 3

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς ἑαυτόν·

Ἰὸς τῷ ἀνδρὶ μέριμνα.

II¹1836 / K cap. Π 17, 4

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ η′ Στρώματος·

Ἀπροσπαθῶς χρὴ διοικεῖν τὴν κτῆσιν, καί, ἐπισυμβαίνοντός τινος,

---

3 – 7 II¹1834 I Cor. 7, 29–31 **10 II¹1835** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, II,1,19 *(Querela de suis calamitatibus)*, 63; Paraphrasis A 3 (ed. Simelidis, p. 111; 251) **13 – 998, 3 II¹1836** CLEMENS ALEXANDRINUS, *Stromata*, VIII, re vera *Eclogae propheticae*, 47 (ed. Nardi, p. 80, 1–5)

---

2 – 7 II¹1834 K cap. Π 17, 2 (239v[9]10–15); $V^E V^O$ cap. Π 5, 4; $V^{W\ addit.}$ cap. Π 5, 5; P cap. Π 29, 5; *deest in* H^I $M^{(lac.)}$ L^b R E; PG 96, 236, 42–48 **9 – 10 II¹1835** K cap. Π 17, 3 (239v[15]16); $V^{W\ addit.}$ cap. Π 5, 4; P cap. Π 29, 3; E cap. 185, 4; *deest in* $V^E V^O$ H^I $M^{(lac.)}$ L^b R **12 – 998, 3 II¹1836** K cap. Π 17, 4 (239v[16]17–21); $V^E V^O$ cap. Π 5, 6; V^W cap. Π 5, 7; P cap. Π 29, 7; E cap. 185, 6; R cap. Π 33, 4; *deest in* H^I $M^{(lac.)}$ L^b; PG 96, 237, 3–7

II¹1834 (a) K (b) Πρὸς Κορινθίους α′ $V^E V^O$ P α′] *om.* $V^E V^O$ (c) Τοῦ Ἀποστόλου $V^{W\ addit.}$ **II¹1835** (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου $V^{W\ addit.}$ P E Τοῦ] *om.* E **II¹1836** (a) K (b) Κλήμεντος Στρωματέως P R κλημεντος στρωματαιως P (c) Κλήμεντος V E

---

3 – 7 Ὁ – τούτου] *om.* V^W *(in mg. add. man. rec.)* **3** τὸ] *om.* K **4** ὡς² – χαίροντες²] *iterav.* V^O *(sed cancellav.)* **5** καὶ – κατέχοντες] *om.* K **10** Ἰὸς] *praem.* ὁ K **13** κτῆσιν] -τῆ- *e corr.* V^W, κτίσιν P R

μὴ ἀγανακτεῖν, μὴ δὲ λυπεῖσθαι, μὴ δὲ ἐπιθυμεῖν κτήσασθαι· τῆς ἐμπαθοῦς γὰρ κτήσεως κελεύει ὁ κύριος ἀφίστασθαι καὶ πάσης προσπαθείας.

II^{1}1837 / K cap. Π 17, 5

Νείλου ἀσκητοῦ·

Τελείας ψυχῆς ἐστὶ τὸ ἀμέριμνον, ἀσεβοῦς δὲ τὸ φροντίσιν καταβρίθεσθαι. Περὶ μὲν γὰρ τῆς τελείας ψυχῆς εἴρηται ὅτι *Κρίνον* ἐστὶν *ἐν μέσῳ ἀκανθῶν*· τοῦτο δὲ τὴν ἄφροντιν δηλοῖ. Περὶ δὲ τῶν φροντίδα πολλὴν ἐχόντων εἰς τὰ βιωτικά, φησί· *Πᾶς ὁ βίος ἀσεβοῦς ἐν φροντίδι.* Καὶ γὰρ ὄντως ἐστὶν ἀσεβὲς παντὶ τῷ βίῳ συμπαρεκτείνειν τὴν τῶν σωματικῶν φροντίδα.

II^{1}1838 / K cap. Π 17, 6

Φίλωνος, ἐκ τοῦ περὶ βίου θεωρητικοῦ·

Αἱ χρημάτων καὶ κτημάτων ἐπιμέλειαι τοὺς χρόνους ἀναλίσκουσιν, χρόνου δὲ φείδεσθαι καλόν.

---

7 – 8 Cant. 2, 21 **9 – 10** Iob 15, 20^{1}

---

6 – 8 II^{1}1837 Τελείας – δηλοῖ] NILUS ASCETA (ANCYRANUS?), *Liber de monastica exercitatione*, 67 (PG 79, 800, 47–51) **8 – 11** Περὶ – φροντίδα] IBID. (PG 79, 800, 54 – 801, 2) **14 – 15 II^{1}1838** PHILO IUDAEUS, *De vita contemplativa*, 16 (ed. Cohn, p. 50, 9–11)

---

5 – 11 II^{1}1837 K cap. Π 17, 5 (239v[21]22–240r6); $V^{E}V^{O}$ cap. Π 5, 5; V^{W} cap. Π 5, 6; P cap. Π 29, 6; E cap. 185, 5; R cap. Π 33, 3; *deest in* H^{I} $M^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 236, 49 – 237, 2 **13 – 15 II^{1}1838** K cap. Π 17, 6 (240r[7]8–9); *deest in* V H^{I} $PM^{(lac.)}$ L^{b} E

II^{1}1837 (a) K (b) Νείλου μοναχοῦ P R (c) Νείλου V E νίλου $V^{E}V^{O}$

---

1 – 3 μὴ^{2} – προσπαθείας] *om.* P R E **1** δὲ λυπεῖσθαι] διαλυπεῖσθαι K ἀθυμεῖν V^{W} **1 – 3** κτήσασθαι – προσπαθείας] *om.* V^{W} **6** ἀμέριμνον] *add.* εἶναι P R E, *praem.* εἶναι V^{W} **6 – 7** καταβρήθεσθαι V^{W}, κατατρίβεσθαι $V^{E}V^{O}$ E **7** κρῖνον $K^{a.c.}$ V^{W}, κρινον P, κρίνων $V^{E}V^{O}$ **8** ἐν] *s. l.* K ἀφροντὴν P, ἄφροντϊ V^{O}, ἀφρόντιδα K, ἀφροντισίαν R **9** εἰς τὰ] *om.* R βιωτικά, φησί] βιωτικὴν φησὶ R, βιωτικὰ φύσει *e corr.* K **10 – 11** Καὶ – φροντίδα] *om.* V P R E

Τίτλος ιη′ Περὶ παρατηρήσεως, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἡμέρας ἢ καιροὺς παρατηρεῖσθαι. *II^2 / L^c cap. Π 4

κζ′ Περὶ παρατηρήσεως καὶ οἰωνισμοῦ, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἡμᾶς καιροὺς ἢ ἀνθρώπους παρατηρεῖσθαι.

II^{1}1839 / K cap. Π 18, 1

*II^{2}2353 / L^c cap. Π 4, 1

Ἀπὸ τοῦ Λευϊτικοῦ·

Ἀπαρατήρητος ὁ οἶκος τοῦ Ἰσραήλ.

II^{1}1840 / K cap. Π 18, 2

Τῶν Ἀριθμῶν·

Οὐκ ἔσται οἰωνισμὸς οὐδὲ μαντ<ε>ία ἐν Ἰσραήλ.

II^{1}1841 / K cap. Π 18, 3

*II^{2}2354 / L^c cap. Π 4, 2

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Τηρῶν ἄνεμον οὐ σπερεῖ,
καὶ βλέπων ἐν ταῖς νεφέλαις, οὐ θερίσει.

---

7 **II^{1}1839** Lev., locus non repertus; Deuteronomio attributus in *Sacris* *II^{2}2353 / L^c cap. Π 4, 1, Prophetiae Baruch in *Sacris* *II^{2}2355 / L^c cap. Π 4, 3 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 700) **10 II^{1}1840** Num. 23, 23$^{1-2}$ **13 – 14 II^{1}1841** Eccle. 11, 4$^{1-2}$ (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 172)

---

1 – 2 Titlos (a) K (240r10–11) **3 – 4 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **6 – 7 II^{1}1839** K cap. Π 18, 1 (240r[11]12); *deest in* V H^I **9 – 10 II^{1}1840** K cap. Π 18, 2 (240r[12]13); *deest in* V H^I **12 – 14 II^{1}1841** K cap. Π 18, 3 (240r[13]14–15); V cap. Π 27, 1; *deest in* H^I; PG 96, 297, 26–27

---

3 – 4 Titlos (b) **3** κζ′] κς′ A$^{I\ pin}$, *praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ **4** καιροὺς] *add.* ἢ ἡμέρας V^W

II^{1}1841 Τοῦ] *om.* V

---

10 μαντεία] *scripsi*, μαντία K **14** θερίσει] *add.* ἐν οἷς οὐκ εστι γινώσκων τίς εἶδος *(sic)* τοῦ πνεύματος *(= Eccle. 11, 5^1)* V$^{W\ in\ mg.\ man.\ rec.}$

*II²2356 / Lᶜ cap. Π 4, 4

II¹1842 / K cap. Π 18, 4

Ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς·

Ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς· φοβοῦμαι ὑμᾶς μήπως εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.

*II²2358 / Lᶜ cap. Π 4, 6

II¹1843 / K cap. Π 18, 5

Ἐκ τῆς πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιστολῆς·

Μή τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ ἐν νεομηνίᾳ ἢ ἐν σαββάτῳ, ἅ ἐστι σκιὰ τῶν μελλόντων.

*II²2357 / Lᶜ cap. Π 4, 5

II¹1844 / K cap. Π 18, 6

Καὶ πάλιν·

Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε; Μὴ ἅψῃ, μὴ δὲ γεύσῃ, μὴ δὲ θίγῃς, ἅ ἐστι πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ *ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας* τῶν *ἀνθρώπων*, ἅτινά ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

*II²2359 / Lᶜ cap. Π 4, 7

<II¹suppl. 373 / V cap. Π 27, 4>

---

13 – 14 Is. 29, 13 **17 II¹suppl. 373** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 4 II¹1842 Gal. 4, 10–11 **7 – 8 II¹1843** Col. 2, 16–17 **11 – 16 II¹1844** Col. 2, 20–23

---

2 – 4 II¹1842 K cap. Π 18, 4 (240r[15]16–18); V cap. Π 27, 2; *deest in* Hᴵ; PG 96, 297, 28–30 **6 – 8 II¹1843** K cap. Π 18, 5 (240r[18]19–21); V cap. Π 27, 3; *deest in* Hᴵ; PG 96, 297, 31–33 **10 – 16 II¹1844** K cap. Π 18, 6 (240r[21]21–240v6); *deest in* V Hᴵ

II¹1842 (a) K (b) Πρὸς Γαλάτας VᴱVᴼ (c) Τοῦ Ἀποστόλου Vᵂ **II¹1843** (a) K (b) Πρὸς Κολασαεῖς VᴱVᴼ (c) Τοῦ αὐτοῦ Vᵂ

---

3 παρατηρεῖσθαι K VᴱVᴼ **4** ὑμᾶς] *om.* VᴱVᴼ κεκοπιάκαμεν Vᵂ **8** ἐν] *om.* V

Τίτλος ιθ′ Περὶ παρακαινόντων.

II[1]1845 / K cap. Π 19, 1

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἐν στόματι ἀσεβῶν παγὶς πολίταις.

4 **II[1]1845** Prov. 11, 9[1] (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 56)

1 **Titlos** K (240v6–7) **3 – 4 II[1]1845** K cap. Π 19, 1 (240v[7]8)

1 Titlos Τίτλος] *om.* K[pin] παρακαινόντων] *scripsi*, παρακενόντων K, *an legendum* παραβαινόντων?

Τίτλος κʹ Περὶ πατρίδος, καὶ ὅτι ποθεινὴ καὶ ἐρασμία ἑκάστῳ ἡ ἰδία πατρίς.

II^{1}1846 / K cap. Π 20, 1

Ἀπὸ τῶν Ἀριθμῶν·

Εἶπεν Μωϋσῆς τῷ Ὠβάβ, υἱῷ Ῥαγουὴλ τῷ Μαδιανίτῃ, γαμβρῷ Μωϋσέως· Ἐξαίρομεν ἡμεῖς εἰς τὸν τόπον, ὃν εἶπεν κύριος· Τοῦτον δώσω ὑμῖν. Δεῦρο μεθ᾽ ἡμῶν, καὶ εὖ σοι ποιήσομεν, ὅτι κύριος ἐλάλησε καλὰ περὶ Ἰσραήλ. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· Οὐ πορεύσομαι, ἀλλ᾽ εἰς τὴν γῆν μου καὶ εἰς τὴν γενεάν μου. Καὶ εἶπεν· Μὴ ἐγκαταλίπῃς ἡμᾶς, οὗ εἵνεκεν ἦσθα μεθ᾽ ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἔσῃ ἐν ἡμῖν πρεσβύτης· καὶ ἔσται ἐὰν πορεύσῃ μεθ᾽ ἡμῶν, καὶ ἔσται τὰ ἀγαθὰ ἐκεῖνα, ὅσα ἂν ἀγαθοποιήσῃ κύριος ἡμᾶς, καὶ εὖ σοι ποιήσωμεν.

II^{1}1847 / K cap. Π 20, 2

Τῶν Παροιμιῶν·

Ὥσπερ ὄρνεον ὅταν καταπετασθῇ ἀπὸ τῆς ἰδίας νοσσιᾶς,
οὕτως ἄνθρωπος δουλοῦται, ὅταν ἀποξενωθῇ ἐκ τῶν ἰδίων
[τόπων.

---

5 – 13 II^{1}1846 Num. 10, 29–32 **16 – 18 II^{1}1847** Prov. 27, 8$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 131)

---

1 – 2 Titlos K (240v8–10) **4 – 13 II^{1}1846** K cap. Π 20, 1 (240v[10]11–21) **15 – 18 II^{1}1847** K cap. Π 20, 2 (240v[21]22–241r1)

---

1 – 2 Titlos 1 Τίτλος] *om.* K^{pin}

---

5 Ὠβάβ] *sic spir.* K **6** κύριος] *praem.* ὁ K$^{p. c. s. l.}$

II^{1}1848 / K cap. Π 20, 3

Φίλωνος, ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

Πᾶσιν ἀνθρώποις ἐμπέφυκεν ἔρως τῆς πατρίδος καὶ τῶν οἰκείων νόμων ἀποδοχή.

II^{1}1849 / K cap. Π 20, 4

Σχόλιον·

Ἐπίσκεψαι ἐνταῦθα ἐν τῷ Ξ στοιχείῳ τὸν Περὶ ξενιτείας τίτλον.

---

7 Περὶ ξενιτείας] cf. II^{1} / K cap. Ξ 1

---

3 – 4 II^{1}1848 Philo Iudaeus, *Legatio ad Gaium*, 277 (ed. Reiter, p. 206, 4–6) **7 II^{1}1849** *Scholion*

---

2 – 4 II^{1}1848 K cap. Π 20, 3 (241r[1]2–3) **6 – 7 II^{1}1849** K cap. Π 20, 4 (241r[3]3–4)

---

3 πατρίδος] *scripsi*, παστρίδος K

Στοιχεῖον Ρ

*II^{2} / R cap. Ρ 2

Τίτλος α′ Περὶ ῥεμβομένων καὶ ἀστατούντων.

α′ Περὶ ῥεμβομένων.

II^{1}1850 / K cap. Ρ 1, 1

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Καί γε ἐν ὁδῷ ὅταν ἄφρων πορεύεται,
καρδία αὐτοῦ ὑστερήσει,
καὶ λογιεῖται· Πάντα ἀφροσύνης ἐστίν.

*II^{2}suppl. 33 / PML^{b} cap. Ρ 1, 11

II^{1}1851 / K cap. Ρ 1, 2

Ἡσαΐου προφήτου·

Ἴδετε ὅτι πάντες ἐκτετύφλωνται, καὶ οὐκ ἔγνωσαν φρονῆσαι· πάντες οὗτοι κύνες ἐνεοί, οὐ δυνάμενοι ὑλακτεῖν, ἐνυπνιαζόμενοι κοίτῃ, φιλοῦντες νυσταγμόν. Καὶ οἱ κύνες ἀναιδεῖς καὶ <οὐκ> εἰδότες πλησμονήν· καὶ εἰσὶ πονηροὶ καὶ οὐκ εἰδότες σύνεσιν,

---

6 – 8 II^{1}1850 Eccle. 10, 3$^{1-3}$ (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 169) **11 – 1005, 2 II^{1}1851** Is. 56, 10–11 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 443–444)

---

1 Stoicheion K^{txt} (241r5) K^{pin} **2 Titlos (a)** K (241r5) **3 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **5 – 8 II^{1}1850** K cap. Ρ 1, 1 (241r[5]6–8); *deest in* V H^{I} **10 – 1005, 2 II^{1}1851** K cap. Ρ 1, 2 (241r[8]9–15); V cap. Ρ 1, 1; P cap. Ρ 2, 1; *deest in* H^{I}; PG 96, 328, 34–40

---

2 Titlos (a) καὶ ἀστατούντων] *om.* K^{pin} **3 Titlos (b)** α′] *om.* V$^{O\ txt}$ *(α′ secund. ser.), propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(α′ secund. ser.), praem.* τίτλος α′ V$^{E\ pin}$ V$^{O\ pin}$, *praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ ῥεμβομένων] *add.* τῇ διανοίᾳ καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς V$^{E\ pin}$ V$^{O\ pin}$

II^{1}1851 (a) K (b) Ἡσαΐου V P

---

7 καρδία] *scripsi (LXX)*, καρδίαι K ὑστερήσει] *scripsi (LXX)*, ὑστερήσηι K **8** ἀφροσύνη *LXX* **11** φρονῆσαι] φρόνησιν V P **12** πάντες] *add.* οὖν V^{E}V^{O} ἐννεοὶ *(-οι P)* V^{E}V^{O} P **13** οἱ] *scripsi (LXX)*, οἱ P, οὐ K V οὐκ] *supplevi (LXX)*, *om.* K V P

πάντες ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἐπορεύθησαν, ἕκαστος κατὰ τὸ ἑαυτοῦ πλεονέκτημα.

II¹1852 / K cap. P 1, 3

Σοφία Σολομῶντος·

Ῥεμβασμὸς ἐπιθυμίας μεταλλεύει νοῦν ἄκακον.

II¹1853 / K cap. P 1, 4

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Υἱὸς πλανώμενος αἰσχύνει μητέρα αὐτοῦ.

II¹1854 / K cap. P 1, 5

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ *Πρόσεχε σεαυτῷ*·

Ἴδιον τοῦτο ἀρρώστημα ἀργῆς καὶ ῥαθύμου ψυχῆς, ἐνύπνια βλέπειν, ἐγρηγορότος τοῦ σώματος.

---

5 II¹1852 Sap. 4, 12² **8 II¹1853** Sir., re vera Prov. 29, 15² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 141) **11 – 12 II¹1854** Basilius Caesariensis, *Homilia in illud:* Attende tibi ipsi *(Deut. 15, 9)*, 5 (ed. Rudberg, p. 31, 7–9)

---

4 – 5 II¹1852 K cap. P 1, 3 (241r[15]16); V cap. P 1, 2; P cap. P 1, 12; E cap. 203, 11; *deest in* Hᴵ; PG 96, 328, 41–42 **7 – 8 II¹1853** K cap. P 1, 4 (241r[16]17); V cap. P 1, 3; *deest in* Hᴵ; PG 96, 328, 43 **10 – 12 II¹1854** K cap. P 1, 5 (241r[17]18–19); V cap. P 1, 4; *deest in* Hᴵ; PG 96, 328, 44–45

II¹1852 (a) K P E σολομωντος P (b) Σολομῶντος V **II¹1853** (a) K (b) Σιράχ Vᵂ (c) *s. a.* VᴱVᴼ **II¹1854** (a) K (b) Βασιλείου VᴱVᵂ (c) *s. a.* Vᴼ

---

5 μεταλλεύει νοῦν] μεταλεύει νοῦν VᴱVᵂ, μεταλευεῖν οὖν Vᴼ

Στοιχεῖον Σ

*II^{2} / PML^{b} cap. Σ 15

Τίτλος α′ Περὶ συμμέτρου καταστάσεως, καὶ ὅτι χρὴ συμμέτρως καὶ μετὰ διακρίσεως πάντα ποιεῖν καὶ μηδὲν ἄγαν.

β′ Περὶ συμμέτρου καταστάσεως καὶ τοῦ Μηδὲν ἄγαν.

II^{1}1855 / K cap. Σ 1, 1

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἐσθίειν μέλι πολὺ οὐ καλόν.

*II^{2}2583 / PML^{b} cap. Σ 15, 2

II^{1}1856 / K cap. Σ 1, 2

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Μὴ γίνου δίκαιος πολύ,
καὶ μὴ σοφίζου περισσά, μήποτε ἐκπλαγῇς,
καὶ μὴ ἀσεβήσῃς πολὺ καὶ μὴ γίνου σκληρός,
ἵνα μὴ ἀποθάνῃς ἐν οὐ καιρῷ σου.

---

2 καταστάσεως] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ K 5 **3** e. g. Plat., *Prot.*, 343b3 **4** Ibid.

---

7 II^{1}1855 Prov. 25, 27^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 127) **10 – 13 II^{1}1856** Eccle. 7, 16^{1}–17^{2} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 161–162)

---

1 Stoicheion K^{txt} (241r20) K^{pin} **2 – 3 Titlos (a)** K (241r20–22) **4 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **6 – 7 II^{1}1855** K cap. Σ 1, 1 (241r[22]241v1); V cap. Σ 2, 1; *deest in* H^{I}; PG 96, 329, 16 **9 – 13 II^{1}1856** K cap. Σ 1, 2 (241v[1]2–5); V cap. Σ 2, 2; *deest in* H^{I}; PG 96, 329, 17–20

---

2 – 3 Titlos (a) 2 – 3 ὅτι – ἄγαν] τοῦ μηδὲν ἀγανακτεῖν K^{pin} **4 Titlos (b)** β′] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(β′ secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ καὶ – ἄγαν] καὶ τοῦ μηδένα λυπεῖν V$^{E\ pin}$V$^{O\ pin}$, *om.* V$^{E\ txt}$ V$^{O\ txt}$ A$^{I\ pin}$

II^{1}1855 Τῶν] *om.* V **II^{1}1856** (a) K V^{W} Τοῦ] *om.* V^{W} (b) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

11 ἐκπαγὴς V^{E}, ἐκπαγὶς V^{O} **12** καὶ^{1}] *om.* K$^{a.\ c.\ ut\ videtur}$ ἀσεβήσεις V^{E}V$^{O\ e\ corr.}$

II¹1857 / K cap. Σ 1, 3

*II²2584 / PMLᵇ cap. Σ 15, 3

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Βάρος ὑπὲρ σὲ μὴ ἄρῃς.

II¹1858 / K cap. Σ 1, 4

Ἐκ τῆς Ἰακώβου ἐπιστολῆς·

Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρῖμα ληψόμεθα· πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες.

II¹1859 / K cap. Σ 1, 5

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ περὶ εὐχαριστίας λόγου·

Καὶ τὸ δακρύειν τῆς ἐκ τοῦ λόγου συμμετρίας προσδεῖται· ἐπὶ τίσι γίνεσθαι καὶ ἐπὶ πόσον καὶ πότε καὶ πῶς προσῆκεν.

---

3 II¹1857 Sir. 13, 2¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 81–82) **6 – 7 II¹1858** Iac. 3, 1–2 **10 – 11 II¹1859** Basilius Caesariensis, *Homilia de gratiarum actione (In illud:* Semper gaudete *[I Thess. 5, 16])*, 5 (PG 31, 228, 22–25)

---

2 – 3 II¹1857 K cap. Σ 1, 3 (241v[5]6); V cap. Σ 2, 3; *deest in* Hᴵ; PG 96, 329, 21 **5 – 7 II¹1858** K cap. Σ 1, 4 (241v[6]7); V cap. Σ 2, 4; *deest in* Hᴵ; PG 96, 329, 22–24 **9 – 11 II¹1859** K cap. Σ 1, 5 (241v[8]9–11); *deest in* V Hᴵ

II¹1857 (a) K (b) Σιράχ *(-ραχ cod.)* Vᵂ (c) *s. a.* VᴱVᴼ **II¹1858** (a) K (b) Ἰακώβου Vᵂ (c) Σιράχ VᴱVᴼ

---

6 πολλοὶ] -λοι *e corr.* Vᵂ, πολὺ VᴱVᴼ ᵃ· ᶜ· ἀδελφοί μου] ἀδελφοὶ V **6 – 7** εἰδότες – ἅπαντες] *om.* K **6** μείζων VᴱVᴼ **11** πόσον] *scripsi (ed.)*, πόσων K

II^{1}1860 / K cap. Σ 1, 6

Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τοῦ περὶ εὐταξίας·

Τοῦτο εἰδότες, ἀδελφοί, μήτε νωθεῖς ὦμεν πρὸς τὸ καλόν, ἀλλὰ *τῷ πνεύματι ζέωμεν*, *μήποτε ὑπνώσωμεν* κατ᾽ ὀλίγον *εἰς θάνατον*, ἢ *καθεύδουσιν* ἡμῖν *ἐπισπείρῃ* τὰ πονηρὰ σπέρματα *ὁ ἐχθρός* – νωθ<ε>ία γὰρ ὕπνου σύζυγος –, μήτε δὲ διάπυροι σὺν ἀλογίᾳ καὶ φιλαυτίᾳ, ἵνα μὴ ἐκφερώμεθα, μὴ δὲ τῆς *ὁδοῦ* τῆς *βασιλικῆς* ἔξω πίπτωμεν, ἔν γε τι πάντως πταίοντες, ἢ κέντρων δεόμενοι διὰ τὴν νωθείαν, ἢ κρημνιζόμενοι διὰ τὴν θερμότητα. Ἀμφοτέρων δὲ ὅσον χρήσιμόν ἐστι λαβόντες, τῆς μὲν τὸ πρᾶον, τῆς δὲ τὸν ζῆλον, ἀμφοτέρων ὅσον ἐστὶ βλαβερὸν διαφύγωμεν, τῆς μὲν τὸν ὄκνον, τῆς δὲ τὸ θράσος, ἵνα μήτε τῷ ἐλλείποντι ὦμεν ἄκαρποι, μήτε τῷ περιττεύοντι κινδυνεύωμεν. Ὁμοίως γὰρ ἄχρηστα καὶ νωθρότης ἄπρακτος καὶ θερμότης ἀπαίδευτος, ἡ μὲν οὐκ ἐγγίζουσα τῷ καλῷ, ἡ δὲ ὑπερπίπτουσα, καὶ τοῦ δεξιοῦ ποιουμένη τί δεξιώτερον.

---

4 τῷ – ζέωμεν] Rom. 12, 11 μήποτε – θάνατον] Ps. 12, 4^{2} **5** καθεύδουσιν – ἐχθρός] Matth. 13, 25 **7** ὁδοῦ – βασιλικῆς] Num. 20, 17 vel 21, 22

---

3 – 15 II^{1}1860 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De moderatione in disputando (Orat. 32)*, 6, 1–15 (ed. Moreschini, p. 96)

---

2 – 15 II^{1}1860 K cap. Σ 1, 6 (241v[11]12–242r8); V cap. Σ 2, 7; *deest in* H^{I}; PG 96, 329, 32–47

II^{1}1860 (a) K (b) *s. a.* V

---

3 Τοῦτο – ὦμεν] μήποτε νωθρήσωμεν K **4** μήποτε] μήτε K V^{W} **5** ἢ] μὴ K V^{W} ἐπισπείρει V ὁ] *s. l.* K **5 – 6** νωθεία] *scripsi*, νωθία V, νωθρία K **6 – 7** σὺν – ἐκφερώμεθα] *om.* V^{E}V^{O} **7** ἐκφερόμεθα V^{W} τῆς^{1} – βασιλικῆς] τῆς βασιλικῆς ὁδοῦ V^{E}V^{O} **8** κέντρον K, κέντρου V^{E}V^{O} **9** νωθείαν] *scripsi*, νοθείαν V^{E}V^{O}, νωθίαν V^{W}, νωθρίαν K ἢ – θερμότητα] ἢ χαλινοῦ διὰ τὴν θερμότητα καὶ τοῦ μὴ *(*μη V^{E}*)* κρεμίζεσθαι *(sic)* V^{E}V^{O} **10** χρήσιμόν ἐστι] χρήσιμον V^{W} λαμβάνοντες V **14** ἐλλογίζουσα K **15** τί] *om.* V$^{W\ p.\ ras.}$

II[1]1861 / K cap. Σ 1, 7

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Μηδεὶς ἔστω πλέον ἢ καλῶς ἔχει σοφός, μὴ δὲ τοῦ νόμου νομιμώτερος, μὴ δὲ τοῦ κανόνος εὐθύτερος, μὴ δὲ τῆς ἐντολῆς ὑψηλότερος.

II[1]1862 / K cap. Σ 1, 8

*II[2]2594 / P cap. Σ 15, 13

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Φεύγω δὲ ὅμως τὸ ἄμετρον καὶ κολάζω τὴν ἀμετρίαν· καὶ ἀργὸς εἶναι τοῦ δέοντος μᾶλλον ἢ περίεργος δέ<χ>ομαι, ἂν μὴ ἀμφότερα διαφυγεῖν ἐξῇ, καὶ τοῦ μετρίου τυγχάνειν, καὶ δειλότερος μᾶλλον τοῦ δέοντος ἢ θρασύτερος.

II[1]1863 / K cap. Σ 1, 9

<Σχόλιον·>

Ἔστιν καὶ εἰς τὸ Γ στοιχεῖον εἰς τὸν α′.

---

14 Locum praecedentem non repperi in II[1] / K cap. Γ 1, ubi autem locus sequens adfertur (cf. II[1]561 / K cap. Γ 1, 16)

---

3 – 5 II[1]1861 Gregorius Nazianzenus, *De moderatione in disputando (Orat. 32)*, 7, 1–3 (ed. Moreschini, p. 98) **8 – 11 II[1]1862** Gregorius Nazianzenus, *De moderatione in disputando (Orat. 32)*, 20, 16–20 (ed. Moreschini, p. 128) **14 II[1]1863** *Scholion*

---

2 – 5 II[1]1861 K cap. Σ 1, 7 (242r[8]9–11); V cap. Σ 2, 5; *deest in* H[I]; PG 96, 329, 25–27 **7 – 11 II[1]1862** K cap. Σ 1, 8 (242r[11]12–16); *deest in* V H[I] **13 – 14 II[1]1863** K cap. Σ 1, 9 (242r17); *deest in* V H[I]

II[1]1861 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου V Τοῦ] *om.* V[W] **II[1]1863** Σχόλιον] *supplevi*, *om.* K

---

3 ἢ] εἰ K[p. c. in mg.] καλὸς V[W] σοφῶς V[E]V[O] **4** μὴ δὲ[1]] μήτε V μὴ δὲ[2]] μήτε V **9** δέχομαι] *correxi (ed.)*, δέομαι K **10** ἐξῇ] *correxi (ed.)*, ἐξῆν K τυγχάνειν] *correxi (ed.)*, τυγχάνηι K **14** τὸν] *scripsi (sc.* τίτλον*)*, τὴν K

II^{1}1864 / K cap. Σ 1, 10

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Σοφία καὶ τὸ γινώσκειν ἑαυτόν, ἀλλὰ μὴ ὑπεραίρεσθαι, μὴ δὲ ταὐτὸν ταῖς φωναῖς πάσχειν, αἵ παντελῶς ἐκλείπουσιν, ἐὰν ὑπερφωνῶνται δι᾽ ἀμετρίαν.

II^{1}1865 / K cap. Σ 1, 11

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Κρεῖσσον τὸ κατὰ δύναμιν εἰσενεγκεῖν ἢ τὸ πᾶν ἐλλείπειν· οὐ γὰρ ὁ μὴ δυνηθεὶς τὰ τοιαῦτα ὑπεύθυνος, ἀλλ᾽ ὁ μὴ βουληθεὶς ὑπαίτιος, κἀν τοῖς θείοις ὁμοίως κἀν τοῖς ἀνθρωπίνοις πράγμασιν.

***II^{2}2596 / PML^b cap. Σ 15, 15**

II^{1}1866 / K cap. Σ 1, 12

Ἐκ τοῦ εἰς τοὺς μονάζοντας·

Οὔτε νωθρότερον εἶναι τοῦ μετρίου καλόν, οὔτε θερμότερον, ὡς ἢ δι᾽ εὐκολίαν πᾶσι συμφέρεσθαι, ἢ δι᾽ ἀταξίαν πάντων ἀποστα-

---

8 – 10 Κρεῖσσον – ὑπαίτιος] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 7.17./14. (ed. Ihm, p. 163–164)

---

3 – 5 II^{1}1864 Gregorius Nazianzenus, *De moderatione in disputando (Orat. 32)*, 21, 23–25 (ed. Moreschini, p. 130) **8 – 10 II^{1}1865** Gregorius Nazianzenus, *De moderatione in disputando (Orat. 32)*, 1, 6–9 (ed. Moreschini, p. 82) **13 – 1011, 2 II^{1}1866** Gregorius Nazianzenus, *De pace I ob monachorum reconciliationem (Orat. 6)*, 20, 5–8 (ed. Calvet-Sebasti, p. 170–172)

---

2 – 5 II^{1}1864 K cap. Σ 1, 10 (242r[17]18–21); V cap. Σ 2, 6; *deest in* H^I; PG 96, 329, 28–31 **7 – 10 II^{1}1865** K cap. Σ 1, 11 (242r[21]22–242v2); V cap. Σ 2, 8; *deest in* H^I; PG 96, 329, 48 – 332, 2 **12 – 1011, 2 II^{1}1866** K cap. Σ 1, 12 (242v[2]3–7); V cap. Σ 2, 9; *deest in* H^I; PG 96, 332, 3–6

II^{1}1864 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W (c) *s. a.* V^{E}V^O **II^{1}1865** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W (c) *s. d.* V^{E}V^O **II^{1}1866** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W (c) *s. a.* V^{E}V^O

---

3 καὶ] *om.* K **4 – 5** ὑπὲρ φῶνται V^E, ὑπερφῶνται V^O **5** διάμετρίαν V^W, διαμετρῖαν V^O, διὰ τὴν ἀμετρίαν K **8** ἐλλείπειν] ἐληπεῖν V^{E}V^O **9** βουλεθῆς V^W **14** ἢ^1] εἰ K$^{p.\ c.\ ut\ videtur}$ V^W πάντων] *add.* τῶν V^O *(sed cancellav.)*

τεῖν· ὁμοίως γὰρ καὶ τὸ νωθὲς ἄπρακτον, καὶ τὸ εὐκίνητον ἀκοινώνητον.

II^{1}1867 / K cap. Σ 1, 13

cf. *II^{2}2593 / PML^{b} cap. Σ 15, 12

Ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἀδελφὸν ἐπιταφίου·

Καὶ θεῷ φίλον τὸ κατὰ δύναμιν.

II^{1}1868 / K cap. Σ 1, 14

***II^{2}2588 / PML^{b} cap. Σ 15, 7**

Ἐκ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ·

Αἱρετώτερον ἐμοὶ ἐπὶ γῆς ἀνέχοντι ζῆν οὕτως ὅπως <ἂν> δύνωμαι σὺν ὀλίγῃ καὶ μικρᾷ τῇ μάζῃ, καὶ βίον ἕλκειν ἀσφαλῆ καὶ ἀκύμαντον, ἢ μακρὸν ἀναρρίπτειν καὶ μέγαν ἐπὶ μεγάλοις κέρδεσι κίνδυνον. Ὑψηλῷ μὲν γὰρ ζημία τὸ μὴ ἐγχειρεῖν μείζοσι, μὴ δὲ εἰς πλείους διατείνειν τὴν ἀρετήν, ἀλλ᾽ ἐπὶ μικρῶν ἵστασθαι, οἷον μεγάλῳ φωτὶ μικρὸν οἶκον αὐγάζοντα ἢ πανοπλίᾳ νεανικῇ σῶμα παιδικὸν περισκέποντα· μικρῷ δὲ ἀσφάλεια, μικρὰ φορτίζεσθαι, ἀλλὰ μὴ τοῖς ὑπὲρ δύναμιν ἑαυτὸν ὑποθέντα, γέλωτα ὀφλισκάνειν ὁμοῦ καὶ προστιθέναι τὸν κίνδυνον, ὥσπερ δὴ καὶ πύργον οἰκοδομεῖν οὐκ ἄλλῳ τινὶ προσῆκεν ἢ ὃς *ἔχει τὰ πρὸς ἀπαρτισμόν* ἠκούσαμεν.

---

17 Luc. 14, 28

---

5 II^{1}1867 Gregorius Nazianzenus, *Funebris in laudem Caesarii fratris oratio (Orat. 7)*, 17, 2 (ed. Calvet-Sebasti, p. 220) **8 II^{1}1868** Αἱρετώτερον – ἀνέχοντι] Gregorius Nazianzenus, *Apologetica (Orat. 2)*, 100, 5 (ed. Bernardi, p. 220) **8 – 18** ζῆν – ἠκούσαμεν] Ibid., 100, 7 – 101, 8 (p. 220)

---

4 – 5 II^{1}1867 K cap. Σ 1, 13 (242v[7]8); *deest in* V H^{I} **7 – 18 II^{1}1868** K cap. Σ 1, 14 (242v[8]9–23); *deest in* V H^{I}

---

1 τὸ^{1}] τὸν V^{O} **8** ἀνέχοντι] *correxi (ed.)*, νήχοντι K ἂν] *supplevi (ed.)*, *om.* K **13** πανοπλίᾳ νεανικῇ] *correxi (ed.)*, πανοπλία νεανικὴ K **14** περισκέποντα] *correxi (ed.)*, περισκέπουσα K μικρῷ] *correxi (ed.)*, μικρὰ K$^{a.c.}$, μικρᾶι K$^{p.c.}$ ἀσφάλεια] *correxi (ed.)*, ἀσφαλεία K **17** προσῆκεν] *sic* K *et codd. plerique Gregorii*, προσῆκον *coniec. Bernardi*

II[1]1869 / K cap. Σ 1, 15

Ἐκ τοῦ εἰς τὰ Φῶτα·

Ὁμοίως ἐστὶ κακὸν καὶ ἄνεσις ἀσωφρόνιστος καὶ κατάγνωσις ἀσυγχώρητος, ἡ μὲν ὅλην ἀφιεῖσα τὴν ἡνίαν, ἡ δὲ τῷ σφοδρῷ κατάγχουσα.

***II[2]2595 / PML[b] cap. Σ 15, 14**

II[1]1870 / K cap. Σ 1, 16

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸν πατέρα·

Εὐσεβείας ἐστὶ καὶ ἀσφαλείας, μετρῆσαι τῇ δυνάμει τὴν λειτουργίαν, καὶ ὥσπερ τροφῆς τὴν μὲν κατὰ δύναμιν προ<σί>εσθαι, τὴν δὲ ὑπὲρ δύναμιν ἀποπέμπεσθαι· οὕτω γὰρ σώματι μὲν εὐεξία, ψυχῇ δὲ ἀσφάλεια τὸ μετριάζειν <ἐν> ἀμφοτέροις.

II[1]1871 / K cap. Σ 1, 17

Ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίου·

Ὁρῶν μὲν ὅτι τὸ μὲν ἁπαλὸν ἔκλυτον καὶ μαλακίζον, τὸ δὲ αὐστηρὸν τραχὺ καὶ αὐθαδι<ά>ζον, ἀμφοτέροις βοηθεῖ δι᾽ ἀλλήλων, ἐπιεικείᾳ μὲν τὸ ἀντιτυπές, αὐστηρότητι δὲ τὸ ἁπαλὸν κερασάμενος.

---

3 – 5 II[1]1869 Gregorius Nazianzenus, *In S. Lumina (Orat. 39)*, 18, 17–20 (ed. Moreschini, p. 190) **8 – 11 II[1]1870** Gregorius Nazianzenus, *In seipsum et ad patrem (Orat. 12)*, 5, 8–12 (ed. Calvet-Sebasti, p. 358) **14 – 17 II[1]1871** Gregorius Nazianzenus, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi (Orat. 43)*, 40, 6–9 (ed. Bernardi, p. 212)

---

2 – 5 II[1]1869 K cap. Σ 1, 15 (242v[23]24–243r3); *deest in* V H[I] **7 – 11 II[1]1870** K cap. Σ 1, 16 (243r[3]4–9); *deest in* V H[I] **13 – 17 II[1]1871** K cap. Σ 1, 17 (243r[9]10–14); *deest in* V H[I]

---

9 τροφῆς] *correxi (ed.)*, τροφὴν K προσίεσθαι] *correxi (ed.)*, πρόεσθαι *(sic)* K **10 – 11** ψυχῇ] *correxi (ed.)*, ψυχῆς K **11** ἐν] *supplevi (ed.)*, *om.* K **15** αὐθαδιάζον] *correxi (ed.)*, αὐθαδίζον K **16** τὸ[1]] *s. l.* K

II[1]1872 / K cap. Σ 1, 18

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Πᾶν μέτρον ἄριστον.

II[1]1873 / K cap. Σ 1, 19

Ἐκ τοῦ πρὸς ἐπίγαμον παρθένον Ὀλυμπιάδα δι’ ἐπῶν κεφαλαίου·

Τοὔνεκεν	Τούτου χάριν
ἢ πτερύγε<σ>σιν	ἢ πτεροῖς
ἀείρεο πάμπαν	κουφίζου παντελῶς
ἐλαφροῖς,	συμμέτροις,
Ἠὲ κάτω μίμνων,	ἢ κάτω μένων,
ἀσφαλέως τροχάειν,	ἀσφαλῶς ὁδεύειν,
Μήπου βριθοσύνῃ	ἵνα μὴ τῷ βάρει
σεῖο πτερὸν	τὸν σὸν πτερὸν
ἐς χθόνα νεύσῃ,	εἰς τὴν γῆν κλίνῃ,
Μὴ δὲ πέσῃς ἀρθεὶς	μὴ δὲ πέσῃς κουφισθεὶς
πτῶμ’ ἐλεεινότατον.	πτῶμα ἐλεεινόν.
Νηῦς ὀλί<γ>η	Ναῦς, πλοῖον μικρόν,
γόμφοισιν	σφηναρίοις
ἀρηραμένη	συνηρμοσμένη
πυκινοῖσι,	συνεχέσι,
Φόρτον ἄγει	γόμον βαστάζει

3 II[1]1872 Gregorius Nazianzenus, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi (Orat. 43)*, 60, 4 (ed. Bernardi, p. 254) **6 – 1014, 2 II[1]1873** Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, re vera I,2,17 *(Variorum vitae generum beatitudines)*, 49–54; Paraphrasis A 1 (ed. Simelidis, p. 106; 248)

2 – 3 II[1]1872 K cap. Σ 1, 18 (243r[14]15); V cap. Σ 2, 10; *deest in* H[I]; PG 96, 332, 7
5 – 1014, 2 II[1]1873 K cap. Σ 1, 19 (243r[15]16–243v11); *deest in* V H[I]

II[1]1872 (a) K (b) *s. a.* V[W] (c) *s. d.* V[E]V[O]

7 πτερύγεσσιν] *scripsi (ed.)*, πτερύγεσιν K **9** ἐλαφροῖς] *sic* K, ἐλαφραῖς *ed.* **17** ὀλίγη] *scripsi (ed.)*, ὀλιὴ K **18** γόμφοισιν] *scripsi (ed.)*, γομφοῖσιν K

μεγάλης πλείονα τῆς ἀδέτου.	τῆς μεγάλης νηὸς πλείονα τῆς ἀσυνδέτου.

II^{1}1874 / K cap. Σ 1, 20

Ἐκ τοῦ περὶ ἀρετῆς ἀνθρωπ<ε>ίας δι᾽ ἐπῶν κεφαλαίου·

Αἰεί σοι τὸ βέλεμνον ἐπὶ σκοπὸν ἐν χειρὶ κείσθω· Μηδὲν ὑπερπέμπειν Χριστοῦ μεγάλοιο ἐφετμῆς,	Ἀεί σοι τὸ βέλος ἐπὶ τὸν σκοπὸν ἐν χερσὶ κείσθω· μηδὲν ὑπέρτερον πράττειν ταῖς τοῦ Χριστοῦ τοῦ μεγάλου ἐντολαῖς,
Μὴ δὲ μὲν ἐντὸς ἄγειν· ἀβλὴς <σ>κοπὸς ἀμφοτέρωθεν. Πολλάκι καὶ τὸ περισσὸν [ὑπὲρ παρὰ ἧττον] ἀχρήϊον.	μὴ δὲ μὴν ἐσώτερον φέρειν τοῦ κανόνος καὶ ἀβλῆ τὸν σκοπὸν ποιεῖν. Ἑκατέρωθε γὰρ πολλάκις καὶ τὸ ὑπὲρ περισσόν, καὶ τὸ παρὰ καὶ ἧττον ἄχρηστον.

---

5 – 18 II^{1}1874 Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,9 *(De virtute)*, 121–124 (= *Carmen de virtute* Ib, 37–40 [ed. Palla, p. 94–95])

---

4 – 18 II^{1}1874 K cap. Σ 1, 20 (243v[12]13–244r2); *deest in* V H^{I}

II^{1}1874 ἀνθρωπείας] *scripsi*, ἀνθρωπίας K

---

1 πλείονα^{1}] *correxi (ed.)*, νηὸς K **7** χειρὶ] *sic* K *et ed. in app. crit.*, χερὶ *ed.* **10** ἐφετμῆς] *correxi (ed.)*, ἀφ᾽ ἑτμῆς K **13** ἀβλὴς σκοπὸς] *correxi (ed.)*, ἀβλῆς κόπον K ἀβλῆ] *correxi*, ἀβλῆς K **16 – 17** ὑπὲρ – ἧττον^{1}] *delevi (ed.)* **18** ἀχρήϊον] *scripsi (ed.)*, ἀχρῆον K$^{a.c.}$, ἀχρῆιον K$^{p.c.}$

II^{1}1875 / K cap. Σ 1, 21

Ἐκ τῶν τετραστίχων Γνωμῶν·

Μὴ θερμὸν ἄττειν, ἐμμένειν δ’ οἷς ἂν κρίνῃ<ς>.	Μὴ πάνυ σπουδαίως ὁρμᾶν, ἐμμένειν δὲ οἷστισιν ἐὰν δόξῃ σοι.
Κρεῖσσον προκόπτειν ἢ τί κόπτειν τοῦ καλοῦ.	Βέλτιον προκόπτειν ἢ τί ποτε ἀποκόψαι τοῦ καλοῦ.
Καὶ γὰρ κακοὺς καλοῦμεν οὐχὶ τοὺς κάτω,	Καὶ γὰρ κακοὺς λέγομεν οὐδαμῶς τοὺς κάτω,
Τοὺς δ’ ὅταν ὑψωθῶσι, πίπτοντας μέγα.	ἐκείνους δὲ οἵτινες, ὅταν ἐπαρθῶσιν ὑπέρμετρον, πίπτουσι μέγα.

II^{1}1876 / K cap. Σ 1, 22

Ἐκ τῶν <δι>στίχων Γνωμῶν·

Μήτε δικαιοσύνην τιν’ ἀκαμπέα, μήτε φρόνησιν	Μήτε δικαιοσύνην τινὰ ἔχε ἀκαμπῆ, μήτε σύνεσιν
Ἀγκυλόεσσαν ἔχειν· μέτρον ἄριστον ἅπαν.	ἐπικαμπῆ κέκτησο· τοῦτο μέτρον χρήσιμόν ἐστιν εἰς ἅπαν.

3 – 12 II^{1}1875 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,33 *(Tetrastichae sententiae)*, 45–48 (PG 37, 931, 9–12) **15 – 20 II^{1}1876** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,31 *(Distichae sententiae)*, 41–42 (PG 37, 914, 1–2)

2 – 12 II^{1}1875 K cap. Σ 1, 21 (244r[3]4–12); *deest in* V H^{I} **14 – 20 II^{1}1876** K cap. Σ 1, 22 (244r[13]14–19); *deest in* V H^{I}

II^{1}1875 τετραστίχων] *scripsi*, Δ'στίχων K **II^{1}1876** διστίχων] *scripsi*, στίχων K

5 κρίνῃς] *correxi (ed.)*, κρίνηι K **10** ὅταν^{1}] ἡνίχ’ *ed.*

II^{1}1877 / K cap. Σ 1, 23

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν·

Οὐκ ἄπληστοι περὶ τοῦ πάσχειν εὖ παρὰ τῶν φίλων ἡμεῖς, ἀλλὰ καὶ λίαν σύμμετροι, εἰ καὶ σὺ πρὸς τὸ ποιεῖν ἄφθονος.

II^{1}1878 / K cap. Σ 1, 24

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ †τομῶν†, δι᾽ ἐπῶν·

Μέτρα φέρειν γὰρ ἄριστον, ἀμετρίη δὲ κάκιστον.

II^{1}1879 / K cap. Σ 1, 25

Τοῦ μακαρίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἅγιον Βαβύλαν·

Τοιαύτη ἡ τοῦ Χριστοῦ σοφία, μήτε ἐλλειπῶς μήτε περιττῶς ἀγωνίζεσθαι συγχωροῦσα, πανταχοῦ δὲ τὴν συμμετρίαν φυλάττουσα.

---

3 – 4 II^{1}1877 Gregorius Nazianzenus, *Epistulae*, CCXXXVII, 1 (ed. Gallay, II, p. 127) **7 II^{1}1878** Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,1,4 *(De mundo)*, 86 (ed. Moreschini, p. 20) **10 – 11 II^{1}1879** Iohannes Chrysostomus, *De Babyla contra Iulianum et gentiles*, 36, 1–3 (ed. Schatkin/Blanc/Grillet, p. 136)

---

2 – 4 II^{1}1877 K cap. Σ 1, 23 (244r[20]21–23); *deest in* V H^I **6 – 7 II^{1}1878** K cap. Σ 1, 24 (244r[23]24); *deest in* V H^I **9 – 11 II^{1}1879** K cap. Σ 1, 25 (244v[1]2–4); V cap. Σ 2, 11; *deest in* H^I; PG 96, 332, 8–10

II^{1}1878 †τομῶν†] *cruces apposui*, *sic* K, κόσμου *ed.* **II^{1}1879** (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V^{E}V^O (c) *s. a.* V^W

II^{1}1880 / K cap. Σ 1, 26

Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, ἐκ τοῦ ιη′ λόγου τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ·

Ἐν τῷ Μηδὲν ἄγαν εἶναι τὸ εὖ ἔχον, ἐν δὲ τῷ περιττῷ τὰς διαβολάς…

II^{1}1881 / K cap. Σ 1, 27

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ α′ Στρώματος·

Ὡς ζῷα λογικὰ σφᾶς αὐτοὺς ἁρμοστέον εὐκράτως, τὸ αὐστηρὸν τῆς σπουδῆς <ἡμῶν καὶ> τὸ ὑπέρτονον ἀνιέντας καὶ διαχέοντας ἐμμελῶς, καὶ οὐκ ἐκλύοντας ἐκμελῶς.

II^{1}1882 / K cap. Σ 1, 28

Ἰσιδώρου Πηλουσιώτου, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν·

Σύμμετρος ἔστω τῆς ἀρετῆς ὁ πόνος, ἵνα μὴ ἄμετρος γένηται τῆς μεταβολῆς ὁ τρόπος.

---

4 e. g. Plat., *Prot.*, 343b3

---

4 – 5 II^{1}1880 Cyrillus Alexandrinus, *Contra Iulianum imperatorem*, XVIII (?) (fr. 57, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 804) **8 – 10 II^{1}1881** Clemens Alexandrinus, re vera *Paedagogus*, II. Cap. V. 46, 2 (ed. Stählin/Treu, p. 185, 25–27); Holl, n° 193 **13 – 14 II^{1}1882** Isidorus Pelusiota, *Epistulae*, II, 45 (PG 78, 488, 4–5)

---

2 – 5 II^{1}1880 K cap. Σ 1, 26 (244v[4–5]6–7); *deest in* V H^{I}; PG 86, 2089, 44–47 **7 – 10 II^{1}1881** K cap. Σ 1, 27 (244v[7]8–11); *deest in* V H^{I}; PG 86, 2089, 48–51 **12 – 14 II^{1}1882** K cap. Σ 1, 28 (244v[11]12–13); V cap. Σ 2, 12; *deest in* H^{I}; PG 96, 332, 11–12

II^{1}1882 (a) K (b) Ἰσιδώρου V^{E}V^{O} ἰσηδω V^{E}, ισηδ V^{O} (c) Χρυσοστόμου V^{W}

---

8 αὑτοὺς] *scripsi (ed.)*, αὐτοὺς K **9** ἡμῶν καὶ] *supplevi (ed.)*, *om.* K

II^{1}1883 / K cap. Σ 1, 29

Φίλωνος, [ἐκ τοῦ] ἐκ τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων·

Ἄξιον ἀποδέχεσθαι τὸ μηδενὸς ὀρέγεσθαι τῶν ὑπὲρ δύναμιν· πᾶν γὰρ τὸ συμμετρίαν ἔχον, ἐπαινετόν. Ἀναγκαῖον οὖν τῷ μὲν εὐφυεῖ πλείους εἶναι τὰς διδασκαλίας, ἐλάττους δὲ τῷ ἀφυεῖ, διὰ τὴν ἐν ταῖς ἀναλογίαις ἀρίστην ἰσότητα. Καὶ τοῦτό γε ἐστι τὸ βιωφελέστατον ἴσον.

II^{1}1884 / K cap. Σ 1, 30

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ φυγῆς καὶ εὑρέσεως·

Πᾶν τὸ ὑπὲρ δύναμιν ἐπιτάσει σφοδρότητος ἀπορρυή<σε>ται.

II^{1}1885 / K cap. Σ 1, 31

Ἐκ τοῦ περὶ μέθης·

Ὥσπερ τῶν τελειοτάτων ἀγαθῶν αἴτιόν ἐστι ἡ συμμετρία, οὕτω τῶν μεγίστων κακῶν ἀμετρία, τὸν ὠφελιμώτατον λύουσα θεσμὸν ἰσότητος.

---

3 – 4 Ἄξιον – ἐπαινετόν] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 13.-./16a. (ed. Ihm, p. 334–335)

---

3 – 7 II^{1}1883 PHILO IUDAEUS, *Quaestiones in Genesim*, IV. 102 (ed. Petit, p. 177) **10 II^{1}1884** PHILO IUDAEUS, *De fuga et inventione*, 146 (ed. Wendland, p. 141, 17) **13 – 15 II^{1}1885** PHILO IUDAEUS, *De ebrietate II*, Fr. 7 (ed. Wendland, p. 24); Royse 179.124

---

2 – 7 II^{1}1883 K cap. Σ 1, 29 (244v[13–14]15–20); *deest in* V H^I; PG 86, 2089, 52 – 2092, 5 **9 – 10 II^{1}1884** K cap. Σ 1, 30 (244v[20–21]22–23); *deest in* V H^I **12 – 15 II^{1}1885** K cap. Σ 1, 31 (244v[23]24–245r2); *deest in* V H^I

II^{1}1883 ἐκ τοῦ] *delevi*

---

3 τὸ] τῶ K$^{a.\,c.\ in\ mg.}$ **6 – 7** βιωφελέστατον] *scrips. Mai*, βιοφελέστατον K **10** ἀπορρυήσεται] *coniec. Mangey*, ἀπορρυεῖται K *(signo quo solebant scribae ad textum in mg. referre super -εῖ- superscripto)*, ἀπορρήττεται *Wendland* **14** *ante* ἀμετρία *hab.* ἡ *ed.* ὠφελιμώτατον] *scrips. Wendland*, ὀφελιμώτατον K

II[1]1886 / K cap. Σ 1, 32

Ἐκ τοῦ α′ τῶν ἐν Ἐξόδῳ ζητημάτων·

Ὑπερβολαὶ καὶ ἐλλείψεις ἀνισότητα ἐγέννησαν· ἀνισότης δέ, ἵνα αὐτὸς μυθικώτερον χρήσωμαι τοῖς ὀνόμασιν, μήτηρ ἀδικίας ἐστίν, ὡς ἔμπαλιν ἰσότης δικαιοσύνης. Ὑπερβολῆς δὲ καὶ ἐλλείψεως μέσον τὸ αὔταρκες, ἐν ᾧ τὸ ἱερὸν γράμμα περιέχεται, τὸ Μηδὲν ἄγαν.

II[1]1887 / K cap. Σ 1, 33

Ἐκ τῶν ἐν Ἐξόδῳ ζητημάτων·

Τὰ μέτρα πλεονάζοντα τὸν ὅρον ὑπερβαίνει, ὡς γίνεσθαι τὴν μὲν ἄμετρον φρόνησιν πανουργίαν, τὴν δὲ σωφροσύνην φειδωλίαν, τὴν δὲ ἀνδρ<ε>ίαν θρασύτητα.

---

6 – 7 e. g. Plat., *Prot.*, 343b3

---

3 – 7 II[1]1886 PHILO IUDAEUS, *Quaestiones in Exodum*, I. 6 (ed. Petit, p. 235) **10 – 12 II[1]1887** PHILO IUDAEUS, *Quaestiones in Exodum*, locus non repertus (ed. Petit, p. 301.24); Royse 177.79

---

2 – 7 II[1]1886 K cap. Σ 1, 32 (245r[2]3–8); *deest in* V H[I]; PG 86, 2092, 6–12 **9 – 12 II[1]1887** K cap. Σ 1, 33 (245r[8]9–12); *deest in* V H[I]; PG 86, 2092, 13–17

---

12 ἀνδρείαν] *scrips. Petit*, ἀνδρίαν K

Τίτλος β′ Περὶ σοφίας κοσμικῆς.

θ′ Περὶ σοφίας κοσμικῆς.

κγ′ Περὶ σοφίας κοσμικῆς.

II^{1}1888 / K cap. Σ 2, 1

Ἡσαΐου προφήτου·

Ἀπολῶ σοφοὺς ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ, λέγει κύριος· ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.

II^{1}1889 / K cap. Σ 2, 2

Ἱερεμίου προφήτου·

Ἠσχύνθησαν σοφοὶ καὶ ἐπορεύθησαν καὶ ἑάλωσαν, ὅτι λόγον κυρίου ἀπεδοκίμασαν.

---

1 Περὶ – κοσμικῆς] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ K 6

---

6 **II^{1}1888** Ἀπολῶ – κύριος] Is., re vera Abd. 8 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 222) **6 – 7** ἀπολῶ – ἀθετήσω] Is. 29, 14 (Wahl, p. 359) **10 – 11** **II^{1}1889** Ier. 8, 9 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 512–513)

---

1 **Titlos (a)** K (245r12) **2** **Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **3** **Titlos (c)** PM^{pin} L$^{b\ pin}$ E R; *deest in* M$^{txt\ (lac.)}$ L$^{b\ txt}$ **5 – 7** **II^{1}1888** K cap. Σ 2, 1 (245r[mg]13–15); V^{E}V^{O} cap. Σ 9, 1; V^{W} cap. Σ 9, 1–2; P cap. Σ 23, 1–2; E cap. 225, 1–2; R cap. Σ 23, 1; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 340, 36–38 **9 – 11** **II^{1}1889** K cap. Σ 2, 2 (245r[15]16–17); V^{E}V^{O} cap. Σ 9, 2; V^{W} cap. Σ 9, 3; P cap. Σ 23, 3; E cap. 225, 3; R cap. Σ 23, 2; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 340, 39–40

---

2 **Titlos (b)** θ′] η′ V$^{E\ pin}$V$^{O\ pin}$ *(θ′ exspectav.), propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(θ′ secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ **3** **Titlos (c)** κγ′] κε′ E, *praem.* τίτλος R^{txt} κοσμικῆς] *add.* ἡσαΐου προφήτου R^{pin}

II^{1}1888 (a) K (b) Ἡσαΐου V^{E}V^{O} R (c) Ἡσαΐου / *s. a.* V^{W} P E *(cf. infra, app. crit. text.)* ἡσαϊου P **II^{1}1889** (a) K (b) Ἱερεμίου V^{E}V^{O} P E R ϊηρεμίου P (c) *s. a.* V^{W}

---

6 Ἀπολῶ – κύριος] *om.* R Ἰδουμαίᾳ] ἰδουμαῖα V^{W}, ϊδουμαια P κύριος] *hic caesura in* V^{W} P E **7** τῶν^{2}] *add.* λέγει κύριος V$^{W\ p.\ ras.\ attributionis\ loci\ sequentis}$ P R E **10** Ἠσχύνθησαν] ἠ- *e corr.* V^{W}, ἰσχύνθησαν V^{E} ἑάλωσαν V^{E}V^{O}, εαλωσαν P, ἐλάλησαν V^{W}

II^{1}1890 / K cap. Σ 2, 3

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐν πᾶσι τοῖς σοφοῖς τῶν ἐθνῶν καὶ ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις αὐτῶν, πόθεν ὅμοιός σοι, κύριε; Καὶ εἰς ἅπαξ ἀσυνετισθήσονται καὶ ἀνοητισθήσονται, καὶ παιδεία ματαιότητος ἐν αὐτοῖς.

II^{1}1891 / K cap. Σ 2, 4

Ἀπὸ τοῦ Βαρούχ·

Καὶ υἱοὶ Ἄγαρ, ἐκζητοῦντες τὴν σύνεσιν τὴν ἐπὶ τῆς γῆς, οἱ μυθολόγοι καὶ ἐκζητηταὶ τῆς συνέσεως, ὁδὸν δὲ σοφίας οὐκ ἔγνωσαν, οὐδὲ ἐμνήσθησαν τῶν τρίβων αὐτῆς.

II^{1}1892 / K cap. Σ 2, 5

Σοφία Σολομῶντος·

Πλανῶνται,
θεὸν ζητοῦντες καὶ θέλοντες εὑρεῖν·
ἐν γὰρ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ἀναστρεφόμενοι διερευνῶσι,
καὶ πείθονται τῇ ὄψει ὅτι καλὰ τὰ βλεπόμενα.
Πάλιν δὲ οὐδ' αὐτοὶ συγγνωστοί·
εἰ γὰρ τοσοῦτον ἴσχυσαν εἰδέναι
ἵνα δύνωνται στοχάσασθαι τὸν αἰῶνα,

---

3 – 5 II^{1}1890 Ier. 10, 7–8 app. crit. (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 520) **8 – 10 II^{1}1891** Bar. 3, 23 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 592) **13 – 1022, 2 II^{1}1892** Sap. 13, 6^2–10^1

---

2 – 5 II^{1}1890 K cap. Σ 2, 3 (245r[17]18–21); *deest in* V H^I PM$^{(lac.)}$ L^b R E **7 – 10 II^{1}1891** K cap. Σ 2, 4 (245r[mg]22–245v1); V^{E}V^O cap. Σ 9, 3; V^W cap. Σ 9, 4; P cap. Σ 23, 4; *deest in* H^I M$^{(lac.)}$ L^b R E; PG 96, 340, 41–44 **12 – 1022, 2 II^{1}1892** K cap. Σ 2, 5 (245v[1]2–9); V^{E}V^O cap. Σ 9, 4; V^W cap. Σ 9, 5; P cap. Σ 23, 5; *deest in* H^I M$^{(lac.)}$ L^b R E; PG 96, 340, 45–51

II^{1}1891 (a) K (b) Βαρούχ V P βαράχ V^E **II^{1}1892** (a) K (b) Σολομῶντος V P

---

8 ἀγαρ P **8 – 9** θυμολόγοι V^{E}V^O **9** ἐκζητητὲ V^{E}V^O, ἐκζητειτε P ἐπέγνωσαν K **10** αὐτῆς] *e corr.* P, αὐτῶν V^W **17** δὲ οὐδ'] οὐδὲ V^{E}V^{W}V$^{O\ p.c.}$ P, οὐδὲν V$^{O\ a.c.}$ σύγγνωστοι K, συνγνωστοι P, συγγνωστέοι V^{E}V^O

τὸν τούτου δεσπότην πῶς τάχιον οὐχ᾿ εὗρον; Ταλαίπωροι, καὶ ἐν νεκροῖς αἱ ἐλπίδες αὐτῶν.

II^{1}1893 / K cap. Σ 2, 6

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους <α′> ἐπιστολῆς·

Γέγραπται· *Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.* Ποῦ σοφός; Ποῦ γραμματεύς; Ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; Οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου; Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεόν, ηὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας.

II^{1}1894 / K cap. Σ 2, 7

Ἐκ τῆς Ἰακώβου ἐπιστολῆς·

Εἰ ζῆλον πικρὸν καὶ ἐριθείαν ἔχετε ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. Οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ᾿ ἐπίγειος ψυχὴ καὶ δαιμονιώδης· ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον

---

5 – 6 Is. 29, 14

---

5 – 10 II^{1}1893 I Cor. 1, 19–21 **13 – 1023, 4 II^{1}1894** Iac. 3, 14–18

---

4 – 10 II^{1}1893 K cap. Σ 2, 6 (245v[9]10–17); V^{E}V^{O} cap. Σ 9, 5; V^{W} cap. Σ 9, 6; P cap. Σ 23, 6; E cap. 225, 4; R cap. Σ 23, 3; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 341, 1–8 **12 – 1023, 4 II^{1}1894** K cap. Σ 2, 7 (245v[17]18–23); V^{E}V^{O} cap. Σ 9, 6; V^{W} cap. Σ 9, 7; P cap. Σ 23, 7; R cap. Σ 23, 4; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b} E; PG 96, 341, 9–18

II^{1}1893 (a) K α′] *supplevi*, *om.* K (b) Πρὸς Κορινθίους α′ V^{E}V^{O} P R α′] *om.* V^{E}V^{O} (c) Τοῦ Ἀποστόλου V^{W} E Τοῦ] *om.* E **II^{1}1894** (a) K P R ἰακώβου P (b) Ἐκ τῆς Ἰακώβου V^{E}V^{O} (c) Ἰακώβου V^{W}

---

2 Ταλαίπωροι] *praem.* οἱ K **5** Γέγραπται] *add.* γὰρ *(*γαρ P*)* P R E **6** σοφῶς V^{E}V^{O} συζητιτῆς V^{E}, σύζητῆς V^{O} **8** τούτου] *om.* V^{E} **9** ηὐδοκισεν P, εὐδόκησεν V^{E}V^{O} **13** ἐριθείαν] *scripsi (NT)*, ἐριθίαν K P, ἐρίθιαν V^{W}, ἐρίθειαν R, ἐρήθειαν V^{E}V^{O} **13 – 14** κατακαυχᾶσθε] κατακαυχᾶσθαι *(*-χα- P*)* V$^{O\ a.\ c.}$ P **14** ψεύδεσθαι V^{E}V^{O} κατὰ – ἀληθείας] ἐν τῇ ἀληθείᾳ V^{E}V^{O} **14 – 15** αὕτη – σοφία] ἡ σοφία αὕτη K **15** ψυχὴ καὶ] ψυχικὴ *(*-η P*)* V^{W} P R **16** ἐριθεία] *scripsi (NT)*, ἐριθία K, ἐρῒθια V^{W}, ἐρίθεια *(*ἐρι- P*)* P R, ἐρήθεια V^{E}V^{O}

πρᾶγμα. Ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, ἀνυπόκριτος. Καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

II[1]1895 / K cap. Σ 2, 8

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ εἰς τὰς Παροιμίας·

Ῥητορικὴ καὶ ποιητικὴ καὶ ἡ τῶν σοφισμάτων εὕρεσις πολλοὺς ἀπησχόλησεν, ὧν ὕλη τὸ ψεῦδος ἐστίν. Οὔτε γὰρ ποιητικὴ συστῆναι δύναται ἄνευ τοῦ μύθου, οὔτε ῥητορικὴ ἄνευ τῆς ἐν τῷ λέγειν τέχνης, οὔτε σοφιστικὴ ἄνευ τῶν παραλογισμῶν.

II[1]1896 / K cap. Σ 2, 9

Ἐκ τοῦ εἰς τὸν ριε′ ψαλμόν·

Ἐν τῇ τοῦ κόσμου σοφίᾳ ἔντεχνοί εἰσιν αἱ ἀποδείξεις· ἐν τῷ πιθανῷ ἔχουσι τὴν ἐλπίδα, καὶ οὐκ ἐν τῷ ἰσχυρῷ καὶ ἐναργεῖ τῆς τοῦ πνεύματος ἀποκαλύψεως, ἣν διὰ τῶν ἐν ἁπλότητι καρδίας ἀπεριεργάστως πεποιθότων θεῷ σωτηρίας ἕνεκεν τῶν πολλῶν ἐπιδείκνυται.

---

7 – 10 II[1]1895 Basilius Caesariensis, *Homilia in principium Proverbiorum*, 6 (PG 31, 397, 22–27) **13 – 17 II[1]1896** (Ps.-)Basilius Caesariensis, *Homilia in Psalmum CXV*, 1 (PG 30, 104, 34–39)

---

6 – 10 II[1]1895 K cap. Σ 2, 8 (245v[24]246r1–6); $V^E V^O$ cap. Σ 9, 7; V^W cap. Σ 9, 8; P cap. Σ 23, 8; R cap. Σ 23, 5; *deest in* H^I $M^{(lac.)}$ L^b E; PG 96, 341, 19–23 **12 – 17 II[1]1896** K cap. Σ 2, 9 (246r[6]7–12); *deest in* V H^I $PM^{(lac.)}$ L^b R E

II[1]1895 (a) K P R ἐκ τοῦ] *om.* P (b) Βασιλείου V

---

1 – 4 Ἡ – εἰρήνην] *om.* K **2 – 4** εὐπειθής – εἰρήνην] καὶ τὰ λοιπά V^W **2 – 3** ἀδιάκριτος] *add.* καὶ R **7** καὶ[2]] *om.* P R ἡ] *s. l.* K, *om.* P R **8** ἀπεσχόλησεν (-σχο- P*)* V P **9** δύνατε $V^E V^O$ τῷ] τὸ P **16 – 17** ἐπιδείκνυται] *correxi (ed.)*, ἐπιδείκνυνται K

II^{1}1897 / K cap. Σ 2, 10

Ἐκ τοῦ α′ λόγου τῆς Ἑξαημέρου·

Ἡ περιουσία τῆς τοῦ κόσμου σοφίας, προσθήκην αὐτοῖς οἴσει ποτὲ τῆς χαλεπῆς κατακρίσεως, ὅτι οὕτως ὀξὺ περὶ τὰ μάταια βλέποντες, ἑκόντες περὶ τὴν σύνεσιν τῆς ἀληθείας ἀπετυφλώθησαν.

II^{1}1898 / K cap. Σ 2, 11

Ἐκ τοῦ η′ λόγου τῆς Ἑξαημέρου·

Ἐοίκασι τοῖς ὄμμασι τῆς γλαυκὸς οἱ περὶ τὴν ματαίαν σοφίαν ἠσχολακότες· καὶ γὰρ ἐκείνης αἱ ὄψεις νυκτὸς μὲν ἔρρωνται, ἡλίου δὲ λάμψαντος, ἀμαυροῦνται. Καὶ τούτων ἡ διάνοια ὀξυτάτη μέν ἐστι πρὸς τὴν τῆς ματαιότητος θεωρίαν, πρὸς δὲ τὴν τοῦ ἀληθινοῦ φωτὸς κατανόησιν ἐξημαύρωται.

---

8 – 12 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 17.7./7. (ed. Ihm, p. 398–399)

---

3 – 5 II^{1}1897 Basilius Caesariensis, *Homiliae in Hexaemeron*, I, 4 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 7, 11–13) **8 – 12 II^{1}1898** Basilius Caesariensis, *Homiliae in Hexaemeron*, VIII, 7 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 141, 1–5)

---

2 – 5 II^{1}1897 K cap. Σ 2, 10 (246r[12]13–17); V^{E}V^O cap. Σ 9, 8; V^W cap. Σ 9, 9; P cap. Σ 23, 9; E cap. 225, 5; R cap. Σ 23, 6; *deest in* H^I M$^{(lac.)}$ L^b; PG 96, 341, 24–27 **7 – 12 II^{1}1898** K cap. Σ 2, 11 (246r[17]18–24); V^{E}V^O cap. Σ 9, 9; V^W cap. Σ 9, 10; P cap. Σ 23, 10; E cap. 225, 6; R cap. Σ 23, 7; *deest in* H^I M$^{(lac.)}$ L^b; PG 96, 341, 28–33

II^{1}1897 (a) K P (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W R (c) Βασιλείου E (d) *s. a.* V^{E}V^O **II^{1}1898** (a) K (b) Ἐκ τοῦ η′ λόγου P (c) Τοῦ αὐτοῦ V^W R (d) *s. a.* V^{E}V^O E

---

3 – 4 ποτὲ] *om.* V^{E}V^O **4** ὅτι οὕτως] οἱ τοιούτοι *(sic)* V^{E}V^O **5** ἑκοντὶ K **8** Ἐοίκασι] *add.* δὲ K **8 – 9** ἠσχολακότες] ἠσχοληκότες *(*ἠ- V^E*)* V^{E}V^O R E, ἠσχολικότες P, ἐσχολακότες *e corr.* V^W **9** ἔρρωνται] αἴρονται *(*αι- P*)* K P **12** ἐξημαύρωνται K E, -μαύρονται *(*-μαυ- P*)* V^{E}V^{O}V$^{W\ a.\ ras.}$ P, -μαύροται V$^{W\ p.\ ras.}$

II[1]1899 / K cap. Σ 2, 12

Ἐκ τοῦ πρὸς νέους·

Καθάπερ φυτοῦ οἰκεία μὲν ἀρετὴ τὸ καρπὸν βρύειν ὡραῖον, φέρει δέ τινα κόσμον καὶ φύλλα τοῖς κλάδοις περισειόμενα, οὕτω δὲ καὶ ψυχῇ προηγουμένως μὲν καρπὸς ἡ ἀλήθεια, οὐκ ἄχαρί γε μὴν οὐδὲ τὴν θύραθεν σοφίαν περιβεβλῆσθαι, οἷά τινα φύλλα σκέπην τε τῷ καρπῷ καὶ ὄψιν οὐκ ἄωρον παρεχόμενα.

<II[1]suppl. 374–376 / V cap. Σ 9, 10–12>

II[1]1900 / K cap. Σ 2, 13

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ·

…Ἕλληνες, οἱ τῆς ἀληθείας ὀλίγα φροντίζοντες, τῷ δὲ κομψῷ τῶν πλασμάτων καὶ τῷ λίχνῳ τῶν λέξεων καὶ ἀκοὴν καὶ ψυχὴν γοητεύοντες.

---

8 II[1]suppl. 374–376 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 7 II[1]1899 Basilius Caesariensis, *Ad iuvenes (De legendis gentilium libris)*, III, 2, 2–8 (ed. Naldini, p. 88) **11 – 13 II[1]1900** Gregorius Nazianzenus, *Apologetica (Orat. 2)*, 104, 8–10 (ed. Bernardi, p. 224)

---

2 – 7 II[1]1899 K cap. Σ 2, 12 (246r[24]246v1–7); *deest in* V H[I] PM[(lac.)] L[b] R E **10 – 13 II[1]1900** K cap. Σ 2, 13 (246v[7–8]9–11); *deest in* V PM[(lac.)] L[b] R E

---

3 ὡραῖον] *scripsi*, ὡραίων K **5** ψυχῇ] *correxi (ed.)*, ψυχὴ K οὐκ ἄχαρί γε] *correxi (ed.)*, οὐκαχαρῆγε K **6** θύραθεν] *correxi (ed.)*, θυραθὴν K **7** τῷ καρπῷ] *correxi (ed.)*, τῶν καρπῶν K ἄωρον] *scripsi (ed.)*, ἄορον K **12** λίχνῳ] *correxi (ed.)*, λύχνωι K

II^{1}1901 / K cap. Σ 2, 14

Ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίου·

Παίδευσιν εἶναι ἡγοῦμαι οὐ μόνην τὴν πρώτην καὶ τῶν παρ’ ἡμῖν ἀγαθῶν μητέρα, ἣ τὸ ἐν τοῖς λόγοις κομψὸν καὶ φιλότιμον ἀτιμάζουσα, μόνης ἔχεται σωτηρίας καὶ τοῦ κάλλους τῶν νοουμένων, ἀλλὰ καὶ τὴν ἔξωθεν, ἣν οἱ πολλοὶ Χριστιανῶν διαπτύουσιν ὡς ἐπίβουλον καὶ σφαλερὰν καὶ τοῦ θεοῦ πόρρω βάλλουσαν, κακῶς εἰδότες. Ὥσπερ γὰρ οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ ἀέρα καὶ ὅσα τούτων, οὐκ ἐπειδὴ κακῶς τινες ἐξειλήφασιν, ἀντὶ θεοῦ τὰ τοῦ θεοῦ σέβοντες, διατοῦτο περιφρονητέον, ἀλλ’ ὅσον χρήσιμον ἐξ αὐτῶν καρπούμενοι πρός τε ζωὴν καὶ ἀπόλαυσιν, ὅσον ἐπικίνδυνον διαφύγωμεν.

II^{1}1902 / K cap. Σ 2, 15

<Καὶ> μετ’ ὀλίγα·

Ὡς δὲ καὶ πυρὸς καὶ τροφῆς καὶ σιδήρου καὶ τῶν ἄλλων οὐδὲν καθ’ ἑαυτὸ χρησιμώτατον ἴσμεν ἢ βλαβερώτατον, ἀλλ’ ὅπως ἂν δοκῇ τοῖς χρωμένοις – ἤδη δὴ καὶ τῶν ἑρπηστικῶν θηρίων ἔστιν ἃ τοῖς πρὸς σωτηρίαν φαρμάκοις συνεκεράσαμεν –, οὕτω καὶ τούτων τὸ μὲν ἐξεταστικόν τε καὶ θεωρητικὸν ἐδεξάμεθα, ὅσον δὲ εἰς δαίμονας φέρει καὶ πλάνην καὶ ἀπωλείας βυθόν, διεπτύσαμεν. Οὔκουν ἀτιμαστέον τὴν παίδευσιν, ὅτι τοῦτο δοκεῖ τισίν, ἀλλὰ

---

3 – 12 II^{1}1901 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi (Orat. 43)*, 11, 1–12 (ed. Bernardi, p. 136–138) **15 – 20 II^{1}1902** Ὡς – διεπτύσαμεν] GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi (Orat. 43)*, 11, 15–22 (ed. Bernardi, p. 138) **21 – 1027, 4** Οὔκουν – διαδιδράσκωσιν] IBID., 11, 25–29 (p. 138–140)

---

2 – 12 II^{1}1901 K cap. Σ 2, 14 (246v[mg]12–23); *deest in* V H^{I} PM$^{\mathrm{(lac.)}}$ L^{b} R E **14 – 1027, 4 II^{1}1902** K cap. Σ 2, 15 (246v[mg]24–247r13); *deest in* V H^{I} PM$^{\mathrm{(lac.)}}$ R E

II^{1}1902 Καὶ] *supplevi*, *propt. mg. resect. non liquet in* K

---

4 ἣ] *correxi (ed.)*, ἡ K **11 – 12** διαφύγωμεν] διαφεύγομεν *ed.* **16** ἂν] *s. l.* K **17** ἑρπηστικῶν] *scripsi (ed.)*, ἑρπιστικῶν K **18** τοῖς] *s. l.* K **21** Οὔκουν] *correxi (ed.)*, ὀυκοῦν *(sic)* K ἀτιμαστέον] K$^{\mathrm{p.\,c.\,in\,mg.}}$ *(ἀτιμαστέον ἐν ἄλλ<ῳ>)*, ἀττέον K$^{\mathrm{a.\,c.}}$

σκαιοὺς καὶ ἀπαιδεύτους ὑποληπτέον τοὺς οὕτως ἔχοντας, οἳ βούλοιντ᾽ ἂν ἅπαντας εἶναι καθ᾽ ἑαυτούς, ἵν᾽ ἐν τῷ κοινῷ τὰ κατ᾽ αὐτοὺς κρύπτηται, καὶ τοὺς τῆς ἀπαιδευσίας ἐλέγχους διαδιδράσκωσιν.

II^{1}1903 / K cap. Σ 2, 16

Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσης, ἐκ τοῦ περὶ τελειότητος βίου·

Ἔστι τί καὶ τῆς ἔξωθεν παιδεύσεως πρὸς συζυγίαν εἰς τεκνοποιΐαν ἀρετῆς <οὐκ> ἀπόβλητον. Ἡ ἠθική τε καὶ φυσικὴ φιλοσοφία γένοιτο ἂν τῷ <ὑ>ψηλοτέρῳ <βίῳ> σύζυγός τε καὶ φίλη καὶ κοινωνὸς τῆς ζωῆς, μόνον εἰ τὰ ἐκ τούτων κυήματα μηδὲν ἐπαγάγοιτο ἀλλοφύλου μιάσματος.

II^{1}1904 / K cap. Σ 2, 17

Τοῦ μακαρίου Ἀμφιλοχίου, ἐκ τῆς πρὸς Σέλευκον ἰαμβικῆς ἐπιστολῆς·

Τούτοις δὲ πᾶσιν ἐμφρόνως ἐντύγχανε,
Σοφῶς ἑκάστου συλλέγων τὸ χρήσιμον,
Φεύγων δ᾽ ἑκάστου τὴν βλάβην κεκρυμμένως,
Σοφῆς μελίσσης ἔργον ἐκμιμούμενος,
Ἥτις ἐφ᾽ ἅπασι μὲν ἄνθεσι καθιζάνει,
Τρυγᾷ δ᾽ ἑκάστου πανσόφως τὸ χρήσιμον,
Αὐτὴν ἔχουσα τὴν φύσιν διδάσκαλον.

---

7 – 11 II^{1}1903 Gregorius Nyssenus, *De perfectione vitae (De vita Moysis)*, II (ed. Musurillo, p. 43, 21–26) **15 – 1028, 17 II^{1}1904** Amphilochius Iconiensis, *Iambi ad Seleucum*, 38–61 (ed. Oberg, p. 30 [= p. 78–80])

---

6 – 11 II^{1}1903 K cap. Σ 2, 16 (247r[13–14]15–20); *deest in* V H^{I} $\mathrm{PM}^{(\mathrm{lac.})}$ L^{b} R E **13 – 1028, 17 II^{1}1904** K cap. Σ 2, 17 (247r[21]22–247v19); *deest in* V H^{I} $\mathrm{PM}^{(\mathrm{lac.})}$ L^{b} R E

---

8 οὐκ] *supplevi (ed.)*, *om.* K **9** ὑψηλοτέρῳ] *correxi (ed.)*, ψηλοτέρωι K βίῳ] *supplevi (ed.)*, *om.* K σύζυγός τε] *correxi (ed.)*, σύζυγεστε K φίλη] *correxi (ed.)*, φίλον K **9 – 10** κοινωνὸς] *correxi (ed.)*, κοινωνοὶ K **10** ζωῆς – τὰ] *correxi (ed.)*, ζωῆς μόνον· εἶτα K **15** ἐντύγχανε] *correxi (ed.)*, ἐντυγχάνει K **17** κεκριμένως *ed. (sed cf. app. crit.)* **18** μελίσσης] *scripsi*, μελλίσσης K **19** μὲν] *deest in ed.*

Σὺ δ’ ἐκ λογισμοῦ τῶν μὲν ἀφθόνως δρέπου,
Τῶν συμφερόντων· εἰ δέ τι βλάβην φέρει,
Συνεὶς τὸ βλάπτον, ὠκέως ἀφίπτασο.
Ὠκύ<π>τερος γάρ ἐστιν ἀνθρώποις ὁ νοῦς.
<Ὥσθ’> ὅσα μὲν αὐτοῖς εἰς ἀρετὴν ἐγκώμια
†Ὑμνεῖται, ταῦτ’ ἔγγραφε καὶ μὴν† τοὔμπαλιν
Κακίαν ψέγουσιν, ταῦτα σὺν σπουδῇ μαθών,
Καὶ νοῦν φύλασσε καὶ χάριν τῆς λέξεως.
Ἃ δ’ εἰς θεοὺς ἔγραψαν ἐν λήρῳ πλατεῖ,
Μύθους ἀσέμνους, δαιμόνων διδάγματα,
Μύθους γέλωτος ἀξίους καὶ δακρύων,
Ταῦθ’ ὡς βρόχους τε καὶ πάγας ἀποστρέφου.
Ἄμφω δ’ ἀναγνούς, τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς λόγους,
Θεοὺς γελοίους καὶ λόγους ἐρασμίους,
Καταφρόνει μὲν τῶν φιληδόνων θεῶν,
Λόγους δὲ τιμῶν, ὥσπερ ἐξ ἑνὸς φυτοῦ,
Καὶ τὰς ἀκάνθας φεῦγε καὶ ῥόδον δρέπου.

II^{1}1905 / K cap. Σ 2, 18

Τοῦ μακαρίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, ἐκ τοῦ ιθ′ λόγου τοῦ κατὰ Ἰουλιανοῦ·

Πολὺ λίαν παρὰ τοῖς ἔξω κεῖται τὸ τῆς εὐστομίας χρῆμα καὶ τὸ λαμπρὸν τῆς λέξεως· ἔνι δὲ ὅμως τῶν ὀνησιφόρων οὐδέν. Τὸν γὰρ φύσει θεὸν καὶ δημιουργὸν οὐκ ἔγνωσαν, ἀναριθμήτους δὲ θεοὺς τῷ βίῳ κομίζουσι.

---

21 – 24 II^{1}1905 CYRILLUS ALEXANDRINUS, *Contra Iulianum imperatorem*, XIX (?) (fr. 66, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 809)

---

19 – 24 II^{1}1905 K cap. Σ 2, 18 (247v[19–20]21–248r2); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} R E; PG 86, 2092, 19–25

II^{1}1905 Ἰουλιανοῦ] *scripsi*, ἰουλιανόν K

---

1 τῶν] *correxi (ed.)*, τὸ K **4** Ὠκύπτερος] *correxi (ed.)*, ὠκύτερον K **5** Ὥσθ’] *supplevi (ed.)*, *om.* K ἀρετὴν] *correxi (ed.)*, ἀρετῆς K **6** †Ὑμνεῖται – μὴν†] *cruces apposui*, *sic* K *(locus vix intelligibilis)*, ὑμνοῦσιν αὐτὴν ἐγράφη καὶ *ed.* **9** εἰς θεοὺς] *om.* K *(in mg. supplev.)* **12** πάγας] *scripsi (ed.)*, παγὰς K

II^{1}1906 / K cap. Σ 2, 19

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ ϛʹ Στρώματος·

Οὐκ ἀφεκτέον τῆς φιλομαθίας ἀλόγων δίκην ζώων, πλείω δὲ ὡς ἔνι μάλιστα βοηθήματα τοῖς ἐπιοῦσιν ἐρανιστέον. Πλὴν οὐδαμῶς τούτοις ἐνδιατριπτέον, ἀλλ᾽ εἰς μόνον τὸ ἀπ᾽ αὐτῶν χρήσιμον, ὡς λαβόντας τοῦτο καὶ κτησαμένους, ἀπιέναι οἴκαδε δύνασθαι ἐπὶ τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν, πεῖσμα τῇ ψυχῇ βέβαιον τὴν ἐκ πάντων ἀσφάλειαν πεπορισμένους.

<II^{1}suppl. 377 / V cap. Σ 9, 13>

II^{1}1907 / K cap. Σ 2, 20

Φίλωνος, ἐκ τοῦ αʹ τῶν ἐν Ἐξόδῳ ζητημάτων·

Ἡ εὐφυΐα, πλεονάζουσα τῇ ῥύμῃ τῆς φορᾶς, πρὸς πολλὰ καὶ τῶν ἀλυσιτελῶν εἴωθε χωρεῖν· ἐν δὲ ταῖς διδασκαλίαις οὐκ ἐλάττω τὰ οὐκ ἀναγκαῖα τῶν ἀναγκαίων ἐστί. Διὸ προσήκει τὸν ἔφορον καὶ ψυχῆς ὑφηγητήν, ὥσπερ γεωργὸν ἀγαθόν, τὰ παραβλαστάνοντα περικόπτειν.

---

9 II^{1}suppl. 377 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 8 II^{1}1906 Clemens Alexandrinus, *Stromata*, VI. Cap. XI. 89, 3 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 476, 21–26); Holl, n° 252 **12 – 16 II^{1}1907** Philo Iudaeus, *Quaestiones in Exodum*, locus non repertus (ed. Petit, p. 301–302.25); Royse 175.36

---

2 – 8 II^{1}1906 K cap. Σ 2, 19 (248r[2]3–10); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} R E **11 – 16 II^{1}1907** K cap. Σ 2, 20 (248r[11]12–17); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} R E; PG 86, 2092, 26–32

---

6 ἀπιέναι] *correxi (ed.)*, ἀπεῖναι K

II[1]1908 / K cap. Σ 2, 21

Ἐκ τοῦ περὶ μέθης β′·

Τοῖς ἀσκηταῖς σοφίας ἀνάγκη πρότερον ἐντυχεῖν τῇ νεωτέρᾳ παιδείᾳ, ἵνα τῆς τελειοτέρας αὖθις ἀπόνασθαι δυνηθῶσι. Παρ’ ὃ καὶ μέχρι νῦν οἱ καλοκἀγαθίας ἐρασταὶ οὐ πρότερον ἐπὶ τὰς τῆς πρεσβυτέρας ἀφικνοῦνται θύρας φιλοσοφίας, πρὶν ἢ ταῖς νεωτέραις ἐντυχεῖν.

II[1]1909 / K cap. Σ 2, 22

Ἐκ τοῦ περὶ Μωσέως βίου·

Ἀμήχανον τὰ μεγάλα πρὸ τῶν μικρῶν παιδευθῆναι.

---

10 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 17.16./17. (ed. Ihm, p. 403)

---

3 – 7 II[1]1908 Philo Iudaeus, *De ebrietate I*, 48–49 (ed. Wendland, p. 179, 11–15)
10 II[1]1909 Philo Iudaeus, *De vita Mosis*, I, 62 (ed. Cohn, p. 134, 12–13)

---

2 – 7 II[1]1908 K cap. Σ 2, 21 (248r[mg]18–24); *deest in* V H[I] PM[(lac.)] L[b] R E **9 – 10 II[1]1909** K cap. Σ 2, 22 (248r[24]248v1–2); *deest in* V H[I] PM[(lac.)] L[b] R E

II[1]1908 β′] *sic* K

---

4 ἀπόνασθαι] *correxi (ed.)*, ἀπωνᾶσθαι K

Τίτλος γʹ Περὶ συνηθείας ἀγαθῆς καὶ κακῆς.

$^{*}II^{2}$ / PML^{b} cap. Σ 6

δʹ Περὶ συνηθείας.

II^{1}1910 / K cap. Σ 3, 1

$^{*}II^{2}$2493 / PML^{b} cap. Σ 6, 8

Σοφία Σολομῶντος·

Ἐν χρόνῳ κρατυνθὲν τὸ ἀσεβὲς ἔθος ὡς νόμος ἐφυλάχθη.

II^{1}1911 / K cap. Σ 3, 2

$^{*}II^{2}$2489 / PML^{b} cap. Σ 6, 4

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Ἄνθρωπος συνηθιζόμενος λόγοις ὀνειδισμοῦ
ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ οὐ μὴ παιδευθῇ.

---

8 – 9 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 69.7./40.7. (ed. Ihm, p. 1012–1013)

---

5 II^{1}1910 Sap. 14, 16^{1} **8 – 9 II^{1}1911** Sir. 23, 15^{1-2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 110)

---

1 Titlos (a) K (248v2) **2 Titlos (b)** V $A^{I\ pin}$; *deest in* $H^{I}A^{I\ txt}$ **4 – 5 II^{1}1910** K cap. Σ 3, 1 (248v[2]3–4); V cap. Σ 4, 1; *deest in* H^{I}; PG 96, 332, 32–33 **7 – 9 II^{1}1911** K cap. Σ 3, 2 (248v[4]5–6); V cap. Σ 4, 2; *deest in* H^{I}; PG 96, 332, 34–35

---

1 Titlos (a) κακῆς] πονηρᾶς K^{pin} **2 Titlos (b)** δʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* $A^{I\ pin}$ *(δʹ secund. ser.)*, *praem.* τίτλος $V^{W\ txt}$ συνηθείας] συμπαθείας $V^{E\ txt}V^{O\ txt}$, *add.* πονηρᾶς $V^{W\ txt}$

II^{1}1910 (a) K (b) Σολομῶντος V **II^{1}1911** (a) K (b) Σιράχ V^{W} (c) *s. a.* $V^{E}V^{O}$

---

5 Ἐν] *om.* V^{W} κρατηθὲν V^{O} τὸ] *om.* V^{W} ὡς] *om.* V^{W} **8** συνειθιζόμενος K, -εθιζόμενος *LXX* λόγοις] λόγους K, *praem.* ἐν $V^{E}V^{O}$

II^{1}1912 / K cap. Σ 3, 3

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ εἰς τὰς Παροιμίας·

Πολλοὶ ἀρχαίῳ ἔθει κεκρατημένοι, τὸ μυσαρὸν τῶν γινομένων οὐ διακρίνουσιν.

***II^{2}2500 / PML^b cap. Σ 6, 15**

II^{1}1913 / K cap. Σ 3, 4

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὴν μακαρίαν Ἰουλίτταν·

Ἔθους χωρισμὸς καὶ τοῖς ἀλόγοις ἐστὶ δυσφορώτατος· καί ποτε εἶδον ἐγὼ βοῦν ἐπὶ φάτνης δακρύοντα, τοῦ συννόμου αὐτοῦ καὶ ὁμόζυγος τελευτήσαντος. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀλόγων σφοδρῶς τῆς συνηθείας ἔστιν ἰδεῖν ἀντεχόμενα.

***II^{2}2499 / PML^b cap. Σ 6, 14**

II^{1}1914 / K cap. Σ 3, 5

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸν α′ ψαλμόν·

Τὸ φιλοπόνως προσδιατρίβειν ταῖς ἁμαρτίαις ἕξιν τινὰ δυσκίνητον ταῖς ψυχαῖς ἐμποιεῖ. Παλαιωθὲν γὰρ ἔθος ψυχῆς καὶ κακοῦ μελέτη χρόνῳ βεβαιωθεῖσα, δυσίατός ἐστιν ἢ καὶ ἀνίατος παντελῶς, εἰς φύσιν ὡς τὰ πολλὰ τοῦ ἔθους μεθισταμένου.

---

3 – 4 II^{1}1912 Basilius Caesariensis, *Homilia in principium Proverbiorum*, 8 (PG 31, 401, 53–54) **7 – 10 II^{1}1913** Basilius Caesariensis, *Homilia in martyrem Iulittam*, 4 (PG 31, 248, 20–24) **13 – 16 II^{1}1914** Basilius Caesariensis, *Homilia in Psalmum I*, 6 (PG 29, 224, 40–45)

---

2 – 4 II^{1}1912 K cap. Σ 3, 3 (248v[6–7]8–9); V cap. Σ 4, 3; *deest in* H^I; PG 96, 332, 36–37 **6 – 10 II^{1}1913** K cap. Σ 3, 4 (248v[9–10]11–15); V cap. Σ 4, 4; *deest in* H^I; PG 96, 332, 38–42 **12 – 16 II^{1}1914** K cap. Σ 3, 5 (248v[mg]16–21); V cap. Σ 4, 5; *deest in* H^I; PG 96, 332, 43–47

II^{1}1912 (a) K (b) Βασιλείου V **II^{1}1913** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{W}V^O (c) *s. a.* V^E **II^{1}1914** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{E}V^W (c) *s. a.* V^O

---

3 ἀρχαίων V^O ἔθη V^{E}V^O κρατούμενοι K **7** χωρισμοὺς V^O καί ποτε] καὶ γάρ ποτε K **7 – 8** ἴδον V^W, ἴδων K **8** δακρύσαντα V^W **8 – 9** ὁμοζύγου V^W **10** ἔστιν] ἐστὶν V^{E}V^O, *om.* K ἰδεῖν] *om.* V^{E}V^O **13** πρὸς διατρίβειν V^{E}V^O, ἐνδιατρίβειν K **15** ἀνίατος] *post* παντελῶς *transpos.* V^{E}V^O **16** μεθισταμένου] μεταπίπτοντος K

II^{1}1915 / K cap. Σ 3, 6 *II^{2}2498 / PML^b cap. Σ 6, 13

Ἐκ τοῦ πρὸς νέους·

Ἡ πρὸς τοὺς φαύλους τῶν λόγων συνήθεια ὁδός ἐστιν ἐπὶ τὰ πράγματα.

II^{1}1916 / K cap. Σ 3, 7

Ἐκ τῶν κανονικῶν διατάξεων·

Ἔθος διὰ μακροῦ χρόνου βεβαιωθὲν φύσεως ἰσχὺν λαμβάνει.

II^{1}1917 / K cap. Σ 3, 8

Ἐκ τῆς μα′ ἐπιστολῆς·

Τὰ χρόνῳ κρατυνθέντα πάθη χρόνου δεῖται πρὸς τὴν διόρθωσιν.

II^{1}1918 / K cap. Σ 3, 9

Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ περὶ θεολογίας·

Χρόνῳ τὸ ἔθος βεβαιωθὲν ἐνομίσθη νόμος.

---

3 – 4 II^{1}1915 Basilius Caesariensis, *Ad iuvenes (De legendis gentilium libris)*, IV, 3, 1–3 (ed. Naldini, p. 90) **7 II^{1}1916** Basilius Caesariensis, *Asceticon magnum sive Quaestiones (regulae fusius tractatae)*, VI, 1 (PG 31, 925, 24–25) **10 II^{1}1917** Basilius Caesariensis, *Epistulae*, CLVI, 1, 18–19 (ed. Courtonne, II, p. 82) **13 II^{1}1918** Gregorius Nazianzenus, *De theologia II (Orat. 28)*, 14, 13–14 (ed. Gallay/Jourjon, p. 130)

---

2 – 4 II^{1}1915 K cap. Σ 3, 6 (248v[21]22–23); V cap. Σ 4, 6; *deest in* H^I; PG 96, 333, 1–2 **6 – 7 II^{1}1916** K cap. Σ 3, 7 (248v[23–24]249r1–2); V cap. Σ 4, 7; *deest in* H^I; PG 96, 333, 3–4 **9 – 10 II^{1}1917** K cap. Σ 3, 8 (249r[2]3–4); V cap. Σ 4, 8; *deest in* H^I; PG 96, 333, 5–6 **12 – 13 II^{1}1918** K cap. Σ 3, 9 (249r[4]5); V cap. Σ 4, 9; *deest in* H^I; PG 96, 333, 7

II^{1}1915 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W (c) *s. a.* V^{E}V^O **II^{1}1916** (a) K (b) *s. a.* V **II^{1}1917** (a) K (b) *s. a.* V **II^{1}1918** (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου V Τοῦ] *om.* V^W

---

3 ἀλόγων V^W **4** προστάγματα V^W **10** πάθει V^{E}V^O, ἤθη K χρόνου] *add.* καὶ K

II^{1}1919 / K cap. Σ 3, 10

Ἐκ τοῦ εἰς ἑαυτὸν καὶ τὸν πατέρα·

Κλέπτει τὴν αἴσθησιν τῶν ἀλγεινῶν ἡ συνήθεια.

II^{1}1920 / K cap. Σ 3, 11

Ἐκ τοῦ περὶ πνεύματος ἁγίου·

Οὐ ῥάστη τῶν ἐν ἔθει καὶ τῷ μακρῷ χρόνῳ τετιμημένων ἡ μετάθεσις.

II^{1}1921 / K cap. Σ 3, 12

Ἐκ τοῦ περὶ εὐταξίας·

Ῥᾶον ἀπ᾽ ἀρχῆς μὴ ἐνδοῦναι κακίᾳ ἢ προϊοῦσαν διαφυγεῖν ἢ καὶ προβαίνουσαν ἀνακόψαι καὶ φανῆναι ταύτης ἀνώτερον, ὥσπερ καὶ πέτραν ἐρεῖσαι καὶ κατασχεῖν ἢ φερομένην ἀνώσασθαι.

---

10 – 11 Ῥᾶον – ἀνώτερον] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 55.8./62.7. (ed. Ihm, p. 869–870)

---

3 II^{1}1919 Gregorius Nazianzenus, *In seipsum et ad patrem (Orat. 12)*, 5, 21–22 (ed. Calvet-Sebasti, p. 358) **6 – 7 II^{1}1920** Gregorius Nazianzenus, *De Spiritu sancto (Orat. 31)*, 25, 20–21 (ed. Gallay/Jourjon, p. 324) **10 – 12 II^{1}1921** Gregorius Nazianzenus, *De moderatione in disputando (Orat. 32)*, 28, 6–9 (ed. Moreschini, p. 146)

---

2 – 3 II^{1}1919 K cap. Σ 3, 10 (249r[5]6); *deest in* V H^{I} **5 – 7 II^{1}1920** K cap. Σ 3, 11 (249r[6]7–8); V cap. Σ 4, 10; *deest in* H^{I}; PG 96, 333, 8–9 **9 – 12 II^{1}1921** K cap. Σ 3, 12 (249r[8]9–12); *deest in* V H^{I}

II^{1}1920 (a) K (b) *s. a.* V

---

6 τῷ] τῶν K **11** προβαίνουσαν] *correxi (ed.)*, προσβαίνουσαν K

II^{1}1922 / K cap. Σ 3, 13

Ἐκ τοῦ β′ εἰρηνικοῦ·

Εἴ τις ἐν ἕξει τινὸς καλοῦ γένοιτο καὶ ἀπ’ αὐτοῦ ποιωθεί<η>, τὸ μεταπεσεῖν ἐργωδέστερον ἢ γενέσθαι ἀπ’ ἀρχῆς ἀγαθόν, ἐπειδὴ χρόνῳ καὶ λόγῳ βεβαιωθὲν ἅπαν καλόν, φύσις καθίσταται.

II^{1}1923 / K cap. Σ 3, 14

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ περὶ μετανοίας·

Ἡ συνήθεια τῶν ἁμαρτημάτων ἐπὶ τὸ χεῖρον ἄγει τὴν ἐμπεσοῦσαν ψυχήν.

II^{1}1924 / K cap. Σ 3, 15

Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου·

Ἡ τῆς ψυχῆς προθυμία, πολὺν χρόνον ἐμμείνασα, ἕξιν ἀπαθῆ εἰργάζετο ἐν αὐτῷ.

---

3 – 5 II^{1}1922 Gregorius Nazianzenus, *De pace II (Orat. 23)*, 1, 15–18 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 280–282) **8 – 9 II^{1}1923** Iohannes Chrysostomus, *De paenitentia*, locus non repertus, re vera (Ps.-)Iohannes IV Ieiunator, *Sermo de paenitentia et continentia et virginitate* (PG 88, 1940, 36–37) **12 – 13 II^{1}1924** Athanasius Alexandrinus, *Vita Antonii*, 7, 19–21 (ed. Bartelink, p. 150)

---

2 – 5 II^{1}1922 K cap. Σ 3, 13 (249r[12]13–16); *deest in* V H^{I} **7 – 9 II^{1}1923** K cap. Σ 3, 14 (249r[17]18–19); V cap. Σ 4, 11; *deest in* H^{I}; PG 96, 333, 10–11 **11 – 13 II^{1}1924** K cap. Σ 3, 15 (249r[19]20–21); *deest in* V H^{I}

II^{1}1923 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V Τοῦ] *om.* V^{W}

---

3 ἕξει – καλοῦ] *post* ἕξει *circiter quinque litteras erasit* K ποιωθείη] *correxi (ed.)*, ποιωθεῖ K **12 – 13** ἀπαθῆ εἰργάζετο] ἀγαθὴν ἐνειργάζετο *ed.* **13** αὐτῷ] *(sc.* τῷ Ἀντωνίῳ*)*, αὐτῆι K$^{a.\ c.\ ut\ videtur}$

II^{1}1925 / K cap. Σ 3, 16

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς ιγʹ ἐπιστολῆς·

Οἷς ἐάν τις τὴν διάνοιαν ἀσκηθῇ, ἐν τούτοις λανθάνουσαν τὴν προθυμίαν πρὸς τὴν συνήθειαν ἔχει.

II^{1}1926 / K cap. Σ 3, 17

Νείλου ἀσκητοῦ·

Δεινὸν ἡ συνήθεια κατασχεῖν πρὸς ἑαυτὴν καὶ μὴ συγχωρῆσαι πάλιν ἐπὶ τὴν πρώτην ἕξιν διαναστῆναι τῆς ἀρετῆς. Ἕξις μὲν γὰρ ἀπὸ συνηθείας, ἀπὸ δὲ ἕξεως φύσις ἐγγίνεται· φύσιν δὲ μετακινῆσαι καὶ μεταβαλεῖν χαλεπόν.

<II^{1}suppl. 378 / V cap. Σ 4, 13>

II^{1}1927 / K cap. Σ 3, 18

Φίλωνος, ἐκ τοῦ περὶ μέθης αʹ·

Αἱ πάντων ἀθρόαι πρὸς τἀναντία μεταβολαὶ σφαλερώταται, καὶ μάλιστα ὅταν μήκει χρόνου αἱ ὑποῦσαι στηριχθῶσι δυνάμεις.

---

11 II^{1}suppl. 378 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 4 II^{1}1925 Athanasius Alexandrinus, *Epistulae festales*, XIII, 3 (ed. Cureton, p. 29, 12–13; Campani, p. 386) **7 – 10 II^{1}1926** Nilus Asceta (Ancyranus?), *Liber de monastica exercitatione*, 54 (PG 79, 785, 29–33) **14 – 15 II^{1}1927** Philo Iudaeus, *De ebrietate II*, Fr. 10 (ed. Wendland, p. 24); Royse 174.2

---

2 – 4 II^{1}1925 K cap. Σ 3, 16 (249r[21]22–23); *deest in* V H^I **6 – 10 II^{1}1926** K cap. Σ 3, 17 (249r[24]249v1–5); V cap. Σ 4, 12; *deest in* H^I; PG 96, 333, 12–16 **13 – 15 II^{1}1927** K cap. Σ 3, 18 (249v[5–6]7–9); V^{E}V^O cap. Σ 4, 15; V^W cap. Σ 4, 14; *deest in* H^I; PG 96, 333, 21–23

II^{1}1926 (a) K (b) Νεῖλου V νίλου V^{E}V^O **II^{1}1927** (a) K αʹ] *sic* K (b) Φίλωνος V

---

15 χρόνω V^W

II^{1}1928 / K cap. Σ 3, 19

Ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

Ἅπαντες ἄνθρωποι φύλακες τῶν ἰδίων ἐθῶν εἰσιν.

II^{1}1929 / K cap. Σ 3, 20

Ἐκ τοῦ εἰς τὸν Ἰωσήφ·

Δεινὸν τὸ ἔθος ἐξομοιῶσαι καὶ βιάσασθαι πρὸς φύσιν.

II^{1}1930 / K cap. Σ 3, 21

Εἰρηναίου·

Οὐκ εὐχερὲς ὑπὸ πλάνης κατεχομένην μεταπεῖσαι ψυχήν.

---

3 II^{1}1928 Philo Iudaeus, *Legatio ad Gaium*, 210 (ed. Reiter, p. 194, 23–24) **6 II^{1}1929** Philo Iudaeus, *De Iosepho*, 83 (ed. Cohn, p. 79, 2–3) **9 II^{1}1930** Irenaeus Lugdunensis, *Adversus haereses*, III, 2, 35–36 (Fr. gr. 2) (ed. Rousseau/Doutreleau, p. 28)

---

2 – 3 II^{1}1928 K cap. Σ 3, 19 (249v[9–mg]10); *deest in* V H^{I} **5 – 6 II^{1}1929** K cap. Σ 3, 20 (249v[11]12–13); *deest in* V H^{I} **8 – 9 II^{1}1930** K cap. Σ 3, 21 (249v[13]14–15); V^{E}V^{O} cap. Σ 4, 14; V^{W} cap. Σ 4, 15; *deest in* H^{I}; PG 86, 2092, 34–35; PG 96, 333, 19–20

II^{1}1930 (a) K V^{W} (b) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

3 ἐθῶν] *correxi (ed.)*, ἐθνῶν K

Τίτλος δʹ Περὶ σοφῶν καὶ συνετῶν ἀνδρῶν, καὶ ὅτι χρὴ αὐτοὺς ἑτοίμους εἶναι εἰς ὠφέλειαν παντὶ πάντοτε.

γʹ Περὶ σοφῶν καὶ συνετῶν ἀνδρῶν, καὶ ὅτι χρὴ αὐτοὺς ἑτοίμους εἶναι εἰς ὠφέλειαν παντὶ πάντοτε.

ιηʹ Περὶ σοφῶν καὶ συνετῶν ἀνδρῶν, καὶ ὅτι χρὴ αὐτοὺς ἑτοίμους εἶναι εἰς ὠφέλειαν πάντων.

II^{1}1931 / K cap. Σ 4, 1

Τῶν Παροιμιῶν·

Ὁρατικὸν ἄνδρα καὶ ὀξὺν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ
βασιλεῦσι δεῖ παραστῆναι.

II^{1}1932 / K cap. Σ 4, 2

Σοφία Σολομῶντος·

Ἀδόλως ἔμαθον, ἀφθόνως μεταδίδωμι,
τὸν πλοῦτον αὐτῆς οὐκ ἀποκρύπτομαι.

---

9 – 10 II^{1}1931 Prov. 22, 29$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 107) **13 – 14 II^{1}1932** Sap. 7, 13$^{1-2}$

---

1 – 2 Titlos (a) K (249v15–17) **3 – 4 Titlos (b)** V A$^{I\,pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\,txt}$ **5 – 6 Titlos (c)** PM^{pin} L$^{b\,pin}$ E R; *deest in* M$^{txt\,(lac.)}$ L$^{b\,txt}$ **8 – 10 II^{1}1931** K cap. Σ 4, 1 (249v[17]18–19); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} E R **12 – 14 II^{1}1932** K cap. Σ 4, 2 (249v[19]20–21); V cap. Σ 3, 1; P cap. Σ 18, 1; E cap. 220, 1; R cap. Σ 19, 1; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 332, 16–17

---

1 – 2 Titlos (a) 2 ἑτοίμους – πάντοτε] ὠφελεῖν τοὺς πλησίον K^{pin} **3 – 4 Titlos (b) 3** γʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\,pin}$ *(γʹ secund. ser.)*, *praem.* τίτλος V$^{W\,txt}$ **4** παντὶ] *om.* V$^{E\,pin}$ V$^{O\,pin}$ **5 – 6 Titlos (c) 5** ιηʹ] τίτλος ιθʹ R^{txt}, ιθʹ R^{pin}, σκʹ E **5 – 6** καὶ^{1} – πάντων] *om.* M^{pin} **5** καὶ^{2}] *om.* P^{txt} R

II^{1}1932 (a) K R σοφίας R (b) Σολομῶντος V P E

---

14 τὸν] τὸ V^{O}

II^{1}1933 / K cap. Σ 4, 3

Τῆς αὐτῆς·

Πλῆθος σοφῶν σωτηρία κόσμου.

II^{1}1934 / K cap. Σ 4, 4

Τοῦ Σιράχ·

Κρείσσων ἄνθρωπος ἀποκρύπτων τὴν μωρίαν αὐτοῦ
ἢ ἄνθρωπος ἀποκρύπτων τὴν σοφίαν αὐτοῦ.

II^{1}1935 / K cap. Σ 4, 5

Τοῦ αὐτοῦ·

Σοφία κεκρυμμένη καὶ θησαυρὸς ἀφανής,
τίς ὠφέλεια ἐν ἀμφοτέροις;

---

10 – 11 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 20.5./5. (ed. Ihm, p. 483)

---

3 II^{1}1933 Sap. 6, 24^{1} **6 – 7 II^{1}1934** Sir. 20, 31$^{1–2}$ vel 41, 15$^{1–2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 103 vel p. 161) **10 – 11 II^{1}1935** Sir. 20, 30$^{1–2}$ vel 41, 14$^{2–3}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 102–103 vel p. 161)

---

2 – 3 II^{1}1933 K cap. Σ 4, 3 (249v[21]22); V cap. Σ 3, 2; P cap. Σ 18, 2; E cap. 220, 2; R cap. Σ 19, 2; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 332, 18 **5 – 7 II^{1}1934** K cap. Σ 4, 4 (249v[22]23–24); V cap. Σ 3, 3; P cap. Σ 18, 3; E cap. 220, 3; R cap. Σ 19, 3; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 332, 19–21 **9 – 11 II^{1}1935** K cap. Σ 4, 5 (249v[24]250r1–2); V cap. Σ 3, 4; P cap. Σ 18, 4; E cap. 220, 4; R cap. Σ 19, 4; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 332, 22–23

II^{1}1933 (a) K P (b) Τοῦ αὐτοῦ R (c) *s. a.* V E **II^{1}1934** (a) K V R Τοῦ] *om.* V (b) *s. a.* P E **II^{1}1935** (a) K R (b) Σιράχ P E (c) *s. a.* V

---

6 κρεῖσσον V P E

II¹1936 / K cap. Σ 4, 6

Ματθαίου εὐαγγελιστοῦ·

Δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.

II¹1937 / K cap. Σ 4, 7

Ἐκ τῆς Πέτρου α′ ἐπιστολῆς·

…ἕτοιμοι ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, ἀλλὰ μετὰ πραότητος καὶ φόβου, συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν.

II¹1938 / K cap. Σ 4, 8

Σχόλιον·

Ἀνάγνωθι τὸν Περὶ σοφίας παράλληλον.

---

11 Περὶ σοφίας] cf. III / par. 35[36] A

---

3 II¹1936 Matth. 10, 8 **6 – 8 II¹1937** I Petr. 3, 15–16 **11 II¹1938** *Scholion*

---

2 – 3 II¹1936 K cap. Σ 4, 6 (250r[2]3); V cap. Σ 3, 5; P cap. Σ 18, 5; E cap. 220, 5; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b} R; PG 96, 332, 24 **5 – 8 II¹1937** K cap. Σ 4, 7 (250r[3]4–7); V cap. Σ 3, 6; P cap. Σ 18, 6; R cap. Σ 19, 5; E cap. 220, 6; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 332, 25–27 **10 – 11 II¹1938** K cap. Σ 4, 8 (250r[7]7); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} E R

II¹1936 (a) K (b) Ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον P (c) Ματθαίου V^{E}V^{O} (d) Εὐαγγελίου V^{W} E **II¹1937** (a) K P R ἐπιστολῆς] *om.* P (b) Ἐκ τῆς Πέτρου V^{E}V^{O} (c) Ἀποστόλου Πέτρου E (d) Πέτρου V^{W}

---

3 δῶτε V^{E}V^{O} **6** ἀεὶ] *om.* V P E R **7** φόβου] *add.* καὶ V P **7 – 8** συνείδησιν – ἀγαθήν] καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς E

II^{1}1939 / K cap. Σ 4, 9

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τῆς κε′ ἐπιστολῆς·

Κίνδυνος προδοσίας ἐν τῷ μὴ προχείρως ἀποδιδόναι τὰς περὶ θεοῦ ἀποκρίσεις τοῖς ἀγαπῶσι τὸν κύριον.

II^{1}1940 / K cap. Σ 4, 10

Τοῦ ἁγίου Μεθοδίου, ἐκ τῶν περὶ ἁγνείας συμποσίων·

Ἀποραθυμεῖν πρὸς τὸ τὰ συμφέροντα διηγήσασθαι οὐ θέμις, ὦ ἄνδρες, ἀναμφισβητήτως πεπιστευκότας *τῇ πολυποικίλῳ τοῦ θεοῦ σοφίᾳ*, πλουσίως ἐχούσῃ διδόναι καὶ διαφόρως τοῖς βουλομένοις.

II^{1}1941 / K cap. Σ 4, 11

Ἐκ τῶν αὐτῶν·

Ὑπαίτιος ὅτῳ μέτεστι χάριτος, ἐὰν τὰ καλὰ μὴ κοσμῇ λόγοις εὐχαριστηρίοις πρὸς οἰκοδομὴν τῶν πυθομένων.

---

8 – 9 cf. Eph. 3, 10

---

3 – 4 II^{1}1939 Basilius Caesariensis, *Epistulae*, VII, 9–10 (ed. Courtonne, I, p. 22) **7 – 9 II^{1}1940** Methodius Olympius, *Symposia de castimonia (Convivium decem virginum)*, Λογος ζ′, I, 2–5 (ed. Musurillo, p. 178) **12 – 13 II^{1}1941** Methodius Olympius, *Symposia de castimonia (Convivium decem virginum)*, Λογος δ′, I, 8–9 (ed. Musurillo, p. 128)

---

2 – 4 II^{1}1939 K cap. Σ 4, 9 (250r[8]9–11); V cap. Σ 3, 7; P cap. Σ 18, 7; E cap. 220, 7; R cap. Σ 19, 6; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 332, 28–30 **6 – 9 II^{1}1940** K cap. Σ 4, 10 (250r[11–12]13–17); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} E R **11 – 13 II^{1}1941** K cap. Σ 4, 11 (250r[17]18–20); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} E R

II^{1}1939 (a) K P R Τοῦ ἁγίου] *om.* P κε′] κ′ P (b) Βασιλείου V E

---

3 προσοδίας P, προσωδίας E$^{a.\ c.\ man.\ rec.}$ **12** ὅτῳ] *correxi (ed.)*, οὗτως K$^{a.\ c.}$, οὕτως K$^{p.\ c.}$ μέτεστι] *correxi (ed.)*, μετέστη K κοσμῇ] *correxi (ed.)*, κοσμοῖ K

II¹1942 / K cap. Σ 4, 12

Τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς τὴν τῶν ρν′ ἐπισκόπων παρουσίαν·

…οὐ στέγοντες τὴν ὠδῖνα τῆς εὐσεβείας, οὐδὲ τὸ μόνοι σώζεσθαι σωτηρίαν νομίζοντες, εἰ μὴ καὶ ἄλλοις τὸ καλὸν ὑπερβλύσειεν.

4 – 5 II¹1942 Gregorius Nazianzenus, *Supremum vale coram centum quinquaginta episcopis (Orat. 42)*, 14, 18–20 (ed. Bernardi, p. 80)

2 – 5 II¹1942 K cap. Σ 4, 12 (250r[20]21–23); *deest in* V H^I PM^(lac.) L^b E R

Τίτλος ε′ Περὶ τοῦ συμπεριφέρεσθαι καὶ σχηματίζεσθαι ἐπ’ ὠφελείᾳ ψυχῶν τοῖς ἄρχουσιν καὶ διδασκάλοις δι’ οἰκονομίαν πραγμάτων.

κγ′ Περὶ τοῦ συμπεριφέρεσθαι.

<II^{1}suppl. 379 / V cap. Σ 23, 2>

II^{1}1943 / K cap. Σ 5, 1

Τῶν Πράξεων·

Μαθητής τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἕλληνος, ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. Τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ ἔλαβε καὶ περιέτεμεν αὐτόν, διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ᾔδεισαν γὰρ πάντες τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν.

II^{1}1944 / K cap. Σ 5, 2

Ἐκ τῶν αὐτῶν·

Εἶπαν τῷ Παύλῳ οἱ ἀδελφοί· Τοῦτο ποίησον ὃ λέγομέν σοι. Εἰσὶν

---

1 – 3 Περὶ – πραγμάτων] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπαὶ Ο 18 et Χ 10 **5 II^{1}suppl. 379** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

8 – 13 II^{1}1943 Act. 16, 1–3 **16 II^{1}1944** Εἶπαν – ἀδελφοί] cf. Act. 21, 20 **16 – 1044, 4** Τοῦτο – νόμον] Ibid. 21, 23–24

---

1 – 3 Titlos (a) K (250r23–250v1) **4 Titlos (b)** V^{E}V^{O} A$^{\text{I pin}}$; *deest in* V^{W} H^{I}A$^{\text{I txt}}$ **7 – 13 II^{1}1943** K cap. Σ 5, 1 (250v[1]2–9); *deest in* V H^{I} **15 – 1044, 4 II^{1}1944** K cap. Σ 5, 2 (250v[9]10–16); *deest in* V H^{I}

---

1 – 3 Titlos (a) 1 συμφέρεσθαι K^{pin} καὶ σχηματίζεσθαι] *om.* K^{pin} **2 – 3** τοῖς – πραγμάτων] *om.* K^{pin} **4 Titlos (b)** κγ′] κβ′ V$^{\text{E pin}}$ V$^{\text{O pin}}$ *(*κγ′ *exspectav.), propt. mg. resect. non liquet in* A$^{\text{I pin}}$ *(*κγ′ *secund. ser.)*

---

9 Λύστροις] *scripsi (NT)*, λυστροις K$^{\text{a. c.}}$, λυστροῖς K$^{\text{p. c. in mg.}}$ **10** Ἰκονίῳ] *scripsi*, ἰκονίωι K

ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν εὐχήν. Τούτους παραλαβών, ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτούς, ἵνα ξυρίσωνται τὴν κεφαλήν, καὶ γνῶσι πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ, οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν νόμον.

II^{1}1945 / K cap. Σ 5, 3

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους α'·

Ἐλεύθερος ὢν ἐκ πάντων, πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω· καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω, τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω, τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ, ἀλλ' ἔννομος Χριστῷ, ἵνα κερδάνω τοὺς ἀνόμους. Ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσι γέγονα πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω.

II^{1}1946 / K cap. Σ 5, 4

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τῆς μζ' ἐπιστολῆς·

Οὐχ' ἡγεῖτο χρῆναι ἀκριβολογεῖσθαι περὶ τὰ ῥήματα, ἀλλ' ἔστιν ὅπη καὶ συνδιδόναι τῷ ἤθει τοῦ ἐναγομένου, ὡς ἂν μὴ ἀντιτείνοι πρὸς τὰ καίρια.

---

7 – 13 II^{1}1945 I Cor. 9, 19–22 **16 – 18 II^{1}1946** BASILIUS CAESARIENSIS, *Epistulae*, CCX, 5, 16–19 (ed. Courtonne, II, p. 195)

---

6 – 13 II^{1}1945 K cap. Σ 5, 3 (250v[mg]17–251r2); V^{E}V^O cap. Σ 23, 1; *deest in* V^W H^I; PG 96, 368, 10–18 **15 – 18 II^{1}1946** K cap. Σ 5, 4 (251r[2]3–6); *deest in* V H^I

II^{1}1945 (a) K (b) Πρὸς Κορινθίους V^{E}V^O

---

2 δαπάνησον] *scripsi*, δαμπάνισον K **2 – 3** ξυρίσωνται] *sic* K, ξυρήσονται *NT* **8** πλείονας] πάντας V^{E}V^O **9** Ἰουδαίους] *praem.* τοὺς K **9 – 10** μὴ – νόμον^1] *om.* V^{E}V^O **11** θεοῦ] θεῷ V^O, *om.* V^E χριστοῦ K κερδάνω] *scripsi (NT)*, κερδανῶ K, κερδήσω V^{E}V^O τοὺς] *om.* V^{E}V^O **12** ἀσθενοῦσιν V^O **13** πάντα] *praem.* τὰ V^{E}V^O **16** ἡγεῖτο] *correxi (ed.)*, ἡγεῖται τὸ K **17** ἔθει *ed.*

II[1]1947 / K cap. Σ 5, 5

Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου, ἐκ τοῦ εἰς Ἥρωνα τὸν φιλόσοφον·

Πανταχοῦ τῷ καθ' ἑαυτὸν καὶ τὸ κοινὸν συλλαμβάνειν, ψυχῆς ἐστι τελειοτάτης καὶ φιλοσοφωτάτης· οὐδὲ γὰρ ἑαυτῷ γεγενῆσθαι μόνον ἕκαστον ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν, ὅσοι τῆς αὐτῆς μετέχουσι φύσεως, καὶ παρὰ τοῦ αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς γεγόνασιν.

II[1]1948 / K cap. Σ 5, 6

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ περὶ παρθενίας ϛ′ κεφαλαίου·

Ὁ τὸν ὅλον διόλου διὰ τῶν βαρυτέρων πλέκων λόγον, ἐπαχθής τέ ἐστι τῷ ἀκούοντι, καὶ πολλάκις ἀναγκάζει μετασκιρτῆσαι, μὴ φέροντα τῶν λεγομένων τὸ βάρος. Ὁ δὲ ποικίλλων αὐτὸν καὶ πλέ<κ>ων ἀπὸ τῶν ῥάστων, τὸ τοῦ πράγματος κλέπτει βαρύ, καὶ διαναπαύσας τὸν ἀκροατήν, οὕτω καὶ προσάγετα<ι> μᾶλλον.

II[1]1949 / K cap. Σ 5, 7

Τοῦ ἁγίου Εὐσταθίου Ἀντιοχείας, ἐκ τοῦ περὶ Ἑβραϊσμοῦ·

Κατὰ τινὰ νομοθετικὴν ἐπίνοιαν καὶ μεταχείρισιν εἰς πειθὼ τῶν

---

4 – 7 II[1]1947 Gregorius Nazianzenus, *In laudem Heronis philosophi (Orat. 25)*, 4, 27–32 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 166) **10 – 14 II[1]1948** Iohannes Chrysostomus, *De virginitate*, XXVII, 44–50 (ed. Musurillo, p. 180) **17 – 1046, 2 II[1]1949** Eustathius Antiochenus, *De Hebraismo*, locus non repertus, fragm. 120 (ed. Declerck, p. 181–182)

---

2 – 7 II[1]1947 K cap. Σ 5, 5 (251r[6]7–11); *deest in* V H[I] **9 – 14 II[1]1948** K cap. Σ 5, 6 (251r[12]13–19); *deest in* V H[I] **16 – 1046, 2 II[1]1949** K cap. Σ 5, 7 (251r[19]20–24); *deest in* V H[I]; PG 86, 2092, 37–42

---

4 τῷ] *correxi (ed.)*, τὸ K **5** οὐδὲ] *correxi (ed.)*, οὐδὲν K **6** ὅσοι] *correxi (ed.)*, ὅσοις K **7** γεγόνασιν] *correxi (ed.)*, γεγονόσιν K **11 – 12** μὴ φέροντα] τὴν ψυχὴν μὴ φέρουσαν *ed.* **12** αὐτὸν] *correxi (ed.)*, αὑτὸν K **13** πλέκων] *scripsi*, πλέων K *(signo quo solebant scribae ad textum in mg. referre super -ων superscripto)*, πλείονα *ed. (quae post* ῥάστων *hab.* ἢ τῶν δυσκόλων τιθεὶς τὴν μίξιν*)* **14** προσάγεται] *correxi (ed.)*, προσάγετα K **17** μεταχείρησιν K[a. c.] πειθὼ] *scripsi (ed.)*, πειθῶ K

προσταττομένων ὑπ᾽ αὐτῶν καὶ τοῦ πολιτικοῦ συμφέροντος ἕνεκα, τῷ ψεύδει χρῶνται ἐν φαρμάκων εἴδει οἱ νομοθέται, δῆλον.

II^{1}1950 / K cap. Σ 5, 8

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ ζ′ Στρώματος·

Ὁ γνωστικὸς ἀληθῆ τε ἅμα φρονεῖ καὶ ἀληθεύει, πλὴν εἰ μήποτε ἐν θεραπείας μέρει, καθάπερ ἰατρὸς <πρὸς> νοσοῦντας, ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν καμνόντων ψεύσεται ἢ ψεῦδος ἐρεῖ, κατὰ τοὺς σοφιστάς. Αὐτίκα γοῦν Τιμόθεον ὁ γενναῖος περιέτεμεν Ἀπόστολος, κεκραγὼς καὶ γράφων *περιτομὴν τὴν χειροποίητον* μηδὲν ὠφελεῖν.

II^{1}1951 / K cap. Σ 5, 9

Φίλωνος, ἐκ τοῦ δ′ τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων·

Οὐ πάντα ἀληθῆ λεκτέον ἅπασιν· ὅθεν καὶ νῦν ὁ ἀστεῖος ὅλον οἰκονομεῖ τὸ πρᾶγμα μεταθέσει καὶ ἀπαλλαγῇ τῶν ὀνομάτων.

II^{1}1952 / K cap. Σ 5, 10

<***>

Τὸ δὲ *Πάντα ἀλήθευσον* ἀφιλοσόφου καὶ ἰδιώτου παράγγελμα. Εἰ

---

8 Αὐτίκα – Ἀπόστολος] cf. Act. 16, 3 **9** Eph. 2, 11 μηδὲν ὠφελεῖν] cf. Rom. 2, 25 **16** Gen. 20, 16

---

5 – 9 II^{1}1950 Clemens Alexandrinus, *Stromata*, VII. Cap. IX. 53, 2–3 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 39, 14–18); Holl, n° 267 **12 – 13 II^{1}1951** Philo Iudaeus, *Quaestiones in Genesim*, IV. 67 (ed. Petit, p. 165) **16 – 1047, 6 II^{1}1952** Philo Iudaeus, *Quaestiones in Genesim*, IV. 69 (ed. Petit, p. 165–166)

---

4 – 9 II^{1}1950 K cap. Σ 5, 8 (251r[24]251v1–7); *deest in* V H^{I} **11 – 13 II^{1}1951** K cap. Σ 5, 9 (251v[7–8]9–11); *deest in* V H^{I}; PG 86, 2092, 43–46 **15 – 1047, 6 II^{1}1952** K cap. Σ 5, 10 (251v11–20); *deest in* V H^{I}; PG 86, 2092, 46–54

II^{1}1952 *s. d.* K

---

2 φαρμάκων] *correx. Mai*, φαρμάκωι K **6** πρὸς] *supplevi (ed.)*, *om.* K **8** Αὐτίκα] *correxi (ed.)*, αὐτίγα K

μὲν γὰρ ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος εὐωδεῖ, μηδὲν παραδεχόμενος ψεῦδος, εἰκὸς ἦν ἐπὶ παντὶ πρὸς πάντας ἀληθεύειν. Ἐπειδὴ δὲ ὑπόκρισις ὡς ἐν θεάτρῳ δυναστεύει, καὶ τὸ ψεῦδος παραπέτασμα τῆς ἀληθείας ἐστί, τέχνης δεῖ τῷ σοφῷ πολυτρόπου, καθ' ἣν ὠφελήσει, μιμούμενος τοὺς ὑποκριτάς, οἳ ἄλλα λέγοντες ἕτερα δρῶσιν, ὅπως διασώσωσιν οὓς δύνανται.

$II^1$1953 / K cap. Σ 5, 11

Ἐκ τοῦ ς' τῶν αὐτῶν·

Ὥσπερ τὰς ἄλλας ἀρετὰς ὁ ἀστεῖος, οὕτως καὶ τὴν ἀνδρ<ε>ίαν καθαρῶς ἐπιτετηδευκώς, ἐάν που ταύτην ἐπισκιάζῃ χάριν καιρῶν, οἰκονομίᾳ χρῆται, μένων μὲν ἐν ὁμοίῳ καὶ τῆς ἐξ ἀρχῆς προθέσεως οὐκ ἀναχωρῶν, διὰ δὲ τῶν ἀβουλήτων συντυχίας ἐναλλάττων, ὥσπερ ἐν θεάτρῳ, μορφὴν ἑτέραν ὑπὲρ ὠφελείας τῶν ὁρώντων. Ἰατρὸς γὰρ τῶν κατὰ τὸν βίον πραγμάτων ὁ ἀστεῖος, ὃς ἕνεκα τῶν καιρῶν φρονίμως ἐνεργεῖ τὰ ἀφροσύνης, καὶ σωφρόνως τὰ ἀκολασίας, καὶ τὰ δειλίας ἀνδρείως, καὶ δικαίως τὰ ἀδικίας. Καὶ γὰρ ἐρεῖ ποτε τὰ ψευδῆ, οὐ ψευδόμενος, καὶ ὑβρίσει, μὴ ὢν ὑβριστής.

$II^1$1954 / K cap. Σ 5, 12

<***>

Λεγέτω καὶ ὁ στρατηγὸς ἢ τὰ πολεμοποιοῦντα, εἰρήνην πραγμα-

---

9 – 18 $II^1$1953 PHILO IUDAEUS, *Quaestiones in Genesim*, IV. 204 (ed. Petit, p. 206–207) **21 – 1048, 4 $II^1$1954** PHILO IUDAEUS, *Quaestiones in Genesim*, IV. 206b (ed. Petit, p. 208)

---

8 – 18 $II^1$1953 K cap. Σ 5, 11 (251v[20]21–252r9); *deest in* V H^I; PG 86, 2092, 55 – 2093, 10 **20 – 1048, 4 $II^1$1954** K cap. Σ 5, 12 (252r9–15); *deest in* V H^I; PG 86, 2093, 10–16

$II^1$1954 *s. d.* K

---

4 δεῖ] δὲ $K^{a.c.}$ **9** ἀνδρεῖαν] *scrips. Petit*, ἀνδρίαν K **10** καθαρῶς] *correx. Mai*, καθαρῶι K **12** συντυχίας] συντυχιῶν *coniec. Petit* **14** ὃς] *scrips. Mai*, ὡς K **16** τὰ^1] *scrips. Petit*, τὰς K τὰ^2] *scrips. Petit*, τὰς K

τευόμενος, ἢ τὰ εἰρήνης, πολεμεῖν διανοούμενος. Ὑποδυέσθω καὶ ὁ βασιλεὺς ἰδιώτου σχῆμα, εἰ μὴ δύναιτο ἑτέρως τὸ συμφέρον τῇ τε ἀρχῇ καὶ τοῖς ὑπηκόοις λαβεῖν· καὶ ὁ δεσπότης δούλου, εἵνεκα τοῦ μηδὲν ἀγνοῆσαι τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν δρωμένων.

II^{1}1955 / K cap. Σ 5, 13

Ἐκ τοῦ περὶ τῶν γιγάντων·

Ἐπειδὴ καὶ ἀναγώγοις καὶ ἄφροσιν οἰκέταις φοβερὸς δεσπότης ὠφέλιμος· τὰς γὰρ ἐπαναστάσεις αὐτοῦ δεδιότες, ἄκοντες φόβῳ νο<υ>θετοῦνται. Μανθανέτωσαν πάντες οὗτοι τὰ οἰκονομικῶν ψεύδη, δι᾽ ὧν ὠφεληθήσονται· καὶ γὰρ τοῖς τὰ σώματα κάμνουσιν ἐπισφαλῶς οἱ νομιμώτατοι τῶν ἰατρῶν τἀληθῆ λέγειν οὐκ ἀνέχονται.

II^{1}1956 / K cap. Σ 5, 14

Ἐκ τοῦ δʹ τῆς νόμων ἱερῶν ἀλληγορίας·

Προσήκει τὸν πολιτικὸν μὴ ἁπλῶς ὁμιλεῖν, ἀλλ᾽ ἔχειν διττὸν λόγον, τὸν μὲν ἀληθείας καὶ τοῦ συμφέροντος, τὸν δὲ δόξης καὶ τοῦ ἡδέος. Ἀνάγκη γὰρ τῷ πολιτικῷ μὴ ὅσα φρονεῖ συμφέροντα καὶ ἡγεῖται, λέγειν ἄντικρυς, ἀλλ᾽ ἔνια ἀποκρύπτεσθαι, διὰ τὸ πολλάκις τὸν ἀκροατήν, ἀλλοτρίως διακείμενον πρὸς τὸ ἀκολάκευτον καὶ εὐθύ, τοῦ ἀληθοῦς ἀφηνιάζειν, ὡς μηδὲν ἔτι τῶν εἰς ἐπανόρθωσιν προ<σ>ΐεσθαι, ἀεὶ δέ γε τοῖς σοφοῖς ἐοικέναι τῶν ἰατρῶν, οἳ καίειν τε καὶ τέμνειν ἢ κενοῦν μέλλοντες, ἤ τί τῶν οὐχ᾽ ἡδέων μέν, λυσιτελῶν δὲ τοῖς κάμνουσι ποιεῖν, οὐ προλέγουσι τὰς θερα-

7 – 12 II^{1}1955 PHILO IUDAEUS, *Quod deus sit immutabilis*, 64–65 (ed. Wendland, p. 71, 2–7) **15 – 1049, 5 II^{1}1956** PHILO IUDAEUS, *Legum allegoriae*, IV, locus non repertus; Harris 8.2; Royse 177.73

6 – 12 II^{1}1955 K cap. Σ 5, 13 (252r[15]16–22); *deest in* V H^{I} **14 – 1049, 5 II^{1}1956** K cap. Σ 5, 14 (252r[23]24–252v17); *deest in* V H^{I}; PG 86, 2093, 17–34

7 ἀναγώγοις] *scripsi (ed.)*, ἀναγωγοῖς K **8** δεδιότες] *scripsi (ed.)*, δεδειότες K **9** νουθετοῦνται] *scripsi (ed.)*, νοθετοῦνται K οἰκονομικῶν] *scripsi*, οἰκονομικῶς K, *deest in ed.* **17** φρονεῖ] *scripsi*, φρονεῖν K **19** ἀκολάκευτον] *scrips. Harris*, ἀκολάστευτον K **21** προσΐεσθαι] *scrips. Mai*, προΐεσθαι K

πείας, ἀλλ᾽ ἔστιν ὅτε καὶ πυνθανομένων ἀρνοῦνται, εἶτ᾽ ἐξαίφνης, οὐδὲν ἐλπισάντων τοιοῦτον, ἀλλὰ καὶ τἀναντία προσδοκησάντων, τὴν θεραπείαν μάλα εὐτόνως ἐπιφέρουσι τῷ ψεύσασθαι, μετὰ τοῦ συμφέροντος κρεῖττον ἀληθείας ἀλυσιτελοῦς τὸ ψεῦδος ὑπολαμβάνοντες.

3 τῷ] *scripsi*, τὸ K **4** τὸ ψεῦδος] *tacite delev. Mai et Harris*

Τίτλος ς′ Περὶ σωφρονισμοῦ, καὶ ὅτι χρὴ ἡμᾶς ταῖς ἀλλοτρίαις συμφοραῖς σωφρονίζεσθαι.

ζ′ Περὶ σωφρονισμοῦ, καὶ ὅτι χρὴ ἡμᾶς διὰ τῶν ἀλλοτρίων κακῶν σωφρονίζεσθαι.

κα′ Περὶ σωφρονισμοῦ, καὶ ὅτι χρὴ ἡμᾶς διὰ τῶν ἀλλοτρίων κακῶν σωφρονίζεσθαι.

II^{1}1957 / K cap. Σ 6, 1

Τοῦ Δευτερονομίου·

Ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἀκούσαντες φοβηθήσονται, καὶ οὐ προσθήσουσιν ἔτι ποιῆσαι κατὰ τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦτο ἐν ὑμῖν.

II^{1}1958 / K cap. Σ 6, 2

Τῶν Παροιμιῶν·

Λοιμοῦ μαστιγουμένου ἄφρων πανουργότερος ἔσται.

---

1 – 2 ὅτι – σωφρονίζεσθαι] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ X 11

---

9 – 11 II^{1}1957 Deut. 19, 19–20 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 134) **14 II^{1}1958** Prov. 19, 25^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 96)

---

1 – 2 Titlos (a) K (252v17–19) **3 – 4 Titlos (b)** V $A^{I\ pin}$; *deest in* $H^{I}A^{I\ txt}$ **5 – 6 Titlos (c)** PM^{pin} $L^{b\ pin}$ E R; *deest in* $M^{txt\ (lac.)}$ $L^{b\ txt}$ **8 – 11 II^{1}1957** K cap. Σ 6, 1 (252v[19]20–23); V cap. Σ 7, 1; P cap. Σ 21, 1; E cap. 223, 1; *deest in* H^{I} $M^{(lac.)}$ L^{b} R; PG 96, 337, 30–31 **13 – 14 II^{1}1958** K cap. Σ 6, 2 (252v[23]24); *deest in* V H^{I} $PM^{(lac.)}$ L^{b} R E

---

1 – 2 Titlos (a) 1 χρὴ ἡμᾶς] *post* συμφοραῖς *transpos.* K^{txt} **2** συμφοραῖς] *post* σωφρονίζεσθαι *transpos.* K^{pin} **3 – 4 Titlos (b) 3** ζ′] ς′ $V^{E\ pin}$ $V^{O\ pin}$ *(ζ′ exspectav.), propt. mg. resect. non liquet in* $A^{I\ pin}$ *(ζ′ secund. ser.), praem.* τίτλος $V^{W\ txt}$ **5 – 6 Titlos (c) 5** κα′] σκγ′ E, τίτλος κ′ R^{txt}, κ′ R^{pin} **5 – 6** καὶ – σωφρονίζεσθαι] *om.* M^{pin}

II^{1}1957 Τοῦ] *om.* V P E

---

9 αὐτῶν] *add.* ἵνα $V^{W\ p.\ c.\ in\ mg.\ man.\ rec.}$ **10 – 11** καὶ – ὑμῖν] *om.* V P E

II^{1}1959 / K cap. Σ 6, 3

Τῶν αὐτῶν·

Ζημιουμένου ἀκολάστου, πανουργότερος γίνεται ὁ κακός.

II^{1}1960 / K cap. Σ 6, 4

Τῶν αὐτῶν·

Πανοῦργος ἰδὼν πονηρὸν τιμωρούμενον, κραταιῶς αὐτὸς παιδεύεται.

II^{1}1961 / K cap. Σ 6, 5

Τῶν αὐτῶν·

Οἱ δίκαιοι, καταπιπτόντων ἀσεβῶν, ἔμφοβοι γίνονται.

---

3 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 61.3./68.3. (ed. Ihm, p. 918) **10** similiter ap. Bas. Caes., *Epistulae*, XXII, 3, 33–34 (ed. Courtonne, I, p. 57)

---

3 II^{1}1959 Prov. 21, 11^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 101) **6 – 7 II^{1}1960** Prov. 22, 3^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 104) **10 II^{1}1961** Prov. 29, 16^{2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 141)

---

2 – 3 II^{1}1959 K cap. Σ 6, 3 (252v[25]253r1–2); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} R E **5 – 7 II^{1}1960** K cap. Σ 6, 4 (253r[2]3–4); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} R E **9 – 10 II^{1}1961** K cap. Σ 6, 5 (253v[4]5–6); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} R E

---

10 Οἱ – γίνονται] Ἀσεβῶν κατὰπιπτόντων *(sic)*· οἱ δίκαιοι ἔμφοβοι γίνονται K$^{\text{in mg. man. rec.}}$

II^{1}1962 / K cap. Σ 6, 6

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ περὶ τῆς χαλάζης·

Νουθετεῖσθαι δεῖ τῇ τῶν πλησίων πληγῇ, καὶ διὰ τῶν ἀλλοτρίων κακῶν τὰ οἰκεῖα εὖ τίθεσθαι.

II^{1}1963 / K cap. Σ 6, 7

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίου·

Ἐν ταῖς ἀλλοτρίαις συμφοραῖς τὰ οἰκεῖα εὖ τίθεσθαι χρή.

II^{1}1964 / K cap. Σ 6, 8

<Σχόλιον·>

Ἔστιν εἰς τὸν ε′ τίτλον τοῦ Α στοιχείου.

---

10 cf. II^{1}227 / K cap. A 5, 11

---

3 – 4 II^{1}1962 Gregorius Nazianzenus, *De grandine, in patrem tacentem (Orat. 16)*, 19 (PG 35, 961, 23–25) **7 II^{1}1963** Gregorius Nazianzenus, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi (Orat. 43)*, 63, 29 (ed. Bernardi, p. 264) **10 II^{1}1964** *Scholion*

---

2 – 4 II^{1}1962 K cap. Σ 6, 6 (253r[6]7–9); V cap. Σ 7, 2; P cap. Σ 21, 2; E cap. 223, 2; R cap. Σ 20, 1; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 337, 32–33 **6 – 7 II^{1}1963** K cap. Σ 6, 7 (253r[9]10–11); V cap. Σ 7, 3; P cap. Σ 21, 3; E cap. 223, 3; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b} R; PG 96, 337, 34–35 **9 – 10 II^{1}1964** K cap. Σ 6, 8 (253r11); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} R E

II^{1}1962 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον P R ἐκ τοῦ] *om.* P βασιλειον P (c) Θεολόγου V^{W} E (d) *s. a.* V^{E}V^{O} **II^{1}1963** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{W} P (c) *s. a.* V^{E}V^{O} E **II^{1}1964** Σχόλιον] *supplevi*, *om.* K

---

3 πλησίων] πλησίον *(*-σι R*)* V$^{W\,p.\,c.}$ R E, ἀλλοτρίων K **7** τίθεσθαι χρή] τίθεσθε E

II^{1}1965 / K cap. Σ 6, 9

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ εἰς πένητας λόγου·

Βελτίων ἔσῃ, σωφρονιζόμενος τοῖς ἀλλοτρίοις κακοῖς.

II^{1}1966 / K cap. Σ 6, 10

Φίλωνος, ἐκ τοῦ περὶ κατα<στάσεως> ἀρχόντων·

Καὶ τοῖς ἑτέρων πάθεσιν ἄνθρωποι διδάσκονται σωφρονεῖν.

II^{1}1967 / K cap. Σ 6, 11

Ἐκ τῶν κατὰ Φλάκκον·

Χρήσιμον ἐν ταῖς ἑτέρων ἀτυχίαις σωφρονίζεσθαι.

---

3 cf. Ioh. Chrys., *Sermones in Genesim*, IX, 1 (PG 54, 621, 8–9)

---

3 II^{1}1965 Iohannes Chrysostomus, *In pauperes*, locus non repertus; Haidacher 186.55 **6 II^{1}1966** Philo Iudaeus, *De specialibus legibus*, IV, 223 (ed. Cohn, p. 261, 16 – 262, 1); de titulo vide ibid., IV, 1 (p. 243, 1) **9 II^{1}1967** Philo Iudaeus, *In Flaccum*, 154 (ed. Reiter, p. 148, 18)

---

2 – 3 II^{1}1965 K cap. Σ 6, 9 (253r[12]13–14); V cap. Σ 7, 4; P cap. Σ 21, 4; E cap. 223, 4; R cap. Σ 20, 2; *deest in* H^I $M^{(lac.)}$ L^b; PG 96, 337, 36–37 **5 – 6 II^{1}1966** K cap. Σ 6, 10 (253r[14]15–16); V cap. Σ 7, 5; P cap. Σ 21, 5; E cap. 223, 5; R cap. Σ 20, 3; *deest in* H^I $M^{(lac.)}$ L^b; *deest in* PG 96 **8 – 9 II^{1}1967** K cap. Σ 6, 11 (253r[16]17–18); V cap. Σ 7, 6; P cap. Σ 21, 6; E cap. 223, 6; R cap. Σ 20, 4; *deest in* H^I $M^{(lac.)}$ L^b; PG 96, 337, 38–39

II^{1}1965 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V^W P E R Τοῦ] *om.* V^W E (c) *s. a.* V^EV^O
II^{1}1966 (a) K καταστάσεως] *correxi (ed.)*, κατὰ K (b) *s. a.* V^EV^O E (c) *s. d.* V^W P R
II^{1}1967 (a) K (b) Φίλωνος V^W P E R φιλωνος P (c) *s. a.* V^E (d) *s. d.* V^O

---

3 Βελτίων] βέλτιον V ἔσῃ] ἔσω V^EV^O **6** Καὶ] *om.* E, *add.* γὰρ R ἑτέρων – σωφρονεῖν] *om.* V^O *(qui verba* Καὶ τοῖς *loco sequenti adiunxit)* **9** Χρήσιμον – ταῖς] *om.* V^O *(qui reliqua verba loco praecedenti adiunxit)* ἐν] τὸ V^E, *om.* V^W P R E ἑτέρων] ἀλλοτρίαις K ἀτυχίαις] συμφοραῖς K

II^{1}1968 / K cap. Σ 6, 12

Ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

Ἡ κόλασις νουθετεῖ καὶ σωφρονίζει πολλάκις μὲν καὶ τοὺς ἁμαρτάνοντας, εἰ δὲ μή, πάντως γοῦν τοὺς πλησιάζοντας. Αἱ γὰρ ἑτέρων τιμωρίαι βελτιοῦσι τοὺς πολλούς, φόβῳ τοῦ μὴ παραπλήσια παθεῖν.

---

3 – 6 II^{1}1968 Philo Iudaeus, *Legatio ad Gaium*, 7 (ed. Reiter, p. 156, 22–24)

---

2 – 6 II^{1}1968 K cap. Σ 6, 12 (253r[18]19–23); V cap. Σ 7, 7; P cap. Σ 21, 7; E cap. 223, 7; R cap. Σ 20, 5; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 337, 40–43

II^{1}1968 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ R (c) *s. a.* V P E

---

3 σωφρονίζει καὶ νουθετεῖ K **4 – 6** Αἱ – παθεῖν] *om.* E

Τίτλος ζʹ Περὶ σκανδάλων, ὅτι χρὴ φεύγειν τὰ σκάνδαλα. *II^{2} / PML^{b} cap. Σ 7

ιʹ Περὶ σκανδάλων, ὅτι χρὴ φεύγειν τὰ σκάνδαλα.

II^{1}1969 / K cap. Σ 7, 1

Δαυῒδ ἐν ψαλμῷ μθʹ·

Τὸ στόμα σου ἐπλεόνασε κακίαν,
καὶ ἡ γλῶσσά σου περιέπλεκε δολιότητας.
Καθήμενος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου κατελάλεις,
καὶ κατὰ τοῦ υἱοῦ τῆς μητρός σου ἐτίθεις σκάνδαλον.

II^{1}1970 / K cap. Σ 7, 2

Ἐν ψαλμῷ ρμʹ·

Φύλαξόν με ἀπὸ παγίδος, ἧς συνεστήσαντό μοι,
καὶ ἀπὸ σκανδάλων τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν.

---

1 Περὶ – σκάνδαλα] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ Π 13

---

5 – 8 II^{1}1969 Ps. 49, 19^{1}–20^{2} **11 – 12 II^{1}1970** Ps. 140, 9$^{1–2}$

---

1 Titlos (a) K (253r23–24) **2 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **4 – 8 II^{1}1969** K cap. Σ 7, 1 (253r[24]253v1–4); V cap. Σ 10, 1; *deest in* H^{I}; PG 96, 344, 24 **10 – 12 II^{1}1970** K cap. Σ 7, 2 (253v[4]5–7); V cap. Σ 10, 2; *deest in* H^{I}; PG 96, 344, 25–26

---

1 Titlos (a) Τίτλος] *om.* K^{pin} ὅτι] *praem.* καὶ K^{pin} φεύγειν] *praem.* ἡμᾶς K^{pin} **2 Titlos (b)** ιʹ] θʹ V$^{E\ pin}$ V$^{O\ pin}$ *(ιʹ exspectav.)*, *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(ιʹ secund. ser.)* ὅτι] *praem.* καὶ V$^{E\ pin}$ V$^{W\ pin}$ V$^{W\ txt\ s.\ l.}$ V$^{O\ pin}$

II^{1}1969 (a) K (b) Δαυῒδ V **II^{1}1970** (a) K (b) *s. a.* V

---

5 στόμα σου] στόμα μου V^{O} **6** καὶ – δολιότητας] *om.* V^{E}V^{O} **7 – 8** Καθήμενος – σκάνδαλον] *om.* V^{W} **7 – 8** κατὰ – σκάνδαλον] καὶ τὰ λοιπά V^{E}V^{O} **12** καὶ – ἀνομίαν] *om.* V^{E}V^{O}

*II^{2}2510 / PML^b cap. Σ 7, 4

II^{1}1971 / K cap. Σ 7, 3

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ <ροζʹ>·

Εἶπεν Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, λέγων· Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; Οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνος λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον; Ἀπὸ τῶν υἱῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; Λέγει ὁ Πέτρος· Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. Ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν, βάλε ἀμφίβληστρον, καὶ τὸν ἀναβαίνοντα πρῶτον ἰχθῦν ἆρον, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα, εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβών, δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

*II^{2}2511 / PML^b cap. Σ 7, 5

II^{1}1972 / K cap. Σ 7, 4

Τοῦ αὐτοῦ, ἐν κεφαλαίῳ ροθʹ·

Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γὰρ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι’ οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. Εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν χωλὸν ἢ κυλλὸν ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον· καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

---

3 – 9 II^{1}1971 Matth. 17, 25–27 **12 – 19 II^{1}1972** Matth. 18, 7–9

---

2 – 9 II^{1}1971 K cap. Σ 7, 3 (253v[7]8–17); *deest in* V H^I **11 – 19 II^{1}1972** K cap. Σ 7, 4 (253v[17]18–254r1); V cap. Σ 10, 3; *deest in* H^I; PG 96, 344, 27–37

II^{1}1971 ροζʹ] *supplevi, om.* K **II^{1}1972** (a) K (b) Ματθαίου V^{E}V^O (c) Εὐαγγελίου V^W

---

6 Ἄρα γε] *scripsi,* ἆρά γε K **12** τῶν] *om.* V^W γὰρ] γάρ ἐστιν K V^W **13** τὰ σκάνδαλα K **14** Εἰ] ἡ V^{E}V^O σκανδαλίζῃ σε V^{E}V$^{O\ p.c.}$ **14 – 15** βάλε] βάλλε V^W **15 – 18** καλόν – σοῦ] *om.* K **15 – 16** κυλὸν V$^{W\ a.c.}$, κοιλὸν V^{E}V^O **16** δύο^2] *om.* V^W **17 – 19** καὶ^1 – πυρός] *om.* V^W **17** σκανδαλίζει σε] *scripsi (NT),* σκανδαλίζῃ σε V^{E}V^O **18** καλόν σοι] καλὸν γάρ σοι K V^W μονόφθαλμον – ζωὴν] εἰς τὴν ζωὴν μετὰ ἑνὸς ὀφθαλμοῦ K

II¹1973 / K cap. Σ 7, 5

Λουκᾶ, ἐν κεφαλαίῳ ρϙζʹ·

Εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τοὺς μαθητάς· Ἀνένδεκτόν ἐστι τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, οὐαὶ δὲ δι᾽ οὗ ἔρχεται· λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ μύλος ὀνικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων.

II¹1974 / K cap. Σ 7, 6

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους αʹ·

Βλέπετε μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενέσιν.

II¹1975 / K cap. Σ 7, 7

*II²2514 / PMLᵇ cap. Σ 7, 8

Ἐκ τῆς αὐτῆς·

Εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

---

3 – 6 II¹1973 Luc. 17, 1–2 **9 – 10 II¹1974** I Cor. 8, 9 **13 – 14 II¹1975** I Cor. 8, 13

---

2 – 6 II¹1973 K cap. Σ 7, 5 (254r[1]2–6); V cap. Σ 10, 4; *deest in* Hᴵ; PG 96, 344, 38–43 **8 – 10 II¹1974** K cap. Σ 7, 6 (254r[mg]7–8); V cap. Σ 10, 5; *deest in* Hᴵ; PG 96, 344, 44–45 **12 – 14 II¹1975** K cap. Σ 7, 7 (254r[8]9–11); V cap. Σ 10, 6; *deest in* Hᴵ; PG 96, 344, 45–47

II¹1973 (a) K ρϙζʹ] *scripsi*, ροζʹ *cod.* (b) Τοῦ αὐτοῦ Vᵂ (c) *s. a.* VᴱVᴼ **II¹1974** (a) K (b) Πρὸς Κορινθίους VᴱVᴼ (c) Ἀποστόλου Vᵂ **II¹1975** (a) K (b) *s. a.* Vᵂ (c) *s. d.* VᴱVᴼ

---

3 πρὸς – μαθητάς] *om.* K **3 – 4** εἰσελθεὶν *(sic)* Vᴼ **4** ἔρχεται] *add.* καὶ τὸ γεγενημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμα ἐστί *(= Ioh. 3, 6)* Vᵂ ⁱⁿ ᵐᵍ· ᵐᵃⁿ· ʳᵉᶜ· εἰ] ἢ K Vᵂ **9 – 10** ἀσθενέσιν] ἀσθενοῦσιν VᴱVᴼ **13** σκανδαλίζῃ Vᵂ κρέας K

*II^{2}2513 / PML^b cap. Σ 7, 7

II^{1}1976 / K cap. Σ 7, 8

Ἐκ τῆς αὐτῆς·

Ἀπρόσκοποι γίνεσθε Ἰουδαίοις καὶ Ἕλλησιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν. Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ.

*II^{2}2515 / PML^b cap. Σ 7, 9

II^{1}1977 / K cap. Σ 7, 9

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ·

Καλὸν μήτε ἁμαρτάνοντα, μήτε ὑπονοούμενον *τιθέναι πρόσκομμα* τοῖς πολλοῖς εἰς *σκάνδαλον*, εἴπερ καὶ τοῖς *ἕνα τῶν μικρῶν σκανδαλίσασιν* ἴσμεν ὅπως ἀπαραίτητος καὶ βαρυτάτη παρὰ τοῦ ἀψευδοῦς ἡ τιμωρία.

II^{1}1978 / K cap. Σ 7, 10

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ἐκ τῶν περὶ ἱερωσύνης·

Τότε μόνον ἀπαλλαττόμεθα τῆς ἐπὶ τοῖς σκανδάλοις τιμωρίας

---

9 – 10 τιθέναι – σκάνδαλον] Rom. 14, 13 **10 – 11** ἕνα – σκανδαλίσασιν] Matth. 18, 6

---

3 – 6 II^{1}1976 I Cor. 10, 32 – 11, 1 **9 – 12 II^{1}1977** Gregorius Nazianzenus, *Apologetica (Orat. 2)*, 2, 7–11 (ed. Bernardi, p. 88) **15 – 1059, 5 II^{1}1978** Iohannes Chrysostomus, re vera *Contra eos qui subintroductas habent virgines*, 3, 24–31 (ed. Dumortier, p. 53)

---

2 – 6 II^{1}1976 K cap. Σ 7, 8 (254r[11]12–16); $V^E V^O$ cap. Σ 10, 7; *deest in* V^W H^I; PG 96, 344, 48–52 **8 – 12 II^{1}1977** K cap. Σ 7, 9 (254r[16–17]18–22); $V^E V^O$ cap. Σ 10, 8; V^W cap. Σ 10, 7; *deest in* H^I; PG 96, 345, 1–5 **14 – 1059, 5 II^{1}1978** K cap. Σ 7, 10 (254r[22–23]24–254v7); *deest in* V H^I

II^{1}1976 (a) K (b) *s. a.* $V^E V^O$ **II^{1}1977** (a) K (b) Θεολόγου V^W (c) *s. a.* $V^E V^O$

---

3 Ἰουδαίοις] ἰουδαίοις τε K V^W **5** συμφέρον – ἵνα] *om.* V^O **6** ἐγὼ K V^W **9** τιθέναι] *add.* σκάνδαλον ἢ $V^E V^O$ **10** εἰς σκάνδαλον] ἢ σκάνδαλον V^W, *om.* $V^E V^O$ **11** παρὰ] *add.* τὸ V^O **12** ἡ] *om.* V^O **15** μόνον ἀπαλλαττόμεθα] *correxi (ed.)*, μᾶλλον ἀπατώμεθα K τῆς] *correxi (ed.)*, τοῖς K

κειμένης, ὅταν ἐκ τοῦ σκανδάλου κέρδος ἕτερον τίκτηται, τῆς ἀπὸ τοῦ σκανδάλου βλάβης μεῖζον· ἕως δ᾽ ἂν τοῦτο μὴ ᾖ, ἀλλ᾽ ἓν μόνον συμβαίνῃ, τὸ σκανδαλίζεσθαι ἑτέρους, ἄν τε εὐλόγως ἄν τε ἀλόγως, τὸ αἷμα αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τὴν ἡμετέραν *καὶ ἐκ τῶν χειρῶν* τῶν ἡμετέρων ὁ θεὸς *ἐκζητεῖ*.

4 τὸ – ἡμετέραν] cf. Matth. 27, 25 **4 – 5** καὶ – ἐκζητεῖ] Ez. 3, 18

1 κειμένης] *correxi (ed.)*, κειμένοις K τίκτηται] *scripsi (ed.)*, τίκτεται K **5** ἐκζητεῖ] *scripsi (ed.)*, ἐκζητῆι K

*II^{2} / PML^{b} cap. Σ 5

Τίτλος η′ Περὶ σαρκικῶν ἀνθρώπων.

ια′ Περὶ σαρκικῶν ἀνθρώπων.

*II^{2}2473 / PML^{b} cap. Σ 5, 1

II^{1}1979 / K cap. Σ 8, 1

Τῆς Γενέσεως·

Εἶπεν κύριος ὁ θεός· Οὐ μὴ καταμείνῃ τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας, ἔσονται δὲ αἱ ἡμέραι αὐτῶν ἑκατὸν εἴκοσι ἔτη.

II^{1}1980 / K cap. Σ 8, 2

Ἰωάννου, ἐν κεφαλαίῳ κδ′·

Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστιν.

---

10 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 56.1./63.1. (ed. Ihm, p. 877–878)

---

5 – 7 II^{1}1979 Gen. 6, 3 **10 II^{1}1980** Ioh. 3, 6

---

1 Titlos (a) K (254v7–8) **2 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt\ (lac.)}$ **4 – 7 II^{1}1979** K cap. Σ 8, 1 (254v[8]9–10); V cap. Σ 11, 1; *deest in* H^{I}; PG 96, 345, 7–10 **9 – 10 II^{1}1980** K cap. Σ 8, 2 (254v[11]12); V cap. Σ 11, 2; *deest in* H^{I}; PG 96, 345, 11

---

1 Titlos (a) Τίτλος] *om.* K^{pin} **2 Titlos (b)** ια′] ι′ V$^{E\ pin}$ V$^{O\ pin}$ *(*ια′ *exspectav.), propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(*ια′ *secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$

II^{1}1979 (a) K Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως *cod.* (b) Γενέσεως V **II^{1}1980** (a) K (b) Ἰωάννου V

---

6 – 7 ἔσονται – ἔτη] *om.* K **7** ἑκατὸν εἴκοσι] ρκ′ V^{W} **10** γεγενημένον V^{W}V^{O} τῆς σαρκὸς] *add.* καὶ τὸ γεγενημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμα ἐστί *(= Ioh. 3, 6)* V$^{W\ in\ mg.\ man.\ rec.}$

II^{1}1981 / K cap. Σ 8, 3

Τοῦ αὐτοῦ, ἐν κεφαλαίῳ κθʹ·

Ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστι, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ.

II^{1}1982 / K cap. Σ 8, 4

Πρὸς Γαλάτας·

Πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε. Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα οὖν ἀλλήλοις ἀντίκεινται.

II^{1}1983 / K cap. Σ 8, 5

*II^{2}2481 / PML^{b} cap. Σ 5, 9

Καὶ μετ᾽ ὀλίγα·

Φανερά ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά ἐστι πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδωλολατρία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις, φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς καὶ προεῖπον ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν.

<II^{1}suppl. 380 / V cap. Σ 11, 6>

---

16 II^{1}suppl. 380 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 II^{1}1981 Ioh. 3, 31 **6 – 8 II^{1}1982** Gal. 5, 16–17 **11 – 15 II^{1}1983** Gal. 5, 19–21

---

2 – 3 II^{1}1981 K cap. Σ 8, 3 (254v[12–13]14–15); V cap. Σ 11, 3; *deest in* H^{I}; PG 96, 345, 12–13 **5 – 8 II^{1}1982** K cap. Σ 8, 4 (254v[15]16–19); V cap. Σ 11, 4; *deest in* H^{I}; PG 96, 345, 14–16 **10 – 15 II^{1}1983** K cap. Σ 8, 5 (254v[19]19–255r2); V cap. Σ 11, 5; *deest in* H^{I}; PG 96, 345, 16–23

II^{1}1981 (a) K (b) *s. a.* V **II^{1}1982** (a) V^{E}V^{O} (b) Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους αʹ ἐπιστολῆς K (c) Τοῦ Ἀποστόλου V^{W} **II^{1}1983** (a) K (b) *s. d.* V

---

8 ταῦτα – ἀντίκεινται] *om.* V^{E}V^{O} **11** Φανερά – σαρκός] *om.* V^{E}V^{O} **12 – 15** θυμοί – κληρονομήσουσιν] καὶ τὰ ἑξῆς V^{W} **13** φθόνοι] *om.* V^{E}V^{O} **14** καθὼς] *om.* V^{E}V^{O} καὶ] γὰρ K

*II^{2}2478 / PML^{b} cap. Σ 5, 6

II^{1}1984 / K cap. Σ 8, 6

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς·

Οἱ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα, τὰ τοῦ πνεύματος. Τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη, διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ᾽ ὑποτάσσεται, οὐδὲ γὰρ δύναται· οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται.

*II^{2}2483 / PML^{b} cap. Σ 5, 11

II^{1}1985 / K cap. Σ 8, 7

Τοῦ θεοφόρου ἁγίου Ἰγνατίου, ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς·

Οἱ σαρκικοὶ τὰ πνευματικὰ πράσσειν οὐ δύνανται, οὔτε οἱ πνευματικοὶ τὰ σαρκικά.

II^{1}1986 / K cap. Σ 8, 8

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ πρὸς Ἀμφιλόχιον·

Ὁ σαρκικὸς ἄνθρωπος, ἀγύμναστον ἔχων πρὸς θεωρίαν τὸν νοῦν, μᾶλλον δὲ ὥσπερ ἐν βορβόρῳ, τῷ φρονήματι τῆς σαρκὸς κατορωρυγμένον φέρων, ἀδύνατός ἐστιν πρὸς τὸ πνευματικὸν φῶς τῆς ἀληθείας ἀναβλέψαι.

---

3 – 8 II^{1}1984 Rom. 8, 5–8 **11 – 12 II^{1}1985** IGNATIUS ANTIOCHENUS, *Epistula ad Ephesios*, 8, 2 (ed. Fischer, p. 148, 6–7) **15 – 18 II^{1}1986** BASILIUS CAESARIENSIS, *Ad Amphilochium (De Spiritu sancto)*, XXII, 53, 20–24 (ed. Pruche, p. 440–442)

---

2 – 8 II^{1}1984 K cap. Σ 8, 6 (255r[2]3–9); V cap. Σ 11, 7; *deest in* H^{I}; PG 96, 345, 27–32 **10 – 12 II^{1}1985** K cap. Σ 8, 7 (255r[9]10–11); V cap. Σ 11, 8; *deest in* H^{I}; PG 96, 345, 33–34 **14 – 18 II^{1}1986** K cap. Σ 8, 8 (255r[11]12–16); V cap. Σ 11, 9; *deest in* H^{I}; PG 96, 345, 35–39

II^{1}1984 (a) K (b) *s. a.* V **II^{1}1985** (a) K (b) Ἰγνατίου V **II^{1}1986** (a) K (b) Βασιλείου V

---

5 – 8 διότι – δύνανται] *om.* V^{W} **6** τῷ] τὸ V^{E}V^{O} **7** οὐδὲ – δύναται] *om.* V^{E}V^{O} ἐν] *om.* K **16 – 17** κατορυγμένον K **17** φέρον V^{E}V^{O}

II[1]1987 / K cap. Σ 8, 9

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸν α′ ψαλμόν·

Ἀμαθεῖς ἄνθρωποι καὶ φιλόκοσμοι, ἀγνοοῦντες τοῦ ἀγαθοῦ τὴν φύσιν, μακαρίζουσι τὰ μηδενὸς ἄξια, πλοῦτον, ὑγείαν, περιφάνειαν βίου, ὧν οὐδέν ἐστιν ἀγαθὸν τῇ ἑαυτοῦ φύσει, οὐ μόνον καθότι ῥαδίαν τὴν πρὸς τὰ ἐναντία περιτροπὴν ἔχει, ἀλλ’ ὅτι μὴ δὲ ἀγαθοὺς δύναται τοὺς κεκτημένους ἀποτελεῖν. Τίς γὰρ δίκαιος διὰ χρήματα; Τίς σώφρων δι’ ὑγείαν; Τοὐναντίον μὲν οὖν καὶ ὑπηρεσία πολλάκις πρὸς ἁμαρτίαν τοῖς κακῶς χρωμένοις τούτων ἕκαστον γίνεται.

II[1]1988 / K cap. Σ 8, 10

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ·

Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανὸν τῶν ἐρριμμένων τῇ ἁμαρτίᾳ; Τίς περικείμενος ἔτι τὸν κάτω ζόφον καὶ τῆς σαρκὸς τὴν παχύτητα, ὅλῳ νοῒ καθαρῷ ἐποπτεύσει νοῦν ὅλον, καὶ μιγήσεται τοῖς ἑστῶσι καὶ ἀοράτοις ἐν τοῖς οὐχ’ ἑστῶσι καὶ ὁρωμένοις; Μόλις γὰρ ἄν τις ἐνταῦθα τῶν σφόδρα κεκαθαρμένων εἴδωλον τοῦ καλοῦ θεωρήσειεν, ὥσπερ οἱ τὸν ἥλιον ἐν τοῖς ὕδασιν.

---

3 – 10 II[1]1987 Basilius Caesariensis, *Homilia in Psalmum I*, 3 (PG 29, 216, 30–40) **13 – 18 II[1]1988** Gregorius Nazianzenus, *Apologetica (Orat. 2)*, 74, 4–10 (ed. Bernardi, p. 186)

---

2 – 10 II[1]1987 K cap. Σ 8, 9 (255r[16]17–255v2); V cap. Σ 11, 10; *deest in* H^{I}; PG 96, 345, 40–49 **12 – 18 II[1]1988** K cap. Σ 8, 10 (255v[2–3]4–11); V cap. Σ 11, 11; *deest in* H^{I}; PG 96, 345, 50 – 348, 4

II[1]1987 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{W} (c) *s. a.* V^{E}V^{O} **II[1]1988** (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου V Τοῦ] *om.* V^{W}

---

4 ἄξια] *add.* οἷον V$^{W\ \text{in mg. man. rec.}}$ πλοῦτον] *add.* καὶ V^{E}V^{O} **6** τἀναντία K περιστροφὴν K **7** ἀποτελέσαι K **7 – 10** Τίς – γίνεται] *om.* V^{W} **8** σώφρον *(sic)* V^{E}V^{O} **14** ἔτι] ἐπὶ V **15** ὅλῳ νοῒ] -ῒ *e corr.* V^{W}, ὅλωνοεῖ V^{E}V^{O} **16** ἀοράτοις – καὶ^{2}] *om.* V^{W} οὐχ’ ἑστῶσι] *scripsi*, οὐκ ἐστῶσΐν V^{O}, οὐκεστῶσι V^{E}, ἑστῶσι K, ἀστάτοις *ed.* γὰρ ἄν τις] γάρ τις V **18** οἱ] *om.* K

<II^{1}suppl. 381–383 / V cap. Σ 11, 12V^{W}; 12–13>

II^{1}1989 / K cap. Σ 8, 11

Φίλωνος, ἐκ τοῦ ζʹ καὶ ηʹ τῆς νόμων ἱερῶν ἀλληγορίας·

Ἐν ᾗ μὲν ψυχῇ τὸ ἐκτὸς αἰσθητὸν ὡς μέγιστον ἀγαθὸν τετίμηται, ἐν ταύτῃ λόγος ἀστεῖος οὐχ' εὑρίσκεται· ᾗ δὲ *ἐμπεριπατεῖ ὁ θεός*, τὸ ἐκτὸς αἰσθητὸν ἀγαθὸν οὐχ' ὑπείληπται.

II^{1}1990 / K cap. Σ 8, 12

Ἐκ τοῦ περὶ μέθης βʹ·

Τοῦ φιλοπαθοῦς ἴδιον, λαμπρὰ τὰ γενητὰ καὶ φθαρτὰ ἡγεῖσθαι, διὰ τὸ νυκτὶ καὶ σκότῳ κεχρῆσθαι βαθεῖ πρὸς τὴν τῶν ἀφθάρτων ἐπιστήμην.

---

1 II^{1}suppl. 381–383 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8) **5** Deut. 23, 15

---

4 – 6 II^{1}1989 PHILO IUDAEUS, *Legum allegoriae*, VII et VIII *(Quod deterius potiori insidiari soleat)*, 4 (ed. Cohn, p. 259, 4–6) **9 – 11 II^{1}1990** PHILO IUDAEUS, *De ebrietate I*, 209 (ed. Wendland, p. 210, 18–20)

---

3 – 6 II^{1}1989 K cap. Σ 8, 11 (255v[11–12]13–16); *deest in* V H^{I}; PG 86, 2093, 36–41 **8 – 11 II^{1}1990** K cap. Σ 8, 12 (255v[16]17–19); *deest in* V H^{I}

II^{1}1990 βʹ] *sic* K

---

4 ψυχῇ] *scripsi (ed.)*, ψυχὴ K ἀγαθὸν] *scripsi (ed.)*, ἀγαθῶν K **5** ᾗ] *correxi (ed.)*, εἰ K **9** Τοῦ] *correxi (ed.)*, τὸ K

Τίτλος θʹ Περὶ συγγενῶν, ὅτι χρὴ ἀντιλαμβάνεσθαι αὐτῶν.

*II^2 / PML^b cap. Σ 1

II^{1}1991 / K cap. Σ 9, 1

Ἀπὸ τοῦ Λευϊτικοῦ·

Ἐὰν πένηται ὁ ἀδελφός σου ὁ μετὰ σοῦ καὶ ἀποδώσεται ἀπὸ κατασχέσεως αὐτοῦ, καὶ ἔλθῃ ὁ ἀγχιστεύων ὁ ἐγγίζων αὐτῷ, καὶ λυτρώσεται τὴν πρᾶσιν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

II^{1}1992 / K cap. Σ 9, 2

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Ἐὰν εὐπορηθῇ ἡ χεὶρ τοῦ προσηλύτου ἢ τοῦ παροίκου τοῦ παρὰ σοί, καὶ ἀπορηθεὶς ὁ ἀδελφός σου πραθῇ τῷ προσηλύτῳ ἢ τῷ παροίκῳ τῷ παρὰ σοί, μετὰ τὸ πραθῆναι αὐτόν, λύτρωσις ἔσται αὐτοῦ· εἷς τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ λυτρώσεται αὐτόν, ἀδελφὸς πατρὸς ἢ υἱὸς ἀδελφοῦ πατρὸς λυτρώσεται αὐτόν, ἢ ἀπὸ τῶν οἰκείων τῶν σαρκῶν αὐτοῦ λυτρώσεται αὐτόν.

II^{1}1993 / K cap. Σ 9, 3

*II^{2}2431 / PML^b cap. Σ 1, 1

Ἡσαΐου προφήτου·

Ἀπὸ τῶν οἰκείων τοῦ σπέρματός σου οὐχ’ ὑπερόψῃ.

---

4 – 6 II^{1}1991 Lev. 25, 25 **9 – 14 II^{1}1992** Lev. 25, 47–49 **17 II^{1}1993** Is. 58, 7 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 451–452)

---

1 Titlos K (255v20–21) **3 – 6 II^{1}1991** K cap. Σ 9, 1 (255v[21]22–256r1) **8 – 14 II^{1}1992** K cap. Σ 9, 2 (256r[1]2–9) **16 – 17 II^{1}1993** K cap. Σ 9, 3 (256r[9]10)

---

1 Titlos Τίτλος] *om.* K^{pin}

---

9 εὐπορηθῇ] εὕρῃ *LXX (sed cf. Lev. 25, 26)*

II^{1}1994 / K cap. Σ 9, 4

Τοῦ Σιράχ·

Αἰσχύνεσθε ἀπὸ ἀποστροφῆς προσώπου συγγενοῦς.

II^{1}1995 / K cap. Σ 9, 5

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τῶν τετραστίχων Γνωμῶν·

Κακὸς δ’ ἀκούων αἰσχύνου, μὴ δυσγενής.
Γένος γάρ εἰσιν οἱ πάλαι σεσηπότες.
Γένους προάρχειν κρεῖσσον ἢ λύειν γένος,
Ὡς καλὸν εἶναι ἢ καλῶν πεφυκέναι.

II^{1}1996 / K cap. Σ 9, 6

Φίλωνος, ἐκ τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων·

Φίλων καὶ συγγενῶν ἔργον ἐπελαφρίζειν τὰ πταίσματα.

---

6 – 9 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 56.8./63.8. (ed. Ihm, p. 880)

---

3 II^{1}1994 Αἰσχύνεσθε] Sir. 41, 17^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 161–162) ἀπὸ – συγγενοῦς] Ibid. 41, 21^1 (Wahl, p. 162) **6 – 9 II^{1}1995** Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,33 *(Tetrastichae sententiae)*, 141–144 (PG 37, 938, 8–11) **12 II^{1}1996** Philo Iudaeus, re vera *De providentia II* (ed. Aucher, p. 54 [arm. et lat.]; Colson, frg. 2, 4, p. 460)

---

2 – 3 II^{1}1994 K cap. Σ 9, 4 (256r[mg]11) **5 – 9 II^{1}1995** K cap. Σ 9, 5 (256r[12]13–16) **11 – 12 II^{1}1996** K cap. Σ 9, 6 (256r[16]17–18); PG 86, 2093, 43–45

II^{1}1995 τετραστίχων] *scripsi*, Δ΄στίχων K

---

6 Κακὸς] *scripsi (ed.)*, κακῶς K **7** Γένος] *scripsi*, γένους K **9** καλῶν] *scripsi (ed.)*, καλὸν K

Τίτλος ι′ Περὶ σπάνης καὶ ἀφορίας χρηστῶν ἀνδρῶν. *II^2 / T cap. A 14

ιβ′ Περὶ σπάνης καὶ ἀφορίας χρηστῶν ἀνδρῶν.

κ′ Περὶ ἀφορίας χρηστῶν ἀνδρῶν, ὅτι ἐπικίνδυνος τῷ βίῳ.

II^{1}1997 / K cap. Σ 10, 1

*II^{2}257 / T cap. A 14, 3

Δαυῒδ ἐν ψαλμῷ ια′·

Σῶσόν με, κύριε, ὅτι ἐκλέλοιπεν ὅσιος,
ὅτι ὠλιγώθησαν αἱ ἀλήθειαι ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων.

II^{1}1998 / K cap. Σ 10, 2

*II^{2}258 / T cap. A 14, 4

Ἐν ψαλμῷ ιγ′·

Κύριος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων,
τοῦ ἰδεῖν εἰ ἔστι συνιῶν ἢ ἐκζητῶν τὸν θεόν.

---

1 ἀφορίας – ἀνδρῶν] cf. II^1 / K^{pin} Παραπομπὴ A 14

---

6 – 7 II^{1}1997 Ps. 11, 2$^{1–2}$ **10 – 1068, 2 II^{1}1998** Ps. 13, 2^1–3^2 vel Ps. 52, 3^1–4^2

---

1 Titlos (a) K (256r18) **2 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **3 Titlos (c)** PML^b (*cf.* *II^2 / T cap. A 14 titlos) **5 – 7 II^{1}1997** K cap. Σ 10, 1 (256r[mg]19); V cap. Σ 12, 1; PML^b cap. A 20, 1; *deest in* H^I; PG 96, 348, 21–22 **9 – 1068, 2 II^{1}1998** K cap. Σ 10, 2 (256r[19]20–23); V cap. Σ 12, 2; PL^b cap. A 20, 2–3; M cap. A 20, 2; *deest in* H^I; PG 96, 348, 23–25

---

1 Titlos (a) Τίτλος] *om.* K^{pin} **2 Titlos (b)** ιβ′] ια′ V$^{E\ pin}$ V$^{O\ pin}$ *(ιβ′ exspectav.), praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ σπάνης] σπα^η *(sic, ut videtur)* A$^{I\ pin}$ **3 Titlos (c)** ὅτι – βίῳ] *om.* M^{pin} ἐπικίνδυνος] *add.* ἐστι L$^{b\ pin}$

II^{1}1997 (a) K P (b) Ἐν ψαλμῷ ια′ M (c) Ἐκ τοῦ ἑνδεκάτου ψαλμοῦ τοῦ Δαυῒδ L^b (d) Δαυῒδ V **II^{1}1998** (a) K (b) Ἐκ τοῦ ιγ′ ψαλμοῦ / Ψαλμοῦ νβ′ L^b *(cf. infra, app. crit. text.)* (c) Ψαλμοῦ ιγ′ / Ψαλμοῦ νβ′ P *(cf. infra, app. crit. text.)* (d) Ψαμλὸς νβ′ M (e) Τοῦ αὐτοῦ V^W (f) *s. a.* V^{E}V^O

---

6 ὅσιος] ὁ ὅσιος K, ὅσιως *(sic)* P **7** ὅτι – ἀνθρώπων] *om.* K V^W ὀλιγώθησαν V^E, ὀλϊγώθησαν V^O, ὀλιγῶθησαν P, ὀλιγωθεισαν M αἱ – ἀνθρώπων] *om.* V^{E}V^O **10 – 11** Κύριος – θεόν] *om.* M **10** ἀνθρώπων] *hic caesura in* PL^b **11** τοῦ – θεόν] *om.* PL^b συνιὼν K V$^{E\ a.\ c.}$ τὸν] *om.* V^O

Πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν,
οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός.

<II^{1}suppl. 384 / V cap. Σ 12, 3>

***II^{2}259 / T cap. A 14, 5**

II^{1}1999 / K cap. Σ 10, 3

Μιχαίου·

Οἴμμοι ψυχή, ὅτι ἀπόλωλεν εὐλαβὴς ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ κατορθῶν ἐν ἀνθρώποις οὐχ' ὑπάρχει.

II^{1}2000 / K cap. Σ 10, 4

Ἡσαΐου προφήτου·

Οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος ἅρπαγμα, οὐκ ἦν ὁ λέγων· Ἀπόδος.

---

3 II^{1}suppl. 384 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

6 – 7 II^{1}1999 Mich. 7, 1–2 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 207–209) **10 II^{1}2000** Is. 42, 22 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 393)

---

5 – 7 II^{1}1999 K cap. Σ 10, 3 (256r[23]24–256v1); V cap. Σ 12, 4; PL^{b} cap. A 20, 5; M cap. A 20, 4; *deest in* H^{I}; PG 96, 348, 28–29 **9 – 10 II^{1}2000** K cap. Σ 10, 4 (256v [1]2–3); *deest in* V H^{I} PML^{b}

II^{1}1999 (a) V^{E}V^{O} PML^{b} μηχαίου V^{O}, *add.* προφήτου P (b) Ὡσηὲ *(ὡσιὲ cod.)* προφήτου K (c) *s. a.* V^{W}

---

1 – 2 Πάντες – ἑνός] *om.* V^{E}V^{O} **1** Πάντες – ἠχρειώθησαν] *post* ἑνὸς *transpos.* PML^{b}, *om.* V^{W} **2** χρηστότητα] ἀγαθὸν *(-ον M)* V^{W} PM **6** οἰμμοι P, οἴμοι V L^{b} ψυχή] *om.* V PML^{b} ἀπώλολεν V^{E}V^{O}, ἀπωλωλεν *(sic)* M κατορθῶν] ὁ *(ο M)* κατορθῶν PML^{b}, ὁ κατορθὼν V **7** οὐχ' ὑπάρχει] οὐκ ἔστιν V^{E}V^{O}

II^{1}2001 / K cap. Σ 10, 5

*II^{2}262 / T cap. A 14, 8

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐζήτουν ἐξ αὐτῶν ἄνδρα ἀναστρεφόμενον ὀρθῶς καὶ ἑστῶτα ὁλοσχερῶς πρὸ προσώπου μου ἐν καιρῷ τῆς <ὀρ>γῆς, τοῦ μὴ εἰς τέλος ἐξαλεῖψαι αὐτήν, καὶ οὐχ’ εὗρον.

II^{1}2002 / K cap. Σ 10, 6

Τοῦ αὐτοῦ·

Οὐκ ἔστιν ὁ ἐπικαλούμενος τὸ ὄνομά σου καὶ μνησθεὶς ἀντιλαβέσθαι σου.

II^{1}2003 / K cap. Σ 10, 7

Τοῦ αὐτοῦ·

<Ε>ἶδεν κύριος, καὶ οὐκ ἦν ἀνήρ· κατενόησε, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀντιληψόμενος.

---

3 – 5 II^{1}2001 Is., re vera Ez. 22, 30 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 648) **8 – 9 II^{1}2002** Is. 64, 7 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 466) **12 – 13 II^{1}2003** Is. 59, 16 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 458)

---

2 – 5 II^{1}2001 K cap. Σ 10, 5 (256v[3]4–7); *deest in* V H^{I} PML^{b} **7 – 9 II^{1}2002** K cap. Σ 10, 6 (256v[7]8–9); *deest in* V H^{I} PML^{b} **11 – 13 II^{1}2003** K cap. Σ 10, 7 (256v[9]10–11); *deest in* V H^{I} PML^{b}

---

4 ὀργῆς] *correxi (LXX)*, γῆς K **12** Εἶδεν] *scripsi*, ἶδεν K

II^{1}2004 / K cap. Σ 10, 8

Ἱερεμίου προφήτου·

Οὐκ ἔστι σοφία ἐν Θαιμάν, ἀπώλετο βουλὴ ἐκ συνετῶν, ὤχετο σοφία αὐτῶν, ἠπατήθη ὁ τόπος αὐτῶν.

*II^{2}266 / T cap. A 14, 12

II^{1}2005 / K cap. Σ 10, 9

Τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ἐκ τῶν Ἐπῶν·

…ἐσθλῶν
Πλεῖστον, ὅσον κακίους προφερέστεροί εἰσιν ἀριθμῷ.

*II^{2}268 / T cap. A 14, 14

II^{1}2006 / K cap. Σ 10, 10

Φίλωνος, ἐκ τοῦ περὶ μέθης β′·

Ἐσταλμένον καὶ σπάνιον τὸ ἀγαθόν.

---

3 – 4 II^{1}2004 Ier. 29, 8–9 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 557) **7 – 8 II^{1}2005** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,1 *(In laudem virginitatis)*, 468–469 (PG 37, 557, 11–12) **11 II^{1}2006** PHILO IUDAEUS, *De ebrietate I*, 26 (ed. Wendland, p. 175, 4–5)

---

2 – 4 II^{1}2004 K cap. Σ 10, 8 (256v[11]12–14); V cap. Σ 12, 5; PL^{b} cap. A 20, 6; M cap. A 20, 5; *deest in* H^{I}; PG 96, 348, 30–31 **6 – 8 II^{1}2005** K cap. Σ 10, 9 (256v[14]15–16); *deest in* V H^{I} PML^{b} **10 – 11 II^{1}2006** K cap. Σ 10, 10 (256v[16]17); V cap. Σ 12, 6; PL^{b} cap. A 20, 7; M cap. A 20, 6; *deest in* H^{I}; PG 96, 348, 32

II^{1}2004 (a) K P ϊηρεμίου P (b) Ἱερεμίου V^{E}V^{O} ML^{b} ϊηερεμίου *(sic)* M (c) *s. a.* V^{W}
II^{1}2006 (a) K β′] *sic* K (b) Φίλωνος PML^{b} φιλωνος M (c) *s. a.* V^{E}V^{O} (d) *s. d.* V^{W}

---

3 ἐν] ἐκ L$^{b\ a.\ c.\ ut\ videtur}$ Θαιμάν] *sic* K *(signo quo solebant scribae ad textum in mg. referre super* -αι- *superscripto)* L^{b}, θεμὰν V^{E}V^{O} PM, θεμᾶν V^{W} **8** ἀριθμῷ] *correxi (ed.)*, ἀριθμῶν K **11** Ἐσταλμένον] μενον V^{W}

II¹2007 / K cap. Σ 10, 11

Σχόλιον·

Ἀνάγνωθι εἰς τὸν Περὶ κακίας παράλληλον, τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου.

3 Περὶ κακίας] cf. III / par. 1[4] B; cf. etiam II¹ / K^{pin} Σχόλιον K 1

3 – 4 II¹2007 *Scholion*

2 – 4 II¹2007 K cap. Σ 10, 11 (256v[17]17–18); *deest in* V H^{I} PML^{b}

Τίτλος ια′ Περὶ <τῶν> συχναζόντων ἐν ἀλλοτρίοις οἴκοις.

κ′ Περὶ τῶν συχναζόντων ἐν ἀλλοτρίοις οἴκοις.

II^{1}2008 / K cap. Σ 11, 1

Παροιμιῶν·

Πίθος τετριμμένος ἐστὶν ἀλλότριος οἶκος.

II^{1}2009 / K cap. Σ 11, 2

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Ποὺς μωροῦ ταχὺς εἰς οἰκίαν,
ἄνθρωπος δὲ πολύπειρος αἰσχυνθήσεται ἀπὸ προσώπου.

II^{1}2010 / K cap. Σ 11, 3

Τοῦ αὐτοῦ·

Εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ σου μὴ εἰσέλθῃς ἀτυχῶν.

---

5 II^{1}2008 Prov. 23, 27^1 (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 111) **8 – 9 II^{1}2009** Sir. 21, 22$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 104) **12 II^{1}2010** Sir., re vera Prov. 27, 10^2 (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 132)

---

1 Titlos (a) K (256v19) **2 Titlos (b)** V^EV^O $A^{I\,pin}$; *deest in* V^W $H^IA^{I\,txt}$ **4 – 5 II^{1}2008** K cap. Σ 11, 1 (256v[mg]20); V^EV^O cap. Σ 20, 1; *deest in* V^W H^I; PG 96, 364, 30 **7 – 9 II^{1}2009** K cap. Σ 11, 2 (256v[20]21–22); V^EV^O cap. Σ 20, 2; *deest in* V^W H^I; PG 96, 364, 31–32 **11 – 12 II^{1}2010** K cap. Σ 11, 3 (256v[22]23); *deest in* V H^I

---

1 Titlos (a) Τίτλος] *om.* K^{pin} τῶν] *supplevi e* K^{pin}, *om.* K^{txt} **2 Titlos (b)** κ′] ιθ′ $V^{E\,pin}$ $V^{O\,pin}$ *(κ′ exspectav.), propt. mg. resect. non liquet in* $A^{I\,pin}$ *(κ′ secund. ser.)* ἐν] τοῖς $A^{I\,pin}$

II^{1}2008 (a) K (b) Σιράχ V^E (c) *s. a.* V^O **II^{1}2009** (a) K (b) *s. a.* V^EV^O

---

5 πῖθος K ἐστὶν] *om.* V^O

Τίτλος ιβʹ Περὶ συνεδρίου, ὅτι οὐ δεῖ ἐν συνεδρίῳ, ἀκροάσεως γινομένης, διαλέγεσθαι.

ιγʹ Περὶ συνεδρίου, ὅτι οὐ χρὴ ἐν συνεδρίῳ, ἀκροάσεως γινομένης, διαλέγεσθαι.

II^{1}2011 / K cap. Σ 12, 1

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἔκβαλε λοιμὸν ἐκ συνεδρίου, καὶ συνεξελεύσεται αὐτῷ νεῖκος·
ὅταν γὰρ καθίσῃ ἐν συνεδρίῳ, πάντας ἀτιμάζει.

II^{1}2012 / K cap. Σ 12, 2

Τῶν αὐτῶν·

Ὑπερτίθενται λογισμοὺς οἱ μὴ τιμῶντες συνέδρια,
ἐν δὲ καρδίαις βουλευομένων μένει βουλή.
Οὐ μὴ ὑπακούσῃ ὁ κακὸς αὐτῇ,
οὐδʼ οὐ μὴ εἴπῃ καίριόν τι καὶ καλὸν τῷ κοινῷ.

---

7 – 8 II^{1}2011 Prov. 22, 10$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 105) **11 – 14 II^{1}2012** Prov. 15, 22^{1}–23^{2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 77)

---

1 – 2 Titlos (a) K (256v24–257r1) **3 – 4 Titlos (b)** V $A^{I\,pin}$; *deest in* $H^{I}A^{I\,txt}$ **6 – 8 II^{1}2011** K cap. Σ 12, 1 (257r[1]2–4); V cap. Σ 13, 1; *deest in* H^{I}; PG 96, 348, 35–37 **10 – 14 II^{1}2012** K cap. Σ 12, 2 (257r[4]5–8); $V^{E}V^{O}$ cap. Σ 13, 2; V^{W} cap. Σ 13, 2–3; *deest in* H^{I}; PG 96, 348, 38–41

---

1 – 2 Titlos (a) 1 Τίτλος] *om.* K^{pin} οὐ δεῖ] χρὴ K^{pin} **3 – 4 Titlos (b) 3** ιγʹ] ιβʹ $V^{E\,pin}$ $V^{O\,pin}$ *(ιγʹ exspectav.), propt. mg. resect. non liquet in* $A^{I\,pin}$ *(ιγʹ secund. ser.), praem.* τίτλος $V^{W\,txt}$ ὅτι] *praem.* καὶ V^{W} **3 – 4** γενομένης $V^{E\,txt}$ $V^{O\,txt}$ $A^{I\,pin}$

II^{1}2011 Τῶν] *om.* V **II^{1}2012** (a) K (b) *s. a.* $V^{E}V^{O}$ (c) *s. a. / s. a.* V^{W} *(cf. infra, app. crit. text.)*

---

7 συνεισελεύσεται V^{W} νεῖκος] -εῖ- *e corr.* V^{W}, νίκος $V^{E}V^{O}$ **8** καθήσῃ $V^{E}V^{O}$, κάθηται V^{W} ἀτιμάζηι K **11** συνέδρια] *hic caesura in* V^{W} **12** καρδίαι K βουλῇ $V^{E}V^{O}$ **13** Οὐ] *praem.* καὶ K ὑπακούσει K **14** καὶ] ἢ K

II^{1}2013 / K cap. Σ 12, 3

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Ἑτέρου λέγοντος, μὴ πολλὰ ἀδολέσχει.

II^{1}2014 / K cap. Σ 12, 4

Τοῦ αὐτοῦ·

Ὅπου ἀκρόαμα, μὴ ἐκχέῃς λαλιάν.

II^{1}2015 / K cap. Σ 12, 5

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τῆς ξʹ ἐπιστολῆς·

Σιωπῶμεν τῷ λόγῳ, τὸ λαλεῖν ἃ χρὴ διδασκόμενοι.

---

9 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 20.9./9. (ed. Ihm, p. 484)

---

3 II^{1}2013 Sir. 35, 9^{2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 142) **6 II^{1}2014** Sir. 35, 4^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 141–142) **9 II^{1}2015** Gregorius Nazianzenus, *Epistulae*, CVIII (ed. Gallay, II, p. 5)

---

2 – 3 II^{1}2013 K cap. Σ 12, 3 (257r[8]9); $V^{E}V^{O}$ cap. Σ 13, 3; V^{W} cap. Σ 13, 4; *deest in* H^{I}; PG 96, 348, 42 **5 – 6 II^{1}2014** K cap. Σ 12, 4 (257r[9]10); $V^{E}V^{O}$ cap. Σ 13, 4; V^{W} cap. Σ 13, 5; *deest in* H^{I}; PG 96, 348, 42–43 **8 – 9 II^{1}2015** K cap. Σ 12, 5 (257v[10]11–12); *deest in* V H^{I}

II^{1}2013 (a) K (b) Σιράχ $V^{E}V^{O}$ (c) *s. a.* V^{W} **II^{1}2014** (a) K (b) *s. a.* V

---

3 ἀδολέσχῃ $V^{E}V^{O}$ **6** ἀκρόασμα K ἐκχέῃς] ἐκχέεις $V^{E}V^{O}$ **9** ἃ] *correxi (ed.)*, ἂν K

Τίτλος ιγʹ Περὶ τῶν συμβαινόντων ἡμῖν ἐκ ταὐτομάτου ἢ κατὰ ἄκριτον τινὰ λόγον, ὃ φασὶν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τύχης.

ιδʹ Περὶ τῶν συμβαινόντων καὶ ἐμπιπτόντων ἐκ παραλόγου.

κδʹ Περὶ τῶν συμβαινόντων καὶ ἐμπιπτόντων ἐκ παραλόγου.

II^{1}2016 / K cap. Σ 13, 1

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

<Ε>ἶδον δούλους ἐφ᾽ ἵππους
καὶ ἄρχοντας ὡς δούλους περιπατοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.

II^{1}2017 / K cap. Σ 13, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

Οὐ τοῖς κούφοις ὁ δρόμος,
καὶ οὐ τοῖς δυνατοῖς ὁ πόλεμος,
καί γε οὐ τοῖς σοφοῖς ὁ ἄρτος,
καί γε οὐ τοῖς συνετοῖς ὁ πλοῦτος,
καί γε οὐ τοῖς γινώσκουσι χάρις,
ὅτι καιρὸς καὶ ἀπάντημα συναντήσει τοῖς πᾶσιν αὐτοῖς.

---

7 – 8 II^{1}2016 Eccle. 10, 7$^{1–2}$ (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 169) **11 – 16 II^{1}2017** Eccle. 9, 11$^{2–7}$ (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 167)

---

1 – 2 Titlos (a) K (257r12–14) **3 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **4 Titlos (c)** PM^{pin} L$^{b\ pin}$ R; *deest in* M$^{txt\ (lac.)}$ L$^{b\ txt}$ **6 – 8 II^{1}2016** K cap. Σ 13, 1 (257r[14]15–16); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} R **10 – 16 II^{1}2017** K cap. Σ 13, 2 (257r[16]17–21); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} R

---

1 – 2 Titlos (a) 1 Τίτλος] *om.* K^{pin} τῶν] *s. l.* K^{txt} **1 – 2** ἡμῖν – λόγον] *om.* K^{pin} **3 Titlos (b)** ιδʹ] ιγʹ V$^{E\ pin}$ V$^{O\ pin}$ *(ιδʹ exspectav.)*, *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(ιδʹ secund. ser.)*, *praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ συμπιπτόντων V$^{E\ txt}$ V$^{O\ txt}$ A$^{I\ pin}$ **4 Titlos (c)** κδʹ] *praem.* τίτλος R^{txt} καὶ – παραλόγου] *om.* M^{pin} ἐκπιπτόντων PL$^{b\ pin}$

---

7 Εἶδον] *scripsi (LXX)*, ἶδον K **16** ἀπάντημα] *scripsi (LXX)*, ἁπάντημα K

II^{1}2018 / K cap. Σ 13, 3

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἔστι ματαιότης ἣ γίνεται ἐπὶ τῆς γῆς,
ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, ὅτι φθάνει πρὸς αὐτοὺς
ὡς ποίημα τῶν ἀσεβῶν,
καὶ εἰσὶν ἀσεβεῖς, ὅτι φθάνει πρὸς αὐτοὺς
ὡς ποίημα τῶν δικαίων.
Εἶπα· Καί γε τοῦτο ματαιότης.

II^{1}2019 / K cap. Σ 13, 4

Τοῦ Σιράχ·

Ἔστιν εὐδοκία ἐν κακοῖς ἀνδρί,
καὶ ἔστιν εὕρεμα εἰς ἐλάττωσιν.
Ἔστι δόσις ἣ οὐ λυσιτελήσει σοι,
καὶ ἔστιν ἐλάττωσις ἕνεκεν δόξης,
καὶ ἔστιν ὃς ἀπὸ ταπεινώσεως ἦρε κεφαλήν.
Ἔστιν ἀγοράζων πολλὰ ὀλίγου
καὶ ἀποτιννύων αὐτὰ ἑπταπλάσια.

---

3 – 8 II^{1}2018 Eccle. 8, 14^{1-6} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 165) **11 – 13 II^{1}2019** Ἔστιν – σοι] Sir. 20, 9^{1}–10^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 100–101) **14 – 17** καὶ – ἑπταπλάσια] Ibid. 20, 11^{1}–12^{2} (Wahl, p. 101)

---

2 – 8 II^{1}2018 K cap. Σ 13, 3 (257r[21]22–257v2); *deest in* V H^{I} PM$^{(lac.)}$ L^{b} R **10 – 17 II^{1}2019** K cap. Σ 13, 4 (257v[2]3–8); V cap. Σ 14, 1; P cap. Σ 24, 1–2; R cap. Σ 24, 1–2; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 348, 46–50

II^{1}2019 (a) K (b) Σιράχ V (c) Τοῦ Σιράχ / Τοῦ αὐτοῦ R *(cf. infra, app. crit. text.)* (d) Σιράχ / *s. a.* P *(cf. infra, app. crit. text.)*

---

3 ἣ] *scripsi (LXX)*, ἡ K **11** καλοῖς K **12** εὕρημα *(*εὑ- P*)* V P R **13 – 14** δόσις – ἐλάττωσις] *om.* V^{O} **13** ἣ] ἢ V^{E}V^{W}, ἡ P **15** ὃς] ὡς V^{O} κεφαλὴν] *hic caesura in* P R **16** ὀλίγωι K **17** καὶ] *add.* ἔστιν V^{E}V^{O}

Τίτλος ιδʹ Περὶ στρατιωτῶν.

ιεʹ Περὶ στρατιωτῶν.

κεʹ Περὶ στρατιωτῶν.

II^{1}2020 / K cap. Σ 14, 1

Λουκᾶ, ἐν κεφαλαίῳ θʹ·

Ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ στρατευόμενοι, λέγοντες· Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσωμεν; Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Μηδένα διασείσητε, μὴ δὲ συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.

II^{1}2021 / K cap. Σ 14, 2

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἐξισωτήν·

Ἀρκεῖσθε τοῖς ἰδίοις *ὀψωνίοις*, οἱ στρατιῶται, καὶ μηδὲν ὑπὲρ τὸ

---

6 – 8 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 9.1./1. (ed. Ihm, p. 208–209)
11 Luc. 3, 14

---

6 – 8 II^{1}2020 Luc. 3, 14 **11 – 1078, 5 II^{1}2021** Gregorius Nazianzenus, *Ad Iulianum tributorum exaequatorem (Orat. 19)*, 11 (PG 35, 1056, 1–8)

---

1 Titlos (a) K (257v8) **2 Titlos (b)** V $A^{I\,pin}$; *deest in* $H^{I}A^{I\,txt}$ **3 Titlos (c)** PM^{pin} $L^{b\,pin}$ E R; *deest in* $M^{txt\,(lac.)}$ $L^{b\,txt}$ **5 – 8 II^{1}2020** K cap. Σ 14, 1 (257v[8]9–12); V cap. Σ 15, 1; P cap. Σ 25, 1; E cap. 226, 1; R cap. Σ 25, 1; *deest in* H^{I} $M^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 349, 2–5 **10 – 1078, 5 II^{1}2021** K cap. Σ 14, 2 (257v[12–13]14–21); V cap. Σ 15, 2; P cap. Σ 25, 2; E cap. 226, 2; R cap. Σ 25, 2; *deest in* H^{I} $M^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 349, 6–12

---

1 Titlos (a) Τίτλος] *om.* K^{pin} **2 Titlos (b)** ιεʹ] ιδʹ $V^{E\,pin}$ $V^{O\,pin}$ *(ιεʹ exspectav.), propt. mg. resect. non liquet in* $A^{I\,pin}$ *(ιεʹ secund. ser.), praem.* τίτλος $V^{W\,txt}$ **3 Titlos (c)** κεʹ] σκςʹ E, *praem.* τίτλος R^{txt}

II^{1}2020 (a) K (b) Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν, κεφαλαίου θʹ P (c) Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου R (d) Ματθαίου $V^{E}V^{O}$ (e) Εὐαγγελίου E (f) *s. a.* V^{W} **II^{1}2021** (a) K P R ἁγίου Γρηγορίου] *om.* P R ἐκ τοῦ] *om.* R ἐξισοτὴν K, ἐξισότην P (b) Τοῦ Θεολόγου V E Τοῦ] *om.* V^{W} E

---

6 Ἐπηρώτων] *add.* δὲ V^{W} P R E οἱ] καὶ *(*και P*)* P R E **6 – 7** ποιήσομεν $V^{E}V^{O}$ R **8** ἀρκεῖσθαι *(*-ει- P*)* K P **11** ὑπὲρ] παρὰ V^{W}

διατεταγμένον ἀπαιτεῖτε. Ταῦτα ὑμῖν διακελεύεται μεθ’ ἡμῶν Ἰωάννης, ὁ μέγας τῆς ἀληθείας κῆρυξ. Τί λέγων *ὀψώνιον;* Τὸ βασιλικὸν σιτηρέσιον, δῆλον δὲ ὅτι καὶ τὰς ὑπαρχούσας ἐκ νόμου τοῖς ἀξιώμασι δωρεάς. Τὸ δὲ περισσόν, τίνος; Ἐγὼ μὲν ὀκνῶ λέγειν τὸ βλάσφημον· ὑμεῖς δὲ οἶδ’ ὅτι συνίετε.

II¹2022 / K cap. Σ 14, 3

Φίλωνος, ἐκ τῶν κατὰ Φλάκκον·

Τὸν στρατιώτην οὐδὲν δεῖ ἔξω τῶν κατὰ τὴν στρατείαν περιεργάζεσθαι, ἀλλὰ μεμνῆσθαι ἀεὶ ὅτι τέτακται τὴν εἰρήνην φυλάττειν.

---

2 ὀψώνιον] Luc. 3, 14

---

8 – 9 II¹2022 PHILO IUDAEUS, *In Flaccum*, 5 (ed. Reiter, p. 121, 16–18)

---

7 – 9 II¹2022 K cap. Σ 14, 3 (257v[21]22–24); V cap. Σ 15, 3; P cap. Σ 25, 3; E cap. 226, 3; R cap. Σ 25, 3; *deest in* H^{I} M$^{(lac.)}$ L^{b}; PG 96, 349, 13–15

II¹2022 (a) K (b) Φίλωνος V^{W} P E (c) Τοῦ αὐτοῦ R (d) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

1 ἀπαιτῆτε K$^{p. c. in mg.}$ E, ἀπετεῖτε *(-*ει- P*)* V^{W} P **1 – 2** ϊωάννης P **2** μέγας – κῆρυξ] πάνυ V^{E}V^{O} λέγομεν K **2 – 5** Τὸ – συνίετε] *om.* E **3** δὲ] *om.* V^{E}V^{O} *(= ed.)* τὰς] *s. l.* K$^{man. rec. ut videtur}$ **4** δωρεᾶς V^{E}V^{O} P **5** οἶδα *(*οἵ- P*)* V^{W} P R συνιεῖται P, συνιεῖτε R **8** τῶ στρατιώτη V P R E δεῖ] δὴ V$^{W\ a. c.}$ **9** ὅτι] ὁ V$^{E\ a. c. s. l.}$

Τίτλος ιε′ Περὶ συμπαθείας καὶ εὐσπλαγχνίας.

α′ Περὶ συμπαθείας καὶ εὐσπλαγχνίας.

II[1]2023 / K cap. Σ 15, 1

Τῶν Παροιμιῶν·

Ὁ σπλαγχνιζόμενος ἐλεηθήσεται.

II[1]2024 / K cap. Σ 15, 2

Ἱερεμίου προφήτου·

Ἐπὶ συντρίμματι θυγατρὸς λαοῦ μου συνετρίβην· ἐσκοτίσθην ἀπορίᾳ ἐγώ, κατίσχυσάν μου ὠδῖνες ὡς τικτούσης.

II[1]2025 / K cap. Σ 15, 3

Καὶ πάλιν·

Τίς δώσει τῇ κεφαλῇ μου ὕδωρ καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς μου πηγὴν δα-

---

1 εὐσπλαγχνίας] cf. II[1] / K[pin] Παραπομπὴ Ε 7

---

5 II[1]2023 Prov. 17, 5[3] (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 85–86) **8 – 9 II[1]2024** Ier. 8, 21 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 515) **12 – 1080, 2 II[1]2025** Ier. 9, 1 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 151)

---

1 Titlos (a) K (257v24–258r1) **2 Titlos (b)** V A[I pin]; *deest in* H[I]A[I txt] **4 – 5 II[1]2023** K cap. Σ 15, 1 (258r[1]2); V cap. Σ 1, 1; *deest in* H[I]; PG 96, 328, 48 **7 – 9 II[1]2024** K cap. Σ 15, 2 (258r[2]3–5); *deest in* V H[I] **11 – 1080, 2 II[1]2025** K cap. Σ 15, 3 (258r[5]6–8); V cap. Σ 1, 2; *deest in* H[I]; PG 96, 328, 49–52

---

1 Titlos (a) Τίτλος] *om.* K[pin] **2 Titlos (b)** α′] *om.* V[O txt] *(α′ secund. ser.), propt. mg. resect. non liquet in* A[I pin] *(α′ secund. ser.), praem.* τίτλος α′ *(sic)* V[E pin] V[O pin], *praem.* τίτλος V[W txt] συμπαθείας] εὐπαθείας V[O pin a. c.], *add.* καὶ ἐλεημοσύνης V[E pin] V[O pin]

II[1]2023 Τῶν] *om.* V **II[1]2025** (a) K (b) Ἱερεμίου V

---

12 τῇ] ἐν K

κρύων, καὶ κλαύσομαι τὸν λαὸν τοῦτον ἡμέρας καὶ νυκτός, τοὺς τετραυματισμένους θυγατρὸς λαοῦ μου;

II^{1}2026 / K cap. Σ 15, 4

Λουκᾶ, ἐν κεφαλαίῳ νεʹ·

Γίνεσθε οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν.

II^{1}2027 / K cap. Σ 15, 5

Σχόλιον·

Ἀνάγνωθι ἐν τοῖς Παραλλήλοις τὸν Περὶ ἐλεημοσύνης παράλληλον καὶ τὸν Περὶ τῶν πλησίον, καὶ εὑρήσεις ἐκεῖ ὅτι καλή ἐστιν ἡ εὐσπλαγχνία καὶ ἡ συμπάθεια. Δίελθε δὲ καὶ ἐνταῦθα ἐν τῷ Ν στοιχείῳ τὸν Περὶ νοσούντων τίτλον.

---

8 Περὶ ἐλεημοσύνης] cf. III / par. 48[46] A; cf. etiam II^{1} / K^{pin} Σχόλιον Ε 8 **9** Περὶ – πλησίον] cf. III / par. 36[37] A; cf. etiam II^{1} / K^{pin} Σχόλιον Π 9 **11** Περὶ νοσούντων] cf. II^{1} / K cap. Ν 1

---

5 II^{1}2026 Luc. 6, 36 **8 – 11 II^{1}2027** *Scholion*

---

4 – 5 II^{1}2026 K cap. Σ 15, 4 (258r[8]9–10); V cap. Σ 1, 3; *deest in* H^{I}; PG 96, 329, 1–2 **7 – 11 II^{1}2027** K cap. Σ 15, 5 (258r[10]10–14); *deest in* V H^{I}; PG 86, 2093, 52–56

II^{1}2026 (a) K νεʹ] *sic cod.*, *exspectaveris* ϛʹ (b) Ματθαίου V^{E}V^{O} (c) Τοῦ Εὐαγγελίου V^{W}

---

1 ἡμέρας – νυκτός] νυκτὸς καὶ ἡμέρας V^{E}, ἡμέρας K V^{W} **5** καὶ] *om.* K ὑμῶν] ἡμῶν V^{W}, *add.* ὁ οὐράνιος *(cf. Matth. 5, 48)* K **9** τῶν K$^{a.\,c.}$ εὑρήσεις] *scripsi*, εὑρήσης K

II^{1}2028 / K cap. Σ 15, 6

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ περὶ πίστεως ἐν συνάξει μαρτύρων·

Φέρει παραμυθίαν ὀδυνομένοις ἡ κοινωνία τῶν στεναγμῶν.

II^{1}2029 / K cap. Σ 15, 7

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς Ἰουλίτταν τὴν μάρτυρα·

Ὁ ὑπὲρ τῆς τοῦ πλησίον ἁμαρτίας θερμὸν ἀποστάξας δάκρυον ἑαυτὸν ἐξιάσατο, δι᾽ ὧν τὸν ἀδελφὸν ἀπωδύρατο.

II^{1}2030 / K cap. Σ 15, 8

Τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ περὶ φιλοπτωχίας·

Μέγα τῷ ἀτυχοῦντι φάρμακον ἔλεος ἀπὸ ψυχῆς εἰσφερόμενος, καὶ τὸ συναλγεῖν γνησίως πολύ τι κουφίζει τῆς συμφορᾶς.

---

3 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 28.8./8. (ed. Ihm, p. 609–610) **6 – 7** exstat ibid., 28.7./7. (p. 609)

---

3 II^{1}2028 (Ps.-)Basilius Caesariensis, *Adversus eos qui per calumniam dicunt dici a nobis tres deos*, 2 (PG 31, 1489, 16–18) **6 – 7 II^{1}2029** Basilius Caesariensis, *Homilia in martyrem Iulittam*, 9 (PG 31, 257, 49 – 260, 1) **10 – 11 II^{1}2030** Gregorius Nazianzenus, *De pauperum amore (Orat. 14)*, 28 (PG 35, 896, 22–24)

---

2 – 3 II^{1}2028 K cap. Σ 15, 6 (258r[15]16–17); V cap. Σ 1, 5; *deest in* H^I; PG 96, 329, 6–7 **5 – 7 II^{1}2029** K cap. Σ 15, 7 (258r[17]18–20); V cap. Σ 1, 4; *deest in* H^I; PG 96, 329, 3–5 **9 – 11 II^{1}2030** K cap. Σ 15, 8 (258r[20]21–23); V cap. Σ 1, 6; *deest in* H^I; PG 96, 329, 8–10

II^{1}2028 (a) K ἐκ τοῦ] *s. l.* K (b) *s. a.* V^{E}V^O (c) *s. d.* V^W **II^{1}2029** (a) K (b) Βασιλείου V **II^{1}2030** (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου V Τοῦ] *om.* V^W

---

3 ὀδυνομένοις] ὀδυνομέναις ψυχαῖς K **6** ἁμαρτίας] σωτηρίας V^{E}V^O **7** ὧν] ὃν V^{E}V^O ἀπωδύρατο] *scripsi (ed.)*, ἀποδύρατο K V^{E}V^O, ἐπωδύρατο V$^{W\ p.c.}$, ἐποδύρατο V$^{W\ a.c.}$ **11** τὸ] τοῦ K τῇ συμφορᾷ V^W

II^{1}2031 / K cap. Σ 15, 9

Τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἀδελφὸν ἐπιταφίου·

Μέγα τὸ παρὰ τῶν συναλγούντων φάρμακον.

II^{1}2032 / K cap. Σ 15, 10

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς πρὸς Σταγείριον ἐπιστολῆς·

Τὸ συναλγεῖν ἱκανὸν εἰς παραμυθίαν.

<II^{1}suppl. 385 / V cap. Σ 1, 9>

II^{1}2033 / K cap. Σ 15, 11

Φίλωνος, ἐκ τοῦ κατὰ Φλάκκον·

Μεμαθήκαμεν, ἄνθρωποι ὄντες, ἀνθρωποπαθεῖν.

---

7 II^{1}suppl. 385 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 II^{1}2031 Gregorius Nazianzenus, *Funebris in laudem Caesarii fratris oratio (Orat. 7)*, 18, 2–3 (ed. Calvet-Sebasti, p. 224) **6 II^{1}2032** Gregorius Nazianzenus, *Epistulae*, CLXV, 3 (ed. Gallay, II, p. 56) **10 II^{1}2033** Philo Iudaeus, *In Flaccum*, 121 (ed. Reiter, p. 142, 14–15)

---

2 – 3 II^{1}2031 K cap. Σ 15, 9 (258r[23–24]25); V cap. Σ 1, 7; *deest in* H^{I}; PG 96, 329, 11 **5 – 6 II^{1}2032** K cap. Σ 15, 10 (258v[1]2); V cap. Σ 1, 8; *deest in* H^{I}; PG 96, 329, 12 **9 – 10 II^{1}2033** K cap. Σ 15, 11 (258v[2]3); V cap. Σ 1, 10; *deest in* H^{I}; PG 96, 329, 14

II^{1}2031 (a) K (b) *s. a.* V **II^{1}2032** (a) K Σταγείριον] *scripsi*, ταγήριον *cod.* (b) *s. a.* V^{E}V^{O} (c) *s. d.* V^{W} **II^{1}2033** (a) K (b) Φίλωνος V^{W} (c) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

6 παραμῦθϊον V^{O}

II[1]2034 / K cap. Σ 15, 12

Ἐκ τοῦ δʹ τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων·

Ὁ εὐλαβέστερος τρόπος οὐχ᾽ οὕτως ἐπὶ τοῖς ἰδίοις ἀγαθοῖς γέγηθεν ὡς ἐπὶ τοῖς τοῦ πέλας κακοῖς ἀνιᾶται ἢ φοβεῖται· ἀνιᾶται μέν, ὅταν ἀνάξιος ὢν ἀτυχῇ, φοβεῖται δέ, ὅταν ἐπιτηδείως κακοπαθῇ.

3 – 5 II[1]2034 Philo Iudaeus, *Quaestiones in Genesim*, locus non repertus (ed. Petit, p. 221.9); Royse 176.54

2 – 5 II[1]2034 K cap. Σ 15, 12 (258v[4]5–9); *deest in* V H[I]; PG 86, 2093, 47–51

5 ἐπιτηδείως] *signum quo solebant scribae ad textum in mg. referre super* -ως *hab.* K

Στοιχεῖον Τ

Τίτλος α′ Περὶ τελωνῶν.

β′ Περὶ τελωνῶν.

II^{1}2035 / K cap. T 1, 1

Λουκᾶ, ἐν κεφαλαίῳ θ′·

Ἦλθον καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι ὑπ᾽ αὐτοῦ, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε.

II^{1}2036 / K cap. T 1, 2

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ χρυσοστόμου, ἐκ τοῦ εἰς ὑπομονὴν διὰ θεόν·

Τί ἐστι τελώνιον; Ἁρπαγὴ ἔννομος, βία πεπαρρησιασμένη, ἀδικία νόμον ἔχουσα συνήγορον.

---

6 – 8 II^{1}2035 Luc. 3, 12 **12 – 13 II^{1}2036** (Ps.-)Iohannes Chrysostomus, *De patientia propter Deum (De Chananaea)*, 2 (PG 52, 450, 45–47)

---

1 Stoicheion K^{txt} (258v9) K^{pin} **2 Titlos (a)** K (258v9) **3 Titlos (b)** $V^{E}V^{O}$ $A^{I\ pin}$; *deest in* V^{W} $H^{I}A^{I\ txt}$ **5 – 8 II^{1}2035** K cap. T 1, 1 (258v[10]11–14); *deest in* V H^{I} **10 – 13 II^{1}2036** K cap. T 1, 2 (258v[14–15]16–17); $V^{E}V^{O}$ cap. T 2, 1; *deest in* V^{W} H^{I}; PG 96, 369, 32–33

II^{1}2036 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου $V^{E}V^{O}$

---

8 πράσσετε] *scripsi (NT)*, πράσσητε K **12** Τί ἐστι] *add.* τὸ K ἀδικία] *add.* οὐ $V^{E}V^{O}$

II[1]2037 / K cap. T 1, 3

Τοῦ αὐτοῦ·

Τί ἐστι τελώνιον; Ἀναίσχυντος ἁμαρτία, ἁρπαγὴ πρόφασιν οὐκ ἔχουσα, λῃστείας χαλεπώτερον· ὁ λῃστὴς κἂν αἰσχύνεται κλέπτων, οὗτος καὶ παρρησιάζεται ἁρπάζων.

3 – 5 II[1]2037 (Ps.-)Iohannes Chrysostomus, *De patientia propter Deum (De Chananaea)*, 2 (PG 52, 451, 4–7)

2 – 5 II[1]2037 K cap. T 1, 3 (258v[17]18–21); $V^E V^O$ cap. T 2, 2; *deest in* V^W H^I; PG 96, 369, 33–36

II[1]2037 (a) K (b) *s. a.* $V^E V^O$

4 κλέπτων] βλέπων V^O **5** οὗτως K

Τίτλος β′ Περὶ ταραχοποιῶν καὶ τῶν λεγομένων δημεγερτῶν.

γ′ Περὶ ταραχοποιῶν.

II[1]2038 / K cap. T 2, 1

Τῶν Παροιμιῶν·

Διεστραμμένη καρδία τεκταίνεται κακά·
ἐν παντὶ καιρῷ ὁ τοιοῦτος ταραχὰς συνίστησι πόλει.
Διατοῦτο ἐξαπίνης ἔρχεται ἡ ἀπώλεια αὐτοῦ,
ὅτι χαίρει πᾶσιν οἷς μισεῖ ὁ θεός.

II[1]2039 / K cap. T 2, 2

Τῶν αὐτῶν·

Ἄνδρες ἀσεβεῖς ἐξέκαυσαν πόλιν.

---

1 δημεγερτῶν] cf. II[1] / K[pin] Παραπομπὴ Δ 6

---

5 – 7 **II[1]2038** Διεστραμμένη – αὐτοῦ] Prov. 6, 14[1]–15[1] (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 40) **8** ὅτι – θεός] Ibid. 6, 16[1] (Wahl, p. 40) **11** **II[1]2039** Prov. 29, 8[1] (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 140)

---

1 **Titlos (a)** K (258v21–22) **2** **Titlos (b)** V[E]V[O] A[I pin]; *deest in* V[W] H[I]A[I txt] **4 – 8** **II[1]2038** K cap. T 2, 1 (258v[22]23–259r1); V[E]V[O] cap. T 3, 1; *deest in* V[W] H[I]; PG 96, 369, 38–41 **10 – 11** **II[1]2039** K cap. T 2, 2 (259r[1]2); V[E]V[O] cap. T 3, 2; *deest in* V[W] H[I]; PG 96, 369, 42

---

1 **Titlos (a)** καὶ – δημεγερτῶν] *om.* K[pin] **2** **Titlos (b)** γ′] *propt. mg. resect. non liquet in* A[I pin] *(γ′ secund. ser.)* ταραχοποιῶν] *add.* καὶ τὰ σκάνδαλα ἐμποιούντων V[E pin] V[O pin]

II[1]2038 Τῶν] *om.* V[E]V[O] **II[1]2039** (a) K (b) *s. a.* V[E]V[O]

---

5 διαστραμμένη K τεκταίνεται] *scripsi (LXX)*, τεκτείνεται K, τεκτένεται V[E]V[O] **7** ἡ] *om.* K

II[1]2040 / K cap. T 2, 3

Ἀπὸ τῶν Πράξεων·

Ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι ἄνδρας τινὰς τῶν ἀγοραίων πονηρούς, καὶ ὀχλοποιήσαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσωνος, ἐζήτουν αὐτοὺς προσαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον. Μὴ εὑρόντες δὲ αὐτούς, ἔσυραν Ἰάσωνα καί τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι, καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσουσι, βασιλέα λέγοντες εἶναι Ἰησοῦν. Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα, καὶ λαβόντες ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσωνος καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέλυσαν αὐτούς.

II[1]2041 / K cap. T 2, 4

Τῶν αὐτῶν·

Δημήτριός τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος, παρείχετο τοῖς τεχνίταις οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν· οὓς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν· Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστι, καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐδὲν λογισθήσεται, μέλλειν τε καθαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειότητος αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ οἰκουμένη σέβεται.

---

3 – 12 II[1]2040 Act. 17, 5–9 **15 – 25 II[1]2041** Act. 19, 24–27

---

2 – 12 II[1]2040 K cap. T 2, 3 (259r[2]3–15); *deest in* V H[I] **14 – 25 II[1]2041** K cap. T 2, 4 (259r[mg]16–259v5); *deest in* V H[I]

---

5 αὐτοὺς] *correxi (NT)*, αὐτὸν K προαγαγεῖν *NT* **11** ἀκούοντας] *correxi (NT)*, ἀκούοντες K ἱκανὸν] *in mg. praem.* χρυσὸν K, τὸ ἱκανὸν *NT* **23** λογισθῆναι *NT*

II^{1}2042 / K cap. T 2, 5

Φίλωνος, ἐκ τῶν κατὰ Φλάκκον·

…ἄνθρωπος ὀχληρός, δημοκόπος, ταράττειν καὶ κυκᾶν πράγματα μεμελετηκώς, ἐχθρὸς εἰρήνης καὶ εὐσταθείας, στάσεις καὶ θορύβους κατασκευάσαι μὲν οὐκ ὄντας, γενομένους δὲ συγκροτῆσαι καὶ συναυξῆσαι δεινός, ὄχλον ἀσύντακτον καὶ πεφυρμένον ἐκ μιγάδων καὶ συγκλύδων ἠθροισμένον περὶ αὑτὸν ἔχειν ἐσπουδακώς.

---

3 – 8 II^{1}2042 PHILO IUDAEUS, *In Flaccum*, 135 (ed. Reiter, p. 145, 2–7)

---

2 – 8 II^{1}2042 K cap. T 2, 5 (259v[5]6–12); *deest in* V H^I

---

3 κυκᾶν] *signum quo solebant scribae ad textum in mg. referre super* κυ- *habet* K, συγχέειν *ed.* **6** δεινός] δεινῶς K$^{p.\ c.\ in\ mg.}$ **7** συγκλύδων] *correxi (ed.)*, συν κλύδωνι *(sic)* K αὑτὸν] *correxi (ed.)*, αὐτὸν K

Τίτλος γʹ Περὶ τιμῆς, ὅτι χρὴ ἀλλήλους τιμᾶν.

*II^2 / PML^b cap. T 1

αʹ Περὶ τιμῆς, ὅτι χρὴ ἀλλήλους τιμᾶν.

II^{1}2043 / K cap. T 3, 1

*II^{2}2628 / PML^b cap. T 1, 2

Ἀπὸ τοῦ Ἰώβ·

Ἀσεβής, ὅς οὐκ ᾐσχύνθη πρόσωπον ἐντίμου,
οὐδὲ οἶδε τιμὴν θέσθαι τούτοις.

II^{1}2044 / K cap. T 3, 2

Σχόλιον·

Ἀνάγνωθι ἐνταῦθα ἐν τῷ Φ στοιχείῳ τὸν Περὶ φατριᾶς τίτλον.

---

1 ὅτι – τιμᾶν] cf. II^1 / K^{pin} Παραπομπὴ Χ 12 **5 – 6** exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 19.-./5b. (ed. Ihm, p. 460) **9** Περὶ φατριᾶς] hunc titulum nusquam repperi

---

5 II^{1}2043 Ἀσεβής] Iob 34, 18^1 **5 – 6** ὅς – τούτοις] Ibid. 34, 19$^{1–2}$ **9 II^{1}2044** *Scholion*

---

1 Titlos (a) K (259v12–13) **2 Titlos (b)** V^{E}V^O A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$; *quod attinet ad* V^W, *vide* *II^2 / PML^b cap. T 1 titlos **4 – 6 II^{1}2043** K cap. T 3, 1 (259v[13]14–15); V^{E}V^O cap. T 1, 1; V^W cap. T 2, 2; *deest in* H^I; PG 96, 369, 26–27 **8 – 9 II^{1}2044** K cap. T 3, 2 (259v[mg]mg); *deest in* V^{E}V^O H^I

---

1 Titlos (a) ὅτι] *praem.* καὶ K^{pin} ἀλλήλους τιμᾶν] ἡμᾶς τιμᾶν ἀλλήλους K^{pin} **2 Titlos (b)** αʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(*αʹ *secund. ser.)*, *praem.* τίτλος αʹ V$^{E\ pin}$ V$^{O\ pin}$

II^{1}2043 (a) K (b) Ἰώβ V^{E}V^O

---

5 ἀσεβεῖς V^{E}V^O ὅς] *om.* V^{E}V^O **9** φατριᾶς] *sic* K

*II^{2}2631 / PML^{b} cap. T 1, 5

II^{1}2045 / K cap. T 3, 3

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς·

…τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι…

II^{1}2046 / K cap. T 3, 4

Ἐκ τῆς Πέτρου α′ ἐπιστολῆς·

Ὡς θεοῦ δοῦλοι, πάντας τιμήσατε.

II^{1}2047 / K cap. T 3, 5

Τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ β′ εἰρηνικοῦ·

Ὁ τῆς ὀφειλομένης ἀποστερῶν τιμῆς οὐ μᾶλλον τιμᾷ τῷ διδομένῳ ἢ ἀτιμάζει τῷ ἀφαιρουμένῳ, κἂν προσποίησιν ἔχῃ τιμῆς τὸ γινόμενον.

---

3 – 4 II^{1}2045 Rom. 12, 10 **7 II^{1}2046** I Petr. 2, 16–17 **10 – 12 II^{1}2047** Gregorius Nazianzenus, *De pace II (Orat. 23)*, 9, 11–14 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 300)

---

2 – 4 II^{1}2045 K cap. T 3, 3 (259v[15]16–17); V^{E}V^{O} cap. T 1, 2; *quod attinet ad* V^{W}, *vide* *II^{2}2631 / PML^{b} cap. T 1, 5; *deest in* H^{I}; PG 96, 369, 28–29 **6 – 7 II^{1}2046** K cap. T 3, 4 (259v[17]18); V^{E}V^{O} cap. T 1, 3; *deest in* H^{I}; PG 96, 369, 30 **9 – 12 II^{1}2047** K cap. T 3, 5 (259v[18]19–22); *deest in* V^{E}V^{O} H^{I}

II^{1}2045 (a) K (b) Πρὸς Ῥωμαίους V^{E}V^{O} **II^{1}2046** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^{O}

Τίτλος δʹ Περὶ τυράννων, καὶ ὅτι οἱ τυραννοῦντες βασιλέα, αὐτοὶ μόνοι ἀποθνήσκουσιν, οὐ μὴν καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν παῖδες.

II[1]2048 / K cap. T 4, 1

Παραλειπομένων βʹ·

Ἐγένετο ὡς κατέστη ἡ βασιλεία ἐν χειρὶ Ἀμεσίου, ἐθανάτωσε τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς φονεύσαντας τὸν βασιλέα πατέρα αὐτοῦ· καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν οὐκ ἀπέκτεινε κατὰ τὴν διαθήκην τοῦ νόμου κυρίου, καὶ καθὼς γέγραπται, ὡς ἐνετείλατο κύριος, λέγων· *Οὐκ ἀποθανοῦνται πατέρες ὑπὲρ τέκνων, καὶ υἱοὶ οὐκ ἀποθανοῦνται ὑπὲρ πατέρων, ἀλλ' ἢ ἕκαστος τῇ ἑαυτοῦ ἁμαρτίᾳ ἀποθανεῖται.*

II[1]2049 / K cap. T 4, 2

Βασιλειῶν δʹ·

Διέρρηξε Γοθολία τὰ ἱμάτια αὐτῆς, καὶ ἐβόησε· Σύνδεσμος σύνδεσμος. Καὶ ἐνετείλατο Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις καὶ τοῖς ἐπισκόποις τῆς δυνάμεως, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἐξαγάγετε αὐτὴν ἔσωθεν, καὶ ὁ εἰσπορευόμενος ὀπίσω αὐτῆς θανάτῳ θανατώσει αὐτὴν ἐν ῥομφαίᾳ, ὅτι εἶπεν ὁ ἱερεύς· Μὴ ἀποθάνῃ ἐν οἴκῳ κυρίου. Καὶ ἐπέθηκαν αὐτῇ χεῖρας, καὶ εἰσῆλθεν ὁδὸν εἰσόδου τῶν ἵππων οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.

---

8 – 10 Deut. 24, 16

---

5 – 10 II[1]2048 II Par. 25, 3–4 (Wahl, *2 Chronik-Text*, p. 152) **13 – 19 II[1]2049** IV Reg. 11, 14–16 (Wahl, *4 Könige-Text*, p. 133)

---

1 – 2 Titlos K (259v22–24) **4 – 10 II[1]2048** K cap. T 4, 1 (259v[24]260r1–8) **12 – 19 II[1]2049** K cap. T 4, 2 (260r[8]9–17)

---

1 – 2 Titlos 1 βασιλέα] *sic* K, βασιλεῖς *tacite scrips. Mai*

---

5 Ἀμεσίου] *correxi*, ἀμεσίαι K

II^{1}2050 / K cap. T 4, 3

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ εἰς τὰς Παροιμίας·

Τοῦτο διαφέρει τύραννος βασιλέως, ὅτι ὁ μὲν τὸ ἑαυτοῦ πανταχόθεν σκοπεῖ, ὁ δὲ τὸ τοῖς ἀρχομένοις ὠφέλιμον πορίζει.

II^{1}2051 / K cap. T 4, 4

Φίλωνος, ἐκ τοῦ γʹ τῆς νόμων ἱερῶν ἀλληγορίας·

Βασιλεὺς ἐχθρὸν τυράννῳ, ὅτι ὁ μὲν νόμων, ὁ δὲ ἀνομίας ἐστὶν εἰσηγητής.

II^{1}2052 / K cap. T 4, 5

Ἐκ τῆς περὶ προνοίας αʹ·

Ὅνπερ τρόπον αἱ πόλεις ἐπ᾽ ἀνδροφόνοις καὶ προδόταις καὶ θεοσύλαις δημίους ἀνατρέφουσιν, οὐ τὴν γνώμην ἀποδεχόμεναι τῶν ἀνδρῶν, ἀλλὰ τὸ τῆς ὑπηρεσίας χρήσιμον ἐξετάζουσαι, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ τῆς μεγαλοπόλεως τοῦδε τοῦ κόσμου κηδεμὼν οἷα δημίους κοινοὺς ἐφίστησι τοὺς τυράννους πόλεσιν, ἐὰν αἴσθηται βίαν, ἀδικίαν, ἀσέβειαν, τὰ ἄλλα κακὰ πλημμυροῦντα, ὅπως ἤδη στάντα λωφήσῃ. Τηνικαῦτα μέντοι καὶ τοὺς αἰτίους, ἅτε οὐκ ἀπὸ γνώμης ὑγιοῦς, ἀλλ᾽ ἐκ δυσκαθάρτου καὶ ἀνελεοῦς ψυχῆς ὑπηρετήσαντας, ἐφ᾽ ἅπασιν, ὥσπέρ τινας κορυφαίους, ἀξιοῖ μετέρχεσθαι. Καθάπερ γὰρ ἡ τοῦ πυρὸς δύναμις, ὅταν παραβληθεῖσα<ν>

3 – 4 II^{1}2050 Basilius Caesariensis, *Homilia in principium Proverbiorum*, 2 (PG 31, 389, 29–30) **7 – 8 II^{1}2051** Philo Iudaeus, *Legum allegoriae*, III, 79 (ed. Cohn, p. 130, 9–10) **11 – 1093, 4 II^{1}2052** Philo Iudaeus, *De providentia*, re vera II (ed. Aucher, p. 70–71 [arm. et lat.]; Colson, frg. 2, 39–41, p. 484–486)

2 – 4 II^{1}2050 K cap. T 4, 3 (260r[17]18–20) **6 – 8 II^{1}2051** K cap. T 4, 4 (260r[20]21–22); PG 86, 2096, 2–4 **10 – 1093, 4 II^{1}2052** K cap. T 4, 5 (260r[22]23–260v17)

II^{1}2052 αʹ] *sic* K

15 ἐὰν αἴσθηται] *scripsi*, ἐὰν αἴσθωνται K, ἐν αἷς ἂν αἴσθηται *ed.* **17** λωφήσῃ] *correxi (ed.)*, λοφίσαι K **20** παραβληθεῖσαν] *correxi (ed.)*, παραβληθεῖσα K

[εἰς] ὕλην ἀναλώσῃ, τελευταῖον καὶ αὐτὴν ἐπιλιχμᾶται, τοῦτον τὸν τρόπον καὶ οἱ ἐπὶ τοῖς πλήθεσι δυναστείαν εἰληφότες, ὅταν δαπανήσαντες τὰς πόλεις κενὰς ἀνδρῶν ἐργάσωνται, τὰς ὑπὲρ ἁπάντων ἀποτίνοντες δίκας ἐπιδιαφθείρονται.

1 εἰς] *delevi (ed.)* αὐτὴν] *correxi (ed.)*, αὐτὴ K ἐπιλιχμᾶται] *correxi*, ἐπιλικμᾶται K, ἐπινέμεται *ed.* **4** ἀποτίνοντες] *scripsi*, προτείναντας K, τίνοντες *ed.* ἐπιδιαφθείρονται] *scripsi (ed.)*, ἐπιδιαφθείρωνται K

*II^{2} / PML^{b} cap. T 5

Τίτλος εʹ Περὶ τεχνιτῶν, καὶ τίνες τέχνας ἐξεῦρον.

ϛʹ Περὶ τεχνῶν, καὶ τίνες τέχνας ἐξεῦρον.

*II^{2}2653 / PML^{b} cap. T 5, 1

II^{1}2053 / K cap. T 5, 1

Τῆς Γενέσεως·

Ἔτεκεν Ἀδὰ τὸν Ἰωβέλ· οὗτος ἦν πατὴρ οἰκούντων ἐν σκηναῖς κτηνοτρόφων. Καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Ἰουβάλ· οὗτος ἦν ὁ καταδείξας ψαλτήριον καὶ κιθάραν. Σελλὰ δὲ ἔτεκε καὶ αὐτὴ τὸν Θοβέλ· καὶ ἦν σφυροκόπος χαλκεὺς χαλκοῦ καὶ σιδήρου.

<II^{1}suppl. 386–387 / V cap. T 6, 2–3>

*II^{2}2655 / PML^{b} cap. T 5, 3

II^{1}2054 / K cap. T 5, 2

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Ἐν χειρὶ τεχνιτῶν, ἔργον ἐπαινεθήσεται.

---

1 Περὶ – ἐξεῦρον] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ E 9 **9 II^{1}suppl. 386–387** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

5 – 8 II^{1}2053 Gen. 4, 20–22 **12 II^{1}2054** Sir. 9, 17^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 72)

---

1 Titlos (a) K (260v17–18) **2 Titlos (b)** V^{E}V^{O} A$^{I\,pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\,txt}$; *quod attinet ad* V^{W}, *vide* *II^{2} / PML^{b} cap. T 5 titlos **4 – 8 II^{1}2053** K cap. T 5, 1 (260v[18]19–24); V^{E}V^{O} cap. T 6, 1; *deest in* H^{I}; *quod attinet ad* V^{W}, *vide* *II^{2}2653 / PML^{b} cap. T 5, 1; PG 96, 372, 26–31 **11 – 12 II^{1}2054** K cap. T 5, 2 (260v[24]261r1); V^{E}V^{Ph} cap. T 6, 4; *deest in* V^{O} H^{I}; *quod attinet ad* V^{W}, *vide* *II^{2}2655 / PML^{b} cap. T 5, 3

---

1 Titlos (a) τεχνητῶν K^{pin} τέχνην K^{pin} **2 Titlos (b)** ἐξηύρων V$^{E\,pin}$ V$^{O\,pin}$

II^{1}2053 (a) K Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως K (b) Γενέσεως V^{E}V^{O} **II^{1}2054** (a) K (b) Σιράχ V^{E}V^{Ph}

---

5 ἀδα V^{O}, ἀδδᾶ K ἰωβήλ V^{E}V^{O} **6** ἰοβάλ V^{E}, ἰοβϊάλ V^{O} **7** Σελλὰ] *scripsi (LXX)*, σελλᾶ K, σελᾶ V^{E}V^{O} αὐτῆ V^{E}V^{O} **8** ἰωβέλ K **12** τεχνιτῶν] *scripsi (LXX)*, τεχνητῶν V^{E}, τεχνίτου K

II^{1}2055 / K cap. T 5, 3

Τοῦ αὐτοῦ·

…οἱ γλύφοντες γράμματα σφραγίδων,
καὶ ἡ ὑπομονὴ αὐτῶν ἀλλοιῶσαι ποικιλίαν·
καρδίαν αὐτοῦ δώσει ὁμοιῶσαι ζωγραφίαν,
καὶ ἡ ἀγρυπνία αὐτοῦ τέλεσις ἔργου.
Καὶ χαλκεὺς καθήμενος ἐγγὺς ἄκμονος
καὶ καταμανθάνων ἐργασίαν σιδήρου·
ἀτμὶς πυρὸς τήξει σάρκας αὐτοῦ,
καὶ ἐν θέρμῃ καμίνου διαμαχήσεται·
φωνὴ σφύρας καινιεῖ τὸ οὖς αὐτοῦ,
καὶ κατέναντι ὁμοιώματος σκεύους ὀφθαλμὸς αὐτοῦ·
καρδίαν αὐτοῦ δώσει εἰς συντέλειαν ἔργων,
καὶ ἡ ἀγρυπνία αὐτοῦ κοσμῆσαι ἐπὶ συντελείας.
Καὶ κεραμεὺς καθήμενος ἐν ἔργῳ αὐτοῦ,
καὶ συστρέφων ἐν ποσὶν αὐτοῦ τὸν τροχόν,
ὃς ἐν μερίμνῃ κεῖται διαπαντὸς ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ,
καὶ ἐν ἀριθμῷ πᾶσα ἡ ἐργασία αὐτοῦ·
ἐν βραχίονι αὐτοῦ τυπώσει πηλόν,
καὶ πρὸ ποδῶν αὐτοῦ κάμψει ἰσχὺν αὐτοῦ·
καρδίαν αὐτοῦ δώσει συντελέσαι τὸ χρίσμα,
καὶ ἡ ἀγρυπνία αὐτοῦ καθαρίσαι κάμινον.
Πάντες οὗτοι εἰς χεῖρας αὐτῶν ἐπίστευσαν,
καὶ ἕκαστος ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ σοφίζεται·
ἄνευ αὐτῶν οὐκ οἰκισθήσεται πόλις,
καὶ οὐ παροικήσουσιν οὐδὲ περιπατήσουσιν·
ἐν ἐκκλησίᾳ οὐχ᾽ ὑπεραλοῦνται,

---

3 – 26 II^{1}2055 οἱ – περιπατήσουσιν] Sir. 38, 27^{3}–32^{2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 152–153) **27 – 1096, 4** ἐν – εὑρεθήσονται] Ibid. 38, 33$^{1-5}$ (Wahl, p. 153)

---

2 – 1096, 4 II^{1}2055 K cap. T 5, 3 (261r[1]2–261v2); $V^{E}V^{Ph}$ cap. T 6, 5; *deest in* $V^{W}V^{O}$ H^{I}

II^{1}2055 (a) K (b) *s. a.* $V^{E}V^{Ph}$

---

4 ἡ] *om.* K αὐτοῦ *LXX* **6** τέλεσις] *sic* K **9** σάρκα K **11** φωνῆι K κενιεῖ $V^{E}V^{Ph}$ **12** ἔναντι K ὀφθαλμῶν K **13** συντελείας $V^{E}V^{Ph}$ **16** συστρέφων – τὸν] συστρέφουσιν αὐτῶι K **17** τῶν ἔργων K **20** αὐτοῦ] *om.* $V^{E}V^{Ph}$ **21** αὐτοῦ] *om.* $V^{E}V^{Ph}$ **23** αὐτῶν K ἐπίστησαν V^{Ph}

ἐπὶ δίφρον δικαστοῦ οὐ καθιοῦνται,
καὶ διαθήκην κρίματος οὐ διανοηθήσονται.
Οὐδὲ μὴ ἐκφάνωσι παιδείαν καὶ κρίμα,
καὶ ἐν παραβολαῖς οὐχ' εὑρεθήσονται.

***II^{2}2658 / PML^{b} cap. T 5, 6**

II^{1}2056 / K cap. T 5, 4

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τῶν πρὸς Ἀμφιλόχιον·

Ὁ τέχνην ἐκδιδαχθείς, καὶ παγίαν αὐτὴν διὰ τῆς χρονίας πείρας καὶ μελέτης ἔχων, καὶ τὴν ἕξιν ἱδρυμένην, δύναται λοιπὸν κατὰ τοὺς ἐναποκειμένους αὐτῷ τῆς ἐπιστήμης λόγους καθ' ἑαυτὸν ἐνεργεῖν.

***II^{2}2659 / PML^{b} cap. T 5, 7**

II^{1}2057 / K cap. T 5, 5

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ β' Στρώματος·

Παράκειται τῇ ἐπιστήμῃ ἥ τε ἐμπειρία καὶ ἡ εἴδησις, σύνεσίς τε καὶ νόησις καὶ γνῶσις.

---

7 – 10 II^{1}2056 BASILIUS CAESARIENSIS, *Ad Amphilochium (De Spiritu sancto)*, VIII, 20, 17–20 (ed. Pruche, p. 316–318) **13 – 14 II^{1}2057** CLEMENS ALEXANDRINUS, *Stromata*, II. Cap. XVII. 76, 2 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 153, 1–2); Holl, n° 224

---

6 – 10 II^{1}2056 K cap. T 5, 4 (261v[2]3–7); V^{E}V^{Ph} cap. T 6, 6; *deest in* V^{O} H^{I}; *quod attinet ad* V^{W}, *vide* *II^{2}2658 / PML^{b} cap. T 5, 6 **12 – 14 II^{1}2057** K cap. T 5, 5 (261v [7]8–9); V^{E}V^{Ph} cap. T 6, 7; *deest in* V^{O} H^{I}; *quod attinet ad* V^{W}, *vide* *II^{2}2659 / PML^{b} cap. T 5, 7

II^{1}2056 (a) K (b) Βασιλείου V^{E}V^{Ph} **II^{1}2057** (a) K (b) Κλήμεντος V^{E}V^{Ph}

---

2 διαθήκην] δίκην K **3** ἐκφαίνωσι K **7** ἐνδιδαχθεὶς V^{E}, *non liquet in* V^{Ph} **8** ἐνιδρυμμένην V^{E}V^{Ph} **9** αὐτῷ] αὐτῶν V^{E}, *non liquet in* V^{Ph} **13** ἥ τε] εἴτε V^{E}V^{Ph}

II^{1}2058 / K cap. T 5, 6

<Σχόλιον·>

Ἔστιν δὲ καὶ εἰς τὸ Π στοιχεῖον εἰς τὸν δʹ <τίτλον>.

II^{1}2059 / K cap. T 5, 7

***II^{2}2660 / PML^{b} cap. T 5, 8**

Ἐκ τοῦ ζʹ Στρώματος·

Πᾶσα ἡ τοῦ ἐπιστήμονος πρᾶξις εὐπραγία, ἡ δὲ τοῦ ἀνεπιστήμονος, κακοπραγία, κἂν ἔνστασιν σώζῃ, ἐπεὶ μὴ ἐκ λογισμοῦ ἀνδρίζεται, μὴ δὲ ἐπί τι χρήσιμον τῶν ἐπ᾽ ἀρετῇ καὶ ἀπὸ ἀρετῆς καταστρεφόντων τὴν πρᾶξιν κατευθύνει.

II^{1}2060 / K cap. T 5, 8

Ἐκ τοῦ ηʹ Στρώματος·

Ἴδιον ἐπιστήμης καθολικοῖς ἐπερείδεσθαι θεωρήμασι καὶ ὁρισμοῖς· ὅθεν τὰ καθέκαστα εἰς τὰ καθόλου ἀνάγεται.

---

3 cf. II^{1}1735 / K cap. Π 4, 19

---

3 II^{1}2058 *Scholion* **6 – 9 II^{1}2059** Clemens Alexandrinus, *Stromata*, VII. Cap. X. 59, 5 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 43, 18–22); Holl, n° 269 **12 – 13 II^{1}2060** Clemens Alexandrinus, *Stromata*, VIII. Cap. VIII. 23, 2 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 94, 14–16); Holl, n° 278

---

2 – 3 II^{1}2058 K cap. T 5, 6 (261v10); *deest in* V H^{I} **5 – 9 II^{1}2059** K cap. T 5, 7 (261v[10]11–15); V^{E}V^{Ph} cap. T 6, 8; *deest in* V^{O} H^{I}; *quod attinet ad* V^{W}, *vide* *II^{2}2660 / PML^{b} cap. T 5, 8 **11 – 13 II^{1}2060** K cap. T 5, 8 (261v[16]17–19); *deest in* V H^{I}

II^{1}2058 Σχόλιον] *supplevi*, *om.* K **II^{1}2059** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^{Ph}

---

3 τίτλον] *supplevi*, *om.* K **7 – 9** κἂν – κατευθύνει] *om.* V^{E}V^{Ph} **7** κἂν] *correxi (ed.)*, καὶ K σώζῃ] *correxi (ed.)*, σώζει K

II^{1}2061 / K cap. T 5, 9

Διονυσίου, ἐκ τοῦ περὶ φύσεως α′·

Τοῖς ἀμαθέσι ἡστινοσοῦν τέχνης καὶ ἀτελεστέροις διὰ τὸ τῆς πείρας ἄηθες καὶ τὸ τῶν ἔργων ἀτριβὲς κάματος ἐγγίνεται ταῖς ἐπιχειρήσεσιν. Οἱ δὲ προκόπτοντες καὶ μᾶλλον ἔτι οἱ τέλειοι ῥαδίως ἃ μέτεισιν κατορθοῦντες γάνυνται.

***II^{2}2661 / PML^b cap. T 5, 9**

<II^{1}suppl. 388 / V cap. T 6, 9>

II^{1}2062 / K cap. T 5, 10

Φίλωνος, ἐκ τοῦ ζ′ καὶ η′ τῆς νόμων ἱερῶν ἀλληγορίας·

Πάνυ εὐήθεις, οἳ πρὸς τὸ πέρας ἡστινοσοῦν ἐπιστήμης ἀφικέσθαι διενοήθησαν· τὸ γὰρ ἐγγὺς εἶναι δόξαν μακρὰν ἄγαν τοῦ τέλους ἀφέστηκεν, ἐπεὶ τέλειος τῶν γεγονότων οὐδείς, πρὸς οὐδὲν μάθημα, ἀλλὰ τοσοῦτον ἐνδεῖ, ὅσον κομιδῇ νήπιος παῖς, ἄρτι τοῦ μανθάνειν ἀρχόμενος, πρὸς πολιὸν ἤδη τὴν ἡλικίαν ἅμα καὶ τέχνην ὑφηγητήν.

---

7 **II^{1}suppl. 388** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

3–6 II^{1}2061 Dionysius Alexandrinus, *De natura*, I, locus non repertus (ed. Feltoe, Γ. 9 [p. 156, 9–13]); Holl, n° 361 **10–15 II^{1}2062** Philo Iudaeus, *Legum allegoriae*, VII et VIII *(De posteritate Caini)*, 152 (ed. Wendland, p. 33, 25 – 34, 2)

2–6 II^{1}2061 K cap. T 5, 9 (261v[19]20–24); *deest in* V H^I; PG 86, 2096, 6–11 **9–15 II^{1}2062** K cap. T 5, 10 (261v[24–262r1]262r2–9); *deest in* V H^I; PG 86, 2096, 12–20

---

3 ἀτελεστέροις] *correxi (ed.)*, διατελεστέροις K **4** ἄηθες] *correxi (ed.)*, ἀειθὲς K **10** εὐήθεις] *scripsi (ed.)*, εὐηθεῖς K οἳ] *scripsi*, οἱ K, ὅσοι *ed.* **13** τοῦ] *correxi (ed.)*, τὸ K

II[1]2063 / K cap. T 5, 11

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ <δʹ> τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων·

Ἀμήχανον ὑπὸ φύσεως ἀνθρωπίνης εὑρεθῆναι τῆς οἱασοῦν ἐπιστήμης τὸ τέλος· οὐδὲν γὰρ ἄνθρωπος ἄκρως οἶδεν, ἀλλ᾽ οἴεται μόνον εἰδέναι. Τὸ δὲ τέλος τῆς γνώσεως ἀνάκειται μόνῳ θεῷ.

II[1]2064 / K cap. T 5, 12

Ἐκ τοῦ περὶ τῶν ὀνείρων·

Τὰ τέλη τῶν ἐπιστημῶν οὐ δυσεύρετα μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀνεύρετα παντελῶς εἶναι συμβέβηκε· γραμματικώτερος ἕτερος ἑτέρου γίνεται, τῷ τὰς ἐπιτάσεις καὶ παραυξήσεις ἀμήχανον εἶναι ὅροις περιγραφῆναι.

<II[1]suppl. 389–398 / V cap. T 6, 10–19>

---

12 II[1]suppl. 389–398 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 5 II[1]2063 Philo Iudaeus, *Quaestiones in Genesim*, IV. 9* (ed. Petit, p. 201)
8 – 11 II[1]2064 Philo Iudaeus, *De somniis*, I, 8–9 (ed. Wendland, p. 206, 13–16)

---

2 – 5 II[1]2063 K cap. T 5, 11 (262r[9]10–13); *deest in* V H[I]; PG 86, 2096, 21–25
7 – 11 II[1]2064 K cap. T 5, 12 (262r[13]14–18); *deest in* V H[I]

II[1]2063 δʹ] *supplevi (cf. ed.), om.* K

---

8 δυσεύρετα] *scripsi (ed.),* δυσεύρητα K   ἀνεύρετα] *scripsi (ed.),* ἀνεύρητα K

*II^{2} / PML^{b} cap. T 2

Τίτλος ϛʹ Περὶ τάξεως καὶ καταστάσεως, <καὶ> ὅτι χρὴ ταύτας πανταχοῦ φυλάττεσθαι.

δʹ Περὶ τάξεως καὶ καταστάσεως καὶ ἀκολουθίας, καὶ ὅτι χρὴ ταύτας πανταχοῦ φυλάττεσθαι.

II^{1}2065 / K cap. T 6, 1

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς·

Ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν ταύτῃ μενέτω. Δοῦλος ἐκλήθης, μή σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. Ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος, ἀπελεύθερος κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ὁ ἐλεύθερος κληθείς, δοῦλός ἐστι Χριστοῦ. Τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. Ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ θεῷ.

*II^{2}2642 / PML^{b} cap. T 2, 9

II^{1}2066 / K cap. T 6, 2

Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ περὶ εὐταξίας·

Τάξις τῶν ὄντων ἐστὶ μήτηρ.

---

1 καταστάσεως] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ K 7 **1 – 2** ὅτι – φυλάττεσθαι] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ X 13

---

7 – 12 II^{1}2065 I Cor. 7, 20–24 **15 II^{1}2066** GREGORIUS NAZIANZENUS, *De moderatione in disputando (Orat. 32)*, 10, 1–2 (ed. Moreschini, p. 104)

---

1 – 2 Titlos (a) K (262r18–20) **3 – 4 Titlos (b)** V^{E}V^{O} A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$; *quod attinet ad* V^{W}, *vide* *II^{2} / PML^{b} cap. T 2 titlos **6 – 12 II^{1}2065** K cap. T 6, 1 (262r [20]21–262v5); V^{E}V^{O} cap. T 4, 1; PG 96, 369, 46–47 **14 – 15 II^{1}2066** K cap. T 6, 2 (262v[5]6); V^{E}V^{O} cap. T 4, 2; *quod attinet ad* V^{W}, *vide* *II^{2}2642 / PML^{b} cap. T 2, 9; PG 96, 369, 48

---

1 – 2 Titlos (a) **1** καὶ^{2}] *supplevi e* K^{pin}, *om.* K^{txt} ταύτας] *scripsi secund.* K^{pin}, ταύτην K^{txt} **2** φυλάττεσθαι] *scripsi secund.* K^{pin}, φυλάττειν K^{txt}

II^{1}2065 (a) K (b) Πρὸς Ῥωμαίους V^{E}V^{O} ῥωμαῖους V^{E} **II^{1}2066** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

7 τῇ – ἐκλήθη] ᾗ ἐκλήθη *(*ἐκλη- V^{O}*)* τάξει V^{E}V^{O} **7 – 12** Δοῦλος – θεῷ] *om.* V^{E}V^{O} **11** ἀνθρώπων] *correxi (NT),* ἀνθρώπου K **15** Τάξις] *add.* ἡ K

Στοιχεῖον Υ

Τίτλος αʹ Περὶ ὑποκρίσεως καὶ εἰρωνείας καὶ πλαστῆς εὐλαβείας καὶ τῶν ταῦτα νοσούντων. *II^2 / PML^b cap. Υ 2

δʹ Περὶ ὑποκρίσεως καὶ εἰρωνείας καὶ πλαστῆς εὐλαβείας καὶ τῶν ταῦτα νοσούντων.

II^{1}2067 / K cap. Υ 1, 1

Ἀπὸ τοῦ Ἰώβ·

Ὑποκριταὶ καρδίᾳ τάξουσι θυμόν,
καὶ ἀποθάνοι ἐν νεότητι ἡ ψυχὴ αὐτῶν.

II^{1}2068 / K cap. Υ 1, 2

*II^{2}2668 / PML^b cap. Υ 2, 2

Δαυΐδ ἐν ψαλμῷ κζʹ·

Μὴ συνελκύσῃς με μετὰ ἁμαρτωλῶν,
καὶ μετὰ ἐργαζομένων ἀδικίαν μὴ συναπολέσῃς με,
τῶν λαλούντων εἰρήνην μετὰ τῶν πλησίον αὐτῶν,
κακὰ δὲ ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν.

---

2 εἰρωνείας] cf. II^1 / K^{pin} Παραπομπὴ Ε 10 **2 – 3** πλαστῆς εὐλαβείας] cf. II^1 / K^{pin} Παραπομπὴ Π 14

---

8 II^{1}2067 Ὑποκριταὶ – θυμόν] Iob 36, 13^1 **9** καὶ – αὐτῶν] Ibid. 36, 14^1 **12 – 15 II^{1}2068** Ps. 27, 3$^{1–4}$

---

1 Stoicheion K^{txt} (262v6) K^{pin} **2 – 3 Titlos (a)** K (262v6–8) **4 – 5 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **7 – 9 II^{1}2067** K cap. Υ 1, 1 (262v[8]9–10); V cap. Υ 4, 1; *deest in* H^I; PG 96, 376, 36–37 **11 – 15 II^{1}2068** K cap. Υ 1, 2 (262v[10]11–14); *deest in* V H^I

---

2 – 3 Titlos (a) 3 ταῦτα] *scripsi secund.* K^{pin}, ταύτην K^{txt} **4 – 5 Titlos (b) 4** δʹ] *praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ **5** νοσούντων] ἐπινοούντων V$^{E\ txt}$ A$^{I\ pin}$, ἐπὶ νοούντων V$^{O\ txt}$

II^{1}2067 (a) K (b) Ἰώβ V ἰώβ V^E

---

9 ἡ] *om.* V^{E}V^O

<II^{1}suppl. 399 – 400 / V cap. Υ 4, 2–3>

II^{1}2069 / K cap. Υ 1, 3

Τῶν Παροιμιῶν·

Ὃς πλανᾷ εὐθεῖς ἐν ὁδῷ κακῇ,
εἰς διαφθορὰν αὐτὸς ἐμπεσεῖται.

II^{1}2070 / K cap. Υ 1, 4

Τῶν αὐτῶν·

Χείλεσι πάντα ἐπινεύει ἀποκλαιόμενος ὁ ἐχθρός,
ἐν δὲ τῇ καρδίᾳ τεκταίνεται δόλους.

II^{1}2071 / K cap. Υ 1, 5

Ἡσαΐου προφήτου·

Ἐπλαγίασαν ἐν ἀδίκοις δίκαιον.

***II^{2}2671 / PML^{b} cap. Υ 2, 5**

<II^{1}suppl. 401 / V cap. Υ 4, 6>

---

1 II^{1}suppl. 399 – 400 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8) **13 II^{1}suppl. 401** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

4 – 5 II^{1}2069 Prov. 28, 10$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 136) **8 – 9 II^{1}2070** Prov. 26, 24$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 130) **12 II^{1}2071** Is. 29, 21 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 361–362)

---

3 – 5 II^{1}2069 K cap. Υ 1, 3 (262v[14]15–16); V^{E}V^{W}V^{Ph} cap. Υ 4, 4; *deest in* V^{O} H^{I} **7 – 9 II^{1}2070** K cap. Υ 1, 4 (262v[16]17–18); *deest in* V H^{I} **11 – 12 II^{1}2071** K cap. Υ 1, 5 (262v[18]19); V^{E}V^{W}V^{Ph} cap. Υ 4, 5; *deest in* V^{O} H^{I}

II^{1}2069 Τῶν] *om.* V^{E}V^{W}V^{Ph} **II^{1}2071** (a) K (b) Ἡσαΐου V^{E}V^{W}V^{Ph}

---

9 τεκταίνεται] *scripsi (LXX)*, τεκτείνεται K

II^{1}2072 / K cap. Υ 1, 6

*II^{2}2674 / PML^{b} cap. Υ 2, 8

Ἱερεμίου·

Βολὶς τιτρώσκουσα ἡ γλῶσσα αὐτῶν, δόλια τὰ ῥήματα τοῦ στόματος αὐτῶν· τῷ πλησίον αὐτοῦ λαλεῖ εἰρηνικά, καὶ ἐν ἑαυτῷ ἔχει τὴν ἔχθραν. Μὴ ἐπὶ τούτοις οὐκ ἐπισκέψομαι, λέγει κύριος, ἢ ἐν λαῷ τῷ τοιούτῳ οὐκ ἐκδικήσει ἡ ψυχή μου;

II^{1}2073 / K cap. Υ 1, 7

Σοφία Σολομῶντος·

Οὗτοι καταγέλαστον εὐλάβειαν ἐνόσουν.

II^{1}2074 / K cap. Υ 1, 8

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Ὁ ὑποκρινόμενος σκανδαλισθήσεται ἐν ἑαυτῷ.

II^{1}2075 / K cap. Υ 1, 9

Τοῦ αὐτοῦ·

Πᾶς σοφιζόμενος ἐν λόγοις μισητός.

---

3 – 6 II^{1}2072 Ier. 9, 8–9 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 517–518) **9 II^{1}2073** Sap. 17, 8^{2} **12 II^{1}2074** Sir. 35, 15^{2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 143) **15 II^{1}2075** Sir. 37, 20^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 148)

---

2 – 6 II^{1}2072 K cap. Υ 1, 6 (262v[19]20–24); V^{E}V^{W}V^{Ph} cap. Υ 4, 7; *deest in* V^{O} H^{I} **8 – 9 II^{1}2073** K cap. Υ 1, 7 (263r[mg]1); V^{E}V^{W}V^{Ph} cap. Υ 4, 8; *deest in* V^{O} H^{I} **11 – 12 II^{1}2074** K cap. Υ 1, 8 (263r[1]2); *deest in* V H^{I} **14 – 15 II^{1}2075** K cap. Υ 1, 9 (263r[2]3); V^{E}V^{W}V^{Ph} cap. Υ 4, 9; *deest in* V^{O} H^{I}

II^{1}2073 (a) K (b) Σολομῶντος V^{E}V^{W}V^{Ph} **II^{1}2074** (a) K (b) Σιράχ V^{W} (c) *s. a.* V^{E}V^{Ph}

---

3 δόλια] *post* αὐτῶν *transpos.* V^{E}V^{Ph} **5** ἐπισκέψη V^{E}V^{Ph} **6** λαῷ] ἔθνει V^{W}, ἔθνη V^{E}V^{Ph} τῷ] *om.* V^{E}V^{W}V^{Ph}

II^{1}2076 / K cap. Υ 1, 10

Τοῦ αὐτοῦ·

Μὴ ὑποκριθῇς ἐνώπιον ἀνθρώπων,
καὶ ἐν τοῖς χείλεσίν σου πρόσεχε.

II^{1}2077 / K cap. Υ 1, 11

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἔστι πορευόμενος συγκεκυφὼς μελανίᾳ,
καὶ τὰ ἐντὸς αὐτοῦ πλήρης δόλου πυρώδους.

II^{1}2078 / K cap. Υ 1, 12

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ γλυκανεῖ ὁ ἐχθρός,
καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ βουλεύσεται ἀναστρέψαι σε εἰς βόθρον.

---

3 – 4 II^{1}2076 Sir. 1, 29$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 45) **7 – 8 II^{1}2077** Sir. 19, 26$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 99) **11 – 12 II^{1}2078** Sir. 12, 16$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 81)

---

2 – 4 II^{1}2076 K cap. Υ 1, 10 (263r[3]4–5); *deest in* V H^{I} **6 – 8 II^{1}2077** K cap. Υ 1, 11 (263r[5]6–7); *deest in* V H^{I} **10 – 12 II^{1}2078** K cap. Υ 1, 12 (263r[7]8–9); V^{E}V^{W}V^{Ph} cap. Υ 4, 10; *deest in* V^{O} H^{I}

II^{1}2078 (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^{Ph} (c) *s. d.* V^{W}

---

7 πορευόμενος] πονηρευόμενος *II^{2}1370 / T cap. E 10, 16 **8** πλήρης] *scripsi (LXX)*, πλήρεις K **11** γλυκάνει V^{W} ὁ] *om.* V^{E}V^{Ph} **12** βουλεύεται K$^{a.\,c.}$ V^{Ph}, βουλλεύεται V^{E} ἀναστρέψαι σε] ἀναστρέψαι V^{E}V^{Ph}

II[1]2079 / K cap. Υ 1, 13

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ κδʹ·

Ὅταν νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα.

<II[1]suppl. 402 / V cap. Υ 4, 12>

II[1]2080 / K cap. Υ 1, 14

Τοῦ αὐτοῦ·

Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. Οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ μεστοί ἐστε ὑποκρίσεως καὶ πάσης ἀνομίας.

---

5 II[1]suppl. 402 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 4 II[1]2079 Matth. 6, 16 **8 – 12 II[1]2080** Matth. 23, 27–28

---

2 – 4 II[1]2079 K cap. Υ 1, 13 (263r[mg]10–11); V[E]V[W]V[Ph] cap. Υ 4, 11; *deest in* V[O] H[I] **7 – 12 II[1]2080** K cap. Υ 1, 14 (263r[11]12–18); V[E]V[Ph] cap. Υ 4, 16; *deest in* V[W]V[O] H[I]

II[1]2079 (a) K κδʹ] *sic cod.*, *exspectaveris* μεʹ (b) Ματθαίου V[E]V[Ph] (c) Τοῦ Εὐαγγελίου V[W] **II[1]2080** (a) K (b) Ματθαίου V[E]V[Ph]

---

3 νηστεύεται V[E], νηστεύηται V[Ph] γίνεσθαι V[E]V[Ph], γένησθε K **3 – 4** ἀφανίζουσι – πρόσωπα] *om.* K V[W] **8** Φαρισαῖοι] *add.* οἱ K **9** κεκονιαμένοις] καὶ κονιαμένοις V[E], *non liquet in* V[Ph] **10** ὀστέα K

II^{1}2081 / K cap. Υ 1, 15

Ἐκ τῆς Πέτρου α′ ἐπιστολῆς·

…ὡς ἐλεύθεροι καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν…

II^{1}2082 / K cap. Υ 1, 16

Ἐκ τῆς Ἰούδα ἐπιστολῆς·

Οὗτοί εἰσιν νεφέλαι ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα, δὶς ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα, κύματα ἄγρια θαλάσσης, ἀπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρες πλανῆται, οἷς ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνας τετήρηται.

II^{1}2083 / K cap. Υ 1, 17

Ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον β′·

…ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι.

---

3 – 4 II^{1}2081 I Petr. 2, 16 **7 – 10 II^{1}2082** Iudae 12–13 **13 II^{1}2083** II Tim. 3, 5

---

2 – 4 II^{1}2081 K cap. Υ 1, 15 (263r[18]19–20); $V^{E}V^{W}V^{Ph}$ cap. Υ 4, 14; *deest in* V^{O} H^{I} **6 – 10 II^{1}2082** K cap. Υ 1, 16 (263r[20]21–263v2); $V^{E}V^{W}V^{Ph}$ cap. Υ 4, 15; *deest in* V^{O} H^{I} **12 – 13 II^{1}2083** K cap. Υ 1, 17 (263v[2]3–4); $V^{E}V^{W}V^{Ph}$ cap. Υ 4, 13; *deest in* V^{O} H^{I}

II^{1}2081 (a) K (b) Ἐκ τῆς Πέτρου $V^{E}V^{Ph}$ (c) Πέτρου V^{W} **II^{1}2082** (a) K (b) Ἐκ τῆς Ἰούδα $V^{E}V^{Ph}$ (c) Ἰούδα V^{W} **II^{1}2083** (a) K (b) Πρὸς Τιμόθεον $V^{E}V^{Ph}$ (c) Ἀποστόλου V^{W}

---

7 Οὗτοί εἰσιν] *post* παραφερόμεναι *transpos.* $V^{E}V^{W}V^{Ph}$ περιφερόμεναι K **8** φθεινοπορινὰ V^{W}, φθηνοπορηνά V^{Ph}, φθονοπορηνά V^{E} **10** τοῦ] *om.* $V^{E}V^{W}V^{Ph}$ τετήρηται] *om.* $V^{E}V^{Ph}$ **13** εὐσεβείας] εὐλαβείας K V^{W} ἠρνησάμενοι V^{Ph}

II^{1}2084 / K cap. Υ 1, 18

*II^{2}2682 / PML^{b} cap. Υ 2, 16

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ πρὸς νέους·

Τὸ λαμπρῶς εἰς μέσον ἐπαινεῖν τὴν ἀρετὴν καὶ μακροὺς ὑπὲρ αὐτῆς ἀποτείνειν λόγους, ἰδίᾳ δὲ τὸ ἡδὺ πρὸ τῆς σωφροσύνης καὶ τὸ πλέον ἔχειν πρὸ τοῦ δικαίου τιμᾶν, ἐοικέναι φαίην ἂν ἐγὼ τοῖς ἐπὶ σκηνῆς ὑποκρινομένοις τὰ δράματα, οἳ βασιλέας πολλάκις καὶ δυνάστας ὑπέρχονται, οὔτε βασιλεῖς ὄντες οὔτε δυνάσται, οὐδὲ μὴν οὖν τυχὸν ἐλεύθεροι το<παρά>παν. Οὗτος δέ ἐστιν ἔσχατος τῆς ἀδικίας ὅρος, εἴ τι δεῖ Πλάτωνι πείθεσθαι, τὸ δ ο κ ε ῖ ν δ ί κ α ι ο ν ε ἶ ν α ι, μ ὴ ὄ ν τ α.

II^{1}2085 / K cap. Υ 1, 19

*II^{2}2680 / PML^{b} cap. Υ 2, 14

Ἐκ τοῦ περὶ φθόνου·

Οὐχ᾽ ὁρᾷς ἡλίκον κακὸν ἡ ὑπόκρισις; Καὶ αὐτὴ καρπός ἐστι τοῦ φθόνου· τὸ γὰρ διπλοῦν τοῦ ἤθους ἐκ φθόνου μάλιστα τοῖς πολλοῖς ἐγγίνεται, ὅταν τὸ μῖσος ἐν τῷ βάθει κατέχοντες, ἀγάπην δεικνύωσιν κατακεχρωσμένην τὴν ἐπιφάνειαν, κατὰ τὰς ὑφάλους πέτρας, αἳ βραχεῖ ὕδατι καλυπτόμεναι, κακὸν ἀπροόρατον τοῖς ἀφυλάκτοις γίνονται.

---

9 – 10 Plat., *Resp.* II, 361a4–5 **13 – 15** Οὐχ᾽ – ἐγγίνεται] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 47.9./54.9. (ed. Ihm, p. 785)

---

3 – 8 II^{1}2084 Τὸ – τοπαράπαν] BASILIUS CAESARIENSIS, *Ad iuvenes (De legendis gentilium libris)*, VI, 4, 1–8 (ed. Naldini, p. 102) **8 – 10** Οὗτος – ὄντα] IBID., VI, 7, 1–3 (p. 104) **13 – 18 II^{1}2085** BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia de invidia*, 6 (PG 31, 385, 19–25)

---

2 – 10 II^{1}2084 K cap. Υ 1, 18 (263v[4]5–14); *deest in* V H^{I} **12 – 18 II^{1}2085** K cap. Υ 1, 19 (263v[14, mg]15–22); V^{E} cap. Υ 4, 17; V^{W} cap. Υ 4, 16; V^{O} cap. Υ 4, 2; *deest in* H^{I}; *deest in* PG 96

II^{1}2085 (a) K (b) Βασιλείου V

---

4 ἰδίᾳ] *scripsi (ed.)*, ἴδια K **6** σκηνῆς] *scripsi (ed.)*, σκηναῖς K βασιλέας] ὡς βασιλεῖς *ed.* **6 – 7** δυνάστας ὑπέρχονται] *scripsi*, δυνάστας ὑπήρχονται K, δυνάσται εἰσέρχονται *ed.* **7** ὄντες] *s. l.* K **8** τοπαράπαν] *correxi (ed.)*, τὸ πᾶν K **13** κακὸν] κακόν ἐστιν V^{E}V^{O} **14** τὸ] τοῦ V^{O} **16** δεικνύωσιν] δεικνύουσι K V^{W}, *add.* καὶ V^{E}V^{O} κατακεχροσμένην V^{W}, κατεχρωσμένην K **17** ἀπροαίρετον K V^{W}

II^{1}2086 / K cap. Υ 1, 20

Ἐκ τοῦ εἰς τὰς Παροιμίας·

Ὁ ἄλλος φαινόμενος, ἄλλος δὲ ὤν, στροφαῖς κέχρηται λόγων, ἀπατῶν τοὺς συνόντας, ὥσπερ τοὺς κύνας λαγωοὶ καὶ ἀλώπεκες, ἑτέραν δεικνύντες καὶ ἑτέραν τρεπόμενοι.

***II^{2}2683 / PML^{b} cap. Υ 2, 17**

II^{1}2087 / K cap. Υ 1, 21

Ἐκ τοῦ ε′ τῆς Ἑξαημέρου·

Δεῖ κατὰ τὸν λόγον τῆς παροιμίας μὴ ὑλομανεῖν, τουτέστι μὴ ἐπιδεικτικῶς πολιτεύεσθαι, μὴ δὲ τὸν παρὰ τῶν ἔξωθεν ἔπαινον θηρᾶσθαι, ἀλλ᾽ ἔγκαρπον εἶναι, τῷ ἀληθινῷ γεωργῷ τὴν ἐπίδειξιν τῶν ἔργων ταμιευόμενον.

II^{1}2088 / K cap. Υ 1, 22

Ἐκ τοῦ ζ′ λόγου τῆς Ἑξαημέρου·

Οὐκ ἂν παρέλθοιμι τὸ τοῦ πολύποδος δολερὸν καὶ ἐπίπλοκον, ὃς ὁποίᾳ ποτὲ ἂν ἑκάστοτε πέτρᾳ περιπλακῇ, τὴν ἐκείνης ὑπέρχεται χρόαν, ὥστε τοὺς πολλοὺς τῶν ἰχθύων ἀπροόπτως νηχομένους

---

3 – 5 II^{1}2086 Basilius Caesariensis, *Homilia in principium Proverbiorum*, 7 (PG 31, 401, 5–9) **8 – 11 II^{1}2087** Basilius Caesariensis, *Homiliae in Hexaemeron*, V, 6 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 80, 8–11) **14 – 1109, 11 II^{1}2088** Basilius Caesariensis, *Homiliae in Hexaemeron*, VII, 3 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 118, 1–13)

---

2 – 5 II^{1}2086 K cap. Υ 1, 20 (263v[22]23–264r2); $V^{E}V^{Ph}$ cap. Υ 4, 18; V^{W} cap. Υ 4, 17; *deest in* V^{O} H^{I} **7 – 11 II^{1}2087** K cap. Υ 1, 21 (264r[2]3–7); $V^{E}V^{Ph}$ cap. Υ 4, 19; V^{W} cap. Υ 4, 18; *deest in* V^{O} H^{I} **13 – 1109, 11 II^{1}2088** K cap. Υ 1, 22 (264r[7]8–264v2); $V^{E}V^{Ph}$ cap. Υ 4, 20; V^{W} cap. Υ 4, 19; *deest in* V^{O} H^{I}

II^{1}2086 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ $V^{E}V^{W}$, *non liquent in* V^{Ph} **II^{1}2087** (a) K (b) *s. a.* $V^{E}V^{W}V^{Ph}$ **II^{1}2088** (a) K (b) *s. a.* $V^{E}V^{W}V^{Ph}$

---

3 ἄλλος^{1}] ἄλλως K ἄλλος^{2}] ἄλλως K **3 – 4** ἀπαιτῶν K **9** τὸν] τῶν $K^{a. c.}$ τῶν] τὸν $V^{E}V^{W}$ **11** τῶν ἔργων] *om.* K ταμιευομένωι K **14** Οὐκ ἂν] οὐκὰν V^{W}, οὔκουν $V^{E}V^{Ph}$ ἐπίπλοκον] *sic* K, ἐπίκλοπον *ed.* ὃς] ὡς V^{W} **15** ἂν ἑκάστοτε] ἐν ἑκάστοτε V^{Ph}, ἐν ἑκάστω τὲ V^{W}, *om.* K περιπλακεῖ K $V^{E\ a.\ c.\ ut\ videtur}$ $V^{W}V^{Ph}$ ὑπήρχεται V^{W} **16** χροὰν V^{W}, χροιὰν K

τῷ πολύποδι περιπίπτειν, τῇ πέτρᾳ δῆθεν, καὶ ἕτοιμον γίνεσθαι θήραμα τῷ πανούργῳ. Τοιοῦτοί εἰσι τὸ ἦθος οἱ τὰς ἀεὶ κρατούσας δυναστείας ὑπερχόμενοι, καὶ πρὸς τὰς ἑκάστοτε χρείας μεθαρμοζόμενοι, μὴ <ἐπὶ> τῆς αὐτῆς προαιρέσεως βεβηκότες, ἀλλὰ ἄλλοι καὶ ἄλλοι ῥαδίως γινόμενοι, σωφροσύνην τιμῶντες μετὰ σωφρόνων, ἀκόλαστοι μετὰ ἀκολάστων, πρὸς τὴν ἑκάστου ἀρέσκειαν τὰς γνώμας μετατιθέμενοι· οὓς οὔτε ῥάδιον ἐκκλῖναι, οὐδὲ τὴν ἀπ᾽ αὐτῶν φυλάξασθαι βλάβην, διὰ τὸ ἐν τῷ προσχήματι τῆς φιλίας βαθέως κατεσκευασμένην τὴν πονηρίαν κατακεκρύφθαι. Τὰ τοιαῦτα ἤθη *λύκους ἅρπαγας* ὀνομάζει ὁ κύριος, *ἐν ἐνδύμασι προβάτων* προφαινομένους.

II^{1}2089 / K cap. Υ 1, 23

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ νηστείας·

Μὴ ἀφανίσῃς τὸ πρόσωπόν σου ὡς οἱ ὑποκριταί. Ἀφανίζεται γὰρ πρόσωπον, ὅταν ἡ ἔνδον διάθεσις ἐπιπλάστῳ σχήματι τῷ ἔξωθεν ἐπισκοτῆται, ὥσπερ ὑπὸ παραπετάσματι τῷ ψεύδει καλυπτομένη. Ὑποκριτὴς γάρ ἐστιν ὁ ἐν θεάτρῳ ἀλλότριον πρόσωπον ὑπελθών, δοῦλος ὢν πολλάκις <τὸ> τοῦ δεσπότου, ἰδιώτης τὸ τοῦ βασιλέως. Οὕτω καὶ ἐν τῷ βίῳ τούτῳ, ὥσπερ ἐπ᾽ ὀρχήστρας τῆς ἑαυτῶν ζωῆς, οἱ πολλοὶ θεατρίζουσιν, ἄλλα μὲν ἐν τῇ καρδίᾳ φέροντες,

---

10 – 11 Matth. 7, 15

---

14 – 1110, 7 II^{1}2089 Basilius Caesariensis, *De ieiunio homilia I*, 2 (PG 31, 165, 14–31)

---

13 – 1110, 7 II^{1}2089 K cap. Υ 1, 23 (264v[2]3–21); V^{E}V^{Ph} cap. Υ 4, 21; V^{W} cap. Υ 4, 20; *deest in* V^{O} H^{I}

II^{1}2089 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{E} (c) *s. a.* V^{W}V^{Ph}

---

1 τῷ] τὸ V^{W} περιπίπτειν] *add.* ὡς V^{E}V^{Ph} γενέσθαι K **2 – 11** Τοιοῦτοί – προφαινομένους] *om.* V^{E}V^{W}V^{Ph} **3** ὑπερχόμενοι] *scripsi (ed.)*, ὑπερεχόμενοι K **4** ἐπὶ] *supplevi (ed.)*, *om.* K **9** κατακεκρύφθαι] *scripsi (ed.)*, κατακεκρῦφθαι K$^{p. c. in mg.}$, εκρῦφθαι K$^{a. c.}$ **14** οἱ] *om.* V^{E}V^{Ph} **15** ἐπιπλάστως V^{E} τῷ] *correxi (ed.)*, τὸ K V^{E}V^{W}V^{Ph} **16** ἐπισκοτῆται] *scripsi (ed.)*, ἐπισκοτεῖται K V^{E}V^{W}V^{Ph} ὑπὸ παραπετάσματος K **18** τὸ[1]] *supplevi (ed.)*, *om.* K V^{E}V^{W}V^{Ph} τοῦ[1]] *om.* K τὸ[2]] *om.* K V^{E}V^{Ph} **19** ἐπ᾽ ὀρχήστρας] *scripsi*, ἐπ᾽ ὀρχίστρας K V^{E}V^{Ph}, ἐπορχίστρας V^{W}, ἐπὶ ὀρχήστρας *ed.* **20** οἱ πολλοὶ] *post* θεατρίζουσιν *transpos.* V^{E}V^{Ph}, *om.* V^{W} ἄλλα] ἀλλὰ K$^{a. c.}$ V$^{E a. c. ut videtur}$

ἄλλα δὲ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τοῖς ἀνθρώποις δεικνύντες. Μὴ ἀφανίσῃς οὖν τὸ πρόσωπόν σου. Οἷος εἶ, τοιοῦτος φαίνου, μὴ κατασχηματίζων πρὸς τὸ σκυθρωπόν, τὴν ἐκ τοῦ δοκεῖν ἐγκρατὴς εἶναι δόξαν θηρώμενος. Οὔτε γὰρ εὐποιΐας σαλπιζομένης ὄφελος, καὶ νηστείας δημοσιευομένης κέρδος οὐδέν. Τὰ γὰρ ἐπιδεικτικῶς γινόμενα οὐ πρὸς τὸν αἰῶνα τὸν μέλλοντα τὸν καρπὸν ἐκτείνει, ἀλλ’ εἰς τὸν τῶν ἀνθρώπων ἔπαινον καταστρέφει.

II^{1}2090 / K cap. Υ 1, 24

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς ι′ ἐπιστολῆς·

Ἐάν τις τὸ κακὸν ἐν προσχήματι τοῦ ἀγαθοῦ ποιῇ, διπλασίονος τιμωρίας ἐστὶν ἄξιος, διότι αὐτό τε τὸ οὐκ ἀγαθὸν ἐργάζεται καὶ κέχρηται εἰς τὸ τελέσαι τὴν ἁμαρτίαν, ὡς ἂν εἴποι τις, τῷ καλῷ συνεργῷ.

II^{1}2091 / K cap. Υ 1, 25

Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τοῦ εἰς τὸ βάπτισμα·

Μηδὲν σοφίσῃ, μηδὲν τεχνάσῃ κατὰ τῆς σεαυτοῦ σωτηρίας· κἂν γὰρ τοὺς ἄλλους παραλογιζώμεθα, ἡμᾶς γε αὐτοὺς οὐ δυνησόμεθα, ὡς τό γε καθ’ ἑαυτῶν παίζειν λίαν ἐπισφαλὲς καὶ ἀνόητον.

---

10 – 13 II^{1}2090 Basilius Caesariensis, *Epistulae*, LIII, 1, 9–13 (ed. Courtonne, I, p. 138) **16 – 18 II^{1}2091** Gregorius Nazianzenus, *In S. baptisma (Orat. 40)*, 18, 27–30 (ed. Moreschini, p. 236)

---

9 – 13 II^{1}2090 K cap. Υ 1, 24 (264v[21]22–265r3); V^{E}V^{Ph} cap. Υ 4, 22; V^{W} cap. Υ 4, 21; *deest in* V^{O} H^{I} **15 – 18 II^{1}2091** K cap. Υ 1, 25 (265r[3]4–7); V^{E} cap. Υ 4, 23; V^{W} cap. Υ 4, 22; V^{O} cap. Υ 4, 3; *deest in* H^{I}; *deest in* PG 96

II^{1}2090 (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^{W}V^{Ph} **II^{1}2091** (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου V Τοῦ] *om.* V^{W}

---

1 – 7 Μὴ – καταστρέφει] *om.* V^{W} **2** οὖν] *s. l.* K εἶ, τοιοῦτος] ἤτοι οὗτος V^{E} **5** ἐνδεικτικῶς K γενόμενα V^{Ph} **6** ἐκτίνει V^{E}V^{Ph} **11** αὐτός τε K ἐργᾶται K **12** εἰς] ἐπὶ K καλῷ] *add.* δι’ ὑποκρίσεως K **16** μηδὲν] *scripsi*, μὴ δὲν V^{E}V^{O}, μὴ δὲ K V^{W} ἑαυτοῦ V^{O}, αὑτοῦ K$^{p. c.}$, αὐτοῦ K$^{a. c.}$ V^{W} **17** παραλογιζόμεθα V ἡμᾶς τε K V^{W} αὐτοὺς] αὑτοὺς K$^{p. c.}$ **17 – 18** δυνησώμεθα K **18** ἑαυτὸν V^{W} λίαν] *add.* ἐστὶν V^{E}V^{O}

II^{1}2092 / K cap. Υ 1, 26

Ἐκ τοῦ περὶ τοῦ καθ' ἑαυτὸν βίου, τῶν Ἐπῶν·

Κρεῖσσον ἄριστον ἐόντα δοκεῖν κακόν, ἠὲ κάκιστον,
Κῦδος ἔχοντ' ἀγαθοῖο, τάφον ψεύστην μερόπεσσιν
Ἔμμεναι, ὃς μυδόωσι νεκροῖς ἔντοσθεν ὀδωδώς,
Ἔξωθεν ἀστράπτει κονίῃ καὶ χρώμασι τερπνοῖς.

II^{1}2093 / K cap. Υ 1, 27

Ἐκ τοῦ εἰς τὸν πατέρα ἐπιταφίου·

Πᾶν ὃ ποιητόν, οὐδὲ μόνιμον· πρὸς ὀλίγον γὰρ τυπούμενον, τάχιστα διελέγχεται.

II^{1}2094 / K cap. Υ 1, 28

*II^{2}2679 / PML^b cap. Υ 2, 13

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ πρὸς τοὺς λέγοντας αὐτὸν ἐπιθυμεῖν τῆς καθέδρας Κωνσταντινουπόλεως·

Ὁ μὲν τινὸς ἕνεκε<ν> τὸ καλὸν ἐπιτηδεύων, οὐ βέβαιος εἰς ἀρετήν· ὁμοῦ τε γὰρ παρῆλθεν ἐκεῖνο, καὶ τοῦ καλοῦ στήσεται, ὥσπερ ὁ κέρδους ἕνεκεν πλέων.

---

3 – 6 II^{1}2092 Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, II,1,1 *(De rebus suis)*, 514–517 (Tuilier/Bady, p. 35) **9 II^{1}2093** Πᾶν – μόνιμον] Gregorius Nazianzenus, *Funebris oratio in patrem (Orat. 18)*, 23 (PG 35, 1012, 26–27) **9 – 10** πρὸς – διελέγχεται] Ibid. (PG 35, 1012, 25–26) **14 – 16 II^{1}2094** Gregorius Nazianzenus, *De seipso et ad eos qui ipsum cathedram Constantinopolitanam affectare dicebant (Orat. 36)*, 9, 1–4 (ed. Moreschini, p. 260)

---

2 – 6 II^{1}2092 K cap. Υ 1, 26 (265r[7]8–12); V^{E} cap. Υ 4, 24; V^{O} cap. Υ 4, 4; *deest in* V^{W} H^{I}; *deest in* PG 96 **8 – 10 II^{1}2093** K cap. Υ 1, 27 (265r[12]13–14); $V^{E}V^{Ph}$ cap. Υ 4, 25; V^{W} cap. Υ 4, 23; *deest in* V^{O} H^{I} **12 – 16 II^{1}2094** K cap. Υ 1, 28 (265r[14–15]16–19); *deest in* V H^{I}

II^{1}2092 (a) K (b) *s. a.* $V^{E}V^{O}$ **II^{1}2093** (a) K (b) *s. a.* $V^{E}V^{W}V^{Ph}$

---

3 ἢ ἐκάκιστον $V^{E}V^{O}$ **4** ἔχοντα $V^{E}V^{O}$ **6** ἀπαστράπτει K **9** ὃ] ὅτι *(sic)* V^{W} **10** διελεγχθήσεται K **14** ἕνεκεν] *scripsi*, ἕνεκε K

II^{1}2095 / K cap. Υ 1, 29

Τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, ἐκ τοῦ ις′ τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ·

Ὁ τοῖς ἀνθρώποις ἀρέσκων τοὺς παρ’ αὐτῶν ἐπαίνους ἔχοι ἂν εἰκότως εἰς ἀντιμισθίας δύναμιν, λήψεταί γε μὴν τῶν παρὰ τοῦ θεοῦ τὸ σύμπαν οὐδέν. Εὐανδρίας γάρ, τῆς ἐπὶ γῆς φημί, τὸ ἀγαθὸν οὐκ αὐτὸν ἐπόπτην ἐποίησε μᾶλλον, ἀλλὰ τῶν ὁρώντων τοὺς ὀφθαλμούς.

II^{1}2096 / K cap. Υ 1, 30

Τοῦ μακαρίου Διονυσίου Ἀλεξανδρείας, ἐκ τῆς πρὸς Ἀφροδίσιον ἐπιστολῆς·

Τὸ μὲν ἐκ τῶν ὄντων αἰσχρῶν ὑγιεῖ κρίσει πρὸς τὰ *ἀληθῆ* καὶ *σεμνὰ* χωρεῖν, *ἔπαινος*· τὸ δέ, τοῖς οὐκ ὀρθῶς ὑπειληφόσι βουλόμενον ἀρέσκειν, ἀπὸ τῶν κρειττόνων ἐκκλίνειν πρὸς τὰ φαῦλα δι’ ἔπαινον, ψόγος.

<II^{1}suppl. 403 / V cap. Υ 4, 27>

---

11 – 12 Phil. 4, 8 **15 II^{1}suppl. 403** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 7 II^{1}2095 Cyrillus Alexandrinus, *Contra Iulianum imperatorem*, XVI (?) (fr. 46, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 796) **11 – 14 II^{1}2096** Dionysius Alexandrinus, *Epistula ad Aphrodisium*, locus non repertus (ed. Feltoe, Z. V, 5 [p. 255, 11–15]); Holl, n° 373

---

2 – 7 II^{1}2095 K cap. Υ 1, 29 (265r[19]20–265v2); V^{E} cap. Υ 4, 26; V^{W} cap. Υ 4, 24; V^{O} cap. Υ 4, 5; *deest in* H^{I}; PG 86, 2084, 26–30 *(*Ὁ – οὐδέν *[sub titulo* Περὶ κολάκων, *cf.* II^{1}1309 / K cap. K 6, 31*])*; PG 86, 2096, 30–32 *(*Εὐανδρίας – ὀφθαλμούς *[falso sub titulo* Περὶ τάξεως καὶ καταστάσεως*])*; PG 96, 377, 1–3 **9 – 14 II^{1}2096** K cap. Υ 1, 30 (265v[2–3]4–8); *deest in* V H^{I}; PG 86, 2096, 33–38 *(falso sub titulo* Περὶ τάξεως καὶ καταστάσεως*)*

II^{1}2095 (a) K (b) Κυρίλλου V κυρίλου V^{W}

---

3 τοῖς] *om.* V αὐτὸν V^{E} **4** τοῦ] *om.* V **5 – 7** Εὐανδρίας – ὀφθαλμούς] *om.* V **5** Εὐανδρίας] ζ<ή>τ<ει> K$^{\text{in mg.}}$ ἐπὶ γῆς] *correx. Mai*, ἐπεί γε K **11** ὄντων] *secund. Feltoe forsan* ὄντως *legendum* αἰσχρῶν] *correx. Feltoe*, αἰσχρὸν K

II^{1}2097 / K cap. Υ 1, 31

Φίλωνος, ἐκ τοῦ περὶ φυγῆς·

Μυρίους ἐστὶν ἰδεῖν τῶν φαύλων τὰ αὐτὰ δρῶντας ἔσθ’ ὅτε τοῖς λίαν ἀγαθοῖς, οὐκ ἀπὸ διανοίας τῆς αὐτῆς, ἐπειδὴ τοῖς μὲν ἀλήθεια, τοῖς δὲ ὑπόκρισις ἀσκεῖται. Χαλεπὴ δὲ ἡ διάγνωσις ἀμφοῖν· πολλάκις γὰρ ὑπὸ τοῦ δοκεῖν παρευημερήθη τὸ εἶναι.

II^{1}2098 / K cap. Υ 1, 32

Ἐκ τοῦ α′ τῶν ἐν Ἐξόδῳ ζητημάτων·

Ὁ σοφιστικός, γνώμης ὢν ἑτέρας, λόγοις οὐ συνάδουσι χρῆται. Διέξεισι μὲν γὰρ ἀπνευστὶ τοὺς ἀρετῆς ἑκάστης ἐπαίνους, οἷα λόγῳ πολύς, ἐπὶ θήρᾳ τῶν ἀκουόντων· ὁ δὲ βίος ἐστὶν αὐτοῦ πάντων ἀνάπλεως ἁμαρτημάτων. Καί μοι δοκεῖ τῶν ἐπὶ σκηναῖς ὑποκριτῶν διαφέρειν οὐδέν, οἳ πολλάκις ἠμελημένοι καὶ ἄφρονες, ἄνθρωποι διεφθαρμένοι, τινὲς δὲ καὶ θεράποντες, εἰς ἥρωας ἀσκοῦνται, μικρὸν δὲ ὕστερον ἀποθέμενοι τὴν σκευήν, τὰ τῆς ἰδίας ἀδοξίας ἀναφαίνουσι σημεῖα.

---

3 – 6 II^{1}2097 Philo Iudaeus, *De fuga et inventione*, 156 (ed. Wendland, p. 143, 23–26) **9 – 16 II^{1}2098** Philo Iudaeus, *Quaestiones in Exodum*, locus non repertus (ed. Petit, p. 302.26); Royse 176.55

---

2 – 6 II^{1}2097 K cap. Υ 1, 31 (265v[8]9–14); *deest in* V H^{I} **8 – 16 II^{1}2098** K cap. Υ 1, 32 (265v[14]15–266r2); *deest in* V H^{I}; PG 86, 2096, 39–49 *(falso sub titulo* Περὶ τάξεως καὶ καταστάσεως*)*

---

10 ἀπνευστὶ] *scrips. Harris*, ἀπνευστεὶ K **11** πολύς] *correx. Mai*, πόλις K *(*ζ<ή>-τ<ει> *in mg.)* αὐτοῦ] *correxi (ed.)*, αὐτῶν K **12** ἀνάπλεως] *scrips. Mai*, ἀνάπλεος K **13** οἳ] *scrips. Mai*, οἱ K **14** ἥρωας] ζ<ή>τ<ει> K$^{\text{in mg.}}$

*II[2] / PML[b] cap. Υ 6

Τίτλος β′ Περὶ ὑβριστοῦ.

α′ Περὶ ὑβριστοῦ.

II[1]2099 / K cap. Υ 2, 1

Ἀπὸ τοῦ Ἰώβ·

Πάντα ὑβριστὴν ταπείνωσον.

II[1]2100 / K cap. Υ 2, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

Τοὺς ὕβρει φερομένους ἐταπείνωσεν.

II[1]2101 / K cap. Υ 2, 3

Τοῦ αὐτοῦ·

Αἶνος αὐτῷ ὕβρις.

---

5 **II[1]2099** Iob 40, 11[2] 8 **II[1]2100** Iob 22, 12[2] 11 **II[1]2101** Iob 15, 27[2] (app. crit.)

---

1 Titlos (a) K (266r2) **2 Titlos (b)** V A[I pin]; *deest in* H[I]A[I txt] **4 – 5 II[1]2099** K cap. Υ 2, 1 (266r[2]3); V cap. Υ 1, 2; *deest in* H[I]; PG 96, 373, 13 **7 – 8 II[1]2100** K cap. Υ 2, 2 (266r[3]4); V[E]V[O] cap. Υ 1, 1; V[W] cap. Υ 1, 3; *deest in* H[I]; PG 96, 373, 12 **10 – 11 II[1]2101** K cap. Υ 2, 3 (266r[4]5); V[W] cap. Υ 1, 1; *deest in* V[E]V[O] H[I]

---

2 Titlos (b) α′] *om.* V[O txt] *(α′ secund. ser.), propt. mg. resect. non liquet in* A[I pin] *(α′ secund. ser.), praem.* τίτλος α′ V[E pin] V[O pin], *praem.* τίτλος V[W txt]

II[1]2099 (a) K (b) *s. a.* V **II[1]2100** (a) K (b) Ἰώβ V[E]V[O] (c) *s. a.* V[W] **II[1]2101** (a) K (b) Ἰώβ V[W]

II^{1}2102 / K cap. Υ 2, 4

Τῶν Παροιμιῶν·

Κακὸς μετὰ ὕβρεως πράσσει κακά.

II^{1}2103 / K cap. Υ 2, 5

*II^{2}2721 / PML^{b} cap. Υ 6, 4

Τῶν αὐτῶν·

Ὀφθαλμὸς ὑβριστοῦ, γλῶσσα ἄδικος.

II^{1}2104 / K cap. Υ 2, 6

Τῶν αὐτῶν·

Οἴκους ὑβριστῶν κατασπᾷ κύριος.

II^{1}2105 / K cap. Υ 2, 7

*II^{2}2720 / PML^{b} cap. Υ 6, 3

Τῶν αὐτῶν·

Πρὸ συντριβῆς ἡγεῖται ὕβρις,
πρὸ δὲ πτώματος κακοφροσύνη.

---

3 II^{1}2102 Prov. 13, 10^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 67) **6 II^{1}2103** Prov. 6, 17^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 40) **9 II^{1}2104** Prov. 15, 25^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 78) **12 – 13 II^{1}2105** Prov. 16, 18$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 82)

---

2 – 3 II^{1}2102 K cap. Υ 2, 4 (266r[5]6); V^{E}V^{O} cap. Υ 1, 3; V^{W} cap. Υ 1, 4; *deest in* H^{I}; PG 96, 373, 14 **5 – 6 II^{1}2103** K cap. Υ 2, 5 (266r[6]7); V^{E}V^{O} cap. Υ 1, 5; V^{W} cap. Υ 1, 6; *deest in* H^{I}; PG 96, 373, 16 **8 – 9 II^{1}2104** K cap. Υ 2, 6 (266r[7]8); V^{E}V^{O} cap. Υ 1, 4; V^{W} cap. Υ 1, 5; *deest in* H^{I}; PG 96, 373, 15 **11 – 13 II^{1}2105** K cap. Υ 2, 7 (266r[8]9–10); *deest in* V H^{I}

II^{1}2102 Τῶν] *om.* V **II^{1}2103** (a) K (b) *s. a.* V **II^{1}2104** (a) K (b) *s. a.* V

---

3 Κακὸς] *praem.* ὁ V$^{W\ man.\ rec.}$ ὑβρίσεως K **6** ὀφθαλμοῦ V^{E}V^{O} **9** Οἴκους] *post* ὑβριστῶν *transpos.* V^{E}V^{O}

*II^{2}2722 / PML^{b} cap. Υ 6, 5

II^{1}2106 / K cap. Υ 2, 8

Τῶν αὐτῶν·

Οὗ ἐὰν εἰσέλθῃ ὕβρις, ἐκεῖ καὶ ἀτιμία.

II^{1}2107 / K cap. Υ 2, 9

Τῶν αὐτῶν·

Κρείσσων πραΰθυμος μετὰ ταπεινώσεως
ἢ ὃς διαιρεῖται σκῦλα μετὰ ὕβρεως.

II^{1}2108 / K cap. Υ 2, 10

Τῶν αὐτῶν·

Ὕβρις ἄνδρα ταπεινοῖ.

II^{1}2109 / K cap. Υ 2, 11

Ἡσαΐου προφήτου·

Οἱ ὑψηλοὶ τῇ ὕβρει συντριβήσονται καὶ ταπεινωθήσονται.

---

3 II^{1}2106 Prov. 11, 2^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 55) **6 – 7 II^{1}2107** Prov. 16, 19$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 82) **10 II^{1}2108** Prov. 29, 23^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 142) **13 II^{1}2109** Is. 10, 33 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 324–325)

---

2 – 3 II^{1}2106 K cap. Υ 2, 8 (266r[10]11); V^{E}V^{O} cap. Υ 1, 6; V^{W} cap. Υ 1, 7; *deest in* H^{I}; PG 96, 373, 17 **5 – 7 II^{1}2107** K cap. Υ 2, 9 (266r[11]12–13); V^{E}V^{O} cap. Υ 1, 7; V^{W} cap. Υ 1, 8; *deest in* H^{I}; PG 96, 373, 13–14 **9 – 10 II^{1}2108** K cap. Υ 2, 10 (266r[13]14); *deest in* V H^{I} **12 – 13 II^{1}2109** K cap. Υ 2, 11 (266r[14]15–16); V^{E}V^{O} cap. Υ 1, 8; V^{W} cap. Υ 1, 9; *deest in* H^{I}; PG 96, 373, 20–21

II^{1}2106 (a) K (b) *s. a.* V **II^{1}2107** (a) K (b) *s. a.* V **II^{1}2109** (a) K (b) Ἡσαΐου V

---

6 κρεῖσσον V **7** διαιρεῖ V^{O} **13** ὕβρει] *add.* πάντες K

II^{1}2110 / K cap. Υ 2, 12

Τοῦ αὐτοῦ·

Ματαία ἔσται ὕβρις τοῦ πνεύματος ὑμῶν.

II^{1}2111 / K cap. Υ 2, 13

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ περὶ ὀργῆς·

Ὥσπερ ἡ ἐν ταῖς ἐρήμοις ἠχὼ πρὸς τὸν φθεγξάμενον αὖθις ἀκεραία ὑποστρέφει, οὕτως αἱ ὕβρεις ἐπὶ τὸν λοίδορον ἐπαναστρέφουσιν· μᾶλλον δέ, ὁ μὲν ἦχος <ὁ> αὐτὸς ἀπεδόθη, ἡ δὲ λοιδορία μετὰ προσθήκης ἐπάνεισιν.

II^{1}2112 / K cap. Υ 2, 14

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ πρὸς νέους·

Ἐχθρὸς μῦθος ὁπλίζει χεῖρα.

---

12 cf. Ps.-Eurip., *Rhes.*, 84

---

3 II^{1}2110 Is. 33, 11 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 373–374) **6 – 9 II^{1}2111** Basilius Caesariensis, *Homilia adversus eos qui irascuntur*, 3 (PG 31, 357, 37–41) **12 II^{1}2112** Basilius Caesariensis, *Ad iuvenes (De legendis gentilium libris)*, VII, 5, 4–5 (ed. Naldini, p. 106)

---

2 – 3 II^{1}2110 K cap. Υ 2, 12 (266r[16]17); *deest in* V H^{I} **5 – 9 II^{1}2111** K cap. Υ 2, 13 (266r[17]18–22); V^{E}V^{O} cap. Υ 1, 9; V^{W} cap. Υ 1, 10; *deest in* H^{I}; PG 96, 373, 22–26 **11 – 12 II^{1}2112** K cap. Υ 2, 14 (266r[22]23); *deest in* V H^{I}

II^{1}2111 (a) K (b) Βασιλείου V

---

6 φεγξάμενον V^{E} **6 – 7** ἀκεραία] *scripsi*, ἀκεραῖα K V^{W}, ἀκαιρέα V^{E}V^{O} **7** τὸν] τῶν K, τὼν *(sic)* V^{E} λοίδωρον V^{E}V$^{W\ a.\ c.}$ V^{O}, λοιδοριῶν K$^{a.\ c.}$, λοιδόρων K$^{p.\ c.\ in\ mg.}$ **8** δέ] μὲν V^{W} ὁ^{2}] *supplevi (**II^{2}1868 / R cap. Λ 1, 9*)*, *om.* K V λοιδορία] *add.* καὶ ὕβρις K **12** Ἐχθρὸς μῦθος] ἐπ' ἐχθροὺς θυμὸς *ed. Bas.*, ἐπ' ἐχθροῖς μῦθος *ed. Ps.-Eurip.*

II^{1}2113 / K cap. Υ 2, 15

Κυρίλλου, ἐκ τοῦ ιβʹ τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ·

Τὸ μὲν κακῶς ἀγορεύειν οὓς ἂν ἕλοιτό τις, εὔκολον οἶμαι παντί· δημῶδες ὅμως τοῦτο καὶ ἀγοραῖον.

II^{1}2114 / K cap. Υ 2, 16

Ἐκ τοῦ ιϛʹ τῶν αὐτῶν·

Πάναισχρον καὶ ἀκαλλὲς καὶ τοῖς εὖ βιοῦν ᾑρημένοις ἀνάρμοστον τὸ ὑβρίζειν ἐστί· καὶ οὐκ ἂν τίς εἴη τοιοῦτος τῶν ἐν ἐφέσει σεμνότητος καὶ ἐπιεικείας.

<II^{1}suppl. 404 / V cap. Υ 1, 11>

---

10 II^{1}suppl. 404 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 4 II^{1}2113 Cyrillus Alexandrinus, *Contra Iulianum imperatorem*, XII (?) (fr. 17, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 773) **7 – 9 II^{1}2114** Cyrillus Alexandrinus, *Contra Iulianum imperatorem*, XVI (?) (fr. 38, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 786)

---

2 – 4 II^{1}2113 K cap. Υ 2, 15 (266r[23]24–25); *deest in* V H^I; PG 86, 2096, 51–54
6 – 9 II^{1}2114 K cap. Υ 2, 16 (266r[25]–266v4); V^{E}V^O cap. Υ 1, 10; V^W cap. Υ 1, 11; *deest in* H^I; PG 86, 2096, 55 – 2097, 3; PG 96, 373, 27–28

II^{1}2114 (a) K (b) Κυρίλλου V

---

3 οὓς] οὐκ *scrips. Mai* εὔκολον] εὔδηλον *scrips. Mai* **4** ἀγοραῖον] *scrips. Mai*, ἀγορευραῖον K **7** Πάναισχρον] *correxi*, πᾶν αἰσχρὸν K V εὖ βιοῦν] εὐποιεῖν V^{E}V^O ᾑρημένοις] *scrips. Mai*, ἠρημένοις K, εἰρημένοις V **8 – 9** καὶ – ἐπιεικείας] *om.* V

Τίτλος γʹ Περὶ ὕπνου καὶ ἀϋπνίας.

γʹ Περὶ ὕπνου καὶ ἀϋπνίας.

ιαʹ Περὶ ὕπνου καὶ ἀϋπνίας.

II^{1}2115 / K cap. Υ 3, 1

Ἀπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Γλυκὺς ὁ ὕπνος τοῦ δούλου,
εἰ ὀλίγον καὶ εἰ πολὺ φάγεται.

II^{1}2116 / K cap. Υ 3, 2

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἐνδύεται διερρηγμένα καὶ ῥακώδη πᾶς ὑπνώδης.

---

1 ἀϋπνίας] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ Α 15 **10** exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 29.3./3. (ed. Ihm, p. 618–619)

6–7 II^{1}2115 Eccle. 5, 11$^{1-2}$ (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 157) **10 II^{1}2116** Prov. 23, 21^{2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 110–111)

---

1 Titlos (a) K (266v4) **2 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **3 Titlos (c)** PML$^{b\ pin}$ E R; *deest in* L$^{b\ txt}$ **5–7 II^{1}2115** K cap. Υ 3, 1 (266v[4]5–6); V cap. Υ 3, 1; P cap. Υ 11, 1; *deest in* H^{I} ML^{b} E R; PG 96, 373, 43–44 **9–10 II^{1}2116** K cap. Υ 3, 2 (266v[6]7); V cap. Υ 3, 5; P cap. Υ 11, 5; M cap. Υ 11, 3; E cap. 246, 3; *deest in* H^{I} L^{b} R; PG 96, 376, 1–2

---

1 Titlos (a) Τίτλος γʹ] δγʹ *(sic)* K^{pin} *(γʹ secund. ser.)* **2 Titlos (b)** γʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(γʹ secund. ser.), praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ **3 Titlos (c)** ιαʹ] σμςʹ E, *praem.* τίτλος R^{txt}

II^{1}2115 (a) K (b) Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ V P Τοῦ] *om.* V **II^{1}2116** Τῶν] *om.* V PM E

---

6 τῶ δούλω V$^{W\ p.c.}$ **10** Ἐνδύεται] ἐνδύσεται *(-δυ- M)* PM E πᾶς ὑπνώδης] πᾶς υ E *(sed erasum videtur)*

II^{1}2117 / K cap. Υ 3, 3

<***>

Ὕπνος ὑγείας ἐπὶ ἐντέρῳ μετρίῳ.

II^{1}2118 / K cap. Υ 3, 4

Τῶν αὐτῶν·

Μέριμνα ἀγρυπνίας ἀπαιτήσει νυσταγμόν.

II^{1}2119 / K cap. Υ 3, 5

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Θυγάτηρ πατρὶ ἀπόκρυφος ἀγρυπνία,
καὶ ἡ μέριμνα αὐτῆς ἀφιστᾷ ὕπνον.

---

3 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 13.5.*/5. (ed. Ihm, p. 328) **6** exstat ibid., 29.4./4. (p. 619)

---

3 II^{1}2117 Sir. 34, 20^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 139–140) **6 II^{1}2118** Prov., re vera Sir. 34, 2^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 137) **9 – 10 II^{1}2119** Sir. 42, 9$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 164)

---

2 – 3 II^{1}2117 K cap. Υ 3, 3 (266v8); V cap. Υ 3, 2; P cap. Υ 11, 2; *deest in* H^I ML^b E R; PG 96, 373, 45 **5 – 6 II^{1}2118** K cap. Υ 3, 4 (266v[8]9); V cap. Υ 3, 3; P cap. Υ 11, 3; M cap. Υ 11, 1; E cap. 246, 1; *deest in* H^I L^b R; PG 96, 373, 45–46 **8 – 10 II^{1}2119** K cap. Υ 3, 5 (266v[9]10–11); V cap. Υ 3, 4; P cap. Υ 11, 4; M cap. Υ 11, 2; E cap. 246, 2; *deest in* H^I L^b R; PG 96, 373, 46–47

II^{1}2117 (a) *s. a.* K V^{E}V^O (b) Σοφία Σολομῶντος *(*-μωντος *cod.)* P (c) σολομ *(sic)* V^W **II^{1}2118** (a) K (b) Σιράχ V^O (c) Ἐκ τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ M (d) Ἐκκλησιαστοῦ E (e) *s. a.* V^{E}V^W P **II^{1}2119** (a) K (b) Τοῦ Σιράχ V PM E Τοῦ] *om.* V^E E σιραχ PM (c) *s. a.* V^{W}V^O

---

3 ὑγεία V^{E}V^O **6** ἀπετίσει K, ἀπαιτει *(sic)* M **9** πατρὶ] *om.* K ἀγρυπνΐας V^O

II¹2120 / K cap. Υ 3, 6

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ περὶ εὐχαριστίας λόγου·

Εὐχαρίστει, ἄνθρωπε, τῷ ἀκουσίως ἡμᾶς διὰ τοῦ ὕπνου τῆς συνεχείας τῶν πόνων λύοντι καὶ ἐκ μικρᾶς ἀναπαύσεως πάλιν πρὸς τὴν ἀκμὴν τῆς δυνάμεως ἐπανάγοντι.

II¹2121 / K cap. Υ 3, 7

Ἐκ τῆς πρὸς Γρηγόριον ἀσκητικῆς ἐπιστολῆς·

Τὸ ἐν βαθεῖ κάρῳ κατακρατεῖσθαι, λυομένων αὐτοῦ τῶν μελῶν, ὥστε σχολὴν ἀτόποις παρέχειν φαντασίαις, ἐν καθημερινῷ θανάτῳ ποιεῖ τοὺς οὕτω καθεύδοντας.

---

3 – 5 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 29.5./5. (ed. Ihm, p. 619)

---

3 II¹2120 Εὐχαρίστει] Basilius Caesariensis, re vera *Homilia in martyrem Iulittam*, 3 (PG 31, 244, 27) **3 – 5** τῷ – ἐπανάγοντι] Ibid. (PG 31, 244, 37–40) **8 – 10 II¹2121** Basilius Caesariensis, *Epistulae*, II, 6, 42–45 (ed. Courtonne, I, p. 12–13)

---

2 – 5 II¹2120 K cap. Υ 3, 6 (266v[11]12–15); V cap. Υ 3, 6; P cap. Υ 11, 6; M cap. Υ 11, 4; E cap. 246, 4; R cap. Υ 11, 1; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 376, 3–6 **7 – 10 II¹2121** K cap. Υ 3, 7 (266v[15]16–19); V cap. Υ 3, 7; P cap. Υ 11, 7; M cap. Υ 11, 5; *deest in* H^{I} L^{b} E R; PG 96, 376, 7–10

II¹2120 (a) K (b) Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, περὶ εὐχαριστίας PM Τοῦ ἁγίου] *om.* M βασιλειου M (c) Τοῦ ἁγίου Βασιλείου R (d) Βασιλείου V E **II¹2121** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ P (c) *s. a.* V (d) *s. d.* M

---

4 τὸν πόνον *(*πο- M*)* M R **4 – 5** πάλιν – δυνάμεως] *om.* V^{O} **4** πάλιν] *om.* K πρὸς] ἐπὶ V^{E} **8** Τὸ] τῶ V, τον P ἐν] *om.* PM λυομενου M αὐτῶ V^{W} τῶν] *om.* V^{W} **9** σχολην M$^{p. c.}$, χολὴν *(*-ην M*)* K M$^{a. c.}$ ἀτόποις] ἀτϋποῖς M, *post* παρέχειν *transpos.* K φαντασίαις] *om.* K *(in mg. supplev.)*

II^{1}2122 / K cap. Υ 3, 8

Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσης, ἐκ τῆς εἰς τὸν ἄνθρωπον θεωρίας·

Ὕπνος τὸ σύντονον τῆς ἐγρηγόρσεως ὑπεχάλασεν, εἶτα ἐγρήγορσις τὸ ἀνειμένον ἐτόνωσε. Καὶ οὐθέτερον τούτων ἐν τῷ διηνεκεῖ συμμένει, ἀλλ᾽ ὑποχωρεῖ ταῖς παρουσίαις ἀλλήλων ἀμφότερα, οὕτω τῆς φύσεως ἑαυτὴν ταῖς ὑπαλλαγαῖς ἀνακαινιζούσης, ὡς ἑκατέρων ἐν μέρει μεταλαγχάνουσα<ν> <ἀδι>ασπάστως ἀπὸ τοῦ ἑτέρου μεταβαίνειν ἐπὶ τὸ ἕτερον. Τό τε γὰρ διαπαντὸς συντετᾶσθαι ταῖς ἐνεργείαις τὸ ζῶον ῥῆξίν τινα καὶ διασπασμὸν τῶν ὑπερτεινομένων ποιεῖται μερῶν· ἥ τε διηνεκὴς τοῦ σώματος ἄνεσις διάπτωσίν τινα τοῦ συνεστῶτος καὶ λύσιν ἐργάζεται. Τὸ δὲ κατὰ καιρὸν ἀμφοτέρων μετρίως ἐπιθιγγάνειν δύναμις πρὸς διαμονήν ἐστι τῆς φύσεως, διὰ τῆς διηνεκοῦς πρὸς τὰ ἀντικείμενα μεταβάσεως ἐν ἑκατέροις ἑαυτὴν ἀπὸ τῶν ἑτέρων ἀναπαυούσης. Οὕτω τοίνυν τετονωμένον διὰ τῆς ἐγρηγόρσεως τὸ σῶμα λαβοῦσα, λύσιν ἐπινοεῖ διὰ τοῦ ὕπνου τῷ τόνῳ, τὰς αἰσθητικὰς δυνάμεις πρὸς καιρὸν ἐκ τῶν ἐνεργειῶν ἀναπαύσασα, οἷόν τινας πώλους μετὰ τοὺς ἀγῶνας τῶν ἁρμάτων ἐκλύουσα. Ἀναγκαία δὲ τῇ συστάσει τοῦ σώματος ἡ εὔκαιρος ἄνεσις.

---

3 – 19 II^{1}2122 GREGORIUS NYSSENUS, *Contemplatio hominis (De opificio hominis)*, 13, 2–3 (ed. Forbesius, p. 174, 9–27)

---

2 – 19 II^{1}2122 K cap. Υ 3, 8 (266v[19]20–267r17); V cap. Υ 3, 8; P cap. Υ 11, 8; *deest in* H^{I} ML^{b} E R; PG 96, 376, 11–30

II^{1}2122 (a) K P ἁγίου Γρηγορίου] *om.* P τὸν] *om.* P (b) Τοῦ Νύσης V Τοῦ] *om.* V^{W}

---

3 – 4 ἐγρήγορσις] ἡ γρηγόρησις K **4** ἀνημένον $V^{E\ a.\ c.}$, ἄμεινον $V^{W\ e\ corr.}$ P **5** μένει K **6 – 7** ἑκατέρου K **7** μεταλαγχάνουσαν] *correxi (ed.)*, μεταλαγχάνουσα *(*-λαγχα- P*)* K V^{W} P, καταλαγχάνουσα $V^{E}V^{O}$ ἀδιασπάστως] *correxi (ed.)*, ἀσπάστως K $V^{W\ a.\ c.\ ut\ videtur}$, ἀσπασίως $V^{W\ p.\ c.}$ P, ἀσπαστῶς $V^{E}V^{O}$ τοῦ] *om.* V^{W} *(in mg. supplev. man. rec.)* **8** μεταβαίνει V ἐπὶ] *om.* V^{E} τὸ] τὸν $V^{W\ a.\ ras.}$ **8 – 9** συντετᾶσθαι] *sic acc.* K V P, συνετετᾶσθαι $V^{O\ a.\ c.}$ **9** τὸ ζῶον] *om.* $V^{E}V^{O}$ τῶν] τὸν $V^{E}V^{O}$ **9 – 10** ὑπερτεινομένων] -ει- *e corr.* V^{W}, ὑπερτινομένων $V^{E}V^{O}$ P **12** καιρὸν] καιρῶν $K^{a.\ c.}$ μετρίας $V^{E}V^{O}$ **15** τετονωμένον] τετονημένον V^{W} P, *om.* K ἐγρηγορήσεως K **16** ταῖς αἰσθητικαῖς $V^{W\ a.\ c.}$, ταὶς *(sic)* αἰσθητικὰς $V^{W\ p.\ c.}$ **16 – 17** πρόσκαιρον V^{W} **17** ἀναπαύουσα *(*-αυ- P*)* $V^{W\ p.\ c.}$ P πόλους $V^{W\ p.\ c.}$ V^{O}, πολλοὺς *(*-ους P*)* $V^{W\ a.\ c.}$ P

II^{1}2123 / K cap. Υ 3, 9

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ἐκ τῶν εἰς τὸν Σαοὺλ καὶ τὸν Δαυΐδ·

Ὕπνος οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ θάνατος πρόσκαιρος καὶ ἐφήμερος τελευτή.

II^{1}2124 / K cap. Υ 3, 10

Τοῦ ἁγίου Εὐσταθίου, ἐκ τοῦ περὶ ψυχῆς λόγου·

Κοινὸν σώματος καὶ ψυχῆς πάθος, ὕπνος.

II^{1}2125 / K cap. Υ 3, 11

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ δʹ Στρώματος·

Ὅσα περὶ ὕπνου λέγουσι, τὰ αὐτὰ χρὴ καὶ περὶ θανάτου ἐξακούειν· ἑκάτερος γὰρ δηλοῖ τὴν ἀποστασίαν τῆς ψυχῆς, ὁ μὲν μᾶλλον, ὁ δὲ ἧττον.

---

3 – 4 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 29.9./9. (ed. Ihm, p. 620–621) **10 – 12** exstat ibid., 29.12./12. (p. 622)

---

3 – 4 II^{1}2123 Iohannes Chrysostomus, *De Davide et Saule*, II, 2, 57–59 (ed. Barone, p. 34) **7 II^{1}2124** Eustathius Antiochenus, *Contra Ariomanitas et de anima*, locus non repertus, fragm. 8, 18 (ed. Declerck, p. 69) **10 – 12 II^{1}2125** Clemens Alexandrinus, *Stromata*, IV. Cap. XXII. 141, 1 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 310, 18–20)

---

2 – 4 II^{1}2123 K cap. Υ 3, 9 (267r[17–18]19–20); V cap. Υ 3, 9; P cap. Υ 11, 9; M cap. Υ 11, 6; E cap. 246, 5; R cap. Υ 11, 2; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 376, 31–32 **6 – 7 II^{1}2124** K cap. Υ 3, 10 (267r[20]21); V^{E}V^{W}V^{Ph} cap. Υ 3, 10; P cap. Υ 11, 10; M cap. Υ 11, 7; E cap. 246, 6; R cap. Υ 11, 3; *deest in* V^{O} H^{I} L^{b} **9 – 12 II^{1}2125** K cap. Υ 3, 11 (267r[22]23–267v1); V^{E}V^{W}V^{Ph} cap. Υ 3, 11; P cap. Υ 11, 11; M cap. Υ 11, 8; R cap. Υ 11, 4; *deest in* V^{O} H^{I} L^{b} E; PG 86, 2097, 5–8

II^{1}2123 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V PM E R Τοῦ] *om.* V^{W} E **II^{1}2124** (a) K (b) Τοῦ ἁγίου Εὐσταθίου R (c) Εὐσταθίου V^{E}V^{W}V^{Ph} PM ευσταθίου PM (d) *s. a.* E **II^{1}2125** (a) K PM κλημεντος M δʹ] *scripsi*, αʹ K PM (b) Τοῦ ἁγίου Κλήμεντος Ἀλεξανδρείας R (c) Κλήμεντος V^{E}V^{W}V^{Ph}

---

3 οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν] οὐδέν ἐστιν E καὶ] *om.* K **10** τὰ αὐτὰ] ταυτα *(sic)* M

*II^{2} / PML^{b} cap. Υ 1

Τίτλος δʹ Περὶ ὑγείας, καὶ ὅτι πάντων διαφέρει.

ηʹ Περὶ ὑγείας, καὶ ὅτι πάντων διαφέρει.

*II^{2}2665 / PML^{b} cap. Υ 1, 8

II^{1}2126 / K cap. Υ 4, 1

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Κρείσσων πτωχὸς ὑγιὴς καὶ ἰσχύων τῇ ἕξει
ἢ πλούσιος μεμαστιγωμένος εἰς σῶμα αὐτοῦ.

*II^{2}2662 / PML^{b} cap. Υ 1, 5

II^{1}2127 / K cap. Υ 4, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

Ὑγεία καὶ εὐεξία παντὸς χρυσίου βελτίων,
σῶμα εὔρωστον ἢ ὄλβος ἄμετρος.

---

5 – 6 II^{1}2126 Sir. 30, 14$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 128) **9 – 10 II^{1}2127** Sir. 30, 15$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 128)

---

1 Titlos (a) K (267v2) **2 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **4 – 6 II^{1}2126** K cap. Υ 4, 1 (267v[2]3–4); V cap. Υ 8, 1; *deest in* H^{I}; PG 96, 380, 23–24 **8 – 10 II^{1}2127** K cap. Υ 4, 2 (267v[4]5–6); V cap. Υ 8, 2; *deest in* H^{I}; PG 96, 380, 25–26

---

1 Titlos (a) Τίτλος δʹ] εδʹ *(sic)* K^{pin} *(δʹ secund. ser.)* **2 Titlos (b)** ηʹ] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(ηʹ secund. ser.)*, *praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ ὑγιείας V$^{E\ pin}$ V$^{O\ pin}$ διαφέρειν V$^{O\ pin}$

II^{1}2126 (a) K (b) Σιράχ V **II^{1}2127** (a) K (b) Βασιλείου V^{E}V^{O} (c) *s. a.* V^{W}

---

5 κρεῖσσον V^{E}V$^{W\ p.\ c.}$ V^{O}, κρίσσον V$^{W\ a.\ c.}$ καὶ – ἕξει] *om.* V^{E}V^{O} καὶ ἰσχύων] *om.* V^{W} **6** μεμαστιγωμένος] *scripsi (LXX)*, μεμαστηγωμένος V^{E}V^{O}, μεμαστιγομένος V^{W}, ἐμμαστιγωμένος K **9** ὑγιεῖα K χρυσοῦ V$^{W\ a.\ c.}$ βελτίων] βέλτιον *e corr.* V^{W}, βελτίω V^{E}V^{O} **10** σῶμα] *praem.* καὶ V$^{W\ p.\ c.}$ ὄλβος ἄμετρος] ὀβολοὺς *(sic)* ἀμέτρους K

II^{1}2128 / K cap. Υ 4, 3

***II^{2}2663 / PML^{b} cap. Υ 1, 6**

Τοῦ αὐτοῦ·

Οὐκ ἔστι πλοῦτος βελτίων ὑγείας σώματος.

II^{1}2129 / K cap. Υ 4, 4

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ περὶ νηστείας α′·

Ὑγεία ποθεινοτέρα μετὰ τὴν πεῖραν τῶν ἐναντίων.

II^{1}2130 / K cap. Υ 4, 5

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ περὶ εὐταξίας·

Ὑγείας ἐπιλαβούσης, ἡ νόσος ἐξαφανίζεται.

---

3 II^{1}2128 Sir. 30, 16^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 128–129) **6 II^{1}2129** Basilius Caesariensis, *De ieiunio homilia I*, 8 (PG 31, 177, 1–2) **9 II^{1}2130** Gregorius Nazianzenus, *De moderatione in disputando (Orat. 32)*, locus non repertus, re vera Gregorius Nyssenus, *De beatitudinibus*, VII (ed. Callahan, p. 154, 15)

---

2 – 3 II^{1}2128 K cap. Υ 4, 3 (267v[6]7); V^{E}V^{W}V^{Ph} cap. Υ 8, 3; *deest in* V^{O} H^{I} **5 – 6 II^{1}2129** K cap. Υ 4, 4 (267v[7]8–9); V^{E}V^{W} cap. Υ 8, 4; V^{O} cap. Υ 8, 3; PM cap. Υ 1, 1; E cap. 236, 1 et 6; *deest in* H^{I}; PG 96, 380, 27–28 **8 – 9 II^{1}2130** K cap. Υ 4, 5 (267v[9]10); V^{E}V^{W} cap. Υ 8, 6; V^{O} cap. Υ 8, 5; PM cap. Υ 1, 3; E cap. 236, 8; *deest in* H^{I}; PG 96, 380, 28–29

II^{1}2128 (a) K (b) Βασιλείου *(cf. locum sequentem)* V^{W} (c) *s. a.* V^{E}V^{Ph} **II^{1}2129** (a) K (b) Τοῦ ἁγίου Βασιλείου PM βασιλειου M (c) Βασιλείου E$^{cap.\ 236,\ 4}$ (d) Τοῦ Νύσης V^{E}V^{O} (e) *s. a. (cf. lemma loci praecedentis)* V^{W} (f) Σιράχ E$^{cap.\ 236,\ 1}$ **II^{1}2130** (a) K (b) Τοῦ Νύσης PM E Τοῦ] *om.* E νυσης M (c) Χρυσοστόμου V^{W} (d) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

3 πλοῦτος] *om.* K βέλτιον K ὑγίας K$^{a.\ c.\ ut\ videtur}$, ὑγιείας K$^{p.\ c.}$ V^{W} **6** Ὑγεία] ὕγεια PM, ὑγία V$^{W\ a.\ c.}$, ὑγιεῖα K, *add.* καὶ εὐεξία E$^{cap.\ 236,\ 1}$ *(cf.* II^{1}2127 / K cap. Υ 4, 2*)* ποθεινοτέρα] ποθηνοτερα P, ποθηνοτερα ἐστι M **9** ὑγειας M, ὕγειας P, ὑγίας V$^{W\ a.\ c.}$, ὑγιείας K ἡ] *om.* V PM E

II^{1}2131 / K cap. Υ 4, 6

Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσης, ἐκ τῶν εἰς τοὺς μακαρισμούς·

Κοινὸν δῶρον ὑγεία.

II^{1}2132 / K cap. Υ 4, 7

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ α′ Παιδαγωγοῦ·

Ἄριστον μὲν ὑγιαίνειν ἀεί, καλὸν δὲ καὶ ἀνασφῆλαι μετὰ τὴν νόσον.

---

6 Plat., *Leg.* II, 661a5–6

---

3 II^{1}2131 Gregorius Nyssenus, *De beatitudinibus*, locus non repertus, re vera Gregorius Nazianzenus, *De moderatione in disputando (Orat. 32)*, 22, 16 (ed. Moreschini, p. 132) **6 – 7 II^{1}2132** Clemens Alexandrinus, *Paedagogus*, I. Cap. IX. 81, 3 (ed. Stählin/Treu, p. 138, 3–4); Holl, n° 187, 2–3

---

2 – 3 II^{1}2131 K cap. Υ 4, 6 (267v[11]12); V^{E}V^{W} cap. Υ 8, 5; V^{O} cap. Υ 8, 4; PM cap. Υ 1, 2; E cap. 236, 7; *deest in* H^{I}; PG 96, 380, 28 **5 – 7 II^{1}2132** K cap. Υ 4, 7 (267v [12]13–14); V^{E}V^{W} cap. Υ 8, 7; V^{O} cap. Υ 8, 6; PM cap. Υ 1, 4; E cap. 236, 9; *deest in* H^{I}; PG 96, 380, 30–31

II^{1}2131 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου, περὶ εὐταξίας PM (c) Θεολόγου E (d) *s. a.* V^{E}V^{W} (e) *s. d.* V^{O} **II^{1}2132** (a) K PM κλημεντος M (b) Κλήμεντος V^{E}V^{O} E κλημεντος E (c) *s. a.* V^{W}

---

3 ὑγεία] ϋγεια P, ϋγεία M, ὑγία V$^{W\ a.\ c.}$, ὑγιεῖα K, *praem.* ἡ M E **6** ἀνασφάλαι *(*-σφα- P*)* V^{W} P E, ἀνασφαιλαι M

Τίτλος ε′ Περὶ ὑπονοίας, καὶ ὅτι χρὴ φεύγειν τὰς ἀφορμὰς τὰς τικτούσας ὑπονοίας κακάς.

θ′ Περὶ ὑπονοίας, καὶ ὅτι χρὴ φεύγειν τὰς ἀφορμὰς τὰς τικτούσας ὑπονοίας κακάς.

ιε′ Περὶ ὑπονοίας, ὅτι χρὴ φεύγειν τὰς ἀφορμὰς τὰς τικτούσας ὑπονοίας κακάς.

II^{1}2133 / K cap. Υ 5, 1

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους α′ ἐπιστολῆς·

Μὴ δότε ἀφορμὴν τοῖς θέλουσιν ἀφορμήν.

---

1 ἀφορμὰς] cf. II^1 / K^{pin} Παραπομπὴ Α 16 **9** similiter ap. Bas. Caes., *Asceticon magnum sive Quaestiones (regulae fusius tractatae)*, XV, 1 (PG 31, 952, 23); eund., *Epistulae*, CCXXIX, 2, 8–9 (ed. Courtonne, III, p. 35)

---

9 II^{1}2133 I Cor., re vera II Cor. 11, 12 (non ad verbum)

---

1 – 2 Titlos (a) K (267v14–16) **3 – 4 Titlos (b)** V A$^{I\ pin}$; *deest in* H^{I}A$^{I\ txt}$ **5 – 6 Titlos (c)** PML$^{b\ pin}$ E R; *deest in* L$^{b\ txt}$ **8 – 9 II^{1}2133** K cap. Υ 5, 1 (267v[16]17); V cap. Υ 9, 1; PM cap. Υ 15, 1; E cap. 248, 1; R cap. Υ 15, 1; *deest in* H^I L^b; PG 96, 380, 35

---

1 – 2 Titlos (a) **1** Τίτλος ε′] *om.* K^{pin} *(ε′ secund. ser.)* ὑπονοίας] *post* κακὰς *transpos.* K^{pin} **3 – 4 Titlos (b)** **3** θ′] *propt. mg. resect. non liquet in* A$^{I\ pin}$ *(θ′ secund. ser.)*, *praem.* τίτλος V$^{W\ txt}$ καὶ] *om.* V$^{E\ pin}$ V$^{W\ txt}$ V$^{O\ pin}$ τὰς^2] *om.* V$^{O\ txt}$ **5 – 6 Titlos (c)** **5** ιε′] σμη′ E, *praem.* τίτλος R^{txt} **5 – 6** ὅτι – κακάς] *om.* M^{pin}

II^{1}2133 (a) K (b) Πρὸς Κορινθίους α′ V^{E}V^O PM R α′] *om.* V^{E}V^O M (c) Ἀποστόλου V^W E

---

9 δῶτε E R

II^{1}2134 / K cap. Υ 5, 2

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ γʹ Παιδαγωγοῦ·

Οὐ τὸ καθαρεύειν ἀπόχρη τοῖς σώφροσιν, ἀλλὰ καὶ τὸ μὴ ὑποκεῖσθαι ψόγοις ἀσπαστέον, πᾶσαν ἀποκλείσαντας ὑπονοίας αἰτίαν.

II^{1}2135 / K cap. Υ 5, 3

Τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου, ἐκ τῆς πρὸς <τοὺς ἐν> Τράλλεσιν ἐπιστολῆς·

Μηδεὶς ὑμῶν κατὰ τοῦ πλησίον ἐχέτω τι. Μὴ ἀφορμὰς δίδοτε τοῖς ἔθνεσιν, ἵνα μὴ δι᾽ ὀλίγους ἄφρονας τὸ ἔνθεον πλῆθος βλασφημῆται.

<II^{1}suppl. 405 / E cap. 248, 3>

10 II^{1}suppl. 405 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 4 II^{1}2134 Clemens Alexandrinus, *Paedagogus*, III. Cap. XI. 83, 2 (ed. Stählin/Treu, p. 282, 3–5); Holl, n° 205 **7 – 9 II^{1}2135** Ignatius Antiochenus, *Epistula ad Trallianos*, 8, 2 (ed. Fischer, p. 176, 17–19)

2 – 4 II^{1}2134 K cap. Υ 5, 2 (267v[18]19–21); *deest in* V H^{I} PML^{b} E R **6 – 9 II^{1}2135** K cap. Υ 5, 3 (267v[22]23–268r3); V cap. Υ 9, 2; PM cap. Υ 15, 2; E cap. 248, 2; R cap. Υ 15, 2; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 380, 36–38

II^{1}2135 (a) K τοὺς ἐν] *supplevi, om. cod. (cf. etiam* II^{1}842 / K cap. E 4, 5*)* τραλέσσιν *cod.* (b) Τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου PM R ϊγνατίου PM (c) Ἰγνατίου V E ἰγνατίου V^{E}V^{O}, ιγνατίου V^{W}

3 καθαρεύειν] *correxi (ed.),* καθερεύειν K ἀπόχρη] *scripsi (ed.),* ἀποχρὴ K **3 – 4** ὑποκεῖσθαι] *scripsi,* ὑπόκεισθαι K **7** Μὴ] *om.* M ἀφορμᾶς P, ἀφορμὴν M δίδοται V^{E}V$^{W\ a.\ c.}$ V^{O} **8 – 9** βλασφημεῖται *(*-ειται M*)* V PM

Τίτλος ς′ Περὶ ὑδροποτούντων.

β′ Περὶ ὑδροποτούντων.

ι′ Περὶ ὑδροποτούντων.

II^{1}2136 / K cap. Υ 6, 1

Ἰεζεκιὴλ προφήτου·

Πάντες οἱ πίνοντες ὕδωρ, πάντες ἐδόθησαν εἰς θάνατον.

II^{1}2137 / K cap. Υ 6, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

…καὶ τὰ ἐκλεκτὰ τοῦ Λιβάνου, πάντα πίνοντα ὕδωρ· καὶ αὐτοὶ κατέβησαν μετ᾽ αὐτοῦ εἰς Ἅδην.

<II^{1}suppl. 406 / V cap. Υ 2, 3>

---

11 II^{1}suppl. 406 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

6 II^{1}2136 Ez. 31, 14 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 656) **9 – 10 II^{1}2137** Ez. 31, 16–17 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 657)

---

1 Titlos (a) K (268r3) **2 Titlos (b)** V A$^{\text{I pin}}$; *deest in* H^{I}A$^{\text{I txt}}$ **3 Titlos (c)** PML$^{\text{b pin}}$ E R; *deest in* L$^{\text{b txt}}$ **5 – 6 II^{1}2136** K cap. Υ 6, 1 (268r[3]4–5); V cap. Υ 2, 1; PM cap. Υ 10, 1; E cap. 245, 1; R cap. Υ 10, 1; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 373, 30–31 **8 – 10 II^{1}2137** K cap. Υ 6, 2 (268r[5]6–7); V cap. Υ 2, 2; PM cap. Υ 10, 2; E cap. 245, 2; R cap. Υ 10, 2; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 373, 31–33

---

1 Titlos (a) Τίτλος ς′] *om.* K^{pin} *(ς′ secund. ser.)* **2 Titlos (b)** β′] *om.* V$^{\text{O txt}}$ *(β′ secund. ser.)*, *praem.* τίτλος V$^{\text{W txt}}$ **3 Titlos (c)** ι′] cμε′ E, *praem.* τίτλος R^{txt} ὑδροποτούντων] *praem.* τῶν L$^{\text{b pin}}$

II^{1}2136 (a) K P ϊεζεκιήλ P (b) Ἰεζεκιήλ V E R ἰεζεκιήλ V R (c) Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ M **II^{1}2137** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^{O} (c) *s. d.* V^{W} PM E R

---

6 πάντες] *om.* E ἐδέθησαν V^{W} **9** ἐλεκτα *(sic)* P τοῦ Λιβάνου] τουλυάνου V^{W} αὐτὰ E **10** ᾅδην R, αδην M

II^{1}2138 / K cap. Υ 6, 3

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, περὶ νηστείας·

Οὐδεὶς ἐκραιπάλησεν ἀπὸ ὕδατος. Οὐδενὸς ὠδυνήθη κεφαλὴ ποτέ, ὕδατι βαρηθεῖσα. Οὐδεὶς ἀλλοτρίων ποδῶν ἐδεήθη, ὑδροποσίᾳ συζῶν. Οὐδενὸς ἐδέθησαν πόδες, οὐδενὸς χεῖρες ἀπηχρειώθησαν.

II^{1}2139 / K cap. Υ 6, 4

Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου·

Θέλεις πιεῖν; Βρύει σοι
Ὕδωρ, κρατὴρ ἀείρρους,
Ποτὸν μέθης ἄποιον,
Ἀκλήματον γάνυσμα.

---

3 – 5 II^{1}2138 Basilius Caesariensis, *De ieiunio homilia I*, 9 (PG 31, 177, 16–20) **8 – 11 II^{1}2139** Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, II,1,88 *(Ad suam animam carmen Anacreonticum)*, 125–128 (PG 37, 1440, 7–11)

---

2 – 5 II^{1}2138 K cap. Υ 6, 3 (268r[mg]8–12); V cap. Υ 2, 4; PM cap. Υ 10, 4; E cap. 245, 4; R cap. Υ 10, 4; *deest in* H^{I} L^{b}; PG 96, 373, 36–39 **7 – 11 II^{1}2139** K cap. Υ 6, 4 (268r[12]13–14); V cap. Υ 2, 5; PM cap. Υ 10, 5; E cap. 245, 5; *deest in* H^{I} L^{b} R; PG 96, 373, 40–41

II^{1}2138 (a) PM βασιλειου M (b) Τοῦ ἁγίου Βασιλείου K R (c) Βασιλείου V E **II^{1}2139** (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τῶν Ἐπῶν P (c) Τοῦ Θεολόγου V M E Τοῦ] *om.* V^{W} E

---

3 ἐκρεπάλησεν *(-πα- M)* V^{E}V^{O} M, ἐκραπάλισεν V$^{W\ p.c.}$, ἐκρεπάλισεν *(-πα- P)* V$^{W\ a.c.}$ P ὀδυνήθη *(ὀ- V^{E}, ο- P)* K V P κεφαλὴ] *post* ποτὲ *transpos.* PM E R **5** Οὐδενὸς – ἀπηχρειώθησαν] *om.* E ἐδεήθησαν *(ἐδεη- M)* V^{E} M, οἰδέθησαν V^{W}, οἰδαίθησαν K, οἴδησαν P R πόδες] *praem.* οἱ K ἀπηχρειώθησαν] -ηχ- *e corr.* V^{W}, ἀπηχριώθησαν V^{E} P, ἀπηχρϊώθητϊ *(sic)* V^{O} **9** κρατὴρ ἀείρους V^{W}, καρτῆρα εἴρους E, καρατηρα είρους P **10** πότον K V^{W}, ποτον PM **11** ἀνυσμα M

Στοιχεῖον Φ

Τίτλος αʹ Περὶ φιλοξενίας.

αʹ Περὶ φιλοξενίας καὶ φιλαδελφίας.

II^{1}2140 / K cap. Φ 1, 1

Τῆς Γενέσεως·

Ὤφθη ὁ θεὸς τῷ Ἀβραὰμ πρὸς τῇ δρυῒ τῇ Μαμβρῇ, καθημένου αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτοῦ μεσημβρίας. Ἀναβλέψας δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδεν, καὶ ἰδοὺ τρεῖς ἄνδρες είστήκεισαν ἐπάνω αὐτοῦ· καὶ ἰδὼν ἔδραμεν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπεν· Κύριε, εἰ ἄρα εὗρον χάριν ἐναντίον σου, μὴ παρέλθῃς τὸν παῖδά σου· ληφθήτω δὴ ὕδωρ, καὶ νιψάτωσαν τοὺς πόδας ὑμῶν, καὶ καταψύξατε ὑπὸ τὸ δένδρον. Καὶ λήψομαι ἄρτον, καὶ φάγεσθε, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν, οὗ ἕνεκεν ἐξεκλίνατε πρὸς τὸν παῖδα ὑμῶν.

---

6 – 15 II^{1}2140 Gen. 18, 1–5

---

1 Stoicheion K^{txt} (268r15) K^{pin} **2 Titlos (a)** K (268r15) **3 Titlos (b)** V; *deest in* H^{I}A^{I} *(lac. in* A$^{I\,pin}$*)* **5 – 15 II^{1}2140** K cap. Φ 1, 1 (268r[15]16–268v6); V cap. Φ 1, 1; *deest in* H^{I}; PG 96, 388, 26–36

---

3 Titlos (b) αʹ] *praem.* τίτλος αʹ V$^{E\,pin}$ V$^{O\,pin}$, *praem.* τίτλος V$^{W\,txt}$ φιλοξενίας] φιλοξένων V$^{W\,txt}$ φιλαδελφίας] φιλανθρωπίας καὶ ἐλεημοσύνης V$^{E\,pin}$ V$^{O\,pin}$

II^{1}2140 (a) K Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως K (b) Γενέσεως V^{E}V^{O} (c) *s. a.* V^{W}

---

6 ἀβραὰμ V^{W} τῇ^{1}] τὴν V^{O} τῇ^{2}] τὴν V^{O} μαβρὴ V^{E}V^{O} **8** ἴδεν K V^{W} ἰστήκησαν V^{E}V^{O}, ἰστίκισαν V$^{W\,a.\,c.}$ **9 – 10** ἀπὸ – αὐτοῦ] *om.* V **11** Κύριε] *om.* K **13** ὑπὸ] *s. l.* K τὸ] τῶν V^{O} **14 – 15** οὗ – ὑμῶν] *om.* V

II^{1}2141 / K cap. Φ 1, 2

Τῆς αὐτῆς·

Ἦλθον οἱ δύο ἄγγελοι εἰς Σόδομα ἑσπέρας· Λὼτ δὲ ἐκάθητο παρὰ τὴν πύλην Σοδόμων. Ἰδὼν δέ, Λὼτ ἐξανέστη εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, καὶ προσεκύνησε τῷ προσώπῳ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπεν· Ἰδού, κύριοι, ἐκκλίνατε εἰς τὸν οἶκον τοῦ παιδὸς ὑμῶν, καὶ καταλύσατε καὶ νίψασθε τοὺς πόδας ὑμῶν, καὶ ὀρθρίσαντες ἀπελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν. Καὶ εἶπον· Οὐχί, ἀλλ' ἐν τῇ πλατείᾳ καταλύσομεν. Καὶ κατεβιάσατο αὐτούς, καὶ ἐξέκλιναν πρὸς αὐτόν.

II^{1}2142 / K cap. Φ 1, 3

Ἐκ τῆς αὐτῆς·

Ἀκούσας Λάβαν τὰ ῥήματα τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, ἦλθε πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἑστηκότος αὐτοῦ ἐπὶ τῶν καμήλων ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Δεῦρο, εἴσελθε· εὐλογητὸς κύριος· ἱνατί ἕστηκας ἔξω;

II^{1}2143 / K cap. Φ 1, 4

Τῆς Ἐξόδου·

Προσήλυτον οὐ κακώσετε, οὐδὲ μὴ θλίψητε αὐτόν· ἦτε γὰρ προσήλυτοι ἐν γῇ Αἰγύπτου.

---

3 – 9 II^{1}2141 Gen. 19, 1–3 **12 – 14 II^{1}2142** Gen. 24, 30–31 **17 – 18 II^{1}2143** Ex. 22, 21

---

2 – 9 II^{1}2141 K cap. Φ 1, 2 (268v[6]7–16); V cap. Φ 1, 2; *deest in* H^{I}; PG 96, 388, 37–45 **11 – 14 II^{1}2142** K cap. Φ 1, 3 (268v[16]17–20); V cap. Φ 1, 3; *deest in* H^{I}; PG 96, 388, 46–49 **16 – 18 II^{1}2143** K cap. Φ 1, 4 (268v[20]21–22); V cap. Φ 1, 4; *deest in* H^{I}; PG 96, 388, 50–51

II^{1}2141 (a) K V^{W} (b) *s. a.* V^{E}V^{O} **II^{1}2142** (a) K (b) *s. a.* V **II^{1}2143** (a) K (b) Ἐξόδου V

---

6 κύριε K V^{W} **7** νίψασθε] *scripsi (LXX)*, νήψασθε K, νίψατε V εἰς] *om.* K **8** ἀλλὰ V^{W} **13** γῆς] πηγῆς V^{W} **17** κακώσητε K, κακώσεται V^{O} θλίψετε V **18** γῇ] τῇ V^{E}V^{O} αἰγύπτω V

II^{1}2144 / K cap. Φ 1, 5

Λευϊτικοῦ·

Ἐάν τις προσέλθῃ ἐν ὑμῖν προσήλυτος ἐν τῇ γῇ ὑμῶν, οὐ θλίψετε αὐτόν· ὡς αὐτόχθων ἔσται ἐν ὑμῖν ὁ προσήλυτος ὁ προσπορευόμενος πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀγαπήσεις αὐτὸν ὡς σεαυτόν.

II^{1}2145 / K cap. Φ 1, 6

Ἀπὸ τῶν Κριτῶν·

Εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὁ πρεσβύτης· Ποῦ πορεύῃ καὶ πόθεν ἔρχῃ; Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· Διαβαίνομεν ἡμεῖς ἐκ Βηθλεὲμ τῆς Ἰούδα ἕως μερῶν τοῦ ὄρους Ἐφραίμ, καὶ οὐκ ἔστιν ἀνὴρ ὁ συνάγων με εἰς τὴν οἰκίαν· καί γε ἄχυρα καὶ χορτάσματα ὑπάρχει τοῖς ὄνοις ἡμῶν, καί γε ἄρτοι καὶ οἶνος ὑπάρχει μοι καὶ τῇ δούλῃ σου καὶ τῷ παιδαρίῳ, καὶ οὐκ ἔστιν ὑστέρημα παντὸς πράγματος. Καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὁ πρεσβύτης· Εἰρήνη σοι, πλὴν πᾶν τὸ ὑστέρημά σου ἐπ᾽ ἐμέ· πλὴν ἐν τῇ πλατείᾳ μὴ καταλύσῃς. Καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγε τοὺς ὄνους, καὶ παρενέβαλε τοῖς ὑποζυγίοις αὐτοῦ χορτάσματα, καὶ ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον.

---

3 – 5 II^{1}2144 Lev. 19, 33–34 **8 – 18 II^{1}2145** Iud. 19, 17–21 (Wahl, *Richter-Text*, p. 39–40)

---

2 – 5 II^{1}2144 K cap. Φ 1, 5 (268v[22]23–269r3); V cap. Φ 1, 5; *deest in* H^{I}; PG 96, 388, 52–54 **7 – 18 II^{1}2145** K cap. Φ 1, 6 (269r[3]4–17); V cap. Φ 1, 6; *deest in* H^{I}; PG 96, 389, 1–10

II^{1}2144 (a) V (b) Τῆς αὐτῆς K **II^{1}2145** (a) K (b) Κριτῶν V κρητῶν V^{E}V^{W}

---

4 – 5 ὁ^{1} – σεαυτόν] *om.* V **8** ὁ^{1}] *om.* V^{O} πορεύει V^{E}V$^{O\ p.\ c.}$ **9** ἐκ] ἐν K βιθλεὲμ V ἰοῦδα V$^{W\ a.\ c.}$ μερῶν] μηρῶν *LXX* **11 – 13** καί^{1} – πράγματος] *om.* V **14** Εἰρήνη σοι] εἰρήνευσον V^{O} πλὴν^{1}] *om.* V **15** καταλύσεις K$^{a.\ c.\ ut\ videtur}$ V^{E}V^{O} **16** παρενέβαλλε V^{W}

II^{1}2146 / K cap. Φ 1, 7

Ἀπὸ τοῦ Ἰώβ·

Ἔξω οὐκ ηὐλίζετο ξένος,
ἡ θύρα μου παντὶ ἐλθόντι ἠνέῳκτο.

II^{1}2147 / K cap. Φ 1, 8

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ ρθʹ·

Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, μισθὸν προφήτου λήψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν δικαίου λήψεται.

II^{1}2148 / K cap. Φ 1, 9

Τῶν Πράξεων·

Διασωθέντες δὲ ἔγνωσαν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται. Οἱ δὲ βάρβαροι παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· ἀνάψαντες γὰρ πυράν, προσανελάμβανον πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψύχος.

---

3 – 4 II^{1}2146 Iob 31, 32$^{1-2}$ **7 – 9 II^{1}2147** Matth. 10, 41 **12 – 15 II^{1}2148** Act. 28, 1–2

---

2 – 4 II^{1}2146 K cap. Φ 1, 7 (269r[17]18–19); V cap. Φ 1, 7; *deest in* H^{I}; PG 96, 389, 11–12 **6 – 9 II^{1}2147** K cap. Φ 1, 8 (269r[19]20–23); V cap. Φ 1, 8; *deest in* H^{I}; PG 96, 389, 13–15 **11 – 15 II^{1}2148** K cap. Φ 1, 9 (269r[23]24–269v3); V cap. Φ 1, 9; *deest in* H^{I}; PG 96, 389, 16–20

II^{1}2146 (a) K (b) Ἰώβ V ἰωβ V^{W} **II^{1}2147** (a) K (b) Ματθαίου V^{E}V^{O} (c) *s. a.* V^{W} **II^{1}2148** Τῶν] *om.* V

---

4 ἡ] *s. l.* V^{W} **8** ὄνομα] *praem.* τὸ V^{E} **13** φιλανθρωπίαν] *om.* K ἡμῖν] *om.* V ἅψαντες K V^{W} **14** γὰρ] δὲ K V^{W} προσελάβοντω *(sic)* V^{E}V^{O} **15** καὶ] *om.* K ψύχος] ψῦχος V^{W}

II^{1}2149 / K cap. Φ 1, 10

Καὶ μετ᾽ ὀλίγα·

Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Πουπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν.

II^{1}2150 / K cap. Φ 1, 11

Ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς·

Ἡ φιλαδελφία μενέτω. Τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθον τινὲς ξενίσαντες ἀγγέλους.

II^{1}2151 / K cap. Φ 1, 12

Τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ἐκ τῶν διστίχων Γνωμῶν·

Ξείνων ἡμεδαπῶν περιφείδεο.

---

3 – 5 II^{1}2149 Act. 28, 7 **8 – 9 II^{1}2150** Hebr. 13, 1–2 **12 II^{1}2151** Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,31 *(Distichae sententiae)*, 57 (PG 37, 915, 3)

---

2 – 5 II^{1}2149 K cap. Φ 1, 10 (269v[4]4–7); V cap. Φ 1, 10; *deest in* H^I; PG 96, 389, 20–23 **7 – 9 II^{1}2150** K cap. Φ 1, 11 (269v[7]8–10); V cap. Φ 1, 11; *deest in* H^I; PG 96, 389, 24–26 **11 – 12 II^{1}2151** K cap. Φ 1, 12 (269v[10]11); *deest in* V H^I

II^{1}2149 (a) K (b) *s. d.* V **II^{1}2150** (a) K (b) Πρὸς Ἑβραίους V^{E}V^O (c) *s. a.* V^W **II^{1}2151** διστίχων] *correxi*, Δ΄στίχων K

---

4 νήσωι K **5** ἐξένησε V^E, ἐξένης V^O **8** ἐπιλανθάνεσθε] ἐπιλανθάνησθε K **12** Ξείνων ἡμεδαπῶν] *correxi (ed.)*, ξείνωι νεῖμε δ᾽ ἀπὼν K

II^{1}2152 / K cap. Φ 1, 13

Ἐκ τῶν μονοστίχων Γνωμῶν·

Ξένον σεαυτὸν ἴσθι, καὶ τίμα ξένους.

II^{1}2153 / K cap. Φ 1, 14

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὴν νέαν Κυριακήν·

Μὴ ἀτιμάσῃς τὸν ξένον, ἐπεὶ καὶ ἡμεῖς *ξένοι καὶ πάροικοι*· γενώμεθα φιλάδελφοι μᾶλλον ἢ φίλαυτοι.

II^{1}2154 / K cap. Φ 1, 15

Ἐκ τοῦ εἰς τὸ βάπτισμα·

Ξένος προσέπεσεν, ἄοικος, παρεπίδημος· ὑπόδεξαι διὰ τούτου τὸν διὰ σὲ ξενιτεύσαντα, καὶ ταῦτα ἐν τοῖς ἰδίοις.

---

6 Eph. 2, 19; cf. etiam Lev. 25, 23

---

3 II^{1}2152 Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,30 *(Versus iambici acrostichi)*, 14 (PG 37, 909, 13) **6 II^{1}2153** Μὴ – πάροικοι] Gregorius Nazianzenus, *In novam Dominicam (Orat. 44)*, 7 (PG 36, 616, 3–5) **6 – 7** γενώμεθα – φίλαυτοι] Id., re vera *In Pentecosten (Orat. 41)*, 7, 15 (ed. Moreschini, p. 330) **10 – 11 II^{1}2154** Gregorius Nazianzenus, *In S. baptisma (Orat. 40)*, 31, 18–20 (ed. Moreschini, p. 268)

---

2 – 3 II^{1}2152 K cap. Φ 1, 13 (269v[11]12); V cap. Φ 1, 12; *deest in* H^{I}; PG 96, 389, 27 **5 – 7 II^{1}2153** K cap. Φ 1, 14 (269v[12]13–15); V cap. Φ 1, 13–14; *deest in* H^{I}; PG 96, 389, 28–30 **9 – 11 II^{1}2154** K cap. Φ 1, 15 (269v[15]16–18); V cap. Φ 1, 15; *deest in* H^{I}; PG 96, 389, 31–33

II^{1}2152 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου V^{E}V^{W} (c) *s. a.* V^{O} **II^{1}2153** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ / *s. a.* V^{W} *(cf. infra, app. crit. text.)* (c) *s. a.* / *s. a.* V^{E}V^{O} *(cf. infra, app. crit. text.)* **II^{1}2154** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{W} (c) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

6 πάροικοι] *hic caesura in* V **6 – 7** γενώμεθα] *scripsi (ed.)*, γενόμεθα V^{E}V$^{W\ a.\ c.}$V^{O}, ἐγενόμεθα K, ἐγενόμεθα V$^{W\ p.\ c.}$

<II^{1}suppl. 407–408 / V cap. Φ 1, 16; 18>

II^{1}2155 / K cap. Φ 1, 16

Εὐαγρίου·

Ξένος καὶ πένης, θεοῦ κολλύριον· ὁ δεχόμενος αὐτούς, ταχέως ἀναβλέψει.

II^{1}2156 / K cap. Φ 1, 17

Συνεσίου·

Κοινὸν ἀμφοῖν ἀγαθὸν ἡ φιλαδελφία.

---

1 II^{1}suppl. 407–408 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

4 – 5 II^{1}2155 Euagrius Ponticus, *Spirituales sententiae per alphabeticum dispositae* (ed. Elter, p. LIII.38–39) **8 II^{1}2156** Synesius Pentapolitanus (Cyrenensis), locus non repertus

---

3 – 5 II^{1}2155 K cap. Φ 1, 16 (269v[18]19–20); V cap. Φ 1, 17; *deest in* H^{I}; PG 96, 389, 41–42 **7 – 8 II^{1}2156** K cap. Φ 1, 17 (269v[20]21); *deest in* V H^{I}

---

4 κουλούρϊον V^{O}

*II[2] / PML[b] cap. Φ 2

Τίτλος β′ Περὶ φθόνου καὶ τῶν ὑπὸ τοιούτου πάθους κεκρατημένων.

ιβ′ Περὶ φθόνου καὶ ζήλου.

*II[2]2741 / PML[b] cap. Φ 2, 1

II[1]2157 / K cap. Φ 2, 1

Τῆς Γενέσεως·

Εἶπεν Ἀβιμέλεχ πρὸς Ἰσαάκ· Ἄπελθε ἀφ᾽ ἡμῶν, ὅτι δυνατώτερος ἡμῶν ἐγένου σφόδρα.

*II[2]2742 / PML[b] cap. Φ 2, 2

II[1]2158 / K cap. Φ 2, 2

Τῆς αὐτῆς·

Ἤκουσεν Ἰακὼβ τὰ ῥήματα τῶν υἱῶν Λάβαν, λεγόντων· Εἴληφεν Ἰακὼβ πάντα τὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ ἐκ τῶν τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἐποίησε πᾶσαν τὴν δόξαν ταύτην. Καὶ <ε>ἶδεν Ἰακὼβ τὸ πρόσωπον Λάβαν, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν πρὸς αὐτὸν καθὼς χθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν.

---

1 – 2 Περὶ – κεκρατημένων] cf. II[1] / K[pin] Παραπομπὴ Ζ 1

---

6 – 7 II[1]2157 Gen. 26, 16 **10 – 14 II[1]2158** Gen. 31, 1–2

---

1 – 2 Titlos (a) K (269v21–23) **3 Titlos (b)** V[E]V[O]; *deest in* V[W] H[I]A[I] *(lac. in* A[I pin]*)* **5 – 7 II[1]2157** K cap. Φ 2, 1 (269v[23]24–270r1); *deest in* V H[I] **9 – 14 II[1]2158** K cap. Φ 2, 2 (270r[1]2–7); *deest in* V H[I]

II[1]2157 Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως K

---

6 Ἀβιμέλεχ] *scripsi (LXX)*, ἀβιμελεχ K[a. c.], ἀβιμελὲχ K[p. c.] **12** εἶδεν] *scripsi (LXX)*, ἶδεν K

II^{1}2159 / K cap. Φ 2, 3

*II^{2}2744 / PML^{b} cap. Φ 2, 4

Ἀπὸ τῶν Ἀριθμῶν·

Εἶπε Μωϋσῆς τῷ Ἰησοῦ· Ζηλοῖς σύ μοι; Καὶ τίς δῴη πάντα τὸν λαὸν κυρίου προφήτας, ὅταν δῷ κύριος τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐπ᾽ αὐτούς;

II^{1}2160 / K cap. Φ 2, 4

Ἀπὸ τῶν Κριτῶν·

Εἶπε πρὸς Γεδεὼν ἀνὴρ Ἐφραίμ· Τί τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὃ ἐποίησας ἡμῖν, τοῦ μὴ καλέσαι ἡμᾶς, ὅτε ἐπορεύθης παρατάξασθαι ἐν τῇ Μαδιάμ; Καὶ διελέξα<ν>το πρὸς αὐτὸν ἰσχυρῶς. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Τί ἐποίησα νῦν καθὼς ὑμεῖς; Ἦ οὐχὶ κρεῖττον ἐπιφυλλὶς Ἐφραὶμ ἢ τρυγητὸς Ἀβιέζερ; Ἐν χειρὶ ὑμῶν παρέδωκε κύριος τοὺς ἄρχοντας Μαδιάμ, τὸν Ὠρὴβ καὶ τὸν Ζήβ· καὶ τί ἠδυνήθην ποιῆσαι ὡς ὑμεῖς; Τότε ἀνῆκε τὸ πνεῦμα αὐτῶν ἀπ᾽ αὐτοῦ ἐν τῷ λαλῆσαι αὐτὸν τὸν λόγον τοῦτον.

II^{1}2161 / K cap. Φ 2, 5

*II^{2}2746 / PML^{b} cap. Φ 2, 6

Βασιλειῶν α′·

Ἐξῆλθον αἱ χορεύουσαι εἰς συνάντησιν Δαυΐδ, καὶ ἔλεγον· Ἐπάταξεν Σαοὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτοῦ, καὶ Δαυῒδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ. Καὶ πονηρὸν ἐφάνη τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς Σαοὺλ ὑπὲρ τοῦ λόγου τούτου, καὶ εἶπεν· Τῷ Δαυῒδ ἔδωκαν τὰς μυριάδας, κἀμοὶ ἔδωκαν

---

3 – 5 II^{1}2159 Num. 11, 29 **8 – 15 II^{1}2160** Iud. 8, 1–3 (Wahl, *Richter-Text*, p. 26–27) **18 – 1140, 2 II^{1}2161** I Reg. 18, 6–9 (Wahl, *1 Samuel-Text*, p. 68)

---

2 – 5 II^{1}2159 K cap. Φ 2, 3 (270r[7]8–10); *deest in* V H^{I} **7 – 15 II^{1}2160** K cap. Φ 2, 4 (270r[10]11–21); *deest in* V H^{I} **17 – 1140, 2 II^{1}2161** K cap. Φ 2, 5 (270r[21]22–270v5); V^{E}V^{O} cap. Φ 12, 1; *deest in* V^{W} H^{I}; PG 96, 412, 38–43

---

9 τοῦ] *correxi (LXX)*, τὸ K **10** διελέξαντο] *correxi (LXX)*, διελέξατο K **11** ἐπιφυλλὶς] *correxi (LXX)*, ἐπὶ φυλῆς K **12** ἢ] ζ<ή>τ<ει> K$^{in\ mg.}$ **20 – 21** ὑπὲρ – τούτου] *om.* V^{E}V^{O} **21** ἔδωκαν^{2}] *om.* V^{E}V^{O}

τὰς χιλιάδας. Καὶ ἦν Σαοὺλ ὑποβλεπόμενος τὸν Δαυῒδ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα.

*II^{2}2747 / PML^b cap. Φ 2, 7

II^{1}2162 / K cap. Φ 2, 6

Τῶν Παροιμιῶν·

Μὴ συνδείπνει ἀνδρὶ βασκάνῳ,
μὴ δὲ ἐπιθυμήσῃς τῶν βρωμάτων αὐτοῦ·
ὃν τρόπον γὰρ εἴ τις καταπίοι τρίχα,
οὕτως ἐσθίει καὶ πίνει.

II^{1}2163 / K cap. Φ 2, 7

Τῶν αὐτῶν·

Οὐδὲν ὑφίσταται ζηλῶν.

II^{1}2164 / K cap. Φ 2, 8

Τῶν αὐτῶν·

Σπεύδει πλουτεῖν ἀνὴρ βάσκανος,
καὶ οὐκ οἶδεν ὅτι ἐλεήμων κρατήσει αὐτοῦ.

---

5 – 6 Μὴ – αὐτοῦ] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 47.3./54.3. (ed. Ihm, p. 782–783)

---

5 – 8 II^{1}2162 Prov. 23, 6^1–7^2 (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 108–109) **11 II^{1}2163** Prov. 27, 4^2 (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 131) **14 – 15 II^{1}2164** Prov. 28, 22$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 138)

---

4 – 8 II^{1}2162 K cap. Φ 2, 6 (270v[5]6–8); V^{E}V^O cap. Φ 12, 2; *deest in* V^W H^I; PG 96, 412, 44–46 **10 – 11 II^{1}2163** K cap. Φ 2, 7 (270v[8]9); *deest in* V H^I **13 – 15 II^{1}2164** K cap. Φ 2, 8 (270v[9]10–11); V^{E}V^O cap. Φ 12, 3; *deest in* V^W H^I; PG 96, 412, 47–48

II^{1}2162 Τῶν] *om.* V^{E}V^O **II^{1}2164** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^O

---

2 καὶ ἐπέκεινα] *om.* V^{E}V^O **6** ἐπιθυμήσεις V^{E}V^O **7** καταπίει K **11** ζῆλος *LXX*

II^{1}2165 / K cap. Φ 2, 9

Τῶν Ἀσμάτων·

Σκληρὸς ὡς Ἅδης ζῆλος.

II^{1}2166 / K cap. Φ 2, 10

Σοφία Σολομῶντος·

Φθόνῳ τετηκότι οὐ συνοδεύσω,
ὅτι οὗτος οὐ κοινωνεῖ σοφίᾳ.

II^{1}2167 / K cap. Φ 2, 11

***II^{2}2748 / PML^b cap. Φ 2, 8**

Τῆς αὐτῆς·

Βασκανία φαυλότητος ἀμαυροῖ τὰ καλά.

II^{1}2168 / K cap. Φ 2, 12

Τοῦ Σιράχ·

Ἀνθρώπῳ βασκάνῳ ἱνατί χρήματα;

---

3 II^{1}2165 Cant. 8, 6^4 **6 – 7 II^{1}2166** Sap. 6, 23$^{1–2}$ **10 II^{1}2167** Sap. 4, 12^1 **13 II^{1}2168** Sir. 14, 3^2 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 85)

---

2 – 3 II^{1}2165 K cap. Φ 2, 9 (270v[11]12); V^{E}V^O cap. Φ 12, 4; *deest in* V^W H^I; PG 96, 412, 49 **5 – 7 II^{1}2166** K cap. Φ 2, 10 (270v[12]13–14); V^{E}V^O cap. Φ 12, 5; *deest in* V^W H^I; PG 96, 413, 1–2 **9 – 10 II^{1}2167** K cap. Φ 2, 11 (270v[14]15); V^{E}V^O cap. Φ 12, 6; *deest in* V^W H^I; PG 96, 413, 3 **12 – 13 II^{1}2168** K cap. Φ 2, 12 (270v[15]16); V^{E}V^O cap. Φ 12, 7; *deest in* V^W H^I; PG 96, 413, 4

II^{1}2165 (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^O **II^{1}2166** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^O **II^{1}2167** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^O **II^{1}2168** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^O

---

3 ἅδης V^O **7** οὗτως K

***II^{2}2750 / PML^{b} cap. Φ 2, 10**

II^{1}2169 / K cap. Φ 2, 13

Τοῦ αὐτοῦ·

Πονηρὸς ὁ βασκαίνων ὀφθαλμῷ,
ἀποστρέφων πρόσωπον καὶ ὑπερορῶν ψυχάς.

II^{1}2170 / K cap. Φ 2, 14

Τοῦ αὐτοῦ·

Ζῆλος καὶ θυμὸς ἐλαττοῦσιν ἡμέρας.

II^{1}2171 / K cap. Φ 2, 15

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἀπὸ τῶν ζηλούντων ἔγκρυψον βουλήν σου.

***II^{2}2749 / PML^{b} cap. Φ 2, 9**

II^{1}2172 / K cap. Φ 2, 16

Τοῦ αὐτοῦ·

Τοῦ βασκαίνοντος ἑαυτὸν οὐκ ἔστι πονηρότερος,
καὶ τοῦτο ἀνταπόδομα τῆς κακίας αὐτοῦ·

---

3 – 4 II^{1}2169 Sir. 14, 8$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 86) **7 II^{1}2170** Sir. 30, 24^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 129–130) **10 II^{1}2171** Sir. 37, 10^{2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 146) **13 – 1143, 2 II^{1}2172** Sir. 14, 6^{1}–7^{2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 85)

---

2 – 4 II^{1}2169 K cap. Φ 2, 13 (270v[16]17–18); *deest in* V H^{I} **6 – 7 II^{1}2170** K cap. Φ 2, 14 (270v[18]19); V^{E}V^{O} cap. Φ 12, 8; *deest in* V^{W} H^{I}; PG 96, 413, 5 **9 – 10 II^{1}2171** K cap. Φ 2, 15 (270v[19]20); V^{E}V^{O} cap. Φ 12, 9; *deest in* V^{W} H^{I}; PG 96, 413, 6 **12 – 1143, 2 II^{1}2172** K cap. Φ 2, 16 (270v[20]21–271r1); V^{E}V^{O} cap. Φ 12, 10; *deest in* V^{W} H^{I}; PG 96, 413, 7–10

II^{1}2170 (a) K (b) Σιράχ V^{E}V^{O} **II^{1}2171** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^{O} **II^{1}2172** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

10 ἔκκρυψον V^{E}, ἔκρῦψον V^{O}

καὶ ἐὰν εὖ ποιήσῃ, ἐν λήθῃ, οὐχ’ ἑκὼν ποιεῖ,
καὶ ἐπ’ ἐσχάτων ἐκφαίνει τὴν κακίαν αὐτοῦ.

II^{1}2173 / K cap. Φ 2, 17

Τοῦ αὐτοῦ·

Πᾶς ἁμαρτωλὸς φθονερὸς καὶ δίγλωσσος ἀτιμίαν ἕξει.

II^{1}2174 / K cap. Φ 2, 18

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἄλγος καρδίας καὶ πένθος καρδίας γυνὴ ἀντίζηλος ἐπὶ γυναικί.

II^{1}2175 / K cap. Φ 2, 19

Τοῦ αὐτοῦ·

Μὴ βουλεύου μετὰ τοῦ ὑποβλεπομένου σε.

---

5 II^{1}2173 Πᾶς – δίγλωσσος] Sir. 6, 1 La (6, 1^3 LXX; Wahl, *Sirach-Text*, p. 59) ἀτιμίαν ἕξει] Sir. 6, 1^3 app. crit. (Wahl, *Sirach-Text*, p. 59) **8 II^{1}2174** Sir. 26, 6^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 115) **11 II^{1}2175** Sir. 37, 10^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 146)

---

4 – 5 II^{1}2173 K cap. Φ 2, 17 (271r[1]2–3); V^{E}V^O cap. Φ 12, 11; *deest in* V^W H^I; PG 96, 413, 11–12 **7 – 8 II^{1}2174** K cap. Φ 2, 18 (271r[3]4–5); V^{E}V^O cap. Φ 12, 12; *deest in* V^W H^I; PG 96, 413, 13–14 **10 – 11 II^{1}2175** K cap. Φ 2, 19 (271r[5]6); V^{E}V^O cap. Φ 12, 13; *deest in* V^W H^I; PG 96, 413, 15

II^{1}2173 (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^O **II^{1}2174** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^O **II^{1}2175** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^O

---

1 εὖ ποιήσῃ] *scripsi*, εὐποιήσηι K, εὐποιήσει *(*εὖ- V^E*)* V^{E}V^O οὐκ ἑκὼν V^{E}V^O ποιῆι K **2** ἐκφαίνεται V^{E}V^O **5** ἁμαρτωλὸς] *add.* καὶ V^{E}V^O **8** καρδίας^1] καρδία K$^{a.c.}$, καρδίαι K$^{p.c.}$

II^{1}2176 / K cap. Φ 2, 20

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ c′·

Ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; Ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε. Θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί. Ἢ οὐκ ἔξεστίν μοι ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; Ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι;

II^{1}2177 / K cap. Φ 2, 21

Ἐκ τῆς Ἰακώβου ἐπιστολῆς·

Ὅπου ζῆλος καὶ ἐριθ<ε>ία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.

***II^{2}2754 / PML^{b} cap. Φ 2, 14**

II^{1}2178 / K cap. Φ 2, 22

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ περὶ φθόνου·

Φθόνου πάθος οὐδὲν ὀλεθριώτερον ψυχαῖς ἀνθρώπων ἐμφύεται· ὃς ἐλάχιστα λυπῶν τοὺς ἔξωθεν, πρῶτον κακὸν καὶ οἰκεῖόν ἐστι τῷ κεκτημένῳ. Ὥσπερ γὰρ ὁ ἰὸς σίδηρον, οὕτως ὁ φθόνος τὴν

---

9 – 10 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 47.2./54.2. (ed. Ihm, p. 782)

---

3 – 6 II^{1}2176 Matth. 20, 13–15 **9 – 10 II^{1}2177** Iac. 3, 16 **13 – 1145, 9 II^{1}2178** ***Versio* K** **13 – 1145, 4** Φθόνου – ἐπιλείπουσι] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia de invidia*, 1 (PG 31, 372, 31 – 373, 8)

---

2 – 6 II^{1}2176 K cap. Φ 2, 20 (271r[6]7–11); V^{E}V^{O} cap. Φ 12, 14; *deest in* V^{W} H^{I}; PG 96, 413, 16–17 **8 – 10 II^{1}2177** K cap. Φ 2, 21 (271r[11]12–13); V^{E}V^{O} cap. Φ 12, 15; *deest in* V^{W} H^{I}; PG 96, 413, 18–19 **12 – 1146, 16 II^{1}2178** K cap. Φ 2, 22 (271r[13]14–271v6); V^{E}V^{O} cap. Φ 12, 16; *deest in* V^{W} H^{I}; PG 96, 413, 20 – 416, 46

II^{1}2176 (a) K c′] *correxi*, ϙ′ *cod.* (b) Ματθαίου V^{E}V^{O} **II^{1}2177** (a) K (b) Βασιλείου V^{E} (c) *s. a.* V^{O} **II^{1}2178** (a) K (b) Βασιλείου V^{O} (c) *s. a.* V^{E}

---

3 δηναρίου] *correxi (NT)*, διναρίω K$^{a. c.}$, δηναρίωι K$^{p. c.}$, δινάριον V^{E}, δυνάρϊον V^{O} συνεφώνησάς μοι] συνεφω V^{E}, συνεφώνη V^{O} **3 – 6** Ἆρον – εἰμι] *om.* V^{E}V^{O} **4** σοί] *correxi (NT)*, σύ K **5** Ἢ] *correxi (NT)*, εἰ K **9** ἐριθεία] *scripsi (NT)*, ἐρίθεια V^{E}V^{O}, ἐριθία K **13 – 1145, 9** Φθόνου – βούλοιτο] *Versio* K **14** ὃς] *correxi (ed.)*, ὡς K ἐλάχιστα] ζ<ή>τ<ει> K$^{in\ mg.}$ λυπῶν] *correxi (ed.)*, λοπὸν K

ἔχουσαν αὐτὸν ψυχὴν ἐξαναλίσκει. Καὶ καθάπερ τὰς ἐχίδνας φασὶ τὴν κυήσασαν αὐτὰς γαστέρα διεσθιούσας ἀπογεννᾶσθαι, οὕτως καὶ ὁ φθόνος τὴν ὠδίνουσαν αὐτὸν ψυχὴν πέφυκε δαπανᾶν. Ἀνίαι γὰρ καὶ λύπαι τὸν βάσκανον οὐκ ἐπιλείπουσι. Τὸ δὲ χαλεπώτατον τῆς νόσου, ἐρωτώμενος ἐρυθριᾷ εἰπεῖν τὴν συμφοράν, ὅτι Βάσκανός εἰμι καὶ πικρός· ἐπιτρίβει με τὰ τοῦ φίλου καλά, καὶ οὐ φέρω τὴν θέαν τῶν ἀλλοτρίων καλῶν, ἀλλὰ συμφορὰν ἡγοῦμαι τὴν τῶν πλησίον εὐημερίαν. Ταῦτα ἂν εἴποι, <εἰ> τἀληθῆ λέγειν βούλοιτο.

Φυλαξώμεθα, ἀδελφοί, τὸ πάθος τοῦ φθόνου, μὴ κοινωνοὶ τῶν ἔργων τοῦ ἀντικειμένου γενώμεθα, καὶ εὑρεθῶμεν τῷ αὐτῷ συγκαταδικαζόμενοι κρίματι. Εἰ γὰρ ὁ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ἐμπίπτει τοῦ διαβόλου, πῶς ὁ φθονερὸς τὴν ἡτοιμασμένην τῷ διαβόλῳ τιμωρίαν ἐκφεύξεται; Φθόνου γὰρ πάθος οὐδὲν ὀλεθριώτερον ψυχαῖς ἀνθρώπων ἐμφυτεύεται. Ὥσπερ γὰρ ἰὸς σίδηρον, οὕτως ὁ φθόνος τὴν ἔχουσαν αὐτὸν ψυχὴν ἐξαναλίσκει. Μᾶλλον δὲ ὥσπερ τὰς ἐχίδνας φασὶν τὴν κυήσασαν αὐτὰς γαστέρα διεσθιούσας ἀπογεννᾶσθαι, οὕτως καὶ ὁ φθόνος τὴν ὠδίνουσαν αὐτὸν ψυχὴν πέφυκε δαπανᾶν. Λύπη γάρ ἐστι τῆς τοῦ πλησίον εὐπραγίας ὁ φθόνος.

Διόπερ οὐδέποτε ἀνίαι οὐδὲ δυσθυμίαι τὸν βάσκανον ἐπιλείπουσι. Ηὐφόρησεν ἡ χώρα τοῦ πλησίον; Εὐθηνεῖται πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν βίον ὁ οἶκος; Θυμηδίαι τὸν ἄνδρα οὐκ ἐπιλείπουσιν; Ταῦτα πάντα τροφὴ τῆς νόσου καὶ προσθήκη τῆς ἀλγηδόνος ἐστὶν τῷ βασκάνῳ. Ἀνδρεῖος τίς ἐστι καὶ εὐεκτεῖ; Ταῦτα πλήττει τὸν βάσκανον. Ἕτερος χαριέστερος τῇ μορφῇ; Ἄλλη πληγὴ τῷ βασκάνῳ. Ὁ δεῖνα τοῖς τῆς ψυχῆς προτερήμασι τῶν πολλῶν ὑπερέχει; Ἐπὶ φρονήσει καὶ δυνάμει λόγων ἀποβλέπεται καὶ ζηλοῦται; Ἄλλος πλουτεῖ καὶ φιλοτιμεῖται λαμπρῶς ἐν ἐπιδόσει καὶ κοινωνίᾳ τῇ πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς, καὶ πολὺς αὐτῷ παρὰ τῶν εὐεργετουμένων ὁ ἔπαινος; Ταῦτα πάντα πληγαὶ καὶ τραύματα, μέσην αὐτοῦ τύπτοντα τὴν καρδίαν.

---

4 – 5 Τὸ – νόσου] Basilius Caesariensis, *Homilia de invidia*, 1 (PG 31, 373, 23) **5 – 9** ἐρωτώμενος – βούλοιτο] Ibid. (PG 31, 373, 26–32) **10 – 1146, 16 II^{1}2178 *Versio* $V^{E}V^{O}$** **10 – 14** Φυλαξώμεθα – ἐμφυτεύεται] Basilius Caesariensis, *Homilia de invidia*, 1 (PG 31, 372, 25–32) **14 – 22** Ὥσπερ – βασκάνῳ] Ibid. (PG 31, 373, 1–12) **22 – 1146, 6** Ἀνδρεῖος – εὐημερίαν] Ibid. (PG 31, 373, 14–31)

---

8 εἰ] *supplevi (ed.)*, *om.* K **10 – 1146, 16** Φυλαξώμεθα – τεθνηκότι] *Versio* $V^{E}V^{O}$ **11** συγκαταδικαζόμενοι] *scripsi*, συνκαταδικαζόμενοι $V^{E}V^{O}$ **19 – 20** ἠφόρησεν V^{O} **22** προσθήκης V^{O} **23** ἀλη $V^{O\,a.c.}$, ἀλλ' ἡ $V^{O\,p.c.}$ **24** τῷ] τῶν V^{O} **25** Ἄλλος] *correxi (ed.)*, ἄλλως $V^{E}V^{O}$

Καὶ τὸ χαλεπὸν τῆς νόσου, ὅτι οὐδὲ ἐξειπεῖν αὐτὴν δύναται, ἀλλὰ κύπτει μὲν καὶ κατηφὴς ἐστι καὶ συγκέχυται καὶ ποτνιᾶται καὶ ἀπόλωλεν ὑπὸ τοῦ κακοῦ. Ἐρωτώμενος δὲ τὸ πάθος, ἐρυθριᾷ δημοσιεῦσαι τὴν συμφοράν, ὅτι Βάσκανος εἰμὶ καὶ πικρός· ἐπιτρίβει με τὰ τοῦ φίλου καλά, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τὴν ἐπιθυμίαν ὀδύρομαι, καὶ οὐ φέρω τὴν θέαν τῶν ἀλλοτρίων καλῶν, ἀλλὰ συμφορὰν ποιοῦμαι τὴν τῶν πλησίον εὐημερίαν. Ἐν τῷ βάθει κατέχει τὴν νόσον, ὑποσμύχουσαν αὐτοῦ τὰ σπλάγχνα καὶ κατεσθίουσαν. Οὐκοῦν οὐχὶ ἰατρὸν τῆς νόσου παραλαμβάνει, οὔτε τί φάρμακον ἐξευρεῖν δύναται τοῦ πάθους ἀλεξητήριον, ἀλλὰ μίαν ἀναμένει τοῦ κακοῦ ῥαστώνην, εἴ που τινὰ ἴδοι καταπεσόντα τῶν φθονουμένων. Τότε σπένδεται καὶ φίλος ἐστίν, ὅταν δακρύοντα ἴδῃ τὸν βασκαινόμενον, ὅταν πενθοῦντα θεάσηται. Καὶ εὐθυμοῦντι μὲν οὐ συνευφραίνεται, ὀδυρομένῳ δὲ συνδακρύει. Τὸ παιδίον μετὰ τὸν θάνατον ἐπαινεῖ, καὶ μυρίοις ἐγκωμίοις ἀποσεμνύνει, ὡς μὲν καλὸν ἰδεῖν, ὡς δὲ συμπαθές, ὡς δὲ πρὸς πάντα εὐάρμοστον, οὐκ ἂν αὐτῷ περιόντι γλῶσσαν εὔφημον χαρισάμενος. Ἐὰν μέντοι πολλοὺς ἴδῃ συντρέχοντας τῷ ἐπαίνῳ, μεταβαλὼν πάλιν, βασκαίνει τῷ τεθνηκότι.

***II^{2}2755 / PML^{b} cap. Φ 2, 15**

II^{1}2179 / K cap. Φ 2, 23

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Τί οὖν ἂν γένοιτο τῆς νόσου ταύτης ὀλεθριώτερον; Φθορὰ τῆς ζωῆς, λύμη τῆς φύσεως, ἔχθρα τῶν παρὰ θεοῦ δεδομένων ἡμῖν, ἐναντίωσις πρὸς θεόν. Τί τὸν ἀρχέκακον δαίμονα εἰς τὸν κατὰ ἀνθρώπων ἐξέμηνε πόλεμον; Οὐχ’ ὁ φθόνος, δι’ οὗ καὶ θεομάχος

---

6 – 10 Ἐν – φθονουμένων] Ibid., 1–2 (PG 31, 373, 33–39) **10 – 12** Τότε – συνδακρύει] Ibid., 2 (PG 31, 373, 41–44) **12 – 16** Τὸ – τεθνηκότι] Ibid. (PG 31, 373, 48–54) **19 – 1147, 1 II^{1}2179** Τί – ἀπηλέγχθη] Basilius Caesariensis, *Homilia de invidia*, 3 (PG 31, 376, 5–10)

---

18 – 1147, 6 II^{1}2179 K cap. Φ 2, 23 (271v[6]7–9); V^{E}V^{O} cap. Φ 12, 17; *deest in* V^{W} H^{I}

II^{1}2179 (a) K (b) *s. d.* V^{E}V^{O}

---

2 καὶ^{1}] *om.* V^{O} **4** πικρός] *scripsi secund. versionem* K, πικρῶς V^{E}V^{O} **6** πλησίον] *scripsi secund. versionem* K, πλησίων V^{E}V^{O} **8** οὐχὶ ἰατρὸν] *scripsi*, οὐχὶατρὸν V^{E}, οὐχϊατρὸν V^{O}, οὔτε ἰατρὸν *ed.* **14** συμπαθές] εὐμαθές *ed.* **15** ἴδῃ] *scripsi*, εἴδη V^{E}V^{O} **19** οὖν] *om.* K ὀλεθριώτερον] *scripsi (ed.)*, ὁλεθριώτερον V^{E}V^{O}, ἀθλιώτερον K τῆς^{2}] *om.* V$^{O\ a.\ c.}$ **21 – 1147, 6** Τί – μετέπεσεν] *om.* K **22** ἐξέμηνε] *scripsi (ed.)*, ἐξέμεινε V^{E}V^{O}

φανερῶς ἀπηλέγχθη; Τὰ αὐτὰ δὲ ταῦτα καὶ ὁ Κάϊν δείκνυται, ὁ πρῶτος μαθητὴς τοῦ διαβόλου, καὶ φθόνον καὶ φόνον παρ' αὐτοῦ διδαχθείς. Τί οὖν ἐποίησεν; Εἶδεν τὴν παρὰ θεοῦ τιμήν, καὶ ἐξεκαύθη πρὸς ζῆλον, καὶ ἀνεῖλεν τὸν τιμηθέντα, ἵνα καθάψηται τοῦ τιμήσαντος. Πρὸς γὰρ τὴν θεομαχίαν ἀδυνατῶν, εἰς ἀδελφοκτονίαν μετέπεσεν.

II^{1}2180 / K cap. Φ 2, 24

***II^{2}2755 / PML^b cap. Φ 2, 15**

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Φύγωμεν, ἀδελφοί, νόσον θεομαχίας διδάσκαλον, ἀνδροφονίας μητέρα, σύγχυσιν φύσεως, οἰκειότητος ἄγνοιαν, συμφορὰν ἀλογωτάτην. Οἱ κύνες τρεφόμενοι ἡμεροῦνται, οἱ λέοντες χειροήθεις γίνονται θεραπευόμενοι, οἱ δὲ βάσκανοι ταῖς θεραπείαις πλέον ἐξαγριαίνονται. Διατί οἱ Ἰουδαῖοι κατὰ τοῦ σωτῆρος ἐγένοντο; Διατί ἐφθονεῖτο; Διὰ τὰ θαύματα. Τίνες δὲ ἦσαν αἱ θαυματοποιΐαι; Σωτηρία τῶν δεομένων· ἐτρέφοντο οἱ πεινῶντες, καὶ ὁ τρέφων ἐπολεμεῖτο· *ἠγείροντο* οἱ *νεκροί*, καὶ ὁ ζωοποιῶν ἐβασκαίνετο· δαίμονες ἀπηλαύνοντο, καὶ ὁ ἐπιτάσσων ἐπεβουλεύετο· *λεπροὶ ἐκαθερίζοντο καὶ χωλοὶ περιεπάτουν, κωφοὶ ἤκουον* καὶ *τυφλοὶ ἀνέβλεπον*, καὶ ὁ εὐεργέτης ἐφυγαδεύετο. Καὶ τοτελευταῖον θανάτῳ παραδέδωκαν τὸν τὴν ζωὴν χαρισάμενον, καὶ ἐμαστίγουν τὸν ἐ-

---

16 – 19 Matth. 11, 5

---

1 – 3 Τὰ – διδαχθείς] Basilius Caesariensis, *Homilia de invidia*, 3 (PG 31, 376, 12–14) **3 – 6** Τί – μετέπεσεν] Ibid. (PG 31, 376, 16–20) **9 – 11** **II^{1}2180** Φύγωμεν – ἀλογωτάτην] Basilius Caesariensis, *Homilia de invidia*, 3 (PG 31, 376, 19–21) **11 – 13** Οἱ – ἐξαγριαίνονται] Ibid. (PG 31, 377, 7–10) **13 – 1148, 2** Διατί – κόσμου] Ibid., 4 (PG 31, 377, 32–42)

---

8 – 1148, 2 **II^{1}2180** K cap. Φ 2, 24 (271v[mg]10–12); V^{E}V^O cap. Φ 12, 18; *deest in* V^W H^I

II^{1}2180 (a) K (b) *s. d.* V^{E}V^O

---

1 ἀπηλέγχθη] *scripsi (ed.)*, ἀπελέγχθη V^E, ἀπελέχθη V^O **3 – 4** ἐξεκαύθη] ἐξεβάθη V^O **4** ἀνεῖλεν] *scripsi (ed.)*, ἀνῆλεν V^{E}V^O **5** ἀδυνατῶν] *scripsi (ed.)*, ἀδυνατὸν V^{E}V^O **9** φύγομεν V^{E}V^O **10 – 11** ἀλγωτάτην V^O **11 – 1148, 2** Οἱ – κόσμου] *om.* K **13** Διατί] *scripsi*, διότι V^{E}V^O οἱ Ἰουδαῖοι] ἱ οὐδαίοι *(sic)* V^E **14** ἐφθονεῖτο] *scripsi (ed.)*, ἐφθονείτω V^{E}V^O **15** ἐτρέφοντο] *scripsi (ed.)*, ἐτρέφοντω V^E, ἐστρέφοντω V^O **17 – 18** ἐκαθερίζοντο] *sic* V^{E}V^O *(cf. etiam* *II^{2}1570)

λευθερωτὴν τῶν ἀνθρώπων, καὶ κατεδίκαζον τὸν κριτὴν τοῦ κόσμου.

II^{1}2181 / K cap. Φ 2, 25

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Οὐχὶ τῷ Αἰγυπτίῳ βασκαίνει ὁ Σκύθης, ἀλλὰ τῷ ὁμοεθνεῖ ἕκαστος· καὶ ἐν τῷ <ὁμο>εθνεῖ μέντοι οὐ τοῖς ἀγνοουμένοις φθονεῖ, ἀλλὰ τοῖς συνηθεστάτοις, τοῖς γείτοσι καὶ ὁμοτέχνοις καὶ τοῖς ἄλλως οἰκείοις, <κἀν τούτοις> πάλιν ἡλικιώταις καὶ συγγενέσιν καὶ ἀδελφοῖς. Καὶ ὅλως, ὥσπερ ἡ ἐρυσίβη ἴδιόν ἐστι τοῦ σίτου νόσημα, οὕτως ὁ φθόνος φιλίας ἐστὶν ἀρρώστημα. Τίς λυπούμενος ἠλάττωσεν ποτὲ τὰ τοῦ πλησίον καλά; Ἑαυτὸν μέντοι προσανάλωσεν, ταῖς λύπαις κατατηκόμενος.

II^{1}2182 / K cap. Φ 2, 26

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Τοὺς φθονεροὺς τινὲς οἴονται καὶ δι' ὀφθαλμῶν μόνων τὴν βλάβην ἐμβαλεῖν· ὥστε τὰ αὐξητικὰ σώματα καὶ ἐκ τῆς κατὰ τὴν ἡλικίαν ἀκμῆς εἰς τὴν ἄκραν ὥραν ὑπερανθήσαντα, τήκεσθαι παρ'

---

5 – 10 II^{1}2181 Οὐχὶ – ἀρρώστημα] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia de invidia*, 4 (PG 31, 380, 7–14) **10 – 12** Τίς – κατατηκόμενος] IBID. (PG 31, 380, 21–24) **15 – 1149, 15 II^{1}2182 *Versio* K** **15 – 1149, 9** Τοὺς – θελήματος] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia de invidia*, 4 (PG 31, 380, 28–42)

---

4 – 12 II^{1}2181 K cap. Φ 2, 25 (271v[12]13–14); V^{E}V^{O} cap. Φ 12, 19; *deest in* V^{W} H^{I}; PG 96, 416, 47 – 417, 8 **14 – 1150, 6 II^{1}2182** K cap. Φ 2, 26 (271v[14]15–272r15); V^{E}V^{O} cap. Φ 12, 20–21; *deest in* V^{W} H^{I}; PG 96, 417, 12–24; 9–12

II^{1}2181 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{E} (c) *s. a.* V^{O} **II^{1}2182** (a) K (b) *s. a.* / Τοῦ αὐτοῦ V^{E} (c) *s. a.* / *s. a.* V^{O}

---

5 – 9 Οὐχὶ – ὅλως] *om.* K **6** ὁμοεθνεῖ] *correxi (ed.)*, ἔθνη *(*ἐθ- V^{E}*)* V^{E}V^{O} **7** *post* συνηθεστάτοις *hab.* καὶ τῶν συνήθων *ed.* **8** κἀν τούτοις] *supplevi (ed.)*, *om.* V^{E}V^{O} **10** οὕτως – ἀρρώστημα] *om.* V^{O} **10 – 12** Τίς – κατατηκόμενος] *om.* K **11 – 12** προσανάλωσεν] *sic* V^{E}V^{O} **12** κατατηκόμενος] *scripsi (ed.)*, κατατἴκόμενος V^{O}, κατὰτικόμενος V^{E} **15 – 1149, 15** Τοὺς – ἔχουσα] *Versio* K **15** μόνων] *scripsi (ed.)*, μόνον K **16** ὥστε] *correxi (ed.)*, ὥσπερ K αὐξητικὰ] εὐεκτικὰ *ed.*

αὐτῶν καταβασκαινόμενα, καὶ ὅλον ἀθρόως συ<να>ναιρε<ῖ>σθαι τὸν ὄγκον, οἷον ῥεύματος τινὸς ὀλεθρ<ί>ου ἐκ τῶν φθοροποιῶν ὀφθαλμῶν ἀπορρέοντος καὶ λυμαινομένου καὶ διαφθείροντος. Ἐγὼ δὲ τοῦτον μὲν τὸν λόγον ἀποπέμπομαι <ὡς> δημώδη καὶ τῇ γυναικωνίτιδι παρεισαχθέντα ὑπὸ γραΐδων· ἐκεῖνο δέ φημι, ὅτι οἱ μισόκαλοι δαίμονες, ἐπειδὰν οἰκείας ἑαυτοῖς εὕρωσι προαιρέσεις, παντοίως αὐταῖς πρὸς τὸ οἰκεῖον ἀποκέχρηνται βούλημα, ὥστε καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν βασκάνων εἰς ὑπηρεσίαν κεχρῆσθαι τοῦ ἰδίου θελήματος. Φύγωμεν οὖν κακὸν ἀφόρητον· ὄφεώς ἐστι δίδαγμα, δαιμόνων [τὸ] εὕρεμα, ἐχθροῦ ἐπισπορά, ἀρραβὼν κολάσεως, ἐμπόδιον εὐσεβείας, ὁδὸς ἐπὶ γέενναν, στέρησις βασιλείας. Δῆλοι δὲ καὶ αὐτῷ τῷ προσώπῳ τυγχάνουσιν οἱ φθονοῦντες· ὄμμα τούτοις ξηρὸν καὶ ἀλαμπές, παρειὰ κατηφής, ὀφρὺς συμπεπτωκυῖα, ἡ ψυχὴ τῷ πάθει συγκεχυμένη, τὸ τῆς ἀληθείας δικαστήριον ἐπὶ τῶν πραγμάτων οὐκ ἔχουσα.

Φύγωμεν κακὸν ἀφόρητον· ὄφεώς ἐστι δίδαγμα, δαιμόνων εὕρεμα, ἐχθροῦ ἐπισπορά, ἀρ<ρ>αβὼν κολάσεως, ἐμπόδιον εὐσεβείας, ὁδὸς ἐπὶ γέενναν, στέρησις βασιλείας.

Τοὺς φθονεροὺς τινὲς οἴονται καὶ δι᾽ ὀφθαλμῶν μόνων τὴν νόσον ἐμβάλλειν. Ἐγὼ δὲ τοῦτον μὲν τὸν λόγον ἀποπέμπομαι, ἐκεῖνο δέ φημι· οἱ μισόκαλοι δαίμονες, ἐπειδὰν οἰκείας ἑαυτοῖς εὕρωσι προαιρέσεις, παντοίως αὐ-

10 ἐχθροῦ ἐπισπορά] cf. Matth. 13, 25 **16 – 17** ἐχθροῦ ἐπισπορά] cf. ibid.

9 – 15 Φύγωμεν – ἔχουσα] Basilius Caesariensis, *Homilia de invidia*, 5 (PG 31, 380, 46 – 381, 2) **16 – 18** **II^{1}2182 *Versio* $V^{E}V^{O}$ (cap. Φ 12, 20)** Basilius Caesariensis, *Homilia de invidia*, 5 (PG 31, 380, 46–49) **19 – 1150, 6** **II^{1}2182 *Versio* $V^{E}V^{O}$ (cap. Φ 12, 21)** **19 – 20** Τοὺς – ἐμβάλλειν] Basilius Caesariensis, *Homilia de invidia*, 4 (PG 31, 380, 28–29) **20 – 1150, 2** Ἐγὼ – θελήματος] Ibid. (PG 31, 380, 35–42)

1 συναναιρεῖσθαι] *correxi (ed.)*, συναίρεσθαι K **2** ὀλεθρίου] *correxi (ed.)*, ὀλέθρου K φθοροποιῶν] *sic* $K^{ut\ videtur}$, φθονερῶν *ed.* **3** λυμαινομένου] *scripsi (ed.)*, λοιμαινομένου K **4** ὡς] *supplevi (ed.)*, *om.* K **5** γραΐδων] *scripsi*, γραϊδῶν K, γραϊδίων *ed.* **9** ὄφεώς ἐστι] *correxi secund. versionem* $V^{E}V^{O}$ *(*cap. Φ 12, 18*) (= ed.)*, οὐ φύσεώς ἐστι K **10** τὸ] *delevi secund. versionem* $V^{E}V^{O}$ *(*cap. Φ 12, 18*) (= ed.)* **12** Δῆλοι] *scripsi secund. versionem* $V^{E}V^{O}$ *(*cap. Φ 12, 19*)*, δηλοῖ K **14 – 15** δικαστήριον] κριτήριον *ed.* **16 – 18** Φύγωμεν – βασιλείας] *Versio* $V^{E}V^{O}$ *(*cap. Φ 12, 20*)* **17** ἀρραβὼν] *scripsi secund. versionem* K, ἀραβὼν $V^{E}V^{O}$ **18** στέρησΐν V^{O} **19 – 1150, 6** Τοὺς – ἔχουσα] *Versio* $V^{E}V^{O}$ *(*cap. Φ 12, 21*)* **19** μόνων] *scripsi (ed.)*, μόνον $V^{E}V^{O}$

ταῖς πρὸς τὸ οἰκεῖον κέχρηνται βούλημα, ὥστε καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν βασκάνων εἰς ὑπηρεσίαν κεχρῆσθαι τοῦ ἰδίου θελήματος. Φύγωμεν οὖν κακὸν ἀφόρητον, ὃ φύσει ἐστὶ δίδαγμα δαιμόνων. Δῆλοι δέ πως καὶ αὐτῷ τῷ προσώπῳ καθεστήκασιν οἱ φθονοῦντες· ὄμμα τούτοις ξηρὸν καὶ ἀλαμπές, παρειὰ κατηφής, ὀφρὺς συμπεπτωκυῖα, ἡ ψυχὴ τῷ πάθει συγκεχυμένη, τὸ τῆς ἀληθείας δικαστήριον ἐπὶ τῶν πραγμάτων οὐκ ἔχουσα.

***II^{2}2756 / PML^{b} cap. Φ 2, 16**

<II^{1}suppl. 409–410 / V cap. Φ 12, 22–23>

II^{1}2183 / K cap. Φ 2, 27

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Δυσμεταχείριστον ἔχθρας εἶδος ὁ φθόνος. Τοὺς μὲν ἄλλους δυσμενεῖς ἡμερωτέρους ποιοῦσιν εὐποιΐαι, τὸν βάσκανον δὲ κακοηθεῖν τὸ καλῶς πάσχειν πλέον ἐρεθίζει· καὶ ὅσῳπερ ἂν μειζόνων τύχῃ, μειζόνως ἀγανακτεῖ καὶ ἀνιᾶται καὶ δυσχεραίνει. Πλέον γὰρ ἄχθεται τῇ δυνάμει τοῦ εὐεργέτου ἢ χαίρει τοῖς εἰς αὐτὸν γινομένοις.

II^{1}2184 / K cap. Φ 2, 28

Ἐκ τῆς ιη′ ἐπιστολῆς·

Κεκμήκαμεν ἀγωνιζόμενοι πρὸς τὸν φθόνον.

7 **II^{1}suppl. 409–410** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

2 – 3 Φύγωμεν – δαιμόνων] Basilius Caesariensis, *Homilia de invidia*, 5 (PG 31, 380, 46–47) **3 – 6** Δῆλοι – ἔχουσα] Ibid. (PG 31, 380, 49 – 381, 2) **10 – 15 II^{1}2183** Basilius Caesariensis, *Homilia de invidia*, 3 (PG 31, 376, 52 – 377, 5) **18 II^{1}2184** Gregorius Nazianzenus, *Epistulae*, LXXXVII, 3 (ed. Gallay, II, p. 108)

9 – 15 II^{1}2183 K cap. Φ 2, 27 (272r[15]16–24); *deest in* V H^{I} **17 – 18 II^{1}2184** K cap. Φ 2, 28 (272r[23]24); *deest in* V H^{I}

2 Φύγωμεν] *scripsi*, φύγομεν V^{E}V^{O} **3** ὃ – ἐστὶ] ὄφεώς ἐστι *ed.* **6** δικαστήριον] κριτήριον *ed.* **10** δυσμεταχειριστότατον *ed.* **13** ἀγανακτεῖ] *scripsi (ed.)*, ἀγανακτῆι K δυσχεραίνει] *scripsi (ed.)*, δυσχεραίνηι K

II^{1}2185 / K cap. Φ 2, 29

***II^{2}2759 / PML^{b} cap. Φ 2, 19**

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ πρὸς τοὺς λέγοντας αὐτὸν ἐπιθυμεῖν τῆς καθέδρας Κωνσταντινουπόλεως·

Ὡς ἀπόλοιτο ἐξ ἀνθρώπων ὁ φθόνος, ἡ δαπάνη τῶν ἐχόντων, ὁ τῶν πασχόντων ἰός, τὸ μόνον τῶν παθῶν ἀδικώτατόν τε ὁμοῦ καὶ δικαιότατον, τὸ μέν, ὅτι πᾶσι διοχλεῖ τοῖς καλοῖς, τὸ δέ, ὅτι τήκει τοὺς ἔχοντας.

II^{1}2186 / K cap. Φ 2, 30

Ἐκ τῶν εἰς ἀγαπητούς·

<Μ>ῶμος φείδεται οὐδ’ ὁσίων.

II^{1}2187 / K cap. Φ 2, 31

***II^{2}2757 / PML^{b} cap. Φ 2, 17**

Ἐκ τοῦ Ὑποθῆκαι παρθένοις, τῶν Ἐπῶν·

Χάρις φθονεῖσθαι, τὸ φθονεῖν δ’ αἶσχος μέγα.

---

4 – 7 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 47.-./54.13. (ed. Ihm, p. 92)

---

4 – 7 II^{1}2185 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De seipso et ad eos qui ipsum cathedram Constantinopolitanam affectare dicebant (Orat. 36)*, 4, 13–17 (ed. Moreschini, p. 250) **10 II^{1}2186** GREGORIUS NAZIANZENUS, *In dilectos*, locus non repertus **13 II^{1}2187** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, re vera I,2,30 *(Versus iambici acrostichi)*, 22 (PG 37, 910, 8)

---

2 – 7 II^{1}2185 K cap. Φ 2, 29 (272v[1–2]3–7); *deest in* V H^{I} **9 – 10 II^{1}2186** K cap. Φ 2, 30 (272v[7]8); *deest in* V H^{I} **12 – 13 II^{1}2187** K cap. Φ 2, 31 (272v[8]9); V^{E}V^{O} cap. Φ 12, 24; *deest in* V^{W} H^{I}; PG 96, 417, 44

II^{1}2187 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου V^{E}V^{O}

---

10 Μῶμος] *conieci*, ὠμὸς K **13** φθονείσθω K δ’] δὲ V^{E}V^{O}

II^{1}2188 / K cap. Φ 2, 32

Ἐκ τῶν αὐτῶν·

Τὸ φθονέειν ἀγαθοῖσιν ἴσον στέργειν τε κακίστους.

II^{1}2189 / K cap. Φ 2, 33

Ἐκ τῶν αὐτῶν·

Ὑψοῦ βάδιζε, τὸν φθόνον δ᾽ ἔα κάτω.

***II^{2}2758 / PML^{b} cap. Φ 2, 18**

II^{1}2190 / K cap. Φ 2, 34

Ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίου·

Ἅπτεται οὐ τῶν πολλῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀρίστων ὁ φθόνος.

---

9 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 10.11./11. (ed. Ihm, p. 244)

---

3 II^{1}2188 Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,2 *(Praecepta ad virgines)*, 359 (PG 37, 606, 11) **6 II^{1}2189** Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,6 *(De pudicitia)*, 26 (PG 37, 645, 9) **9 II^{1}2190** Gregorius Nazianzenus, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi (Orat. 43)*, 28, 6–7 (ed. Bernardi, p. 188)

---

2 – 3 II^{1}2188 K cap. Φ 2, 32 (272v[9]10); *deest in* V H^{I} **5 – 6 II^{1}2189** K cap. Φ 2, 33 (272v[mg]11); V^{E}V^{O} cap. Φ 12, 25; *deest in* V^{W} H^{I}; PG 96, 417, 45 **8 – 9 II^{1}2190** K cap. Φ 2, 34 (272v[11]12–13); *deest in* V H^{I}

II^{1}2189 (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

6 ὕψου K δ᾽] δὲ V^{E}V^{O} ἔα κάτω] *scripsi (ed.)*, ἔα κάτω V^{E}V^{O}, ἔαι κάτωι K

II^{1}2191 / K cap. Φ 2, 35

Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσης, ἐκ τοῦ ζʹ λόγου τῶν μακαρισμῶν·

Ὦ καινῶν ἀδικημάτων, ἔγκλημα ποιεῖσθαι τὸ μὴ δυστυχεῖν ἐκεῖνον, οὗ ταῖς εὐπραγίαις ἀλγύνεται.

II^{1}2192 / K cap. Φ 2, 36

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Τί περιστέλλεις τῇ ὑποκρίσει τὴν νόσον;

II^{1}2193 / K cap. Φ 2, 37

Τοῦ μακαρίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ εἰς τὰς καλάνδας·

Τί ἂν γένοιτο τῶν βασκάνων ἐλεεινότερον; Ἐξὸν καὶ χαίρειν καὶ κερδαίνειν διὰ τὴν χαράν, οὗτοι καὶ λυπεῖσθαι αἱροῦνται μᾶλλον ἐπὶ ταῖς ἑτέρων εὐδοκιμήσεσιν, καὶ μετὰ τῆς λύπης ἔτι καὶ κόλασιν ἐπισπᾶσθαι παρὰ θεοῦ καὶ τιμωρίαν ἀφόρητον.

<II^{1}suppl. 411 / V cap. Φ 12, 27>

---

14 II^{1}suppl. 411 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 4 II^{1}2191 GREGORIUS NYSSENUS, *De beatitudinibus*, VII (ed. Callahan, p. 158, 6–8) **7 II^{1}2192** GREGORIUS NYSSENUS, *De beatitudinibus*, VII (ed. Callahan, p. 158, 26) **10 – 13 II^{1}2193** IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *In Kalendas*, 5 (PG 48, 960, 1–2)

---

2 – 4 II^{1}2191 K cap. Φ 2, 35 (272v[13]14–16); *deest in* V H^{I} **6 – 7 II^{1}2192** K cap. Φ 2, 36 (272v[16]17); *deest in* V H^{I} **9 – 13 II^{1}2193** K cap. Φ 2, 37 (272v[17–18] 19–24); V^{E}V^{O} cap. Φ 12, 26; *deest in* V^{W} H^{I}; PG 96, 417, 46 – 420, 2

II^{1}2193 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V^{E}V^{O}

---

3 Ὦ] *scripsi (ed.)*, ὦ K καινῶν] *scripsi (ed.)*, κενῶν K **10** ἂν γένοιτο] ἂν γένοιτᾶν V^{E}V^{O}, γένοιτ᾽ ἂν *ed.* Ἐξὸν] *correxi (ed.)*, ἐξ ὧν *(*ὦν V^{E}*)* K V^{E}V^{O} **11** ἐροῦνται V^{E}V^{O}

II^{1}2194 / K cap. Φ 2, 38

Τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, ἐκ τοῦ ιη′ λόγου τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ·

Τοῖς οὐκ ἔχουσι βίον τὸν ἐπιεικῆ καὶ τεθαυμασμένον, φορτικόν, ὡς ἔοικε, τὸ εὐδοκιμεῖν ἑτέρους εὐζωΐᾳ καὶ ἀρετῇ. Ἔγκλημα γὰρ τῆς ἑαυτῶν φαυλότητος ποιοῦνται τὸ χρῆμα, καὶ ταῖς ἑτέρων εὐκλείαις ἐπη<χ>θισμένοι, τὴν τῆς βασκανίας ὠδίνουσι φλόγα. Καίτοι μᾶλλον ἐχρῆν ζηλοῦντας ἑλέσθαι τὸ ἄμεινον, καὶ πάντα σείοντας κάλων ἁμιλλᾶσθαι φιλεῖν τοῖς ὧδε λαμπροῖς, οὐ φιλοψογίας ποιήσασθαι πρόφασιν, ἃ κατορθοῦν οὐ δεδύνηνται.

*II^{2}2753 / PML^{b} cap. Φ 2, 13

II^{1}2195 / K cap. Φ 2, 39

Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ἐκ τῶν περὶ εἰδώλων·

Ἀγαθῷ μάλιστα περὶ οὐδενὸς ἂν γένοιτο φθόνος.

II^{1}2196 / K cap. Φ 2, 40

Νείλου ἀσκητοῦ·

Ἀμήχανον ἐν εὐπραγίαις φθόνον διαφυγεῖν.

---

3 – 9 II^{1}2194 Cyrillus Alexandrinus, *Contra Iulianum imperatorem*, XVIII (?) (fr. 63, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 806) **12 II^{1}2195** Athanasius Alexandrinus, *Contra idola (Contra gentes)*, 41, 14 (ed. Thomson, p. 114) **15 II^{1}2196** Nilus Asceta, locus non repertus, re vera Flavius Iosephus, *De bello Iudaico*, I, 208 (ed. Destinon/Niese, VI, p. 47, 7)

---

2 – 9 II^{1}2194 K cap. Φ 2, 38 (272v[24]273r1–10); *deest in* V H^{I}; PG 86, 2097, 10–20 **11 – 12 II^{1}2195** K cap. Φ 2, 39 (273r[10]11); *deest in* V H^{I} **14 – 15 II^{1}2196** K cap. Φ 2, 40 (273r[11]12); V^{E}V^{O} cap. Φ 12, 28; *deest in* V^{W} H^{I}; PG 96, 420, 9

II^{1}2196 (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

5 τὸ χρῆμα] *coniec. Aubert*, χρήματα K **6** ἐπηχθισμένοι] *correx. Kinzig/Brüggemann*, ἐπειθισμένοι K$^{p. c. in mg.}$, ἐπηθισμένοι K$^{a. c.}$, ἐρηθισμένοι *Mai* **7 – 8** πάντα σείοντας] *correx. Aubert*, πάντας ἰόντας K **8** κάλων] *scrips. Mai*, καλὸν K **15** ἐν] *om.* V^{E}V^{O} εὐπραγίαις] εὐπραγίαν K$^{a. c.}$

<II^{1}suppl. 412–414 / V cap. Φ 12, 29–31>

II^{1}2197 / K cap. Φ 2, 41

Φίλωνος, ἐκ τοῦ ϛʹ τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων·

Οἱ βασκανίᾳ καὶ φθόνῳ ῥηγνύμενοι τῆς περὶ ἑτέρους εὐπραγίας, ὀλιγωροῦσι καὶ τῆς αὐτῶν ἐξ ἐκείνων ὠφελείας, ἄμεινον ἡγούμενοι βλάπτεσθαι μᾶλλον ἢ ὑφ’ ὧν οὐκ ἐθέλουσιν, εὐεργετεῖσθαι. Ζημίαν γὰρ ὑπολαμβάνουσι τὰς ὑπὸ τῶν βελτίστων προτεινομένας χάριτας.

---

1 II^{1}suppl. 412–414 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

4 – 6 II^{1}2197 Οἱ – εὐεργετεῖσθαι] PHILO IUDAEUS, *Quaestiones in Genesim*, re vera IV. 191b (ed. Petit, p. 196) **7 – 8** Ζημίαν – χάριτας] IBID., IV. 191d (p. 197)

---

3 – 8 II^{1}2197 K cap. Φ 2, 41 (273r[12]13–18); *deest in* V H^{I}; PG 86, 2097, 21–27

II^{1}2197 ϛʹ] *sic* K

---

5 ὀλιγωροῦσι] *scrips. Mai*, ὀλιγοροῦσι K αὐτῶν] αὑτῶν K$^{a.c.}$

Τίτλος γʹ Περὶ φιλαυτίας, καὶ ὅτι οὐ δεῖ τινὰ ἑαυτὸν δικαιοῦν ἢ ἐπαινεῖν.

ιγʹ Περὶ φιλαυτίας, καὶ ὅτι οὐ δεῖ τινὰ ἑαυτὸν δικαιοῦν ἢ ἐπαινεῖν.

κςʹ Περὶ αὐταρέσκων καὶ *ἑαυτοὺς συνιστώντων* καὶ ἑαυτοὺς ἀποδεχομένων.

II^{1}2198 / K cap. Φ 3, 1

Τῶν Παροιμιῶν·

Πᾶς ἀνὴρ φαίνεται ἑαυτῷ δίκαιος.

II^{1}2199 / K cap. Φ 3, 2

Τῶν αὐτῶν·

Ἐγκωμιαζέτω σε ὁ πέλας, καὶ μὴ τὸ σὸν στόμα,
ἀλλότριος, καὶ μὴ τὰ σὰ χείλη.

---

5 II Cor. 10, 18 **9** exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 63.3./70.3. (ed. Ihm, p. 931) **12 – 13** exstat ibid., 63.4./70.4. (p. 931–932)

---

9 II^{1}2198 Prov. 21, 2^1 (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 100) **12 – 13 II^{1}2199** Prov. 27, 2$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 130–131)

---

1 – 2 Titlos (a) K (273r18–20) **3 – 4 Titlos (b)** $V^E V^O$; *deest in* V^W $H^I A^I$ (*lac. in* $A^{I\,pin}$) **5 – 6 Titlos (c)** PML^b (*cf.* *II^2 / T cap. A 23 titlos) **8 – 9 II^{1}2198** K cap. Φ 3, 1 (273r[20]21); $V^E V^O$ cap. Φ 13, 1; PML^b cap. A 26, 1; R cap. A 22, 3; *deest in* V^W H^I; PG 96, 420, 22 **11 – 13 II^{1}2199** K cap. Φ 3, 2 (273r[21]22–23); $V^E V^O$ cap. Φ 13, 2; PML^b cap. A 26, 2; E cap. 152, 246; *deest in* V^W H^I; PG 96, 420, 23–24

---

1 – 2 Titlos (a) **1** δικαιῶσαι K^{pin} **2** ἐπαινέσαι K^{pin} **3 – 4 Titlos (b)** **3** δεῖ τινὰ] δεῖ $V^{E\,pin}$ $V^{O\,pin}$ **3 – 4** ἐπαινοῦν $V^{O\,pin}$ **5 – 6 Titlos (c)** **5** κςʹ] ιςʹ P^{txt} *(*κςʹ *exspectav.)* ἑαυτοὺς^2] *om.* $L^{b\,pin}$

II^{1}2198 (a) K $V^E V^O$ PML^b Τῶν] $V^E V^O$ P (b) Τῶν αὐτῶν R **II^{1}2199** (a) K M (b) *s. a.* $V^E V^O$ P E (c) *s. d.* L^b

---

9 αὐτῶι K **12** σὸν στόμα] στόμα το σον M **13** ἀλλότρια E

II^{1}2200 / K cap. Φ 3, 3

Τῶν αὐτῶν·

Μὴ ἴσθι φρόνιμος παρὰ σεαυτῷ.

II^{1}2201 / K cap. Φ 3, 4

Τῶν αὐτῶν·

Ὁδοὶ ἀφρόνων ὀρθαὶ ἐνώπιον αὐτῶν.

II^{1}2202 / K cap. Φ 3, 5

Τῶν αὐτῶν·

Σοφὸς παρ᾽ ἑαυτῷ ἀνὴρ πλούσιος.

---

3 II^{1}2200 Prov. 3, 7^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 27) **6 II^{1}2201** Prov. 12, 15^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 63) **9 II^{1}2202** Prov. 28, 11^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 136)

---

2 – 3 II^{1}2200 K cap. Φ 3, 3 (273r[23]24); V^{E}V^{O} cap. Φ 13, 3; PML^{b} cap. A 26, 3; E cap. 152, 247; R cap. A 22, 4; *deest in* V^{W} H^{I}; PG 96, 420, 25 **5 – 6 II^{1}2201** K cap. Φ 3, 4 (273r[24]273v1); V^{E}V^{O} cap. Φ 13, 4; PL^{b} cap. A 26, 4; E cap. 152, 247; R cap. A 22, 5; *deest in* V^{W} H^{I} M; PG 96, 420, 26 **8 – 9 II^{1}2202** K cap. Φ 3, 5 (273v[1]2); PL^{b} cap. A 26, 5; M cap. A 26, 4; R cap. A 22, 6; *deest in* V H^{I}

II^{1}2200 (a) PML^{b} R (b) Τοὺ Σιράχ K (c) *s. a.* V^{E}V^{O} E **II^{1}2201** (a) PL^{b} (b) Τοῦ αὐτοῦ K (c) *s. a.* V^{E}V^{O} R (d) *s. d.* E **II^{1}2202** (a) PML^{b} R (b) Τοῦ αὐτοῦ K

---

3 ἴσθι] ϊσε *(sic)* M ἑαυτῶι K

II^{1}2203 / K cap. Φ 3, 6

Ἡσαΐου προφήτου·

Οὐαὶ οἱ συνετοὶ ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐνώπιον αὐτῶν ἐπιστήμονες, οἱ λέγοντες· Πόρρω ἀπ᾽ ἐμοῦ, μὴ ἐγγίσῃς μοι, ὅτι καθαρός εἰμι· οὗτος καπνὸς τοῦ θυμοῦ μου, πῦρ καίεται ἐν αὐτοῖς πάσας τὰς ἡμέρας. Ἰδοὺ γέγραπται ἐναντίον μου· Οὐ μὴ σιωπήσω, ἕως ἂν ἀποδῶ καὶ ἀνταποδώσω εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν καὶ τῶν πατέρων αὐτῶν, λέγει κύριος.

II^{1}2204 / K cap. Φ 3, 7

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς·

Μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ᾽ ἑαυτοῖς.

---

3 II^{1}2203 Οὐαὶ – ἐπιστήμονες] Is. 5, 21 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 307) **3 – 8** οἱ – κύριος] Ibid. 65, 5–7 (Wahl, p. 469–470) **11 II^{1}2204** Rom. 12, 16

---

2 – 8 II^{1}2203 K cap. Φ 3, 6 (273v[2]3–5); V^{E}V^{O} cap. Φ 13, 5; PL^{b} cap. Α 26, 6; M cap. Α 26, 5; E cap. 152, 248; R cap. Α 22, 12; *deest in* V^{W} H^{I}; PG 96, 420, 27–34 **10 – 11 II^{1}2204** K cap. Φ 3, 7 (273v[5]6); V^{E}V^{O} cap. Φ 13, 7; PL^{b} cap. Α 26, 7; M cap. Α 26, 6; *deest in* V^{W} H^{I}; PG 96, 420, 37

II^{1}2203 (a) K (b) Ἡσαΐου V PML^{b} E ἡσαϊου PM E (c) Τοῦ αὐτοῦ R **II^{1}2204** (a) K PML^{b} ἐπιστολῆς] *om.* PM (b) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

3 ἐν] παρ᾽ E, *om.* K *(s. l. supplev. man. rec.)* PML^{b} R αὐτῶν] αὐτον *(sic)* M, ἑαυτῶν *(*ἑἀυ- P*)* V P **3 – 8** οἱ^{2} – κύριος] *om.* E **3** οἱ^{2}] ὁ V^{O} **4 – 8** οὗτος – κύριος] *om.* K **4** οὕτως V^{E}V^{O} L^{b} R **5** αὐτῶ *(*αυ- V^{O}*)* V^{E}V^{O} **7 – 8** αὐτῶν^{1} – πατέρων] *om.* L^{b} **11** γίνεσθαι *(*γι- M*)* V^{O} PM

II^{1}2205 / K cap. Φ 3, 8

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους β′·

Οὐχ’ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνος δόκιμος, ἀλλ’ ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.

II^{1}2206 / K cap. Φ 3, 9

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς ἑαυτὸν μετὰ κατὰ Μάξιμον·

Φύσις αὕτη, πρὸς τὸ οἰκεῖον ἅπαν νεύειν καὶ εὐμενῶς ἔχειν, εἴτε κτῆμα, εἴτε γέννημα, εἴτε λόγον, καὶ δι’ εὐνοίας ἑκουσίου χειροῦσθαι τοῖς ἑαυτοῦ προβλήμασιν.

II^{1}2207 / K cap. Φ 3, 10

Σχόλιον·

Ἀνάγνωθι ἐνταῦθα ἐν τῷ Ο στοιχείῳ, τὸν Περὶ οἰήσεως τίτλον.

---

3 – 4 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 63.2./70.2. (ed. Ihm, p. 931)
13 Περὶ οἰήσεως] cf. II^{1} / K cap. O 6

---

3 – 4 II^{1}2205 II Cor. 10, 18 **8 – 10 II^{1}2206** Gregorius Nazianzenus, re vera *De seipso et ad eos qui ipsum cathedram Constantinopolitanam affectare dicebant (Orat. 36)*, 3, 10–13 (ed. Moreschini, p. 246) **13 II^{1}2207** *Scholion*

---

2 – 4 II^{1}2205 K cap. Φ 3, 8 (273v[6]7–8); V^{E}V^{O} cap. Φ 13, 6; PL^{b} cap. A 26, 8; M cap. A 26, 7; L^{b} cap. A 26, 8; *deest in* V^{W} H^{I}; PG 96, 420, 35–36 **6 – 10 II^{1}2206** K cap. Φ 3, 9 (273v[8]9–12); *deest in* V H^{I} PML^{b} **12 – 13 II^{1}2207** K cap. Φ 3, 10 (273v[mg]mg); *deest in* V H^{I} PML^{b}

II^{1}2205 (a) K L^{b} Κορινθίους] *add.* ἐπιστολῆς L^{b} (b) Πρὸς Κορινθίους β′ V^{E}V^{O} PM β′] *om.* V^{E}V^{O} **II^{1}2206** κατὰ] *sic* K, *exspectaveris* τὰ κατὰ

---

3 οὐχὶ V^{E}V^{O} συνιστῶν M, συνιστάμενον V^{E}V^{O} ἐκεῖνος] *om.* K δόκιμος] *add.* ἐστίν V^{E}V^{O}

II[1]2208 / K cap. Φ 3, 11

Ἐκ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ·

Ἡμῖν δὲ ἡ σύνεσις καὶ τὸ φίλαυτον καὶ τὸ νικᾶσθαι ῥαδίως μήτε εἰδέναι μήτε ἀνέχεσθαι, μέγιστον πρὸς τὴν ἀρετήν ἐστιν ἐμπόδιον, καὶ οἷόν τις παράταξις κατὰ τῶν συμμαχούντων γίνεται· καὶ ὅσην εἰσφέρειν ἔδει σπουδὴν γυμνοῦν τὴν νόσον τοῖς θεραπεύουσιν, τοσαύτην ὥστε τὴν θεραπείαν φυγεῖν εἰσφερόμεθα, καὶ ἐσμὲν ἀνδρεῖοι καθ' ἑαυτῶν καὶ κατὰ τῆς ὑγιείας ἡμῶν ἐπιστήμονες.

II[1]2209 / K cap. Φ 3, 12

<Σχόλιον·>

Ἔστιν καὶ εἰς τὸ Κ στοιχεῖον, τίτλος γʹ.

II[1]2210 / K cap. Φ 3, 13

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Πάντες ἐσμὲν εὐσεβεῖς ἐξ ἑνός, τοῦ καταγινώσκειν ἀλλήλων ἀσέβειαν.

---

11 Locum praecedentem non repperi in II[1] / K cap. K 3, ubi autem locus sequens adfertur; cf. II[1]1246 / K cap. K 3, 12 **14 – 15** exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 63.7./70.7. (ed. Ihm, p. 933)

---

3 – 8 II[1]2208 Gregorius Nazianzenus, *Apologetica (Orat. 2)*, 19, 7–13 (ed. Bernardi, p. 114–116) **11 II[1]2209** *Scholion* **14 – 15 II[1]2210** Gregorius Nazianzenus, *Apologetica (Orat. 2)*, 79, 4–5 (ed. Bernardi, p. 192)

---

2 – 8 II[1]2208 K cap. Φ 3, 11 (273v[12]13–21); *deest in* V H^{I} PML^{b} **10 – 11 II[1]2209** K cap. Φ 3, 12 (273v[mg]); *deest in* V H^{I} PML^{b} **13 – 15 II[1]2210** K cap. Φ 3, 13 (273v[21]22–23); V^{E}V^{O} cap. Φ 13, 8; PL^{b} cap. A 26, 9; M cap. A 26, 8; R cap. A 23, 9; *deest in* V^{W} H^{I}; PG 96, 420, 38–39

II[1]2209 Σχόλιον] *supplevi, om.* K **II[1]2210** (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ PML^{b} (c) Τοῦ Θεολόγου V^{E}V^{O} R

II^{1}2211 / K cap. Φ 3, 14

Ἐκ τοῦ β′ εἰρηνικοῦ·

…οἱ τῶν μὲν ἰδίων πραεῖς κριταί, τῶν δὲ ἀλλοτρίων ἀκριβεῖς ἐξετασταὶ…

II^{1}2212 / K cap. Φ 3, 15

Ἐκ τῆς ιη′ ἐπιστολῆς·

Ἱκανὸν εἰς ἀπάτην τὸ βούλεσθαι.

II^{1}2213 / K cap. Φ 3, 16

Τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, ἐκ τοῦ ιη′ τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ·

Εἰσί τινες – πλεῖστοι δὲ οὗτοι κατὰ τὸν βίον –, οἳ τὸ σφίσιν αὐτοῖς <δοκοῦν> εὖ ἔχειν ὑπολαμβάνουσιν· οἴονται δὲ ὅτι πάντη τε καὶ πάντως σοφὰ λαλοῦσι καὶ ἀναμφίβλητα. Πλὴν μέχρι τοσούτου τὴν τοῦ δοκεῖν εἶναι σοφοὶ καὶ ἀγχίνοι κλέπτουσι δόξαν <***>.

---

3 – 4 II^{1}2211 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De pace II (Orat. 23)*, 2, 13–14 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 282) **7 II^{1}2212** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Epistulae*, CCXXXI, 2 (ed. Gallay, II, p. 122) **10 – 13 II^{1}2213** CYRILLUS ALEXANDRINUS, *Contra Iulianum imperatorem*, XVIII (?) (fr. 56, 3–7, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 803)

---

2 – 4 II^{1}2211 K cap. Φ 3, 14 (273v[23]24–274r1); V^{E}V^O cap. Φ 13, 9; PL^b cap. A 26, 10; M cap. A 26, 9; R cap. A 23, 10; *deest in* V^W H^I; PG 96, 420, 40–41 **6 – 7 II^{1}2212** K cap. Φ 3, 15 (274r[1]2); *deest in* V H^I PML^b **9 – 13 II^{1}2213** K cap. Φ 3, 16 (274r[2]3–7); *deest in* V H^I PML^b; *cf.* PG 86, 2088, 30–36 *(sub titulo* Περὶ οἰήσεως*)*

II^{1}2211 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰρηνικοῦ PML^b Τοῦ αὐτοῦ] *om.* PM (c) *s. a.* V^{E}V^O (d) *s. d.* R

---

3 οἱ] οἳ R, οι M, *om.* K μὲν] *om.* K πρᾶοι *(*πρα- PM*)* V^{E}V^O PML^b R **11** δοκοῦν] *supplev. Aubert in Sacris* II^{1}1628 / K cap. O 6, 17, *om.* K πάντη τε] *correxi secund.* II^{1}1628 / K cap. O 6, 17, πάντες K **13** *finem huius sententiae invenies in Sacris* II^{1}1628 / K cap. O 6, 17

II[1]2214 / K cap. Φ 3, 17

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ ϛʹ Στρώματος·

Φιλαυτία πάντων ἁμαρτημάτων αἰτία ἑκάστοις ἑκάστοτε.

II[1]2215 / K cap. Φ 3, 18

Τοῦ μακαρίου Διονυσίου, ἐκ τοῦ περὶ φύσεως·

Ἐπεὶ καὶ σύμβο<υ>λος ἀγαθὸς ὤφθη ξένοις ὁ πολλάκις ἐν οἰκείᾳ βουλῇ σφαλών· τυφλώττει μέν τις ἐπιπολὺ περὶ τὰ αὑτῷ προσήκοντα διὰ φιλαυτίαν, ἀπροσπαθῶς δὲ καὶ σχολαζούσῃ τῇ διανοίᾳ τοῖς ἐκτὸς προ<σ>ϊών, ῥᾶον αὐτῶν εὐσύνοπτον ἴσχει καὶ καταφανῆ τὴν διάθεσιν. Εἶτα ἐκείνοις συγκροτηθεὶς καὶ διαδονισθείς, ἐντρεχέστερός τε νοεῖν γενόμενος, καὶ ἑαυτοῦ ποτε συναισθήσεται, εἴγε καὶ τῆς ἐν τοῖς περικειμένοις ἀληθείας ὀξυδερκὴς ἐπιγνώμων γένοιτο.

II[1]2216 / K cap. Φ 3, 19

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ ἐπαγγελιῶν βʹ·

Συμβαίνει πολλάκις καὶ τῶν σοφῶν τινας παρορᾶν τινά, τῆς ἰδίας διανοίας κρίσει, μᾶλλον δὲ οἰήσει φιλαυτίας ῥέποντας.

---

3 II[1]2214 CLEMENS ALEXANDRINUS, *Stromata*, VI. Cap. VII. 56, 2 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 460, 13–14); Holl, n° 250 **6 – 13 II[1]2215** DIONYSIUS ALEXANDRINUS, *De natura*, locus non repertus (ed. Feltoe, Γ. 12 [p. 163, 14 – 164, 4]); Holl, n° 365 **16 – 17 II[1]2216** DIONYSIUS ALEXANDRINUS, *De promissionibus*, II, locus non repertus (ed. Feltoe, B. 7 [p. 125, 14–16]); Holl, n° 368

---

2 – 3 II[1]2214 K cap. Φ 3, 17 (274r[7]8–9); *deest in* V H[I] PML[b] **5 – 13 II[1]2215** K cap. Φ 3, 18 (274r[9]10–19); *deest in* V H[I] PML[b]; PG 86, 2097, 29–38 **15 – 17 II[1]2216** K cap. Φ 3, 19 (274r[19]20–22); *deest in* V H[I] PML[b]; PG 86, 2097, 39–42

---

6 σύμβουλος] *scrips. Routh*, σύμβολος K **7** σφαλών] *scrips. Holl*, σφαλῶν K *(secundum Feltoe forsan legendum* σφαλεις *[sic Feltoe])* αὑτῷ] *scrips. Feltoe*, αὐτῶι K **9** προσϊών] *correxi (cf. Feltoe in app. crit.)*, προιὼν K αὐτῶν] *correx. Routh*, αὐτὸν K **10 – 11** ἐντρεχέστερός τε] *scripsi*, ἐντρεχέστερος τε *(sic) Feltoe*, ἐντρεχεστέρως τε K **11** συναισθήσεται] *scrips. Feltoe*, συνεσθήσεται K **16** τῆς] *sic* K *(male* τὰς *Feltoe)*

II^{1}2217 / K cap. Φ 3, 20

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ κα′ κεφαλαίου·

…ἀλλὰ πέπεισται ὡς ἁπάντων χαλεπώτατον αὑτὸν γινώσκειν καὶ θεραπεύειν, διὰ τὸ προσπεφυκέναι ἀνθρώποις τὸ φίλαυτον, καὶ κλέπτειν τὴν τοῦ ἀληθοῦς κρίσιν ἕκαστον τῇ περὶ ἑαυτοῦ προσπαθείᾳ.

II^{1}2218 / K cap. Φ 3, 21

Φίλωνος, ἐκ τοῦ β′ τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων·

Οἱ ἑαυτῶν μόνον ἕνεκα πάντα πράττοντες, φιλαυτίαν, τὸ μέγιστον κακόν, ἐπιτηδεύουσιν, ὃ ποιεῖ τὸ ἄμικτον, τὸ ἀκοινώνητον, τὸ ἄφιλον, τὸ ἄδικον, τὸ ἀσεβές. Τὸν γὰρ ἄνθρωπον ἡ φύσις κατεσκεύασεν οὐχ᾽ ὡς τὰ μονωτικὰ θηρία, ἀλλ᾽ ὡς τὰ ἀγελαῖα καὶ σύννομα, κοινωνικώτατον, ἵνα μὴ ἑαυτῷ μόνῳ ζῇ, ἀλλὰ καὶ πατρὶ καὶ μητρὶ καὶ ἀδελφοῖς, καὶ γυναικὶ καὶ τέκνοις καὶ τοῖς ἄλλοις συγγενέσι, καὶ φίλοις καὶ δημόταις καὶ φυλέταις καὶ πατρίδι καὶ

9 – 10 Οἱ – ἐπιτηδεύουσιν] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 63.11./70.11. (ed. Ihm, p. 934)

3 – 6 II^{1}2217 Dionysius Alexandrinus, re vera (Ps.-)Basilius Caesariensis, *Constitutiones asceticae*, XXII, 5 (PG 31, 1409, 38–42); Holl, n° 392 **9 – 1164, 4 II^{1}2218** Philo Iudaeus, *Quaestiones in Genesim*, locus non repertus (ed. Petit, p. 222–223.10); Royse 176.56

2 – 6 II^{1}2217 K cap. Φ 3, 20 (274r[22]23–274r2); *deest in* V H^{I} PML^{b}; PG 86, 2097, 43–47 **8 – 1164, 4 II^{1}2218** K cap. Φ 3, 21 (274v[2–3]4–14); $V^{E}V^{O}$ cap. Φ 13, 10; PL^{b} cap. A 26, 11; M cap. A 26, 10; R cap. A 23, 14; *deest in* V^{W} H^{I}; PG 86, 2097, 48 – 2100, 2; PG 96, 420, 42 – 421, 5

II^{1}2217 κα′] *sic* K **II^{1}2218** (a) K (b) Φίλωνος PML^{b} φιλωνος M (c) Ἡσαΐου $V^{E}V^{O}$ (d) Τοῦ αὐτοῦ R

3 πεπεῖσθαι *ed.* αὑτὸν] *spir. non liquet in* K **5** ἕκαστον] *scripsi (ed.)*, ἑκάστου K **9** αὐτῶν μόνων L^{b} τὸ] *om.* PML^{b} R **10** κακόν] τῶν κακῶν $V^{E}V^{O}$ **12** τὰ *(*τα M*)* μονοτικα PM, ταμονοτικὰ $V^{E}V^{O}$, τὰ μονητικὰ K τὰ[2]] *om.* $V^{E}V^{O}$ PM R ἀγελαία P, αγελαια M, ἀγελέα $V^{E}V^{O}$, ἀγέλεα K **13** κοινωνικῶτατον P, κοινωνηκότατον M, καὶ κοινωνικά $V^{E}V^{O}$ μόνον ἑαυτῶ L^{b}, μόνον ἐαυτῶ M, μόνω ἑαυτῶ P R πατρὶ] μητρὶ $V^{E}V^{O}$, πνεύματι K **14** μητρὶ] πατρὶ $V^{E}V^{O}$ **15** συγγενεῦσι K, συνγενεύσιν *(*-ευ- M*)* PM φίλοις – καὶ[4]] *om.* K

ὁμοφύλοις καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις, ἔτι μέντοι καὶ τοῖς μέρεσι τοῦ παντός, καὶ τῷ ὅλῳ κόσμῳ, καὶ πολὺ πρότερον τῷ πατρὶ καὶ ποιητῇ. Δεῖ γὰρ εἶναι, εἴγε ὄντως ἐστὶν λογικός, κοινωνικόν, φιλόκοσμον, φιλόθεον, ἵνα γένηται καὶ θεοφιλής.

II^{1}2219 / K cap. Φ 3, 22

Ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

Καλὰ ἑκάστοις τὰ οἰκεῖα φαίνεται, καὶ εἰ μὴ πρὸς ἀλήθειάν ἐστι· κρίνουσι γὰρ αὐτὰ οὐ συλλογισμῷ μᾶλλον ἢ τῷ τῆς εὐνοίας πάθει.

II^{1}2220 / K cap. Φ 3, 23

Εὐαγρίου·

Ὢ ἄπο τῆς φιλαυτίας, τῆς πάντα μισούσης.

7–9 II^{1}2219 PHILO IUDAEUS, *Legatio ad Gaium*, locus non repertus; Lewy, 81.18; Royse 176.41 **12 II^{1}2220** EUAGRIUS PONTICUS, *Spirituales sententiae per alphabeticum dispositae* (ed. Elter, p. LIII.48)

6–9 II^{1}2219 K cap. Φ 3, 22 (274v[14]15–17); *deest in* V H^{I} PML^{b} **11–12 II^{1}2220** K cap. Φ 3, 23 (274v[17]18); V^{E}V^{O} cap. Φ 13, 11; PL^{b} cap. A 26, 12; *deest in* V^{W} H^{I} M; PG 86, 2100, 3–4; PG 96, 421, 6

II^{1}2220 (a) K V^{E}V^{O} P ευαγρίου P (b) *s. d.* L^{b}

1–2 ἔτι – κόσμῳ] *om.* K **2** πατρὶ] θεῶ V^{E}V^{O} **3–4** Δεῖ – θεοφιλής] *om.* K **3** ὄντος *(*ο- M*)* PM, ὅλως V^{E}V^{O} **3–4** λογικός – ἵνα] κοινωνικὸς λογικος φιλοκοσμος· φιλοθεος ἵνα M **7** καὶ εἰ] εἰ καὶ *scrips. Lewy* **8** εὐνοίας] *sic* K *(*ἀνοίας *male Lewy)* **12** Ὢ] ὤ K$^{a. c.}$, ὦ K$^{p. c.}$ V^{E} P ἄπο] *scripsi*, άπο P, ἀπὸ K V^{E}V^{O} L^{b} παντομϊσουσης L^{b}

Τίτλος δʹ Περὶ φήμης, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἑκάστῳ πιστεύειν. *II^2 / PML^b cap. Φ 7

δʹ Περὶ φήμης, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἑκάστῳ πιστεύειν.

II^{1}2221 / K cap. Φ 4, 1 *II^{2}2785 / PML^b cap. Φ 7, 1

Τῶν Παροιμιῶν·

Φήμη ἀγαθὴ πιαίνει ὀστᾶ.

II^{1}2222 / K cap. Φ 4, 2 *II^{2}2788 / PML^b cap. Φ 7, 4

Τοῦ Σιράχ·

Ὁ ταχὺ ἐμπιστεύων κοῦφος καρδίᾳ.

II^{1}2223 / K cap. Φ 4, 3

<***>

Μὴ παντὶ λόγῳ πίστευε.

---

5 II^{1}2221 Prov. 15, 30^2 (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 80) **8 II^{1}2222** Sir. 19, 4^1 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 97) **11 II^{1}2223** Sir. 19, 15^2 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 98)

---

1 Titlos (a) K (274v19) **2 Titlos (b)** V^{E}V^O; *deest in* V^W H^{I}A^I *(lac. in* A$^{I\ pin}$*)* **4 – 5 II^{1}2221** K cap. Φ 4, 1 (274v[mg]20); V^{E}V^O cap. Φ 4, 1; *deest in* V^W H^I; PG 96, 400, 22 **7 – 8 II^{1}2222** K cap. Φ 4, 2 (274v[20]21); V^{E}V^O cap. Φ 4, 2; *deest in* V^W H^I; PG 96, 400, 23 **10 – 11 II^{1}2223** K cap. Φ 4, 3 (274v[21]22); V^{E}V^{Ph} cap. Φ 4, 3; *deest in* V^{W}V^O H^I

---

2 Titlos (b) καὶ] *om.* V$^{E\ pin}$ V$^{O\ pin}$ πιστεύει V$^{O\ txt}$

II^{1}2221 Τῶν] *om.* V^{E}V^O **II^{1}2222** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^O **II^{1}2223** (a) *s. a.* V^{E}V^{Ph} (b) ζ<ή>τ<ει> K

---

8 καρδίᾳ] καρδία V^{E}V^O, *add.* αὐτοῦ K$^{a.\ c.}$, αὐτοῦ K$^{p.\ c.}$ **11** λόγῳ] λέγοντι K πιστεύετε V^{E}V^{Ph}

*II^{2}2789 / PML^b cap. Φ 7, 5

II^{1}2224 / K cap. Φ 4, 4

Ἐκ τῆς Ἰωάννου α′ ἐπιστολῆς·

Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε.

II^{1}2225 / K cap. Φ 4, 5

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τοῦ κατὰ Ἰουδαίων·

Οἶδε πολλάκις καὶ φήμη καθελεῖν καὶ ἀναστῆσαι ψυχήν, καὶ τὴν οὐκ οὖσαν προθυμίαν ἐμβαλεῖν, καὶ τὴν οὖσαν καταλῦσαι.

<II^{1}suppl. 416 / V cap. Φ 4, 6>

II^{1}2226 / K cap. Φ 4, 6

Εὐσεβίου, ἐκ τοῦ η′ τῆς Παρασκευῆς·

Προσῆκεν ὡς ἀληθῶς ἑκάστῳ τῶν φιλομαθῶν μὴ ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε συγκατατίθεσθαι τοῖς λεγομένοις, ἀλλ᾽ ἀκριβῆ ποιήσασθαι τὴν ἐξέτασιν τῶν λόγων.

---

8 II^{1}suppl. 416 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8) **11 – 13** Eusebius hunc locum e tractatu *De materia*, Maximo cuidam adscripto, attulisse dicit **11 – 13** exstat etiam ap. Method. Olymp., *De libero arbitrio*, IX, 4 (ed. Bonwetsch, p. 170, 2–4; Vaillant, p. 767, 2–3); Holl, n° 434

---

3 II^{1}2224 I Ioh. 4, 1 **6 – 7 II^{1}2225** IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *Adversus Iudaeos*, VIII, 5 (PG 48, 934, 30–32) **11 – 13 II^{1}2226** EUSEBIUS CAESARIENSIS, *Praeparatio evangelica*, re vera VII 22, 38 (ed. Mras, I, p. 411, 16–18); Holl, n° 464

---

2 – 3 II^{1}2224 K cap. Φ 4, 4 (274v[22]23); V^E cap. Φ 4, 4; V^O cap. Φ 4, 3; *deest in* V^W H^I; PG 96, 400, 24 **5 – 7 II^{1}2225** K cap. Φ 4, 5 (274v[23–24]275r1–3); V^E cap. Φ 4, 5; V^O cap. Φ 4, 4; *deest in* V^W H^I; PG 96, 400, 25–26 **10 – 13 II^{1}2226** K cap. Φ 4, 6 (275r[3]4–7); *deest in* V H^I

II^{1}2224 (a) K (b) Ἐκ τῆς Ἰωάννου V^{E}V^O **II^{1}2225** (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V^{E}V^O **II^{1}2226** η′] *sic* K Παρασκευῆς] *sic* K

---

3 πιστεύητε K **6** καὶ^1] *om.* K **7** οὐκ οὖσαν] *scripsi (ed.)*, οὐκοῦσαν V^{E}V^O, οἰκοῦσαν τῆι ψυχῆι K ἐκβαλεῖν K

II¹2227 / K cap. Φ 4, 7

Φίλωνος, ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

Φήμης οὐδὲν ὠκύτερον.

---

3 II¹2227 PHILO IUDAEUS, *Legatio ad Gaium*, 18 (ed. Reiter, p. 159, 5–6)

---

2 – 3 II¹2227 K cap. Φ 4, 7 (275r[7]8); V[E] cap. Φ 4, 7; V[O] cap. Φ 4, 6; *deest in* V[W] H[I]; PG 96, 400, 29

II¹2227 (a) K (b) Φίλωνος V[E]V[O]

*II[2] / PML[b] cap. Φ 3

Τίτλος ε′ Περὶ φονέων.

*II[2]2764 / PML[b] cap. Φ 3, 3

II[1]2228 / K cap. Φ 5, 1

Τῆς Γενέσεως·

Ὁ ἐκχέων αἷμα ἀνθρώπου, ἀντὶ τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐκχυθήσεται, ὅτι ἐν εἰκόνι θεοῦ ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον.

*II[2]2765 / PML[b] cap. Φ 3, 4

II[1]2229 / K cap. Φ 5, 2

Τῆς Ἐξόδου·

Ἐὰν πατάξῃ τίς τινα, καὶ ἀποθάνῃ, θανάτῳ θανατούσθω· ὁ δὲ οὐχ᾽ ἑκών, ἀλλ᾽ ὁ θεὸς παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, δώσω σοι τόπον, οὗ φεύξεται ἐκεῖ ὁ φονεύσας.

*II[2]2766 / PML[b] cap. Φ 3, 5

II[1]2230 / K cap. Φ 5, 3

Τῆς αὐτῆς·

Ἐὰν ἐπιθῆται τις τῷ πλησίον αὐτοῦ ἀποκτεῖναι αὐτὸν δόλῳ, καὶ καταφύγῃ, ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου μου λήψῃ αὐτὸν θανατῶσαι.

II[1]2231 / K cap. Φ 5, 4

Τῆς αὐτῆς·

Ἐὰν μάχωνται δύο ἄνδρες, καὶ πατάξῃ τις τὸν πλησίον αὐτοῦ λίθῳ ἢ πυγμῇ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ, κατακλινέσθω δὲ ἐπὶ τὴν κοίτην·

---

4 – 5 II[1]2228 Gen. 9, 6 **8 – 10 II[1]2229** Ex. 21, 12–13 **13 – 14 II[1]2230** Ex. 21, 14 **17 – 1169, 2 II[1]2231** Ex. 21, 18–19

---

1 Titlos K (275r8) **3 – 5 II[1]2228** K cap. Φ 5, 1 (275r[8]9–10) **7 – 10 II[1]2229** K cap. Φ 5, 2 (275r[10]11–14) **12 – 14 II[1]2230** K cap. Φ 5, 3 (275r[14]15–17) **16 – 1169, 2 II[1]2231** K cap. Φ 5, 4 (275r[17]18–23)

II[1]2228 Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως K

ἐὰν ἐξαναστὰς ὁ ἄνθρωπος περιπατήσῃ ἔξω ἐπὶ ῥάβδῳ, λυτρωθήσεται ὁ πατάξας· πλὴν τῆς ἀργίας αὐτοῦ ἀποτείσει καὶ τὰ ἰατρεῖα.

II[1]2232 / K cap. Φ 5, 5

*II[2]2767 / PML[b] cap. Φ 3, 6

Ἀπὸ τῶν Ἀριθμῶν·

Πάντα πατάξαντα ψυχήν, διὰ μαρτύρων φονεύσεις τὸν φονεύσαντα, καὶ μάρτυς εἷς οὐ μαρτυρήσει ἐπὶ ψυχὴν ἀποθανεῖν. Καὶ οὐ λήψεσθε λύτρα περὶ τῆς ψυχῆς τοῦ φονεύσαντος, τοῦ ἐνόχου ὄντος ἀναιρεθῆναι· θανάτῳ θανατώσετε αὐτόν. Καὶ οὐ μὴ φονοκτονήσετε τὴν γῆν, ἐφ' ἧς ὑμεῖς κατοικεῖτε ἐπ' αὐτῆς· τὸ γὰρ αἷμα τοῦτο φονοκτονεῖ τὴν γῆν.

II[1]2233 / K cap. Φ 5, 6

*II[2]2768 / PML[b] cap. Φ 3, 7

Τοῦ Δευτερονομίου·

Ἐὰν γένηται ἄνθρωπος μισῶν τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἐνεδρεύσῃ αὐτόν, καὶ πατάξῃ ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ ἀποθάνῃ, οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου ἐπ' αὐτόν, καὶ καθαριεῖς τὸ αἷμα τὸ ἀναίτιον, καὶ εὖ σοι ἔσται.

II[1]2234 / K cap. Φ 5, 7

*II[2]2769 / PML[b] cap. Φ 3, 8

Τῶν Παροιμιῶν·

Οἱ φόνου μετέχοντες θησαυρίζουσιν ἑαυτοῖς κακά.

---

5 – 8 II[1]2232 Πάντα – αὐτόν] Num. 35, 30–31 **8 – 10** Καὶ – γῆν] Ibid. 35, 33 **13 – 14 II[1]2233** Ἐὰν – ἀποθάνῃ] Deut. 19, 11 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 133) **14 – 16** οὐ – ἔσται] Ibid. 19, 13 (Wahl, p. 133) **19 II[1]2234** Prov. 1, 18[1] (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 22)

---

4 – 10 II[1]2232 K cap. Φ 5, 5 (275r[23]24–275v7) **12 – 16 II[1]2233** K cap. Φ 5, 6 (275v[7]8–12) **18 – 19 II[1]2234** K cap. Φ 5, 7 (275v[12]13–14)

---

1 ἐξαναστὰς] *correxi (LXX)*, ἐξαναστῆτω K[a. c. ut videtur], ἐξαναστήτω K[p. c. ut videtur] **2** ἀργίας] *scripsi*, ἀργείας K ἀποτείσει] *correxi (LXX)*, ἀπαιτήσει K **8** θανατώσετε] *scripsi*, θανατώσεται K

***II^{2}2770 / PML^b cap. Φ 3, 9**

II^{1}2235 / K cap. Φ 5, 8

Τῶν αὐτῶν·

Ἄνδρα τὸν ἐν αἰτίᾳ φόνου ὁ ἐγγυώμενος φυγὰς ἔσται, καὶ οὐκ ἐν ἀσφαλείᾳ.

II^{1}2236 / K cap. Φ 5, 9

Ἰεζεκιὴλ προφήτου·

Εἰς αἷμα ἥμαρτες, καὶ αἷμα διώξεταί σε.

II^{1}2237 / K cap. Φ 5, 10

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ τγʹ·

Πάντες οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρᾳ ἀποθανοῦνται.

II^{1}2238 / K cap. Φ 5, 11

Ἐκ τῆς Ἰωάννου αʹ ἐπιστολῆς·

Πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ μένουσαν.

---

3 – 4 II^{1}2235 Prov. 28, 17$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 137) **7 II^{1}2236** Ez. 35, 6 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 663 – 664) **10 II^{1}2237** Matth. 26, 52 **13 II^{1}2238** I Ioh. 3, 15

---

2 – 4 II^{1}2235 K cap. Φ 5, 8 (275v[14]15 – 16) **6 – 7 II^{1}2236** K cap. Φ 5, 9 (275v[16]17) **9 – 10 II^{1}2237** K cap. Φ 5, 10 (275v[17]18 – 19) **12 – 13 II^{1}2238** K cap. Φ 5, 11 (275v[19]20 – 21)

---

3 ἐν αἰτίᾳ] *scripsi (LXX)*, ἐναιτία K$^{p. c.}$, ἀναιτία K$^{a. c.}$ **13** μένουσαν] *correxi (NT)*, καινοῦσαν K

Τίτλος ϛʹ Περὶ φιλαρχίας, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἐπιπηδᾶν ὡς ἔτυχεν ταῖς ἀρχαῖς. *II^{2} / PML^{b} cap. Φ 1

ϛʹ Περὶ φιλαρχίας, ὅτι οὐ δεῖ ἀπροόπτως ἐπιπηδᾶν ταῖς ἀρχαῖς.

II^{1}2239 / K cap. Φ 6, 1

Τῶν Παροιμιῶν·

Μερὶς ἐπισπουδαζομένη ἐν πρώτοις,
ἐν τοῖς τελευταίοις οὐκ εὐλογηθήσεται.

II^{1}2240 / K cap. Φ 6, 2

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Μὴ ζήτει παρὰ κυρίου ἡγεμονίαν,
μὴ δὲ παρὰ βασιλέως καθέδραν δόξης.

---

11 – 12 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 9.6./6. (ed. Ihm, p. 210)

---

7 – 8 II^{1}2239 Prov. 20, 9b$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 98) **11 – 12 II^{1}2240** Sir. 7, 4$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 63)

---

1 – 2 Titlos (a) K (275v21) **3 – 4 Titlos (b)** V; *deest in* $H^{I}A^{I}$ (*lac. in* $A^{I\,pin}$) **6 – 8 II^{1}2239** K cap. Φ 6, 1 (275v[22]23–24); $V^{E}V^{O}$ cap. Φ 6, 1; V^{W} cap. Φ 5, 1; PM cap. Φ 1, 4; E cap. 251, 2; *deest in* H^{I}; PG 96, 404, 3–4 **10 – 12 II^{1}2240** K cap. Φ 6, 2 (275v[24]–276r2); $V^{E}V^{O}$ cap. Φ 6, 2; V^{W} cap. Φ 5, 2; PM cap. Φ 1, 5; E cap. 251, 3; *deest in* H^{I}; PG 96, 404, 5–6

---

1 – 2 Titlos (a) **1 – 2** φιλαρχίας – ἀρχαῖς] *scripsi secund.* K^{pin}, φιλαρχούντων K^{txt} **3 – 4 Titlos (b)** **3** ϛʹ] *praem.* τίτλος $V^{W\,txt}$ φιλαρχίας] φΐλαργΰρΐας $V^{O\,txt}$ ὅτι] *praem.* καὶ V^{W} δεῖ] χρὴ $V^{E\,txt}V^{W}V^{O\,txt}$ ἀπροόπτως] τρόπως *(sic)* $V^{E\,pin}$, πρόπτως *(sic)* $V^{O\,pin}$ **3 – 4** ἀρχαῖς] *add.* καὶ τιμῆς καὶ δόξης ὀρέγεσθαι $V^{E\,pin}$ $V^{O\,pin}$

II^{1}2239 Τῶν] *om.* V PM E **II^{1}2240** (a) K (b) Σιράχ V PM E σιραχ V^{W} M

---

7 ἐπισπουδαζομένη] ἐπισκόπου (-σκο- M) δανειζομένη (-μεν- M) PM E, ἐπισκοπ δανειζομένη *e corr.* V^{W}

II^{1}2241 / K cap. Φ 6, 3

Τοῦ αὐτοῦ·

Βάρος ὑπὲρ σὲ μὴ ἄρῃς.

II^{1}2242 / K cap. Φ 6, 4

Τοῦ αὐτοῦ·

Μὴ ζήτει γενέσθαι κριτής,
εἰ μὴ ἰσχύεις ἐξᾶραι ἀδικίας,
μήποτε λάβῃς πρόσωπον δυνάστου,
καὶ θήσῃς σκάνδαλον ἐν εὐθύτητί σου.

II^{1}2243 / K cap. Φ 6, 5

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ·

Τὸ παιδεύειν ἄλλους ἐπιχειρεῖν πρὶν αὐτοὺς ἱκανῶς παιδευθῆναι καὶ ἐν πίθῳ τὴν κεραμ<ε>ίαν μανθάνειν, τὸ δὴ λεγόμενον, ἐν ταῖς τῶν ἄλλων ψυχαῖς ἐκμελετᾶν τὴν εὐσέβειαν, λίαν μοι φαίνεται εἶναι ἀνοήτων ἢ τολμηρῶν· ἀσυνέτων μέν, εἰ μὴ δὲ αἰσθάνονται τῆς ἑαυτῶν ἀμαθίας, θρασέων δέ, εἰ συνιέντες κατατολμῶσιν τοῦ πράγματος.

---

13 cf. Plat., *La.*, 187b3–4, *Grg.*, 514e6–7; *Zenobii Epitoma*, III, 65 (ed. Leutsch/Schneidewin, *CParG*, I, p. 73, 6); *Diogeniani Epitoma*, II, 65 (ed. Leutsch, *CParG*, II, p. 28, 7 – 29, 1)

---

3 II^{1}2241 Sir. 13, 2^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 81–82) **6 – 9 II^{1}2242** Sir. 7, 6$^{1-4}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 63) **12 – 17 II^{1}2243** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Apologetica (Orat. 2)*, 47, 9–15 (ed. Bernardi, p. 150–152)

---

2 – 3 II^{1}2241 K cap. Φ 6, 3 (276r[2]3); V^{E}V^{O} cap. Φ 6, 3; V^{W} cap. Φ 5, 3; PM cap. Φ 1, 6; E cap. 251, 4; *deest in* H^{I}; PG 96, 404, 7 **5 – 9 II^{1}2242** K cap. Φ 6, 4 (276r[3]4–6); *deest in* V H^{I} **11 – 17 II^{1}2243** K cap. Φ 6, 5 (276r[6–7]8–15); *deest in* V H^{I}

II^{1}2241 (a) K (b) *s. a.* V P (c) *s. d.* M E

---

8 λάβῃς πρόσωπον] *sic* K, εὐλαβηθῇς ἀπὸ προσώπου *LXX* **13** κεραμείαν] *scripsi*, κεραμίαν K δὴ] *scripsi (ed.)*, δὲ K **16** εἰ συνιέντες] *scripsi (ed.)*, εἰσσυνίεντες K

II^{1}2244 / K cap. Φ 6, 6

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Ἴσον κακὸν καὶ ὁμοίως ἄτακτον, πάντας τε ἄρχειν ἐθέλειν καὶ μηδένα ἄρχεσθαι, ὡς εἴγε πάντες φύγοιεν ταύτην <τὴν> εἴτε λειτουργίαν <***>.

II^{1}2245 / K cap. Φ 6, 7

<***>

<***> ὃς πρότερον τὴν κώπην ἐγχειρίσας τῷ νῦν κυβερνήτῃ, κἀκεῖθεν ἐπὶ τὴν πρώραν ἀγαγὼν καὶ πιστεύσας τὰ ἔμπροσθεν, οὕτως ἐπὶ τῶν οἰάκων καθίζει μετὰ τὴν πολλὴν τυφθεῖσαν θάλασσαν.

II^{1}2246 / K cap. Φ 6, 8

Φίλωνος, ἐκ τῶν ἐν τῷ νόμῳ ζητημάτων·

Ὡς δεινὸν παρὰ τὸ δέον παθεῖν, καὶ ἁρπάζειν τι παραδοθέν.

---

3 – 5 II^{1}2244 Gregorius Nazianzenus, *Apologetica (Orat. 2)*, 4, 7–9 (ed. Bernardi, p. 90) **8 – 11 II^{1}2245** Gregorius Nazianzenus, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi (Orat. 43)*, 26, 4–7 (ed. Bernardi, p. 184) **14 II^{1}2246** Philo Iudaeus, *Quaestiones in Legem*, locus non repertus; Harris 75.5; Royse 178.120

---

2 – 5 II^{1}2244 K cap. Φ 6, 6 (276r[15]16–18); *deest in* V H^{I} **7 – 11 II^{1}2245** K cap. Φ 6, 7 (276v1–4); *deest in* V H^{I} **13 – 14 II^{1}2246** K cap. Φ 6, 8 (276v[4–5]6–7); *deest in* V H^{I}; PG 86, 2100, 6–8 *(falso sub titulo* Περὶ φονέων*)*

II^{1}2245 *incertum est utrum lemma attributionis fuerit necne (vide app. crit.)*

---

3 πάντας τε] *correxi (ed.)*, πάντας τοῦ K **4** φύγοιεν] *scripsi (ed. in app. crit.)*, φύγειεν K τὴν] *supplevi (ed.)*, *om.* K *(cf.* *II^{2}235 / T cap. A 12, 16*)* **4 – 5** *post* λειτουργίαν *quaedam excidisse videntur in* K *(ubi fenestra sex lineis accipiendis relicta)* **8** *ante* ὃς *quaedam excidisse videntur in* K *(vide locum praecedentem)* ἐγχειρίσας] *scripsi (ed.)*, ἐγχειρήσας K

*II^2 / PML^b cap. Φ 6

Τίτλος ζʹ Περὶ φιλαιτίου καὶ φιλεγκλήμονος <, ὅτι οἱ αἰτιώμενοι ἄλλους καὶ τὰ αὐτὰ δρῶντες, ἑαυτοὺς κατακρίνουσιν>.

ιαʹ Περὶ φιλαιτίου καὶ φιλεγκλήμονος.

*II^{2}2776 / PML^b cap. Φ 6, 1

II^{1}2247 / K cap. Φ 7, 1

Τῶν Παροιμιῶν·

Ὁ ἐγκαλῶν ἀδίκως οὐ διαφεύξεται.

*II^{2}2777 / PML^b cap. Φ 6, 2

II^{1}2248 / K cap. Φ 7, 2

Τῶν αὐτῶν·

Μὴ φιλεχθρήσῃς πρὸς ἄνθρωπον μάτην,
μή τι εἰς σὲ ἐργάσηται κακόν.

II^{1}2249 / K cap. Φ 7, 3

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς·

Ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἑταῖρον, σεαυτὸν καταπονεῖς· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. Οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρῖμα τοῦ θεοῦ ἐστιν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσ-

---

6 II^{1}2247 Prov. 19, 5^2 (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 93) **9 – 10 II^{1}2248** Prov. 3, 30$^{1-2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 30) **13 – 1175, 2 II^{1}2249** Rom. 2, 1–3

---

1 – 2 Titlos (a) K (276v7–8) **3 Titlos (b)** V^{E}V^O; *deest in* V^W H^{I}A^I *(lac. in* A$^{I\ pin}$*)* **5 – 6 II^{1}2247** K cap. Φ 7, 1 (276v[8]9); V^{E}V^O cap. Φ 11, 1; *deest in* V^W H^I; PG 96, 412, 34 **8 – 10 II^{1}2248** K cap. Φ 7, 2 (276v[9]10–11); V^{E}V^O cap. Φ 11, 2; *deest in* V^W H^I; PG 96, 412, 35–36 **12 – 1175, 2 II^{1}2249** K cap. Φ 7, 3 (276v[11]12–18); *deest in* V H^I

---

1 – 2 Titlos (a) 1 – 2 ὅτι – κατακρίνουσιν] *supplevi e* K^{pin}, *om.* K^{txt}

II^{1}2247 Τῶν] *om.* V^{E}V^O **II^{1}2248** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^O

---

9 φιλεχθράνης K **10** μή τι] μήποτε K **14** ἑταῖρον] ἕτερον *NT* καταπονεῖς] κατακρίνεις *NT*

σοντας. Λογίζῃ δέ, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρῖμα τοῦ θεοῦ;

II^{1}2250 / K cap. Φ 7, 4

Τοῦ θεολόγου ἁγίου Γρηγορίου, ἐκ τῆς πρὸς Κληδόνιον ἐπιστολῆς·

Δέον ἢ μὴ ποιεῖν ὃ κατηγοροῦσιν ἢ μὴ κατηγορεῖν ἃ πράττουσιν <***> [αὐτὸν τὸν] <ἀ>κολουθεῖν ἐγνώκεισαν.

II^{1}2251 / K cap. Φ 7, 5

Ἰσιδώρου, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν·

Ἢ μὴ πρᾶττε τοιαῦτα, ἢ μὴ κωμῴδει τοὺς δρῶντας.

6–7 II^{1}2250 Gregorius Nazianzenus, *Epistulae theologicae*, II *(= Ep. CII)*, 29 (ed. Gallay/Jourjon, p. 84) **10 II^{1}2251** Isidorus Pelusiota, *Epistulae*, III, 290 (PG 78, 965, 12–13)

4–7 II^{1}2250 K cap. Φ 7, 4 (276v[18]19–21); *deest in* V H^{I} **9–10 II^{1}2251** K cap. Φ 7, 5 (276v[21]22); *deest in* V H^{I}

---

1 ὦ ἄνθρωπε] *correxi (NT)*, ώ σπερ *(sic)* K **6–7** *post* πράττουσιν *fenestra circiter quindecim litteris accipiendis relicta est in* K *(*ζ<ή>τ<ει> *in mg.)*, εἴπερ ἑαυτοῖς γοῦν *ed.* **7** αὐτὸν τὸν] *delevi (ed.)* ἀκολουθεῖν] *scripsi (ed.)*, κολουθεῖν K

Στοιχεῖον Χ

*II^{2} / PML^{b} cap. X 3

Τίτλος α′ Περὶ χαιρόντων καὶ εὐφραινομένων.

*II^{2} / PML^{b} cap. X 3, 2

II^{1}2252 / K cap. X 1, 1

Τῆς Γενέσεως·

Ἀνεζωπύρησε τὸ πνεῦμα Ἰακώβ, τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Εἶπεν δὲ Ἰσραήλ· Μέγα μοι ἐστίν, εἰ ἔτι ὁ υἱός μου Ἰωσὴφ ζῇ· πορευθεὶς ὄψομαι αὐτὸν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με.

II^{1}2253 / K cap. X 1, 2

Τῆς Ἐξόδου·

Λαβοῦσα δὲ Μαριὰμ ἡ προφῆτις, ἡ ἀδελφὴ Ἀαρών, τὸ τύμπανον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, ἐξῆλθον πᾶσαι αἱ γυναῖκες ὀπίσω αὐτῆς μετὰ τυμπάνων καὶ χορῶν, ἐξῆρχεν δὲ αὐταῖς Μαριάμ, λέγουσα· Ἄσωμεν τῷ κυρίῳ· ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

II^{1}2254 / K cap. X 1, 3

Βασιλειῶν α′·

Ἐξῆλθον αἱ χορεύουσαι εἰς ἀπάντησιν Σαοὺλ ἐκ πασῶν πόλεων Ἰσραήλ, ἐν τυμπάνοις καὶ εὐφροσύνῃ καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐξῆρ-

---

2 εὐφραινομένων] cf. II^{1} / K^{pin} Παραπομπὴ Ε 11

---

5 – 7 II^{1}2252 Gen. 45, 27–28 **10 – 13 II^{1}2253** Ex. 15, 20–21 **16 – 1177, 2 II^{1}2254** I Reg. 18, 6–7 (Wahl, *1 Samuel-Text*, p. 68)

---

1 Stoicheion K^{txt} (276v23) K^{pin} **2 Titlos** K (276v23–24) **4 – 7 II^{1}2252** K cap. X 1, 1 (276v[24]277r1–4) **9 – 13 II^{1}2253** K cap. X 1, 2 (277r[4]5–10) **15 – 1177, 2 II^{1}2254** K cap. X 1, 3 (277r[10]11–15)

II^{1}2252 Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως K

---

16 Σαοὺλ] *sic* K *(cf. autem* II^{1}2161 / K cap. Φ 2, 5*)*

χον αἱ χορεύουσαι καὶ ἔλεγον· Ἐπάταξε Σαοὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτοῦ, καὶ Δαυῒδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ.

II^{1}2255 / K cap. X 1, 4

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἐν εὐφροσύνῃ οὐ προσμίγνυται λύπη.

II^{1}2256 / K cap. X 1, 5

Τῶν αὐτῶν·

Καρδία εὐφραινομένη εὐεκτεῖν ποιεῖ.

II^{1}2257 / K cap. X 1, 6

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Ἴχνος καρδίας ἐν ἀγαθοῖς πρόσωπον ἱλαρόν.

II^{1}2258 / K cap. X 1, 7

Τοῦ αὐτοῦ·

Οὐκ ἔστιν εὐφροσύνη ὑπὲρ χαρὰν καρδίας.

---

5 II^{1}2255 Prov. 14, 13^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 71) **8 II^{1}2256** Prov. 17, 22^{1} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 88–89) **11 II^{1}2257** Sir. 13, 26^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 84) **14 II^{1}2258** Sir. 30, 16^{2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 128–129)

---

4 – 5 II^{1}2255 K cap. X 1, 4 (277r[15]16) **7 – 8 II^{1}2256** K cap. X 1, 5 (277r[16]17) **10 – 11 II^{1}2257** K cap. X 1, 6 (277r[17]18) **13 – 14 II^{1}2258** K cap. X 1, 7 (277r [18]19)

---

5 προσμίγνυται] *sic* K

II^{1}2259 / K cap. X 1, 8

Τοῦ αὐτοῦ·

Εὐφροσύνη καρδίας ζωὴ ἀνθρώπῳ,
καὶ ἀγαλλίαμα ἀνδρὸς μακροημέρευσις.

II^{1}2260 / K cap. X 1, 9

Ἰωσήπου, ἐκ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἱστορίας·

Δι᾽ ὑπερβολὴν ἡδονῆς εἰς δάκρυα προέπεσεν, φύσει τῆς μεγάλης χαρᾶς πασχούσης καὶ τὰ τῶν λυπηρῶν σύμβολα.

---

3 – 4 II^{1}2259 Sir. 30, 22$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 129) **7 – 8 II^{1}2260** Flavius Iosephus, re vera *Antiquitates Iudaicae*, XII, 91 (ed. Niese, III, p. 88, 5–7)

---

2 – 4 II^{1}2259 K cap. X 1, 8 (277r[19]20–21) **6 – 8 II^{1}2260** K cap. X 1, 9 (277r[21]22–277v1)

II^{1}2260 Ἰωσήπου] *scripsi*, ἰωσίππου K

Τίτλος β′ Περὶ χυδαίων καὶ ἀλογίστων, καὶ ὅτι οὐ δεῖ προσπαίζειν ἀπαιδεύτοις.

II^{1}2261 / K cap. X 2, 1

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Μὴ πρόσπαιζε ἀπαιδεύτοις.

II^{1}2262 / K cap. X 2, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

Μὴ ὑποστρώσῃς ἀνθρώπῳ μωρῷ σεαυτόν.

---

5 II^{1}2261 Sir. 8, 4^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 67) **8 II^{1}2262** Sir. 4, 27^{1} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 55)

---

1 – 2 Titlos K (277v1–3) **4 – 5 II^{1}2261** K cap. X 2, 1 (277v[3]4) **7 – 8 II^{1}2262** K cap. X 2, 2 (277v[4]5)

---

1 – 2 Titlos 1 δεῖ] χρὴ K^{pin} **2** ἀπαιδεύτοις] αὐτοῖς K^{pin}

*II[2] / PML[b] cap. X 2

Τίτλος γʹ Περὶ χρημάτων.

II[1]2263 / K cap. X 3, 1

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Χρήματα καὶ ἰσχὺς ἀνυψοῦσι καρδίαν,
καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα φόβος κυρίου.

II[1]2264 / K cap. X 3, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

Πᾶς ὁ κόσμος δοῦλος τῶν χρημάτων.

---

4 – 5 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 24.5./5. (ed. Ihm, p. 547)

---

4 – 5 II[1]2263 Sir. 40, 26[1–2] (Wahl, *Sirach-Text*, p. 159) **8 II[1]2264** Sir., locus non repertus (Wahl, *Sirach-Text*, p. 168.4; Auwers, p. 111.4)

---

1 Titlos K (277v5–6) **3 – 5 II[1]2263** K cap. X 3, 1 (277v[6]7–8) **7 – 8 II[1]2264** K cap. X 3, 2 (277v[8]9)

Στοιχεῖον Ψ

Τίτλος α′ Περὶ ψιθυριστοῦ.

*II^{2} / PML^{b} cap. Ψ 3

β′ Περὶ ψιθυριστῶν.

II^{1}2265 / K cap. Ψ 1, 1

*II^{2}2867 / PML^{b} cap. Ψ 3, 1

Σιράχ·

Μολύνει τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ὁ ψιθυρίζων,
καὶ οὗ ἐὰν παροικήσῃ, μισηθήσεται.

II^{1}2266 / K cap. Ψ 1, 2

*II^{2}2868 / PML^{b} cap. Ψ 3, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

Ψίθυρον καὶ δίγλωσσον καταρᾶσθε·
πολλοὺς γὰρ εἰρηνεύοντας ἀπώλεσεν.

---

6 – 7 II^{1}2265 Sir. 21, 28$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 105) **10 – 11 II^{1}2266** Sir. 28, 13$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 122–123)

---

1 Stoicheion K^{txt} (277v9), *deest in* K^{pin} **2 Titlos (a)** K^{txt} (277v10), *om.* K^{pin} **3 Titlos (b)** V^{E}V^{O} A$^{I\,pin}$; *quod attinet ad* V^{W}, *vide* *II^{2} / PML^{b} cap. Ψ 3 titlos; *deest in* H^{I}A$^{I\,txt}$ **5 – 7 II^{1}2265** K cap. Ψ 1, 1 (277v11–12); V^{E}V^{O} cap. Ψ 2, 1; *deest in* H^{I}; PG 96, 436, 16 –17 **9 – 11 II^{1}2266** K cap. Ψ 1, 2 (277v[12]13 –14); V^{E}V^{O} cap. Ψ 2, 2; *deest in* H^{I}; PG 96, 436, 18 –19

II^{1}2265 (a) V^{E}V^{O} (b) *s. a.* K **II^{1}2266** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

6 ἑαυτοῦ] ἐξ αὐτοῦ K ψιθυρισμὸς K **7** παροικήσει V^{E}V^{O} **10** καταράσσεσθε V^{E}, καταράσσεσθαι V^{O} **11** ἀπώλεσαν V^{E}V^{O}

***II^{2}2869 / PML^{b} cap. Ψ 3, 3**

II^{1}2267 / K cap. Ψ 1, 3

Τοῦ αὐτοῦ·

Μὴ κληθῇς ψίθυρος
καὶ τῇ γλώσσῃ σου μὴ ἐνέδρευε·
ἐπὶ γὰρ τῷ κλέπτῃ ἐστὶν αἰσχύνη,
καὶ κατάγνωσις πονηρὰ ἐπὶ διγλώσσῳ.

3 – 6 II^{1}2267 Sir. 5, 14$^{1-4}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 58)

2 – 6 II^{1}2267 K cap. Ψ 1, 3 (277v[14]15); V^{E}V^{O} cap. Ψ 2, 3; *deest in* H^{I}; PG 96, 436, 20–21

II^{1}2267 (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^{O}

3 κληθεὶς V^{E}V^{O} **4 – 6** καὶ – διγλώσσῳ] ἐν K *(ubi fenestra duabus et dimidiae lineis accipiendis relicta est)*, ζ<ή>τ<ει> K$^{\text{in mg.}}$ **4** ἐνεδρευθεῖς V^{E}V^{O} **5 – 6** ἐπὶ – διγλώσσῳ] *om.* V^{E}V^{O}

Στοιχεῖον Ω

Τίτλος α′ Περὶ ὥρας θανάτου καὶ τῆς ἐξόδου ἡμῶν, καὶ ὅτι χρὴ ἡμᾶς εὐτρεπίζεσθαι πρὸς αὐτήν. *II^2 / PML^b cap. Ω 1

α′ Περὶ ὥρας καὶ ἡμέρας θανάτου καὶ τῆς ἐξόδου ἡμῶν, καὶ ὅτι χρὴ ἡμᾶς εὐτρεπίζεσθαι πρὸς αὐτήν, καὶ ἐν νῷ λαμβάνειν τὴν μετάστασιν.

$II^1$2268 / K cap. Ω 1, 1

Δαυῒδ ἐν ψαλμῷ πη′·

Τίς ἐστιν ἄνθρωπος, ὃς ζήσεται καὶ οὐκ ὄψεται θάνατον;

$II^1$2269 / K cap. Ω 1, 2

Ἐν ψαλμῷ ργ′·

Ἀντανελεῖς τὸ πνεῦμα αὐτῶν, καὶ ἐκλείψουσιν
καὶ εἰς τὸν χοῦν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν.

---

2 Περὶ – θανάτου] cf. II^1 / K^{pin} Παραπομπὴ Θ 2 **2 – 3** καὶ² – αὐτήν] cf. II^1 / K^{pin} Παραπομπὴ Χ 14

---

9 $II^1$2268 Ps. 88, 49¹ **12 – 13 $II^1$2269** Ps. 103, 29^{2-3}

---

1 Stoicheion K^{txt} (277v18), *deest in* K^{pin} **2 – 3 Titlos (a)** K^{txt} (277v18–20), *om.* K^{pin} **4 – 6 Titlos (b)** $V^E V^O$ $A^{I\,pin}$; *quod attinet ad* V^W, *vide* *II^2 / PML^b cap. Ω 1 titlos; *deest in* $H^I A^{I\,txt}$ **8 – 9 $II^1$2268** K cap. Ω 1, 1 (277v[20]21); $V^E V^O$ cap. Ω 1, 1; *deest in* H^I **11 – 13 $II^1$2269** K cap. Ω 1, 2 (277v[mg]22–23); *deest in* $V^E V^O$ H^I

---

4 – 6 Titlos (b) 4 α′] *om.* $V^{E\,txt}$ $V^{O\,pin}$ *(α′ secund. ser.)* $A^{I\,pin}$ *(α′ secund. ser.)*

$II^1$2268 (a) K (b) Δαυῒδ $V^E V^O$

II^{1}2270 / K cap. Ω 1, 3

Ἐν ψαλμῷ ρμε′·

Ἐξελεύσεται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ·
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπολοῦνται πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτοῦ.

***II^{2}2874 / PML^{b} cap. Ω 1, 5**

II^{1}2271 / K cap. Ω 1, 4

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἑτοίμαζε εἰς τὴν ἔξοδον τὰ ἔργα σου,
καὶ παρασκευάζου εἰς τὸν ἀγρόν.

II^{1}2272 / K cap. Ω 1, 5

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Καί γε οὐκ ἔγνω ἄνθρωπος τὸν καιρὸν αὐτοῦ·
ὡς οἱ ἰχθύες οἱ θηρευόμενοι ἐν ἀμφιβλήστρῳ κακῶν,
καὶ ὡς ὄρνεα θηρευόμενα παγίδι,
ὡσαύτως παγιδεύονται οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων
ἐν καιρῷ πονηρῷ,
ὅταν ἐπιπέσῃ ἐπ᾽ αὐτοὺς ἄφνω.

---

3 – 4 II^{1}2270 Ps. 145, 4$^{1–2}$ **7 – 8 II^{1}2271** Prov. 24, 27$^{1–2}$ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 117–118) **11 – 16 II^{1}2272** Eccle. 9, 12$^{1–6}$ (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 167–168)

---

2 – 4 II^{1}2270 K cap. Ω 1, 3 (277v[23]278r1–3); *deest in* V^{E}V^{O} H^{I} **6 – 8 II^{1}2271** K cap. Ω 1, 4 (277v[3]4–5); V^{E}V^{O} cap. Ω 1, 2; *quod attinet ad* V^{W}, *vide* *II^{2}2874 / PML^{b} cap. Ω 1, 5; *deest in* H^{I}; PG 96, 436, 29–30 **10 – 16 II^{1}2272** K cap. Ω 1, 5 (278r[5]6–10); *deest in* V^{E}V^{O} H^{I}

II^{1}2271 (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

12 κακῷ *LXX*

II^{1}2273 / K cap. Ω 1, 6

Ἡσαΐου προφήτου·

Οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ οἱ προφῆται ποῦ εἰσίν; Μὴ τὸν αἰῶνα ζήσονται;

II^{1}2274 / K cap. Ω 1, 7

Σοφία Σολομῶντος·

Μία πάντων εἴσοδος εἰς τὸν κόσμον, ἔξοδός τε ἴση.

II^{1}2275 / K cap. Ω 1, 8

***II^{2}2881 / PML^b cap. Ω 1, 12**

Τοῦ Σιράχ·

Ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου μιμνήσκου τὰ ἔσχατά σου,
καὶ εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ ἁμαρτήσῃς.

---

10 – 11 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 45.4./52.4. (ed. Ihm, p. 767–768)

---

3 – 4 II^{1}2273 Is., re vera Zach. 1, 5 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 250–251) **7 II^{1}2274** Sap. 7, 6 **10 – 11 II^{1}2275** Sir. 7, 36$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 67)

---

2 – 4 II^{1}2273 K cap. Ω 1, 6 (278r[10]11–12); V^{E}V^O cap. Ω 1, 3; *deest in* H^I; PG 96, 436, 39–40 **6 – 7 II^{1}2274** K cap. Ω 1, 7 (278r[12]13–14); V^{E}V^O cap. Ω 1, 4; *deest in* H^I; PG 96, 436, 41–42 **9 – 11 II^{1}2275** K cap. Ω 1, 8 (278r[14]15–16); V^{E}V^O cap. Ω 1, 5; *quod attinet ad* V^W, *vide* *II^{2}2881 / PML^b cap. Ω 1, 12; *deest in* H^I; PG 96, 436, 43–44

II^{1}2273 (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^O **II^{1}2274** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^O **II^{1}2275** Τοῦ] *om.* V^{E}V^O

---

3 ἡμῶν V^{E}V^O **10** τὰ ἔσχατά σου] τά σου V^O **11** οὐ – ἁμαρτήσῃς] οὐχ ἁμαρτήσεις K

II^{1}2276 / K cap. Ω 1, 9

Τοῦ αὐτοῦ·

Πρὸ κρίσεως ἑτοίμαζε σεαυτὸν κα<λ>λιεργεῖν,
καὶ ἐν ὥρᾳ ἐπισκοπῆς κυρίου εὑρήσεις ἐξιλασμόν.

***II^{2}suppl. 38 / R cap. Ω 1, 14**

II^{1}2277 / K cap. Ω 1, 10

Τοῦ αὐτοῦ·

Μνήσθητι ὅτι θάνατος οὐ χρονιεῖ
καὶ διαθήκη Ἅδου οὐκ ἀπεκαλύφθη σοι.

<II^{1}suppl. 418 / V cap. Ω 1, 7>

***II^{2}2887 / PML^{b} cap. Ω 1, 18**

II^{1}2278 / K cap. Ω 1, 11

Τοῦ αὐτοῦ·

Μὴ εὐλαβοῦ κρῖμα θανάτου,
μνήσθητι προτέρων σου καὶ ἐσχάτων·
τοῦτο κρῖμα παρὰ κυρίου πάσῃ σαρκί,
καὶ τί ἀπαναίνῃ ἐν εὐδοκίᾳ ὑψίστου;

---

9 II^{1}suppl. 418 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 4 II^{1}2276 Sir. 18, 20$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 96) **7 – 8 II^{1}2277** Sir. 14, 12$^{1-2}$ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 86) **12 – 1187, 2 II^{1}2278** Sir. 41, 3^{1}–4^{4} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 160)

---

2 – 4 II^{1}2276 K cap. Ω 1, 9 (278r[16]17–18); *deest in* V^{E}V^{O} H^{I} **6 – 8 II^{1}2277** K cap. Ω 1, 10 (278r[18]19–20); V^{E}V^{O} cap. Ω 1, 6; *deest in* H^{I}; PG 96, 436, 45–46 **11 – 1187, 2 II^{1}2278** K cap. Ω 1, 11 (278r[20]21–278v1); V^{E}V^{O} cap. Ω 1, 8; *quod attinet ad* V^{W}, *vide* *II^{2}2887 / PML^{b} cap. Ω 1, 18; *deest in* H^{I}; PG 96, 436, 49–53

II^{1}2277 (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^{O} **II^{1}2278** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^{O}

---

3 καλλιεργεῖν] *scripsi (LXX)*, καλιεργεῖν K **7** ὅτι] ὁ K **8** ἅδου V^{E}V^{O} **14** πᾶσι V^{E}V^{O}

Εἴτε δέκα, εἴτε ἑκατόν, εἴτε χίλια ἔτη, οὐκ ἔστιν ἐν Ἅδῃ ἐλεγμὸς ζωῆς.

II^{1}2279 / K cap. Ω 1, 12

***II^{2}2884 / PML^b cap. Ω 1, 15**

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐν συντελείᾳ ἀνθρώπου, ἀποκάλυψις ἔργων αὐτοῦ.

II^{1}2280 / K cap. Ω 1, 13

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ cξθʹ·

Γρηγορεῖτε, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν.

II^{1}2281 / K cap. Ω 1, 14

Λουκᾶ, ἐν κεφαλαίῳ ρνδʹ·

Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν,

---

5 II^{1}2279 Sir. 11, 27^2 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 79) **8 II^{1}2280** Matth. 25, 13 **11 – 1188, 10 II^{1}2281** Luc. 12, 35–40

---

4 – 5 II^{1}2279 K cap. Ω 1, 12 (278v[1]2); V^EV^O cap. Ω 1, 9; *quod attinet ad* V^W, *vide* *II^{2}2884 / PML^b cap. Ω 1, 15; *deest in* H^I; PG 96, 437, 1–2 **7 – 8 II^{1}2280** K cap. Ω 1, 13 (278v[2, mg]3–4); V^EV^O cap. Ω 1, 10; PM cap. Ω 1, 29; V^W cap. Ω 1, 26; E cap. 272, 18; *deest in* H^I; PG 96, 437, 3–4 **10 – 1188, 10 II^{1}2281** K cap. Ω 1, 14 (278v[4] 5–18); V^EV^O cap. Ω 1, 11–12; PM cap. Ω 1, 30; V^W cap. Ω 1, 27; E cap. 272, 19; *deest in* H^I; PG 96, 437, 5–19

II^{1}2279 (a) K V^E (b) Ματθαίου V^O **II^{1}2280** (a) K cξθʹ] *sic cod.*, cξηʹ *NT* (b) Κατὰ Ματθαῖον, κεφαλαίου cξεʹ P (c) Κεφαλαίου cξθʹ ἐκ τοῦ Ματθαίου M (d) Ματθαίου V^E (e) Εὐαγγελίου V^W E (f) *s. a.* V^O **II^{1}2281** (a) K (b) Κατὰ Λουκᾶν, κεφαλαίου ρνδʹ P (c) Λουκᾶ *(-κα cod.)* ρνδʹ M (d) *s. a.* V^W (e) *s. a. / s. a.* V^EV^O *(cf. infra, app. crit. text.)*

---

2 οὐκ – ζωῆς] *om.* K ἄδη V^E **8** ἡμέραν] ὥραν PM V^W E οὐδὲ] ἢ V^W ὥραν] ἡμέραν PM V^W E, *add.* ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται *(= Matth. 25, 13, in app. crit.)* V^EV^O **12** ημεῖς M ἑαυτὸν *(sic)* P, αὐτῶν K, ὑμῶν M

πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτούς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. Καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐὰν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτως, μακάριοί εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι. Τοῦτο δὲ γινώσκετε ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν ἀφῆκεν διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

II^{1}2282 / K cap. Ω 1, 15

Ἐκ τῆς Πέτρου β′ ἐπιστολῆς·

Ποταποὺς δεῖ ἡμᾶς ὑπάρχειν ἐν ἁγναῖς ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβεία<ι>ς, προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ κυρίου ἡμέρας.

II^{1}2283 / K cap. Ω 1, 16

Καὶ μετ᾽ ὀλίγα·

Διό, ἀγαπητοί, σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ ἄμωμοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ.

---

13 – 15 II^{1}2282 II Petr. 3, 11–12 **18 – 19 II^{1}2283** II Petr. 3, 14

---

12 – 15 II^{1}2282 K cap. Ω 1, 15 (278v[19]20–22); *deest in* $V^E V^O$ H^I **17 – 19 II^{1}2283** K cap. Ω 1, 16 (278v[22–23]23–24); *deest in* $V^E V^O$ H^I

---

1 πότε – γάμων] *om.* K ἀναλύσει *(*-σσ- V^O*)* V **1 – 2** εὐθὺς *(*-υς M*)* V^W PM E **2** αὐτῶν M, αὐτόν $V^E V^O$ E, *hic caesura in* $V^E V^O$ **2 – 10** Μακάριοι – ἔρχεται] *om.* E **4 – 10** Καὶ – ἔρχεται] καὶ τὰ λοιπά V^W **5** ἐὰν] *om.* $V^E V^O$ PM τῇ^2] *s. l.* K φυλακῇ] *om.* PM **6** εὕρῃ] εὑρήσηι K οὕτως] αὐτοὺς K **8** ἂν] *om.* K PM Καὶ] *om.* M **9** οὖν] οὕτως K δοκεῖται $V^E V^O$ $P^{p.\,c.}$, κεῖται $P^{a.\,c.}$ **10** ἔρχεται] *om.* K *(*ζ<ή>τ<ει> *in mg.)* **13 – 14** εὐσεβείαις] *scripsi (NT)*, εὐσεβείας K

II^{1}2284 / K cap. Ω 1, 17

*II^{2}2898 / PML^b cap. Ω 1, 31

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ περὶ βαπτίσματος·

Προσήκει τὸν ἀρχόμενον τοῦ βίου ἐν ὀφθαλμοῖς ἔχειν τὴν τελευτήν.

II^{1}2285 / K cap. Ω 1, 18

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Μηδείς σε ἐξαπατάτω κενοῖς λόγοις. Ἐπιστήσεται γάρ σοι αἰφνίδιος ὄλεθρος, καὶ ἡ καταστροφὴ ὁμοίως καταιγίδι παρέσται, ἡνίκα ἂν ἐπιλείπωσίν σε αἱ τοῦ ζῆν ἀφορμαί, ἀπορία δὲ ᾖ πάντοθεν καὶ θλίψις ἀπαραμύθητος, ἀπειρηκότων μὲν ἰατρῶν, ἀπειρηκότων δὲ τῶν οἰκείων, ὅτε πυκνῷ ἄσθματι καὶ ξηρῷ συνεχόμενος, πυρετοῦ λάβρου διακαίοντος τὰ ἔνδον καὶ ὑποσμύχοντος, στενάξεις μὲν ἀπὸ μέσης καρδίας, τὸν δὲ συλλυπούμενον οὐχ᾿ εὑρήσεις. Καὶ φθέγξῃ μέν τι λεπτὸν καὶ ἀδρανές, ὁ δὲ ἀκούων οὐκ ἔσται· πᾶν δὲ

---

7 Eph. 5, 6

---

3 – 4 II^{1}2284 Basilius Caesariensis, *Homilia exhortatoria ad S. baptisma*, 5 (PG 31, 432, 45–46) **7 – 8 II^{1}2285** Μηδείς – παρέσται] Basilius Caesariensis, *Homilia exhortatoria ad S. baptisma*, 8 (PG 31, 441, 46–48) **8 – 1190, 10** ἡνίκα – δεδομένῃ] Ibid., 7 (PG 31, 441, 27–45)

---

2 – 4 II^{1}2284 K cap. Ω 1, 17 (278v[24–279r1]279r2–3); V^{E}V^O cap. Ω 1, 13; E cap. 272, 20; *quod attinet ad* V^W, *vide* *II^{2}2898 / PML^b cap. Ω 1, 31; *deest in* H^I; PG 96, 437, 20–21 **6 – 1190, 10 II^{1}2285** K cap. Ω 1, 18 (279r[3]4–279v5); V^{E}V^O cap. Ω 1, 14; PM cap. Ω 1, 32; E cap. 272, 21; *deest in* V^W H^I L^b; PG 96, 437, 22–39

II^{1}2284 (a) K (b) Βασιλείου V^{E}V^O E **II^{1}2285** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ P (c) *s. a.* V^{E}V^O E (d) *s. d.* M

---

3 ἔχει V^O **7 – 8** ἐφνίδιος (-νι- P) V^{E}V^O P, αιφνιδιως M **8** κατεγίδη P, καταιγὶς V^{E}V^O **8 – 1190, 10** παρέσται – δεδομένῃ] *om.* E **8** παρέσται] *om.* PM ἡνίκα] *non liquet in* V^E **9** ἂν] *om.* K PM αἱ] *om.* P ᾖ] *om.* V^{E}V^O PM **10** θλίψεις (θλι- PM) V^O PM, *non liquet in* V^E ἀπαραμύθητος] *non liquet in* V^E **11** οἰκείων] ϊδιων M ὅτε] ὁτι M, ὁ τὸ V^O πυκνῷ ἄσθματι] πυγμω ἀθεμήτω M πυρετοῦ] *add.* δὲ K **12** ὑποσμύχοντος] ὑποσμήχοντος V^O, ϋποσμοίχοντος P, *add.* καὶ V^{E}V^O PM **14** οὐκέστιν P, ουκεστιν M πᾶν] *om.* M

τὸ λαλούμενον παρὰ σοῦ ὡς παραφροσύνη καταφρονεῖται. Τίς δώσει τὸ βάπτισμα τότε; Τίς ὑπομνήσει κεκαρωμένον τῷ πάθει; Οἱ προσήκοντες ἀθυμοῦσιν, οἱ ἔξω τοῦ πάθους καταφρονοῦσιν, ὁ φίλος ὀκνεῖ τὴν ὑπόμνησιν ὡς ταραχὴν ἐμποιοῦσαν, ἤ που καὶ ἰατρὸς ἐξαπατᾷ, καὶ σεαυτὸν οὐκ ἀπογινώσκεις διὰ τὸ φύσει φιλόζωον. Νὺξ καὶ ἐρημία τῶν βοηθούντων· εἰ ὁ βαπτίζων οὐ πάρεστιν, ὁ θάνατος παρέστηκεν, οἱ ἀπάγοντες κατεπείγουσιν. Τίς ὁ ἐξαιρούμενος; Θεός, ὁ καταφρονηθείς; Ἀλλ' εἰσακούσεται τότε· σὺ γὰρ αὐτοῦ νῦν εἰσακούεις. Προθεσμίαν δώσει· καλῶς γὰρ ἐχρήσω τῇ δεδομένῃ.

II^{1}2286 / K cap. Ω 1, 19

Ἐκ τοῦ εἰς τὸν Λουκᾶν·

Νὺξ βαθεῖα, καὶ ἡ νόσος βαρεῖα, καὶ ὁ βοηθῶν οὐδαμοῦ· ὁ ἐφεδρεύων τῷ κλήρῳ ἕτοιμος, πάντα πρὸς τὸ αὐτοῦ χρήσιμον διοικούμενος, ἄπρακτά σου ποιῶν τὰ βουλεύματα. Εἶτα περιβλεψάμενος ὧδε καὶ ὧδε, καὶ ἰδὼν τὴν περιεστῶσάν σε ἐρημίαν, τότε αἰσθήσῃ τῆς ἀβουλίας, τότε στενάξεις τὴν ἄνοιαν, εἰς οἷον καιρὸν ἐταμιεύσω τὴν ἐντολήν, ὅτε ἡ μὲν γλῶσσα παρεῖται, ἡ δὲ χεὶρ ὑπότρομος, κλονουμένη ταῖς συνολκαῖς, ὡς μήτε φωνῇ μήτε γράμματι διασημᾶναι τὴν γνώμην.

---

13 – 20 II^{1}2286 BASILIUS CAESARIENSIS, re vera *Homilia in divites*, VIII (ed. Courtonne, p. 67, 19–26)

---

12 – 20 II^{1}2286 K cap. Ω 1, 19 (279v[5]6–15); V^{E}V^{O} cap. Ω 1, 15; PM cap. Ω 1, 33; *deest in* V^{W} H^{I}; PG 96, 437, 40–49

II^{1}2286 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν ῥητόν PM Τοῦ αὐτοῦ] *om.* P (c) Τοῦ αὐτοῦ V^{E} (d) *s. a.* V^{O}

---

1 παρὰ σοῦ] *om.* K PM παραφροσύνης P **1 – 5** Τίς – ἐξαπατᾷ] *om.* PM **1 – 4** Τίς – ἐμποιοῦσαν] *om.* V^{E}V^{O} **4** ἤ που] *scripsi (ed.),* εἴ που K, ἴσως V^{E}V^{O} **5** ἐξαπατᾷ] ὑπισχνεῖται ὥρας V^{E}V^{O} φύσει] *om.* M **6 – 7** Νὺξ – πάρεστιν] *om.* V^{E}V^{O} PM **7** ὁ^{1}] *add.* δὲ V^{E}V^{O} PM ἀπάγοντες] ἀπαιτοντες P **8** εισακουσητε M **9** αὐτῶι K ἀκούεις K, οὐκ εἰσηκουσας M Προθεσμίαν] *add.* ἑτέραν P, ετεραν M δώσει] *s. l. add.* εἰ M **14 – 15** πάντα – διοικούμενος] *om.* K **15** ἀπρακτα σοι M, ἄπρακτος ὁ V^{E}V^{O} **16** περιεστῶσάν σε] περιεστῶσαν K P ἐρημίαν] ἠρεμίαν K **16 – 17** αἰσθήσει V^{E}V^{O} P, αἰσθησι M **17** στενάξεις] στενάξης V^{E}V^{O}, συναξεις M **20** διασημαινε M, σημᾶναι V^{E}V^{O}

II^{1}2287 / K cap. Ω 1, 20

*II^{2}2899 / PML^b cap. Ω 1, 34

Ἐκ τοῦ εἰς τὰς Παροιμίας·

Διδάσκει ἡμᾶς ὁ κύριος μὴ καταμελεῖν τῶν ἀναγκαίων, ἀλλὰ πρὸ καιροῦ παρεσκευασμένους τῆς ζωῆς τὰ ἐφόδια, ἐν τῇ ἑτοιμασίᾳ τῆς καρδίας ἀναμένειν τοῦ νυμφίου τὴν παρουσίαν. Αἱ φρόνιμοι γάρ φησι παρθένοι διὰ τὸ ἔχειν ἐν ταῖς λαμπάσι τὸ ἔλαιον, συνεισῆλθον τῷ νυμφίῳ, αἱ δὲ μωραὶ διὰ τὸ ἀνέτοιμον αὐτῶν, τῆς χαρᾶς τοῦ νυμφῶνος ἠλλοτριώθησαν.

<II^{1}suppl. 419 / V cap. Ω 1, 17>

*II^{2}2900 / PML^b cap. Ω 1, 35

II^{1}2288 / K cap. Ω 1, 21

*II^{2}2901 / PML^b cap. Ω 1, 36

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς ροζʹ ἐπιστολῆς·

Μακαρία ψυχὴ ἡ νυκτὸς καὶ ἡμέρας μηδεμίαν ἄλλην μέριμναν τρέφουσα ἢ πῶς ἐπὶ τῆς μεγάλης ἡμέρας, καθ᾽ ἣν πᾶσα ἡ κτίσις περιστήσεται τὸν κριτήν, τὰς εὐθύνας τῶν πεπραγμένων ἀποδιδοῦσα <***>. Ὁ γὰρ ἐκείνην τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν πρὸ ὀ-

---

5 – 8 cf. Matth. 25, 1–13 **9 II^{1}suppl. 419** cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

3 – 8 II^{1}2287 Basilius Caesariensis, *Homilia in principium Proverbiorum*, 6 (PG 31, 400, 26–33) **12 – 1192, 6 II^{1}2288** Basilius Caesariensis, *Epistulae*, CLXXIV, 12–23 (ed. Courtonne, II, p. 110)

---

2 – 8 II^{1}2287 K cap. Ω 1, 20 (279v[15]16–23); V^{E}V^O cap. Ω 1, 16; *quod attinet ad* V^W, *vide* *II^{2}2899 / PML^b cap. Ω 1, 34; *deest in* H^I; PG 96, 437, 50 – 440, 2 **11 – 1192, 6 II^{1}2288** K cap. Ω 1, 21 (279v[23]280r1–13); V^{E}V^O cap. Ω 1, 18; *quod attinet ad* V^W, *vide* *II^{2}2901 / PML^b cap. Ω 1, 36; *deest in* H^I; PG 96, 440, 12–24

II^{1}2287 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^E (c) *s. a.* V^O **II^{1}2288** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^E (c) *s. a.* V^O

---

4 παρεσκευασμένους] *correxi (ed.)*, παρασκευασμένους K V^{E}V^O **13** τρέφουσα] στρέφουσα V^E, στρέφουσαν V$^{O\ p.\ c.}$, στέφουσαν V$^{O\ a.\ c.}$ **14** περιστήσεται] *correxi (ed.)*, παραστήσεται K V^{E}V^O τῶι κριτῆι K **14 – 15** *post* ἀποδιδοῦσα *quaedam excidisse videntur (*καὶ αὐτὴ δυνηθῇ κούφως ἀποθέσθαι τὸν λόγον τῶν βεβιωμένων *ed.)* **15 – 1192, 1** ἐκείνην – τιθέμενος] ἐκείνος *(sic)* V^E **15 – 1192, 1** πρὸ – τιθέμενος] προσδοκῶν K

φθαλμῶν τιθέμενος καὶ ἀεὶ μελετῶν τὴν ἐπὶ τοῦ ἀπαραλογίστου κριτηρίου ἀπολογίαν, ὁ τοιοῦτος ἢ οὐδὲν ἢ παντελῶς ἐλάχιστα ἁμαρτήσεται, διότι τὸ ἁμαρτάνειν ἡμῖν κατὰ ἀπουσίαν τοῦ θείου φόβου γίνεται. Ὧι δ’ ἂν ἐναργὴς παρῇ τῶν ἀπειλουμένων ἡ προσδοκία, οὐδένα καιρὸν δώσει τοῖς τοιούτοις ὁ σύνοικος φόβος εἰς ἀβουλήτους πράξεις ἢ ἐνθυμήσεις ἐκπίπτειν.

*II^{2}2902 / PML^b cap. Ω 1, 37

II^{1}2289 / K cap. Ω 1, 22

Τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς Ἀθανάσιον·

Ἀνόνητα μεταγινώσκει τις ἐπὶ ταῖς τελευταίαις ἀναπνοαῖς, ἡνίκα εὐγνώμων ἕκαστος τῶν ἑαυτοῦ κριτής, διὰ τὸ ἐκεῖ δικαστήριον.

*II^{2}2893 / PML^b cap. Ω 1, 24

<II^{1}suppl. 420 / V cap. Ω 1, 20>

*II^{2}2903 / PML^b cap. Ω 1, 38

II^{1}2290 / K cap. Ω 1, 23

Ἐκ τοῦ εἰς ἑαυτὸν μετὰ κατὰ Μάξιμον·

Ἔκδεξαι τὴν διάλυσιν ὥσπερ προθεσμίαν ἀναγκαίας ἐλευθερίας

---

11 II^{1}suppl. 420 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

9 – 10 II^{1}2289 Gregorius Nazianzenus, *In laudem Athanasii (Orat. 21)*, 26, 18–20 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 164) **14 – 1193, 2 II^{1}2290** Gregorius Nazianzenus, *In seipsum, cum rure rediisset, post ea quae a Maximo perpetrata fuerant (Orat. 26)*, 11, 7–10 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 252)

---

8 – 10 II^{1}2289 K cap. Ω 1, 22 (280r[13]14–16); V^{E}V^O cap. Ω 1, 19; *quod attinet ad* V^W, *vide* *II^{2}2902 / PML^b cap. Ω 1, 37; *deest in* H^I; PG 96, 440, 25–27 **13 – 1193, 2 II^{1}2290** K cap. Ω 1, 23 (280r[16]17–20); V^{E}V^O cap. Ω 1, 21; *quod attinet ad* V^W, *vide* *II^{2}2903 / PML^b cap. Ω 1, 38; *deest in* H^I; PG 96, 440, 40–43

II^{1}2289 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^E (c) *s. a.* V^O **II^{1}2290** (a) K κατὰ] *sic cod., exspectaveris* τὰ κατὰ (b) Τοῦ αὐτοῦ V^E (c) *s. a.* V^O

---

2 κριτηρίου] κριτοῦ K **3** κατὰ ἀπουσίαν] καὶ τὰ απουσιάν V^E, κατὰ ἃ πουσίαν V^O **4** φόβος V^O Ὧι] ὦ V^E, εἰ K ἂν] *om.* K ἐναργεῖς V^{E}V^O ἀπειλουμένων] ἀπαιτουμένων V^{E}V^O **5** οὐδένα καιρὸν] *non liquet in* V^E **6** ἀβουλήτους πράξεις] *non liquent in* V^E **9** ἀνόητα K$^{ut\ videtur}$ **14** προσθεσμίαν V^O

καὶ τοῦ ἵλεως πρὸς τὰ ἑξῆς μεταβήσεσθαι, ἔνθα οὐκ ἔστιν ἄωρος οὐδὲ πρεσβύτης, ἀλλὰ πάντες τὴν πνευματικὴν ἡλικίαν τέλειοι.

II^{1}2291 / K cap. Ω 1, 24

***II^{2}2904 / PML^b cap. Ω 1, 39**

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῶν τετραστίχων Γνωμῶν·

Ἀεὶ μὲν ἐργάζοιο τὴν σωτηρίαν·
Καιρὸς δὲ δὴ μάλιστα, ἡ βίου λύσις.
Τὸ γῆρας ἦλθεν, ἔξοδον κῆρυξ βοᾷ.
Πᾶς εὐτρεπίζου· πλησίον γὰρ ἡ κρίσις.

II^{1}2292 / K cap. Ω 1, 25

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῶν μονοστίχων Γνωμῶν·

Βίου τὸ κέρδος, ἐκβιοῦν καθ᾽ ἡμέραν.

<II^{1}suppl. 421–422 / V cap. Ω 1, 24–25>

***II^{2}2905–2906 / PML^b cap. Ω 1, 40–41**

---

12 II^{1}suppl. 421–422 cf. *Sacra*. Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

---

5 – 8 II^{1}2291 Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,33 *(Tetrastichae sententiae)*, 229–232 (PG 37, 945, 3–6) **11 II^{1}2292** Gregorius Nazianzenus, *Carmina*, I,2,30 *(Versus iambici acrostichi)*, 2 (PG 37, 909, 1)

---

4 – 8 II^{1}2291 K cap. Ω 1, 24 (280r[20]21–23); V^{E}V^O cap. Ω 1, 22; *quod attinet ad* V^W, *vide* *II^{2}2904 / PML^b cap. Ω 1, 39; *deest in* H^I; PG 96, 440, 44–47 **10 – 11 II^{1}2292** K cap. Ω 1, 25 (280v[1]2); V^{E}V^O cap. Ω 1, 23; *deest in* H^I; PG 96, 440, 48

II^{1}2291 (a) K τετραστίχων] *scripsi*, Δ'στίχων *cod.* (b) *s. a.* V^{E}V^O **II^{1}2292** (a) K (b) *s. a.* V^{E}V^O

---

1 ἵλεος *(*ἴ- V^O*)* V^{E}V^O **5** ἐργάζεις V^O **6** δὴ] δεῖ K ἡ] *om.* V^O **7** ἔξοδος K

II^{1}2293 / K cap. Ω 1, 26

Τοῦ ἁγίου Ἰουστίνου τοῦ φιλοσόφου καὶ μάρτυρος, ἐκ τοῦ <***> λόγου τῆς ἀπολογίας·

Ἡμῖν δέδοκται καὶ μεμέληται ὑγιαίνουσιν ἀποθνήσκειν.

---

4 II^{1}2293 IUSTINUS MARTYR, *Apologia pro Christianis ad Antoninum imperatorem*, locus non repertus; Holl, n° 117

---

2 – 4 II^{1}2293 K cap. Ω 1, 26 (280v[2–3]4–5); *deest in* V^{E}V^{O} H^{I}

II^{1}2293 *ante* λόγου *numerus omissus videtur in* K